Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

KW ~~[illegible]~~
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vendu à Paris (Didot) 90 francs
— Londres. 7 guinées.

cf. Ebert.

Elzevier.
B. 37.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

AMSTELODAMI,
Typis Ludovici Elzevirii, A°. 1652.
Sumptibus Societatis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Koninklyke
Bibliotheek
's Hage.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

AMPHITRVO.

Dramatis Perſonæ.

SOSIA.	MERCVRIVS.
IVPPITER.	ALCVMENA.
AMPHITRVO.	THESSALA.
BLEPHARO.	BROMIA, ancilla.

ARGVMENTVM.

IN faciem vorſus Amphitruonis Iuppiter,
Dum bellum gereret cum Thelebois hoſtibus,
Alcmenam uxorem cœpit uſurariam.
Mercurius formam Soſiæ ſervi gerit
Abſentis: his Alcmena decipitur dolis.
Poſtquam rediere veri, Amphitruo & Soſia,
Vterque luduntur dolis mirum in modum.
Hinc jurgium, tumultus, uxori & viro.
Donec cum tonitru voce miſſa ex æthere,
Adulterum ſe Iuppiter confeſſus eſt.

ALIVD.

A *More captus Alcumenas Iuppiter,*
M *utavit ſeſe in ejus formam conjugis.*
P *ro patria Amphitruo dum cernit cum hoſtibus,*
H *abitu Mercurius ei ſubſervit Soſiæ.*
I *s advenientis ſervum & dominum fruſtra habet.*
T *urbas uxori ciet Amphitruo: atque invicem*
R *aptant pro mœchis. Blepharo captus arbiter,*
V *ter ſit non quit Amphitruo decernere.*
O *mnem rem noſcunt: geminos Alcmena enititur.*

PROLOGVS.

MERCVRIVS.

VT vos in voſtris voltis mercimoniis
Emundis, vendundiſque me lætum lucris
Afficere, atque adjuvare in rebus omnibus:
Et ut res, rationeſque voſtrorum omnium
Bene expedire voltis, peregreque & domi,
Bonoque atque amplo auctare perpetuo lucro,
Quaſque incœpiſtis res, quaſque incœptabitis:
Et uti bonis vos voſtroſque omnis nuntiis
Me afficere vultis: ea afferam, eaque ut nuntiem,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quæ maxime in rem voſtram communem ſient.
Nam vos quidem id jam ſcitis conceſſum & datum
Mi eſſe ab diis aliis, nuntiis præſim & lucro.
Hæc ut me vultis approbare, annitier
Lucrum ut perenne vobis ſemper ſuppetat:
Ita huic facietis fabulæ ſilentium;
Itaque æqui & juſti hic eritis omnes arbitri.
Nunc cujus juſſu venio, & quamobrem venerim,
Dicam: ſimulque ipſe eloquar nomen meum:
Iovis juſſu venio: nomen Mercurii eſt mihi.
Pater huc me miſit ad vos oratum meus,
Tametſi pro imperio, vobis quod dictum foret,
Scibat facturos: quipe qui intellexerat
Vereri vos ſe & metuere, ita ut æquum eſt, Iovem:
Verum profecto hoc petere me precario
A vobis juſſit leniter dictis bonis.
Etenim ille coiu' huc juſſu venio, Iuppiter,
Non minus quam voſtrum quivis formidat malum:
Humana matre natus, humano patre,
Mirari non eſt æquum, ſibi ſi prætimet.
Atque ego quoque etiam, qui Iovis ſum filius,
Contagione meæ matris metuo malum;
Propterea pace advenio, & pacem ad vos affero.
Iuſtam rem & facilem eſſe oratum à vobis volo.
Nam juſte ab juſtis juſtus ſum orator datus.
Nam injuſta ab juſtis impetrare non decet:
Juſta autem ab injuſtis petere, inſipientia'ſt:
Quippe illi iniqui jus ignorant, neque tenent.
Nunc jam huc animum omnes ea quæ loquar advortite:
Debetis velle quæ velimus. meruimus
Et ego, & pater de vobis & republica.
Nam quid ego memorem, ut alias in tragœdiis
Vidi Neptunum, Virtutem, Victoriam,
Martem, Bellonam, commemorare quæ bona
Vobis feciſſent? quis benefactis meus pater,
Deûm regnator, architectus omnibus.
Sed mos illic nunquam fuit patri meo,
Vt exprobraret quod bonis faceret boni.
Gratum arbitratur eſſe id à vobis ſibi,
Meritoque vobis bona ſe facere quæ facit.
Nunc quam rem oratum huc veni, primum proloquar,

Poſt argumentum hujus eloquar Tragœdiæ.
Quid contraxiſtis frontem? quia Tragœdiam
Dixi futuram hanc? Deus ſum: commutavero
Eandem hanc, ſi voltis: faciam ex Tragœdia,
Comœdia ut ſit, omnibus iiſdem verſibus.
Vtrum ſic, an non, voltis? ſed ego ſtultior,
Quaſi neſciam vos velle, qui divos ſiem!
Teneo quid animi voſtri ſuper hac re ſiet.
Faciam ut commiſta ſit Tragico-comœdia:
Nam me perpetuo facere ut ſit Comœdia,
Reges quo veniant & dî, non par arbitror.
Quid igitur? quoniam hic ſervos quoque parteis
habet,
Faciam hanc, proinde ut dixi, Tragico-comœdiam.
Nunc hoc me orare à vobis juſſit Iuppiter,
Conquiſitores ſinguli in ſubſellia
Eant per totam caveam, ſpectatoribus,
Si quoi favitores delegatos viderint,
Vt his in cavea pignus capiantur togæ.
Sive etiam qui ambiſſent palmam hiſtrionibus,
Seu quoiquam artifici, ſeu per ſcriptas literas,
Seu qui ipſi ambiſſent, ſive per internuntium,
Sive adeo ædiles perfidioſe quoi duint,
Si rempſe lege juſſit eſſe Iuppiter,
Quaſi magiſtratum ſibi alterive ambiverit.
Virtute dixit, vos victores vivere,
Non ambitione, neque perfidia. qui minus
Eadem hiſtrioni ſit lex, quæ ſummo viro?
VIRTVTE ambire oportet, non favitoribus,
Sat habet favitorum ſemper, qui recte facit:
Si illis fides eſt, quibus eſt ea res in manu.
Hoc quoque etiam mihi in mandatis dedit,
Conquiſitores fierent hiſtrionibus,
Qui ſibi mandaſſent, delegati ut plauderent,
Quive, quo placeret alter, feciſſent minus,
Eis ornamenta & corium uti conciderent,
Mirari nolim vos, quapropter Iuppiter,
Nunc hiſtriones curet; ne miremini.
Ipſe hanc acturu'ſt Iuppiter Comœdiam.
Quid admirati eſtis? quaſi vero novum
Nunc proferatur, Iovem facere hiſtrioniam.
Etiam hiſtriones anno cum in proſcenio hic
Iovem invocarunt, venit: auxilio iis fuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Præterea certo prodit in Tragœdia.
Hanc fabulam, inquam, hic Iuppiter hodie ipſe aget.
Et ego una cum illo. Nunc vos animum advortite,
Dum hujus argumentum eloquar Comœdiæ.
Hæc urbs eſt Thebæ: in illiſce habitat ædibus
Amphitruo natus Argis ex Argo patre.
Qui cum Alcumena eſt nupta Electri filia.
Is nunc Amphitruo præfectu'ſt legionibus.
Nam cum Thelebois bellum eſt Thebano poplo.
Is priuſquam hinc abiit ipſemet in exercitum,
Gravidam Alcumenam fecit uxorem ſuam.
Iam ego vos noviſſe credo ut ſit pater meus:
Quam liber harum rerum multarum ſiet,
Quantusque amator ſiet quod complacitu'ſt ſemel.
Is amare occœpit Alcumenam clam virum,
Vſuramque ejus corporis cepit ſibi,
Et gravidam fecit is eam compreſſu ſuo.
Nunc, de Alcumena ut rem teneatis rectius,
Vtrinque eſt gravida, & ex viro, & ex ſummo Iove.
Et meus pater nunc intus hic cum illa cubat:
Et hæc ob eam rem nox eſt facta longior,
Dum ille qua cum volt voluptatem capit.
Sed ita aſſimulavit ſe quaſi Amphitruo ſiet.
Nunc ne hunc ornatum vos meum admiremini,
Quod ego huc proceſſi ſic cum ſervili ſchema;
Veterem atque antiquam rem novam ad vos profe-
Propterea ornatus in novum inceſſi modum. (ram,
Nam meus pater intus nunc eſt; eccum, Iuppiter
In Amphitruonis vortit ſeſe imaginem.
Omnesque eum eſſe cenſent ſervi, qui vident:
Ita verſipellem ſe facit quando lubet.
Ego ſervi ſumpſi Soſiæ mihi imaginem
Qui cum Amphitruone abivit hinc in exercitum,
Vt præſervire amanti meo poſſem patri:
Atque ut ne, qui eſſem, familiares quærerent,
Verſari crebro hic quom viderent me domi.
Nunc quom eſſe credent ſervom, & conſervom
ſuum,
Haud quiſquam quæret qui ſiem, aut quid venerim.
Pater nunc intus ſuo animo morem gerit:
Cubat complexus cujus cupiens maxum'eſt:
Quæ illi ad legionem facta ſunt, memorat pater
Meus Alcumenæ: at illa illum cenſet virum
Suum

Suum eſſe quæ cum mœcho eſt: ibi nunc meus pater
Memorat legiones hoſtium ut fugaverit:
Quo pacto donis ſit donatus plurimis.
Ea dona, quæ illic Amphitruoni ſunt data,
Abſtulimus. facile meus pater quod volt facit.
Nunc hodie Amphitruo veniet huc ab exercitu,
Et Soſia ſervos, cujus ego hanc fero imaginem.
Nunc internoſſe ut vos poſſitis facilius,
Ego has habebo hic uſque in petaſo pinnulas.
Tum meo patri autem torulus inerit aureus
Sub petaſo: id ſignum Amphitruoni non erit.
Ea ſigna nemo horumce familiarium
Videre poterit: verum vos videbitis.
Sed Amphitruonis illic eſt ſervos Soſia,
A portu illic nunc cum laterna huc advenit.
Abigam jam ego illunc advenientem ab ædibus.
Adeſt, ferit: operæ precium hic ſpectantibus
Iovem atque Mercurium facere hiſtrioniam.

ACTVS I. SCENA I.

SOSIA, MERCVRIVS.

QVi me alter eſt audacior homo? aut qui me confidentior?
Iuventutis mores qui ſciam, qui hoc noctis ſolus ambulem?
Quid faciam nunc, ſi tres viri me in carcerem compegerint?
Inde quaſi è promptuaria cella depromar ad flagrũ.
Nec cauſſam liceat dicere mihi, neque in hero quicquam auxilii ſiet.
Nec quiſquam ſit quin me omnes eſſe dignum deputent: ita
Quaſi incudem me miſerum homines octo validi cædant: ita
Peregre adveniens hoſpitio publicitus accipiar.
Hæc heri immodeſtia coëgit me qui hoc
Noctis à portu ingratis excitavit.
Nonne idem hoc luci me mittere potuit?
Opulento homini hoc magis ſervitus dura eſt,
Hoc magis miſer eſt divitis ſervos,
Noctesque diesque aſſiduo ſatis ſuperque eſt,
Quo facto aut dicto adeſt opus, quietus ne ſis.
Ipſe dominus dives operis, & laboris expers,

Quodcunque homini accidit, libere poſſe retur,
Æquom eſſe putat, non reputat laboris quid ſit,
Nec æquom anne iniquom imperet, cogitabit.
Ergo in ſervitute expetunt multa iniqua:
Habendum & ferendum hoc onus eſt cum labore.
M. Sati' eſt me queri illo modo ſervitute hodie.
Qui fuerim liber, eum nunc potivit pater
Servitutis; hic qui verna natus eſt, queritur.
Sum vero verna verbo. S. numero mihi in mentem
fuit,
Dis advenientem gratias pro meritis agere, atque
alloquii. (tias,
Næ illi ædepol, ſi merito meo referre ſtudeant gra-
Aliquem hominem allegent, qui mi advenienti os
occillet probe:
Quoniam bona quæ in me fecerunt, ingrata ea ha-
bui atque irrita.
M. Facit ille quod volgo haud ſolent, ut quid ſe ſit
dignum ſciat.
S. Quod nunquam opinatus fui, neque alius quis-
quam civium (mi.
Sibi eventurum, id contigit, ut ſalvi potiremur do-
Victores victis hoſtibus legiones reveniunt domum,
Duello extincto maximo, atque internecatis hoſti-
bus, (ra.
Qui multa Thebano populo acerba objecerunt fune-
Id vi & virtute militum victum atque expugnatum
oppidum eſt,
Imperio atque auſpicio heri mei Amphitruonis ma-
xume,
Qui præda atque agro, adoreaque affecit populares
ſuos.
Regique Thebano Creonti regnum ſtabilivit ſuum.
Me a portu præmiſit domum, ut hæc nuntiem uxo-
ri ſuæ:
Vt geſſerit rempublicam ductu, imperio, auſpicio
ſuo. (advenero.
Ea nunc meditabor, quo modo illi dicam, quum illo
Si dixero mendacium, ſolens meo more fecero.
Nam quom illi pugnabant maxume, ego tum fugie-
bam maxume.
Verumtamen quaſi affuerim ſimulabo, atque audita
eloquar.

Sed quo modo & verbis quibus me deceat fabula-
rier, (proloquar.
Prius ipſe mecum etiam volo hic meditari; ſic hoc
Principio ut illo advenimus, ubi primum terram
tetigimus,
Continuo Amphitruo delegit viros primorum prin-
cipes.
Eos legat: Thelebois jubet ſententiam ut dicant
ſuam. dere,
Si ſine vi & ſine bello velint rapta & raptores tra-
Si quæ aſportaſſent, redderent, ſe exercitum ex-
templo domum (ocium
Reducturum, abituros agro Argivos, pacem atque
Dare illis. ſin aliter ſient animati, neque dent quæ
petat:
Seſe igitur ſumma vi, viriſque eorum oppidum ex-
pugnaſſere. (rat
Hæc ubi Thelebois ordine iterarunt quos præfece-
Amphitruo, magnanimi viri freti virtute & viribus
Superbe nimis, ferociter legatos noſtros increpant.
Reſpondent, bello & ſe & ſuos tutari poſſe: proin-
de uti
Propere de finibus ſuis exercitus deducerent.
Hæc ubi legati pertulere, Amphitruo caſtris illico
Producit omnem exercitum: contra Theleboæ ex
oppido tas,
Legiones educunt ſuas, nimis pulcris armis prædi-
Poſtquam utrinque exitu' eſt maxima copia,
Diſpertiti viri, diſpertiti ordines,
Nos noſtras more noſtro & modo inſtruximus
Legiones: item hoſtes contra ſuas inſtruunt:
Deinde utrique imperatores in medium exeunt,
Extra turbam ordinum, colloquuntur ſimul.
Convenit, victi utri ſint eo prœlio,
Vrbem, agrum, aras, focos, ſeque uti dederent.
Poſtquam id actu'ſt, tubæ utrinque canunt: contra
Conſonat terra: clamorem utrinque efferunt.
Imperator utrinque hinc & illinc Iovi
Vota ſuſcipere, hortari exercitum:
Pro ſe quisque id quod quisque poteſt & valet,
Edit: ferro ferit: tela frangunt: boat
Cœlum fremitu virum: ex ſpiratu atque anhelitu
Nebula conſtat: cadunt volneris vi & virium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Denique, ut voluimus, noſtra ſuperat manus.
Vicimus vi feroces.
Hoſtes crebri cadunt: noſtri contra ingruunt.
Sed fugam iu ſe tamen nemo convortitur,
Nec recedit loco, quin ſtatim rem gerat.
Animam amittunt, priuſquam loco demigrent:
Quiſque uti ſteterat, jacet, obtinetque ordinem.
Hoc ubi Amphitruo herus conſpicatus eſt meus,
Illico equites jubet dextera inducere.
Equites parent citi: ab dextera maxumo
Cum clamore involant, impetu alacri
Fœdant & proterunt hoſtium copias jure injuſtas.
M. Nunquam etiam quicquam adhuc verborum eſt prolocutus perperam.
Namque ego fui illic in re præſenti, & meus, quom pugnatu'ſt, pater.
S. Perduelles penetrant ſe in fugam, ibi noſtris animus eſt additus:
Vortentibus Thelebois telis complebantur corpora.
Ipſuſque Amphitruo regem Pterelam ſua obtruncavit manu.
Hæc illi eſt pugnata pugna ab uſque mane ad veſperum.
Hoc adeo hoc commemini magis, quia illo die impranſus fui.
Sed prælium id tandem diremit nox interventu ſuo.
Poſtridie in caſtra ex urbe ad nos veniunt flentes principes:
Velatis manibus orant, ignoſcamus peccatum ſuum:
Deduntque ſe, divina humanaque omnia, urbem & liberos,
In ditionem atq; arbitratum, cuncti, Thebano poplo.
Poſt ob virtutem hero Amphitruoni patera donata aurea eſt,
Qui Pterela potitare rex ſolitus eſt. hæc ſic dicam heræ.
Nunc pergam heri imperium exequi, & me domum capeſſere.
M. At, at, illic huc ituru'ſt, ibo ego illi obviam.
Neque ego hunc hominem hodie ad ædis has ſinam unquam accedere:
Quando imago eſt hujus in me, certu'ſt hominem eludere:
Et enimvero quoniam formam cœpi hujus in me & ſtatum,

Decet & facta moreſq; hujus habere me ſimiles item.
Itaque me malum eſſe oportet, callidum, aſtutum admodum,
Atque hunc telo ſuo ſibi, malitia à foribus pellere.
Sed quid illuc eſt? cœlum aſpectat: obſervabo quam rem agat.
S. Certe ædepol ſcio, ſi quicquam'ſt quod credam, aut certo ſciam,
Credo ego hac noctu Nocturnum obdormiſſe ebriũ.
Nam neque ſe ſeptemtriones quoquam in cœlo commovent,
Neque ſe luna quoquam mutat, atque uti exorta eſt eſt ſemel.
Nec jugula, neque veſperugo, neque vergiliæ occi-(dunt.
Ita ſtatim ſtant ſigna, neque nox quoquam concedit die.
M. Perge nox ut occœpiſti: gere patri morem meo.
Optume optumo optumam operam das; datam pulchre locas.
S. Neque ego hac nocte longiorem me vidiſſe cen-(ſeo.
Niſi item unam, verberatus quam pependi perpetem.
Eam quoque ædepol etiam multo hæc vicit longitudine.
Credo ædepol equidem dormire ſolem, atque appotum probe.
Mira ſunt, niſi invitavit ſeſe in cœna pluſculum.
M. Ain' vero, verbero? deos eſſe tui ſimiles putas?
Ego pol te iſtis pro dictis & malefactis, furcifer,
Accipiam, modo ſis veni huc: invenies infortunium.
S. Vbi ſunt iſti ſcortatores, qui ſoli inviti cubant?
Hæc nox ſcita'ſt exercendo ſcorto conducto male.
M. Meus pater nunc pro hujus verbis recte & ſapienter facit.
Qui complexus cum Alcumena cubat amans, animo obſequens.
S. Ibo, ut, herus quod imperavit, Alcumenę nuntiem.
Sed quis eſt hic homo, quem ante ædeis video hoc noctis? non placet.
E. Nullus eſt hoc meticuloſus æque. S. quom in mentem venit,
Illic hoc homo denuo volt pallium detexere.
M. Timet homo: deludam ego illum. S. perii, dentes pruriunt.

Certe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Certe advenientem hic me hoſpitio pugnæ accept
rus eſt.
Credo miſericors eſt, nunc propterea quod me me
herus (mian
Fecit ut vigilem, hic pugnis faciet hodie ut do
Oppido interii; obſecro hercle quantus & quam v
lidus eſt? (qua
M. Clare advorſum fabulabor, hic auſcultet quæ l
Igitur magis modum in majorem in ſeſe concipi
metum. (tis
Agite pugni, jam diu'ſt quod ventri victum non d
Iam pridem videtur factum, heri quod homin
quatuor
In ſoporem collocaſtis nudos. S. formido male,
Ne ego hic nom.n commutem meum, & Quint
fiam è Soſia.
Quatuor viros ſopori ſe dediſſe hic autumat;
Metuo ne numerum augeam illum. M. hem nu
jam ergo ſic volo.
S. Cingitur, certe expedit ſe. M. non feret qu
vapulet.
S. Quis homo? M. quisquis homo huc profec
venerit, pugnos edet. (d
S. Apage, non placet me hoc noctis eſſe, cœnavi m
Proin tu iſtam cœnam largire, ſi ſapis, eſurientib
M. Haud malum huic eſt pondus pugno. S. peri
pugnos ponderat.
M. Quid ſi ego illum tractim tangam ut dormia
S. ſervaveris.
Nam continuas has tres noctes pervigilavi. M. p
ſumum eſt
Facinus; nequiter ferire malam male diſcis manu
Alia forma oportet eſſe quem tu pugno legeris.
S. Illic homo me interpolabit, meumque os fing
denuo. (ſer
M. Exoſſatum os eſſe oportet, quem probe perc
S. Mirũ niſi hic me quaſi murænam exoſſare cogit
Vltro iſtinc qui exoſſat homines. perii ſi me aſ
xerit. (ego obolu
M. Olet homo quidam malo ſuo. S. hei! numna
M. Atque haud longe abeſſe oportet. verum lon
hinc abſuit. (mil
S. Illic homo ſuperſtitioſus eſt. M. geſtiunt pug

S.

S. Si in me exerciturus ; quæſo, in parietem ut primum domes.
M. Vox mihi ad aures advolavit. S. næ ego homo infelix fui,
Qui non alas intervelli : volucrem vocem geſtito.
M. Illic homo à me ſibi malam rem arceſſit jumento ſuo.
S. Non equidem ullum habeo jumentum. M. onerandus eſt pugnis probe.
S. Laſſus ſum hercle è navi, ut vectus huc ſum : etiam nunc nauſeo.
Vix incedo inanis ; ne ire poſſe cum onere exiſtumes.
M. Certe enim hic neſcio quis loquitur. S. ſalvos ſum, non me videt,
Neſcio quem loqui autumat : mihi certo nomen Soſia eſt.
M. Hinc enim mihi dextera vox auris, ut videtur, verberat.
S. Metuo vocis ne vice hodie hic vapulem, quæ hunc verberat.
M. Optume eccum incedit ad me. S. timeo : totus torpeo.
Non ædepol nunc ubi terrarum ſim ſcio, ſi quis roget.
Neque miſer me commovere poſſum præ formidine.
Ilicet mandata heri perierunt, una & Soſia.
Verum certu'ſt confidenter hominem contra colloqui.
Igitur qui poſſim videri huic fortis, à me ut abſtineat manum ?
M. Quo ambulas tu, qui Vulcanum in cornu concluſum geris ?
S. Quid id exquiris tu? qui pugnis os exoſſas hominibus ?
M. Servos eſne, an liber ? S. utcunque animo collibitum eſt meo.
M. Ain' vero ? S. Ajo enimvero. M. verbero. S. mentiris nunc jam.
M. At jam faciam ut verum dicas dicere. S. quid eo eſt opus ?
M. Poſſum ſcire quo profectus, quovis ſis, aut quid veneris ?
S. Huc eo : heri mei ſum ſervos. nunquid nunc es certior ?
M. Ego tibi iſtam hodie ſceleſtam comprimam linguam. S. haud potes.
Bene pudiceque aſſervatur. M. pergin' argutarier?
Quid apud haſce ædis negotii eſt tibi? S. immo quid tibi'ſt ?

M. Rex

M. Rex Creo vigiles nocturnos ſingulos ſempe
locat. (domum
S. Bene facit, quia nos eramus peregre, tutatu'ſ
At nunc abi ſane, adveniſſe familiares dicito.
M. Neſcio quam tu familiaris ſis: niſi actutum hin
abis,
Familiaris accipere faxo haud familiariter.
S. Hic, inquam, habito ego, atque horum ſum ſer
vos. M. at ſcin' quomodo?
Faciam ego hodie te ſuperbum, ni hinc abis? S. quo
nam modo?
M. Auferere, non abibis, ſi ego fuſtem ſumpſero.
S. Quin me hujus eſſe familiæ familiarem prædico.
M. Vide ſis quam mox vapulare vis, niſi actutu
hinc abis. (poſtulas
S. Tun' domo prohibere peregre me adveniente
M. Hæccine tua domus eſt? S. ita, inquam. M. qu
herus eſt igitur tibi? (nibus
S. Amphitruo, qui nunc præfectu'ſt Thebanis legio
Qui cum nupta eſt Alcumena. M. quid ais? qui
nomen tibi eſt?
S. Soſiam vocant Thebani, Davo prognatum patr
M. Næ tu iſtuc hodie malo tuo, compoſitis mend
ciis,
Adveniſti, audaciæ columen, conſutis dolis. (doli
S. Immo equidem tunicis conſutis huc advenio, no
M. At mentiris etiam: certo pedibus, non tunic
venis. (daciun
S. Ita profecto. M. nunc profecto vapula ob me
S. Non ædepol volo profecto. M. at pol profect
ingratiis.
Hoc quidem profecto certu'ſt, non eſt arbitrariun
S. Tuam fidem obſecro. M. tun' te audes Soſia
eſſe dicere,
Qui ego ſum? S. perii. M. parum etiam, præut fu
turum eſt, prædicas.
Quojus nunc es? S. tuus. nam pugnis uſu feciſ
tuum.
Proh fidi Thebani cives! M. etiam clamas carnifex
Eloquere, quid veniſti? S. ut eſſet quem tu pugn
cæderes.
M. Cujus es? S. Amphitruonis, inquam, Soſi
M. ergo iſtoc magis,

Qu

Quia vaniloquos, vapulabis: ego ſum, non tu, Soſia.
S. Ita dii faciant, ut tu potius ſis, atque ego te ut verberem.
M. Etiam muttis? S. jam tacebo. M. quis tibi heru'ſt? S. quem tu voles.
M. Quid igitur? qui nunc vocare? S. nemo, niſi quem juſſeris. (veram,
M. Amphitruonis te eſſe ajebas Soſiam. S. pecca-
Nam Amphitruonis ſociennum me eſſe volui dicere.
M. Scibam equidem nullum eſſe nobis, niſi me, ſervum Soſiam.
Fugit te ratio. S. utinam iſtuc pugni feciſſent tui.
M. Ego ſum Soſia ille, quem tu dudum eſſe ajebas mihi. (pulem.
S. Obſecro ut per pacem liceat te alloqui, ut ne va-
M. Immo induciæ parumper fiant, ſi quid vis loqui.
S. Non loquar niſi pace facta, quando pugnis plus vales.
M. Dicito quidvis, non nocebo. S. tuæ fidei credo? M. meæ. (ſiet.
S. Quid ſi falles? M. Tum Mercurius Soſiæ iratus
S. Animum advorte: nunc licet mihi libere quidvis loqui. (nuo?
Amphitruonis ego ſum ſervos Soſia. M. etiam de-
S. Pacem feci, fœdus feci, vera dico. M. vapula.
S. Vt lubet, quod tibi lubet, fac, quoniam pugnis plus vales.
Verum utut es facturus, hoc quidem hercle, haud reticebo tamen. (ſia.
M. Tu me vivus hodie nunquam facies, quin ſim So-
S. Certe ædepol tu me alienabis nunquam quin noſter ſiem. (ſia.
Nec nobis præter me alius quiſquam eſt ſervos So-
Qui cum Amphitruone hinc una ieram in exercitũ.
M. Hic homo ſanus non eſt. S. quod mihi prædicas vitium id tibi eſt. Soſia?
Quid malum, non ego ſum ſervos Amphitruonis
Nonne hac noctu noſtra navis ex portu Perſico
Venit quæ me advexit? nonne me huc herus miſit meus?
Nonne ego nunc ſto ante ædes noſtras? non mi eſt laterna in manu? (contudit?
Non loquor? non vigilo? nonne hic homo me pugnis

Fecit

Fecit hercle. nam mihi etiam miſero nunc mal
dolent. (ſtram domum
Quid igitur ego dubito ? aut cur non intro eo in n
M. Quid domum noſtram? S. ita enimvero. M. qu
quæ dixti modo, (ſur
Omnia ementitus. equidem Soſia Amphitruon
Nam noctu hac ſoluta eſt navis noſtra è portu Pe
ſico. (mus
Et ubi Pterela rex regnavit, oppidum expugnav
Et legiones Theleboarum vi pugnando cepimus.
Et ipſus Amphitruo obtruncavit regem Pterela
in prœlio. (mare audi
S. Egomet mihi non credo, quum illæc illum aut
Hic quidem certe, quæ illic ſunt res geſtæ, memor
memoriter. (eſ
Sed quid ais? quid Amphitruoni à Thelebois datu
M. Pterela rex qui potitare ſolitus eſt, patera aure
S. Elocutus eſt. ubi patera nunc eſt? M. eſt in ciſtul
Amphitruonis obſignata ſigno. S. ſigni dic quid e
M. Cum quadrigis ſol exoriens. quid me capta
Carnufex? (h
S. Argumentis vincit, aliud nomen quærendu'ſt n
Neſcio unde hæc hic ſpectavit. Iam ego hunc dec
piam probe. (fu
Nam quod egomet ſolus feci, nec quiſquam alius a
In tabernaculo, id quidem hodie nunquam pote
dicere.
Si tu Soſia es, legiones quum pugnabant maxim
Quid feciſti in taberuaculo? victus ſum, ſi dixer
M. Cadus erat vini: inde implevi cirneam. S. i
greſſu'ſt viam.
M. Eam ego, ut matre fuerat natum, vini eduxi me
S. Mira ſunt. niſi latuit intus illic in illac cirnea.
Factum eſt illud, ut ego illic vini cirneam ebiber
meri. (ſiar
M. Quid nunc? vincon' argumentis te non eſſe S
S. Tu negas med eſſe? M. Quid ego ni negem,
egomet ſiem? (ce
S. Per Iovem juro med eſſe: neque me falſum
M. At ego per Mercurium juro tibi Iovem non c
dere. (
Nam injurato ſcio plus credit mihi, quam jurato
S. Quis ego ſum ſaltem, ſi non ſum Soſia? te int
rogo. M. V

M. Vbi ego Soſia nolim eſſe, tu eſto ſane Soſia.
Nunc quando ego ſum, vapulabis, ni hinc abis ignobilis.
S. Certe ædepol, quom illum contemplo: & formam cognoſco meam,
Quemadmodum ego ſæpe in ſpeculum inſpexi, nimis ſimilis eſt mei. (atque ego.
Itidem habet petaſum, ac veſtitum: tam conſimile eſt
Sura, pes, ſtatura, tonſus, oculi, naſum, dens, labra,
Malæ, mentum, barba, collum: totus; quid verbis opu'ſt?
Si tergum cicatricoſum, nihil hoc ſimili eſt ſimilius.
Sed quom cogito, equidem certo idem ſum qui ſemper fui. (tio.
Novi herum: novi ædeis noſtras. ſane ſapio & ſen-
Non ego illi optempero quod loquitur; pultabo foris.
M. Quo agis te? S. domum. M. quadrigas ſi nunc inſcendas Iovis, (nium.
Atque hinc fugias, ita vix poteris effugere infortu-
S. Nonne heræ meæ nunciare, quod herus meus juſſit, licet? (ſinam.
M. Tuæ ſi quid vis nunciare, hanc noſtram adire non
Nam ſi me irritaſſis, hodie lumbifragiũ hinc auferes.
S. Abeo potius. di immortales, obſecro voſtram fidem! perdidi?
Vbi ego perii? ubi immutatus ſum? ubi ego formam
An egomet me illic reliqui, ſi forte oblitus fui?
Nam hic quidem omnem imaginem meam, quæ antehac fuerat, poſſidet. (mihi.
Vivo fit, quod nunquam quiſquam mortuo faciet
Ibo ad portum, atque hæc ut ſunt facta, hero dicam meo. (piter,
Niſi & is quoque me ignorabit, quod ille faciat Iup-
Vt ego hodie raſo capite calvos capiam pileum.

ACTVS I. SCENA II.

MERCVRIVS.

BEne proſpereq; hoc hodie operis proceſſit mihi.
Amovi foribus maxumam moleſtiam,
Patri ut liceret tuto illam amplexarier. (venerit,
Iam ille illuc ad herum quom Amphitruonem ad-
Narrabit ſeruom hinc ſeſe à foribus Soſiam
Amoviſſe. ille adeo illum mentiri ſibi

Credet, neque credet huc profectum, ut juſſerat.
Erroris ambo ego illos & dementiæ
Complebo, atque omnem Amphitruonis familia
Adeo uſque ſatietatem dum capiet pater
Illius quam amat: igitur demum omnes ſcient
Quæ facta; denique Alcumenam Iuppiter
Rediget antiquam conjugis in concordiam.
Nam Amphitruo actutum uxori turbas conciet,
Atque inſimulabit eam probri. tum meus pater
Eam ſeditionem illi in tranquillum conferet.
Nunc de Alcumena dudum quod dixi minus,
Hodie illa pariet filios geminos duos,
Alter decumo poſt menſe naſcetur puer
Quam ſeminatus, alter menſe ſeptimo.
Eorum Amphitruonis alter eſt, alter Iovis.
Verum minori puero major eſt pater,
Minor majori. jamne hoc ſcitis quid ſiet
Sed Alcumenæ hujus honoris gratia,
Pater curavit uno ut fœtu fieret;
Vno ut labore abſolvat ærumnas duas,
Et ne in ſuſpicione ponatur ſtupri,
Et clandeſtina ut celetur ſuſpicio.
Quanquam, ut jamdudum dixi, reſciſcet tamen
Amphitruo rem omnem. quid igitur? nemo id p
Profecto ducet Alcumenæ. nam deum (b
Non par videtur facere delictum ſuum
Suamque culpam expetere in mortalem ut ſinat.
Orationem comprimam, crepuit foris.
Amphitruo ſubditivus eccum exit foras
Cum Alcumena uxore uſuraria.

ACTVS I. SCENA III.

IVPPITER, ALCVMENA, MERCVRIVS.

BEne vale, Alcumena. cura rem commune
quod facis. (d
Atque imperce, quæſo: menſes jam tibi exactos
Mihi neceſs' eſt ire hinc: verum quod erit nat
tollito. (do
A. Quid iſtud eſt, mi vir, negotii, quod tu tam ſub
Abeas? I. ædepol haud quod tui me, neque de
diſtædeat. (ad exercitu
Sed ubi SVMMVS IMPERATOR non ad
Cit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

itius quod non facto'ſt uſus, ſit, quam quod facto'ſt opus. (ſit pater.

I. Nimis hic ſcitus eſt ſycophanta, qui quidẽ meus
bſervatote, quam blande mulieri palpabitur.

.Ecaſtor, te experior, quanti facias uxorem tuam.
Satin' habes, ſi fœminarum nulla'ſt quam æque diligam?

I. Ædepol næ illa ſi iſtis rebus te ſciat operam dare,
go faxim te Amphitruonem eſſe malis, quam Iovem. (rier.

. Experiri iſtuc mavellem me, quam mi memora-
rius abis quam lectus ubi cubuiſti, concaluit locus.
lere veniſti media nocte, nunc abis: hoccine placet?

I. Accedam atque hanc appellabo, & ſupparaſitabor patri:
ſunquam ædepol quemquam mortalem credo ego uxorem ſuam (perit.
ic efflictim amare, proinde ut hic te efflictim de-

. Carnufex, non ego te novi? abin' à conſpectu meo? (tio?
uid tibi hanc curatio eſt rem, verbero, aut muti-
uoi pol ego jam hoc ſcipione. A. ah noli. I. mutito modo.

I. Nequiter pene expetivit prima paraſitatio.

. Verum quod tu dicis mea uxor, non te mihi iraſci decet. (tibi:
lanculum huc abii à legione, operam hanc ſurripui
x me primo prima ſcires, rem ut geſſiſſem publicã.
a tibi omnia enarravi: niſi te amarem plurimum,
Non facerem. M. facitne ut dixi? timidam palpo percutit. (dum'ſt mihi.

. Nunc ne legio perſentiſcat, clam illic redeun-
Ne me uxorem prævortiſſe dicant præ republica.

A. Lacrumantem ex abitu concinnas tu tuam uxorem. I. tace. (tum diu'ſt.
Ne corrumpe oculos, redibo actutum. A. id actu-

I. Non ego te hic lubens relinquo, neque abeo abs te. A. ſentio:
Nam qua nocte ad me veniſti, eadem abis. I cur me tenes?
Tempu'ſt; exire ex urbe, priuſquam luciſcat, volo.
Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mi illic ob virtutem data'ſt,

Pterela rex qui potitavit, quem ego mea occidi
nu,
Alcumena, tibi condono. A. facis ut alias res ſ
Ecaſtor condignum donum, quali'ſt qui donũ d
M. Imo ſic condignum quali'ſt quoi dono datu'ſ
I. Pergin' autem? non ego poſſum, furcifer, te
dere?
A. Noli amabo, Amphitruo, iraſci Soſiæ cauſſa
I. Faciam ita ut vis. M. ex amore hic admo
quam ſævos eſt?
I. Nunquid vis? A. ut quum abſim, me ames
tuam abſentem tamen.
M. Eamus Amphitruo: luciſcit hoc jam. I. abi
Soſia,
Iam ego ſequar. nunquid vis? A. Etiam: ut a
tum advenias. I. licet. (m
Prius tua opinione hic adero: bonum animum
Nunc te, nox, quæ me manſiſti, mitto, uti cedas
Vt mortalibus illuciſcas luce clara & candida.
Atque quanto nox fuiſti longior hac proxima,
Tanto brevior dies ut fiat, faciam, ut æque diſpa
Et dies è nocte accedat: ibo & Mercuriũ ſubſeq

ACTVS II. SCENA I.

AMPHITRVO, SOSIA.

AGe, i tu ſecundum. S. ſequor, ſubſequor t
A. Sceleſtiſſimum te arbitror. S. nam quam
rem? (rum
A. Quia id quod neque eſt, neque fuit, neque f
Mihi prædicas. S. eccere, jam tuatim
Facis, ut tuis nulla apud te ſit fides. (bi iſ
A. Quid eſt? quo modo? jam quidem hercle eg
Sceleſtam ſcelus linguam abſcindam. S. tuus ſu
Proinde ut commodum ſiet & lubet quicquid fac
Tamen, quin loquar hæc uti facta ſunt hic,
Nunquam ullo modo me potes deterrere.
A. Sceleſtiſſime, audes mihi prædicare id,
Domi te eſſe nunc, qui hic ades? S. vera dico.
A. Malum! quod tibi dii dabunt, atque ego ho
S. Iſtuc tibi eſt in manu, nam tuus ſum. (da
A. Tu me, verbero, audes herum ludificari?
Tun' id dicere audes? quod nemo unquam ho
antehac

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

dit, nec poteſt fieri, tempore uno
omo idem duobus locis ut ſimul ſit?
Profecto, ut loquor, ita res eſt. A. Iuppiter te perdat.
Quid mali ſum, here, tua ex re promeritus?
. Rogaſne improbe etiam, qui ludificas me?
Merito maledicas mihi, ſi id ita factum eſt.
erum haud mentior, reſque uti facta dico.
. Homo hic ebrius eſt, ut opinor. S. Vtinam ita eſſem. (biſti?
. Optas quæ facta. S. egone? A. tu iſtic. ubi bi-
Nuſquam equidem bibi. A. quid hoc ſit hominis?
Equidem decies dixi.
omi ego ſum, inquam.
quid audis? & apud te aſſum Soſia idem.
tin' hoc plane,
tin' diſerte, here, nunc videor tibi locutus
ſe? A. vah! apage te à me. S. Quid eſt negotii?
Peſtis te tenet. S. nam cur iſtuc dicis?
quidem valeo & ſalvus ſum recte, Amphitruo.
At te ego faciam hodie proinde ac meritus es,
minus valeas, & miſer ſis;
lvus domum ſi rediero. jam
quere ſis, herum qui ludificas dictis delirantibus:
ui quoniam herus quod imperavit, neglexiſti perſequi, (que fieri
unc venis etiam ultro irriſum dominum; quæ neſſunt, neque fando unquam accepit quiſquam, profers carnifex. (mendacia.
iojus ego hodie in tergum faxo iſta expetant
Amphitruo miſerrima iſtæc miſeria eſt ſervo bono, (tur.
ud herum qui vera loquitur, ſi id vi verum vinci-
Quo id, malum, pacto poteſt (nam mecum argumentis puta)
eri? nunc uti tu hic ſis & domi? id dici volo.
Sum profecto & hic & illic. hoc cuivis mirari licet. (Amphitruo.
que tibi iſtuc mirum magis videtur, quam mihi,
Quo modo? S. nihilo, inquam, mirum magis tibi iſtuc quam mihi. (Soſiæ,
que ita me dii ament credebam primo mihimet
nec Soſia ille egomet fecit ſibi uti crederem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ordine omne uti quidque actum eſt, apud hci
dum ſedimus,
Ediſſertavit, tum formam una abſtulit cum nom
Neque lac lacti magis eſt ſimile, quam ille eg
mil'eſt mei. (dom
Nam ut dudum ante lucem à portu me præm
A. Quid igitur? S. prius multo ante ædis ſta
quam illo adveneram.
A. Quas malum! nugas? ſatin' tu ſanus es? S
ſum, ut vides. (ma
A. Huic homini neſcio quid eſt mali, mala objec
Poſtquam à me abiit. S. fateor. nam ſum obt
pugnis peſſime.
A. Quis te verberavit? S. egomet memet, qui n
ſum domi.
A. Cave quicquam, niſi quod rogabo te, mih
ſponderis.
Omnium primum iſte qui ſit Soſia, hoc dici
S. Tuus eſt ſervus. A. mihi quidem uno te
etiam eſt quam volo. (i
Neque poſtquam ſum natus, habui niſi te ſervum
S. At ego nunc Amphitruo dico. Soſiam ſer
tuum (fendas do
Præter me alterum, inquam, adveniens faciam u
Davo prognatum patre, eadem qua ego ſum fo
ætate item
Qua ego ſum. quid opu'ſt verbis? geminus
hic factu'ſt tibi. (me
A. Nimia memoras mira. ſed vidiſtin' uxe
S. Quin introire in ædis nunquam licitum eſt
quis te prohibuit? (t
S. Soſia ille, quem jam dudum dico, is qui me
A. Quis iſtic Soſia eſt? S. ego, inquam, quotie
cendum eſt tibi?
A. Sed quid ais? num obdormiviſti dudum? S.
quam gentium. (i
A. Ibi forte iſtum ſi vidiſſes quendam in ſomnis
S. Non ſoleo ego ſomniculoſe heri imperia perſ
Vigilans vidi, vigilans nunc te video, vigilans f
lor, (t
Vigilantem ille me jamdudum vigilans pugnis
A. Quis homo? S. Soſia inquam ego ille. q
nonne intelligis?

A.

A. Qui, malum, intelligere quiſquam potis eſt, ita nugas blatis. (ſervum Soſiam.
S. Verum actutum noſces. A. quem? S. illum noſces
A. Sequere hac igitur me: nam mi iſtuc primum exquiſito eſt opus.
Sed vide ex navi efferantur, quæ imperavi jam omnia. (pareant.
S. Et memor ſum, & diligens, ut, quæ imperes, com-
Non ego cum vino ſimitu ebibi imperium tuum.
A. Vtinam di faxint, infecta dicta re eveniant tua!

ACTVS II. SCENA II.

ALCVMENA, AMPHITRVO, SOSIA, THESSALA.

SAtin' parva res eſt voluptatum in vita,
Atque in ætate agunda, (ratum
Præ quam quod moleſtum eſt. ita quoique compa-
Eſt in ætate hominum, (quatur:
Ita dis placitum, voluptatem ut mœror comes conſe-
Quin incommodi plus malique illico aſſit, boni ſi obtigit quid.
Nam ego id nunc experior de me, atque ipſa de me ſcio, cui voluptas (di fuit
Parumper data'ſt: dum viri mei mihi poteſtas viden-
Noctem unam modo, atque is repente abiit à me hinc ante lucem.
Sola hic mihi nunc videor; quia ille hinc abeſt, quem ego amo præter omnes.
Plus ægri ex abitu viri, quam ex adventu voluptatis cepi. (domum
Sed hoc me beat ſaltem, quod perduelles vicit, &
Laudis compos revenit, id ſolatio eſt. Abſit, dummodo (uſque
Laude parta domum recipiat ſe, feram & perferam
Abitum ejus animo forti atque obfirmato: id modo ſi mercedis
Datur mihi, ut meus victor vir belli clueat, ſatis
Mihi eſſe ducam. VIRTVS præmium eſt optimum.
Virtus omnibus rebus anteit profecto.
Libertas, ſalus, vita, res, parentes,
Patria & prognati tutantur, ſervantur:
Virtus omnia in ſe habet, omnia aſſunt bona, quem penes eſt virtus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

AM. Ædepol me uxori exoptatum credo advent
rum domum, (ben
Quæ me amat: quam contra amo, præſertim re geſ
Victis hoſtibus, quos nemo poſſe ſuperari ratu'ſ
Eos auſpicio meo atque ductu, primo cœtu vicimu
Certe enim me illi expectatum optato venturu
ſcio. (rum meæ
S. Quid? me non rere expectatum amicæ ventu
AL. Meus vir hic quidem eſt. AM. ſequere hac
me. AL. Nam quid ille revertitur?
Qui dudum properare ſeſe ajebat? an ille me tent
ſciens? (rem
Atque id ſi vult experiri, ſuum abitum ut deſide
Ecaſtor med haud invita ſe domum recipit ſuam.
S. Amphitruo redire ad navem meliu'ſt nos. AM
qua gratia? (tibus
S. Quia domi daturus nemo eſt prandium advenien
AM. Quî tibi iſtuc in mentem venit? S. quia enim
ſero advenimus. turam intellig
AM. Qui? S. quia Alcumenam ante ædis ſtare ſa
AM. Gravidam ego illanc hic reliqui quum abeo
S. hei perii miſer!
AM. Quid tibi eſt? S. ad aquam præbendam com
modum adveni domum, (go
Decumo poſt menſe, ut rationem te dictare intelli
AM. Bono animo es. S. ſcin' quam bono anim
ſim? ſi ſitulam cepero;
Nunquam ædepol tu mihi divini quicquam credui
poſt hunc diem, (traxero
Ni ego illi puteo, ſi occepſo, animam omnem inter
AM. Sequere hac me modo, alium ego iſti rei alle
gabo; ne time.
AL. Magis nunc meum officium facere, ſi huic eam
advorſum, arbitror. (ſuam
AM. Amphitruo uxorem ſalutat lætus ſperatam
Quam omnium Thebis vir unam eſſe optimam di
judicat, (bam
Quamque adeo cives Thebani vero rumificant pro
Valuiſtin' uſque? expectatusne advenio? S. haud
vidi magis (canem
Expectatũ: eum ſalutat magis haud quiſquam, quam
AM. Et cum te gravidam, & cum pulcre plenam
aſpicio, gaudeo.

AL. Ob-

AL. Obſecro ecaſtor quid tu me deridiculi gratia
Sic ſalutas? atque appellas quaſi dudum non videris?
Quaſique nunc primum recipias te domum huc ex hoſtibus ? (videris ?
Atque me nunc proinde appellas, quaſi multo poſt
AM. Immo equidem te, niſi nunc, hodie nuſquam vidi gentium.
AL. Cur negas? AM. quia vera didici dicere. AL. haud æquum facit,
Qui quod didicit, id dediſcit. an periclitamini
Quid animi habeam? ſed quid huc vos revortimini tam cito ? (tinet ?
An te auſpicium commoratum eſt? an tempeſtas con-
Quî non abiiſtis ad legiones ita uti dudum dixeras?
AM. Dudum? quamdudum iſtuc factum eſt? AL. tentas? jam dudum, pridem, modo.
AM. Qui iſtuc potis eſt fieri quæſo, ut dicis, jamdudum, modo ? (rem meum,
AL. Quid enim cenſes? te ut deludam contra luſo-
Qui nunc primum te adveniſſe dicas, modo qui hinc abieris ? (ſper mane,
AM. Hæc quidem deliramenta loquitur. S. pauli-
Dum edormiſcat unum ſomnum. AM. quæ ne vigilans ſomniat?
AL. Equidem ecaſtor vigilo, & vigilans id quod factum eſt fabulor. (in loco ?
Nam dudum ante lucem & iſtunc & te vidi. AM. quo
AL. Hic in ædibus ubi tu habitas. AM. nunquam factum eſt. S. non taces ?
Quid ſi è portu navis huc nos dormientis detulit ?
AM. Etiam tu quoque aſſentaris huic? S. quid vis fieri ? (ſarier,
Non tu ſcis? BACCHÆ bacchanti ſi velis adver-
Ex inſana inſaniorem facies, feriet ſæpius:
Si obſequare, una reſolvas plaga. AM. at pol quin certa res (mum
Hanc eſt objurgare, quæ me hodie advenientem do-
Noluerit ſalutare. S. irritabis crabrones. AM. tace,
Alcumena unum rogare te volo. AL. quid vis rogare? roga. (bia ?
AM. Num tibi aut ſtultitia acceſſit, aut ſuperat ſuper-
AL. Qui iſtuc in mente eſt tibi, mi vir, percontarier?
AM. Quia ſalutare venientem me ſolebas antidhac:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Appellare itidem ut pudicæ ſuos viros, quæ ſunt,ſ
lent. (m
Eo more expertem te factam adveniens offendi d
AL. Ecaſtor equidem te certo heri hic advenie
tem illico
Et ſalutavi, & valuiſſes ne uſque exquiſivi ſimul,
Mi vir: & manum prehendi, & oſculum tetuli tib
S. Tun' heri hunc ſalutaviſti? AL. & te quoq
etiam, Soſia. (lium
S. Amphitruo, ſperavi ego iſtam tibi parituram
Verum non eſt puero gravida. AM. quid igitur
S. inſania. (riam filium
AL. Equidem ſana ſum, & deos quæſo ut ſalva p
Verum tu magnum malum habebis, ſi hic ſuum of
cium facit:
Ob iſtuc omen,ominator, capies quod te condecet
S. Enimvero prægnanti oportet & malum, & ma
lum dari,
Vt quod obrodat ſit, animo ſi male eſſe occœperit
AM. Tu me heri hic vidiſti? AL. ego, inquam,ſi v
decies dicere.
AM. In ſomnis fortaſſe. AL. immo vigilans vig
lantem. AM. væ miſero mihi!
S. Quid tibi eſt? M. delirat uxor. S. atra bili pe
cita eſt.
Nulla res tam delirantis homines concinnat cito.
AM. Vbi primum tibi ſenſiſti, mulier, impliciſcier
AL. Equidem ecaſtor ſana & ſalva ſum. AM. cu
igitur prædicas,
Te heri me vidiſſe, quia hac noctu in portum adv
cti ſumus? (tem
Ibi cœnavi, atque ibi quievi in navi noctem perp
Neque meum pedem huc intuli etiam in ædis,
cum exercitu (vicimu
Hinc profectus ſum ad Theleboas hoſtis, eoſque
AL. Immo mecum cœnaviſti, & mecum cubuiſt
AM. quid eſt?
AL. Vera dico. AM. non quidem hercle de hac r
de aliis neſcio.
AL. Primulo diluculo abiviſti ad legiones. AM. quo
modo?
S. Recte dicit,ut commeminit; ſomnium narrat tib
Sed mulier,poſtquam experrecta es,prodigiali Iovi
Au

Aut mola falſa hodie, aut thure comprecatam oportuit.

AL. Væ capiti tuo! S. tua iſtuc refert, ſi curaveris

AL. Iterum jam hic in me inclementer dicit; atque id ſine malo.

AM. Tace tu: tu dic, egone abs te abii hinc hodie cum diluculo? (prælium?

AL. Quis igitur niſi vos narravit mihi, illi ut fuerit

AM. An etiam id tu ſcis? AL. quippe quæ ex te audivi, ut urbem maximam

Expugnaviſſes, regemque Pterelam tute occideris.

AM. Egone iſtuc dixi? AL. tute iſtic etiam aſtante hoc Soſia. (audiverim?

AM. Audiſtin' tu me narrare hoc hodie? S. ubi ego

AM. hanc roga. S. me quidem præſente nunquam factum eſt quod ſciam.

AL. Mirum quin te adverſus dicat. AM. Soſia, age, me huc aſpice. (mihi.

S. Specto. AM. vera volo loqui te, nolo aſſentari

Audiviſtin' tu hodie me illi dicere ea, quæ illa autumat.

S. Quæſo ædepol num tu quoque etian inſanis, cum id me interrogas?

Qui ipſus equidem nunc primum iſtanc tecum conſpicio ſimul,

AM. Quin nunc, mulier, audin' illum? AL. ego vero, ac falſum dicere.

AM. Neque tu illli, neque mi viro ipſi credis. AL. eo fit quia mihi (proloquor.

Plurimum credo, & ſcio iſta hæc facta proinde ut

AM. Tun' me heri adveniſſe dicis? AL. tun' te abiſſe hodie hinc negas?

AM. Nego enimvero, & me advenire nunc primum ajo ad te domum. (teram mihi

AL. Obſecro, etiamne hoc negabis? te auream pa-

Dediſſe dono hodie, qua te illic donatũ eſſe dixeras?

AM. Neque ædepol dedi, neque dixi: verum ita animatus fui,

Itaque nunc ſum, ut ea te patera donem. ſed quis iſtuc tibi

Dixit? AL. ego equidem ex te audivi, & ex tua accepi manu (ror, Soſia,

Pateram. AM. mane, mane obſecro te. nimis demi-

Qui

Quî illæc illic me donatum eſſe aurea patera ſciat.
Niſi tu dudum hanc conveniſti, & narraviſti hæc omnia. (tecum ſimul.
S. Neque ædepol ego dixi, neque iſtam vidi, niſi
AM. Quid hoc ſit hominis! AL. vin' proferri pateram? AM. proferri volo.
AL. Fiat. tu Theſſala intus pateram proferto foras,
Qua hodie meus vir donavit me. AM. ſecede huc tu, Soſia.
Enimvero illud præter alia mira miror maxime,
Si hæc habet pateram illam. S. an etiam id credis, quæ in hac ciſtellula
Tuo ſigno obſignata fertur? AM. ſalvum ſignum eſt? S. inſpice. (iſtanc jubes
AM. Recte, ita eſt ut obſignavi. S. quæſo quin tu
Pro cerrita circumferri? AM. ædepol quin facto eſt opus.
Nam hæc quidem ædepol larvarum plena eſt. AL. quid verbis eſt opus?
Hem tibi pateram, eccam. AM. cedo mihi. AL. age aſpice huc ſis nunc jam,
Tu, qui quæ facta inficiare, quem ego jam hic convincam palam. (piter,
Eſtne hæc patera qua donatus illic? AM. ſumme Iup-
Quid ego video! hæc eſt ea profecto patera. perii, Soſia. (eſt,
S. Aut pol hæc præſtigiatrix mulier multo maxuma
Aut pateram hic ineſſe oportet. AM. agedum eam ſolve ciſtulam.
S. Quid ego iſtam exolvam? obſignata'ſt recte, res geſta eſt bene. (ſiam.
Tu peperiſti Amphitruonem, ego alium peperi So-
Nunc ſi pateram patera peperit, omnes congeminavimus. (ſigni quid ſiet,
AM. Certum eſt aperire, atque inſpicere. S. vide ſis
Nec poſterius in me culpam conferas. AM. aperi modo, (lat.
Nam hæc quidem nos delirantes facere dictis poſtu-
AL. Vnde hæc igitur eſt niſi abs te, quæ mihi dono data eſt? (Iuppiter!
AM. Opus mi eſt iſtuc exquiſito. S. Iuppiter, proh
AM. Quid tibi eſt? S. hic patera nulla in ciſtula'ſt. AM. quid ego audio?

S. Id

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Id quod verum eſt. AM. at cum cruciatu jam,
ni apparet, tuo.
AL. Hæc quidem apparet. AM. quis igitur tibi dedit? AL. qui me rogat. (via
S. Me captas, quia tute ab navi clanculum huc alia
Præcurriſti: atque hinc pateram tute exemiſti, atque eam
Huic dediſti, poſthac rurſus obſignaſti clanculum.
AM. Hei mihi, jam tu quoque hujus adjuvas inſaniam. (illico
Ain' heri nos adveniſſe huc? AL. ajo, advenienſque
Me ſalutaviſti, & ego te, & oſculum tetuli tibi.
AM. Iam illud non placet principium de oſculo.
pergam exequi.
AL. Laviſti. AM. quid poſteaquam lavi? AL. accubuiſti. S. euge optime. (cere.
Nunc exquire. AM. ne interpella. perge porro di-
AL. Cœna appoſita eſt, cœnaviſti mecum, ego accubui ſimul.
AM. In eodem lecto? AL. in eodem. S. hei non
placet convivium. (cœnavimus?
AM. Sine modo argumenta dicat. quid poſtquam
AL. Te dormitare ajebas, menſa ablata eſt, cubitum hinc abiimus.
AM. Vbi tu cubuiſti? AL. in eodem lecto tecum
una in cubiculo.
AM. Perdidiſti. S. quid tibi eſt? AM. hæc me modo ad mortem dedit.
AL. Quid jam, amabo? AM. ne me appella. S. quid
tibi eſt? AM. perii miſer, (ditum.
Quia pudicitiæ hujus vitium me hic abſente eſt ad-
AL. Obſecro ecaſtor, cur iſtuc, mi vir, ex ted audio? (nomine.
AM. Vir ego tuus ſim? ne me appella falſò falſo
S. Hæret hæc res: ſiquidem hæc jam mulier facta'ſt
ex viro. (tur mihi?
AL. Quid ego feci? qua iſtæc propter dicta dican-
AM. Tute edictas facta tua, ex me quæris quid deliqueris? (fui?
AL. Quid ego tibi deliqui, ſi cui nupta ſum, tecum
AM. Tun' mecum fueris? quid illac impudente audacius?
Saltem tute, ſi pudoris egeas, ſumas mutuum.

AL.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

AL. Iſtuc facinus quod tu inſimulas, noſtro gene[...]
non decet.
Tu ſi me impudicitiæ captas, non potes capere.
AM. Proh di immortales! cognoſcin'tu me ſaltem
Soſia? (portu Perſico
S. Propemodum. AM. cœnavin'ego heri in navi i
AL. Mihi quoque aſſunt teſtes, qui illud quod eg
dicam aſſentiant.
AM. Qui teſtes? AL. teſtes. AM. quid teſticulare
AL. enim uno ſat eſt.
Nec nobis præſente aliquis niſi ſervus Soſia affuit.
S. Neſcio quid iſtuc negotii dicam, niſi quiſpiam e
Amphitruo alius, qui forte te hic abſente ſic tame
Tuam rem curet, teque abſente hic munus fungat[...]
tuum.
Namque de illo ſubditivo Soſia mirum nimis eſ
Certo de iſtoc Amphitruone jam alterum mirum e
magis.
Neſcio quis præſtigiator hanc fruſtratur mulieren
AL. Per ſupremi regis regnum juro, & matre[...]
familias (me
Iunonem, quam me vereri & metuere eſt par maxu
Vt mi extra unum te mortalis nemo corpus corpo[...]
Contigit, quo me impudicam faceret. AM. vera iſ
hæc velim.
AL. Vera dico, ſed ne quicquam: quoniam non v
credere. (quit, dec
AM. Mulier es, audacter juras. AL. quæ non del
Audacem eſſe, confidenter pro ſe & proterve loqu
AM. Satis audacter. AL. ut pudicam decet. AM. t
verbis probas. (dicit[...]
AL. Non ego illam mihi dotem duco eſſe, quæ d[...]
Sed pudicitiam & pudorem, & ſedatum cupidinen
Deum metum, parentum amorem, & cognatum co[...]
cordiam: (probi
Tibi morigera, atque ut munifica ſim bonis, proſ[...]
S. Næ iſta ædepol, ſi hæc vera loquitur, examuſſi[...]
eſt optima. (ſciar
AM. Delinitus ſum profecto ita, ut me qui ſim n[...]
S. Amphitruo es profecto; cave ſis ne tu te uſu pe[...]
duis: (advenimu
Ita nunc homines immutantur, poſtquam peregr[...]
AM. Mulier, iſtam rem inquiſitam certum eſt n[...]
amittere. A[...]

AL. Ædepol me libente facies. AM. quid ais? reſponde mihi. (cratem?
Quid ſi adduco tuum cognatum huc à navi Nau-
Qui mecum una vectu'ſt una navi. atq; is ſi denegat
Facta, quæ tu facta dicis, quid tibi æquum eſt fieri?
Nunquid cauſſam dicis, quin te hoc multem matrimonio? (Soſia,
AL. Si deliqui, nulla cauſſa eſt. AM. convenit, tu,
Duc hos intro. ego huc ab navi mecum adducam Naucratem. (rum ſerio,
S. Nunc quidem præter nos nemo eſt, dic mihi ve-
Ecquis alius Soſia intu'ſt qui mei ſimilis ſiet?
AL. Abin' hinc à me dignus domino ſervus? S. abeo, ſi jubes. (bitum ſiet
AL. Nimis ecaſtor facinus mirum eſt, qui illi colli-
Meo viro, ſic me inſimulare falſum facinus tam malum.
Quicquid eſt, jam ex Naucrate cognato id cognoſcam meo.

ACTVS III. SCENA I.

IVPPITER.

EGo ſum ille Amphitruo, cui eſt ſervus Soſia.
Idem Mercurius qui ſit, quando commodum'ſt.
In ſuperiore qui habito cœnaculo,
Qui interdum fio Iuppiter, quando lubet.
Huc autem quom extemplo adventum apporto, illico
Amphitruo fio, & veſtitum immuto meum.
Nunc huc honoris veſtri venio gratia,
Ne hanc inchoatam tranſigam comœdiam.
Simúl Alcumenæ, quam vir inſontem probri
Amphitruo accuſat, veni, ut auxilium feram:
Nam mea fit culpa, quod egomet contraxerim,
Id Alcumenæ ſi innocenti huic expetat.
Nunc Amphitruonem memet, ut occœpi ſemel,
Eſſe aſſimilabo, atque in horum familiam
Fruſtrationem hodie hic injiciam maximam.
Poſt igitur demum faciam res fiat palam:
Atque Alcumenæ in tempore auxilium feram.
Faciamque ut uno fœtu, & quod gravida eſt viro,
Et me quod gravida'ſt, pariat ſine doloribus.
Mercurium juſſi me continuo conſequi,
Si quid vellem imperare: nunc hanc alloquar.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS III. SCENA II.

ALCVMENA, IVPPITER.

DVrare nequeo in ædibus. ita me probri,
Stupri, dedecoris à viro argutam meo!
Ea quæ ſunt facta infecta refert, ac clamitat.
Quæ neque ſunt facta,neq; ego in me admiſi,argu
Atque id me ſusque deque eſſe habituram putat.
Non ædepol faciam, neque me perpetiar probri
Falſo inſimulatam: quin ego illum aut deſeram,
Aut ſatisfaciat mihi, atque adjuret inſuper
Nolle eſſe dicta quæ in me inſontem protulit.
I. Faciundum eſt mi illud, fieri quod illæc poſtul
Si me illam amantem ad ſeſe ſtudeam recipere,
Quando ego quod feci,id factũ Amphitruoni obſ
Atque ille dudum meus amor negotium
Inſonti exhibuit: nunc autem inſonti mihi
Illius ira in hanc & maledicta expetent.
AL. Et eccum video illum qui me miſeram argui
Stupri, dedecoris. I. te volo, uxor, colloqui.
Quonam ted avertiſti? AL. ita ingenium meum e
Inimicos ſemper oſa ſum obtuerier.
I. Eja autem inimicos. AL. ſic eſt, vera prædic
Niſi etiam hoc falſo dici inſimulaturus es.
I. Nimis verecunda es. AL. Potin' es ut abſtin
manum?
Nam certo ſi ſis ſanus, aut ſapias ſatis,
Quam tu impudicam eſſe arbitrare & prædicas,
Cum ea tu ſermonem nec joco, nec ſerio
Tibi habeas, niſi ſis ſtultior ſtultiſſimo.
I. Si dixi, nihilo magis es, neque eſſe arbitror.
Et id huc revorti uti me purgarem tibi.
Nam nunquam quicquam meo animo fuit ægrius
Quam poſtquam audivi ted eſſe iratam mihi.
Cur dixiſti? inquies. ego expediam tibi.
Non ædepol quo te eſſe impudicam crederem:
Verum periclitatus animum ſum tuum,
Quid faceres, & quo pacto id ferre induceres.
Equidem joca illa dixeram dudum tibi,
Ridiculi cauſſa; vel id hunc rogato Soſiam.
AL. Quin huc adducis meum cognatum Naucrate
Teſtem quem dudum te adducturum dixeras
Te huc non veniſſe? I. ſi quid dictum eſt per jocu

[N]on æquum eſt id te ſerio prævortier.
[A]L. Ego illud ſcio quam doluerit cordi meo.
Per dexteram tuam te, Alcumena, oro, obſecro,
[D]a mihi hanc veniam, ignoſce, irata ne ſies.
[A]L. Ego iſtæc feci verba virtute irrita:
[N]unc quando factis me impudicis abſtines,
[A]b impudicis dictis avorti volo.
[V]aleas, tibi habeas res tuas, reddas meas.
[I]uben' mi ire comites? I. ſanan' es? AL. ſi non jubes,
[I]bo egomet, comitem pudicitiam duxero.
[I]. Mane, arbitratu tuo jusjurandum dabo,
[M]e meam pudicam eſſe uxorem arbitrarier.
[I]d ego ſi fallo, tum te, ſumme Iuppiter,
[Q]uæſo, Amphitruoni ut ſemper iratus ſies.
[A]L. Ah propitius ſit potius. I. confide fore.
[N]am jusjurandum verum te adverſum dedi.
[I]am nunc irata non es? AL. non ſum. I. bene facis:
[N]am in hominum ætate multa eveniunt hujusmodi.
[C]apiunt voluptates, capiunt rurſum miſerias.
[I]ræ interveniunt, redeunt rurſum in gratiam.
[V]erum iræ ſi quæ forte eveniunt hujusmodi,
[I]nter eos rurſum ſi reventum in gratiam eſt,
[B]is tanto amici ſunt inter ſe quam prius.
AL. Primum caviſſe oportuit ne diceres;
[V]erum eadem ſi idem purgas, mihi patiunda ſunt.
[I]. Iube vero vaſa pura adornari mihi,
[V]t, quæ apud legionem vota vovi, ſi domum
Rediſſem ſalvus, ea ego exolvam omnia.
AL. Ego iſtuc curabo. I. evocate huc Soſiam,
[G]ubernatorem, qui in mea navi fuit,
Blepharonem arceſſat, qui nobiſcum prandeat.
Is adeo impranſus ludificabitur
Quum ego Amphitruonem collo hinc obſtricto traham,
AL. Mirum qui ſolus ſecum ſecreto ille agat.
Atque aperiuntur ædes. exit Soſia.

ACTVS III. SCENA III.

SOSIA, IVPPITER, ALCVMENA.

AMphitruo, aſſum, ſi quid opus eſt, impera, imperium exequar.
I. Optume advenis. S. jam pax eſt inter vos quæſo duos.

Nam quia vos tranquillos video, gaudeo, & vo
eſt mihi,
Atque ita ſervum par videtur frugi ſeſe inſtitu
Proinde heri ut ſint, ipſe item ſit; vultum ex
comparet:
Triſtis ſit, heri ſi triſtes: hilarus ſit, ſi gaude
Sed age reſponde, jam vos rediſtis in concordi
I. Derides, qui ſcis hæc dudum me dixiſſe pe
cum.
S. An id joco dixiſti? equidem ſerio ac vero r
I. Habui expurgationem, facta pax eſt. S. op
eſt. (S. ce
I. Ego rem divinam intus faciam, vota quæ
I. Tu gubernatorem à navi huc evoca verbis m
Blepharonem, ut re divina facta mecum prand
S. Iam hic ero, quum illic cenſebis eſſe me. I.
tum huc redi.
A. Nunquid vis quin abeam jam intro, ut app
tur quibus opu'ſt?
I. I ſane, & quantum poteſt parata fac ſint om
A. Quin veni, quando vis, intro, faxo haud
quam ſit moræ.
Quando iſtæc omnia exjuraſti te mihi dixe pe
cum. (d
I. Recte loquere, & proinde diligentem ut ux
Iam hi ambo, & ſervus & hera fruſtra ſunt du
Qui me Amphitruonem rentur eſſe, errant pr
Nunc tu divine fac huc aſſis Soſia.
Audis quæ dico, tametſi præſens non ades:
Fac Amphitruonem jam advenientem ab ædib
Vt abigas quovis pacto. fac commentus ſies.
Volo deludi illum, dum eum hac uſuraria
Vxore nunc mihi morigero, hæc curata ſint
Fac ſis: proinde adeo, ut me velle intelligis,
Atque ut miniſtres mihi, mihi cum ſacrificem.

ACTVS III. SCENA IV.

MERCVRIVS.

COncedite atq; abſcedite, omnes de via dece
Nec quiſquam tam audax nunc fuat homo
obviam obſiſtat mihi. (nit
Nam mihi quidem hercle qui minus liceat Deo
Populo, ni decedat mihi, quam ſervulo in comœ

e aut navem ſalvam nunciat, aut irati adventum ſenis;
ʒo ſum Iovi dicto audiens, ejus juſſu nunc huc me affero.
uamobrem mi magis par eſt via decedere, & concedere.
ıter vocat me, eum ſequor, ejus dicto imperio ſum audiens; (patri.
t filium bonum patri eſſe oportet, itidem ego ſum
manti ſupparaſitor, hortor, aſto, admoneo, gaudeo.
quid patri volupe 'ſt, voluptas ea mihi multo maxima eſt. (ſuo:
mat, ſapit: recte facit, animo quando obſequitur
uod omnes homines facere oportet, dum id modo fiat bono.
unc Amphitruonem vult deludi meus pater; faxo probe
m hic deludatur, ſpectatores; vobis ſpectantibus
apiam coronam mi in caput, aſſimulabo me eſſe ebrium:
tque illuc ſurſum aſcendero; inde optume ſic ciſpellam virum.
e ſupero, quum huc acceſſerit, faciam ut ſit madidus ſobrius.
einde illi actutum ſufferet ſuus ſervus pœnas Soſia.
um feciſſe ille hodie arguet, quæ ego fecero hic, quid id mea?
eo me æquum eſt morigerum patri, ejus ſtudio ſervire addecet.
:d eccum Amphitruonem, advenit: jam ille hic deludetur probe,
quidem vos vultis auſcultando operam dare.
o intro, ornatum capiam, qui potius decet.
ein ſurſum aſcendam in tectum, ut illum hinc prohibeam.

ACTVS IV. SCENA I.

AMPHITRVO.

NAucratem quem convenire volui, in navi non erat.
eque domi, neque in urbe invenio quemquam, qui illum viderit: (lia.
am omnis plateas perreptavi, gymnaſia, myropo-

Apud emporium, atque in macello, in palæſtri
 que in foro.
In medicinis, in tonſtrinis, apud omnis ædis ſ
Sum defeſſus quæritando: nuſquam invenio
 cratem.
Nunc ibo domum, atque ex uxore hanc rem pe
 exquirere;
Quis fuerit, quem propter corpus ſuum ſtupri
 pleverit:
Nam me, quam illam quæſtionem inquiſitam
 amittere,
Mortuum ſatius eſt. ſed ædis occluſerunt. eug
Pariter hoc fit, atque ut alia facta ſunt, feriam
Aperite hoc. heus ecquis hic eſt? ecquis hoc
 oſtium?

ACTVS IV. SCENA II.

Mercvrivs, Amphitrvo.

Quis ad fores eſt? A. ego ſum. M. quid ego
 A. ita loquor. M. tibi Iuppiter
Dique omnes irati certo ſunt, qui ſic frangas
A. Quomodo? M. eo modo, ut profecto vivas
 tem miſer.
A. Soſia. M. ita ſum Soſia, niſi me eſſe ob
 exiſtimas.
Quid nunc vis? A. ſceleſte, an etiam quid v
 id tu me rogas?
M. Ita rogo, pene effregiſti, fatue, foribus car
An foris cenſebas nobis publicitus præberier?
Quid me aſpectas, ſtolide? quid nunc vis tibi
 quis es tu homo?
A. Verbero, etiam quis ego ſim me rogitas?
 rum acheruns?
Quem pol ego hodie ob iſthæc dicta faciam fe
 tem flagris.
M. Prodigum me fuiſſe oportet olim in adole
 tia.
A. Qui dum? M. quia ſenecta ætate à me m
 cas malum.
A. Cum cruciatu tuo iſthæc hodie, verna,
 funditas.
M. Sacrvfico ego tibi. A. qui? M.
 enim te macto infortunio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ui ſequuntur Verſus uſque ad principium Scenæ, *Vos inter vos partite*, deſunt in Vett. ſcriptis, ideoque alio characterum genere edendos curavimus.

. Tun' me mactes, carnufex? niſi formam dii hodie
meam perduint,
ixo ut bubulis coriis onuſtus ſis, Saturni hoſtia:
a ego te certo cruce & cruciatu mactabo. exi foras
'aſtigia. M. larva umbratilis, tu me minis territas?
iſi hinc actutum fugias, ſi denuo pultaveris,
minuſculo digito increpuerint fores, hac tegula
cum deminuam caput, ut cum dentibus linguam excrees.
. Tnn' ſurcifer meis me procul prohibeſſis ædibus?
ın' meas pultare foreis? haſce illico toto demoliar
cardine.
. Pergin'? A. Pergo. M. accipe. A. ſceleſte, in
herum? ſi te hodie apprehendero,
d id redigam miſeriarum, ut ſemper ſis miſer.
1. Bacchanal te exercuiſſe oportuit ſenex. A. qui dum?
. Quando tu me tuum ſervum cenſes. A. quid cenſeo?
. Malum tibi: præter Amphitruonem herum novi neminem.
. Num formam perdidi? mirum quin me norit Soſia.
crutabor: eho dic mihi, quis videor? num ſatis Amphitruo? (ſenex,
1. Amphitruo? ſanusne es? nonne tibi prædictum,
acchanal te exercuiſſe, quum qui ſis, alium rogites?
lbſcede, moneo, moleſtus ne ſies, dum Amphitruo
um uxore modo ex hoſtibus adveniens voluptatem capit.
. Qua uxore? M. Alcmena. A. quis homo? M. quotiens vis dictum? Amphitruo
'erus meus: moleſtus ne ſies. A. qui cum cubat?
1. Vide ne infortunium quæras, qui me ſic ludifices.
. Dic quæſo mi Soſia. M. blandius. cum Alcumena.
. A. in eodemne
ubiculo? M. imo ut arbitror, corpore corpus incubat.
A. væ miſero mihi. (rariam
1. Lucri'ſt quod miſeriam deputat, nam uxorem uſu-
'erinde eſt præbere, ac ſi agrum ſterilem fodiendum loces.

A. *Soſia.* M. *quid (malum) Soſia?* A. *num me*
verbero?
M. *Novi te hominem moleſtum, qui ne emas lit*
A. *adhuc*
Amplius; nonne ego herus ſum tuus Amph
M. *tu Bacchus es,*
Haud Amphitruo. quoties tibi dictum vis? num
Meus Amphitruo uno cubiculo Alcmenam co
tenet.
Si pergas, eum hic ſiſtam, neque ſine tuo magno
A. *Cupio accerſi. utinam pro benefactis, dii, pa*
Ædeis, uxorem, familiam, cum forma una perd
M. *Accerſam equidem, ſed de foribus tu inte*
vide.
Credo jam quæ volebat ſacrificia ad epulum cond
Si moleſtus ſis, evades nunquam, quin te ſacrific

AMPHITRVO, BLEPHARO,
SOSIA.

D*I veſtram fidem, quæ intemperiæ noſtram*
familiam? quæ mira
Video, poſtquam advenio peregre? nam veru'ſt
olim eſt auditum
Fabularier, mutatos Atticos in Arcadia homin
Et ſævas belluas manſitaſſe, nec unquam denuo
tibus
Cognitos. B. *quid illuc, Soſia? magna ſunt, qu*
prædicas.
Ain' tu alterum te periſſe domi conſimilem Soſiam
S. *Ajo, ſed heus tu, quum ego Soſiam, Amphitr*
Amphitruo; quid ſcis an
Tu forte alium Blepharonem parias? ô dî facia
tu quoque
Conciſus pugnis, & illiſis dentibus, id impranſ
duas. (*vit*
Nam ego ille alter Soſia, qui illic ſum, me malis
B. *Mira profecto. ſed gradus condecet gr.ndire*
ut video,
Exſpectat Amphitruo, & vacuus mihi venter cr
A. *ecquid aliena* (*mem*
Fabulor? in noſtro olim Thebano genere plusqua
Martigenam ille aggreſſus belluam magnus
quæſtor, anguineo

Repente hoſteis peperit ſeminio: & pugnata illac pugna
Frater trudebat fratrem haſta, & galea, & noſtræ auctorem gentis.
Cum Veneris filia anguis repſiſſe tellus Epirotica
Vidit. de ſummo ſummus Iuppiter ſic ſtatuit, ſic fatum habet. (malis.
Optumi omnes noſtrates pro claris factis diris aguntur
Fata iſtæc me premunt, pertolerarem vim tantam, cladesque
Exantlarem impatibiles. S. Blepharo. B. quid eſt?
S. neſcio quid mali ſuſpicor.
B. Quid? S. vide ſis, herus ſalutator oppeſſulatas ante foreis graditur.
B. Nihil eſt, famem exſpectat obambulans. S. curioſe quidem: foreis enim
Clauſit, ne prævorteretur foras. B. oggannis. S. nec gannio, nec latro.
Si me audias, obſerves. neſcio quid ſecum ſolus; puto
Rationes colligit: quid memoret, hinc excipiam. ne propera.
A. Vt metuo, ne victis hoſtibus di partam expungant gloriam.
Totam miris modis noſtram video turbatam familiam.
Tum vero uxor vitio, ſtupro, dedecore me plena enecat.
Sed de patera miru'ſt: erat tamen ſignum obſignatum probe.
Quid enim? pugnas pugnatas prolocuta, & Pterelam oppugnatum, (dum:
Noſtris occiſum manibus fortiter. at, at, novi jam lu-
Id Soſiæ factu'ſt opera, qui me hodie quoque præſentem auſit (minus.
Indigne prævortier. S. de me locutus, & quæ velim
Hominem ne congrediamur quæſo, priusquam ſtomachum detexerit.
B. Vt lubet. A. ſi illum datur hodie maſtigiam apprehendere, oſtendam quid ſit
Herum fallere, minis & dolis inceſſere. S. audin' tu illum? B. audio.
S. Illæc machina meas onerat ſcapulas. compellemus ſis hominem.
Scin' quid vulgo dici ſolet? B. quid dicturus ſis, neſcio:
Quid tibi patiundum, fere hariolor. S. vetu'ſt adagium, Fames & mora

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Bilem in naſum conciunt. B. *verum quidem. è*
compellemus
Alacre. Amphitruo. A. *Blepharonem audio. Mi*
quid ad me veniat. (tur
Opportune tamen ſe offert, ut uxoris facta convin
Quid? huc ad me Blepharo? B. *oblitus tam cito, qu*
diluculo
Miſiſti ad navim Soſiam, ut hodie tecum conviveren
A. *Nuſquam factum gentium. ſed ubi illic ſceleſt*
B. *quis?* A. *Soſia.*
B. *Eccum illum.* A. *ubi?* B. *ante oculos. non vid*
A. *vix video præ ira, adeo me iſtic*
Hodie delirum fecit, ne te ſacruficem, nunquam eva
Sine me, Blepharo. B. *auſculta, precor.* A. *dic, auſ*
to. tu vapula.
S. *Qua de re? num ſatis tempori? non ocius quivi*
Dædaleis tuliſſem remigiis. B. *abſtine, quæſo, non*
tuimus
Noſtros grandius grandire gradus. A. *ſive gralla*
rius, ſive
Teſtudineus fuerit, certum'ſt mihi hunc ſceleſtum p
dere. (her
En tectum, en tegulas, en obductas fores, en ludificat
En verborum ſcelus. B. *quid mali fecit tibi?* A.
gas? ex illo
Tecto excluſum foribus, me deturbavit ædibus. S. *ego*
A. *Tu. quid minitabas te facturum, ſi iſtas pepuliſ*
fores?
Negas ſceleſte? S. *quin negem? en teſtis ampliter, q*
cum venio: (m
Miſſus ſedulo, ut ad te vocatum ducerem. A. *qui*
Furcifer? S. *qui me rogat.* A. *quando gentiu*
S. *dudum, jam pridem, modo,*
Ubi cum uxore domi rediſti in gratiam. A. *Bacchu*
irritaſſit.
S. *Nec Bacchum ſalutem hodie, nec Cererem. tu p*
gari juſſeras
Vaſa, ut rem divinam faceres: & hunc me arceſſit
mittis,
Ut tecum prandeat. A. *Blepharo, diſperēam, ſi*
intus adhuc fui,
Aut ſi hunc miſerim. dic ubi me liquiſti? S. *domi c*
Alcumena conjuge.

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ego à te abiens portum verſus volito, hunc tuis verbis voco.

Venimus, nec te niſi nunc video poſtea. A. *ſceleſtum caput, cum uxore?*

Nunquam abis, quin vapules. S. *Blepharo.* B. *Amphitruo, mitte hunc mea gratia,*

Et me audias. A. *en mitto. quidvis loquere.* B. *iſtic jamdudum mihi*

Maxuma memoravit mira. præſtigiator forte, aut veneficus (*quid fiet.*

Hanc excantat tibi familiam: inquire aliunde, vide

Nec ante hunc excruciatum miſerum facias, quam rem intellegas,

A. *Recte mones: eamus: te advorſum uxori etiam advocatum volo.*

IVPPITER, AMPHITRVO, SOSIA, BLEPHARO.

QVis tam vaſto impete has foreis toto convulſit cardine? (*ſi comperero,*

Quis ante ædeis tantas tamdiu turbas concitat? quem

Thelebois ſacruficabo manibus. A. *Nihil eſt, ut dici ſolet,* (*& Soſiam,*

Quod hodie bene ſuccedat mihi. Deſerui Blepharonem,

Vt cognatum Naucratem convenirem: hunc non reperi, & illos perdidi.

Sed eos video; ibo advorſum, ut ſi quid habent, ſciſciter. S. *Blepharo, illic qui* (*piter!*

Ex ædibus, herus eſt, hic vero veneficus. B. *proh Iup-*

Quid intueor? hic non eſt, ſed ille Amphitruo, iſtic ſi fuat,

Illum ſane non eſſe oportuit, niſi quidem ſit geminus.

I. *Eccum cum Blepharone Soſiam: compellabo hos prius. Soſia,*

Tandem ad nos? eſurio. S. *dixin' tibi hunc veneficum?*

A. *Imo ego hunc, Thebani cives, qui domi uxorem meam, Soſia,*

Impudicitia impetivit, per quem teneo theſaurum ſtupri.

S. *Here, ſi tu nunc eſuris, ego ſatur pugnis ad te volito.*

A. *Pergin' maſtigia?* S. *abi ad Acheruntem venefice.* A. *men' veneficum?*

Vapula. I. *quæ hoſpes intemperiæ, ut tu meum verberes?* A. *tuum?* I. *meum.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. *Mentiris.* I. *Soſia, i intro: dum hunc ſacrufic*
fac paretur prandium.
S. *Ibo. Amphitruonem (arbitror) ita comiter Ampl*
truo
Accipiet, ut dudum memet ego ille alter Soſia Soſiam.
Interea dum iſti certant, in popinam devortundum
mihi:
Lances detergam omneis, omneisque trullas hauria
I. *tun' me.*
Mentiri ais? A. *mentiris, inquam, meæ corruptor f*
miliæ.
I. *Ob iſtuc indignum dictum, te obſtricto collo hac ar*
piam.
A. *Væ miſero mihi.* I. *at id præcaviſſe oportuit.* A. *B*
pharo ſuppetias mihi.
B. *Conſimiles ſunt adeo, ut utri aſſim, neſciam: rixa*
tamen,
Vt poteſt, dirimam. Amphitruo, noli Amphitruon
duello perdere.
Linque collum precor. I. *hunc in Amphitruonem dic*
tas?
B. *Quid ni? unus olim, nunc vero partus eſt geminu*
Dum tu vis eſſe, alter quoque eſſe forma non deſinit.
Interea quæſo collum linque. I. *linquo: ſed dic mih*
videturne tibi
Iſtic Amphitruo? B. *uterque quidem.* A. *proh ſumı*
Iuppiter! ubi hodie
Mihi formam adimis, pergo quærere; tun' Amphitru
I. *tu negas?*
A. *Pernego, quando Thebis, præter me, nemo'ſt ali*
Amphitruo.
I. *Imo, præter me, nemo; atque adeo tu Blepharo ju*
dex fies.
B. *Faciam id, ſi queo, ſignis palam. tu reſponde priu*
A. *lubens.*
B. *Antequam cum Taphiis à te pugna ſit inita, qu*
mandaſti mihi?
A. *Parata navi clavo hæreres ſedulo.*
I. *Vt ſi noſtri fugam facerent, illuc me tuto reciperem.*
A. *Item aliud. ut bene nummatum ſervaretur marſu*
pium.
I. *Quæ pecuniæ?* B. *tace ſis tu, meum'ſt quærer*
ſciſti numerum?

I. *Ta*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

I. Talenta quinquaginta Attica. B. hic examuſſim rem enarrat: & tu,
Quot Philippei? A. duo millia. I. oboli vero bis totidem. S. uterque
Rem tenet probe. intus in crumena clauſum alterum eſſe oportuit.
I. Attende ſis, hac dextera (ut noſti) regem mactavi Pterelam,
Spolia ademi, & pateram, qua ille potare ſolitus eſt, in ciſtella
Pertuli: dono uxori meæ dedi, qui cum hodie domi lavi,
Sacruficavi, cubui. A. hei mihi, quid audio? vix apud me ſum:
Vigilans quippe dormio: vigilans ſomnio, vivus & ſanus intereo.
Ego idem ille ſum Amphitruo, Gorgophones nepos, imperator Thebanorum,
Et Creontis unicus Theleboarum perduellis, qui Acarnanes
Et Taphios vi vici, & ſumma regem virtute bellica
Illiſce præfeci Cephalum, magni Deionei filium.
I. Ego idem latrones hoſtes bello & virtute contudi.
Electryonem perdiderant, noſtræ & germanos conjugis,
Achaiam, Ætoliam, Phocidem. per freta Ionium & Ægæum, & Creticum
Vagati, vi vortebant piratica. A. di immortales, mihimet
Non credo, ita omnia, quæ facta illic, examuſſim loquitur. vide
Blepharo. B. unum ſupereſt: id ſi fuat, Amphitruones ſitote gemini.
I. Quid dicas, novi: cicatricem in dextro muſculo ex illoc volnere
Quod mihi impegit Pterela. B. eam quidem. A. appoſite. I. viden'? en aſpice.
B. Detegite, aſpiciam. I. deteximus, vide. B. ſupreme Iuppiter,
Quid intueor! utrique in muſculo dextero, eodem in loco,
Signo eodem apparet probe, ut primum coivit cicatrix rufula,
Sublurida. Rationes jacent, judicium ſilet, quid agam neſcio.

ACTVS

ACTVS IV. SCENA III.

BLEPHARO, AMPHITRVO, IVPPITER.

VOs inter vos partite: ego abeo, mihi negotium
eſt. (cenſeo.
Neque ego unquam uſquam tanta mira me vidiſſe
A. Blepharo quæſo, ut advocatus mihi aſſis, neve
abeas. B. vale. (neſcio.
Quid opus me advocato? quin utri ſim advocatus,
I. Intro ego hinc eo. Alcumena parturit. A. perii
miſer!
Quid ego? quem advocati jam atque amici deſerunt.
Nunquam ædepol me inultus iſtic ludificabit, quis-
quis eſt. (eloquar.
Nam jam ad regem recta me ducam, reſque ut facta
Ego pol illum ulciſcar hodie Theſſalum veneficum,
Qui perverſe perturbavit familiæ mentem meæ.
Sed ubi ille 'ſt? intro ædepol abiit, credo ad uxo-
rem meam. (agam?
Qui me Thebis alter vivit miſerior? quid nunc
Quem omnes mortales ignorant, & ludificant, ut
lubet. (hominem aſpexero,
Certum 'ſt, introrumpam in ædibus, ubi quemque
Sive ancillam, ſive ſervum, ſive uxorem, ſive adul-
terum; (bus.
Seu patrem, ſive avum videbo, obtruncabo in ædi-
Neque me Iuppiter, neque dî omnes id prohibebunt,
ſi volent, (nunc jam.
Quin ſic faciam uti conſtitui: pergam in ædibus

ACTVS V. SCENA I.

BROMIA *ancilla*, AMPHITRVO.

SPes atque opes vitæ meæ jacent ſepultæ in pecto-
re, (amiſerim;
Neque ulla 'ſt confidentia jam meo in corde quin
Ita mihi videntur omnia, mare, terra, cœlum, con-
ſequi, (gam, neſcio.
Iam ut opprimar, ut enecer. me miſeram! quid a-
Ita tanta mira in ædibus ſunt facta. væ miſeræ mihi!
Animo male 'ſt, aquam velim, corrupta ſum atque
abſumpta ſum. (tis,
Caput dolet, neque audio, neque oculis proſpicio ſa-

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nec me miſerior fœmina eſt, neque ulla videatur
magis. (ſibi invocat.
Ita heræ meæ hodie contigit. nam ubi parturit, deos
Strepitus, crepitus, ſonitus, tonitrus: ut ſubito, ut
propere, ut valide tonuit!
Vbi quisque inſtiterat, concidit crepitu. ubi neſcio
quis maxima (time:
Voce exclamat ſic: Alcumena, adeſt auxilium, ne
Et tibi, & tuis propitius cœli cultor advenit.
Exurgite, inquit, qui terrore meo occidiſtis præ
metu. (gebant.
Vt jacui, exurgo. ardere cenſui ædis, ita tum conful-
Ibi me inclamat Alcumena: tam ea res me horrore
afficit. (quid velit:
Hærilis prævertit metus: ocius accurro, ut ſciſcam
Atque illam geminos filios pueros peperiſſe conſpi-
cor:
Neque noſtrum quisquam ſenſimus quum peperit:
neque prævidimus.
Sed quid hoc? quis hic eſt ſenex,
Qui ante ædis noſtras ſic jacet? numnam hunc per-
cuſſit Iuppiter? (ſit mortuus.
Credo ædepol: nam, proh Iuppiter! ſepultus eſt, quaſi
Ibo & cognoſcam quisquis eſt. Amphitruo hic qui-
dem eſt, herus meus.
Amphitruo. A. perii. B. ſurge. A. interii. B. cedo
manum. A. quis me tenet?
B. Tua Bromia ancilla. A. totus timeo, ita me in-
crepuit Iuppiter, (tu foras
Nec ſecus eſt, quam ſi ab Acherunte veniam. ſed quid
Egreſſa es? B. eadem nos formido timidas terrore
impulit:
In ædibus, ubi tu habitas, nimia mira vidi. væ mihi
Amphitruo, ita mihi animus etiam nunc abeſt.
A. agedum expedi.
Scin' me tuum eſſe herum Amphitruonem? B. ſcio.
A. vide etiam nunc? B. ſcio. (rium.
A. Hæc ſola ſanam mentem geſtat meorum familia-
B. Imo omnes ſani ſunt profecto. A. at me uxor in-
ſanum facit
Suis fœdis factis. B. at ego faciam, tu idem aliter
prædices, (ſcias
Amphitruo, piam & pudicam eſſe tuam uxorem ut

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

De ea re ſigna atq; argumenta paucis verbis eloquar.
Omnium primum Alcumena geminos peperit filios.
A. Ain' tu geminos? B. geminos. A. dì me ſer-
vant. B. ſine me dicere,
Vt ſcias tibi tuæq; uxori deos eſſe omnes propitios.
A. Loquere. B. poſtquam parturire hodie uxor oc-
cœpit tua,
Vbi utero exorti dolores, ut ſolent puerperæ:
Invocat deos immortales, ut ſibi auxilium ferant,
Manibus puris, capite operto. ibi continuo contonat
Sonitu maximo. ædes primo ruere rebamur tuas.
Ædes totæ confulgebant tuæ, quaſi eſſent aureæ.
A. Quæſo abſolvito hinc me extemplo, quando ſatis
deluſeris.
Quid fit deinde? B. dum hæc aguntur, interea uxo-
rem tuam
Neque gementem, neque plorantem noſtrum quis-
quam audivimus: (deo,
Ita profecto ſine dolore peperit. A. jam iſtuc gau-
Vtut erga me eſt merita. B. iſtæc mitte, atque hæc
quæ dicam accipe. (mus.
Poſtquam peperit pueros, lavere juſſit nos. occœpi-
Sed puer ille quem ego lavi, ut magnus eſt, & mul-
tum valet!
Neque eum quiſquam colligare quivit in cunabulis.
A. Nimia mira memoras: ſi iſtæc vera ſunt, divinitus
Non metuo quin meæ uxori latæ ſuppetiæ fient.
B. Magis jam faxo mira dices. poſtquam in cunas
conditu'ſt,
Devolant angues jubati deorſum in impluvium duo
Maximi: continuo extollunt ambo capita. A. hei
mihi!
B. Ne pave, ſed angues oculis omnes circumviſere.
Poſtquam pueros conſpicati, pergunt ad cunas citi.
Ego cunas receſſim rurſum vorſum trahere & du-
cere, (acrius
Metuens pueris, mihi formidans: tantoque angues
Perſequi. poſtquam conſpexit angues ille alter puer,
Citus è cunis exilit, facit recta in anguis impetum:
Alterum altera apprehendit eos manu perniciter.
A. Mira memoras: nimis formidoloſum facinus
prædicas. (tuis.
Nam mihi horror membra miſero percipit dictis

Quid

uid fit deinde? porro loquere. B. puer ambo angues enecat. (tuam.
um hæc aguntur, voce clara exclamat uxorem
. Quis homo? B. ſummus imperator divum atque hominum Iuppiter.
ſe dixit cum Alcumena clam conſuetum cubilibus,
umque filium ſuum eſſe qui illos angues vicerit:
lterum eſſe tuum dixit puerum. A. pol me haud pœnitet,
cilicet boni dimidium mihi dividere cum Iove.
bi domum, jube vaſa pura actutum adornari mihi,
t Iovis ſupremi multis hoſtiis pacem expetam.
go Tireſiam conjectorem advocabo, & conſulam
uid faciendum cenſeat: ſimul hanc rem, ut facta eſt, eloquar.
ed quid hoc? quam valide tonuit! dî obſecro voſtram fidem!

ACTVS V. SCENA II.

IVPPITER.

BOno animo es, aſſum auxilio, Amphitruo, tibi & tuis.
ihil eſt quod timeas; hariolos, haruſpices
itte omnis: quæ futura & quæ facta, eloquar:
ulto adeo melius, quam illi, quum ſim Iuppiter.
rimum omnium Alcumenæ uſuram corporis
epi, & concubitu gravidam feci filio.
u gravidam item feciſti, quum in exercitum
rofectus. uno partu duos peperit ſimul.
orum alter, noſtro qui eſt ſuſceptus ſemine,
is factis ſe immortali afficiet gloria.
u cum Alcumena uxore antiquam in gratiam
edi. haud promeruit, quamobrem vitio verteres.
ea vi ſubacta eſt facere. ego in cœlum migro.

ACTVS V. SCENA III.

AMPHITRVO.

FAciam ita ut jubes, & te oro, promiſſa ut ſerves tua.
o ad uxorem intro; miſſum facio Tireſiam ſenem.
unc, ſpectatores, Iovis ſummi cauſa clare plaudite.

FINIS AMPHITRVONIS.

ASI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ASINARIA.

Dramatis Perſonæ.

LIBANVS, *ſervus.*
DEMÆNETVS, *ſenex.*
ARGYRIPPVS, *adoleſcens.*
CLEÆRETA, *lena.*
LEONIDA, *ſervus.*
PHILENIVM, *meretrix.*
DIABOLVS, *adoleſcens.*
PARASITVS.
ARTEMONA, *uxor*
MERCATOR.
GREX.

ARGVMENTVM.

AManti argento filio auxiliarier
Sub imperio vivens volt ſenex uxorio.
Itaque ob aſinos relatum pretium Saureæ
Numerarier juſſit ſervolo Leonidæ.
Ad amicam id fertur. cedit noctem filius.
Rivinus amens ob præreptam mulierem:
Is rem omnem uxori per Paraſitum nunciat.
Accurrit uxor, ac virum è luſtris rapit.

PROLOGVS.

HOc agite ſultis, ſpectatores, nunc jam.
Quæ quidem mihi atque vobis res vortat bene,
Gregique huic, & dominis, atque conductoribus.
Face jam, tu præco, nunc omnem auritum poplum.
Age nunc reſide: cave modo ne gratiis.
Nunc, quid proceſſerim huc, & quid mihi voluerim,
Dicam: ut ſciretis nomen hujus fabulæ.
Nam quod argumentum attinet, ſane breve 'ſt.
Nunc quod me dixi velle vobis dicere,
Dicam: Huic nomen Græce eſt Onagos Fabulæ.
Demophilus ſcripſit. MARCVS vortit barbare.
ASINARIAM volt eſſe, ſi per vos licet.
Ineſt lepos, ludusque in hac Comœdia.
Ridicula res eſt. date benigne operam mihi,
Vt vos item alias, pariter nunc, Mars adjuvet.

ACTV

ACTVS I. SCENA I.

LIBANVS *ſervus*, DEMÆNETVS *ſenex*.

Icut tuum vis unicum gnatum tuæ
Supereſſe vitæ ſoſpitem & ſuperſtitem :
a te obteſtor, tum per ſenectutem tuam,
erque illam, quam tu metuis, uxorem tuam:
quid med erga tu hodie falſum dixeris,
t tibi ſuperſtes uxor ætatem ſiet :
tque illa viva, vivus ut peſtem oppetas.
. Per deum Fidium quæris. jurato mihi
ideo neceſſe eſſe eloqui, quicquid roges,
a me obſtinate aggreſſus, ut non audeam
rofecto, percunctanti quin promam omnia.
roinde actutum iſtud quid ſit, quod ſcire expetis,
oquere : ut ipſe ſcibo, te faciam ut ſcias.
. Dic obſecro hercle ſerio, quod te rogem.
ave mihi mendacii quicquam. D. quin tu ergo rogas?
. Num me illuc ducis ubi lapis lapidem terit?
. Quid iſtuc eſt? aut ubi eſt iſtuc terrarum loci?
. Vbi flent nequam homines, qui polentam pranſitant.
. Quid iſtuc ſit, aut ubi iſtuc ſit, nequeo noſcere,
bi flent nequam homines, qui polentam pranſitent.
. Apud ſuſtitudinas ferricrepidinas inſulas,
bi vivos homines mortui incurſant boves.
Modo pol percepi, Libane, quid iſtuc ſit loci,
bi ſit polenta, te fortaſſe dicere. L. ah!
eque hercle ego iſtuc dico, nec dictum volo.
eque obſecro hercle, ut, quæ locutus, deſpuas.
. Fiat, geratur mos tibi. L. age, age uſque excrea.
Etiamne? L. quæſo hercle uſque ex penitis faucibus.
. Etiam? L. amplius. D. nam quouſque? L. uſque (ad mortem volo.
Cave ſis malam rem. L. uxoris dico, non tuam.
Dono te ob iſtuc dictum, ut expers ſis metu.
Dì tibi dent, quæcunque optes. D. redde operam mihi.
ur hoc ego ex te quæram? aut cur miniter tibi,
ropterea quod me non ſcientem feceris?
ut cur poſtremo filio ſuccenſeam,

Patres ut faciunt cæteri? L. quid iſtuc novi eſt?
D. Equidem ſcio jam filius quod amet meus
Iſtanc meretricem è proxumo Philenium.
Eſtne hoc, ut dico, Libane? L. rectam inſtas via
Ea res eſt, ſed eum morbus invaſit gravis.
D. Quid morbi eſt? L. quia non ſuppetunt dict
data.
D. Tune es adjutor nunc amanti filio?
L. Sum vero, & alter noſter eſt Leonida.
D. Bene hercle facitis, & à me initis gratiam.
Verum meam uxorem, Libane, neſcis qualis ſit?
L. Tu primus ſentis, nos tamen prænoſcimus.
D. Fateor eam eſſe importunam atq; incommoda
L. Poſterius iſtuc dicis, quam credo tibi.
D. Omnes parentes, Libane, liberis ſuis,
Qui mihi auſcultabunt, facient obſequelam jam :
Quippe qui mage amico utantur gnato & benevol
Atque ego me id facere ſtudeo. volo amari à me
Volo me patris mei ſimilem, qui cauſſa mea
Nauclerico ipſe ornatu per fallaciam,
Quam amabam, abduxit ab lenone mulierem.
Neque puduit eum id ætatis ſycophantias
Struere, & beneficiis me emere gnatum ſuum ſib
Eos me decretum eſt perſequi mores patris.
Nam me hodie oravit Argyrippus filius,
Vti ſibi amanti facerem argenti copiam :
Et id ego percupio obſequi gnato meo.
Volo amori obſecutum illius, volo amet me patre
Quanquam illum mater arcte contenteque habet,
Patres ut conſueverunt : ego mitto omnia hæc.
Præſertim quum is me dignum, quoi concredere
Habuit, me habere honorem ejus ingenio decet :
Quum me adiit, ut pudentem gnatum æquum e
patrem,
Cupio eſſe amicæ quod det argentum ſuæ.
L. Demiror quid ſit, & quo evadat, ſum in met
D. Equidem ſcio jam filius quod amet meus.
L. Cupis id quod cupere te nequicquam intelleg
Dotalem ſervum Sauream uxor tua
Adduxit, cui plus in manu ſit quam tibi.
D. ARGENTVM accepi, dote imperium vendidi
Nunc verba in pauca conferam, quid te velim.
Viginti jam uſu'ſt filio argenti minis.

F

'ace id ut paratum jam ſit. L. unde gentium?
). Me defraudato. L. maxumas nugas agis.
ludo detrahere veſtimenta me jubes.
)efrudem te ego? age ſis, tu ſine pennis vola.
'ene ego defrudem, cui ipſi nihil eſt in manu?
Iiſi quid tu porro uxorem defraudaveris.
). Qua me, qua uxorem, qua tu ſervom Sauream
'otes, circumduce. aufer; promitto tibi
Ion offuturum, ſi id hodie effeceris.
.. Iubeas una opera me piſcari in aëre,
'enari autem rete jaculo in medio mari.
). Tibi optionem ſumito Leonidam.
'abricare quidvis, quidvis comminiſcere.
'erficito argentum hodie ut habeat filius,
Imicæ quod det. L. quid ais tu, Demænete?
Quid ſi forte in inſidias devenero?
'u redimes me, ſi me hoſtes interceperint?
). Redimam. L. tum tu igitur aliud cura quid lubet.
). Ego eo ad forum, niſi quid vis. L. i; etiamne ambulas?
). Atque audin' etiam? L. eccum. D. ſi quid te volam, ubi eris?
.. Vbicunque lubitum fuerit animo meo.
'rofecto nemo eſt, quem jam dehinc metuam, mihi
Ie quid nocere poſſit: cum mihi tua
)ratione omnem animum oſtendiſti tuum.
Quin te quoque ipſum facio haud magni, ſi hoc patro.
'ergam quo occœpi, atque ibi conſilia exordiar.
). Audin' tu? apud Archibulum ego ero argentarium.
.. Nempe in foro? D. ibi, ſi quid opus fuerit. L. meminero.
). Non eſſe ſervus pejor hoc quiſquam poteſt.
Iec magis verſutus, nec quo ab caveas ægrius.
Eidem homini, ſi quid recte curatum velis,
Mandes. moriri ſeſe miſere mavolet,
Quam non perfectum reddat quod promiſerit.
Iam ego illud argentum tam paratum filio
cio eſſe, quam me hunc ſcipionem contui.
ed quid ego ceſſo ire ad forum, quod inceperam?
bo, atque ibi manebo apud argentarium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS I. SCENA II.

ARGYRIPPVS *adoleſcens.*

SIccine hoc fit? foras ædibus me ejici?
Promerenti optume hoccine pretii redditur?
Bene merenti mala es, male merenti bona es.
At malo cum tuo: nam jam ex hoc loco
Ibo ego ad tres viros, veſtraque ibi nomina
Faxo erunt: capitis te perdam ego & filiam,
Perlecebræ, pernicies, adoleſcentum exitium.
Nam mare haud eſt mare, vos mare acerrimum.
Nam in mari repperi, hic elavi bonis.
Ingrata atque irrita eſſe omnia intellego,
Quæ dedi, & quod benefeci: at poſthac tibi,
Male quod potero facere, faciam, meritoque id fa-
ciam tuo.
Ego pol te redigam eodem unde orta es, ad egeſta-
tis terminos.
Ego ædepol te faciam, ut quæ ſis nunc, & quæ fue-
ris, ſcias.
Quæ priusquam iſtam adii, atque amans ego ani-
mum meum iſti dedi,
Sordido vitam oblectabas pane, in pannis inopia.
Atque ea ſi erant, magnas habebas omnibus dis gra-
tias:
Eadem nunc, quum eſt melius, me, cujus opera eſt,
ignoras mala.
Reddam ego te ex fera fame manſuetum, me ſpecta
modo.
Nam iſti quod ſuccenſeam ipſi, nihil eſt: nihil quic-
quam meret.
Tuo facit juſſu; tuo imperio paret: mater tu, ea-
dem hera es.
Te ego ulciſcar, te ego ut digna es, perdam, atque
ut de me meres.
At, ſceleſta, veden' ut ne id quidem me dignum eſſe
exiſtumat,
Quem adeat, quem colloquatur, cuique irato ſup-
plicet?
Atque eccam illecebra exit tandem; opinor hic an-
te oſtium
Meo modo loquar quæ volam, quoniam intus non
licitum eſt mihi.

ACTV

ACTVS I. SCENA III.

CLEÆRETA *lena.* ARGYRIPPVS *adoleſcens.*

VNumquodque iſtorum verbum nummis Philip-
peis aureis
on poteſt auferre hinc à me, ſi quis emptor vene-
rit.
ec recte quæ tu in nos dicis, aurum atque argen-
tum merum'ſt.
xus hic apud nos eſt animus tuus clavo Cupidinis.
emigio veloque quantum poteris, feſtina & fuge.
uam magis te in altum capeſſis, tam æſtus te in
portum refert.
. Ego pol iſtum portitorem privabo portorio.
go te dehinc, ut merita es de me, & mea re, tra-
ctare exequar: (cis domo.
uom tu me, ut meritus ſum, non tractas, quæ eji-
. Magis iſtuc percipimus lingua dici, quam factis
fore. (tuli:
: Solus ſolitudine ego ted atque ab egeſtate abs-
olus ſi ductem, referre gratiam nunquam potes.
. Solus ductato, ſi ſemper ſolus quæ poſcam dabis:
mper tibi promiſſum habeto hac lege, dum ſupe-
res datis. (pleri potes.
. Qui modus dandi? nam nunquam tu quidem ex-
odo quod aceepiſti, haud multo aliquid poſt quod
poſcas, paras?
. Quid modi'ſt? ductando, amando, nunquamne
expleri potes? (rogas.
odo remiſiſti, continuo jam ut remittam ad te
. Dedi equidem, quod mecum egiſti. C. & tibi
ego miſi mulierem.
r pari datum hoſtimentu'ſt, opera pro pecunia.
. Male agis mecum. C. quid me accuſas, ſi facio
officium meum?
am NEQVE uſquam fictum, neque pictum, ne-
que ſcriptum in poëmatis, (eſſe volt.
bi lena bene agat cum quiquam amante, quæ frugi
. Mihi quidem te parcere æquum eſt tandem, ut
tibi durem diu.
: Non tu ſcis, quæ amanti parcet, eadem ſibi par-
cet parum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quaſi piſcis, itidem eſt amator lenæ; nequam eſt, niſi recens.
Is habet ſuccum, is ſuavitatem: eum quovis pacto condias;
Vel patinarium vel aſſum: verſes quo pacto lubet.
Is dare volt, is ſe aliquid poſci. nam ubi de pleno promitur,
Neque ille ſcit quid det, quid damni faciat, illi rei ſtudet:
Volt placere ſeſe amicæ, volt mihi, volt pediſſæque,
Volt famulis, volt etiam ancillis: & quoque catulo meo (deat.
Subblanditur novus amator, ſe ut quum videat, gau-
Vera dico. AD SVVM quemque hominem quæſtum eſſe æquum eſt callidum.
A. Perdidici iſtæc eſſe vera, damno cum magno meo. (hibeas:
C. Si ecaſtor nunc habeas quod des, alia verba per-
Nunc quia nihil habes, maledictis te etiam ductare poſtulas.
A. Non meum eſt. C. nec meum quidem ædepol, ad te ut mittam gratiis.
Verum ætatis atque honoris gratia hoc fiet tui:
Quia nobis lucro fuiſti potius, quam decori tibi.
Si mihi dantur duo talenta argenti numerata in manum,
Hanc tibi noctem honoris cauſſa gratiis dono dabo.
A. Quid, ſi non eſt? C. tibi non eſſe credam; illa alio ibit tamen.
A. Vbi illæc quæ dedi ante? C. abuſa'ſt. nam ſi ea durarent mihi,
Mulier mitteretur ad te: nnnquam quicquam poſcerem.
Diem, aquam, ſolem, lunam, noctem, hæc argento non emo:
Cætera quæque volumus uti, Græca mercamur fide.
Quum à piſtore panem petimus, vinum ex œnopolio,
Si æs habent, dant mercem: eadem nos diſciplina utimur.
Semper oculatæ noſtræ ſunt manus, credunt quod vident. (plius.
Vetus eſt, nihili cocio eſt: ſcis cujus? non dico am-
A. Aliam nunc mihi orationem deſpoliato prædicas:

Longe

nge aliam præbes, inquam, nunc atque olim, quom dabam:
iam atque olim quom illiciebas me ad te blande ac benedice:
am mihi ædes quoque arridebant, cum ad te veniebam, tuæ.
e unice unum ex omnibus te, atque illam amare, ajebas mihi:
bi quid dederam, quaſi columbæ pulli in ore ambæ meo
q; eratis: meo de ſtudio ſtudia erant voſtra omnia.
ſque adhærebatis: quod ego juſſeram, quod volueram,
aciebatis: quod nolebam ac vetueram, de induſtria
ugiebatis, neque conari id facere audebatis prius.
unc neque quid velim, neque nolim, facitis magni, peſſumæ. (mu'ſt.
. Non tu ſcis? hic noſter quæſtus aucupii ſimilli-
uceps quando concinnavit aream, offundit cibum:
ves aſſueſcunt. NECESSE eſt facere ſumtum, qui quærit lucrum.
æpe edunt: ſemel ſi ſint captæ, rem ſolvunt aucupi.
idem hic apud nos. ædis nobis area eſt, auceps ſum ego,
ſca eſt meretrix, lectus illix eſt, amatores aves:
ene ſalutando conſueſcunt, compellando blanditer,
ſculando, oratione vinnula, venuſtula.
i papillam pertractavit, haud id eſt ab re aucupis.
avium ſi ſumpſit, ſumere eum licet ſine retibus.
æccine te eſſe oblitum, in ludo qui fuiſti tam diu?
. Tua iſta culpa eſt, quæ diſcipulum ſemidoctum abs te amoves. (abi.
. Remeato audacter, mercedem ſi eris nactus: nunc
. Mane, mane, audi; dic quid me æquum cenſes pro illa tibi dare:
Annumne cum quiquam alio ſit? C. tene? viginti minas.
Atque ea lege, ſi alius ad me prius attulerit, tu vale.
A. At ego, eſt etiam, priuſquam abis, quod volo loqui. C. dic quod lubet.
A. Non omnino jam perii: eſt reliquum quo peream magis. (meas
Habeo, unde iſtuc tibi quod poſcis dem: ſed in leges

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dabo, ut ſcire poſſis, perpetuum annum hunc mihi uti ſerviat, (quam me, ad ſe virum.
Nec quenquam interea alium admittat prorſus,
C. Quin ſi tu voles, domi ſervi qui ſunt caſtrabo viros. (ras.
Poſtremo ut voles nos eſſe, ſyngrapham facito affe-
Vt voles, ut tibi lubebit, nobis legem imponito:
Modo tecum una argentum afferto, facile patiar cætera.
Portitorum ſimillimæ ſunt januæ lenoniæ:
Si affers, tum patent: ſi non eſt quod des, ædes non patent.
A. Interii, ſi non invenio ego illas viginti minas.
Et profecto, niſi illud perdo argentum, pereundum eſt mihi.
Nunc pergam ad forum, atque experiar opibus, omni copia: (dero:
Supplicabo, exobſecrabo, ut quemque amicum vi-
Dignos, indignos adire, atque experiri certum eſt mihi. (nore.
Nam ſi mutuas non potero, certum eſt ſumam fœ-

ACTVS II. SCENA I.

LIBANVS *ſervus.*

HErcle vero, Libane, nunc te meliu'ſt expergiſcier,
Atque argento comparando fingere fallaciam.
Iam diu eſt factum quom diſceſti ab hero, atque abiiſti ad forum,
Igitur inveniundo argento ut fingeres fallaciam.
Ibi tu ad hoc diei tempus dormitaſti in otio.
Quin tu abs te ſocordiam omnem rejice, & ſegnitiem amove;
Atque ad ingenium vetus verſutum te recipis tuum.
Serva herum: cave tu idem faxis, alii quod ſervi ſolent, (runt.
Qui ad heri fraudationem callidum ingenium ge-
Vnde ſumam? quem intervortam? quo hanc celocem conferam?
Impetritum, inauguratum'ſt: quovis admittunt aves.
Picus & cornix eſt ab læva; corvus porro ab dextera
Conſuadent. certum hercle eſt veſtram conſequi ſententiam.

Sed

d quid hoc, quod picus ulmum tundit? non temerarium'ſt: (tellego,
rte, hercle, ego quantum ex augurio auſpicii int mihi in mundo ſunt virgæ, aut atrienſi Saureæ.
d quid illuc, quod exanimatus currit hic Leonida?
tuo, quod illic obſcœvavit meæ falſo fallaciæ?

ACTVS II. SCENA II.

LEONIDA, LIBANVS, *ſervi.*

VBi ego nunc Libanum requiram, aut familiarem filium?
i ego illos lubentiores faciam, quam Lubentia'ſt?
axumam prædam & triumphum eis adfero adventu meo. (lent,
ando mecum pariter potant, pariter ſcortari ſo-
nc quidem quam nactus prædam, paritev cum illis partiam.
. Illic homo ædis compilavit, more ſi fecit ſuo.
illi qui tam indiligenter obſervavit januam.
. Ætatem velim ſervire, Libanum ut conveniam modo. (ocius.
. Mea quidem hercle opera liber nunquam fies
. Etiam de tergo ducentas plagas prægnantis dabo. (gerit.
. Largitur peculium, omnem in tergo theſaurum
.Nam ſi huic occaſioni tempus ſeſe ſubterduxerit,
nquam ædepol quadrigis albis indipiſcet poſtea:
rum in obſidione linquet, inimicum animos auxerit. (venit, ſtudet,
d ſi mecum occaſionem opprimere hanc, quæ ob-
xumas opimitates gaudio effertiſſimas
is heris ille una mecum pariet, gnatoque & patri:
eo ut ætatem ambo ambobus nobis ſint obnoxii,
ſtro devincti beneficio. LI. vinctos neſcio quos ait. (frauſus ſit.
n placet: metuo in commune ne quam fraudem
. Perii ego oppido, niſi Libanum invenio jam, ubi eſt gentium. (adjungat ſibi.
. Illic homo ſocium ad malam rem quærit, quem
n placet. pro monſtro exemplum eſt, quando qui ſudat tremit.
. Sed quid ego hic properans conceſſo pedibus, lingua largior?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quin ego hanc jubeo tacere, quæ loquens lacera
diem? (comprimat
Li. Heu ædepol hominem infelicem, qui patronam
Nam ſi quid ſceleſte fecit, lingua pro illo pejerat.
Le. Approperabo, ne poſt tempus prædæ præſidium
parem.
Li. Quæ illæc præda eſt? ibo advorſum, atque ele-
ctabo quicquid eſt.
Iubeo te ſalvere voce ſumma, quoad vires valent.
Le. Gymnaſium flagri, ſalveto. Li. quid agis, cu-
ſtos carceris?
Le. O catenarum colone. Li. O virgarum laſcivia
Le. Quot pondo ted eſſe cenſes nudum? Li. no
ædepol ſcio.
Le. Scribam ego te neſcire: at pol ego qui te ex-
pendi ſcio.
Nudus vinctus centum pondo es, quando pendes pe
pedes.
Li. Quo argumento iſtuc? Le. ego dicam, quo ar-
gumento & quo modo.
Ad pedes quando alligatus es, æquum centupon-
dium:
Vbi manus manicæ complexæ ſunt, atque adduct
ad trabem, (ſies
Nec dependis, nec propendis, quin malus nequa
Li. Væ tibi! Le. hoc teſtamento ſervitus legat tib
Li. Verbis velitationem fieri compendio volo.
Quid iſtuc negotii eſt? Le. certum eſt, credere
Li. audacter licet.
Le. Sis amanti ſubvenire familiari filio, (mal
Tantum adeſt boni improviſo, verum commixtu
Omnes de nobis carnificum concelebrabuntur die
Libane, nunc audacia uſus eſt nobis inventa & doli
Tantũ facinus inveni modo ego, ut nos dicamur du
Omnium digniſſimi eſſe, quo cruciatus confluant.
Li. Ergo mirabar, quod dudum ſcapulæ geſtiba
mihi,
Hariolari quæ occeperunt ſibi eſſe in mundo malu
Quicquid eſt eloquere. Le. magna eſt præda cu
magno malo.
Li. Siquidem omnes conjurati cruciamenta conf
rant,
Habeo opinor familiarem tergum, næ quæram fori
Le. S

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

. Si iſtam firmitudinem obtines animi, ſalvi ſumus. (publicum.
. Quin ſi tergo res ſolvenda eſt, rapere cupio
negabo atque obdurabo, perjurabo denique.
. Hem! ISTA VIRTVS eſt, quando uſu'ſt, qui malum fert fortiter. (num.
titer malum qui patitur, idem poſt patitur bo-
. Quin rem actutum ediſſeris? cupio malum nanciſcier.
. Placide ergo unumquidque derogita, ut acquieſcam: non vides
ex curſura anhelitum etiam ducere? LI. age, age, manſero
o arbitratu, vel adeo uſque dum peris. LE. ubinam eſt herus?
. Major apud forum'ſt, minor hic eſt intus. LE. jam ſatis eſt mihi.
. Tum tu igitur es dives factus? LE. mitte ridicularia.
. Mitto. iſtud quod affers aures exſpectant meæ.
. Animum advorte, ut æque mecum hæc ſcias. LI. taceo. LE. beas.
eminiſtin' aſinos Arcadicos mercatori Pellæo
ſtrum vendere atrienſem? LI. memini. quid tum poſtea? (tur Saureæ
. Hem ergo is argentum huc remiſit, quod dare-
o aſinis. adoleſcens venit modo, qui id argentum attulit.
. Vbi is homo'ſt? LE. jam devorandum cenſes, ſi conſpexeris.
. Ita enimvero: ſed tamen tu nempe eos aſinos prædicas
tulos, claudos, quibus ſubtritæ ad femina jam erant ungulæ. (meas.
. Ipſos, qui tibi ſubvectabant rure huc virgas ul-
. Teneo: atque iidem te hinc vexerunt vinctum rus. LE. memor es probe. (rier:
rum in tonſtrina ut ſedebam, me infit percontaquem
filium Stratonis noverim Demænetum?
co me noviſſe extemplo, & me ejus ſervum prædico (poſtea?
ſe, & ædis demonſtravi noſtras. LI. quid tum
. Ait ſe ob aſinos ferre argentum atrienſi Saureæ,
Vigin-

Viginti minas; ſed eum ſeſe non noviſſe hominem
qui ſiet:
Ipſum vero ſe noviſſe callide Demænetum:
Quoniam ille elocutus hæc ſit. Li. quid tum?
Le. auſculta ergo; ſcies. (rum,
Extemplo facio facetum me, atque magnificum vi-
Dico med eſſe atrienſem. ſic hoc reſpondit mihi:
Ego pol Sauream non novi, neque qua facie ſit ſcio:
Te non æquum mi eſt ſuccenſere. ſi herum vis De-
mænetum, (quin feras
Quem ego novi, adduce: argentum non morabor
Ego me dixeram adducturum, & me domi præſto
fore.
Ille in balneas iturus eſt, inde huc veniet poſtea.
Quid nunc conſilii captandum cenſes? dic. Li. hem
iſtuc ago, (Sauream
Quomodo argentum intervortam, & adventorem, &
Iam hoc opus eſt exaſciatum. nam ſi ille argentum
prius (mus
Hoſpes huc adfert, continuo nos ambo excluſi ſu-
Nam me hodie ſenex ſeduxit ſolum, ſeorſum ab æ-
dibus,
Mihi, tibique interminatu'ſt nos futuros ulmeos,
Niſi hodie Argyrippo viginti eſſent argenti minæ.
Iuſſit vel nos atrienſem, vel nos uxorem ſuam
Defraudare: dixit operam ſeſe promiſſam dare.
Nunc tu abi ad forum adque herum, & narra, hæc ut
acturi ſumus.
Te ex Leonida futurum eſſe atrienſem Sauream,
Dum argentum afferat Mercator pro aſinis. Le. fa-
ciam uti jubes. (advenerit
Li. Ego illum interea hic oblectabo, prius ſi forte
Le. Quid ais? Li. quid vis? Le. pugno malam ſi
tibi percuſſero,
Mox cum Sauream imitabor, caveto ne ſuccenſeas.
Li. Hercle vero tu cavebis, ne me attingas. ſi me
tangis.
Næ hodie malo cum auſpicio nomen commutaveris.
Le. Quæſo æquo animo patitor. Li. patitor tu ite-
rum, cum ego te referiam.
Le. Dico, ut uſus fieri. Li. dico hercle ego quoque
ut facturus ſum. (contra, ut merueris
Le. Ne nega. Li. quin promitto inquam hoſtire
Le.

E. Ego abeo; tu jam ſcio patiere. ſed quis hic eſt?
. is eſt, (hic tene.
e eſt ipſus. jam ego recurro huc. tu hunc interea
olo ſeni narrare. Li. quin tu officium facis ergo,
ac fugis?

ACTVS II. SCENA III.

MERCATOR, LIBANVS.

VT demonſtratæ ſunt mihi, illaſce ædis eſſe oportet,
emænetus ubi dicitur habitare. I, quære, pulta,
tque atrienſem Sauream, ſi eſt intus, evocato huc.
. Quis noſtras ſic frangit fores? ohe, inquam, ſi quid audis.
. Nemo etiam tetigit: ſanusne es tu? L. at cenſebam attigiſſe,
ropterea, huc quia habebas iter. nolo ego fores conſervas meas (dibus.
te verberarier: ſane ego ſum amicus noſtris æ-
. Pol haud periculum eſt, cardines ne foribus effringantur. (debis.
iſtoc extemplo tu omnibus, qui quærunt, reſpon-
. Ita hæc morata eſt janua: extemplo janitorem
lamat, procul ſi quem videt ire ad ſeſe calcitronem.
ed quid venis? quid quæritas? M. Demænetum volebam.
. Si ſit domi, dicam tibi. M. quid? ejus atrienſis?
. Nihilo magis intus eſt. M. ubi eſt? L. ad tonſorem ire dixit.
. Quum veniſſet, poſt non rediit? L. non ædepol. quid volebas?
. Argenti viginti minas, ſi adeſſet, accepiſſet.
. Qui pro iſtuc? M. aſinos vendidit Pellæo mercatori
ercatu. L. ſcio, tu id nunc refers. jam hic credo eum affuturum. (potero.
. Qua facie veſter Saurea eſt? ſi is eſt, jam ſcire
. Macilentis malis, rufulus, aliquantum ventrioſus,
ruculentis oculis, triſti fronte, commoda ſtatura.
. Non potuit pictor rectius deſcribere ejus formam.
tque hercle ipſum adeo contuor: quaſſanti capite incedit.

L. Quis-

LI. Quiſque obviam huic hic occeſſerit irato, va-
pulabit.
Siquidem hercle Æacidinis minis animiſque expl
tus incedit.
Si me iratus tetigerit, iratus vapulabit.

ACTVS II. SCENA IV.

LEONIDA, MERCATOR, LIBANVS.

QVid hoc eſt negotii? neminem meum dictu
magnifacere? (veni
Libanum in tonſtrinam ut juſſeram venire, is nulli
Næ ille ædepol tergo & cruribus conſuluit haud d
core.
M. Nimis imperioſus eſt. LI. væ mihi hodie
LE. ſalvere juſſi
Libanum libertum. jam manuemiſſus? LI. obſecro t
LE. Næ tu hercle cum magno malo mihi obvia
occeſſiſti.
Cur non veniſti, ut juſſeram, in tonſtrinam? LI. h
me moratu'ſt.
LE. Siquidem hercle nunc ſummum Iovem te dic
detinuiſſe, (quat
Atque is precator aſſiet, malam rem effugies nu
Tu, verbero, imperium meum contempſiſti. LI. pe
ii! hoſpes. (berar
M. Quæſo hercle noli, Saurea, mea cauſſa hunc ve
LE. Vtinam nunc ſtimulus in manu mihi ſi
M. quieſce quæſo.
LE. Qui latera conteram tua, quæ occalluere plag
Abſcede, & ſine me hunc perdere, qui ſemper n
incendit ira. (fu
Cui nunquam unam rem me licet ſemel præcipe
Quin centies eadem imperem, atque oggannia
itaque jam hercle
Clamore ac ſtomacho non queo labori ſuppeditar
Iuſſin', ſceleſte, ab janua hoc ſtercus hinc auferri
Iuſſin' columnis dejicier operas aranearum?
Iuſſin' in ſplendorem dari bullas has foribus noſtri
Nihil eſt: tanquam ſi claudus ſim, cum fuſti eſt am
bulandum.
Quia triduum hoc unum modo foro operam aſſ
duam dedi,

Du

m reperiam qui quæritent argentum in fœnus.
hic vos
rmitis interea domi : atque herus in hara , haud
ædibus habitat.
m ergo, hoc tibi. Li. hoſpes, te obſecro , defen-
de. M. Saurea , oro , (olivi
ea cauſſa ut mittas. Le. eho , ecquis pro vectura
ſolvit ? Li. reſolvit. Le. cui datum eſt ? Li. Sti-
cho vicario ipſi (eſſe,
io. Le. vah! delenire apparas. ſcio mihi vicarium
que eo eſſe ſervom in ædibus heri , qui ſit pluris,
quam ille ſit.
d vina heri quæ vendidi vinario Exaerambo ,
n pro iis ſatisfecit Sticho? Li. feciſſe ſatis opinor:
m vidi huc ipſum adducere trapezitam Exae-
rambum.
. Sic dedero prius quæ credidi , vix anno poſt
exegi.
nc ſatagit : adducit domum etiam ultro , & ſcri-
bit nummos. (nor.
omo mercedem rettulit ? Li. dimidio minus opi-
. Quid reliquom ? Li. ajebat reddere quam ex-
templo ſibi redditum eſſet : (tum.
m'retineri , ut quod ſit tibi operis efficeret loca-
. Scyphos quos utendos dedi Philodamo , rettu-
litne ?
. Non etiam. Le. hem , non ? ſi velis , da , com-
moda homini amico.
Perii hercle ! jam hic me abegerit ſuo odio.
Li. heu jam ſatis tu.
din' quæ loquitur ? Le. audio,& quieſco. M. tan-
dem opinor
nticuit : nunc adeam optumum eſt, priuſquam in-
cipit tinnire.
am mox mihi operam das ? Le. ehem, optume :
quamdudum tu adveniſti ?
n hercle te provideram. quæſo ne vitio vertas;
iracundia obſtitit oculis. M. non mirum factum
eſt ; (eſſe intus.
d ſi domi eſt , Demænetum volebam. Le. negat
rum iſtuc argentum tamen mihi ſi vis denume-
rare , (ram.
promittam iſtoc tibi nomine ſolutam rem futu-

M. Sic

M. Sic potius, ut Demæneto tibi hero præſente re
dam.
Li. Herus iſtunc novit, atque herum hic. M. he
huic præſente reddam.
Li. Da modo meo periculo: rem ſalvam ego exh
bebo: (ta
Nam ſi ſciat noſter ſenex fidem non eſſe huic hal
Succenſeat, cui omnium rerum ipſus ſemper credid
Le. Non magni pendo, ne duit: ſi non vult, ſic ſi
aſtet.
Li. Da, inquam, vah! formido miſer, ne hic me t
arbitretur
Suaſiſſe, ſibi ne crederes, da, quæſo, ac ne formid
Salvum hercle erit. M. credam fore, dum quide
ipſe in manu habeo. (ſa
Peregrinus ego ſum, Sauream non novi. Li. at no
M. Sit, non ſit; non ædepol ſcio, ſi is eſt, eum
oportet. (mi
Ego certe me incerto ſcio hoc daturum nemini
Le. Hercle iſtum di omnes perduint: verbo ca
ſupplicaſſis.
Ferox eſt, viginti minas meas tractare ſeſe.
Nemo accipit, aufer te domum, abſcede hinc, m
leſtus ne ſis.
M. Nimis iracunde. NON DECET ſuperbum
hominem ſervum. (dic
Li. Malo, hercle, jam magno tuo. nunc iſti nec re
Impure, nihili, non vides iraſci? Le. perge por
Li. Flagitium hominis, da obſecro argentum hu
ne male loquatur.
M. Malum hercle vobis quæritis. Le. crura, her
diffringentur. (rii her
Age, impudice, ni iſtum impudicum percies. Li.
Sceleſte, non audes mihi ſceleſto ſubvenire?
Le. Pergin' precari peſſimo? M. quæ res? tun'
bero homini
Male ſervus loquere? Le. vapula. M. id quidem t
hercle fiet,
Vt vapules, Demænetum ſimulac conſpexero ho
In jus voco te. Le. non eo. M. Non is? memen
Le. memini.
M. Dabitur pol ſupplicium mihi de tergo veſt
Le. væ, te!

T

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

bi quidem ſupplicium, carnufex, de nobis detur?
Atque etiam pro veſtris dictis maledictis pœnæ pendentur mihi hodie.
. Quid, verbero? ain' tu, furcifer: herum noſmet fugitare cenſes?
nc jam ad herum, quo vocas jamdudum, quo volebas.
Nunc demum? tamen nunquam hinc feres argenti nummum, niſi me
e juſſerit Demænetus. Le. ita facito, age ambula.
contumeliam alteri facias, tibi non dicatur?
n ego homo ſum, quam tu. M. ſcilicet ita res eſt. Le. ſequere hac ergo.
fiſcine hoc nunc dixerim: nemo etiam me accuſavit
rito meo, neque me Athenis eſt alter hodie quiſquam, (men me
credi recte æque putent. M. fortaſſis! ſed tanquam hodie induces, ut tibi credam hoc argentum ignoto.
pvs eſt homo homini, non homo, quum qualis ſit non novit.
. Iam nunc ſecunda mihi facis. ſcibam huic te capitulo hodie
turum ſatis pro injuria. quanquam ego ſum ſordidatus,
gi tamen ſum, nec poteſt peculium enumerari.
Fortaſſe! Le. etiam nunc dico: Periphanes Rhodo mercator
es, abſente hero ſolus mihi talentum argenti
annumeravit, & mihi credidit, neque deceptus in eo. (percunctatus
Fortaſſe! Le. atque etiam tu quoque ipſe ſi eſſes ex aliis, ſcio pol crederes nunc quod fers. M. haud negaſſim.

ACTVS III. SCENA I.

CLEÆRETA *lena*, PHILENIVM *meretrix*.

NEQVEON' ego te interdictis facere manſuetam meis? (ſies?
ita tu es animata, ut qui expers matris imperii

P. Vbi piem Pietatem, ſi iſto more moratam tibi
Poſtulem placere, mater, mihi quo pacto præcipi
C. An decorum eſt adverſari meis te præcepti
P. quid eſt?
C. Hoccine eſt pietatem colere, matris imperiu
minuere?
P. Neque quæ recte faciunt culpo, neque quæ deli
quunt amo.
C. Satis dicacula es amatrix. P. mater, is quæſtu
mihi: (n
Lingua poſcit, corpus quærit, animus orat, res m
C. Ego te volui caſtigare, tu mihi accuſatrix ades
P. Neque ædepol te accuſo, neque me id facere
exiſtumo.
Verum ego meas queror fortunas, quum illo qu
amo prohibeor.
C. Ergo una pars orationis de die dabitur mihi.
P. Et meam partem loquendi, & tuam trado tibi.
Ad loquendum, atque ad tacendum tute habeas p
tiſculum.
Quin pol ſi repoſui remum ſola ego in caſteria
Vbi quieſco, omnis familiæ cauſſa conſiſtit tibi.
C. Quid ais tu, quam ego unam vidi mulierem
daciſſimam?
Quoties te vetui Argyrippum filium Demæneti
Compellare aut contrectare, colloquive aut cont
Quid dedit? quid deportari juſſit ad nos? an tu t
Verba blanda eſſe aurum rere? dicta docta pro da
Vltro amas, ultro expeteſſis, ultro ad te arceſſi jub
Illos qui dant, eos derides: qui deludunt, deperis
An te id exſpectare oportet, ſi quis promittat ti
Te facturum divitem, ſi moriatur mater ſua?
Ecaſtor nobis periculum magnum & familiæ p
tenditur,
Dum ejus exſpectamus mortem, ne nos morian
fame.
Nunc adeo niſi mihi huc argenti affert viginti mi
Næ ille ecaſtor hinc trudetur largus lacrumar
foras.
Hic dies ſummu'ſt apud me inopiæ excuſatio.
P. Patiar, ſi cibo carere me jubeas, mater mea.
C. Non veto ted amare, qui dant, qua amentur g
tia.

P. Q

Quid ſi hic animus occupatu'ſt, mater, quid faciam? mone. C. hem! (tua.
eum caput contemples, ſi quidem ex re conſultas
Etiam opilio, qui paſcit, mater, alienas oves,
iquam habet peculiarem, qui ſpem ſoletur ſuam.
ne me amare unum Argyrippum, animi cauſſa, quem volo.
Intro abi: nam te quidem ædepol nihil eſt impudentius.
Audientem dicto, mater, produxiſti filiam.

ACTVS III. SCENA II.

LEONIDA, LIBANVS:
Servi duo.

Erfidiæ laudes gratiasque habemus merito magnas,
ium noſtris ſycophantiis, dolis, aſtutiisque,
apularum confidentia, virtute ulmorum freti;
i advorſum ſtimulos, laminas, crucesque, compedesque,
rvos, catenas, carceres, numellas, pedicas, bojas,
rtoresque acerrimos, gnarosque noſtri tergi,
i ſæpe ante in noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt:
s nunc legiones, copias, exercitusque eorum,
pugnando, perjuriis noſtris, euge, potiti.
virtute hujus collegæ, meaque comitate
ctum eſt. LI. qui me vir fortior eſt ad ſufferendas plagas?
. Ædepol virtutes qui tuas nunc poſſit collaudare,
ut ego poſſim, quæ domi duellique male feciſti.
illa ædepol pro merito nunc tuo memorari multa poſſint.
i fidentem fraudaveris, ubi hero infidelis fueris,
i verbis conceptis ſciens libenter perjuraris,
i parietes perfoderis, in furto ubi ſis prehenſus,
i ſæpe cauſſam dixeris pendens adverſus octo
tutos, audaces viros, valentes virgatores.
. Fateor profecto ut prædicas, Leonida, eſſe vera.
rum ædepol etiam tua quoque malefacta iterari multa
vera poſſunt, ubi ſciens fideli infidus fueris:
i prehenſus in furto ſies, & manifeſto verberatus:

Vbi perjuratis, ubi ſacro manus ſis admolitus,
Vbi heris damno, moleſtiæ, & decori ſæpe fueris:
Vbi creditum tibi quod ſit, tibi datum eſſe perne-
garis.
Vbi amicæ quam amico tuo fueris magis fidelis,
Vbi ſæpe ad languorem tua duritia dederis octo
Validos lictores, ulmeis affectos lentis virgis.
Num male relata eſt gratia? ut collegam collauda-
Le. Vt meque teque maxume atque ingenio noſtr-
decuit.
Li. Iam omitte iſta, atque hoc, quod rogo, reſpo-
de. Le. rogita quod vis,
Argenti viginti minas habesne? Le. ariolare.
Ædepol ſenem emænetum lepidum fuiſſe nobis.
Vt aſſimulabat Sauream med eſſe, quam facete!
Ægre nimis riſum continui, ubi hoſpitem incl-
mavit,
Quod ſe abſente mihi fidem habere noluiſſet.
Vt memoriter me Sauream vocabat atrienſem!
Li. Manedum. Le. quid eſt? Li. Philenium eſt-
hæc quæ intus exit?
Atque Argyrippus una. Le. os opprime: is e-
etiam ſubauſcultemus.
Lacrumantem lacinia tenet lacrumans. quidnam e-
dicam? (tem ven-
Tacite auſcultemus. Li. attate! modo hercle in me-
Nimis vellem habere perticam. Le. quoi re-
Li. qui verberarem
Aſinos, ſi forte occœperint clamare hinc ex cr-
mena.

ACTVS III. SCENA III.

Argyrippvs, Philenivm, Lib-
nvs, Leonida.

CVr me retentas nunc? P. quia tui amans abeu-
tis egeo. (ner-
A. Vale. P. aliquanto amplius valerem, ſi hic m-
A. Salve. P. ſalvere me jubes, quoi tu abiens affe-
morbum. (juſ-
A. Mater ſupremum mihi tua dixit, domum i-
P. Acerbum funus filiæ facit, ſi te carendum eſt.
Li. Homo hercle hinc excluſu'ſt foras. Le. ita r-
eſt. A. mitte quæſo.

Quo nunc abis ? quin tu hic manes ? A. nox ſi voles manebo.
. Audin' tu hunc ? opera ut largus eſt nocturna. nunc enim hic eſt
gotioſus interdius. videlicet Solon eſt, (ræ.
ges ut conſcribat, quibus ſe populus teneat. ger-
i ſeſe parere apparent hujus legibus, profecto
nquam bonæ frugi ſient, dies noctesque potent.
. Næ iſte hercle ab iſta non pedem diſcedat, ſi liceſſit.
i nunc feſtinat, atque ab hac minatur ſeſe abire.
. Sermoni jam finem face tuo : hujus ſermonem accipiam.
Vale. P. quo nunc properas ? A. bene vale : apud Orcum te videbo. (dicabo.
m equidem me jam, quantum poteſt, à vita abju-
Cur tu obſecro immerito meo me morti dedere optas ?
Ego te? quam ſi intellegam deficere vita, jam ipſe
am meam tibi largiar, & de mea ad tuam addam.
Cur ergo minitaris tibi te vitam eſſe amiſſurum ?
m quid me facturam putas, ſi iſtuc quod dicis, faxis ? (in te faxis.
hi certum eſt, efficere in me omnia eadem quæ tu
O melle dulci dulcior mihi tu es. P. certe enim tu vita es
hi. complectere. A. facio lubens. P. Vtinam ſic efferamur !
. O Libane, VT MISER eſt homo qui amat!
LI. imo hercle vero, (culum feci.
i pendet, multo eſt miſerior. LE. ſcio, qui peri-
cumſiſtamus : alter hinc, hinc alter appellemus.
. Here, ſalve. ſed num fumus eſt hæc mulier, quam amplexare?
Qui dum? LI. quia oculi ſunt tibi lacrumantes, eo rogavi.
Patronus qui vobis fuit futurus, perdidiſtis.
. Equidem hercle nullum perdidi: ideo, quia nunquam ullum habui.
. Philenium, ſalve. P. dabunt di, quæ velitis, vobis.
. Noctem tuam & vini cadum velim, ſi optata fiant. (non mihi opto.
. Verbum cave faxis, verbero. LI. tibi equidem,

A. Tum tu igitur loquere quod lubet. Li. hunc h
cle verberare. (ſtra
Le. Quiſnam iſtuc accedat tibi, cinæde calar
Tun' verberes, qui pro cibo habeas te verberari
A. Vt veſtræ fortunæ meis præcedunt, Libane, lon
Qui hodie nunquam ad veſperum vivam! Li. q
propter quæſo?
A. Quia ego hanc amo, & hæc me amat: huic q
ego dem, nuſquam quicquam eſt.
Hinc med amantem ex ædibus delegit hujus ma
Argenti viginti minæ me modo ad mortem app
runt,
Quas hodie adoleſcens Diabolus ipſi daturus di
Vt hanc ne quoquam mitteret, niſi ad ſe hunc
num totum.
Videtin' viginti minæ quid pollent, quidve poſſu
Ille, qui illas perdit, ſalvus eſt: ego, qui non per
pereo.
Li. jam dedit argentum? A. non dedit. Li. b
animo es, ne formida.
Le. Secede huc, Libane, te volo. Li. ſi quid
A. obſecro vos,
Eadem iſtac opera ſuavius eſt complexos fabula
Li. Non Omnia eadem æque omnibus, h
ſuavia eſſe ſcito:
Vobis eſt ſuave amantibus complexos fabulari:
Ego complexum hujus nihil moror. Le. meum
tem hæc aſpernatur.
Proinde iſtud facias ipſe, quod faciamus nobis
des. (vide
A. Ego vero, & quidem ædepol lubens. inter
Concedite iſtuc. Le. vin' herum deludi? Li. dig
ſane. (plexe
Le. Vin' faciam ut me Philenium præſente hoc
Li. Cupio hercle. Le. ſequere hac. A. ecqui
ſalutis? ſatis locuti. (vo
Le. Auſcultate, atque operam date, & mea dicta
Primum omnium ſervos tuos eſſe non negamus
Sed ſi tibi minæ viginti argenti proferentur,
Quo nos vocabis nomine? A. libertos. Le. non
tronos?
A. Id potius. Le. viginti minæ hic inſunt in
crumina.

as ego,ſi vis, tibi dabo. A. di te ſervaſſint ſemper,
uſtos herilis, decus populi, Theſaurus copiarum,
alus interioris hominis, amoriſque imperator.
ic pone,hic iſtam colloca cruminam in collo plane.
E. Nolo ego te, qui herus ſis mihi,onus iſtuc ſuſtinere.
. Quin tu labore liberas te, atque iſtam ponis in me.
E. Ego bajulabo : tu, ut decet dominum, ante me ito inanis.
. Quid nunc ? quid eſt ? quin tradis huc cruminam herum preſſatum ?
E. Hanc, cui daturus hanc, jube petere atque orare mecum. (care.
am iſtuc proclive eſt, quod jubes, me plane collo-
. Da meus ocellus, da mea roſa, da mi anime, da mea voluptas,
eonida, argentum mihi ; ne nos dejunge amantes.
E. Dic igitur me tuum paſſerculum, gallinam, coturnicem,
gnellum, hœdillum me tuum dic eſſe,vel vitellum:
rehende auriculis, compara labella cum labellis.
. Ten' oſculetur, verbero? LE. quam vero indignum viſum eſt!
tqui pol hodie non feres, ni genua confricantur.
. Quidvis egeſtas imperat : fricentur, da nunc quod oro. (tem.
. Age, mi Leonida, obſecro fer amanti hero ſalu-
edime iſtoc beneficio te ab hoc, & tibi eme hunc iſto argento. (meum, hodie
E. Nimis bella es atque amabilis : & ſi hoc eſſet
unquam me orares quin darem; nunc illum te orare meliu'ſt.
ic hanc mihi ſervandam dedit. i ſane, bella, belle.
ape hoc ſis, Libane. A. furcifer etiam me deluſiſti?
E. Nunquam hercle facerem, genua ni tam nequiter fricares.
geſis tu in partem nunc jam hunc delude, atque hanc amplexare. (aggredimur.
I. Taceas; me ſpectes. A. quin ad hunc Philenium
irum quidem pol optimum, & non ſimilem furis hujus. (cabunt.
I. Inambulandum eſt : nunc mihi viciſſim ſuppli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. Quæſo hercle, Libane, ſis herum tuis factis ſ
ſpitari, (r
Da mihi iſtas viginti minas, vides me amantem eg
Li. Videbitur; factum volo, redito huc conticini
Nunc iſtanc tantiſper jube ſis petere atque ora
mecum.
P. Amandone exorarier te vis, an oſculando?
Li. Enimvero utrunque. P. ego obſecro te, &
utrunque noſtrum ſerva.
A. O Libane, mi patrone, mihi trade iſtuc. mag
decorum'ſt (tan
Libertum potius, quam patronum, onus in via po
P. O Libane, ocellus aureus, donum decuſq; amor
Amabo, faciam quod voles, da iſtuc argentum nob
Li. Dic igitur me anaticulam, columbam, vel cate
lum,
Hirundinem, monedulam, paſſerculum, putlllum.
Fac proſerpentem beſtiam me, duplicem ut habea
linguam. (cumplect
Circumdatoque me brachiis: meum collum ci
A. Ten' complectatur, carnufex? Li. quam vero i
dignus videor!
Ne iſtuc nequicquam dixeris tam indignum dictu
tu in me: (ſpert
Vehes pol hodie me, ſiquidem hoc argentum fer
A. Ten' ego veham? Li. tun' hoc feras argentu
hinc aliterà me?
A. Perii hercle! ſi verum quidem & decorum, he
rum vehere ſervom.
Inſcende. Li. ſic iſti ſolent ſuperbi ſubdomari.
Aſta igitur, ut conſuetus es puer olim. ſcin' ut dican
Hem ſic. abi: laudo. nec te equo magis eſt equus u
lus ſapiens.
A. Inſcende actutum. Li. ego fecero. hem, qui
iſtuc eſt? ut tu incedis!
Demam hercle jam tibi de ordeo, tolutim ni badiz
A. Amabo, Libane, jam ſat eſt. Li. nunquam her
cle hodie exorabis. (clivun
Nam jam calcari quadrupedem agitabo advorſu
Tum poſtea ad piſtores dabo, ut ibi cruciere curren
Aſta, ut deſcendam nunc jam in proclivi, quanqua
nequam es. (deluſiſti
A. Quid nunc? quoniam ambo, ut eſt lubitum, n

Di

atisne argentum? Li. ſiquidem mihi ſtatuam & aram ſtatuis,

tque ut Deo mihi immolas bovem: nam ego tibi Salus ſum.

E. Etiam tu, here, iſtunc amoves abs te, atque ipſe me aggredire?

tque illa tibi quæ hic juſſerat, mihi ſtatuis nunc, ſupplicasque?

. Quem te autem nominem Deum? Le. Fortunam, atque Obſequentem.

. Iam iſtoc es melior. Li. an quid eſt olim homini ſalute melius?

. Licet laudem Fortunam, tamen ut ne Salutem culpem.

. Ecaſtor ambæ ſunt bonæ. A. ſciam, ubi boni quid dederint.

E. Opta id, quod, ut contingat, tibi vis. A. quid ſi optaro? Le. eveniet.

. Opto annum hunc perpetuum mihi hujus operas. Le. impetraſti.

. Ain' vero? Le. certe, inquam. Li. ad me adi viciſſim, atque experire.

xopta id quod vis maxume tibi evenire, fict.

. Quid ego aliud exoptem amplius, niſi illud cujus inopia'ſt,

iginti argenti commodas minas, hujus quas dem matri?

I. Dabuntur: animo ſis bono face: exoptata obtingent.

. VT CONSVEVERE, homines Salus fruſtratur & Fortuna.

E. Ego caput huic argento fui hodie reperiundo.

I. Ego pes fui. A. quin nec caput, nec pes ſermonum apparet.

ec quid dicatis, nec me cur ludatis ſcire poſſum.

I. Satis jam deluſum cenſeo: rem ut eſt nunc eloquamur.

nimum, Argyrippe, advorte ſis. pater nos ferre hoc juſſit

rgentum ad te. A. ut tempore oportuneque attuliſtis!

I. Hic inerunt viginti minæ bonæ, mala opera partæ:

as tibi nos pactis legibus dare juſſit. A. quid id eſt quæſo?

LI. Noctem hujus & cœnam ſibi ut dares. A. jube advenire quæſo. (res
Meritiſſimo ejus quæ volet faciemus, qui hoſce amo.
Noſtros diſpulſos compulit. LE. patieris, Argyrippe, (ut patiar.
Patrem hanc amplexari tuum? A. hæc facile faciet
Leonida, curre obſecro; patrem huc orato ut veniat.
LI. Iamdudum eſt intus. A. hac quidem non venit. LI. angiporto
Illac per hortum circuit clam, ne quis ſe videret
Huc ire familiarium: ne uxor reſciſcat, metuit.
De argento enim ſi mater tua ſciat ut ſit factum. A. heja!
Benedicite. ite intro cito. valete. LE. & vos amate.

ACTVS IV. SCENA I.

DIABOLVS *adoleſcens*, PARASITVS.

AGedum, iſtum oſtende quem conſcripſti ſyngraphum.
Inter me & amicam & lenam: leges perlege.
Nam tu poëta es prorſus ad eam rem unicus.
P. Horreſcet faxo lena, leges quum audiet.
D. Age quæſo mi hercle tranſlege. P. audin' D. audio.
P. Diabolus Glauci filius Clearetæ
Lenæ dedit dono argenti viginti minas,
Philenium ut ſecum eſſet noctes & dies
Hunc annum totum. D. neque cum quiquam alio quidem.
P. Addone? D. adde: & ſcribas, vide, plane & probe.
P. Alienum hominem intromittat neminem
Quod illa aut amicum aut patronum. D. neminem.
P. Aut quod illa amicæ ſuæ amatorem prædicet:
Fores occluſæ omnibus ſient, niſi tibi.
In foribus ſcribat, OCCVPATAM eſſe ſe.
Aut quod illa dicat peregre allatam epiſtolam,
Ne epiſtola quidem ulla uſpiam ſit in ædibus,
Nec cerata adeo tabula. & ſi qua inutilis
Pictura ſit, eam vendat. ni quatriduo
Abalienarit, quo abs te argentum acceperit,
Tuus arbitratus ſit; comburas, ſi velis.
Ne illi ſit cera, ubi facere poſſit literas.
Vocet convivam neminem illa; tu voces.

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

eorum ne quem illa oculos adjiciat ſuos.
quem alium aſpexit, cœca continuo ſiet.
cum una poſtea æque pocula potitet.
s ted accipiat, tibi propinet, tu bibas. (cet.
illa minus, aut plus quam tu, ſapiat. D. ſatis pla-
Suſpiciones omnes abs ſe ſegreget,
que illæc ulli ſuo pede pedem homini premat.
m ſurgat, non in lectum inſcendat proximum,
que cum deſcendat, inde det cuiquam manum,
ectandum ne cui anulum det, neque roget.
los ne cuiquam homini admoveat, niſi tibi.
um jacet, Te, ne dicat: nomen nominet.
am ſibi invocet, quam lubebit, propitiam,
eum nullum. ſi magis religioſa fuerit,
bi dicat. tu pro illa ores, ut ſit propitius.
que illa ulli homini nutet, nictet, annuat:
ſt, ſi lucerna extincta eſt, nequid ſui
embri commoveat quicquam in tenebris. D. optu-
mum eſt:
ſcilicet facturam: verum in cubiculo
me iſtuc: equidem illam moveri geſtio.
olo habere illam cauſſam, & votitam dicere.
Scio, captiones metuis. D. verum. P. ergo, ut
jubes, (dio.
ollam. D. quidni? P. audi reliqua. D. loquere, au-
Neque ullum verbum faciat perplexabile,
eque ulla lingua ſciat loqui niſi Attica.
orte ſi tuſſire occœpſit, ne ſic tuſſiat,
t cuiquam linguam in tuſſiendo proferat.
uod illa autem ſimulet quaſi gravedo profluat,
oc ne ſic faciat: tu labellum abſtergeas
otius, quam cuiquam ſavium faciat palam.
ec materlæna ad vinum accedat interim,
ec ulli verbo maledicat. ſi dixerit,
æc multa ei eſto: vino viginti dies
t careat. D. pulcre ſcripſti: ſcitum ſyngraphum!
. Tum ſi coronas, ſerta, unguenta juſſerit
ncillam ferre ſuam. Veneri aut Cupidini,
uus ſervos ſervet, Venerine eas det, an viro.
forte pure velle habere dixerit,
ot noctes reddat ſpurcas, quod puras habuerit.
æc ſunt non nugæ: non enim mortualia.
. Placent profecto leges. ſequere intro. P. ſequor.

ACTVS

ACTVS IV. SCENA II.

DIABOLVS, PARASITVS.

SEquere hac, egon' hæc patiar? aut taceam? emor
Me malim, quam hæc non ejus uxori indicem.
Ain' tu? apud amicam munus adoleſcentuli
Fungare? uxori excuſes te, & dicas ſenem?
Præripias ſcortum amanti, atque argentum objicia
Lenæ? ſuppiles clam domi uxorem tuam?
Suſpendas potius me, quam tacita hæc tu auferas.
Iam quidem, hercle, ad illam hinc ibo, quam t
propediem,
Niſi quidem illa ante occupaſſit te, effliges ſcio,
Luxuriæ ſumptus ſuppeditare ut poſſies.
P. Ego ſic faciundum cenſeo. me honeſtiu'ſt
Quam te palam hanc rem facere, ne illa exiſtumet
Amoris cauſſa percitum id feciſſe te
Magis quam ſua cauſſa. D. at pol, quin dixti rectius
Tu ergo fac ut illi turbas, lites concias,
Cum ſuo ſibi gnato unam ad amicam de die
Potare, illam expilare jam. P. ne me mone.
Ego iſtud curabo. D. at ego te opperiar domi.

ACTVS V. SCENA I.

ARGYRIPPVS *adoleſcens*,
DEMÆNETVS *ſenex*.

AGedum, decumbamus ſis, pater. D. ut juſſeris
Mi gnate, ita fiet. A. pueri, menſam apponite.
D. Nunquidquam tibi moleſtum eſt, gnate mi, ſi hæc
nunc mecum accubat?
A. Pietas, pater, oculis dolorem prohibet. quan
quam ego iſtanc amo,
Poſſum equidem inducere animum, ne ægre patiar
quia tecum accubat.
D. DECET verecundum eſſe adoleſcentem, Ar-
gyrippe, A. ædepol, pater,
Merito tuo facere poſſum. D. age ergo hoc agite-
mus convivium (volo
Vino & ſermone ſuavi. nolo ego metui, amari ma-
Mi gnate abs te. A. pol ego utrunque facio, ut æ-
quum eſt filium.
D. Credam iſtuc, ſi eſſe te hilarum videro. A. an tu
eſſe me triſtem putas?

D. Pu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Putem ego? quem videam æque eſſe mœſtum, ut quaſi dies ſi dicta ſit. (dixero.

Ne dixis iſtuc. D. ne ſic fueris, illico ego non

Hem aſpecta: rideo. D. utinam, male qui mihi volunt, ſic rideant!

Scio equidem quamobrem me, pater, tu triſtem credas nunc tibi;

ia iſtæc eſt tecum: atque ego quidem hercle ut verum tibi dicam, pater,

res male habet: at non eo, quin tibi non cupiam quæ velis: (poſſim perpeti.

rum iſtam amo. aliam tecum eſſe equidem facile

At ego hanc volo. A. ergo ſunt quæ exoptas; mihi quæ ego exoptem volo.

Vnum hunc diem perpetere, quoniam tibi poteſtatem dedi, (copiam.

m hac annum ut eſſes, atque amanti argenti feci

Hem iſtoc me facto tibi devinxti. D. quin te ergo hilarum das mihi.

ACTVS V. SCENA II.

ARTEMONA *mulier*, PARASITVS, DEMÆNETVS, ARGYRIPPVS, PHILENIVM *meretrix*.

In' tu, meum virum hic potare, obſecro, cum filio?

ad amicam detuliſſe argenti viginti minas?

oque filio ſciente id facere flagitium patrem?

. Neque divini, neque mi humani poſthac quicquam accreduas,

temona, ſi hujus rei me eſſe mendacem inveneris.

T. At ſceleſta ego præter alios meum virum fui rata (xume,

cum, frugi, continentem, amantem uxoris ma-

. At nunc dehinc ſcito illum ante omnes minimi mortalem preci: (uxoris ſuæ.

didum, nihili, incontinentem atque oſorem

T. Pol ni vera iſta eſſent, nunquam faceret ea quæ nunc facit. (per ſum frugi ratus.

: Ego quoq; hercle illum antehac hominem ſem-

rum hoc facto ſeſe oſtendit, qui quidem cum filio

tet una, atq; una amicam ductet decrepitus ſenex.

T. Hoc ecaſtor eſt, quod ille it ad cœnam cotidie.

Ait

Ait ſeſe ire ad Archidemum, Chæream, Chereſtr
tum, (ſthenen
Chereſteum, Chremem, Cratinum, Cliniam, Dem
Is apud ſcortum corruptelæ & liberis luſtris ſtudet.
PA. Quin tu illum jubes ancillas rapere ſublimen d
mum?
ART. Tace modo. næ illum mecaſtor miſerum h
bebo! PA. ego iſtuc ſcio
Ita fore illi, dum quidem cum illo nupta er
ART. ego cenſeo (clientibu
Eum etiam hominem aut in ſenatu dare operam, a
Ibi labore delaſſatum noctem totam ſtertere.
Ille opere foris faciundo laſſus noctu advenit:
Fundum alienum arat, incultum familiarem deſer
Is etiam corruptus, porro ſuum corrumpit filium.
PA. Sequere hac me modo, jam faxo ipſum hom
nem manifeſto opprimas.
ART. Nihil ecaſtor eſt quod facere mavelin
PA. manedum. ART. quid eſt?
PA. Poſſis, ſi forte accubantem tuum virum conſp
xeris. (ſcere
Cum corona amplexum amicam, ſi videas, cogn
ART. Poſſum ecaſtor. PA. hem tibi hominer
ART. perii! PA. pauliſper mane.
Aucupemus ex inſidiis clanculum quam rem geran
ARG. Quid modi, pater, amplexandi facies? D. f
teor, gnate mi.
ARG. Quid fatere? D. me ex amore hujus corru
ptum eſſe oppido.
PA. Audin' quid ait? ART. audio. D. egon' ut no
domo uxori meæ (te deferam
Surripiam in deliciis pallam quam habet, atque a
Non ædepol conduci poſſim vita uxoris annua.
PA. Cenſen' tu illunc hodie primum ire aſſuetu
eſſe in ganeum? (mea
ART. Ille ecaſtor ſuppilabat me, quod ancill
Suſpicabat, atque inſontis miſeras cruciaban
ARG. pater,
Iube dare vinum: jamdudum factum eſt, quum pri
mum bibi. (da ſuaviun
D. Da puere ab ſummo; age, tu interibi ab infim
ART. Perii miſera! ut oſculatur carnufex, capu
decus.

D. Æde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ædepol animam ſuaviorem aliquanto quam uxoris meæ. (team

ı. Dic amabo, an fœtet anima uxoris tuæ. D. nau-
ɔere malim, ſi neceſſum eſt, quam illanc oſcularier.
ʀт. Miſer ecaſtor es. Pᴀ. mecaſtor dignus eſt.
Aʀɢ. quid ais, pater? (malo tuo
ʀт. Ain' tandem? ædepol næ tu iſtuc cum magno
xiſti in me: ſine! venias modo domum, faxo ut ſcias
id pericli ſit dotatæ uxori vitium dicere.
ʀɢ. Ecquid matrem amas? D. egone? illam nunc amo, quia non adeſt.
ʀɢ. Quid, quom adeſt? D. periiſſe cupio. Pᴀ. Amat homo te hic, ut prædicat. (domum
ʀт. Næ illæc ecaſtor fœnerato funditat: nam ſi
dierit hodie, oſculando ego ulciſcar potiſſimum.
ʀɢ. Iace, pater, talos, ut porro nos jaciamus.
D. maxume.
: Philenium mihi, atque uxori mortem. hoc Venerium eſt. (date.
eri, plaudite, & mihi ob jactum cantharo mulſum
ʀт. non queo durare. Pᴀ. ſi non didiciſti fulloni-cam, (mum.
on eſt mirandum in oculos invadi nunc eſt optu-
ʀт. Ego pol vivam, & tu iſthæc hodie cum tuo magno malo. (ſere?
ocaviſti. Pᴀ. Ecquis currit pollinctorem arceſ-
ʀɢ. Mater, ſalve. Aʀт. ſat ſaluti'ſt. Pᴀ. mortuu'ſt Demænetus. (prælium.
mpus eſt ſubducere hinc me: pulchre hoc gliſcit
ɔ ad Diabolum, mandata dicam facta, ut voluerit.
que interea ut decumbamus ſuadebo, hi dum litigant. (ginti minas
ſtea demum hunc cras adducam ad lænam, ut vi-
det, in partem hanc amanti ut liceat ei potirier.
gyrippus exorari ſpero poterit, ut ſinat (tro,
ſe alternas cum illo noctes hac frui. nam ni impe-
egem perdidi: ex amore tantum eſt homini incendium. (Pʜ. pol me quidem
ʀт. Quid tibi huc receptio ad te eſt meum virum?
iſeram odio enecavit. Aʀт. age, ſurge, amator; i domum. (pol nequiſſimus.
Nullus ſum. Aʀт. Imo es, ne negato, omnium

At

At etiam cubat cuculus. ſurge amator, i domum.
D. Væ mihi! ART. vera ariolare. ſurge amator, i domum. (i domum.
D. Abſcede ergo paululum iſtuc. ART. ſurge amator,
D. Iam, obſecro, uxor. ART. nunc uxorem me eſſe meminiſti tuam? (eram.
Modo, quom dicta in me ingerebas, odium, non uxor
D. Totus perii. ART. quid tandem? anima fœtetne uxoris tuæ?
D. Murrham olet. ART. jam ſurripuiſti pallam, quam ſcorto dares? (tibi.
ARG. Ecaſtor quin ſurrepturum pallam promiſit
D. Non taces? ARG. ego diſſuadebam, mater. ART. bellum filium!
Iſto' cine patrem æquum mores eſt liberis largirier?
Nihilne te pudet? D. pol, ſi aliud nihil ſit, tui me, uxor, pudet.
ART. Cano capite te cuculum uxor ex luſtris rapit.
D. Non licet manere, (cœna coquitur) dum cœnem modo? gnum malum.
ART. Ecaſtor cœnabis hodie, ut te dignum eſt, ma-
D. Male cubandum eſt: judicatum me uxor adducit domum.
ARG. Dicebam, pater, tibi, ne matri conſuleres male.
PH. De palla memento, amabo. D. juben' hanc hinc abſcedere?
PH. Imo intus potius: ſequere hac me, mi anime. D. ego vero ſequor.
ART. I domum. PH. da ſavium etiam prius quam abis. D. i in crucem.

GREX.

HIc ſenex, ſi quid, clam uxorem, ſuo animo fecit voluptatis,
Neque novum, neque mirum fecit, nec ſecus quam alii ſolent.
NEC QVISQVAM eſt tam ingenio duro, nec tam firmo pectore,
Quin ubi quicquam occaſionis ſit, ſibi faciat bene.
Nunc ſi voltis deprecari huic ſeni ne vapulet,
Remur impetrari poſſe, ſi plauſum ſic clarum datis.

FINIS ASINARIÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

V L V L A R I A.

Dramatis Perſonæ.

R Prologus.
CLIO ſenex.
APHYLA anus.
NOMIA mulier.
GADORVS ſenex.
ROBILVS gemi-
us ſervus.

ANTHRAX } coci.
CONGRIO }
PYTHODICVS ſer-
vus.
LYCONIDES ado-
leſcens.
PHÆDRA puella.

A R G V M E N T V M.

Enex avarus vix ſibi credens Euclio,
Domi ſuæ defoſſam multis cum opibus
ulam invenit, rurſumque penitus conditam
xſanguis, amens, ſervat. ejus filiam
yconides vitiarat. interea ſenex
legadorus, à ſorore ſuaſus ducere
xorem, avari gnatam depoſcit ſibi.
urus ſenex vix promittit: atque aulæ timens,
omo ſublatam variis abſtrudit locis.
ſidias ſervus facit hujus Lyconidis,
ui virginem vitiarat; atque ipſe obſecrat
vunculum Megadorum ſibimet cedere
xorem amanti. per dolum mox Euclio
uum perdidiſſet, aulam inſperato invenit,
ætusque natam collocat Lyconidi.

A L I V D.

A *Vlam repertam auri plenam domi Euclio*
V i ſumma ſervat, miſeris affectus modis.
yconides iſtius vitiat filiam.
olt hanc Megadorus indotatam ducere.
ubensque ut faciat, dat coquos cum obſonio.
uro formidat Euclio; abſtrudit foris.
eque omni inſpecta, compreſſoris ſervulus
d ſurpit. illic Euclioni rem refert.
b eo donatur auro, uxore, & filio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PROLOGVS.

Lar *familiaris.*

NE quis miretur qui ſim, paucis eloquar.
Ego Lar ſum familiaris : ex hac familia,
Vnde exeuntem me aſpexiſtis. hanc domu
Iam multos annos eſt cum poſſideo, & co
Patrique avoque jam hujus, qui nunc hic habet :
Sed mihi avus hujus obſecrans concredidit
Auri theſaurum clam omnis : in medio foco
Defodit, venerans me, ut id ſervarem ſibi.
Is quoniam moritur, ita avido ingenio fuit,
Nunquam indicare id filio voluit ſuo :
Inopemque optavit potius eum relinquere,
Quam eum theſaurum commonſtraret filio.
Agri reliquit eji non magnum modum,
Quo cum labore magno & miſere viveret.
Vbi is obiit mortem, qui mihi id aurum credidit,
Cœpi obſervare, ecqui majorem filius
Mihi honorem haberet, quàm ejus habuiſſet pat
Atque ille vero minus minusque impendio
Curare, minusque me impartire honoribus.
Item à me contra factum eſt : nam item obiit die
Is ex ſe hunc reliquit, qui hic nunc habitat, filiu
Pariter moratum, ut pater avusque hujus fuit.
Huic filia una eſt : ea mihi cottidie
Aut thure, aut vino, aut aliqui ſemper ſupplicat :
Dat mihi coronas. ejus honoris gratia
Feci, theſaurum ut hic reperiret Euclio,
Quo eam facilius nuptum, ſi vellet, daret.
Nam compreſſit eam de ſummo adoleſcens loco.
Is ſcit adoleſcens quæ ſit, quam compreſſerit :
Illa illum neſcit, neque compreſſam autem pater.
Eam ego hodie faciam ut hic ſenex de proxumo
Sibi uxorem poſcat. id ea faciam gratia,
Quo ille eam facilius ducat, qui compreſſerat.
Et hic qui poſcet eam ſibi uxorem ſenex,
Is adoleſcentis illius eſt avunculus,
Qui illam ſtupravit noctu, Cereris vigiliis.
Sed hic ſenex jam clamat intus, ut ſolet.
Anum foras extrudit, ne ſit conſcia.
Credo aurum inſpicere vult, ne ſurreptum ſiet.

ACTV

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS I. SCENA I.

EVCLIO *ſenex*, STAPHYLA *anus*.

Xi, inquam, age exi. exeundum hercle tibi hinc
eſt foras,
rcumſpectatrix cum oculis emiſſitiis.
Nam cur me miſeram verberas? E. ut miſera ſis
que ut te dignam mala malam ætatem exigas.
Nam qua me nunc cauſſa extruſiſti ex ædibus?
Tibi ego rationem reddam, ſtimulorum ſeges?
ıc regredere ab oſtio: illuc ſis. vide, ut
cedit. at ſcin' quo modo tibi res ſe habet? (num,
hodie hercle fuſtem cepero, aut ſtimulum in ma-
ſtudineum iſtum tibi ego grandibo gradum.
Vtinam me divi adaxint ad ſuſpendium
tius quidem, quam hoc pacto apud te ſerviam.
At ut ſceleſta ſola ſecum murmurat!
ulos hercle ego iſtos, improba, effodiam tibi,
me obſervare poſſis, quid rerum geram.
ſcede: etiam nunc: etiam nunc: etiam. ohe!
ic adſtato. ſi hercle tu ex iſtoc loco
gitum transvorſum aut unguem latum exceſſeris,
ıt ſi reſpexis, donicum ego te juſſero,
ntinuo hercle ego te dedam diſcipulam cruci.
eleſtiorem me hac anu certe ſcio
diſſe nunquam: nimisque ego hanc metuo male,
mihi ex inſidiis verba imprudenti duit,
u perſentiſcat, aurum ubi eſt abſconditum:
æ in occipitio quoque habet oculos, peſſuma.
ınc ibo ut viſam, eſtne ita aurum ut condidi,
ıod me ſollicitat plurimis miſerum modis.
Nec nunc mecaſtor quid hero ego dicam meo
ılæ rei eveniſſe, quamve inſaniam,
ıeo comminiſci: ita miſeram me ad hunc modum
cies die uno ſæpe extrudit ædibus.
ſcio pol quæ illunc hominem intemperiæ tenent:
rvigilat noctes totas: tum autem interdius
ıaſi claudus ſutor domi ſedet totos dies.
eque jam quo pacto celem herilis filiæ
obrum, propinqua partitudo cui appetit,
ıeo comminiſci: neque quicquam melius eſt mihi,
opinor, quam ex me ut unam faciam literam
ngam, meum laqueo collum quando obſtrinxero.

Actvs I. Scena II.

Evclio *ſenex*, Staphyla *anus.*

NVnc defæcato demum animo egredior domo,
Poſtquam perſpexi ſalva eſſe intus omnia.
Redi nunc jam intro: atque intus ſerva. S. quippi
Ego intus ſervem? an ne quis ædes auferat?
Nam hic apud nos nihil eſt aliud quæſti furibus;
Ita inaniis ſunt oppletæ atque araneis.
E. Mirum quin tua me cauſſa faciat Iuppiter
Philippum regem, aut Darium, trivenefica.
Araneas mihi ego illas ſervari volo.
Pauper ſum, fateor, patior. Qvod di dant fero
Abi intro. occlude januam. jam ego hic ero.
Cave quenquam alienum in ædis intromiſeris.
Quod quiſpiam ignem quærat, extingui volo.
Ne cauſſæ quid ſit, quod te quiſquam quæritet.
Nam ſi ignis vivet, tu extinguere extempulo.
Tum aquam aufugiſſe dicito, ſi quis petet.
Cultrum, ſecurim, piſtillum, mortarium,
Quæ utenda vaſa ſemper vicini rogitant,
Fures veniſſe, atque abſtuliſſe dicito.
Profecto in ædes meas me abſente neminem
Volo intromitti. atqua etiam hoc prædico tibi,
Si Bona Fortuna veniat, ne intromiſeris.
S. Pol ea ipſa credo ne intromittatur cavet:
Nam ad ædis noſtras nuſquam adiit, quanquam
prope eſt.
E. Tace, atque abi intro. S. taceo, atque abeo.
E. occlude ſis
Fores ambobus peſſulis. jam ego hic ero.
Diſcrucior animi, quia ab domo abeundum eſt mihi
Nimis hercle invitus adeo: ſed quid agam, ſcio.
Nam noſter noſtræ qui eſt magiſter Curiæ
Dividere argenti dixit nummos in viros:
Id ſi relinquo, ac non peto, omnes illico
Me ſuſpicentur, credo, habere aurum domi.
Nam Non est veriſimile, hominem pauperem
Pauxillum parvi facere, quin nummum petat.
Nam nunc quum celo ſedulo omnes, ne ſciant,
Omnes videntur ſcire, & me benignius
Omnes ſalutant, quam ſalutabant prius:
Adeunt, conſiſtunt, copulantur dexteras:

gitant me ut valeam, quid agam, quid rerum ge-
ram.
nc quo profectus ſum ibo, poſtidea domum
rurſum quantum potero, tantum recipiam.

ACTVS II. SCENA I.

EVNOMIA *mulier*, MEGADORVS *ſenex*.

Elim te arbitrari, me hæc verba, frater,
Meæ fidei tuæque rei hoc cauſſa
cere, ita ut æquum eſt germanam ſororem,
anquam haud falſa ſum, nos odioſas haberi.
m MVLTVM loquaces merito omnes habemur
c mutam profecto repertam ullam eſſe
die dicunt mulierem ullo in ſeculo.
rum hoc, frater, unum tamen cogitato,
bi proxumam me, mihique item eſſe te.
æquum eſt, quod in rem eſſe utrique arbitremur,
mihi te, & tibi me conſulere & monere:
q; occultum id haberi, neq; per metum muſſari,
in participem pariter ego te, & tu me ut facias.
nunc ego ſecreto te huc foras ſeduxi,
tuam rem ego tecum hic loquerer familiarem.
Da mihi, optuma fœmina, manum. E. ubi ea eſt?
quis ea
nam optuma? M. tu. E. tune ais? M. ſi negas,
go. E. decet te equidem vera proloqui.
m OPTVMA nulla poteſt eligi: alia alia
or, frater, eſt. M. idem ego arbitror, nec tibi
verſari certum eſt de iſtac re unquam, ſoror.
Da mihi operam amabo. M. tua eſt; utere
que impera, ſi quid vis. E. id quod in rem tuam
tumum eſſe arbitror, te id admonitum advento:
Soror, more tuo facis. E. facta volo. M. quid eſt id,
ror? E. QVOD TIBI ſempiternum ſalutare
procreandis liberis. Ita di faxint, inquito;
lo te uxorem domum ducere. M. hei occidi!
Quid ita? M. quia mihi miſero cerebrum excu-
tiunt
a dicta, ſoror: lapides loqueris. E. heja, hoc face,
od te jubet ſoror. M. ſi lubeat, faciam. E. in rem
c tuam eſt. M. ut quidem emoriar, priusquam
ducam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed his legibus, ſi quam dare vis, ducam: quæ
Cras veniat, perendie foras feratur, ſoror.
His legibus quam dare vis, cedo; nuptias adorna
E. Quam maxuma poſſum tibi, frater, dare dote:
Sed eſt grandior natu: media eſt mulieris ætas,
Eam ſi jubes, frater, tibi me poſcere, poſcam.
M. Num non vis me interrogare te? E. imo ſi qu
vis, roga.
M. Post Mediam ætatem, qui mediam d
cit uxorem domum;
Si eam ſenex anum prægnantem fortuitu fecerit,
Quid dubitas, quin ſit paratum nomen puero Poſt
mus?
Nunc ego iſtum, ſoror, laborem demam, & dim
nuam tibi. (ſat
Ego virtute deum & majorum noſtrorum dives ſi
Iſtas magnas factiones, animos, dotes dapſiles,
Clamores, imperia, eburata vehicula, pallas, pu
puram, (vir
Nihil moror, quæ in ſervitutem ſumptibus redigu
E. Dic mihi, quæſo, quis ea eſt, quam vis duce
uxorem? M. eloquar.
Noviſtin' hunc ſenem Euclionem ex proxumo pa
perculum? (cupio filia
E. Novi, hominem haud malum mecaſtor. M. e
Virginem mihi deſponderi: verba ne facias, ſoro
Scio quid dictura es: hanc eſſe pauperem. hæc pa
per placet.
E. Di bene vortant. M. idem ego ſpero. E. qui
me nunc quid vis? M. vale. (do
E. Et tu, frater. M. ego conveniam Euclionem,
Eſt. ſed eccum, neſcio unde ſeſe homo recipit d
mum.

ACTUS II. SCENA II.

Euclio, Megadorus ſenex.

PRæſagibat mihi animus, frustra me ire, qu
exibam domo. (lin
Itaque abibam invitus. nam neque quiſquam curi
Venit, neque magiſter, quem dividere argentu
oportuit.
Nunc domum properare propero: nam egomet ſu
hic; animus domi eſt.

M. Sa

Salvus atque fortunatus, Euclio, ſemper ſies.
Di te ament, Megadore. M. quid tu? recten' atque ut vis vales?
NON temerarium eſt, ubi dives blande appellat pauperem.
n illic homo aurum me ſcit habere, eo me ſalutat blandius.
Aiu' tu te valere? E. pol ego haud à pecunia perbene.
Pol SI ANIMVS eſt æquus tibi, ſatis habes, qui bene vitam colas.
Anus hercle huic indicium fecit de auro: perſpicue palam eſt. (diam domi.
i ego jam linguam præcidam, atque oculos effo-
Quid tu ſolus tecum loquere? E. meam pauperiem conqueror. (bilem,
ginem habeo grandem, dote caſſam, atque illoca-
que eam queo locare cuiquam. M. tace. bonum habe animum, Euclio:
bitur: adjuvabere à me: dic ſi quid opus eſt: impera. (voret.
Nunc petit, quum pollicetur: inhiat aurum ut de-
LTERA manu fert lapidem, panem oſtentat altera.
mini credo, qui large blandu'ſt dives pauperi.
i manum injicit benigne, ibi onerat aliquam zamiam. (tenent.
o iſtos novi polypos, qui ſibi quicquid tetigerint,
Da mihi operam parumper. paucis, Euclio, eſt quod te volo (mihi!
communi re appellare mea & tua. E. hei miſero
rum mihi intus harpagatum eſt. nunc hic eam rem volt, ſcio, (mum.
cum adire ad pactionem: verum interviſam do-
Quonam abis? E. jam ad te revortar: namque eſt quod viſam domum. (lia,
Credo ædepol, ubi mentionem ego fecero de fi-
hi ut deſpondeat, ſeſe à me derideri rebitur.
que illo quiſquam eſt alter hodie ex paupertate parcior. (perit.
Di me ſervant, ſalva res eſt: ſalvum eſt, ſi quid non
mis male timui; priuſquam intro redii, exanimatus fui.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Redeo ad te, Megadore, ſi quid me vis. M. habe
gratiam. (qui
Quæſo quod te percontabor, ne id te pigeat proło
E. Dum quidem ne quid perconteris, quod mihi no
lubeat proloqui.
M. Dic mihi, quali me arbitrare genere prognatum
E. bono.
M. Quid fide? E. bona. M. quid factis? E. nequ
malis, neque improbis.
M. Ætatem meam ſcis? E. ſcio eſſe grandem, it
dem ut pecuniam. (maliti
M. Certe ædepol equidem te civem ſine mala om
Semper ſum arbitratus, & nunc arbitror. E. auru
huic olet.
Quid nunc me vis? M. quoniam tu me, & ego
qualis ſis ſcio:
Quæ res recte vortat, mihique tibique tuæque fili
Filiam tuam mihi uxorem poſco. promitte hoc for
E. Hei Megadore, haud decorum facinus tuis fac
facis, (irride
Vt inopem atque innoxium abs te atque abs tuis r
Nam de te neque re, neque verbis merui, ut facer
quod facis. (ride
M. Neque ædepol ego te deriſum venio, neque d
Neque dignum arbitror. E. cur igitur poſcis me
gnatam tibi?
M. Vt propter me tibi ſit melius, mihique prop
te & tuos.
E. Venit hoc mihi in mentem, Megadore: te
hominem divitem, (perrimu
Factioſum; me item eſſe hominem pauperum p
Nunc ſi filiam locaſſim meam tibi, in mentem ve
Te bovem eſſe, & me eſſe aſellum. ubi tecum conj
ctus ſiem, (in lu
Vbi onus nequeam ferre pariter, jaceam ego aſi
Tu me bos magis haud reſpicias, gnatus quaſi n
quam ſiem.
Et te utar iniquiore, & meus me ordo irrideat.
Neutrubi habeam ſtabile ſtabulum, ſi quid divo
fuat. (nil
Aſini me mordicibus ſcindant, boves incurſent c
HOC MAGNVM eſt periculum, me ab aſini
boves tranſcendere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

QVAM ad probos propinquitate proxime te adjunxeris,
m optumum eſt. tu conditionem hanc accipe: auſculta mihi,
que eam deſponde mihi. E. at nihil eſt dotis quod dem. M. ne duis.
VMMODO morata recte veniat, dotata eſt ſatis.
Eo dico, ne me theſauros reperiſſe cenſeas.
.Novi, ne doceas. deſponde. E. fiat. ſed proh Iuppiter!
on ego diſperii! M. quid tibi eſt? E. quid crepuit quaſi ferrum modo?
. Hic apud me hortum confodere juſſi. Sed ubi hic eſt homo?
iit, neque me certiorem fecit: faſtidit mei.
uia videt me ſuam amicitiam velle, more hominum facit.
um ſi opulentus it petitum pauperioris gratiam,
uper metuit congredi, per metum male rem gerit,
em quando illæc occaſio perit, poſt ſero cupit.
. Si hercle ego te non elinguandam dedero uſque ab radicibus,
pe ro auctorque ſum, ut tu me cuivis caſtrandum loces.
. Video hercle ego te me arbitrari, Euclio, hominem idoneum,
uem ſenecta ætate ludos facias, haud merito meo.
. Neque ædepol, Megadore, facio: neque ſi cupiam, copia eſt.
. Quid nunc? etiam mihi deſpondes filiam? E. illis legibus,
um illa dote, quam tibi dixi. M. ſponden' ergo? E. ſpondeo.
. Iſtuc di bene vortant. E. ita di faxint. illud facito ut memineris
onveniſſe, ut ne quid dotis mea ad te afferret filia.
. Memini. E. at ſcio, quo vos pacto ſoleatis perplexarier.
ACTVM non pactum eſt, non pactum pactum eſt, quod vobis lubet.
. Nulla controverſia mihi tecum erit. ſed nuptias
odie quin faciamus num quæ cauſſa eſt? E. imo ædepol optuma.
. Ibo igitur, parabo. nunquid me vis? E. iſtuc. M. fiet, vale.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Heus, Strobile, ſequere propere me ad macellum ſtrenue.
E. Illic hinc abiit. di immortales, obſecro, Avrvm quid valet! (rum domi:
Credo ego jam illum inaudiſſe, mihi eſſe theſau-
Id inhiat, ea affinitatem hanc obſtinavit gratia.

ACTVS II. SCENA III.

Evclio *ſenex*, Staphyla *anus.*

VBi tu es, quæ deblateraſti jam vicinis omnibus,
Meæ me filiæ daturum dotem? heus Staphyla, te voco: (elue.
Ecquid audis? vaſcula intus pure propera atque
Filiam deſpondi ego: hodie nuptum huic Megadoro dabo.
S. Di bene vortant. verum ecaſtor non poteſt: ſubitum eſt nimis.
E. Tace, atque abi: curata fac ſint quum à foro redeam domum.
Atque occlude ædes: jam ego hic adero. S. quid ego nunc agam? (filiæ.
Nunc nobis prope adeſt exitium, mihi atque herili
Nam probrum atque partitudo prope adeſt, ut fiat palam.
Quod celatum eſt, atque occultatum uſque adhuc, nunc non poteſt. (ſient.
Ibo intro, ut hæc quæ imperavit, facta, cum veniat,
Nam, ecaſtor, malum mœrorem metuo, ne miſtum bibam.

ACTVS II. SCENA IV.

Strobilvs *ſervus*, Anthrax, Congrio, *Coci.*

POſtquam obſonavit herus, & conduxit cocos,
Tibicinasque haſce apud forum, edixit mihi,
Vt diſpartirem obſonium hic bifariam.
C. Me quidem hercle, dicam palam, non divides.
Si quo tu totum me ire vis, operam dabo.
S. Bellum & pudicum vero proſtibulum populi.
Poſt ſi quis vellet te, haud non velles dividi?
C. Atqui ego iſtuc, Anthrax, aliovorſum dixeram,
Non iſtuc quod tu inſimulas. S. ſed herus nuptias

Meus

s hodie faciet. C. cujus ducit filiam?
icini hujus Euclionis ſenis è proxumo.
deo obſonii hinc dimidium juſſit dari,
um alterum, itidemque alteram tibicinam.
Nempe huic dimidium dicis, dimidium domi.
Sempe ſicut dicis. C. quid? hic non poterat de
ſuo
ex ſuæ obſonari filiæ in nuptiis?
ah! C. quid negotii eſt? S. quid negotii ſit
rogas?
nex non æque eſt aridus, atque hic eſt ſenex.
Ain' tandem ita eſſe ut dicis? S. tute exiſtuma.
n divum atque hominum clamat continuo fidem,
m rem periiſſe, ſeque eradicarier,
ſuo tigillo fumus ſi qua exit foras.
n cum it dormitum, follem obſtringit ob gulam.
Cur? S. ne quid animæ forte amittat dormiens.
Etiamne obturat inferiorem gutturem,
quid animæ forte amittat dormiens?
Hæc te mihi, ſicut tibi me, æquum eſt credere.
Imo quidem credo. S. at ſcin' etiam quomodo?
uam hercle plorat, quum lavat, profundere.
Cenſen' talentum magnum exorari poteſſe
illoc ſene, ut det, qui fiamus liberi?
Famem hercle utendam ſi roges, nunquam dabit.
in ipſi pridem tonſor ungues dempſerat;
llegit, omnia abſtulit præſegmina.
Ædepol mortalem parce parcum prædicas.
nſen' vero adeo eſſe parcum & miſere vivere?
Pulmentum pridem eidem eripuit milvus:
mo ad prætorem deplorabundus venit:
it ibi poſtulare, plorans, ejulans,
ſibi liceret milvum vadarier.
xcenta ſunt quæ memorem, ſi ſit otium.
d uter voſtrorum eſt celerior? memora mihi.
Ego, ut multo melior. S. cocum ego, non furem
rogo.
Cocum ego dico. S. quid tu ais? A. ſic ſum, ut
vides.
Cocus ille nundinalis eſt, in nonum diem
let ire coctum. A. tun' trium literarum homo
e vituperas? fur, etiam fur trifurcifer.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA V.

Strobilvs, Anthrax, Congrio.

TAce nunc jam tu : atque agnûm horum uter eſt pinguior?
C. Licet. S. tu Congrio eum ſume actutum tibi,
Atque intro abi illuc, & vos illum ſequimini.
Vos cæteri illuc ad nos. A. hercle injuria
Diſpertiviſti : pinguiorem agnum iſti habent.
S. At nunc tibi dabitur pinguior tibicina.
I ſane cum illo, Phrygia. tu autem, Eleuſium,
Huc intro abi ad nos. C. ô Strobile ſubdole,
Huccine detruſiſti me ad ſenem parciſſimum?
Vbi ſi quid poſcamus, ad ravim poſcamus, prius
Quam quicquam detur. S. ſtultus & ſine gratia es.
Tibi recte facere, quando quod facias perit?
C. Qui vero? S. rogitas? jam principio in ædibus
Turba iſtic nulla tibi erit : ſi quid uti voles,
Domo abs te afferto, ne operam perdas poſcere.
Hic apud nos magna turba, ac magna familia eſt;
Suppellex, aurum, veſtes, vaſa argentea:
Vbi ſi perierit quippiam, quod te ſcio
Facile abſtinere poſſe, ſi nihil obviam eſt,
Dicant, coci abſtulerunt : comprehendite,
Vincite, verberate, in puteum condite.
Horum tibi iſtic nihil eveniet : quippe qui
Vbi quid ſurripias, nihil eſt. ſequere hac me. C. ſequor.

ACTVS II. SCENA VI.

Strobilvs, Staphyla, Coci.

HEus Staphyla prodi, atque oſtium aperi. Sta. qui vocat?
Str. Strobilus. Sta. quid vis? Str. hos ut accipias coquos,
Tibicinamque, obſoniumque in nuptias.
Megadorus juſſit Euclioni hæc mittere.
Sta. Cererin', mi Strobile, has ſunt facturi nuptias?
Str. Qui? Sta. quia temeti nihil allatum intellego.
Str. At jam afferetur, ſi à foro ipſus redierit.
Sta. Ligna hic apud nos nulla ſunt. C. ſunt aſſeres?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. Sunt pol. C. ſunt igitur ligna; ne quæras foris.
A. Quid? impurate, quanquam Vulcano ſtudes,
næne cauſſa, aut tuæ mercedis gratia,
noſtras ædes poſtulas comburere?
Haud poſtulo. STR. duc iſtos intro. STA. ſequimini.

ACTVS II. SCENA VII.

PYTHODICVS *ſervus.*

Vrate; ego interviſam quid faciant coqui: (eſt.
Quos pol ut ego hodie ſervem, cura maxuma
unum hoc faciam, ut in puteo cœnam coquant.
tam inde ſurſum ſubducemus corbulis.
utem deorſum comedent, ſi quid coxerint,
eri incœnati ſunt, & cœnati inferi.
verba hic facio, quaſi negotii nihil ſiet,
acidarum ubi tantum ſiet in ædibus.

ACTVS II. SCENA VIII.

EVCLIO, CONGRIO.

VOlui animum tandem confirmare hodie meum,
Vt bene haberem filiæ nuptiis.
io ad macellum, rogito piſces, indicant
ros; agninam caram, caram bubulam,
ulinam, cetum, porcinam; cara omnia:
ue eo fuerunt cariora, æs non erat.
o illinc iratus, quoniam nihil eſt quî emam.
illis impuris omnibus adii manum.
nde egomet mecum cogitare inter vias
œpi: FESTO die ſi quid prodegeris,
feſto egere liceat, niſi peperceris.
tquam hanc rationem cordi ventrique edidi,
eſſit animus ad meam ſententiam,
am minimo ſumptu filiam ut nuptum darem.
c tuſculum emi, & haſce coroneas floreas:
c imponentur in foco noſtro Lari,
fortunatas faciat gnatæ nuptias.
quid ego apertas ædes noſtras conſpicor?
ſtrepitus eſt intus. numnam compilor miſer?
Aulam majorem ſi potes, viciniâ
e: hæc eſt parva, capere non quit. E. hei mihi,
ii hercle! aurum rapitur, aula quæritur.

Nimi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nimirum occidor, niſi ego intro huc propere pr[o]pero currere.
Apollo, quæſo, ſubveni mihi, atque adjuva:
Confige ſagittis fures theſaurarios:
Cui in re tali jam ſubveniſti antidhac.
Sed ceſſo prius, quam prorſus perii, currere?

ACTUS II. SCENA IX.

ANTHRAX.

DRomo, deſquama piſces: tu Machærio
Congrum, murænam exdorſua, quantum pote[st]:
Atque omnia, dum abſum hinc, exoſſata fac ſient.
Ego hinc artoptam ex proxumo utendam peto
A Congrione. tu iſtum gallum, ſi ſapis,
Glabriorem reddes mihi, quam volſus ludiu'ſt.
Sed quid clamoris oritur hinc ex proxumo?
Coqui hercle, credo, faciunt officium ſuum.
Fugiam intro, ne quid hic turbæ fiat itidem.

ACTUS III. SCENA I.

CONGRIO.

OPtati cives, populares, incolæ, accolæ, adven[æ] omnes,
Date viam qua fugere liceat, facite totæ plateæ p[a]teant.
Neque ego unquam, niſi hodie, ad Bacchas veni [in] Bacchanal coquinatum,
Ita me miſerum & meos diſcipulos fuſtibus ma[le] contuderunt.
Totus doleo, atque oppido perii, ita me iſte habu[it] ſenex gymnaſium.
Neque lingua ego uſquam gentium præberi vidi pu[l]chrius:
Itaque omnis exegit foras, me atque hos, onuſtos f[u]ſtibu[s].
Attat, perii hercle ego miſer! aperit Bacchanal [:] adeſt:
Sequitur. ſcio quam rem geram: hoc ipſus magiſt[er] me docuit.

ACTUS III. SCENA II.

EUCLIO *ſenex*, CONGRIO.

REdi, quo fugis nunc? tene, tene. C. quid, ſtol[i]de, clamas?

Quia ad tres viros jam ego deferam tuum no-
men. C. quamobrem?
Quia cultrum habes. C. cocum decet. E. quid
comminatus
i? C. iſtuc malefactum arbitror, quia non latus
fodi.
Homo nullus eſt te ſceleſtior qui vivat hodie,
ue cui ego de induſtria amplius male plus lubens
faxim. (ſtis eſt.
Pol etſi taceas, palam id quidem eſt. res ipſa te-
fuſtibus ſum mollior miſer magis, quam ullus
cinædus. (eſt?
quid tibi nos, mendice homo, tactio eſt? quæ res
tiam rogitas? an quia minus quam æquum erat,
feci?
ine. at hercle cum malo magno tuo, ſi hocce ca-
put ſentit. (put ſentit.
Pol ego haud ſcio quid poſt fiat, tuum nunc ca-
in ædibus quid tibi meisnam erat negotii,
abſente, niſi ego juſſeram? volo ſcire. C. tace
ergo.
a venimus coctum ad nuptias. E. quid tu, ma-
lum, curas
um crudum an coctum edim; niſi tu mihi es tutor?
Volo ſcire, ſinas an non ſinas nos coquere hic cœ-
nam? (tura?
Volo ſcire item ego, meæ domi meane ſalva fu-
tinam mea mihi modo auferam, quæ attuli,
ſalva! (novi.
haud pœnitet: tuane expetam? E. ſcio: ne doce,
Quid eſt, qua prohibeas nunc gratia nos coquere
hic cœnam? (les?
id fecimus? quid diximus tibi ſequius, quam vel-
tiam rogitas, ſceleſte homo, qui angulos hic
omnis (tis?
rum ædium & conclavium mihi perviam faci-
bi tibi erat negotium, ad focum ſi adeſſes,
fiſſile haberes caput: merito id tibi factum eſt.
o ut tu meam ſententiam jamjam noſcere poſſis.
d januam huc acceſſeris, niſi juſſero, propius,
te faciam miſerrimus mortalis uti ſis.
jam meam ſententiam? quo abis? redi rurſum.
ta me bene amet Laverna, te jam, niſi reddi

Mihi

Mihi vaſa jubes, pipulo hic differam te ante ædis.
Quid ego nunc agam? næ ædepol veni huc auſpici
malo.
Nummo ſum conductus: plus jam medico merced
opus eſt.

ACTUS III. SCENA III.

EUCLIO, CONGRIO.

HOc quidem hercle, quoquo ibo nunc, mecu
erit, mecum feram:
Neque iſtuc in tantis periclis unquam committa
ut ſiet.
Ite ſane nunc jam intro omnes, & coqui, & tibicina
Etiam huc introduce, ſi vis, vel gregem venalium.
Coquite, facite, feſtinate nunc jam quantum lubet.
C. Tempori; poſtquam implevisti fuſtibus iſtorun
caput.
E. Intro abi. opera huc eſt conducta veſtra, no
oratio.
C. Heu ſenex, pro vapulando hercle ego abs te mer
cedem petam.
Coctum ego, non vapulatum dudum conductus fui
E. Lege agito mecum, moleſtus ne ſis: i, & cœnan
coque, (modo
Aut abi in malum cruciatum ab ædibus. C. abi t

ACTUS III. SCENA IV.

EUCLIO.

ILlic hinc abiit. Di immortales! FACINUS
audax incipit,
Qui cum opulento pauper homine cœpit habere ne-
gotium, (ſerum modis:
Aut rem: velut Megadorus tentat me omnibus mi-
Qui ſimulavit, mei honoris mittere huc cauſſa co-
quos,
Is ea cauſſa miſit, hoc qui ſurriperent miſero mihi.
Condigne etiam meus me intus gallus gallinaceus,
Qui erat anui peculiaris, perdidit pœniſſume.
Ubi erat hæc defoſſa, occœpit ibi ſcalpurire ungulis
Circumcirca. quid opus eſt verbis? ita mihi pectus
peracuit:
Capio fuſtem, obtrunco gallum, furem manifeſta-
rium.

Credo

Credo ego ædepol illi mercedem gallo pollicitos coquos,
Si id palam feciſſet. exemi è manu manubrium.
Quid opus eſt verbis? facta eſt pugna in gallo gallinaceo.
Sed Megadorus meus affinis eccum incedit à foro.
Iam hunc non auſim præterire, quin conſiſtam & colloquar.

ACTVS III. SCENA V.

MEGADORVS, EVCLIO.

NArravi amicis multis conſilium meum
De conditione hac. Euclionis filiam
Laudant: ſapienter factum & conſilio bono.
Nam, meo quidem animo, ſi idem faciant cæteri,
OPVLENTIORES pauperiorum filias
Vt indotatas ducant uxores domum;
Et multo fiat civitas concordior,
Et invidia nos minore utamur, quam utimur;
Et illæ malam rem metuant, quam metuunt, magis;
Et nos minore ſumptu ſimus, quam ſumus.
In maxumam illuc populi partem eſt optumum.
In pauciores avidos altercatio eſt:
Quorum animis avidis, atque inſatietatibus
Neque lex, neque tutor capere eſt qui poſſit modum.
Namque hoc qui dicat; quoi illæ nubent divites
Dotatæ, ſi iſtud jus pauperibus ponitur?
Quo lubeat nubant, dum dos ne fiat comes.
Hoc ita ſi fiat, mores meliores ſibi
Parent, pro dote quos ferant, quam nunc ferunt.
Ego faxim muli, pretio qui ſuperant equos,
Sient viliores Gallicis cantheriis.
E. Ita me dî amabunt, ut ego hunc auſculto lubens.
Nimis lepide fecit verba ad parcimoniam.
M. Nulla igitur dicat: Equidem dotem ad te attuli
Majorem multo, quam tibi erat pecunia.
Enim mihi quidem æquum eſt purpuram atque aurum dari,
Ancillas, mulos, muliones, pediſſequos:
Salutigerulos pueros, vehicula, quî vehar.
E. Vt matronarum hic facta pernovit probe!
Moribus præfectum mulierum hunc factum velim.
M. Nunc quoquo venias, plus plauſtrorum in ædibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Videas, quam ruri, quando ad villam veneris.
Sed hoc etiam pulchrum eſt, præ quam ubi ſump
petunt.
Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius;
Caupones patagiarii, induſiarii,
Flammearii, violarii, carinarii,
Aut manulearii, aut murobathrarii,
Propolæ, linteones, calceolarii,
Sedentarii, ſutores, diabathrarii,
Solearii aſtant, aſtant molochinarii,
Petunt fullones, ſarcinatores petunt,
Strophiarii aſtant, aſtant ſemizonarii.
Iam hoſce abſolutos cenſeas: cedunt, petunt.
Trecenti cum ſtant phylaciſtæ in atriis,
Textores, limbolarii, arcularii ducuntur: datur
Æs. jamque hoſce abſolutos cenſeas,
Cum incedunt infectores crocotarii,
Aut aliqua mala crux ſemper eſt, quæ aliquid pet
E. Compellarem ego illum, ni metuam ne deſina
Memorare mores mulierum: nunc ſic ſinam.
M. Vbi nugigerulis res ſoluta eſt omnibus,
Ibi ad poſtremum cedit miles, æs petit.
Itur, putatur ratio cum argentario.
Impranſus miles aſtat, æs cenſet dari.
Vbi diſputata eſt ratio cum argentario,
Etiam plus ipſus ultro debet argentario.
Spes prorogatur militi in alium diem.
Hæ ſunt atque aliæ multæ in magnis dotibus
Incommoditates, ſumptusque intolerabiles.
Nam Quæ Indotata eſt, ea in poteſtate eſt v
Dotatæ mactant & malo & damno viros.
Sed eccum affinem ante ædes. quid ais, Euclio?

ACTVS III. SCENA VI.

EVCLIO, MEGADORVS.

NImium lubenter edi ſermonem tuum.
M. Ain'? audiviſti? E. uſque à princi
omnia. M. tamen,
E. meo quidem animo, aliquanto facias rectius,
Si nitidior ſis filiæ nuptiis.
E. Pro re nitorem, & gloriam pro copia
Qui habent, meminerint ſeſe unde oriundi ſient.
Neque pol, Megadore, mihi, neq; cuiquam paupe

Opinione melius res ſtructa eſt domi.
M. Immo eſt, & dii faciant uti ſiet diu,
Plus plusque ſoſpitent iſtuc quod nunc habes.
E. Illud mihi verbum non placet; Quod nunc habes.
Tam hic ſcit me habere, quam egomet. anus fecit palam.
M. Quid tu te ſolus de ſenatu ſevocas?
E. Pol ego te ut accuſem merito meditabar. M. quid eſt?
E. Quid ſit me rogitas? qui mihi omnis angulos
Furum implevisti in ædibus miſero: mihi
Qui intromiſiſti in ædes quingentos coquos,
Cum ſenis manibus, genere Geryonaceo:
Quos ſi Argus ſervet, qui oculeus totus fuit,
Quem quondam Ioni Iuno cuſtodem addidit,
Is nunquam ſervet. præterea tibicinam,
Quæ mihi interbibere ſola, ſi vino ſcatet,
Corinthienſem fontem Pirenem poteſt.
Tum obſonium autem. M. pol vel legioni ſat eſt.
Etiam agnum miſi. E. quo quidem agno, ſat ſcio,
Magis curioſam nuſquam eſſe ullam belluam.
M. Volo ex te ego ſcire qui ſit agnus curio.
E. Qui oſſa atque pellis totus eſt, ita cura macet.
Quin exta inſpicere in Sole etiam vivo licet:
Ita is pellucet quaſi laterna Punica.
M. Cædundum illum ego conduxi. E. tum tu idem optumum eſt
Loces efferendum: nam jam credo mortuus eſt.
M. Potare ego tecum hodie, Euclio, volo.
E. Non potem ego quidem me hercle. M. at ego juſſero
Cadum unum vini veteris à me afferrier. (quam.
E. Nolo hercle. nam mihi bibere decretum eſt a-
M. Ego te hodie reddam madidum, ſed vino, probe,
Te, cui decretum eſt bibere aquam. E. ſcio quam rem agat.
Vt me deponat vino, eam affectat viam:
Poſt hoc, quod habeo, ut commutet coloniam.
Ego id cavebo, nam alicubi abſtrudam foris.
Ego faxo, & operam & vinum perdiderit ſimul.
M. Ego, niſi quid me vis, eo lavatum, ut ſacruficem.
E. Ædepol næ tu, Aula, multos inimicos habes,
Atque iſtuc aurum quod tibi concreditum eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nunc hoc mihi factum eſt optumum, ut ted auferꝛ
Aulam in Fideï fanum : ibi abſtrudam probe.
Fides, noviſti me, & ego te : cave ſis tibi,
Ne tu in me mutaſſis nomen, ſi hoc concreduo.
Ibo ad te, fretus tua, Fides, fiducia.

ACTUS IV. SCENA I.

STROBILUS, *ſervus Lyconidis.*

HOc eſt ſervi facinus frugi, facere quod ego pe
ſequor :
Nec moræ moleſtiæq; imperium herile habeat ſib
Nam qui hero ex ſententia ſervire ſervus poſtulat,
In herum matura, in ſe ſera condecet capeſſere.
Sin dormitet, ita dormitet, ſervum ſeſe ut cogitet.
Nam qui amanti hero ſervitutem ſervit, quaſi eg
ſervio, (cium reo
Si herum videt ſuperare amorem, hoc ſervi eſſe offi
Retinere ad ſalutem : non eum, quo incumbat,
impellere.
Quaſi pueris, qui nare diſcunt, ſcirpea induitur rati
Qui laborent minus, facilius ut nent, & movea
manus: (cenſe
Eodem modo ſervum ratem eſſe amanti hero æquu
Vt toleret, ne peſſum abeat, tanquam **
Herile imperium ediſcat, ut quod frons velit, ocu
ſciant. (qu
Quod jubeat, citis quadrigis citius properet perſ
Qui ea curabit, abſtinebit cenſione bubula. (pede
Nec ſua opera redigеt unquam in ſplendorem com
Nunc herus meus amat filiam hujus Euclionis pau
peris : (gadoro dar
Eam hero nunc renunciatum eſt nuptum huic Me
Is ſpeculatum huc miſit me, ut, quæ fierent, fiere
particeps.
Nunc ſine omni ſuſpicione in ara hic aſſidam ſacra.
Hinc ego & huc & illuc potero, quid agant, arbitra
rier.

ACTUS IV. SCENA II.

EUCLIO *ſenex*, STROBILUS *ſervus.*

TV modo cave cuiquam indicaſſis, aurum meum
eſſe iſtic, Fides. (bris ſitum eſt
Non metuo ne quiſquam inveniat : ita probe in late
Æde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Edepol næ illic pulchram prædam agat, ſi quis illam invenerit
[A]ulam onuſtam auri. verum id te quæſo ut prohibeſſis, Fides.
Nunc lavabo, ut rem divinam faciam, ne affinem morer,
Quin ubi arceſſat me, meam extemplo filiam ducat domum.
Vide, Fides, etiam atque etiam nunc, ſalvam ut aulam abs te auferam.
Tuæ fidei concredidi aurum: in tuo luco & fano modo eſt ſitum.
S. Dî immortales! quod ego hunc hominem facinus audio loqui? (Fides,
Se aulam onuſtam auri abſtruſiſſe hic intus in fano.
Cave tu illi fidelis, quæſo, potius fueris, quam mihi.
Atque hic pater eſt, ut ego opinor, hujus, herus meus quam amat. (piam
Ibo hinc intro: perſcrutabor fanum, ſi inveniam uſ-
Aurum, dum hic eſt occupatus: ſed ſi repperero, ô Fides,
Mulſi congialem plenam faciam tibi fideliam.
Id adeo tibi faciam: verum ego mihi bibam, ubi id fecero.

ACTVS IV. SCENA III.

EVCLIO.

NOn temere eſt, quod corvos cantat mihi nunc ab læva manu.
Semel radebat pedibus terram, & voce crocibat ſua.
Continuo meum cor cœpit artem facere ludicram,
Atque in pectus emicare. ſed ego ceſſo currere.

ACTVS IV. SCENA IV.

EVCLIO, STROBILVS.

FOras, foras, lumbrice, qui ſub terra erepſiſti modo,
Qui modo nuſquam comparebas: nunc, quum compares, peris. (modis.
Ego ædepol te, præſtigiator, miſeris jam accipiam
S. Quæ te mala crux agitat? quid tibi mecum eſt commercii, ſenex?
Quid me afflictas? quid me raptas? qua me cauſſa verberas? (trifur.
E. Verberabiliſſime, etiam rogitas? non fur, ſed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Quid tibi ſurripui? E. redde huc ſis. S. quid tib
vis reddam? E. rogas?
S. Nihil equidem tibi abſtuli. E. at illud, quod tib
abſtuleras, cedo.
S. Hem, quid agis? E. quid agam? auferre non po
tes. S. quid vis tibi?
E. Pone. S. id quidem pol te datare, credo conſue
tum, ſenex.
E. Pone hoc ſis: aufer cavillam: non ego nunc nu
gas ago.
S. Quid ego ponam? quin tu eloquere, quicquid eſt
ſuo nomine.
Non, hercle, equidem quicquam ſumpſi, nec tetig
E. oſtende huc manus.
S. Hem tibi. E. oſtende. S. eccas. E. video. ag
oſtende etiam tertiam.
S. Larvæ hunc atque intemperiæ inſaniæque agita
ſenem.
Faciſne injuriam mihi, an non? E. fateor, quia n
pendes, maxumam. (tib
Atque id quoque jam fiet, niſi fatere. S. quid fate
E. Quid abſtuliſti hinc? S. dî me perdant, ſi ego t
quicquam abſtuli.
E. Nive adeo abſtuliſſe vellem. agedum, excut
dum pallium.
S. Tuo arbitratu. E. ne inter tunicas habeas. S. te
ta qua lubet.
E. Vah, ſceleſtus, quam benigne! ut ne abſtuliſſe i
tellegam.
Novi ſycophantias. age rurſum, oſtende huc manu
Dexteram. S. hem. E. nunc lævam oſtende. S. qu
equidem ambas profero.
E. Iam ſcrutari mitto. redde huc. S. quid reddan
E. vah nugas agis.
Certe habes. S. habeo ego? quid habeo? E. non d
co: audire expetis.
Id meum quicquid habes, redde. S. inſanis: perſcr
tatus es (n
Tuo arbitratu, neque tui me quicquam inveniſti p
E. Mane, mane: quis illic eſt, qui hic intus alter e
tecum ſimul?
Perii hercle! ille nunc intus turbat. hunc ſi amitt
hic abierit.

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſtremo jam hunc perſcrutavi. hic nihil habet. abi
quo lubet.
ppiter te dîque omnes perdant. S. haud male agit
gratias.
Ibo hinc intro, atque illi ſocienno tuo jam inter-
ſtringam gulam.
igin' hinc ab oculis? abin' hinc, an non? S. abeo.
E. caveſis te videam.

ACTVS IV. SCENA V.

STROBILVS.

Mortuum ego me mavelim letho malo,
Quam jam non ego illi dem hodie inſidias ſeni.
amque hic jam non audebit aurum abſtrudere.
redo referet jam ſecum, & mutabit locum.
ttat foris crepuit! ſenex eccum aurum effert foras.
antiſper hic ego ad januam conceſſero.

ACTVS IV. SCENA VI.

EVCLIO, STROBILVS.

Idei cenſebam maxumam multo fidem
Eſſe. ea ſublevit os mihi pœniſſumæ.
Ni ſubveniſſet corvus, periiſſem miſer.
Nimis hercle ego illum corvum ad me veniat velim,
Qui indicium fecit, ut ego illi aliquid boni
Dicam. nam quod edit, tam duim, quam perduim.
Nunc, hoc ubi abſtrudam, cogito ſolum locum.
ylvani lucus extra murum eſt avius,
Crebro ſalicto oppletus, ibi ſumam locum.
Certum eſt, Sylvano potius credam, quam Fidei.
S. Euge! euge! dii me ſalvum & ſervatum volunt.
am ego illuc præcurram, atque inſcendam aliquam
in arborem:
Indeque obſervabo, aurum ubi abſtrudat ſenex.
Quanquam hic manere herus me ſeſe juſſerat,
Certum eſt, malam rem potius quæram cum lucro.

ACTVS IV. SCENA VII.

LYCONIDES *adoleſcens*, EVNOMIA *mu-
lier*, PHÆDRIA *virgo*.

DIxi tibi, mater: juxta rem mecum tenes.
Super Euclionis filia. nunc, te obſecro.
Faç mentionem cum avunculo, mater mea:
Reſecroque, mater, quod dudum obſecraveram.

E. Scis tute, facta velle me, quæ tu velis.
Et iſtuc confido à fratre me impetraſſere.
Et cauſſa juſta eſt, ſiquidem ita eſt ut prædicas,
Te eam compreſſiſſe vinolentum, virginem.
L. Egone ut te advorſum mentiar, mater mea?
P. Perii, mea nutrix! obſecro te, uterum dolet.
Ivno Lvcina, tuam fidem! L. hem, mat
mea,
Tibi rem potiorem video: clamat, parturit.
E. I hac intro mecum, gnate mi, ad fratrem meun
* Vt iſtuc quod tu me oras, efficiam tibi, *
Vt iſtuc quod me oras, impetratum ab eo auferam
L. I, jam ſequor te, mater. ſed ſervum meum
Strobilum miror ubi ſit, quem ego me juſſeram
Hic opperiri. nunc ego mecum cogito,
Si mihi dat operam, me illi iraſci injurium eſt.
Ibo intro, ubi de capite meo ſunt comitia.

ACTVS IV. SCENA VIII.

Strobilvs.

Pici divitiis, qui aureos montes colunt,
Ego ſolus ſupero. nam iſtos reges cæteros
Memorare nolo, hominum mendicabula.
Ego ſum ille rex Philippus. ô lepidum diem!
Nam ut dudum hinc abii, multo illo adveni prior,
Multoque prius me collocavi in arborem:
Indeque exſpectabam ubi aurum abſtrudebat ſenex
Vbi ille abiit, ego me deorſum duco de arbore;
Effodio aulam auri plenam. inde ex eo loco
Video recipere ſe ſenem: ille me non videt.
Nam ego modo declinavi paulum me extra viam.
Attat eccum ipſum. ibo ut hoc condam domum.

ACTVS IV. SCENA IX.

Evclio *ſenex*, Lyconides *adoleſcens.*

Perii! interii! occidi! quo curram? quo non curram?
(eo, atque
Tene, tene! quem? quis? neſcio, nihil video, cæcu
Equidem quo eam, aut ubi ſim, aut qui ſim, neque
cum animo
Certum inveſtigare. obſecro vos ego, mihi auxilio,
Oro, obteſtor, ſitis, & hominem demonſtretis, qui
eam abſtulerit.

Qui

ui veſtitu & creta occultant ſeſe, atque ſedent quaſi ſint frugi.

uid ais tu? tibi credere certum eſt. nam eſſe bonum, è vultu cognoſco.

uid eſt? quid ridetis? novi omnes: ſcio fures eſſe hic complures.

em. nemo habet horum! occidiſti! dic igitur, quis habet? neſcis!

eu me miſerum, miſerum! perii male perditus! peſſume ornatus eo. (tulit,

antum gemiti & malæ mœſtitiæ hic dies mihi ob-
amem & pauperiem: perditiſſumus ego ſum omnium in terra. (didi?

am quid mihi opus eſt vita, qui tantum auri per-
uod cuſtodivi ſedulo. egomet me defraudavi,

nimumque meum, geniumque meum. nunc eo alii lætificantur,

eo malo & damno: pati nequeo.

. Quinam homo hic ante ædis noſtras ejulans conqueritur mœrens?

tque hic quidem Euclio eſt. eſt, opinor. oppido ego interii! palam eſt res.

cit peperiſſe jam, ut ego opinor, filiam ſuam. nunc mihi incertum eſt,

uid agam? abeam aut maneam? an adeam? an fugiam? quid agam ædepol neſcio.

ACTVS IV. SCENA X.

EVCLIO ſenex, LYCONIDES adoleſcens.

QVis homo hic loquitur? L. ego ſum. E. imo ego ſum miſer, & miſere perditus,

ui tanta mala, mœſtitudoque obtigit. L. animo bono es.

. Quo obſecro pacto eſſe poſſum? L. quia iſtuc facinus quod tuum

ollicitat animum, id ego feci, & fateor. E. quid ego ex te audio?

. Id quod verum eſt. E. quid ego emerui, adoleſcens, mali?

uamobrem ita faceres, meque meosque perditum ires liberos?

. Deus mihi impulſor fuit, is me ad illam illexit, E. quo modo?

L. Fateor me peccaviſſe, & me hanc culpam com-
meritum ſcio. (mihi.
Id adeo te oratum advenio, ut animo æquo ignoſcas
E. Cur id auſus facere, ut id, quod non tuum eſſet,
tangeres?
L. Quid vis fieri? factum eſt illud. Fieri infectum
non poteſt.
Deos credo voluiſſe: nam ni vellent, non fieret, ſcio.
E. At ego deos credo voluiſſe, ut apud te me in
nervo enicem.
L. Ne iſtuc dixis. E. quid tibi ergo meam me invi-
to tactio eſt?
L. Quia vini vitio atque amoris feci. E. homo au-
daciſſume,
Cum iſtacne te oratione huc ad me adire auſum, im-
pudens?
Nam ſi iſtuc jus eſt, ut ſic tu iſtuc excuſare poſſies,
Luce claro deripiamus aurum matronis palam;
Poſt id, ſi prehenſi ſimus, excuſemus, ebrios
Nos feciſſe amoris cauſſa. nimis vile'ſt vinum atque
amor, (licet
Si ebrio atque amanti impune facere, quod lubeat,
L. Quin tibi ultro ſupplicatum venio ob ſtultitiam
meam.
E. Non mihi homines placent, qui, quando malefe-
cerunt, purgitant. (tuit
Tu illam ſcibas non tuam eſſe: non attactam opor-
L. Ergo quia ſum tangere auſus, haud cauſſificor
quin eam (meam
Ego habeam potiſſumum. E. tun' habeas me invito
L. Haud te invito poſtulo: ſed meam eſſe oportere
arbitror.
Quin tu eam invenies, inquam, meam illam eſſe o-
portere, Euclio.
E. Niſi refers. L. quid tibi ego referam? E. quod
ſurripuiſti meum.
Iam quidem ad prætorem, hercle, te rapiam, & tib
ſcribam dicam.
L. Surripui ego tuum? unde? aut quid id eſt? E. ita
te amabit Iuppiter, (dixeris
Vt tu neſcis? L. niſi quidem tu mihi, quid quæras,
E. Aulam auri, inquam, te repoſco, quam tu con-
feſſus mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

abſtuliſſe. L. neque ædepol ego dixi, neque feci. E. negas?
Pernego imo. nam neque ego aurum, neque iſta aula quæ ſiet,
io, nec novi. E. illam, ex Sylvani luco quam abſtuleras, cedo.
efer: dimidiam tecum potius partem dividam.
metſi fur mihi es, moleſtus non ero. i vero, refer.
. Sanus tu non es, qui furem me voces. ego te, Euclio,
alia re reſciviſſe cenſui, quod ad me attinet.
agna eſt res: quam ego tecum otioſe, ſi otium eſt, cupio loqui.
Dic bona fide: tu id aurum non ſurripuiſti? L. bona.
Neque ſcis quis abſtulerit? L. iſtuc quoque bona. E. atque id ſi ſcies
ui abſtulerit, mihi indicabis? L. faciam. E. neque partem tibi
o eo, quiqui eſt, inde poſces: neque furem excipies? L. ita.
. Quid ſi fallis? L. tum me faciat quod volt magnus Iuppiter.
. Sat habeo. age nunc loquere quid vis. L. ſi me noviſti minus.
enere qui ſim gnatus: hic mihi eſt Megadorus avonculus:
Ieus fuit pater Antimachus: ego vocor Lyconides:
later eſt Eunomia. E. novi genus. nunc quid vis? id volo (domi.
Noſcere. L. filiam ex te tu habes. E. imo eccillam
. Eam tu deſpondiſti, opinor, meo avunculo. E. omnem rem tenes.
L. Is me nunc renunciare repudium juſſit tibi.
E. Repudium, rebus paratis, atq; exornatis nuptiis?
t illum dî immortales omnes deæque, quantum eſt, perduint, (miſer.
Quem propter hodie auri tantum perdidi, infelix,
L. Bono animo es, & benedice. nunc quæ res tibi & gnatæ tuæ
Bene feliciterque vortant, ita dî faxint, inquito.
E. Ita dî faciant. L. & mihi ita dî faciant. audi nunc jam.

Qui

Qui homo culpam admiſit in ſeſe, nullus eſt tam parvi preti,
Quin pudeat, quin purget ſeſe. nunc te obteſtor, Euclio,
Si quid ego erga te imprudens peccavi, aut gnatam tuam,
Vt mihi ignoſcas, eamque uxorem mihi des, ut leges jubent:
Ego me injuriam feciſſe filiæ fateor tuæ,
Cereris vigiliis, per vinum, atque impulſu adoleſcentiæ.
E. Hei mihi! quod facinus ego ex te audio? L. cur ejulas?
Quem hodie ego avum feci jam ut eſſes filiæ nuptiis:
Nam tua gnata peperit, decumo menſe poſt: numerum cape:
Ea re repudium remiſit avunculus cauſſa mea.
I intro, exquire, ſitne ita, ut ego prædico. E. perii oppido!
Ita mihi ad malum malæ res plurimæ ſe agglutinant.
Ibo intro, ut quid hujus veri ſit, ſciam. L. jam te ſequor.
Hæc propemodum jam eſſe in vado ſalutis res videtur.
Nunc ſervum eſſe ubi dicam meum Strobilum, non reperio:
Niſi etiam hic opperiar tamen pauliſper; poſtea intro
Hunc ſubſequar. nunc interim ſpacium ei dabo exquirendi
Meum factum ex gnatæ pediſſequa nutrice anu. ea rem novit.

ACTVS V.

Strobilvs, Lyconides.

DI immortales, quibus & quantis me donatis gaudiis!
Quadrilibrem aulam auro onuſtam habeo: quis me eſt divitior?
Quis me Athenis nunc magis quiſquam eſt homo, cui dî ſint propitii?
L. Certo enim ego vocem hic loquentis modo me audire viſus ſum.

S. He-

Herumne ego aſpicio meum ? L. videon' ego hunc Strobilum ſervum meum ?
pſus eſt. L. haud alius eſt. S. congrediar. L. contollam gradum.
edo ego illum, ut juſſi, eampſe anum adiſſe, hujus nutricem virginis.
Quin ego illi me inveniſſe dico hanc prædam, atque eloquor?
tur orabo ut manu me mittat. ibo atque eloquar.
pperi. L. quid reppeiſti? S. non, quod pueri clamitant,
faba ſe repperiſſe. L. jamne autem, ut ſoles, deludis?
Here, mane, eloquar. jam auſculta. L. age ergo loquere. S. repperi hodie,
re, divitias nimias. L. ubinam? S. quadrilibrem, inquam, aulam auri plenam.
Quod ego facinus audio ex te? S. Euclioni huic ſeni ſurripui.
Vbi id eſt aurum? S. in arca apud me. nunc volo me emitti manu.
Egone te emittam manu, ſcelerum cumulatiſſume? S. abi here, ſcio
am rem geras. lepide, hercle, animum tuum tentavi, jam
eriperes, apparabas. quid faceres, ſi repperiſſem?
Non potes probaſſe nugas. i, redde aurum. S. reddam ego aurum?
Redde, inquam: ut huic reddatur. S. ah, unde? L. quod modo faſſus es eſſe
arca. S. ſoleo, hercle, ego garrire nugas, ita loquor. L. at ſcin'
omodo? S. vel hercle enica, nunquam hinc feres à me.

IMPERFECTA FABVLA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

CAPTEIVEI.

Dramatis Perſonæ.

ERGASILVS, *paraſitus.*
HEGIO, *ſenex.*
LORARIVS, *capt.*
PHILOCRATES, *capteivus.*
TYNDARVS, *capteivus.*
ARISTOPHONTES.
HEGIONIS, *puer.*
PHILOPOLEMVS.
STALAGMVS.
GREX.

ARGVMENTVM.

C*Aptus fuit in pugna Hegionis filius.*
A *lium quadrimum fugiens ſervus vendidit,*
P *ater capteivos commercatur alios,*
T *antum ſtudens, uti natum recuperet.*
E*t inibi emit olim amiſſum filium.*
I *s ſuo cum domino veſte vorſa ac nomine*
V *t amittatur fecit: ipſus plectitur.*
E *t is reduxit captum & fugitivum ſimul,*
I *ndicio cujus alium agnoſcit filium.*

PROLOGVS.

HOs quos videtis ſtare hic capteivos duos,
Illi qui aſtant, hi ſtant ambo, non ſedent.
Vos vos mihi teſtes eſtis, me verum loqui
Senex qui hic habitat, Hegio eſt hujus pat
Sed is quo pacto ſerviat ſuo ſibi patri,
Id ego hic apud vos proloquar, ſi operam datis.
Seni huic fuerunt filii nati duo,
Alterum quadrimum puerum ſervus ſurpuit,
Eumque hinc profugiens vendidit in Alide
Patri hujusce. jam hoc tenetis? optumum eſt.
Negat, hercle, ille ultimus. accedito.
Si non ubi ſedeas locus eſt, eſt ubi ambules,
Quando hiſtrionem cogis mendicarier.
Ego me tua cauſſa, ne erres, non rupturus ſum;
Vos qui poteſtis ope veſtra cenſerier,

A

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

cipite reliquom. alieno uti nihil moror.
gitivus ille, ut dixeram ante, hujus patri,
mo quem profugiens dominum abſtulerat, vendidit.
: poſtquam hunc emit, dedit eum gnato ſuo
culiarem : quia quaſi una ætas erat.
: nunc domi ſervit ſuo patri, nec ſcit pater.
mvero D î N O S quaſi pilas homines habent.
ionem habetis, quomodo unum amiſerit.
ſtquam belligerant Ætoli cum Aliis,
in bello fit, capitur alter filius.
dicus Menarchus emit ibidem in Alide.
pit capteivos commercari hic Alios,
quem reperire poſſet, cum quo mutet ſuum
m capteivum. hunc ſuum eſſe neſcit, qui domi eſt.
quoniam heri inde audivit, de ſummo loco
nmoque genere captum eſſe equitem Alium,
il pretio parſit, filio dum parceret:
conciliare ut facilius poſſet domum,
it hoſce de præda ambos de Quæſtoribus.
e autem inter ſeſe hunc confinxerunt dolum,
o pacto hic ſervus ſuum herum hinc amittat domum.
que inter ſe commutant veſtem & nomina.
: vocatur Philocrates; hic Tyndarus.
us illic, hic illius hodie fert imaginem.
hic hodie expediet hanc docte fallaciam,
ſuum herum faciet libertatis compotem.
demque pacto fratrem ſervabit ſuum,
ducemque faciet liberum in patriam ad patrem
rudens; itidemque ut ſæpe jam in multis locis
s inſciens quis fecit, quam prudens boni.
l inſcientes ſua ſibi fallacia
comparարunt & confinxerunt dolum:
que hi commenti de ſua ſententia,
in ſervitute hic ad ſuum maneat patrem:
nunc ignorans ſuo ſibi ſervit patri.
M V N C V L I quanti ſunt, cum recogito.
c res agetur nobis, vobis Fabula.
l etiam eſt paucis quod monitos vos voluerim,
ofecto expediet, Fabulæ huic operam dare.
n pertractate facta eſt, neque item ut cæteræ;
que ſpurcidiei inſunt verſus immemorabiles;

Hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Hic neque perjurus leno eſt, nec meretrix mala,
Neque miles glorioſus. ne vereamini,
Quia bellum Ætolis eſſe dixi cum Aliis.
Foris illic extra ſcenam fient prælia.
Nam hoc pœne iniquum eſt Comico choragio,
Conari de ſubito nos agere Tragœdiam.
Proin, ſi quis pugnam exſpectat, lites contrahat:
Valentiorem nactus adverſarium
Si erit, ego faciam ut pugnam inſpectet non bonam
Adeo ut ſpectare poſtea omneis oderit.
Abeo. Valete, judices juſtiſſumi,
Domi bellique duellatores optumi.

ACTVS I. SCENA I.

ERGASILVS *paraſitus.*

IVventus nomen indidit ſcorto mihi,
Eo quia invocatus ſoleo eſſe in convivio.
Scio, abſurde dictum hoc deriſores dicere,
At ego ajo, recte. nam in convivio ſibi
Amator, talos cum jacit, ſcortum invocat.
Eſtne invocatum, an non eſt? eſt planiſſume.
Verum, hercle, verum nos Paraſiti planius,
Quos nunquam quiſquam neque vocat, neq; invoca
Quaſi mures ſemper edimus alienum cibum.
Vbi res prolatæ ſunt, cum rus homines eunt,
Simul prolatæ res ſunt noſtris dentibus.
Quaſi cum caletur, cochleæ in occulto latent,
Suo ſibi ſucco vivunt, ros ſi non cadit:
Item Paraſiti rebus prolatis latent
In occulto, miſeri victitant ſucco ſuo,
Dum ruri rurant homines quos liguriant.
Prolatis rebus Paraſiti venatici
Sumus: quando res redierunt, Moloſſici
Odioſicique, & multum incommodiſtici.
Et hic quidem, hercle, niſi qui colaphos perpeti
Potis Paraſitus, frangique aulas in caput,
Vel extra portam ire trigeminam ad ſaccum licet.
Quod mihi ne eveniat, nonnullum periculum eſt.
Nam poſtquam meus rex eſt potitus hoſtium,
Ita nunc belligerant Ætoli cum Alis.
Nam Ætolia hæc eſt: illic captu'ſt in Alide
Philopolemus hujus Hegionis filius,
Senis, qui hic habitat: quæ ædes lamentariæ
Mi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

hi ſunt : quas quotieſcunque conſpicio, fleo.
hc hic occepit quæſtum hunc filii gratia
oneſtum, maxume alienum ingenio ſuo.
mines capteivos commercatur, ſi queat
quem invenire, ſuum qui cum mutet filium.
hc ad eum pergam. ſed aperitur oſtium,
le ſaturitate ſæpe ego exii ebrius.

ACTVS I. SCENA II.

EGIO *ſenex*, LORARIVS, ERGASILVS *Paraſitus.*

Dvorte animum ſis tu : iſtos capteivos duos,
Here quos emi de præda, de quæſtoribus,
indito catenas ſingularias :
majores, quibus ſunt vincti, demito.
to ambulare, ſi foris, ſi intus volent :
uti aſſerventur magna diligentia.
BER capteivus avis feræ conſimilis eſt :
el fugiendi ſi data eſt occaſio,
s eſt : nunquam poſt illam poſſis prendre.
MNES profecto liberi lubentius (dem.
us, quam ſervimus. H. non videre ita tu qui-
i non eſt quod dem, mene vis dem ipſe in pedes?
i dederis, erit extemplo mihi, quod dem tibi.
vis me feræ conſimilem faciam, ut prædicas.
ta ut dicis. nam ſi faxis, te in caveam dabo.
ſatis verborum eſt. cura quæ juſſi, atque abi.
uod ego quidem nimis quam cupio, ut impe-
tret :
ni illum recipit, nihil eſt quo me recipiam.
a eſt juventutis ſpes : ſeſe omnes amant.
emum antiquis eſt adoleſcens moribus :
s nunquam voltum tranquillavi gratiis.
ligne eſt pater ejus moratus moribus.
go ibo ad fratrem, ad alios capteivos meos :
n ne nocte hac quippiam turbaverint :
me continuo recipiam rurſum domum.
gre eſt mihi, hunc facere quæſtum carcerarium,
ter ſui gnati miſeriam, miſerum ſenem.
i ullo pacto ille huc conciliari poteſt,
arnificinam hunc facere, poſſum perpeti. (ror,
uis hic loquitur? E. ego, qui tuo mœrore mace-
eſco, conſeneſco, & tabeſco miſer.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Oſſa atque pellis ſum miſera macritudine.
Neque unquam quicquam me juvat quod edo domi
Foris aliquantillum etiam quod guſto, id beat.
H. Ergaſile, ſalve. E. dî te bene ament, Hegio.
H. Ne fle. E. egone illum non fleam? egone no
deſleam
Talem adoleſcentem? H. ſemper ſenſi filio
Meo te eſſe amicum, & illum intellexi tibi.
E. Tum deniqve homines noſtra intelligi
mus bona,
Cum quæ in poteſtate habuimus, ea amiſimus.
Ego, poſtquam gnatus tuus potitu'ſt hoſtium,
Expertus quanti fuerit: nunc deſidero.
H. Alienus cum ejus incommodum tam ægre feras
Quid me patrem par facere eſt, cui ille eſt unicus
E. Alienus ego? alienus ille? ha, Hegio!
Nunquam iſtuc dixis, neque animum induxis tuu
Tibi ille unicu'ſt, mihi etiam unico magis unicus.
H. Laudo, Malvm cum amici tuum ducis malu
Nunc habe animum bonum. E. eheu! H. huic illu
dolet,
Quia nunc remiſſus eſt edendi exercitus.
Nullumne interea nactus, qui poſſet tibi
Remiſſum, quem dixti, imperare exercitum?
E. Quid credis? fugitant omnes hanc provinciam
Quoi obtigerat; poſtquam captu'ſt Philopolem
tuus.
H. Non pol mirandum eſt, fugitare hanc provincia
Multis & multigeneribus opus eſt tibi
Militibus. primum dum opus eſt Piſtorienſibus;
Eorum ſunt genera aliquot Piſtorienſium.
Opus Paniceis, opus Placentinis quoque,
Opus Turdetanis, opus eſt Ficedulenſibus:
Iam maritumi omnes milites opus ſunt tibi.
E. Vt sæpe ſumma ingenia in occulto latent
Hic qualis imperator nunc privatus eſt!
H. Habe modo bonum animum, nam illum confi
domum
In his diebus me reconciliaſſere. (liu
Nam eccum capteivum hic adoleſcentem habeo
Prognatum genere ſummo, & ſummis divitiis:
Hoc, illum me mutare, confido fore.
E. Ita dî deæque faxint. H. ſed num quo foras
Vo

atus ad cœnam? E. nuſquam equidem, quod ſciam.

quid tu id quæris? H. quia mihi natali'ſt dies;
pterea te vocari ad cœnam volo.

acete dictum. H. ſed ſi pauxillum potes
ntentus eſſe. E. næ perpauxillum modo:
n iſtoc me aſſiduo victu delecto domi.

Age ſis roga. E. emin' tu? H. niſi qui meliorem afferet.

Quæ mihi atque amicis placeat conditio magis?
ſi fundum vendens, meis me addicam legibus.

Profundum vendis tu quidem, haud fundum mihi.

ſi venturus, tempori. E. hem, vel jam otium eſt.
modo, venare leporem: nunc Cirim tenes.
n meus ſcrupoſam victus commeat viam.
unquam iſtoc vinces me, Hegio; ne poſtules:
calceatis dentibus veniam tamen.
ſper meus victus ſane eſt. E. ſentesne eſitas?
erreſtris cœna eſt. E. ſus terreſtris beſtia eſt.
Multis oleribus. E. curato ægrotos domi.
quid vis? H. venias tempori. E. memorem mones.
bo intro, atque intus ſubducam ratiunculam,
ntillum argenti mihi apud trapezitam ſiet.
ratrem, quo ire dixeram, mox ivero.

ACTUS II. SCENA I.

LORARIUS, PHILOCRATES, TYNDARUS, *Captei-vei.*

dii immortales id voluere, vos hanc ærumnam exſequi,
t id pati æquo animo. ſi id facietis, levior labos erit.
i fuiſtis, credo, liberi:
c ſervitus ſi evenit, ei vos morigerari mos bonu'ſt,
que herili imperio ingeniis voſtris lenem reddere.

IGNA digna habenda ſunt, herus quæ facit.
P. oh, oh. oh!
julatione haud opus eſt: oculis multam miſeriam additis.

RE MALA animo ſi bono utare, adjuvat.

P. At nos pudet. quia cum catenis ſumus, L. at pi-
geat poſtea
Herum noſtrum, ſi vos eximat vinculis,
Aut ſolutos ſinat, quos argento emerit.
P. Quid à nobis meruit? ſcimus nos
Noſtrum officium quod eſt, ſi ſolutos ſinat.
L. At fugam fingitis. ſentio quam rem agitis.
P. Nos fugiamus? quo fugiamus? L. in patriam
P. apage: haud nos id deceat
Fugitivos imitari. L. imo ædepol ſi erit occaſio
non dehortor.
P. Vnum exorare vos ſinite nos. L. quidnam id eſt
P. ut ſine his arbitris
Atque vobis, nobis detis locum loquendi.
L. Fiat. abſcedite hinc: nos concedamus huc. ſe
brevem orationem incepiſſe.
P. Hem iſtuc mihi certum erat. concede huc. L. a
ite ab iſtis. T. obnoxii ambo
Vobis ſumus propter hanc rem; cum, quod vol
mus nos,
Copia eſt, & facitis ejus nos compotes.
P. Secede huc nunc jam, ſi videtur, procul:
Ne arbitri dicta noſtra arbitrari queant:
Neve permanet palam hæc noſtra fallacia.
Nam Doli non doli ſunt, niſi aſtu colas,
Sed malum maxumum, ſi id palam provenit.
Nam ſi herus mihi es tu, atque ego me tuum e
ſervum aſſimilo,
Tamen viſo opu'ſt, cauto eſt opus, ut hoc ſobri
ſine arbitris,
Accurate hoc agatur, docte & diligenter.
Tanta incepta res eſt: haud ſomniculoſe hoc
Agendum eſt. T. ero, ut me voles eſſe. P. ſpero.
T. Nam tu nunc vides pro tuo caro capite,
Carum offerre meum caput vilitati.
P. Scio. T. at ſcire memento, quando id, quod v
les, habebis.
Nam Fere Maxvma pars morem hunc h
mines habent: quod ſibi volunt,
Dum id impetrant, boni ſunt: ſed id ubi jam pen
ſeſe habent,
Ex bonis peſſumi & fraudulentiſſumi
Sunt. nunc ut te mihi volo eſſe, eſſe autumo.

T. Quo

Quod tibi ſuadeo, ſuadeam meo patri.
ol ego te, ſi audeam, meum patrem nominem:
n ſecundum patrem tu es pater proxumus.
Audio. P. & propterea ſæpius te, ut memineris,
moneo.
ego herus tibi, ſed ſervus ſum. nunc obſecro te
hoc unum, (ſuum,
niam nobis dî immortales animum oſtenderunt
ui herum me tibi fuiſſe, atque eſſe nunc conſer-
vum velint;
d antehac pro jure imperitabam meo, nunc te
oro per precem, (tem patris.
fortunam incertam, & per mei te erga bonita-
que conſervitium commune, quod hoſtica evenit
manu. (ſervibas mihi:
me ſecus honore honeſtes, quam ego te, cum
e ut qui fueris, & qui nunc ſis, meminiſſe ut
memineris.
cio quidem me te eſſe nunc, & te eſſe me.
P. hem iſtuc ſi potes
oriter meminiſſe, ineſt ſpes nobis in hac aſtutia.

ACTVS II. SCENA II.

HEGIO, PHILOCRATES, TYNDARVS,

M ego revertar intus, ſi ex his quæ volo ex-
quiſivero.
ſunt iſti, quos ante ædis juſſi huc produci foras?
depol tibi ne quæſtioni eſſemus, cautum intel-
lego,
nculis cuſtodiisque circummœniti ſumus.
VI CAVET, ne decipiatur, vix cavet, cum
etiam cavet.
n cum caviſſe ratus, ſæpe is cautor captus eſt.
ero non juſta cauſſa eſt, ut vos ſervem ſedulo,
tam grandi ſim mercatus præſenti pecunia?
eque pol tibi nos, quia non ſervas, æquom eſt
vitio vortere:
e te nobis, ſi abeamus hinc, ſi fuat occaſio.
vos hic, itidem illic apud vos meus ſervatur
ilius.
ptus eſt? H. ita. P. non igitur nos ſoli ignavi
fuimus.

H. Secede huc. nam ſunt ex te quæ ſolo ſcitari vol
Quarum rerum te falſiloquum mihi eſſe nolo. P. n
ero,
Quod ſciam. ſi quid neſcivi, id neſcium tradam ti
T. Nunc ſenex eſt in tonſtrina: nunc jam cultros a
tinet.
Ne id quidem involucre injicere voluit, veſtem ut
inquinet. (pectine
Sed utrum, ſtrictimne attonſurum dicam eſſe, an p
Neſcio: verum ſi frugi eſt, uſque admutilabit prob
H. Quid tu? ſervus ne eſſe, an liber mavelis? m
mora mihi.
P. Proxumum quod ſit bono, quodque à malo lo
giſſume, (vit
Id volo. quanquam non multum fuit moleſta ſ
Nec mi ſecus erat, quam ſi eſſem familiaris filius.
T. Eugepæ! Thalem talento non emam Mileſiur
Nam ad ſapientiam hujus ille nimius nugator fui
Vt facete orationem ad ſervitutem contulit!
H. Quo de genere natu'ſt illic Philocrates? P. P
lyplуſio.
Quod genus illic unum eſt pollens atque honorati
mum.
H. Quid ipſus hic? quo honore eſt illic? P. ſumm
atque à ſummis viris. (prædic
H. Tum igitur ei cum in Aliis tanta gratia eſt
Quid divitiæ? ſuntne optumæ? P. unde excoq
ſervum ſenex.
H. Quid pater? vivitne? P. vivum, cum inde a
mus, liquimus. (li
At nunc vivat, nec ne, id Orcum ſcire oportet
T. Salva res eſt. philoſophatur quoque jam,
mendax modo eſt.
H. Quod erat ei nomen? P. Theſaurochryſoni
chryſides. (quaſi
H. Videlicet propter divitias inditum id noi
P. Imo ædepol propter avaritiam ipſius, atque au
ciam. (m
Nam ille quidem Theodoromedes fuit germano
H. Quid tu ais? tenaxne pater ejus eſt? P. imo a
pol pertinax.
Quin etiam ut magis noſcas: Genio ſuo ubi qua
ſacruficat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

d rem divinam quibus eſt opus Samiis vaſis utitur,
e ipſe Genius ſurripiat. proinde aliis ut credat
vide.
. Sequere hac me igitur. eadem ego ex hoc, quæ
volo, exquæſivero. (tuit.
hilocrates hic fecit, hominem frugi ut facere opor-
am ego ex hoc, quo genere gnatus ſis, ſcio: hic
faſſu'ſt mihi.
æc tu eadem ſi confiteri vis, tua è re feceris:
uæ tamen ſcito ſcire me ex hoc. T. fecit officium
hic ſuum.
am tibi eſt confeſſus verum: quanquam volui ſe-
dulo (meas.
eam nobilitatem occultare, & genus, & divitias
gio, quando patriam & libertatem perdidi,
n ego iſtunc me potius, quam te metuere, æquum
cenſeo.
s hoſtilis cum iſtoc fecit méas opes æquabiles.
emini, cum dicto haud audebat; facto nunc lædat
licet. (ut lubet:
d viden'? FORTVNA humana fingit artatque
, qui liber fueram, ſervum fecit: è ſummo infimum.
i imperare inſueveram, nunc alterius imperio
obſequor.
quidem ſi proinde ut ipſe fui imperator familiæ,
beam dominum, non verear ne injuſte aut gravi-
ter mihi imperet.
gio, hoc te monitum, niſi forte ipſe non vis, vo-
lueram.
Loquere audacter. T. tam ego fui ante liber,
quam gnatus tuus.
m mihi, quam illi, libertatem hoſtilis eripuit ma-
nus. (ſervio.
m ille apud nos ſervit, quam ego nunc hic apud te
T PROFECTO Deus, qui, quæ nos gerimus,
auditque & videt. (verit.
uti tu me hic habueris, proinde illum illic cura-
ENE MERENTI bene profuerit, male me-
renti par erit.
am tu filium tuum, tam pater me meus deſiderat.
Memini ego iſtoc. ſed faterin' eadem quæ hic
faſſu'ſt mihi?
Ego patri meo eſſe fateor ſummas divitias domi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Meq; ſummo genere gnatum. ſed te obteſtor, Hegi
Ne tuum animum avariorem faxint divitiæ meæ:
Ne patri, tametſi unicus ſum, decere videatur magi
Me ſaturum ſervire apud te ſumptu & veſtitu tuo,
Potius quam illi, ubi minume honeſtum eſt, mendi
cantem vivere. (ſati
H. Ego virtute deum & majorum noſtrum dives ſu
NON EGO OMNINO lucrum omne eſſe util
homini exiſtumo. (reddidit
Scio ego; multos jam lucrum luculentos homine
EST ETIAM, ubi profecto damnum præſt
facere, quam lucrum.
Odi ego aurum: multa multis ſæpe ſuaſit perperam
Nunc hoc animum advort:to, ut ea quæ ſentio, par
ter ſcias.
Filius meus illic apud vos ſervit captus Alide:
Eum ſi reddis mihi, præterea unum nummum n
duis: (non pote
Et te & hunc amittam hinc. alio pacto abire hi
T. Optumum atque æquiſſumum oras, optumusqu
hominum homo es.
Sed is privatam ſervitutem ſervit illi, an publicam
H. Privatam medici Menarchi. P. pol hic quiden
hujus eſt cliens. (quando plu
Tam hoc quidem tibi in proclivi, quam imber eſt
H. Fac is homo ut redimatur. T. faciam. ſed te i
oro, Hegio.
H. Quidvis, dum ab re ne quid ores, faciam. T. au
ſculta dum, ſcies. (k
Ego me amitti, donicum ille huc redierit, non poſt
Verum, quæſo te, ut æſtimatum hunc mihi des, que
mittam ad patrem, (ſe
Vt is homo redimatur illi. H. imo alium potius mi
Hinc, ubi erunt induciæ, illuc tuum qui convenia
patrem: (fera
Qui tua, quæ tu miſeris mandata, ita, ut velis, per
T. At nihil eſt, ignotum ad illum mittere: operai
luſeris. (veneri
Hunc mitte, hic omne transactum reddet, ſi illu
Nec quenquam fideliorem, neq; cui plus credat, pote
Mittere ad eum, nec qui magis ſit ſervos ex ſenten
tia: (daciu
Neque adeo quoi tuum concredat filium hodie au
N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

e vereare, meo periculo hujus ego experiar fidem,
etus ingenio ejus, quod me eſſe ſcit erga ſe bene-
volum.
Mittam equidem iſtunc æſtimatum tua fide, ſi vis
T. volo. (volo.
am citiſſume poteſt, tam hoc cedere ad factum
. Num qua cauſa eſt, quin ſi ille huc non redeat,
viginti minas (nunc jam,
ihi des pro illo? T. optuma imo. H. ſolvite iſtum
tque utrunque. T. dî tibi omnes omnia optata af-
ferant, (eximis.
um me tanto honore honeſtas, cumque ex vinclis
oc quidem haud moleſtum eſt, quod collus colla-
ria caret.
. QVOD bonis benefit beneficium, gratia ea gra-
vida eſt bonis. (præcipe,
unc tu illum ſi illo es miſſurus, dice, demonſtra,
uæ ad patrem vis nunciari. vin' vocem huc ad te?
T. voca.

ACTVS II. SCENA III.

HEGIO, PHILOCRATES, TYNDARVS.

QVæ res bene vortat mihi, meoque filio,
Vobiſque: volt te novus herus operam dare
uo veteri domino, quod is velit, fideliter.
am ego te æſtimatum huic dedi viginti minis;
ic autem te, ait, mittere hinc velle ad patrem,
ſeum ut illic redimat filium: mutatio
iter me atque illum ut noſtris fiat filiis.
. Vtroque vorſum rectum eſt ingenium meum.
d te atque ad illum pro rota me uti licet;
el ego huc vel illuc vortar, quo imperabitis.
. Tute tibi ea tuopte ingenio prodes plurimum,
um ſervitutem ita fers, uti ferri decet.
equere hac. hem tibi hominem. T. gratiam habeo
tibi,
uom copiam iſtam mihi & poteſtatem facis:
t ego ad parentes hunc remittam nuncium,
ui me quid rerum hic agitem, & quid fieri velim,
atri meo ordine omnem rem illuc perferat.
unc ita convenit inter me atque hunc, Tyndare,
t te æſtimatum in Alidem mittam ad patrem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Si non rebitas huc, ut viginti minas
Dem pro te. P. recte conveniſſe ſentio.
Nam pater expectat, aut me, aut aliquem nuncium,
Qui hinc ad ſe veniat. T. ergo animum advortas volo,
Quæ nunciare hinc te volo in patriam ad patrem.
P. Philocrates, ut adhuc locorum feci, faciam ſedulo,
Vt potiſſumum quod in rem recte conducat tuam,
Id petam, idque perſequar corde & animo atque viribus.
T. Facis ita, ut te facere oportet. nunc animum advortas volo.
Omnium primum ſalutem dicito matri & patri,
Et cognatis, & ſi quem alium benevolentem videris.
Me hic valere & ſervitutem ſervire huic homini optumo,
Qui me honore honeſtiorem ſemper fecit, & facit.
P. Iſtuc ne præcipias: facile memoria memini tamen.
T. Nam quidem, niſi quod cuſtodem habeo, liberum me eſſe arbitror.
Dicito patri, quo pacto mihi cum hoc convenerit
De hujus filio. P. quæ memini, mora mere eſt monerier.
T. Vt eum redimat, & remittat noſtrum huc amborum vicem.
P. Meminero. H. at quamprimum poteris, iſtuc in rem utrique eſt maxume.
P. Non tuum tu magis videre, quam ille ſuum gnatum cupit. (aliud vis patri
H. Meus mihi, Svvs cuique eſt carus. P. nunquid
Nunciari? T. me hic valere. & tute audacter dicito,
Tyndare, inter nos fuiſſe ingenio haud diſcordabili:
Neque te commeruiſſe culpam, neque me advorſatum tibi:
Beneque hero geſſiſſe morem in tantis ærumnis: tamen (neque fide,
Neque med unquam deſeruiſſe te, neque factis;
Rebus in dubiis, egenis. hæc pater quando ſciet;
Tyndare, ut fuerit animatus erga ſuum gnatum atque ſe,
Numquam erit tam avarus, quin te gratus emittat manu.

mea opera, ſi hinc rebito, faciam ut faciat facilius.
ım tua opera & comitate & virtute & ſapientia
ciſti, ut redire liceat ad parentes denuo;
ım apud hunc confeſſus es & genus & divitias meas. (tia.
ıo pacto emiſti è vinclis tuum herum, tua ſapien-
Feci ego iſta ut commemoras: & te meminiſſe id gratum eſt mihi.
erito tibi ea evenerunt à me: nam nunc, Philocrates, (bene,
i ego item memorem quæ med erga multa feciſti
ox diem adimat. nam ſi ſervus meus eſſes, nihilo ſecius (dem,
bſequioſus mihi ſemper fuiſti. H. dî voſtram fi-
ominum ingenium liberale! ut lacrumas excutiunt mihi! (herum
ideas corde amare inter ſe: quantis laudibus ſuum
ervus collaudavit! P. pol iſtic haud me centeſimam
artem laudat, quam ipſe meritus eſt, ut laudetur laudibus.
I. Ergo cum optume feciſti, nunc adeſt occaſio.
enefacta cumulare: ut erga hunc rem geras fideliter. (periar perſequi:
. Magis non factum poſſum velle, quam opera ex-
d ut ſcias, Iovem ſupremum teſtem laudo, Hegio,
Ie infidelem non futurum Philocrati. H. probus es homo. (quam memet mihi.
. Nec me ſecus unquam ei facturum quicquam,
. Iſthæc dicta te experiri & operis & factis volo.
Et quo minus dixi de te, quam volui, animum advortas volo. (ſuas.
Atque horum verborum cauſſa caveto mihi iratus
Sed te quæſo, cogitato, hinc mea fide mitti domum
Te æſtimatum, & meam eſſe vitam hic pro te poſitam pignori.
Ne tu me ignores, cum extemplo meo è conſpectu abſceſſeris, (ris,
Quom me ſervom in ſervitute pro te hic derelique-
Tuque te pro libero eſſe ducas, pignus deſeras:
Neque des operam, pro me ut hujus reducem facias filium.
Scito te hinc minis viginti æſtimatum mittier.

Fac

Fac fidelis ſis fideli : cave fidem fluxam geras.
Nam pater, ſcio, faciet, quæ illum facere oportet, omnia. (ventum inveni.
Serva in perpetuum tibi amicum me, atque hunc in-
Hæc per dexteram tuam, te dextera retinens manu.
Obſecro, infidelior mihi ne fuas, quam ego ſum tibi.
Tu hoc age : tu mihi nunc herus es : tu patronus : tu pater : (ſatis.
Tibi commendo ſpes opesque meas. P. mandaviſti
Satin' habes, mandata quæ ſunt, facta ſi refero? T. ſatis.
P. Et tua & tua huc ornatus reveniam ex ſententia.
Nunquid aliud? T. ut quamprimum poſſis, redeas. P. res monet. (tibi:
H. Sequere me, viaticum ut dem hinc à trapezita
Eadem opera à Prætore ſumam ſyngraphum. T. quem ſyngraphum?
H. Quem hic ferat ſecum ad legionem, hinc ire huic ut liceat domum. (depol rem meam
Tu intro abi. T. bene ambulato. P. bene vale. H. æ-
Conſtabilivi, cum illos emi de præda à quæſtoribus.
Expedivi ex ſervitute filium, ſi dîs placet.
At etiam dubitavi hos homines emerem, an non emerem, diu.
Servate iſtum ſultis intus, ſervi: ne quoquam pedem
Efferat ſine cuſtode. jam ego apparebo domi.
Ad fratrem modo capteivos alios inviſo meos.
Eadem percontabor, ecquis hunc adoleſcentem noverit. (volo.
Sequere tu, te ut amittam, ei rei primum prævorti

ACTUS III. SCENA I.

Ergasilus, *Paraſitus.*

MIſer homo eſt, qui ſi ipſe ſibi quod edit quærit, & id ægre invenit:
Sed ille eſt miſerior, qui & ægre quærit, & nihil invenit. (non habet.
Ille miſerrumus eſt, qui cum eſſe cupit; quod edit
Nam, hercle, ego huic diei, ſi liceat, oculos effodiam libens,
Ita malignitate oneravit omnes mortales mihi.
Neque jejunioſiorem, neque magis effertum fame
Vidi: nec cui minus procedat, quicquid facere occeperit. Ita

aque venter gutturque reſident eſuriales ferias.
cet paraſiticæ arti maxumam in malam crucem!
a juventus jam ridiculos inopesque ab ſe ſegregat.
hil morantur jam Laconas imi ſubſelli viros,
agipatidas, quibus ſunt verba ſine penu & pecunia.
os requirunt, qui, libenter cum ederint, reddant
domi.
ſi obſonant, quæ paraſitorum ante erat provincia.
i de foro tam aperto capite ad lenones eunt, (reos.
uam in tribu aperto capite ſontes condemnant
eque ridiculos jam terunci faciunt. ſeſe omnes a-
mant. (foro:
am ut dudum hinc abii, acceſſi ad adoleſcentes in
lvete, inquam: Quo imus una, inquam, ad pran-
dium? atque illi tacent. (muti ſilent:
uis ait hoc? aut quis profitetur? inquam, quaſi
eque me rident. Vbi cœnamus? inquam, atque illi
abnuunt,
ico unum ridiculum dictum, de dictis melioribus,
uibus ſolebam menſtruales epulas ante adipiſcier.
emo ridet. ſcivi extemplo rem de compacto geri.
e canem quidem irritatam voluit quiſquam imi-
tarier.
ltem, ſi non arriderent, dentes ut reſtringerent.
beo ab illis poſtquam video me ſic ludificarier.
ergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios: una res
mnes compacto rem agunt, quaſi in velabro olearii.
unc redeo inde, quoniam me ibi video ludificarier.
em alii paraſiti fruſtra obambulabant in foro.
unc barbarica lege certum eſt jus meum omne per-
ſequi. (beant,
ui concilium iniere, quo nos victu & vita prohi-
is diem dicam: irrogabo multam: ut mihi cœnas
decem
eo arbitratu dent, cum caro annona ſit. ſic egero.
unc ibo ad portum hinc. eſt illic mihi una ſpes cœ-
natica: (aſperam.
ea decollabit, redibo huc ad ſenem, ad cœnam

ACTVS III. SCENA II.

HEGIO.

QVid eſt ſuavius, quam bene rem gerere bono
publico? ſicut ego feci heri, (obviam,
um emi hoſce homines. ubi quiſque vident; eunt
Gra-

Gratulanturq; eam rem, ita me miſerum reſtitando,
Retinendoque laſſum reddiderunt.
Vix ex gratulando miſer jam eminebam.
Tandem abii ad Prætorem: ibi vix requievi: rogo
ſyngraphum:
Datur mihi: illico dedi Tyndaro. ille abiit domum.
Inde illico revortor domum, poſtquam id actum eſt,
eo: (pteivei.
Protinus ad fratrem inde abii, mei ubi ſunt alii ca-
Rogo, Philocratem ex Alide ecquis omnium nove-
rit? (eſſe eum
Tandem hic exclamat, eum ſibi eſſe ſodalem. dico
Apud me. hic extemplo orat obſecratque, eum ſibi
ut liceat
Videre. juſſi illico hunc exſolvi. nunc tu ſequere me,
Vt quod me oraviſti, impetres, hominem ut conve-
nias.

ACTVS III. SCENA III.

TYNDARVS.

NVncillud eſt, cum me fuiſſe, quam eſſe, nimio
mavelim:
Nunc ſpes, opes auxiliaque à me ſegregant, ſper-
nuntque ſe. (eſt:
Hic ille eſt dies, cum nulla vitæ meæ ſalus ſperabilis
Neque exilium exitio eſt; neque adeo ſpes, quæ mi-
hi hunc aſpellat metum:
Nec mendaciis ſubdolis mihi uſquam mantellum eſt
meis. (viam eſt.
Nec ſycophantiis, nec fucis ullum mantellum ob-
Neque deprecatio perfidiis meis, nec malefactis fu-
ga eſt. (culum dolis.
Nec confidentiæ uſquam hoſpitium eſt, nec divorti-
Operta quæ fuere, aperta ſunt: patent præſtigiæ.
Omnis res palam eſt: neque de hacre negotium eſt,
quin male
Occidam, oppetamq; peſtem, heri vicem meamque.
Perdidit me Ariſtophontes hic, qui intro venit
modo:
Is me novit: is ſodalis Philocrati & cognatus eſt.
Neque jam ſervare Salus, ſi volt, me poteſt: nec co-
pia eſt:
Niſi ſi meo aliquam corde machinor aſtutiam.

Quam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

am, malum! quid machiner? quid comminiſcar? maxumas
gas ineptiasque incipiſſo. hæreo.

ACTVS III. SCENA IV.

HEGIO, TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

QVo illum nunc hominem proripuiſſe foras ſe dicam ex ædibus?
Nunc enimvero ego occidi: eunt ad te hoſtes, Tyndare. quid loquar?
uid fabulor? quid negabo? aut quid fatebor? mihi
s omnis in incerto ſita eſt. quid rebus confidam meis?
inam te dî prius perderent, quam periiſti è patria tua, (facis.
iſtophontes, qui ex parata re imparatam omnem
ciſa eſt hæc res, niſi reperio atrocem mihi aliquam aſtutiam.
Sequere. hem tibi hominem; adi, atque alloquere. T. quis homo eſt me hominum miſerior?
Quid iſtuc eſt, quod meos te oculos dicam fugitare, Tyndare? (veris?
oque ignoto me aſpernari, quaſi me nunquam no-
uidem tam ſum ſervus, quam tu: etſi ego domi liber fui,
uſque à puero ſervitutem ſerviviſti in Alide.
Ædepol minime miror, ſi te fugitat, aut oculos tuos, (Philocrate.
ut ſi te odit, qui iſtum appelles Tyndarum pro
Hegio, hic homo rabioſus habitus eſt in Alide.
e tu, quod iſtic fabuletur, aures immittas tuas.
am iſtic haſtis inſectatus eſt domi matrem & patrem.
t illic iſti, qui ſputatur, morbus interdum venit.
roin tu ab iſtoc procul recedas. H. ultro iſtum à me. T. ain' verbero
e rabioſum? atque inſectatum eſſe haſtis meum memoras patrem? (ſputarier.
t eum morbum mihi eſſe, ut qui me opus ſit in-
.Ne verere: multos iſte morbus homines macerat,
uibus inſputari ſaluti fuit. T. Atque aliis profuit.

A. Quid

A. Quid tu autem, etiam huic credis? H. quid ego credam huic? A. inſanum eſſe me.
T. Viden' tu hunc, quam inimico voltu intuetur? concedi optumum eſt.
Hegio, fit quod ego tibi dixi: gliſcit rabies, cave tibi.
H. Credidi eſſe inſanum extemplo, ubi te appellavit Tyndarum.
T. Quin ſuum ipſe interdum ignorat nomen, neque ſcit qui ſiet.
H. At etiam te ſuum ſodalem eſſe ajebat. T. haud (vidi magis.
Et quidem Alcmæo atque Oreſtes & Lycurgus poſtea
Vna opera mihi ſunt ſodales, qua iſte. A. at etiam, (furcifer,
Male mihi loqui audes? non ego te novi? H. pol planum id quidem eſt,
Non noviſſe, qui iſtum appelles Tyndarum pro Philocrate. (non vides.
Quem vides, eum ignoras: illum nominas, quem
A. Imo iſte eum ſeſe ait, qui non eſt, eſſe: & qui vero eſt, negat.
T. Tu enim repertus, Philocratem qui ſuperes veriverbio! (tudine
A. Pol, ego ut rem video, tu inventus, vera vani-
Qui convincas. ſed quæſo, hercle, agedum aſpice ad me. T. hem. A. dic modo,
Te negas Tyndarum eſſe? T. nego inquam. A. tun' te Philocratem eſſe ais?
T. Ego inquam. A. tune huic credis? H. plus quidem quam tibi aut mihi.
Nam ille quidem, quem tu hunc memoras eſſe, hodie hinc abiit Alidem
Ad patrem hujus. A. quem patrem, qui ſervus eſt? T. & tu quidem
Servus, & liber fuiſti, & ego me confido fore;
Si hujus huc reconciliaſſo in libertatem filium.
A. Quid ais, furcifer? tun' te gnatum memoras liberum?
T. Non equidem me Liberum, ſed Philocratem eſſe ajo. A. quid eſt?
Vt ſceleſtus, Hegio, nunc is te ludos hic facit!
Nam is eſt ſervus ipſe, neque præter ſe unquam ei ſervus fuit. (domi eſt,
T. Quia tute ipſe eges in patria, nec tibi, qui vivas,
Omneis

mneis inveniri ſimiles tibi vis : non mirum facis.
ST MISERORVM, ut malevolentes ſint atque invideant bonis.
Hegio vide ſis, ne quid tu huic temere inſiſtas credere. (edidit.
que ut perſpicio, profecto jam aliquid pugnæ
lium tuum quod redimere ſe ait, id neutiquam mihi placet. (adjuvant.
Scio te id nolle fieri : efficiam tamen id ego, ſi dî
um reſtituam huic; hic autem in Alidem me meo patri.
opterea ad patrem hinc amiſi Tyndarum. A. quin tute is es, (eſt.
que præter te in Alide ullus ſervus iſtoc nomine
Pergin' ſervum me exprobrare eſſe, id quod vi hoſtili obtigit?
Enimvero jam nequeo contineri. T. heus audin' quid ait? quin fugis?
n illic hic nos inſectabit lapidibus, niſi illum jubes
mprehendi. A. crucior. T. ardent oculi : fune opu'ſt, Hegio.
den' tu illi maculari corpus totum maculis luridis? (ſenex,
ra bilis agitat hominem. A. at pol te, ſi hic ſapiat
ra pix agitet apud carnificem, tuoque capiti illuceat. (rum.
Iam deliramenta loquitur : larvæ ſtimulant vi-
Quid? quid ſi hunc comprehendi juſſerim? T. ſapias magis.
Crucior lapidem non habere me, ut illi maſtigiæ
rebrum excutiam, qui me inſanum verbis concinnat ſuis. (volt,
Audin' lapidem quæritare? A. ſolus te ſolum
gio. H. iſtinc loquere, ſi quid vis; procul tamen audiam. (tibi
Namque ædepol ſi adbites propius, os denaſabit
rdicus. A. neque pol me inſanum, Hegio, eſſe creduis,
que fuiſſe unquam, neque eſſe morbum quem iſtic autumat.
rum ſi quid metuis à me, jube me vinciri : volo,
n iſtic itidem vinciatur. T. imo enimvero, Hegio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Iſtic, qui volt, vinciatur. A. tace modo; ego te, Philocrates
Falſe, faciam, ut verus hodie reperiare Tyndarus.
Quid mi abnutas? T. tibi ego abnuto? quid agat, ſi abſis longius?
H. Quid ais? quid ſi adeam hunc inſanum? T. nugas ludificabitur. (pareat.
Garriet quod neque pes unquam, neque caput com-
Ornamenta abſunt: Ajacem, hunc cum vides, ipſum vides. (occidi;
H. Nihili facio: tamen adibo. T. nunc ego omnino
Nunc ego INTER ſacrum ſaxumque ſto; nec, quid faciam, ſcio.
H. Do tibi operam, Ariſtophontes, ſi quid eſt, quod me velis. (Hegio.
A. Ex me audibis vera, quæ nunc falſa opinare,
Sed hoc primum me expurgare tibi volo, me inſaniam (ſervio
Neque tenere, neque mihi eſſe morbum, niſi quod
At ita me rex deorum atque hominum faxit patriæ compotem,
Vt iſtic Philocrates non magis eſt, quam aut ego, aut tu. H. eho! dic mihi,
Quis igitur ille eſt? A. quem dudum dixi à principio tibi. (mihi
Hoc ſi ſecus reperies, nullam cauſſam dico, quin
Et parentum & libertatis apud te deliquio ſiet.
H. Quid tu ais? T. me tuum eſſe ſervum, & te meum herum. H. haud iſtuc rogo.
Fuiſtin' liber? T. fui. A. enimvero non fuit; nugas agit. (trix
T. Qui tu ſcis? an tu fortaſſe fuiſti meæ matri obſte-
Qui id tam audacter dicere audes? A. puerum te vidi puer. (tibi
T. At ego te video major majorem. hem rurſum
Meam rem non cures, ſi recte facias. num ego curo tuam?
H. Fuitne huic pater Theſaurochryſonicochryſides?
A. Non fuit. neque ego iſtuc nomen unquam audivi ante hunc diem. (probe
Philocrati Theodoromedes fuit pater. T. pereo
Quin quieſcis directum cor meum! i, ac ſuſpende te
Tu ſuſſultas, ego miſer vix aſto præ formidine.

H. Sa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Satin' iſtuc mihi exquiſitum eſt fuiſſe hunc ſervum in Alide?
que eſſe hunc Philocratem? A. tam ſatis, quam nunquam hoc invenies ſecus.
d ubi is nunc eſt? H. ubi ego minume,atque ipſus ſe volt maxume.
m igitur ego deruncinatus, deartuatus ſum miſer
jus ſceleſti technis; qui me, ut lubitum eſt, ductavit dolis. (hoc tibi.
d vide ſis. A. quin exploratum dico & proviſum
Certon'? A. quin nihil, inquam, invenies magis hoc certo certius. (puer.
ilocrates jam inde uſque amicus fuit mihi à puero
Sed qua facie eſt tuus ſodalis Philocrates? A. dicam tibi: (nigris,
cilento ore, naſo acuto, corpore albo, & oculis
rufus aliquantum, criſpus, cincinnatus. H. convenit.
Vt quidem, hercle, in medium ego hodie peſſume proceſſerim. (tur meo.
illis virgis miſeris, quæ hodie in tergo morien-
Verba mihi data eſſe video. T. quid ceſſatis compedes
rrere ad me, meaque amplecti crura, ut vos cuſtodiam? (dolo?
Satin' me illi hodie ſceleſti capteivei ceperunt
ſervum ſe aſſimulabat, hic ſeſe autem liberum.
cleum amiſi. reliquit pignori putamina.
mihi ſtolido ſurſum vorſum os ſublevare offuciis.
quidem me nunquam irridebit. Colaphe, Cordalio, Corax, (mur?
iſtinc, atque efferte lora. L. num lignatum mitti-

ACTVS III. SCENA V.

HEGIO, TYNDARVS, ARISTOPHONTES.

Njicite huic manicas maſtigiæ. (gas?
T. Quid hoc eſt negoti? quid ego deliqui? H. ro-
or ſartorque ſcelerum, & meſſor maxume.
Non occatorem dicere audebas prius?
m ſemper occant prius, quam ſarriunt ruſtici.
At ut confidenter mihi contra aſtitit!
Decet innocentem ſervum atque innoxium

Confidentem eſſe, ſuum apud herum potiſſimum.
H. Aſtringite iſti ſultis vehementer manus.
T. Tuus ſum, tuas quidem vel præcidi jube.
Sed quid negotii eſt, quamobrem ſuccenſes mihi?
H. Quia me meamque rem, quod in te uno fuit,
Tuis ſceleſtis falſidicis fallaciis
Delaceraviſti, deartuaviſtique opes.
Confeciſti omnes res ac rationes meas.
Ita me exemiſti Philocratem fallaciis.
Illum eſſe ſervom credidi, te liberum.
Ita voſmet ajebatis, itaque nomina
Inter vos permutaſtis. T. fateor, omnia
Facta eſſe ita, ut tu dicis, & fallaciis
Abiiſſe eum abs te, mea opera atque aſtutia:
An, obſecro hercle te, id nunc ſuccenſes mihi?
H. At cum cruciatu maxumo id factum eſt tuo.
T. DVMNE ob malefacta peream, parvi æſtumo
Si ergo hic peribo, aſt ille, ut dixit, non redit:
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile;
Meum herum captum ex ſervitute, atque hoſtibus
Reducem feciſſe liberum in patriam ad patrem,
Meumque me potius caput periculo
Præoptaviſſe, quam is periret, ponere.
H. Facito ergo ut Acherunti clueas gloria.
T. QVI PER. Virtutem peritat, non interit.
H. Quando ego te exemplis excruciavero peſſumis,
Atque ob ſutelas tuas te morti miſero,
Vel te interiſſe, vel periſſe prædicent,
Dum pereas, nihil interduo, dicant vivere.
T. Pol ſi iſtuc ſaxis, haud ſine pœna feceris,
Si ille huc redibit, ſicut confido affore.
A. Pro di immortales! nunc ego teneo: nunc ſcio
Quid ſit hoc negoti. meus ſodalis Philocrates
In libertate eſt ad patrem, in patria. bene eſt:
Nec eſt quiſquam mihi, æque melius cui velim.
Sed hoc mihi ægre eſt, me huic dediſſe operam malam,
Qui nunc propter me, meaque verba vinctus eſt.
H. Vetuin' te quicquam hodie mihi falſum proloqui
T. Vetuiſti. H. cur es auſus mentiri mihi?
Quia vera obeſſent illi, cui operam dabam:
Nunc falſa proſunt. H. at tibi oberunt. T. optum eſt.

herum ſervavi , quem ſervatum gaudeo :
me cuſtodem addiderat herus major meus.
male ne id arbitrare factum ? H. peſſume.
At ego ajo recte, qui abs te ſeorſum ſentio.
n cogitato, ſi quis hoc gnato tuo
s ſervus faxit , qualem haberes gratiam ?
tteresne , necne , eum ſervum manu ?
tne apud te is ſervus acceptiſſumus ?
onde. H. opinor. T. cur ergo iratus mihi es ?
Quia illi fuiſti , quam mihi, fidelior.
Quid ? tu una nocte poſtulaviſti & die,
ens captum hominem nuperum & novitium,
perdocere , ut melius conſulerem tibi,
m illi, quicum una à puero ætatem exegeram ?
Ergo ab eo petito gratiam iſtam. ducite,
ponderoſas, craſſas capiat compedes :
ibis porro in latomias lapidarias.
quom octonos alii lapides effodint,
cotidianus ſeſquiopus confeceris,
centoplago nomen indetur tibi.
Per deos atque homines ego te obteſtor , Hegio.
n iſtunc hominem perduis. H. curabitur.
n noctu nervo vinctus cuſtodibitur,
rdiu ſub terra lapides eximet.
ego hunc cruciabo, non uno abſolvam die.
Certumne eſt tibi iſtuc ? H. non moriri certiu'ſt.
lucite iſtum actutum ad Hippolytum fabrum ,
te huic craſſas compedes impingier :
extra portam ad meum libertum Cordalum,
picidinas facite deductus ſiet :
ue hunc ita velle me, dicite, curarier,
qui deterius huic ſit, quam cui peſſume eſt.
Cur ego te invito me eſſe ſalvum poſtulem?
iculum vitæ meæ ſtat tuo periculo.
ST MORTEM in morte nihil eſt , quod metuam, mali.
SI pervivo uſque ad ſummam ætatem, tamen
ve ſpacium eſt perferundi, quæ minitas mihi.
e atque ſalve : etſi aliter ut dicam, meres.
Ariſtophontes, de me ut meruiſti, ita vale :
nque mihi propter te hoc obtigit. H. abducite.
At unum hoc quæſo, ſi huc rebitet Philocrates,
mihi ejus facias conveniundi copiam.

H. Periiſtis, niſi hunc jam è conſpectu abducitis.
T. Vis hæc quidem hercle eſt, & trahi & trudi ſimul
H. Illic abductu'ſt recta in phylacam, ut dignus eſt
Ego illis capteivis aliis documentum dabo,
Ne tale quisquam facinus incipere audeat.
Quod absque hoc eſſet, qui mihi hoc fecit palam,
Víque offrenatum ſuis me ductarent dolis.
Nunc certum eſt nulli poſt hæc quicquam credere.
Satis ſum ſemel deceptus. ſperavi miſer
Ex ſervitute me exemiſſe filium.
Ea ſpes elapſa eſt. perdidi unum filium
Puerum quadrimum, quem mihi ſervus ſurpuit:
Neque enim ſervum unquam repperi, neque filium.
Major potitus hoſtium eſt. quod hoc eſt ſcelus!
Quaſi in orbitatem liberos produxerim.
Sequere hac: reducam te ubi fuiſti. neminis
Miſereri certum eſt, quia mei miſeret neminem.
A. Exauſpicavi ex vinculis. nunc intellego
Redauſpicandum eſſe in catenas denuo.

ACTVS IV. SCENA I.

ERGASILVS *Paraſitus.*

IVppiter ſupreme, ſervas me, measque auges ope[s]
Maxumas opimitates opiparasque offers mihi:
Laudem, lucrum, ludum, jocum, feſtivitatem, feria[s]
Pompam, penum, potationes, ſaturitatem, gaudium
Nec cuiquam homini ſupplicare nunc certum e[ſt]
mihi.
Nam vel prodeſſe amico poſſum, vel inimicum per[]
dere.
Ita hic me amœnitate amœna amœnus onerav[it]
dies.
Sine ſacris hæreditatem ſum aptus effertiſſimam.
Nunc curſum ad ſenem capeſſam hunc Hegionem
cui boni
Tantum affero, quantum ipſe à diis optat, atqu[e]
etiam amplius.
Nunc res certa eſt, eodem pacto ut Comici ſervi ſo[]
lent,
Conjiciam in collum pallium, primo ex me han[c]
rem ut audiat.
Speroque me ob hunc nuncium æternum adepturu[m]
cibum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA II.

{EGIO *ſenex*, ERGASILVS *Paraſitus.*

QVanto in pectore hanc rem meo magis voluto,
Tanto mihi ægritudo auctior eſt in animo.
illum modum ſublitum os eſſe
ɔdie mihi? neque id perſpicere quivi?
ıod cum ſcribitur, per urbem irridebor.
ım extemplo ad forum advenero, omnes loquentur:
c ille eſt ſenex ductus, quoi verba data ſunt.
d Ergaſilus eſtne hic, procul quem video?
ɔllecto quidem eſt pallio: quidnam acturu'ſt?
Move abs te moram, atque, Ergaſile, age hanc rem.
minor interminorq; ne quis mi obſtiterit obviam
ſi qui ſat diu vixiſſe ſeſe homo arbitrabitur.
am qui obſtiterit, ore ſiſtet. H. hic homo pugilatum incipit.
. Facere certum eſt. proinde ut omnes itinera inſiſtant ſua,
e quis in hac platea negoti conferat quicquam ſui.
am meus eſt baliſta pugnus, cubitus catapulta eſt mihi,
umerus aries. tum genu ad quemque jecero, ad terram dabo.
entilegos omnes mortales faciam, quemque offendero.
.Quæ illæc eminatio eſt?nam nequeo mirari ſatis.
. Faciam ut ejus diei, locique, meique ſemper meminerit:
ui mihi in curſu obſtiterit, faxo vitæ is extemplo obſtiterit ſuæ.
I. Quid hic homo tantum incipiſſit facere cum tantis minis?
. Prius edico, ne quis propter culpam capiatur ſuam,
ontinere vos domi, prohibere à vobis vim meam.
I. Mira ædepol ſunt,ni hic in ventrem ſumpſit confidentiam.
æ miſero illi, cujus cibo iſte factu'ſt imperioſior.
. Tum piſtores ſcrophi paſci,qui alunt furfure ſues.
uarum odore præterire nemo piſtrinum poteſt:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eorum ſi quojusquam ſcropham in publico conſp
xero,
Ex ipſis dominis meis pugnis exculcabo furfures.
H. Baſilicas edictiones, atque imperioſas habet.
Satur homo eſt, habet profecto in ventre confide
tiam.
E. Tum piſcatores, qui præbent populo piſces fo
tidos,
Qui advehuntur quadrupedanti crucianti canteric
Quorum odos ſubbaſilicanos omnes abigit in fo
rum,
Eis ego ora verberabo ſurpiculis piſcariis:
Vt ſciant, alieno naſo quam exhibeant moleſtiam.
Tum lanii autem, qui concinnant liberis orbas ove
Qui locant cædundos agnos, & duplam agninam da
nunt,
Qui petroni nomen indunt verveci ſectario;
Eum ego ſi in via petronem publica conſpexero,
Et petronem & dominum reddam mortales miſer
rumos.
H. Eugepe! edictiones ædilitias hic habet quidem
Mirumque adeo eſt, ni hunc fecere ſibi Ætoli ago
ranomum.
E. Non ego nunc paraſitus ſum, ſed regum rex re
galior:
Tantus ventri commeatus meo adeſt in portu cibus
Sed ego ceſſo hunc Hegionem onerare lætitia ſe
nem?
Qui homine adæque nemo vivit fortunatior.
H. Quæ illæc eſt lætitia, quam hic lætus largitu
mihi?
E. Heus, ubi eſtis vos? ecquis hoc aperit oſtium
H. hic homo.
Ad cœnam recipit ſe ad me. E. aperite haſce am
bas fores. (affero
Priusquam pultando vel aſſulatim foribus exitium
H. Perlubet hunc hominem colloqui. Ergaſile.
E. Ergaſilum qui vocat?
H. Reſpice. E. Fortuna quod tibi nec faciet, nec facit
Hoc me jubes. ſed qui eſt? H. reſpice ad me: Hegio
ſum. E. oh mihi!
Quantum eſt hominum optumorum optume, in
tempore advenis.

H. Neſcio

H. Neſcio quem ad portum nactus es, ubi cœnes, eo faſtidis.
E. Cedo manum. H. manum? E. manum, inquam, cedo tuam actutum. H. tene.
E. Gaude. H. quid ego gaudeam? E. quia ego impero. age, gaude modo. (iraſcier,
H. Pol mœrores mi antevortunt gaudiis. E. noli
Iam ego ex corpore exigam omnes maculas mœrorum tibi.
Gaude audacter. H. gaudeo, etſi nihil ſcio, quod gaudeam. (gentem fieri.
E. Bene facis. jube. H. quid jubeam? E. ignem in-
H. Ignem ingentem? E. ita dico, magnus ut ſit. H. quid eo volturier? (iraſcier.
Tuan' cauſſa me ædeis incenſurum cenſes? E. noli
Iuben' an non jubes aſtitui aulas? patinas elui?
Laridum atque epulas foveri foculis ferventibus?
Alium piſces præſtinatum abire? H. hic vigilans ſomniat. (linaceos?
E. Alium porcinam, atque agninam, & pullos gal-
H. Scis bene eſſe, ſi ſit unde. E. pernam atque ophthalmia, (lem caſeum.
Horæum, ſcombrum, & trigonum, & cetum, & mol-
H. Nominandi tibi iſtorum erit magis quam edundi copia
Hic apud me, Ergaſile. E. mean' me cauſſa hoc cenſes dicere? (fruſtra ſies,
H. Nec nihil hodie, nec multo plus tu hic edes, ne
Proin' tu tui quotidiani victi ventrem ad me afferas.
E. Quin ita faciam, ut te cupias facere ſumptum, etſi ego vetem.
H. Egone? E. tute. H. tum tu mihi igitur herus es. E. imo benevolens.
Vin' te faciam fortunatum? H. malim, quam miſerum quidem.
E. Cedo manum. H. hem manum. E. di te omnes adjuvant. H. nihil ſentio.
E. Non enim es in ſenticeto, eo non ſentis. ſed jube
Vaſa tibi pura apparari ad rem divinam cito,
Atque agnum afferri proprium, pinguem. H. cur? E. ut ſacrufices.
H. Cui deorum? E. mihi hercle. nam ego tibi nunc ſum ſummus Iuppiter.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Idem ego ſum ſalus, fortuna, lux, lætitia, gaudiun
Proinde tu deum huncce ſaturitate facias tranqui
lum tibi. (tib
H. Eſurire mihi videre. E. mihi quidem eſurio, no
H. Tuo arbitratu facile patior. E. credo, conſuet
puer. (quum eſt grati
H. Iuppiter te dîque perdant. E. te, hercle, mihi a
Agere ob nuncium : tantum ego nunc porto à por
tibi boni.
Nunc tu mihi places. H. abi ſtultus, poſt tempus v
nis. (cere
E. Igitur olim ſi adveniſſem, magis tu tum iſtuc d
Nunc hanc lætitiam accipe à me quam fero. nam
lium (& ſoſpite
Tuum modo in portu Philopolemum vivum, ſalvu
Vidi in publica celoce, ibidemque illum adoleſcen
tulum (dom
Alium una, & tuum Stalagmum ſervum, qui aufug
Qui tibi ſurripuit quadrimum puerum filiolum tuun
H. I in malam rem : ludis me. E. ita me amabit ſan
cta Saturitas,
Hegio, itaq; ſuo me ſemper condecoret cognomine
Vt ego vidi. H. meum gnatum ? E. tuum gnatum, &
Genium meum.
H. Et capteivum illum Alidenſem? E. μὰ τὸν ἀπόλλω
H & ſervolum
Meum Stalagmum, meum qui gnatum ſurripuit ?
E. νὴ τὰν σόραν.
H. Iamdiu ? E. νὴ τὰν πραινέστην. H. venit ? E. νὴ τὰ
σιγνίαν.
H. Certon' ? E. νὴ τὰν φρουσιῶνα. H. vide ſis. E. νὴ τ
ἀλάτριον.
H. Quid tu per barbaricas urbes juras ? E. quia e
nim item aſperæ (tua
Sunt, ut tuum victum autumabas eſſe. H. væ ætat
E. Quippe quando mihi nihil credis, quod ego dic
ſedulo. (abiit
Sed Stalagmus quo jus erat tunc nationis, cum hin
H. Siculus. E. at nunc Siculus non eſt : Bojus eſt
Bojam terit. (data eſt
Liberorum quærundorum cauſſa, ei, credo, uxo
H. Dic, bonan' fide tu mihi iſtæc verba dixiſti
E. bona.

H. D

. Dî immortales, iterum gnatus videor, ſi vera autumas.

. An tu dubium habebis, etiam ſancte cum jurem tibi?

oſtremo, Hegio, ſi parva jurijurando eſt fides,

iſe ad portum. H. facere certum eſt. tu intus cura quod opus eſt.

ame, poſce, prome quidvis. te facio cellarium.

. Nam, hercle, niſi mantiſcinatus probe ero, fuſti pectito.

. Æternum tibi dapinabo victum, ſi vera autumas

. Vnde id? H. à me meoque gnato. E. ſponden' tu. iſtud? H. ſpondeo.

. At ego tuum tibi advenîſſe filium, reſpondeo.

. Cura quam optume potes. E. bene ambula & redambula.

ACTVS IV. SCENA III.

ERGASILVS.

Llic hinc abiit: mihi rem ſummam credidit cibariam.

Dî immortales, jam ut ego collos prætruncabo tergoribus!

uanta pernis peſtis veniet! quanta labes larido!

uanta ſumini abſumedo! quanta callo calamitas!

uanta laniis laſſitudo! quanta porcinariis!

am ſi alia memorem, quæ ad ventris victum conducunt, mora eſt.

unc ibo ad præfecturam, & jus dicam larido;

t quæ pendent indemnatæ pernæ, eis auxilium ut feram.

ACTVS IV. SCENA IV.

PVER HEGIONIS.

DIeſpiter te dique, Ergaſile, perdant, & ventrem tuum,

araſitosque omnes, & qui poſthac cœnam Paraſitis dabit.

lades calamitasque, intemperies modo in noſtram advenit domum.

Quaſi lupus eſuriens, metui ne in me quoque faceret impetum. (frendebat dentibus.

Nimisque, hercle, ego illum male formidabam: ita

Adve-

Adveniens deturbavit totum cum carne carnari
Arripuit gladium, prætruncavit tribus tergori
glandia.
Aulas, calicesque omnes confregit, niſi quæ mod
les erant.
Cocum percontabatur, poſſentne ſeriæ ferveſcere.
Cellas refregit omnes intus, recluſitque armariu
Aſſervate iſtunc ſultis ſervi; ego ibo ut conveni
ſenem. (vo
Dicam ut ſibi penum aliud ornet, ſiquidem ſeſe
Nam hic quidem ut adornat, aut jam nihil eſt,
jam nihil erit.

ACTUS V. SCENA I.

HEGIO, PHILOPOLEMUS, PHILOCRATES.

Iovi diiſque ago gratias merito magnas,
Quom te reducem tuo patri reddiderunt,
Quomque ex miſeriis plurimis me exemerunt,
Quæ adhuc te carens, dum hic fui, ſuſtentabam.
Quomque hunc conſpicio in poteſtate noſtra,
Quomque hæc reperta eſt fides firma nobis.
Satis jam dolui ex animo, & cura me ſat
Et lacrumis maceravi. ſatis jam audivi
Tuas ærumnas, ad portum mihi quas memoraſti.
Hoc agamus. PHILOC. quid nunc, quoniam tecu
ſervavi fidem, (ut ti
Tibique hunc reducem in libertatem feci? H. feciſ
Philocrates, nunquam referre gratiam poſſim ſat
Proinde ut tu promeritus de me & filio meo.
PHILOP. imo potes,
Pater, & poteris, & ego potero: & dî eam poteſt
tem dabunt,
Vt beneficium bene merenti noſtro merito munere
Sicut tu huic potes, pater mi, facere merito max
me. (quicquid roge
H. Quid opu'ſt verbis? lingua nulla eſt, qua nege
PHILOC. Poſtulo abs te, ut mihi illum reddas ſe
vom, quem hic reliqueram (fui
Pignus pro me, qui mihi melior, quam ſibi ſemp
Pro benefactis ejus uti ei pretium poſſim reddere.
H. Quod bene feciſti, referetur gratia, id quod po
ſtulas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

t id, & aliud quod me orabis, impetrabis. atque te
olim ſuccenſere, quod ego iratus ei feci male.
HILOC. Quid feciſti? H. in lapicidinas compeditum condidi,
bi reſcivi mihi data eſſe verba. PHILOC. væ miſero mihi!
ropter meum caput labores homini eveniſſe optumo. (duis
. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne
ratis à me, ut ſit liber, abducito. PHILOP. ædepol, Hegio,
acis benigne. ſed quæſo, hominem ut jubeas arceſſi. H. licet.
bi eſtis vos? ite actutum, Tyndarum huc arceſſite.
os ite intro. interibi ego ex hac ſtatua verberea volo
ogitare, meo minore quid ſit factum filio.
os lavate interibi. PHILOP. ſequere hac Philocrates me intro. PHILOC. ſequor.

ACTVS V. SCENA II.

HEGIO, STALAGMVS.

Age tu illuc procede, bone vir, lepidum mancipium meum. (autumas?
Quid me oportet facere, ubi tu talis vir falſum
ni ego bellus, lepidus, bonus vir nunquam, neque frugi bonæ, (gi fore.
eque ero unquam: ne tu ſpem ponas me bonæ fru-
Propemodum ubi loci fortunæ tuæ ſint, facile intellegis.
eris verax, tua ex re facies, ex mala meliuſculam.
ecta & vera loquere: ſed neque vere, neque recte adhuc
eciſti unquam. S. quod ego fatear, credin' pudeat; cum autumes? (tum dabo.
At ego faciam ut pudeat: nam in ruborem te to-
Eja credo ego, imperito plagas minitaris mihi.
andem iſta aufer, dicque quid fers, ut feras hinc quod petis.
Satis facundu' ſt; ſed fieri dictis compendium volo.
Vt vis, fiat. H. bene morigerus fuit puer: nunc non decet.

Hoc

Hoc agamus. jam animum advorte, ac mihi, quæ dicam, ediſſere.
Si eris verax, tuis rebus feceris meliuſculas.
S. Nugæ iſtæc ſunt. non me cenſes ſcire quid dignus ſiem?
H. At ea ſubterfugere potis es pauca, ſi non omnia.
S. Pauca effugiam ſcio, nam multa evenient, & merito meo;
Quia & fugi, & tibi ſurripui filium, & eum vendidi.
H. Cui homini? S. Theodoromedi in Alide Polypluſio (eſt pater
Sex minis. H. pro dî immortales! is quidem hujus
Philocratis. S. quin melius novi, quam te, & vidi ſæpius. (mihi.
H. Serva Iuppiter ſupreme & me & meum gnatum
Philocrates, per tuum te ingenium obſecro, exi: te volo.

ACTVS V. SCENA III.

PHILOCRATES, HEGIO, STALAGMVS.

HEgio, aſſum: ſi quid me vis, impera. H. hic gnatum meum
Tuo patri ait ſe vendidiſſe ſex minis in Alide.
P. Quam diu id factum eſt? S. hic annus incipit viceſimus. (drimulum
P. Falſa memorat. S. aut ego, aut tu. nam tibi qua-
Tuus pater peculiarem parvulum puero dedit.
P. Quid erat ei nomen? ſi vera dicis, memora dum mihi.
S. Pægnium vocitatu' ſt: poſt vos indiſtis Tyndaro.
P. Cur ego te non novi? S. quia MOS EST obliviſci hominibus,
Neque noviſſe, cujus nihil ſit faciunda gratia.
P. Dic mihi: iſne iſtic fuit, quem vendidiſti meo patri,
Qui mihi peculiaris datus eſt, hujus filius?
H. Vivitne is homo? S. argentum accepi, nihil curavi cæterum. (filius,
H. Quid tu ais? P. quin iſtic ipſu'ſt Tyndarus tuus
Vt quidem hic argumenta loquitur. nam is mecum à puero puer
Bene pudiceque educatu'ſt uſque ad adoleſcentiam.

H. Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Et miſer ſum, & fortunatus, ſi vos vera dicitis.
miſer ſum, quia male illi feci, ſi gnatus meu'ſt.
u,cur ego plus minusque feci,quam æquom fuit!
d male feci, crucior modo, ſi infectum fieri poſſiet.
eccum, incedit huc ornatus haud ex ſuis virtutibus.

ACTUS V. SCENA IV.

YNDARVS, HEGIO, PHILOCRATES, STALAGMVS.

Idi ego multa ſæpe picta, quæ Acherunti fierent
iamenta: verum enimvero nulla adæque eſt Acheruns, (locus,
e ubi ego fui in lapicidinis. illic ibi demum eſt
labore laſſitudo omni'ſt exigunda ex corpore.
ubi illo adveni, quaſi patriciis pueris aut monedulæ,
nates, aut coturnices dantur, quicum luſitent.
m hæc mihi advenienti upupa, qui me delectet, data eſt.
herus eccum ante oſtium, & herus alter eccum ex Alide
it. H. ſalve exoptate gnate mi. T. hem quid, gnate mi?
t, ſcio cur te patrem aſſimiles eſſe & me filium:
mihi, item ut parentes, lucis das tuendæ copiam.
lve Tyndare. T. & tu, quojus cauſſa hanc ærumnam exigo.
t nunc liber in divitias faxo venies. nam tibi
hic eſt; hic ſervus, qui te huic hinc quadrimum ſurpuit,
iditque patri meo te ſex minis. is te mihi
ulum peculiarem parvulo puero dedit.
ndicium fecit, nam hunc ex Alide huc reduximus.
uid, hujus filium? P. Intus eccum fratrem germanum tuum. (filium?
uid tu ais? adduxtin' illum hujus capteivum
uin, inquam, intus hic eſt. T. feciſti ædepol & recte & bene.

P. Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Nunc tibi pater hic eſt : hic fur eſt tuus, qui p
vum hinc te abſtulit.
T. At ego hunc grandis grandem natu , ob furt
ad carnificem dabo.
P. Meritus eſt. T. ego ædepol huic meritam mer
dem dabo.
Sed dic oro : Pater meus tune es ? ego ſum , gn
mi.
T. Nunc ego demum in memoriam regredior ,
diſſe me
Quaſi per nebulam Hegionem patrem meum vo
rier.
H. Ego ſum. P. compedibus quæſo ut tibi ſit lev
filius ,
Atque hic gravior ſervus. H. certum eſt princip
id prævortier.
Eamus intro, ut arceſſatur faber : ut iſtas compe
Tibi adimam , huic dem. S. cui peculii nihil eſt,
cte feceris.

GREX.

Spectatores, ad pudicos mores facta hæc fab
eſt.
Neque in hac ſubagitationes ſunt , neque ulla am
tio ,
Nec pueri ſuppoſitio, nec argenti circumductio :
Neque ubi amans adoleſcens ſcortum liberet cla
patrem ſuum.
Hujuſmodi paucas Poëtæ reperiunt Comœdias ,
Vbi boni meliores fiant : nunc vos , ſi vobis placet
Et , ſi placuimus , neque odio fuimus , ſignum h
mittite :
Qui pudicitiæ eſſe voltis præmium, plauſum date.

FINIS CAPTEIVORUM.

CVR

CVRCVLIO.

Dramatis Perſonæ.

ALINVRVS, *ſervos.*
HÆDROMVS, *adoleſcens.*
ENA, *anus.*
LANESIVM, *virgo.*
APPADOX, *leno.*
COQVVS.
CVRCVLIO, *paraſitus.*
LYCO, *trapezita.*
CHORAGVS.
THERAPONTIGONVS, *miles.*

ARGVMENTVM.

CVrculio miſſus Phædromi it Cariam,
Vt petat argentum, ibi ille eludit anulo
Rivalem. ſcribit atque obſignat literas.
Cognoſcit ſignum Lyco, ubi vidit, militis:
Vt amicam mittat, pretium lenoni dedit.
Lyconem miles ac lenonem in jus rapit.
Ipſus ſororem, quam peribat, repperit:
Oratu cujus Phædromo nuptum locat.

ACTVS I. SCENA I.

PALINVRVS *ſervus*, PHÆDROMVS *adoleſcens.*

QVo ted hoc noctis dicam proficiſci foras
Cum iſtoc ornatu, cumque hac pompa, Phædrome?
H. Quo Venus Cupidoque imperat, ſuadetque Amor.
i media nox eſt, ſive eſt prima veſpera:
ſtatus condictus cum hoſte intercedit dies,
amen eſt eundum, quo imperant, ingratiis.
A. At tandem tandem. PH. tandem es odioſus mihi.
A. Iſtuc quidem nec bellum eſt, nec memorabile;
ute tibi puer es lautus, luces cereum.
H. Egon' apicularum opera congeſtum non feram,
x dulci oriundum, melliculo dulci meo?
A. Nam quo te dicam ego ire? PH. ſi tu me roges,
icam, ut ſcias. PA. ſi rogitem, quid reſpondeas?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PH. Hoc Æſculapî fanum eſt. PA. plus jam anno ſcio.
PH. Huic proximum illud oſtium occluſiſſimum.
Salve: valuiſtin' uſque, oſtium occluſiſſimum?
PA. Caruitne febris te heri, vel nudius tertius?
Et heri cœnaviſtine? PH. derideſne me?
PA. Quid tu ergo inſane rogitas, valeatne oſtium?
PH. Belliſſimum hercle vidi, & taciturniſſimum.
Nunquam ullum verbum mutit: quum aperitur, tacet:
Cumque illa noctu clanculum ad me exit, tacet.
PA. Nunquid tu, quod te aut genere indignum ſit tuo
Facis, aut inceptas facinus facere, Phædrome?
Num tu pudicæ cuipiam inſidias locas?
Aut quam pudicam oportet eſſe? PH. nemini.
Nec me ille ſinit Iuppiter. PA. Ego item volo,
Ita tuum conferto amare ſemper, ſi ſapis;
Ne id quod ames, populus ſi ſciat, tibi ſit probro.
Semper curato ne ſis inteſtabilis:
Quod amas, amato teſtibus præſentibus.
PH. Quid iſtuc eſt verbi? PA caute ut incedas via.
PH. Quin leno hic habitat. PA. nemo hic prohibet nec vetat,
Quin quod palam eſt venale, ſi argentum eſt, emas.
Nemo ire quenquam publica prohibet via.
Dum ne per fundum ſeptum facias ſemitam,
Dum tete abſtineas nupta, vidua, virgine,
Iuventute, & pueris liberis, ama quid lubet.
PH. Lenonis hæ ſunt ædes. PA. male iſtis eveniat.
PH. Qui? PA. quia ſceleſtam ſervitutem ſerviunt.
PH. Obloquere. PA. fiat maxime. PH. etiam tu taces?
PA. Nempe obloqui me juſſeras. PH. at nunc vero.
Id uti occœpi dicere; ei ancillula eſt.
PA. Nempe huic lenoni, qui hîc habitet? PH. recte tenes.
PA. Minus formidabo ne exedat. PH. odioſus es.
Eam volt meretricem facere: ea me deperit.
Ego autem cum illa facere nolo mutuum.
PA. Quid ita? PH. quia proprium facio: amo pariter ſimul.
PA. MALVS clandeſtinus eſt amor, damnum 'ſt merum,
PH. Eſt hercle ita ut tu dicis. PA. jamne ea fert jugum?

PH.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Tam à me pudica eſt, quaſi ſoror mea ſit: niſi
ſt oſculando quippiam impudicior.
Semper tu ſcito: FLAMMA fumo eſt proxima,
no comburi nihil poteſt, flamma poteſt.
IE NVCE nucleum eſſe volt, frangit nucem.
volt cubare, pandit ſaltum ſaviis.
At illa eſt pudica, neque dum cubitat cum viris.
Credam, pudor ſi cuipiam lenoni ſiet.
Imo, ut illam cenſes? ut quæque illi occaſio eſt
ipere ſe ad me, ubi ſavium oppegit, fugit.
fit, quia hic leno ægrotus incubat
Eſculapii fano, is me excruciat. PA. quid eſt?
Alias me poſcit pro illa triginta minas,
s talentum magnum: neque quicquam queo
ui bonique ab eo impetrare. PA. injurium eſt:
, quod lenoni nulli'ſt, id ab eo petas.
Nunc hinc Paraſitum in Cariam miſi meum,
tum argentum à meo ſodali mutuum:
d ſi non affert, quo me vortam neſcio.
Si deos ſalutas, dextrovorſum cenſeo.
Nunc ara Veneris hæc eſt ante horum fores.
nferre Veneri vovi jam jentaculum.
Quid antepones Veneri à jentaculo?
Me, te, atque hoſce omnes. PA. tum tu Venerem vomere vis? (ſcies.
Cedo, puere, ſinum. PA. quid facturus? PH. jam
s hîc ſolet cubitare cuſto, janitrix,
nen ei eſt lenæ, multibiba atque merobiba.
Quaſi tu lagenam dicas, ubi vinum ſolet
um eſſe. PH. Quid opu'ſt verbis? vinoſiſſima eſt:
ue extemplo ubi vino has conſperſi fores;
dore adeſſe me ſcit, aperit illico.
Eine hîc cum vino ſinus fertur? PH. niſi nevis.
Nolo hercle. nam iſtunc qui fert, afflictum velim:
nobis afferri cenſui. PH. quin tu taces?
uid ſuper illi fuerit, id nobis ſat eſt.
Quiſnam iſtic fluvius eſt, quem non recipiat mare? (ſequens.
Sequere hac, Palinure, me ad fores: ſi mihi ob-
Ita faciam. PH. agite, bibite, feſtivæ fores;
te, ſite mihi volentes propitiæ.
Voltiſne olivas, aut pulpamentum, aut capparim?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ph. Exuſcitate voſtram huc cuſtodem mihi.
Pa. Profundis vinum. quæ te res agitant? Ph. ſine.
Viden' ut aperiuntur ædes feſtiviſſimæ?
Num muttit? cardo eſt lepidus. Pa. quin das ſavium.
Ph. Tace: occultemus lumen & vocem. Pa. licet.

ACTUS I. SCENA II.

LENA *anus*, PHÆDROMUS *adoleſcens*, PALINURUS *ſervus*.

FLos veteris vini meis naribus objectus eſt.
Ejus amos cupidam me huc prolicit per tenebras.
Vbi ubi eſt, prope me eſt. evax, habeo. Salve anime
Liberi lepos. ut veteris vetuſti cupida ſum! (mi,
Nam omnium unguentûm odor præ tuo nautea eſt.
Tu mihi ſtacte, tu cinnamomum, tu roſa,
Tu crocinum & caſia es, tu bdellium: nam ubi
Tu profuſus, ibi ego me pervelim ſepultam.
Sed quum adhuc naſo odos obſecutus es meo,
Da viciſſim meo gutturi gaudium.
Nihil ago tecum. ubi eſt ipſus? ipſum expeto
Tangere, invergere in me liquores tuos
Sino ductim. ſed hac abiit, hac perſequar. (eſt,
Ph. Sitit hæc anus. Pa. quantillum ſitit? Ph. modica
Capit quadrantal. Pa. pol, ut tu prædicas,
Vindemia hæc huic anui non ſatis eſt ſoli.
Canem eſſe hanc quidem magis par fuit: ſagax
Naſum habet. An. amabo, cuja vox ſonat procul?
Ph. Cenſeo hanc appellandam anum. adibo. redi,
Et reſpice ad me huc, lena. An. Imperator quis eſt?
Ph. Vini pollens, lepidus Liber,
Tibi qui ſcreanti, ſiccæ, ſemiſomnæ
Affert potionem, & te ſedatum it.
An. Quam longe abeſt à me? Ph. lumen hoc vide.
An. Grandiorem gradum ergo fac ad me, obſecro.
Ph. Salve. An. egon' ſalva ſim, quæ ſiti ſicca ſum?
Ph. At jam bibes. An. diu fit. Ph. hem tibi anus
lepida. (cito
An. Salve oculiſſime homo. Pa. age, effunde hoc
In barathrum: propere prolue cloacam. Ph. tace:
Nolo huic maledici. Pa. faciam igitur male potius.
An. Venus, de paulo paululum hoc tibi dabo,
Haud lubenter. nam tibi amantes, propinantes,
Vinum potantes dant omnes: mihi haud ſæpe

Eve-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

[...]iniunt tales hæreditates. PA. hoc vide, ut
[...]urgitat impura in ſe merum avariter,
[...]cibus plenis! PH. perii hercle! huic quid primum dicam (eſt?
[...]cio. PA. hem iſtuc,quod mihi dixti. PH. quid id
[...] Periiſſe ut te dicas. PH. male tibi dî faciant.
[...] Dic iſti. AN. ah! PA. quid eſt? ecquid lubet?
AN. lubet.
[...] Etiam mihi quoque ſtimulo fodere lubet te.
[...] Tace; noli. PA. taceo. ecce autem bibit arcus; pluet (PA. quid dices?
[...]do hercle hodie. PH. jamne ego huic dico?
[...] Me periiſſe. PA. age dice. PH. anus audi. hoc volo
[...]re te, perditus ſum miſer. AN. at pol ego oppido
[...]vata. ſed quid eſt? quid lubet perditum
[...]ere te eſſe: PH. quia id, quod amo, careo.
[...]. Phædrome mi, ne plora, amabo. tu me
[...]ato ne ſitiam,ego tibi,quod amas,jam huc addu-
[...]. Tibi næ ego, ſi fidem ſervas mecum, (cam.
[...]eam pro aurea ſtatua ſtatuam, quæ tuo
[...]turi ſit monimentum. qui me in terra æque
[...]tunatus erit, ſi illa ad me bitet.
[...]nure? PA. ædepol, QVI AMAT, ſi eget, miſera afficitur
[...]umna. PH. non ita res eſt: nam confido
[...]aſitum hodie adventurum cum argento ad me.
[...]. Magnum inceptas, ſi id exſpectas, quod nusquam 'ſt. (lubet,
[...]. Quid ſi adeam ad fores,atque occentem? PA. ſi
[...]que veto, neque jubeo: quando ego te video
[...]mutatis moribus eſſe, here, atque ingenio.
[...]. Peſſuli, heus peſſuli, vos ſaluto lubens,
[...]s amo, vos volo, vos peto, atque obſecro,
[...]rite amanti mihi morem amœniſſimi:
[...]e cauſſa mea Lydi barbari,
[...]ilite obſecro, & mittite iſtanc foras,
[...]æ mihi miſero amanti ebibit ſanguinem.
[...]c vide ut dormiunt peſſuli peſſumi,
[...]: mea gratia commovent ſe ocius.
[...]ſpicio nihili meam vos gratiam facere.
[...] tace, tace. PA. taceo hercle. quid eſt? PH. ſentio ſonitum.
[...]ndem ædepol mihi morigeri peſſuli fiunt.

ACTVS I. SCENA III.

ANVS, PLANESIVM *virgo*, PHÆDROMVS, PALINVRVS.

PLacide egredere, & ſonitum prohibe forum, & crepitum cardinum:
Neque quod hic agimus, herus percipiat fieri, mea Planeſium.
Mane, ſuffundam aquulam. PA. viden' ut anus tremula medicinam facit?
Eapſe merum condidicit bibere, foribus dat aquam quam bibant.
PL Vbi tu es, qui me convadatus Veneriis vadimoniis?
Vbi tu es, qui me libello Venerio citaviſti? ecce me.
Siſto ego tibi me, & mihi contra itidem te ut ſiſtas ſuadeo.
PH. Aſſum: nam ſi abſim, haud recuſem, quin mihi male ſit, mel meum.
PL. Anime mi, procul quidem amantem abeſſe haud conſentaneum eſt.
PH. Palinure, Palinure. PA. eloquere, quid eſt, quod Palinurum voces?
PH. Eſt lepida. PA. nimis lepida. PH. ſum Deus. PA. imo homo haud magni precî.
PH. Quid vidiſti, aut quid videbis magis diis æquiparabile?
PA. Male valere te, quod mihi ægre eſt. PH. male mihi morigerus, tace.
PA. IPSVS SE. excruciat, qui homo quod amat, videt, nec potitur dum licet.
PH. Recte objurgat. ſane haud quicquam'ſt magis quod cupiam tamdiu.
PL. Tene me; amplectere ergo. PH. hoc etiam eſt, quamobrem cupiam vivere.
Quia te prohibet herus, clam hero potior. PL. prohibet, nec prohibere quit,
Nec prohibebit, niſi mors meum animum abs te abalienaverit.
PA. Enimvero nequeo durare, quin ego herum accuſem meum:
Nam BONVM EST, pauxillum amare ſane; inſane non bonum eſt:
Verum totum inſanum amare, hoc eſt, quod meus herus facit.

Sibi ſua habeant regna reges, ſibi divitias divites:
honores, ſibi virtutes, ſibi pugnas, ſibi prœlia.
mihi abſtineant invidere, ſibi quiſque habeant quod ſuum eſt. drome?
Quid? tu Veneri pervigilare te voviſti, Phæ-
hoc quidem ædepol haud multo poſt luce lucebit. PH. tace.
Quid taceam? quin tu is dormitum? PH. dormio, ne occlamites.
Tu quidem vigilas. PH. at meo more dormio: hic ſomnu'ſt mihi.
Heus tu mulier: MALE MERERI de immerente inſcitia eſt. (cet.
Iraſcere, ſi te edentem hic à cibo abigat. PA. ili-
ter hos perire amando video. uterque inſaniunt,
en' ut miſere moliuntur! nequeunt complecti ſatis.
am diſpertimini? PL. NVLLI EST homini perpetuum bonum.
huic voluptati hoc adjunctum eſt odium. PA. quid ais propudium?
' etiam cum noctuinis oculis odium me vocas?
iola, perſolæ nugæ. PH. tun' meam Venerem vituperas? (nem ſerat.
od quidem mihi polluctus virgis ſervus ſermo-
næ tu, hercle, cum cruciatu magno dixiſti id tuo.
n tibi maledictis pro iſtis: dictis moderari ut queas.
. Tuam fidem, Venus noctuvigila. PH. pergin' etiam verbero? (manum.
. Noli, amabo, verberare lapidem, ne perdas
.Magnum flagitium probrumque, Phædrome, expergefacis:
e monſtrantem pugnis cædis, hanc amas: nugas meras. (bus?
ccine fieri, ut immodeſtis te hîc moderere mori-
. AVRO CONTRA cedo modeſtum amatorem. à me aurum accipe.
. Cedo mihi contra aurichalco, cui ego ſano ſerviam.
. Bene vale, ocule mi: nam ſonitum & crepitum clauſtrorum audio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Æditunm aperire fanum. quouſque, quæſo, ad h
modum
Inter nos utimur amore ſemper ſurreptitio?
PH. Minime. nam paraſitum miſi nudiusquartus (
riam,
Petere argentum, is hodie hic aderit. PL. nimi
conſultas diu.
PH. Ita me Venus amet, ut ego te hoc tridu
nunquam ſinam
In domo eſſe iſtac, quin ego te liberalem liberen
PL. Facito ut memineris. tene etiam, priusqu
hinc abeo, ſavium.
PH. Siquidem, hercle, mihi regnum detur, nunqu
id potius perſequar.
Quando ego te videbo? PL. ehem, iſtoc verbo v
dictam para. (t
Si amas, eme. ne rogites; facito uti pretio pervin
Bene vale. PH. jamne ego relinquor? pulchre P
linure occidi.
PA. Ego quidem, qui & vapulando & ſomno per
PH. ſequere me.

ACTVS II. SCENA I.

CAPPADOX *leno*, PALINVRVS *ſervus*

MIgrare certu'ſt jam nunc è fano foras,
Quando Æſculapi ita ſentio ſententiam:
Vt qui me nihili faciat, nec ſalvom velit.
Valetudo decreſcit, accreſcit labor.
Nam jam, quaſi zona, liene cinctus ambulo.
Geminos in ventre habere videor filios.
Nihil metuo, niſi ne medius diſrumpar miſer.
P. Si recte facias, Phædrome, auſcultes mihi,
Atque iſtam exturbes ex animo ægritudinem,
Paves, Paraſitus quia non rediit Caria.
Afferre argentum credo. nam ſi non ferat,
Tormento non retineri potuit ferreo,
Quin reciperet ſe huc eſum ad præſepim ſuam.
C. Quis hic eſt, qui loquitur? P. quojam vocen
audio? (homo
C. Eſtne hic Palinurus Phædromi? P. qui hic e
Cum collativo ventre, atque oculis herbeis?
De forma novi, de colore non queo
Noviſſe. jamjam novi. leno eſt Cappadox.

Con

Congrediar. C. ſalve Palinure. P. ô ſcelerum caput,
Salveto. quid agis? C. vivo. P. nempe ut dignus es.
Sed quid tibi eſt? C. lien necat, renes dolent,
Pulmones diſtrahuntur, cruciatur jecur,
Radices cordis pereunt, hiræ omnes dolent.
P. Tum te igitur morbus agitat hepatarius.
C. FACILE eſt miſerum irridere. P. quin tu aliquot dies
Perdura, dum inteſtina exputeſcunt tibi.
Nunc dum ſalſura ſat bona 'ſt, ſi id feceris,
Vænire poteris inteſtinis vilius.
C. Lien directu'ſt. P. ambula, id lieni optumum'ſt.
C. Aufer iſtæc quæſo, atque hoc reſponde quod rogo:
Potin' conjecturam facere, ſi narrem tibi,
Hac nocte quod ego ſomniavi dormiens?
P. Vah, ſolus hic homo 'ſt, qui ſciat divinitus.
Quin conjectores à me conſilium petunt:
Quod eis reſpondi, ea omnes ſtant ſententia.

ACTVS II. SCENA II.

COQVVS, CAPPADOX, PALINVRVS, PHÆDROMVS.

PAlinure, quid ſtas? quin depromuntur mihi,
Quæ opus ſunt: Paraſito ut ſit paratum prandium,
Quom veniat. PA. maneſis, dum huic conjicio ſomnium.
Co. Tute ipſe, ſi quid ſomniaſti, ad me refers.
PA. Fateor. Co. abi, deprome. PA. age, tu interea huic ſomnium
Narra: meliorem, quam ego ſum, ſuppono tibi.
Nam quod ſcio, omne ex hoc ſcio. CA. operam ut det. PA. dabit.
CA. Facit hic quod pauci, ut ſit magiſtro ſuo obſequens;
Da mihi igitur operam. Co. tametſi non novi, dabo.
CA. Hac nocte in ſomnis viſus ſum viderier,
Procul ſedere longe à me Æſculapium,
Neque eum ad me adire, neque me magnipendere
Viſu 'ſt. Co. item alios deos facturos ſcilicet.
Sane illi inter ſe congruunt concorditer.
Nihil eſt mirandum, melius ſi nihil ſit tibi:
Namque incubare ſatius te fuerat Iovi;

Tibi qui auxilium in jurejurando tulit.
CA. Siquidem incubare velint, qui perjuraverint:
Locus non præberi potis eſt in Capitolio.
CO. Hoc animum advorte: pacem ab Æſculapio
Petas, ne forte tibi eveniat magnum malum,
Quod in quiete tibi portentum'ſt. CA. bene facis.
Ibo atque orabo. CO. quæ res male vortat tibi.
PA. Pro dî immortales, quem conſpicio! qui illic eſt?
Eſtne hic Paraſitus, qui miſſu'ſt in Cariam?
Heus exi Phædrome, exi, exi: exi, inquam, ocius.
PH. Qui iſtic clamorem tollis? PA. Paraſitum tuum
Video occurrentem, illum uſque in platea ultima.
Hinc auſcultemus quid agat. PH. ſane cenſeo.

ACTVS II. SCENA III.

CVRCVLIO, PHÆDROMVS, PALINVRVS *ſervus.*

DAte viam mihi noti atque ignoti, dum ego hic officium meum
Facio: fugite omnes, abite, & de via ſecedite:
Ne quem in curſu capite, aut cubito, aut pectore offendam, aut genu.
Ita nunc ſubito, propere, & celere objectum'ſt mihi negotium.
Nec quiſquam ſit tam opulentus, qui mihi obſiſtat in (via,
Nec ſtrategus, nec tyrannus quiſquam, nec agoranomus,
Nec demarchus, nec comarchus, nec cum tanta (gloria,
Quin cadat, quin capite ſiſtat in via de ſemita.
Tum iſti Græci palliati, capite operto qui ambulant,
Qui incedunt ſuffarcinati cum libris, cum ſportulis,
Conſtant, conferunt ſermones inter ſeſe drapetæ:
Obſtant, obſiſtunt, incedunt cum ſuis ſententiis.
Quos ſemper videas bibentes eſſe in Thermopolio:
Vbi quid ſurripuere, operto capitulo calidum bibunt,
Triſtes atque ebrioli incedunt: eos ego ſi offende- (ro,
Ex unoquoque eorum exciam crepitum polentarium.
Tum iſti qui ludunt datatim ſervi ſcurrarum in via,
Et datores & factores omnes ſubdam ſub ſolum.
Proinde ſe domi contineant, vitent infortunia.

PH,

I. Recte hic monſtrat, ſi imperare poſſit. nam ita
nunc mos viget, (poteſt.
nunc ſervitium'ſt: profecto modus haberi non
Ecquis eſt, qui mihi commonſtret Phædromum
genium meum? (vento eſt opus.
res ſubita eſt: celeriter mihi hoc homine con-
. Te ille quærit. PH. quid ſi adeamus; heus Cur-
culio, te volo. (ventum cupit.
Quis vocat? quis nominat me? PH. qui te con-
Haud magis cupis, quam ego te cupio. PH. ô mea
opportunitas! (deo
rculio exoptate, ſalve. G. ſalve. PH. ſalvum gau-
advenire. cedo tuam mihi dextram. ubi ſunt
ſpes meæ?
oquere obſecro, hercle. C. eloquere, ted obſecro,
ubi ſunt meæ?
I. Quid tibi eſt? C. tenebræ oboriuntur, genua
inedia ſuccidunt.
I. Laſſitudine, hercle, credo. C. retine, retine me,
obſecro. (dat, cito,
I. Viden' ut expalluit? datin' iſti ſellam, ubi aſſi-
aqualem cum aqua? properatin' ocius? C. animo
male eſt.
I. Vin' aquam? C. ſi fruſtulenta eſt, da obſecro,
hercle, obſorbeam, (ut gaudeam.
I. Væ capiti tuo! C. obſecro, hercle, facite ventum
I. Maxime. C. quid facitis quæſo? PA. ventum.
C. nolo equidem mihi
eri ventulum. PH. quid igitur vis? C. eſſe, ut ven-
tum gaudeam.
I. Iuppiter te dîque perdant. C. perii! proſpicio
parum, (fame,
s amarum habeo, dentes blennos, lippiunt fauces
a cibi vacivitate venio laxis lactibus.
I. Iam edes aliquid. C. nolo hercle aliquid: cer-
tum quam aliquid mavolo.
H. Imo ſi ſcias reliquiæ quæ ſint. C. ſcire nimis
lubet (dentibus.
bi ſient: nam illis conventis ſane opus eſt meis
H. Pernam, abdomen, ſumen, ſuis glandium. C. ain'
tu omnia hæc?
carnario fortaſſe dicis. PH. imo in lancibus:
uæ tibi ſunt parata, poſtquam ſcimus venturum.
C. vide; Ne

Ne me ludas. Ph. ita me amabit, quam ego am
ut ego haud mentior.
Sed quo te miſi, nihilo ſum certior. C. nihil attu
Ph. Perdidiſti me. C. invenire poſſim, ſi mihi op
ram detis.
Poſtquam tuo juſſu profectus ſum, perveni in C
riam. (pia
Video tuum ſodalem: argenti rogo uti faciat c
Scires velle gratiam tuam; noluit fruſtrarier:
Vt decet velle hominem amicum amico, atque op
tularier:
Reſpondit mihi paucis verbis, atque adeo fidelite
Quod tibi eſt, item ſibi eſſe magnam argenti in
piam. (vo
Ph. Perdis me tuis dictis. C. imo ſervo, & ſervatu
Poſtquam mihi reſponſum eſt, abeo ab illo mœſt
ad forum,
Me illo fruſtra adveniſſe. forte aſpicio militem.
Aggredior hominem, ſaluto adveniens. Salve, inq
mihi, (ria
Prehendit dextram, ſeducit, rogat quid veniam C
Dico me illo adveniſſe animi cauſſa: ibi me interr
gat, (rin
Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nov
Dico me noviſſe. quid Lenonem Cappadocem? ann
Viſitaſſe. ſed quid eum vis? quia de illo emi virgine
Triginta minis, veſtem, aurum: & pro iis dece
coaccedunt minæ. (ſitum e
Dediſti tu argentum? inquam. imo apud trapezita
Illum quem dixi Lyconem: atque ei mandavi, q
annulo meo
Tabellas obſignatas attuliſſet, ut daret operam,
Vt mulierem à lenone cum auro & veſte abducere
Poſtquam hoc mihi narravit, abeo ab illo. revoc
me illico,
Vocat ad cœnam: religio fuit, denegare nolui.
Quid ſi adeamus, ac decumbamus? inquit. conſ
lium placet.
Neque diem decet me morari, neque nocti nocerie
Omnis res parata 'ſt: & nos, quibus paratum eſt
aſſumus. (manun
Poſtquam cœnati atque appoti, talos poſcit ſibi i
Provocat me in aleam, ut ego ludam: pono pallium

Ill

Ille ſuum anulum oppoſuit. invocat Planeſium.
PH. Meoſne amores? C. tace parumper. jacit voltorios quatuor. (culem.
Talos arripio, invoco almam meam nutricem Her-
lacto baſilicum, propino magnum poculum: ille ebibit: (lum.
Caput deponit: condormiſcit. ego ei ſubduco anu-
Deduco pedes de lecto clam, ne miles ſentiat.
Rogant me ſervi, quo eam?, me dico ire quo ſaturi ſolent. (di.
Oſtium ubi conſpexi, exinde me illico protinam de-
PH. Laudo. C. laudato, quando illud quod cupis, effecero. (moror?
Eamus nunc intro, ut tabellas conſignemus. PH. num
C. Atque aliquid prius obtrudamus, pernam, ſumèn, glandium:
Hæc ſunt ventri ſtabilimenta, panem & aſſa bubula,
Poculum grande, aula magna; ut ſatis conſilia ſuppetant.
Tute tabellas conſignato: hic miniſtrabit: ego edam.
Dicam quemadmodum conſcribas. ſequere me hac intro. PH. ſequor.

ACTVS III.

LYCO, CVRCVLIO, LENO.

Beatus videor: ſubduxi ratiunculam,
Quantum æris mihi ſit, quantumque alieni ſiet.
Dives ſum, ſi non reddo eis, quibus debeo:
Si reddo illis quibus debeo, plus alieni eſt.
Verum hercle vero cum belle recogito,
Si magis me inſtabunt, ad Prætorem ſufferam.
Habent hunc morem plerique argentarii,
Vt alius alium poſcant, reddant nemini:
Pugnis rem ſolvant, ſi quis poſcat clarius.
QVI HOMO mature quæſivit pecuniam,
Niſi eam mature parſit, mature eſurit.
Cupio aliquem emere puerum, qui uſurarius
Nunc mihi quæratur. uſus eſt pecunia.
C. Nil tu me ſaturum monueris: memini & ſcio.
Ego hoc effectum lepide tibi tradam: tace.
Ædepol næ ego hic me intus explevi probe,
Et equidem reliqui in ventre cellæ uni locum,
Vbi reliquiarum reliquias reconderem.

Quis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quis hîc eſt, qui operto capite Æſculapium
Salutat? attat! quem quærebam. ſequere me.
Simulabo quaſi non noverim. heus tu, te volo.
LY. Vnocule, ſalve. C. quæſo, derideſne me?
LY. De Coclitum proſapia ted eſſe arbitror:
Nam ii ſunt unoculi. C. catapulta hoc ictum eſt m
Apud Sicyonem. LY. nam quid id refert mea,
An aula quaſſa cum cinere effoſſus ſiet.
C. Superſtitioſus hicquidem eſt: vera prædicat:
Nam illæcce catapultæ ad me crebro commeant.
Adoleſcens, ob Rempublicam hoc intus mihi
Quod inſigne habeo, quæſo, ne me incomities.
LY. Licetne inforare, ſi incomitiare non licet?
C. Non inforabis me quidem: nec mihi placet
Tuum profecto neque forum, nec comitium.
Sed hunc, quem quæro, commonſtrare ſi potes,
Inibis à me ſolidam & grandem gratiam.
Lyconem quæro trapezitam. LY. dic mihi,
Quid eum nunc quæris? aut cujatis? C. eloquar.
Ab Terapontigono Platagidoro milite.
LY. Novi ædepol nomen: nam mihi iſtoc nomine
Dum ſcribo, explevi totas ceras quatuor.
Sed quid Lyconem quæris? C. mandatum'ſt mih
Vt has tabellas ad eum ferrem. LY. quis tu homo e
C. Libertus illius, quem omnes Summanum voca
LY. Summane, ſalve, qui? Summanus? fac ſciam
C. Quia veſtimenta, ubi obdormivi ibi ebrius,
Summano. ob eam rem me omnes Summanum v
cant.
LY. Alibi te meliu'ſt quærere hoſpitium tibi:
Apud me profecto nihil eſt Summano loci.
Sed iſtum quem quæris, ego ſum. C. quæſo, tune is
Lyco trapezita? LY. ego ſum. C. multam me tibi
Salutem juſſit Therapontigonus dicere,
Et has tabellas dare me juſſit. LY. mihin'? C. ita.
Cape. ſignum noſce. noſtin' LY. quid ni noverim
Clypeatus elephantem ubi machæra diſſicit.
C. Quod iſtic ſcriptum eſt, id te orare juſſerat,
Profecto ut faceres, ſuam ſi velles gratiam.
LY. Concede, inſpiciam quid ſit ſcriptum. C. ma
xime,
Tuo arbitratu, dum auferam abs te id quod peto.
LY. Miles Lyconi in Epidauro hoſpiti ſuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

herapontigonus, Platagidorus plurimam
ılutem dicit. C. meus hic eſt: hamum vorat.
Y. Tecum oro, & quæſo, qui has tabellas afferet
ibi, ut ei detur, quam iſtic emi virginem,
uod te præſente iſtic egi, teque interprete,
t aurum, & veſtem: jam ſcis, ut convenerit.
rgentum des lenoni. huic des virginem.
Y. ubi ipſus? cur non venit? C. ego dicam tibi:
uia nudiuſquartus venimus in Cariam
x India: ibi nunc ſtatuam volt dare auream
olidam faciundam ex auro Philippeo, quæ ſiet
ptempedalis: FACTIS MONVMENTVM ſuis.
Y. Quamobrem iſtuc? C. dicam: quia enim Perſas, Paphlagonas,
ynopeas, Arabas, Caras, Cretanos, Syros,
hodiam atque Lyciam, Perediam & Perbibeſiam,
entauromachiam, & Claſſiam Vnomammiam,
ybiamque & oram omnem Conterebromiam,
imidiam partem nationum uſque omnium
ıbegit ſolus intra viginti dies.
Y. Vah! C. quid mirare? LY. quia enim in cavea (ſi forent
oncluſi, itidem uti pulli gallinacei,
a non potuere uno anno circumirier.
redo, hercle, te eſſe ab illo: nam ita nugas blatis.
. Imo etiam porro, ſi vis, dicam. LY. nihil moror.
equere hac: ted abſolvam, qua adveniſti gratia.
tque eccum video. Leno ſalve; LE. di te ament.
Y. Quid hoc, quod ad te venio? LE. dicas quid velis.
Y. Argentum accipias, cum illo mittas virginem.
E. Quid quod juratus ſum? LY. quid id refert tua.
um argentum accipias? LE. QVI MONET, quaſi adjuvat.
equimini. C. Leno, cave in te ſit mihi mora.

ACTVS IV. SCENA I.

CHORAGVS.

Æ Depol nugatorem lepidum lepide hunc nactu'ſt Phædromus.
alophantam an ſycophantam hunc magis eſſe dicam neſcio.
rnamenta, quæ locavi, metuo ut poſſim recipere.
uanquam cum iſtoc mihi negotî nihil eſt: ipſi Phædromo

Cre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Credidi; tamen aſſervabo. ſed dum hic egredi[illegible]
foras,
Commonſtrabo, quo in quemque hominem fac[illegible]
inveniatis loco, (vel[illegible])
Ne nimio opere ſumat operam, ſi quem convent[illegible]
Vel vitioſum, vel ſine vitio: vel probum, vel i[illegible]
probum.
Qui perjurum convenire vult hominem, mitto [illegible]
Comitium, (cr[illegible])
Qui mendacem & glorioſum, apud Cloacinæ [illegible]
Ditis damnoſos maritos ſub Baſilica quærito.
Ibidem erunt ſcorta exoleta; quique ſtipulari ſole[illegible]
Symbolarum collatores apud forum piſcarium.
In foro infimo boni-homines, atque dites ambula[illegible]
In medio propter Canalem, ibi oſtentatores mer[illegible]
Confidentes, garrulique, & malevoli ſupra Lacu[illegible]
Qui alteri de nihilo audacter dicunt contumelia[illegible]
Et qui ipſi ſat habent, quod in ſe poſſit vere dici[illegible]
Sub Veteribus, ibi ſunt qui dant, quique accipiu[illegible]
fœnore. (ma[illegible])
Pone ædem Caſtoris, ibi ſunt, ſubito quibus cre[illegible]
In Tuſco vico, ibi ſunt homines, qui ipſi ſeſe v[illegible]
ditant.
In Velabro vel piſtorem, vel lanium, vel aruſpice[illegible]
Vel qui ipſi vortant, vel qui aliis ut verſentur p[illegible]
beant.
Ditis damnoſos maritos apud Leucadiam Oppia[illegible]
Sed interim fores crepuere: linguæ moderand[illegible]
eſt mihi.

ACTUS IV. SCENA II.

CURCULIO, CAPPADOX, LYCO.

I Tu præ, virgo: non queo, quod pone me e[illegible]
ſervare.
Et aurum, & veſtem omnem ſuam eſſe ajebat, qu[illegible]
quid hæc haberet. (mone[illegible])
CA. Nemo it inficias. CU. attamen meliuſculum [illegible]
L. Memento promiſiſſe te, ſi quiſquam hanc liber[illegible]
Cauſſa manu aſſereret, mihi omne argentum red[illegible]
tum iri,
Minas triginta. CA. meminero, de iſtoc quietus e[illegible]
Et nunc idem dico. CU. & commeminiſſe ego h[illegible]
volam te.

C

. Memini, & mancipi tibi dabo. Cv. egon' ut ab lenone quicquam (lingua,
ncipio accipiam? quibus ſui nihil eſt, niſi una
i abjurant, ſi quid creditum eſt. alienos mancupatis,
enos manumittitis, alieniſque imperatis.
c vobis auctor ullus eſt, nec voſmet eſtis ulli.
m genus eſt lenonium inter homines, meo quidem animo,
muſcæque, culiceſque, pedeſque, puliceſque,
io & malo & moleſtiæ: bono uſui eſtis nulli.
c vobiſcum quiſquam in foro frugi conſiſtere audet.
i conſtitit, culpant eum, conſpuitur, vituperatur:
n rem fidemque perdere, tametſi nihil fecit, ajunt. (lepide.
Ædepol Lenones, meo animo, noviſti, luſce,
. Eodem, hercle, vos pono & paro, pariſſimi eſtis iibus. (ipſo.
ſaltem in occultis locis proſtant, vos in foro
s fœnore, hi male ſuadendo, & luſtris lacerant homines.
gitationes plurimas propter vos populus ſcivit,
as vos rogatas rumpitis: aliquã reperitis rimam.
aſi aquam ferventem, frigidam eſſe, ita vos putatis leges. (dicax es.
Tacuiſſe mavellem. Ca. au! male meditate, male
. Indignis ſi male dicitur, maledictum id eſſe dico: (animo.
rum ſi dignis dicitur, benedictum'ſt, meo quidem
o mancipem te nihil moror, nec lenonem alium quemquam.
co, nunquid vis? L. bene vale. Cv. vale Ca. heus tu, tibi ego dico.
. Eloquere, quid vis? Ca. quæſo ut hanc cures, bene ut ſit iſti.
ne ego iſtam eduxi meæ domi & pudice. Cv. ſi hujus miſeret,
quid das, qui bene ſit? Ca. malum. Cv. tibi opus eſt hoc, qui te procures.
. Quid ſtulta ploras? ne time, bene hercle vendidi ego te.
: ſi bonæ frugi fies. ſequere iſtum bella belle.

L. Summane, nunquid nunc jam me vis? Cv. v[...]
atque ſalve:
Nam & operam & pecuniam benigne præbuiſti.
L. Salutem multam dicito patrono. Cv. nuncia[...]
L. Nunquid vis, Leno? CA. iſtas minas decem, [...]
me procurem,
Dum melius ſit mihi, des. L. dabuntur. cras peti j[...]
beto. (ca[...]
CA. Quando bene geſſi rem, volo hic in fano ſupp[...]
Nam illam minis olim decem puellam parvol[...]
emi. (vid[...]
Sed eum qui mihi illam vendidit, nunquam poſt[...]
Periiſſe credo. quid id mea refert? ego argent[...]
habeo.
Quoi homini dei ſunt propitii, lucrum ei profe[...]
objiciunt.
Nunc rei divinæ operam dabo: certum eſt bene [...]
curare.

ACTVS IV. SCENA III.

THERAPONTIGONVS *miles,* [...]
LYCO *trapezita.*

NOn ego nunc mediocri incedo iratus iracund[...]
Sed eapſe illa, qua excidionem facere condi[...]
ci oppidis.
Nunc niſi tu mihi propere properas dare jam trig[...]
ta minas,
Quas ego apud te depoſivi, vitam propera pone[...]
L. Non ædepol nunc ego te mediocri macto inf[...]
tunio:
Sed eopſe illo, quo mactare ſoleo, quoi nihil deb[...]
T. Ne te mihi facias ferocem, aut ſupplicare cenſe[...]
L. Nec tu me quidem unquam ſubiges, redditum[...]
reddam tibi,
Nec daturus ſum. T. idem ego iſtuc quum cre[...]
bam, credidi
Te nihil eſſe redditurum. L. nunc à me igitur pe[...]
T. Scire volo quoi reddidiſti. L. luſco liberto tu[...]
Is Summanum ſe vocari dixit, ei reddidi,
Qui has tabellas obſigntas attulit. T. quas tu m[...]
tabulas:
Quos tu mihi luſcos libertos? quos Summanos [...]
mnias?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

mihi quidem libertus ullu'ſt. L. facis ſapientius, (ſerunt.
m pars latronum, libertos qui habent, & eos de-
Quid feciſti? L. quod mandaſti, feci tui honoris gratia; (nerem.
n qui ſignum ad me attuliſſet, nuncium ne ſper-
tultior ſtulto fuiſti, qui iis tabellis crederes.
uis res publica & privata geritur, nonne iis crederem?
abeo. tibi res ſoluta'ſt recte. bellator vale!
Quid valeam? L. at tu ægrota, ſi lubet, per me, ætatem quidem.
Quid ego nunc faciam? quid refert me feciſſe regibus,
mihi obedirent, ſi hic me hodie umbraticus deriſerit?

ACTVS IV. SCENA IV.

CAPPADOX *leno*, MILES.

QVoi homini dii ſunt propitii, ei non eſſe iratos puto.
quam rem divinam feci, venit in mentem mihi,
rapezita exulatum abierit, argentum ut petam:
ego potius comedim, quam ille. M. juſſeram ſalvere te.
Therapontigono platagidore, ſalve! ſalvus quum advenis
Epidaurum, hic hodie apud me nunquam delinges ſalem.
Bene vocas. verum vocata res eſt, ut male ſit tibi.
quid agit meum mercimonium apud te? C. nihil apud me quidem.
facias teſtes: neque equidem debeo quidquam. M. quid eſt? (nem,
Quod fui juratus, feci. M. reddin', an non, virgi-
iſquam te huic meæ machæræ objicio, maſtigia?
Vapulare ego te vehementer jubeo, ne me territes.
abducta eſt: tu auferere hinc à me, ſi perges mihi
e loqui profecto: cui ego, niſi malum, nihil debeo.
Mihin' malum minitare? C. atque ædepol non minitabor, ſed dabo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Mihi ſi pergis moleſtus eſſe. M. Leno minitat
mihi?
Meæque pugnæ præliares plurimæ obtritæ jacent
At ita me machæra & clypeus (ditu
Bene juvent pugnantem in acie, niſi mihi virgo re
Iam ego te faciam ut hic formicæ fruſtillatim diſt
rant.
C. At ita me volſellæ, pectcn, ſpeculum, calam
ſtrum meum
Bene me amaſſint, meaque axicia, linteumq
exterſum? (min
Vt ego tua magnifica verba, neque iſtas tuas magn
Non pluris facio, quam ancillam meam, quæ lat
nam lavat.
Ego illam reddidi, qui argentum à te attulit. M. qu
is eſt homo? (meum
C. Tuum libertum ſeſe ajebat eſſe Summanum.
Attat! Curculio hercle verba mihi dedit, quum c
gito. (lun
Is mihi anulum ſurripuit. C. perdidiſtin' tu an
Miles pulchre centuriatus eſt expuncto in man
pulo. (co facillim
M. Vbi nunc Curculionem inveniam? C. in tri
Vel quingentos curculiones pro uno facto reperia
Ego abeo. vale atque ſalve. M. male vale; male
tibi.
Quid ego faciam? maneam an abeam? ſiccine mi
eſſe os oblitum?
Cupio dare mercedem, qui illunc, ubi ſit, commo
ſtret mihi.

ACTVS V. SCENA I.

CVRCVLIO *paraſitus*.

ANtiquom Poëtam audivi ſcripſiſſe in Trago
dia, (ita e
MVLIERES duas pejores eſſe, quam unam. r
Verum mulierem pejorem, quam hæc amica
Phædromi, (pot
Non vidi, neque audivi; neque pol dici, nec fin
Pejor, quam hæc eſt: quæ ubi me hunc habere co
ſpicata eſt anulum,
Rogat unde habeam. quid id tu quæris? qua mi
quæſito'ſt opus.

Ne

me dicere. ut eum eriperet, manum arripuit
mordicus.
foras me abripui, atque effugi. apage iſtanc caniculam.

ACTVS V. SCENA II.

LANESIVM *virgo*, PHÆDROMVS *adoleſcens*, CVRCVLIO, MILES.

Hædrome, propera. PH. quid properem? PL. Paraſitum ne amiſeris.
na res eſt. PH. nulla eſt mihi: nam quam habui, abſumpſi celeriter.
Tene. PH. quid negotii eſt? PL. rogita, unde iſtunc habeat anulum:
r iſtum meus geſtitavit. C. at pol mea matertera.
Mater ei utendum dederat. C. pater tuus rurſum tibi. (facilius.
Nugas garris. C. ſoleo. nam propter eas vivo nunc? PL. obſecro, parenteſne meos mihi prohibeas?
uid? ego ſub gemman' abſtruſos habeo tuam matrem & patrem? (ſerviunt.
Libera ego ſum nata. C. & alii multi, qui nunc
Enimvero iraſcor. C. dixi equidem tibi, unde ad me hic pervenerit. (alea.
ies dicendum eſt? eluſi militem, inquam, in
alvos ſum: eccom, quem quærebam. quid agis, bone vir? C. audio.
tribus bolis, vel in chlamydem. M. quin tu is in malam crucem
boletis, cum bulbis: redde etiam argentum, aut virginem.
Quod argentum, quas tu mihi tricas narras? quam tu virginem (ſcelus viri.
epoſcis? M. quam ab Lenone abduxti hodie,
Nullam abduxi. M. certe ecciſtam? video.
PH. virgo hæc libera eſt.
Mean' ancilla libera ut ſit? quam ego nunquam emiſi manu.
Quis tibi hanc dedit mancupio? aut unde emiſti? fac ſciam.
go quidem pro iſtac rem ſolvi ab trapezita meo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quam ego pecuniam quadruplicem abs te & Len
ne auferam. (gin
PH. Qui ſcias mercari furtivas atque ingenuas vi
Ambula in jus. M. non eo. PH. licet te anteſtar
M. non licet.
PH. Iuppiter tete male perdat : inteſtatus vivito.
C. At ego, quem licet, te. PH. accede huc. M. ſe
vum anteſtari ? vide.
C. Hem ! ut ſcias me liberum eſſe. M. ergo amb
la in jus. hem tibi.
C. O cives, cives ! M. quid clamas ? PH. quid iſtu
tibi tactio eſt ?
M. Quia mihi libitum eſt. PH. accede huc tu ; e
illum tibi dedam, tace.
C. Phædrome, obſecro ſerva me. PH. tanquam
& Genium meum.
Miles, quæſo ut mihi dicas, unde illunc habeas a
nulum,
Quem Paraſitus hic te eluſit. PL. per tua genua
obſecro, (ne
Vt nos facias certiores. M. quid iſtuc ad vos at
Quæratis chlamydem & machæram hanc, unde
me pervenerit.
C. Vt faſtidit glorioſus ! M. mitte iſtum : ego d
cam omnia.
C. Nihil eſt, quicquid ille dicit. PL. fac me ce
tiorem obſecro.
M. Ego dicam : ſurge. hanc rem agite, atque an
mum advortite.
Pater meus habuit Periphanes. PL. Periphanes
M. Is, priusquam moritur, mihi dedit tanquam ſu
Vt æquum fuerat, filio. PL. prô Iuppiter !
M. Et iſte me hæredem fecit. PL. pietas mea,
Serva me, quando ego te ſervavi ſedulo.
Frater mi, ſalve. M. quî credam iſtuc ego ? cedo
Si vera memoras : quæ fuit mater tua ?
PL. Cleobula. M. nutrix quæ fuit ? PL. Archeſtrat
Ea me ſpectatum tulerat per Dionyſia.
Poſtquam illo ventum eſt, jam ut me collocaverat
Exoritur ventus turbo : ſpectacula ibi ruunt :
Ea pertimeſco : tum ibi me neſcio quis arripit
Timidam atque pavidam, nec vivam, nec mortuam
Nec, quo me pacto abſtulerit, poſſum dicere.
M. M

Meminiſtin' hanc turbam fieri? ſed tu dic mihi ubi

ſt homo, qui te ſurripuit? PL. neſcio.

rum hunc ſervavi ſemper mecum una annulum.

n hoc olim perii. M. cedo ut inſpiciam. C. ſanan' es,

e iſti committas? PL. ſine modo. M. prô Iuppiter!

eſt quem ego tibi miſi natali die.

m facile novi quam me. ſalve, mea ſoror.

Frater mi, ſalve. PH. deos volo bene vortere

m rem vobis. C. & ego nobis omnibus;

ut hodie adveniens cœnam des ſororiam:

nuptialem cras dabit. PH. promittimus.

Tace tu. C. non taceo, quando res vortit bene.

iſtanc deſponde huic, Miles: ego dotem dabo.

. Quid dotis? C. egone? ut ſemper, dum vivat, med alat.

Verum, hercle, dico, me lubente feceris;

leno hic debet nobis triginta minas.

. Quamobrem iſtuc? M. quia ille ita repromiſit mihi:

quiſquam hanc liberali aſſeruiſſet manu,

e controverſia omne argentum redderet.

. Nunc eamus ad Lenonem. M. laudo. PH. hic prius volo,

am rem agere. M. quid id eſt? PH. ut mihi hanc deſpondeas.

Quid ceſſas, Miles, hanc huic uxorem dare?

Si hæc vult. PL. mi frater, cupio. M. fiat. C. bene facis.

. Spondesne, Miles, mihi hanc uxorem? M. ſpondeo.

Et ego hoc idem unum ſpondeo. M. lepide facis.

d eccum Lenonem, incedit, theſaurum meum.

ACTVS V. SCENA III.

LENO *Cappadox*, MILES, PHÆDROMVS, PLANESIVM.

A Rgentariis male credi, qui ajunt, nugas prædicant.

m & bene & male credi dico: id adeo hodie ego expertus ſum.

Non male creditur, qui nunquam reddunt, ſed prorſus perit.
Velut decem minas dum hic ſolvit, omnis menſas tranſiit.
Poſtquam nihil ſit, clamore hominem poſco. ille in jus me vocat.
Peſſume metui, ne mihi hodie apud Prætorem ſolveret.
Verum amici compulerunt, reddit argentum domo.
Nunc domum properare certum'ſt. M. heus tu Leno, te volo.
Ph. Et ego te volo. L. at ego vos nolo ambos. M. ſta, ſis, illico,
Atque argentum propere propera vomere. L. quid mecum eſt tibi?
Aut tecum? aut? M. quia ego ex te hodie faciam pilum catapultarium:
Atque ita te nervo torquebo, itidem uti catapultæ ſolent.
Ph. Delicatum te hodie faciam cum catello ut accubes, (carcere,
Ferreo ego dico. L. at ego vos ambo in robuſto
Vt pereatis. M. collum obſtringe, abduce iſtum in malam crucem.
Ph. Quid? quid eſt? ipſe ibit potius. L. proh deûm atque hominum fidem!
Hoccine pacto indemnatum atque inteſtatum me arripi?
Obſecro, Planeſium, & te, Phædrome, auxilium ut feras, (dere.
Ph. Frater, obſecro te, noli hunc indemnatum per-
Bene & pudice me domi habuit. M. haud voluntate id ſua:
Æſculapio huic habeto, quom pudica es, gratiam.
Nam ſi is valuiſſet, jampridem, quoquo poſſet, mitteret. (ponere.
Ph. Animum advortite, ſi potiſſum hoc inter vos
Mitte iſtunc. accede huc Leno. dicam meam ſententiam: (mittimus:
Siquidem vultis, quod decrero, facere. L. tibi per-
Dum quidem hercle ita judices, ne quiſquam a me argentum auferat.
M. Quodne promiſiſti? L. qui promiſi? Ph. lingua. L. eadem nunc nego.

Dicen-

endi,non rem perdendi gratia hæc nata eſt mihi.

Nihil agit : collum obſtringe homini. L. jam jam faciam ut juſſeris.

Quando vir bonus es, reſponde, quod rogo. L. roga quod lubet.

Promiſtin', ſi liberali quisquam hanc aſſereret manu,

omne argentum redditurum? L. non commemini dicere.

Quid? negas? L. nego hercle vero. quo præſente? quo in loco?

Meipſo præſente, & Lycone trapezita. L. non taces? (territes.

Non taceo. L. non? ego te floccifacio; ne me

Meipſo præſente, & Lycone factum eſt. PH. ſatis credo tibi. (tiam :

c adeo, ut tu ſcire poſſis, Leno, meam ſenten-

ra hæc eſt, hic hujus frater eſt, hæc autem illius ſoror.

mihi nubet : tu huic argentum redde. hoc judicium meum eſt.

Tu autem in nervo jam jacebis, niſi mihi argentum redditur.

Hercle iſtam rem judicaſti perſidioſe, Phædrome.

ibi oberit : & te, Miles, dî deæque perduint.

me ſequere. M. quo ſequar ego te? L. ad trapezitam meum, (debeo.

Prætorem. nam inde rem ſolvo omnibus, quibus

Ego te in nervom, haud ad Prætorem hinc rapiam, ni argentum refers.

Ego te vehementer perire cupio, ne tu me neſcias.

Itane vero? L. ita hercle vero. M. novi ego hos pugnos meos.

Quid tum? M. quid tum? rogitas? hiſce ego, ſi tu me irritaveris,

idum ted hodie reddam. L. age ergo, recipe actutum. M. licet.

Tu miles apud me cœnabis, hodie fient nuptiæ.

Quæ res bene vortat mihi & vobis, ſpectatores, plaudite.

FINIS CVRCVLIONIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

CASINA.

Dramatis Perſonæ.

PROLOGVS.
CHALINVS, *ſervus.*
OLYMPIO, *villicus.*
CLEOSTRATA, *uxor.*
PARDALISCA, *ancilla.*
MVRRINA, *mulier.*
STALINO, *ſenex.*
ALCESIMVS, *ſenex.*
COQVVS.
ANCILLÆ.
GREX.

ARGVMENTVM.

Conſervam uxorem conſervi duo expetunt.
Alium ſenex allegat, alium filius.
Sors adjuvat ſenem: verum decipitur dolis.
Ita ei ſubjicitur pro puella ſervulus
Nequam, qui dominum mulcat atque villicum.
Adoleſcens ducit civem Caſinam cognitam.

PROLOGVS.

Salvere jubeo ſpectatores optumos,
Fidem qui maximi facitis; & vos Fides.
Si verum dixi, ſignum clarum date mihi,
Vt vos mihi eſſe æquos jam inde à principio ſciam.
QVI VTVNTVR vino vetere, ſapientes puto,
Et qui libenter veteres ſpectant Fabulas.
Antiqua opera & verba quum vobis placent,
Æquum placere eſt ante veteres Fabulas.
Nam, NVNC NOVÆ quæ prodeunt, Comœdiæ,
Multo ſunt nequiores, quam nummi novi.
Nos poſtquam populi rumorem intelleximus,
Studioſe expetere vos PLAVTINAS FABVLAS,
Antiquam illius edimus Comœdiam,
Quam vos probaſtis, qui eſtis in ſenioribus:
Nam juniorum qui ſunt, non norunt, ſcio.
Verum ut cognoſcant, dabimus operam ſedulo.
Hæc quum primum acta eſt, vicit omnes Fabulas.
Ea tempeſtate flos Poëtarum fuit,
Qui nunc abierunt hinc in communem locum.

Sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

d abſentes tamen proſunt præſentibus.
os omnes opere magno eſſe oratos volo,
enigne ut operam detis ad noſtrum gregem.
icite ex animo curam atque alienum æs:
e quis formidet flagitatorem ſuum.
udi ſunt. ludus datus eſt argentariis.
ranquillum eſt. Alcedonia ſunt circum forum.
atione utuntur, ludis poſcunt neminem;
ecundum ludos reddunt autem nemini.
ures vacivæ ſi ſunt, animum advortite:
omœdiæ jam nomen dare vobis volo.
LERVMENOE vocatur hæc Comœdia
ræce, Latine SORTIENTES. Diphilus
anc Græce ſcripſit, poſt id rurſum denuo
atine PLAVTVS cum LATRANTI NOMINE.
enex hîc maritus habitat: eii eſt filius;
una cum patre in illiſce habitat ædibus.
t eii quidam ſervus, qui in morbo cubat,
o hercle vero in lecto, ne quid mentiar.
ſervos, ſed abhinc annos factum eſt ſedecim,
uum conſpicatus eſt primo crepuſculo
ellam exponi; adit extemplo ad mulierem,
uæ illam exponebat: orat, ut eam det ſibi:
xorat, aufert, detulit recta domum:
at heræ ſuæ, orat ut eam curet, educet.
era facit, educavit magna induſtria,
uaſi ſi eſſet ex ſe nata, non multo ſecus.
oſteaquam adolevit ad eam ætatem, uti viris
acere poſſet, amare puellam eam hic ſenex
fflictim occipit; ut item hujus contra filius,
bi nunc uterque contra legiones parat,
aterque, filiusque, clam alter alterum.
ater allegavit villicum, qui poſceret
bi iſtam uxorem: is ſperat, ſi eii ſit data,
bi fore paratas, clam uxorem, excubias foris.
lius autem armigerum allegavit ſuum,
ui ſibi eam uxorem poſcat. ſcit, ſi id impetret,
aturum, quod amat, intra præſepes ſuas.
xor ſenis ſenſit virum amori operam dare,
ropterea ea una conſentit cum filio.
e autem poſtquam ſenſit filium ſuum
undem illam amare, & eſſe impedimento ſibi,
inc adoleſcentem peregre ablegavit pater.

Sciens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sciens ejus mater ei dat operam, abſenti tamen.
Is, ne expectetis, hodie in hac Comœdia
In urbem non redibit: PLAVTVS noluit:
Pontem interrupit; qui erat ei in itinere.
Sunt hic, quos credo nunc inter ſe dicere:
Quæſo, hercle, quid iſtic eſt: ſerviles nuptiæ?
Servine uxorem ducent, aut poſcent ſibi?
Novum attulerunt, quod fit nuſquam gentium.
At ego ajo hoc fieri in Græcia & Cartnagini,
Et hic in noſtra terra in Apulia.
Majoreque opera ibi ſerviles nuptiæ,
Quam liberales etiam curari ſolent.
Id ni fit, mecum pignus, ſi quis volt, dato
In urnam mulſi, Pœnus dum judex fiet,
Vel Græcus adeo, vel mea cauſſa Apulus.
Quid nunc? nihil agitis, ſentio: nemo ſitit.
Revortor ad illam puellam expoſititiam,
Quam ſervi ſumma vi ſibi uxorem expetunt.
Ea invenietur & pudica & libera,
Ingenua Athenienſis: neque quicquam ſtupri
Faciet profecto in hac quidem Comœdia,
Mox hercle vero poſt, tranſacta fabula,
Argentum ſi quis dederit, ut ego ſuſpicor,
Vltro ibi nuptum it: non manebit auſpices.
Tantum eſt. valete, bene rem gerite, & vincite
Virtute vera, quod feciſtis antidhac.

ACTVS I.

OLYMPIO, CHALINVS.

NOn mihi licere meam rem me ſolum, ut volo,
Loqui atque cogitare, ſine ted arbitro?
Quid tu (malum) me ſequere? C. quia certum eſt mihi,
Quaſi umbra, quoquo ibis tu, te perſequi.
Quin ædepol etiam, ſi in crucem vis pergere,
Sequi decretum eſt. dehinc conjicito cæterum,
Poſſisne, necne, clam me ſutelis tuis
Præripere Caſinam uxorem, proinde ut poſtulas.
O. Quid tibi negoti mecum eſt? C. quid ais impudens?
Quid in urbe reptas villice hic magni pretii?
O. Libet. C. quin ruri es in præfectura tua?
Quin potius, quod legatum eſt tibi negotium,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

curas, atque urbanis rebus te abſtines?
id huc veniſti ſponſam præreptum meam?
i rus, abi dierectus tuam in provinciam.
Chaline, non ſum ego oblitus officium meum.
ſ‍feci, rure recte qui curet tamen.
o, huc quod veni in urbem, ubi impetravero,
orem ut iſtanc ducam, quam tu deperis:
llam & tenellam Caſinam, conſervam tuam.
ando ego eam mecum rus uxorem abduxero,
re incubabo uſque in præfectura mea.
Tun' illam ducas? hercle, me ſuſpendio,
am tu ejus potior fias, ſatius eſt mortuum.
Mea præda eſt illa: proin' tu te in laqueum induas.
Ex ſterquilinio effoſſe, tua illæc præda ſit?
Scies hoc ita eſſe. væ tibi! quot te modis,
ivo, habebo in nuptiis miſerum meis?
Quid tu mihi facies? O. egone quid faciam tibi?
mum omnium huic lucebis novæ nuptæ facem.
t illa, ut ſemper improbus nihilique ſis.
t id locorum, quando ad villam veneris,
itur tibi amphora una, & una ſemita,
ns unus, unum ahenum, & octo dolia:
æ niſi erunt ſemper plena, ego te implebo flagris.
te aggerunda curvum aqua faciam probe,
poſtilena poſſit ex te fieri.
t autem, ruri niſi tu acervum ederis;
t, quaſi lumbricus, terram: quod te poſtules
ſtare quicquam: nunquam ædepol jejunium
nium eſt æque, atque ego ruri reddibo te.
t id, quum laſſus fueris & famelicus,
ctu ut condigne te cubes, curabitur.
Quid facies? O. concludere in feneſtram firmiter:
de auſcultare poſſis, quum ego illanc oſculer:
um mihi illa dicet, Mi animule, mi Olympio,
a vita, mea medulla, mea feſtivitas.
e tuos ocellos deoſculer, voluptas mea,
e amabo ted amari, meus feſtus dies,
us pullus paſſer, mea columba, mi lepus.
um mihi hæc dicentur dicta, tum tu furcifer,
aſi mus, in medio parietis verſabere.
nc ne tu te mihi reſpondere poſtules,
eo intro: tædet ſermonis tui. C. te ſequor.
quidem pol certo nihil ages ſine me arbitro.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA I.

CLEOSTRATA, PARDALISCA *ancilla.*

OBſignate cellas, referte anulum ad me:
Ego huc tranſeo in proximum ad meam vicinam.
Vir ſi quid volet me, facite hinc me arceſſatis.
P. Prandium juſſerat ſenex ſibi parari.
C. St. tace, atque abi. neque paro, neque hodie
Coquetur: quando is mihi & filio advorſatur
Suo, animique amoriſque cauſſa ſui.
Flagitium illud hominis! ego illum fame, ego illum
Siti, maledictis, malefact.s, amatorem
Vlciſcar: ego pol illum probe incommodis
Dictis angam: faciam uti, proinde ut eſt dignus,
Vitam colat; Acheruntis pabulum, flagitii
Perſequentem, ſtabulum nequitiæ. nunc hinc
Meas fortunas eo queſtum ad vicinas.
Sed foris concrepuit. atque ea ipſa eccam egreditur
Foras. non pol per tempus iter mihi incepi.

ACTVS II. SCENA II.

MVRRINA, CLEOSTRATA.

SEquimini comites in proximum me huc.
Heus vos. ecquis hæc quæ loquar audit? ego hic ero,
Vir ſi, aut quiſpiam quæret. nam ubi domi ſola ſum,
Sopor manus calvitur. juſſin' colum
Ferri mihi? C. Murrina ſalve. M. ſalve
Mecaſtor. ſed quid tu es triſtis amabo?
C. Ita ſolent omnes, quæ ſunt male nuptæ:
Domi & foris ægre quod ſit, ſatis ſemper eſt.
Nam ego ibam ad te. M. & pol ego iſtuc ad te. ſed quid eſt,
Quod tuo nunc animo ægre eſt? nam quod tibi eſt
Ægre, idem mihi eſt dividiæ. C. credo ecaſtor:
Nam vicinam neminem amo merito magis, quam te:
Nec qua cum plura ſunt mihi, quæ ego velim.
M. Amo te, atque iſtuc expeto ſcire quid ſit.
C. Vir me habet peſſumis deſpicatam modis,
Nec mihi jus meum obtinendi optio eſt.
M. Hem, quid eſt? dic idem hoc: nam pol haud ſatis meo

Corde

de accepi querelas tuas, obſecro.
Vir me habet peſſumis deſpicatam modis.
Mira ſunt, vera ſi prædicas. nam viri
ſuum ad mulieres obtinere haud queunt.
Quin mihi ancillulam ingratis poſtulat, quæ mea
eſt,
meo educata ſumptu eſt, villico ſuo ſe dare.
ipſus eam amat. M. obſecro tace. C. nam hic
nunc,
et dicere, nos ſumus. M. ita eſt. unde ea tibi eſt?
n PECVLI probam nihil habere addecet
m virum: & quæ habet partum, ei haud commo-
di eſt,
n viro aut ſubtrahat, aut ſtupro invenerit.
viri cenſeo eſſe omne, quicquid tuum eſt.
Tu quidem advorſum tuam amicam omnia lo-
queris.
Tace ſis ſtulta, & mihi auſculta: noli ſis tu illi
orſari. ſine amet, ſine quod libet, id faciat;
ando tibi nil domi deliquum eſt.
Satin' ſana es? nam tu quidem advorſus tuam
iſta rem
quere. M. inſipiens! ſemper tu huic verbo vitato
s tuo viro. C. cui verbo? M. i foras mulier.
C. 'ſt!
ce. M. quid eſt? C. hem. M. quis eſt, quem vi-
des? C. vir eccum it.
Intro abi, appropera, age amabo! C. impetras.
o. M. mox magis cum otium mihi & tibi erit,
tur tecum loquar, nunc vale. C. valeas.

ACTVS II. SCENA III.

STALINO *ſenex*, CLEOSTRA-
TA *uxor*.

OMnibus rebus ego amorem credo, & nitoribus
nitidis antevenire.
c potis quicquam commemorari, quod plus ſalis,
pluſque leporis hodie
beat. cocos equidem nimis demiror, qui tot
utuntur condimentis, (præſtat.
s eo condimento uno non utier, omnibus quod
mque ubi amor condimentum inerit, cuivis pla-
iturum credo.

NE-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

NEQVE SALSVM, neque ſuave eſſe pote[illegible] quicquam, ubi amor non admiſcetur.
Fel quod amarum eſt, id mel faciet: hominem e[illegible] triſti lepidum & lenem.
Hanc ego de me conjecturam domi facio, mag[illegible] quam ex auditis.
Qui poſtquam amo Caſinam, magis initio munditii[illegible] munditiam antideo.
Myropolas omnes ſolicito, ubicunque eſt lepidun[illegible] unguentum, ungor,
Vt illi placeam. & placeo, ut videor. ſed uxor m[illegible] excruciat, quia vivit.
Triſtem aſtare aſpicio. blande hæc mihi mala re[illegible] eſt appellanda.
Vxor mea, meaque amœnitas, quid tu agis? C. abi[illegible] atque abſtine manum. (Iovi[illegible]
S. Eja mea Iuno! non decet te eſſe tam triſtem tu[illegible]
Quo nunc abis? C. mitte me. S. mane. C. non ma[illegible]neo. S. at pol ego te ſequar.
C. Obſecro, ſanun' es? S. ſanus, quando ted amo[illegible] C. nolo ames. S. non
Potes impetrare. C. enicas. S. vera dicas velim. C. credo ego
Iſtuc tibi. S. reſpice, oh! mi lepos. C. nempe ita uti tu mihi es.
Vnde hic, amabo, unguenta adolent? S. oh, perii! manifeſto miſer
Teneor. ceſſo caput pallio detergere? uti te bonus
Mercurius perdat myropola, qui hæc mihi dediſti. C. eho tu (dicam.
Nihili cana culex: vix teneor, quin, quæ decent te,
Senecta ætate unguentatus per vias incedis, ignave.
S. Pol ego amico dedi cuidam operam, dum emit
Vnguenta. C. ut cito commentatus eſt!
Ecquid te pudet? S. omnia quæ tu vis. C. ubi in luſtra jacuiſti?
S. Egone in luſtra? C. ſcio plus, quam tu me arbitrare. S. quid id eſt?
Quid tu ſcis? C. te ſene omnium ſenem neminem eſſe ignaviorem.
Vnde is nihili? ubi fuiſti? ubi luſtratus? ubi bibiſti?
Id eſt mecaſtor: vide, palliolum ut rugat. S. dî me & te infelicitent,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ego in os meum hodie vini guttam indidi. C. imo
age ut lubet,
be, es, diſperde rem. S. ohe, jam ſatis uxor eſt:
comprime te: nimium tinnis.
elinque aliquantulum orationis, cras quod mecum
litiges:
d quid ais? jam domuiſti animum, potius ut quod
vir velit
eri, id facias, quam adverſere contra? C. qua de
re? S. rogas?
per ancilla Caſina, ut detur nuptum noſtro villico.
rvo frugi: atque ubi illi bene ſit; ligno, aqua ca-
lida, cibo,
ſtimentis, ubique educat pueros, quos pariat,
tius quam illi ſervo nequam des armigero, nihili
atque improbo,
i homini hodie peculi nummus non eſt plumbeus.
Mirum mecaſtor te ſenecta ætate officium tuum
n meminiſſe! S. quid jam? C. quia, ſi facias recte
aut commode,
ſinas curare ancillas, quæ mea eſt curatio.
Qui (malum) homini ſcutigerulo dare lubet?
C. quia enim filio
s oportet opitulari unico. S. at quanquam uni-
cu'ſt,
hilo magis unicus eſt ille mihi filius, quam ego
illi pater:
(cedere.
m mihi æquius eſt, quam me illi, quæ volo, con-
Tu ecaſtor tibi, homo, malam rem quæris. S.
ſubolet, ſentio.
one? C. tu nam quid friguttis? quid iſtuc tam
cupide cupis?
(improbo.
Vt enim frugi ſervo detur potius, quam ſervo
Quid ſi ego impetro, atque exoro à villico,
cauſſa mea
eam illi permittet? S. quid ſi ego autem ab ar-
migero impetro,
n illi permittat? atque hoc credo impetraſſere.
Convenit. vis tuis Chalinum huc evocem verbis
foras?
(volo.
eum orato, ego autem orabo villicum. S. ſanè
jam hic erit. nunc experiemur, noſtrum uter ſit
blandior.

S. Hercules dique iſtam perdant, quod nunc liceat dicere. (duſtriam
Ego diſcrucior miſer amore: illa autem quaſi ob in-
Mihi advorſatur. ſubolet hoc jam uxori, quod ego machinor:
Propter eam rem magis armigero dat operam de induſtria.

ACTVS II. SCENA IV.

STALINO *ſenex*, CHALINVS *ſervus.*

QVi illum dii omnes deæque perdant. C. te uxor ajebat tua
Me vocare. S. ego enim vocari juſſi. C. eloquere quid velis. (loqui.
S. Primum ego te porrectiore fronte volo mecum
C. STVLTITIA EST ei te eſſe triſtem, cujus poteſtas plus poteſt.
S. Pro! bonæ frugi hominem te jampridem eſſe arbitror. C. intellego. (volo.
Quin, ſi ita arbitrare, emittis me manu? S. quin id
Sed nihil eſt, cupere me factum, niſi tu factis adjuvas.
C. Quod velis modo id velim me ſcire. S. auſculta ergo: loquar:
Caſinam ego uxorem promiſi villico noſtro dare.
C. At tua uxor, filiusque promiſerunt mihi. S. ſcio.
Sed utrum nunc tu, cœlibem eſſe te mavis liberum,
An maritum ſervum ætatem degere & gnatos tuos?
Optio hæc tua eſt: utram harum vis conditionem accipe.
C. Liber ſi ſim, meo periculo vivam; nunc vivo tuo.
De Caſina certum eſt concedere homini nato nemini.
S. Intro abi, atque actutum uxorem huc evoca ante ædes cito.
Et ſitellam huc tecum efferto cum aqua & ſortes C. ſatis placet. (dero
S. Ego pol iſtam jam aliquovorſum tragulam deci
Nam ſi ſic nihil impetrare potero, ſaltem ſortiar.
Ibi ego te & ſuffragatores tuos ulciſcar. C. attamen
Mihi obtinget ſors. S. ut quidem pol pereas crucia tu malo. (modo
C. Mihi illa nubet; macchinare quod lubet, quovi

S. Abi

Abin' hinc ab oculis? C. invitus me vides: vivam tamen. (advorſæ mihi?
Sumne ego miſer homo? ſatin' omnes res ſunt
m metuo, ne Olympionem mea uxor exoraverit,
e Caſinam ducat. ſi id factum eſt. ecce me nullum ſenem:
non impetravit, etiam ſpecula in ſortitu'ſt mihi.
ſors autem decolaſſit, gladium faciam culcitram,
umque incumbam: ſed progreditur optime, eccum, Olympio.

ACTUS II. SCENA V.

OLYMPIO *villicus*, STALINO *ſenex*.

VNa ædepol opera in furnum calidum condito,
Atque ibi torreto me pro pane rubido, hera,
am iſtam operam à med impetres, quod poſtulas
Salvus ſum, ſalva ſpes eſt, ut verba audio.
Quid tu me vero libertate territas?
id ſi tu nolis, filiusque etiam tuus,
bis invitis atque amborum ingratiis
a libella liber poſſum fieri.
Quid iſtuc eſt? quicum litigas, Olympio?
Cum eadem qua tu ſemper. S. cum uxorene mea?
Quam tu mihi uxorem? quaſi venator tu quidem es,
es atque noctes cum cane ætatem exigis.
Quid agit? quid loquitur tecum? O. orat, obſecrat,
Caſinam uxorem ducam. S. quid tu poſtea?
Negavi enim ipſi me conceſſurum Iovi,
is mecum oraret. S. dî te ſervaſſint mihi.
Nunc in fermento tota eſt, ita turget mihi.
Ædepol ego illam mediam diruptam velim.
Credo ædepol eſſe, ſi quidem tu frugi bonæ es.
rum ædepol tua mihi, odioſa eſt amatio:
mica eſt tua uxor mihi, inimicus filius,
mici familiares. S. quid id refert tua?
us tibi hic dum propitius ſit Iuppiter,
iſtos minutos cave deos floccifeceris.
Nugæ ſunt iſtæ magnæ. quaſi tu neſcias
pente ut emoriantur humani Ioves.
l tandem ſi tu Iuppiter ſis emortuus,
um ad deos minores redierit regnum tuum,

Quis mihi ſubveniet tergo, aut capiti, aut cruribus?
S. Opinione melius res tibi habeat tua,
Si hoc impetramus, ut ego cum Caſina cubem.
O. Non hercle opinor poſſe, ita uxor acriter
Tua inſtat, ne mihi detur. S. at ego ſic agam:
Conjiciam ſortis in ſitellam, & ſortiar
Tibi & Chalino. ita rem datam eſſe intellego.
Neceſſum eſt vorſis gladiis depugnarier.
O. Quid ſi ſors aliter, quam voles, evenerit?
S. Benedice. dìs ſum fretus, deos ſperabimus.
O. Non ego iſtuc verbum emiſſim titivilitio.
Nam omnes mortales diis ſunt freti: ſed tamen
Vidi ego diis fretos ſæpe multos decipi.
S. Tace parumper. O. quid vis? S. eccum exit foras
Chalinus intus cum ſitella & ſortibus.
Nunc nos collatis ſignis depugnabimus.

ACTVS II. SCENA VI.

CLEOSTRATA *uxor*, CHALINVS, STALINO, OLYMPIO.

FAce Chaline me certiorem, quid meus vir me velit. (Metiam.
CH. Ille ædepol videre ardentem te extra portam
CL. Credo ecaſtor vellet. CH. at pol ego haud credo, ſed certo ſcio. (habeo domi.
S. Plus artificum eſt mî quam rebar. ariolum hunc
Quid ſi propius attollamus ſigna, eamusque obviam?
Sequere. quid vos agitis? CH. aſſunt quæ imperaviſti omnia,
Vxor, ſortes, ſitula, atque egomet. S. te uno adeſt pluſquam ego volo.
CH. Tibi quidem ædepol ita videtur: ſtimulus ego nunc ſum tibi.
Eo dico, corculum aſſudaſſit jam ex metu. S. maſtigia! (qui didicit dare.
CL. Tace Chaline. comprime iſtum. O. imo iſtunc,
S. Appone hic ſitellam, ſortes cedo mihi: animum advortite: (uxor mea,
Atque ego cenſui abs te poſſe hoc me impetrare,
Caſina ut uxor mihi daretur: & nunc etiam cenſeo.
CL. Tibi daretur illa? S. mihi enim? ah, non id volui dicere: (cupio, perperam
Dum mihi volui, huic dixi: atque adeo dum mihi
lam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

mdudum hercle fabulor. Cl. pol tu quidem, at-
que etiam facis.
Huic,imo hercle mihi. vah, tandem redii vix ve-
ram in viam. (re expetas.
l. Per pol ſæpe peccas. S.ita fit,ubi quid tantope-
d te uterque ſuo pro jure, ego atque hic oramus.
Cl. quid eſt?
Dicam enim, mea mulſa,de iſtac Caſina huic no-
ſtro villico (cenſeo.
ratiam facias. Cl. at pol ego neque facio, neque
Tum igitur ego ſortes utrinque jam mittam.
Cl. quis vetat? (dico.
Optimum atque æquiſſimum iſtud eſſe jure ju-
oſtremo, ſi illud quod volumus eveniet, gaudebi-
mus:
n ſecus, patiemur animis æquis. tene ſortem tibi.
ide quid ſcriptum eſt. O. unum. Ch. iniquum eſt:
quia iſti priuſquam mihi eſt.
Accipe hanc ſis. Ch. cedo, mane: unum venit in
mentem modo. (bero,
ide, ne qua illic inſit alia ſortis ſub aqua. S. ver-
en' te cenſes eſſe? nulla eſt. habe quietum ani-
mum modo.
H. Qvod bonum atque fortunatum ſit mihi,
tuum magnum malum. (tem tuam.
. Tibi quidem ædepol credo eveniet: novi pieta-
ed mane dum: num iſta aut populna ſors, aut
abiegna eſt tua?
H. Quid tu id curas? O. quia enim metuo,in aqua
ne ſumma natet. (ecce re.
Euge: cave.conjicite ſortes nunc jam amabo huc.
xor, æqua. O. nolim uxori credere. S. habe ani-
mum bonum.
. Credo hercle hodie devotabit ſortis, ſi attigerit.
Ch. tace.
. Taceo; deoſque quæſo. Ch. tu ut quidem ho-
die canem & furcam feras.
. Mihi ut ſortitio eveniat. Ch. ut quidem hercle
pedibus pendeas. (tuos.
. At tu ut oculos emungare ex capite per naſum
uid times? paratum oportet eſſe jam laqueum tibi.
eriiſti. S. animum advortite, amabo. O. taceo.
S. nunc tu, Cleoſtrata,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ne à me memores malitioſe de hac re factum, au
 ſuſpices, (faci
Tibi permitto: tute ſorti. O. perdis me. CH. lucru
CL. Bene facis. CH. deos quæſo, ut tua ſors ex
 tella effugerit. (cupi
O. Ain' tu? quia tu es fugitivus, omnes te imita
Sed utinam tua quidem, ſicut Herculeis prædican
Quondam prognatis, iſta in ſortiendo ſors delicue
 rit. (ber
CH. Tu ut liqueſcas, ipſe actutum virgis calefacta
S. Hoc ageſis Olympio. O. ſi hic litteratus me ſina
S. QVOD bonum atque fortunatum mihi ſit. O. i
 vero, & mihi.
CH. Non. O. imo hercle. CH. imo mihi hercl
 S. hic vincet, tu vives miſer.
Præcide os tu illi hodie. age, ecquid fit? CL. r
 objexis manum.
O. Compreſſan' palma an porrecta ferio? S. age
 ut vis. O. hem tibi.
CL. Quid tibi iſtunc tactio eſt? O. quia Iuppit
 juſſit meus.
CL. Feri malam tu illi rurſum. O. perii, pugn
 cædor, Iuppiter! (Iuno me
S. Quid tibi tactio hunc fuit? CH. quia juſſit ha
S. Patiundum eſt, ſiquidem me vivo mea uxor im
 perium exhibet. (omen mi
CL. Tam huic loqui licere oportet, quam iſti. O. c
Vituperat? S. malo, Chaline, tibi cavendum cenſe
CH. Tempori, poſtquam oppugnatum eſt os. S. ag
 uxor mea, nunc jam (neſci
Sorti. vos advortite animum: præbe tu. O. ubi ſi
Perii: cor lienoſum opinor habeo, jamdudum ſali
De labore pectus tundit. CL. teneo ſortem. S. eff
 foras.
CH. Iamne mortuus? O. oſtende, mea eſt. CH. m
 la crux ea eſt quidem.
CL. Victus es, Chaline. S. tum nos diu viver
 Olympio, (meû
Gaudeo. O. pietate factum eſt mea, atque majoru
S. Intro abi uxor, atque adorna nuptias. CL. facia
 ut jubes.
S. Scin' tu ruri eſſe ad villam longe, quo duca
 CL. ſcio. S. intro abi:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

quanquam hoc tibi eſt ægre, tamen fac accures.
Cl. Licet.
Eamus nos quoque intro, hortemur ut properent.
O. num quid moror?
Nam præſente hoc plura verba non deſidero.

ACTVS II. SCENA VII.

CHALINVS *ſervus*.

SI nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim,
Et præter operam reſtim ſumpti fecerim,
Et meis inimicis voluptatem creaverim.
Quid opus eſt, qui ſic mortuus? equidem tamen
Sorti ſum victus. Caſina nubet villico.
Atque id non tam ægre'ſt jam viciſſe villicum,
Quam id expetiviſſe opere tam magno ſenem,
Ne ea mihi daretur, atque ut illi nuberet.
Vt ille trepidabat! ut feſtinabat miſer!
Vt ſuſſultabat, poſtquam vicit villicus!
Atat concedam huc: audio aperiri fores
Mihi benevolentis. atque à me prodeunt.
Hinc ex inſidiis, hiſce ego inſidias dabo.

ACTVS II. SCENA VIII.

OLYMPIO *villicus*, STALINO *ſenex*, CHALINVS.

SIne modo rus veniat; ego remittam ad te virum
Cum furca in urbem, tanquam carbonarium.
S. Ita fieri oportet. O. factum & curatum dabo.
S. Volui Chalinum, ſi domi eſſet, mittere
Tecum obſonatum, ut etiam in mœrore inſuper
Inimico noſtro miſeriam hanc adjungerem.
C. Receſſim cedam ad parietem: imitabor nepam.
Captandus eſt horum clanculum ſermo mihi.
Nam illorum me alter cruciat, alter macerat.
At candidatus cedit hic maſtigia:
Stimulorum loculi. protollo mortem mihi.
Certum eſt, hunc Acheruntem præmittam prius.
O. Vt tibi ego inventus ſum obſequens! quod maxime
Cupiebas, ejus copiam feci tibi.
Erit hodie tecum, quod amas, clam uxorem. S. tace.
Ita me dî bene ament, ut ego vix reprimo labra,
Ob iſtam rem quin te deoſculer, voluptas mea.

C. Quid? deoſculer? quæ res eſt? voluptas quæ tua?
O. Ecquid amas nunc me? S. imo ædepol me, quam
te, minus.
Licetne amplecti te? O. quid? amplecti licet?
S. Vt quia te tango, mel mihi videor lingere!
C. Effodere hercle hic volt, credo, veſicam villico.
O. Vltro te amator, apage te à me. C. hoc ſis vide.
O. Apage te tandem amator à dorſo meo.
C. Hodie hercle, opinor, hiee conturbabunt pedes
Solet hic barbatos ſane ſectari ſenex.
Profecto hinc illud eſt, hinc illud eſt, quod hic
Olympionem fecit iſtum villicum.
Idem me pridem, cum ei advorſum veneram,
Facere atrienſem voluerat ſub janua.
O. Vt tibi morigerus hodie, ut voluptati fui!
S. Vt tibi, dum vivam, bene velim plus quam mihi
Vt ego hodie Caſinam deoſculabor! ut mihi
Bona multa faciam, clam meam uxorem! C attate
Nunc pol ego demum in rectam redii ſemitam.
Hic ipſus Caſinam deperit. habeo viros. S. jam
Hercle amplexari, jam oſculari geſtio.
O. Sine prius deduci. quid (malum) properas
S. amo.
O. At non opinor fieri hoc poſſe hodie. S. poteſt,
Siquidem cras cenſes poſſe te mitti manu.
C. Enimvero huc aures magis ſunt adhibendæ mihi
Iam ego uno in ſaltu lepide apros capiam duos.
S. Apud hunc ſodalem meum atque vicinum mihi
Locus eſt paratus? ei ego amorem omnem meum
Concredui: is mihi ſe locum dixit dare.
O. Quid ejus uxor? ubi erit? S. lepide repperi.
Mea uxor vocabit huc eam ad ſe in nuptias,
Vt hic ſit ſecum, ſe adjuvet, ſecum cubet.
Ego juſſi, & dixit ſe facturam uxor mea.
Illa hic cubabit; vir aberit faxo domo.
Tu rus uxorem duces. id rus hoc erit,
Tantiſper dum ego cum Caſina faciam nuptias.
Hinc tu ante lucem rus cras duces poſtea.
Satin' aſtute? O. docte. C. age modo, fabricamini
Malo hercle voſtro tam vorſuti vivitis.
S. Scin' quid nunc facias? O. loquere. S. ten
marſupium.
Abi atque obſonia propera: ſed lepide volo

Mol

lliculas eſcas, ut ipſa mollicula eſt. O. licet.
Emito ſepiolas, lepadas, lolligiunculas
rdeias. C. imo triticeias, ſi ſapis.
oleas. C. qui quæſo potius, quam ſculponeas,
bus batuatur tibi os, ſenex nequiſſime?
Vin' lingulacas? S. quid opus eſt, quando uxor
domi eſt?
ingulaca eſt nobis: nam nunquam tacet.
n re præſenti, ex copia piſcaria
ſulere, quid emam, æquum eſt. S. æquum oras,
abi.
ento parci nolo: obſonato ampliter.
n mihi vicino hoc etiam convento eſt opus,
quod mandavi, curet. O. jamne abeo? S. volo.
Tribus non conduci poſſim libertatibus,
n ego illis hodie comparem magnum malum;
nque hanc omnem rem meæ heræ jam faciam
palam.
nifeſto teneo in noxa inimicos meos.
ſi nunc facere volt hera officium ſuum,
tra omnis lis eſt: pulchre prævortar viros:
tro omine it dies: jam victi vicimus.
intro: ut id, quod alius condivit cocus,
nunc viciſſim ut alio pacto condiam:
cquid paratum eſt, ut paratum ne ſiet;
que paratum, quod paratum non erat.

ACTVS III SCENA I.

STALINO, ALCESIMVS, *ſenes.*

Vnc amici anne inimici ſis imago, Alceſime,
Mihi ſciam: nunc ſpecimen ſpecitur, nunc certamen cernitur. (dium.
am eximere, caſtigare; id ponito ad compen-
o capite! ætate aliena! coaddito ad compendium.
ſit uxor, id quoque illuc ponito ad compendium.
Miſeriorem ego ex amore quam te, vidi neminem. (domo
Fac vacent ædes. A. quin ædepol ſervos, ancillas
tum eſt omnis mittere ad te. S. eho, nimium ſcite ſcitus es. (lax: Cibo
facito dum memineris verſus quos cantat Co-
n ſuo, quiqui facito uti veniant: quaſi eant Sutrium.

 A. Me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. Meminero. S. hem, nunc enim te demum nullum
ſcitum ſcitiu'ſt. (ne ambula
Cura, ego ad forum modo ibo : jam hic ero. A. Be-
S. Fac habeant linguam tuæ ædes. A. quid ita!
S. quum veniam, vocent. (facis
A. Attate, cædundus tu homo es : nimias delicia
S. Quid me amare refert, niſi ſim doctus & dica
nimis? (domi
Sed tu cave inquiſitioni mihi ſis. A. uſque ader

ACTVS III. SCENA II.

Cleostrata, Alcesimvs.

VT properarem arceſſere hanc ad me vicinan
meam, hoc erat.
Ecaſtor id, quod me tanto vir opere orabat meus
Liberæ ædes ut ſibi eſſent, Caſinam quo deducere
Nunc adeo nequaquam arceſſam, ne qua ignaviſſi
mis
Liberi loci poteſtas ſit vetulis vervecibus.
Sed eccum egreditur ſenati columen, præſidium po
pli,
Meus vicinus, meo viro qui liberum præbet locum
Non ecaſtor vilis emptu'ſt modius, qui venit, ſalis
A. Miror, hinc jam non arceſſi in proxumum uxo
rem meam,
Quæ jamdudum, ſi arceſſatur, ornata expectat dom
Sed eccam, opinor, arceſſit. ſalve, Cleoſtrata. C. &
tu Alceſime.
Vbi tua uxor? A. intus illa te, ſi ſe arceſſas, manet
Nam tuus vir me oravit, ut eam iſtuc ad te adjutu
mitterem.
Vin' vocem? C. ſine : nolo, ſi illa occupata eſ
A. otium eſt. (nere
C. Nihil moror, moleſta ei eſſe nolo : poſt conve
A. Non ornatis iſtic apud vos nuptias? C. orno
paro. (nupti
A. Non ergo opu'ſt adjutrice? C. ſatis domi eſt, ul
Fuerint, tum iſtam convenibo, nunc vale, atque iſta
jube. (miſe
A. Quid ego nunc faciam? flagitium maximum fe
Propter operam illius hirqui improbi, edentuli,
Qui hoc mihi contraxit. operam uxoris pollice
foras,

Qu

catillæ, tum flagitium hominis, qui dixit mihi
uxorem hanc arceſſituram eſſe: ea ſe eam ne-
gat morarier.
(næ meæ.
æ ædepol mirum, ni ſubolet jam hoc huic vici-
n autem altrovorſum cum eam mecum ratio-
nem puto,
d ejus eſſet, eſſet mecum poſtulatio.
tro, ut ſubducam navim rurſum in pulvina-
ium.
(ſenes!
m hic eſt lepide ludificatus. miſeri ut feſtinant
ego illum nihili, decrepitum, meum virum ve-
niat velim,
m ludificem viciſſim, poſtquam hunc deluſi al-
erum.
(duos.
go aliquid contrahere cupio litigii inter eos
cum incedit: at, quam aſpicias triſtem, fru-
i cenſeas.

ACTVS III. SCENA III.

ALINO *ſenex*, CLEOSTRATA.

ltitia magna eſt, mea quidem ſententia,
minem amatorem ullum ad forum procedere
n diem, cui quod amet in mundo ſiet.
ego feci ſtultus. contrivi diem,
iſto advocatus cuidam cognato meo:
hercle ego litem adeo perdidiſſe gaudeo,
nequicquam ſibi hodie advocaverit.
are oportet prius & percontarier,
animus ei, nec ne aſſit, quem advocet.
et adeſſe, exanimatum amittat domum.
orem ante ædis eccam. hei miſero mihi!
, ne non ſit ſurda, atque hæc audiverit.
divi ecaſtor cum malo magno tuo.
cedam propius. quid agis, mea feſtivitas?
ecaſtor præſtolabar. S. jamne ornata res eſt?
hanc traduxti huc ad nos vicinam tuam,
adjutaret? C. arceſſivi ut juſſeras.
n hic ſodalis tuus, amicus optumus,
quid ſe ſufflavit uxori ſuæ.
it poſſe, quando arceſſo, mittere.
um tibi iſtuc maximum eſt: blanda es parum.
ON MATRONARVM officium eſt, ſed
meretricium,

Viris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Viris alienis, mi vir, ſubblandirier.
I tu, atque arceſſe illam : ego intus, quod facto e
opus,
Volo accurare, mi vir. S. propera ergo. C. licet.
Iam pol ego huic aliquem in pectus injiciam m
tum :
Miſerrimum hodie ego hunc habebo amaſium.

ACTVS III. SCENA IV.

Alcesimvs *ſenex*, Stalino.

VIſo huc, amator ſi à foro rediit domum,
Qui me atque uxorem larva ludificatus eſt.
Sed eccum ante ædes. ad te hercle ibam comm
dum.
S. Atque ego hercle ad te. quid ais vir minimi pre
Quid tibi mandavi? quid tecum oravi? A. quid e
S. Vt bene vacivas ædes feciſti mihi!
Vt traduxiſti huc ad nos uxorem tuam!
Satin' propter te pereo ego atque occaſio?
A. Quin tu ſuſpendis te? nempe tute dixeras,
Tuam arceſſituram eſſe hinc uxorem meam.
S. Ergo arceſſiviſſe ait ſeſe; & dixiſſe te,
Eam non miſſurum. A. quin ea ipſa ultro mihi
Negavit ejus operam ſe morarier.
S. Quin ea ipſa me allegavit, qui iſtam arceſſere
A. Quin nihili facio. S. quin me perdis. A. qu
bene eſt.
Quin etiam diu morabor, quin cupio tibi,
Quin aliquid ægre facere, quin faciam libens.
Nunquam tibi hodie. Quin erit plus quam mihi.
Quin hercle dî te perdant poſtremo quidem.
S. Quid nunc? miſſuruſne es ad me uxorem tuam
A. Ducas, eaſque in maximam malam crucem,
Cumque hac, cumque iſtac, cumque amica etiam tu
Abi, & aliud cura. ego jam per hortum juſſero
Meam iſtuc tranſire uxorem ad uxorem tuam.
S. Nunc tute amicus mihi es in germanum modu
Qua ego hunc amorem mihi eſſe avi dicam datum
Aut quid ego unquam erga Venerem inique fec
rim,
Cui ſic tot amanti mihi obviam eveniant moræ?
Attat, quid illuc clamoris obſecro in noſtra
domo eſt?

ACTV

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS III. SCENA I.

ARDALISCA *ancilla*, STALINO *ſenex.*

VLla ſum, nulla ſum! tota tota occidi! cor me-
tu mortuum eſt!
ora miſeræ tremunt! neſcio unde auxilii, præ-
ſidii, (expetam.
gii mihi, aut opum copiam comparem aut
a factis modo mira veris modis intus vidi.
m atque integram audaciam. cave tibi Cleo-
ſtrata, abſcede
ta obſecro, ne quid in te mali faxit ira percita.
te iſti gladium, quæ ſui eſt impos animi.
m quid eſt, quod hæc huc timida atque exani-
mata exiluit foras?
liſca. P. perii! unde meæ uſurpant aures ſo-
nitum? (bi eſt?
eſpice modo ad me. P. here mi. S. quid ti-
timida es? P. perii.
id, periſti? P. perii, & tu periſti. S. aperi.
quid tibi? P. væ tibi.
o iſtuc tibi ſit. P. ne cadam, amabo, tene me.
S. quicquid eſt,
ere mihi cito. P. contine pectus, face ven-
tulum, amabo, (meraclo
). S. timeo hoc negotium quid eſt: niſi hæc
piam percuſſit flore Libyco. P. obtine aures,
amabo.
n malam crucem: pectus, aures, caput, teque
dî perduint:
niſi ex te ſcio, quicquid hoc ſit, cito; jam tibi
iſtuc (ma adhuc
orum diſpercutiam, excetra tu: ludibrio peſſi-
me habuiſti. P. here mi. S. quid vis, mea an-
cilla? P. nimium ſævis.
mero dicis. ſed hoc quicquid eſt, loquere: in
pauca refer. (peſſimum,
intus tumulti fuit? P. ſcibis. audi malum
l hic modo intus apud nos tua ancilla hoc pa-
cto exordiri
t, quod haud Atticam condecet diſciplinam,
S. quid eſt id?

P. Ti-

P. Timor præpedit dicta linguæ. S. quid eſt? poſ-
ſum ſcire ego iſtuc
Ex te, quid negotii eſt? dicam: tua ancilla, quam
tuo (eſt
Villico vis dare uxorem,ea intus. S. quid intus? quid
P. Imitatur malarum malam diſciplinam, viro ſuo
quæ inter-
Minatur vitam. S. quid ergo? P. ah! S. quid eſt
P. interimere ait velle
Vitam. gladium. S. hem! P. gladium. S. quid eum
gladium? P. habet. S. hei miſero mihi!
Cur eum habet? P. inſectatur omnes domi per
ædes; nec quenquam
Prope ad ſe ſinit adire: ita omnis ſub arcis, ſub
lectis (quid ill
Latentes metu muſſitant. S. occidi atque interii
Objectum eſt mali tam repente? P. inſanit. S. ſce-
leſtiſſimum
Me eſſe credo. P. imo ſi ſcias dicta, quæ dixit ho-
die. S. Iſtuc
Expeto ſcire. quid dixit? P. audi: per omnes deos
& deas (ret.
Dejuravit, occiſurum eum hac nocte, quicum cuba-
S. Me occidet? P. an quicquam ad te attinet?
S. vah! P. quid cum ea negotii
Tibi eſt? S. peccavi: illunc dicere villicum vole-
bam. P. ſciens
De via in ſemitam degredere. S. nunquid mihi mi-
natur?
P. Tibi infeſta ſoli eſt plus, quam cuiquam. S. quam-
obrem? P. quia ſe des
Vxorem Olympioni: neque ſe tuam, nec ſe ſuam,
Neque viri vitam ſinet in craſtinum protolli. id huc
miſſa ſum (cle miſer!
Tibi ut dicerem, ab ea ut caveas tibi. S. perii her-
Neque eſt, neque fuit me ſenex quisquam amator
adæque miſer.
P. Ludon ego hunc facete, nam quæ facta dixi,
omnia huic
Falſa dixi. hera atque hæc dolum ex proxumo hunc
protulerunt.
Ego hunc miſſa ſum ludere. S. heus Pardaliſca.
P. quid eſt? quid?

S. Eſt

S. Eſt quod volo exquirere à te. P. moram offers mihi. S. at tu mihi
Offers mœrorem. ſed etiamne habet & nunc Caſina
Gladium? P. habet, ſed duos. S. quid? duos? P. altero te occiſurum ait,
Altero villicum hodie. S. occiſiſſimus ſum omnium qui vivunt.
Loricam induam mihi, optumum eſſe opinor. quid uxor
Mea? non adiit atque ademit? P. nemo audet prope accedere.
S. Exoret. P. orat. negat ponere alio modo ullo profecto, (quia
Ni ſe ſciat villico non datum iri. S. atque ingratiis,
Non vult, nubet hodie. nam cur non ego id perpetrem quod cœpi,
Vt nubat mihi? illud quidem volebam, non, ſed noſtro villico.
P. Sæpicule peccas. S. timor præpedit verba. verum,
Obſecro, dic me uxorem orare, ut exoret illam, gladium
Vt ponat, & redire me intro ut liceat. P. nunciabo.
S. Et tu orato. P. & ego orabo. S. at blande orato, ut ſoles. ſed audin'?
Si effexis hoc, ſoleas tibi dabo, & anulum in digito
Aureum, & bona plurima. P. operam dabo. S. face ut impetres. (& cura.
P. Eo nunc jam, niſi quippiam remorare me. S. abi,
P. Redit, eccum, tandem obſonatu ejus adjutor, pompam ducit.

ACTVS III. SCENA VI.

OLYMPIO, COQVVS, STALINO.

VIde fur, ut ſenteis ſub ſignis ducas. C. qui vere ſunt ſentes?
O. Quia quod tetigere, illico rapiunt. ſi eas ereptum, illico ſcindunt.
Ita quoque adveniunt, ubi ubi ſunt, duplici damno dominos multant.
C. Eja. O. atat ceſſo magnifice, patriceque, amiis que atque ita hero
Meoque advorſum. S. bone vir, ſalve. O. fateor. S. quid fit? O. tu amas.

Ego

Ego eſurio & ſitio. S. lepide excuratus inceſſiſti.
O. Aha hodie. S. mane vero, quanquam faſtidis.
O. ei, ei : fœtet
Tuus mihi ſermo. S. quæ res? O. hæc res. S. etiamne aſtas? O. enimvero
Πράγματά μοι παρέχεις. S. dabo μέγα κακὸν (ut ego opinor)
Niſi reſiſtis. O. Ω Ζεῦ! potin' à me abeas, niſi me vis vomere
Hodie? S. mane. O. quid eſt? quis hic homo eſt?
S. herus ſum. O. qui herus?
S. Cujus tu ſervus es? O. ſervus ego? S. atque meus.
O. non ſum ego liber?
Memento, memento. S. mane, atque aſta. O. omitte. S. ſervus ſum tuus.
O. Optime eſt. S. obſecro Olympiſce mi, mi pater, mi patrone.
O. Hem ſapis ſane. S. tuus ſum equidem. O. quid mihi ſervo opus eſt tam nequam?
S. Quid nunc? quam mox recreas me? O. cœna modo ſi ſit cocta.
S. Intro ergo abeant. O. propere, cito introite, & cito deproperate.
S. Ego jam intus ero. facito cœnam mihi, ut ebria ſit.
Cœnate lepide nitideque volo. nihil moror barbarico ritu
Sane eſſe jam. i, ſis: ego hic habito nunc quidem. gladium
Ancillæ Caſinam intus habere ait, qui me atque te invitet.
O. Scio. ſic ſine habere. nugas agunt. novi ego illas malas merces.
Quin tu i modo mecum domum. S. at pol malum metuo. i tu modo,
Perſpicito prius, quid intus agatur. O. tam mihi mea vita, quam tua
Tibi cara eſt. S. verum modo. O. ſi tu jubes, inibitur tecum.

ACTUS IV. SCENA I.

Ancilla.

NEc pol ego Nemeæ credo neque ego Olympiæ,
Neque uſquam ludos tam feſtivos fieri,

Quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quam hic intus fiunt ludi ludificabiles
Seni noſtro, & noſtro Olympioni villico.
Omnes feſtinant intus totis ædibus:
Senex in culina clamat, hortatur cocos:
Quin agitis hodie? quin datis, ſi quid datis?
Properate: cœnam jam eſſe coctam oportuit.
Villicus hic autem cum corona candide
Veſtitus, laute exornatuſque obambulat.
Illæ autem in cubiculo armigerum ornant mulieres
Quem dent pro Caſina nuptum noſtro villico.
Sed nimium lepide diſſimulant
Fore hujus quod futurum eſt. digne autem coqui
Nimis lepide ei rei dant operam, ne cœnet ſenex.
Aulas pervortunt, ignem reſtinguunt aqua.
Illarum oratu faciunt. illæ autem ſenem
Cupiunt extrudere incœnem ex ædibus,
Vt ipſæ ſolæ ventres diſtendant ſuos.
Novi ego illas ambas eſtrices: corvitant, ubi
Comeſſe poſſunt. ſed aperitur oſtium.

ACTVS IV. SCENA II.

STALINO, ANCILLA.

SI ſapitis, uxor, vos tamen cœnabitis,
Cœna ubi erit cocta. ego ruri cœnavero.
Nam novum maritum: ego & novam nuptam volo
Rus proſequi. novi hominum mores maleficos,
Ne quis eam abripiat. facite voſtro animo volupe.
Sed properate iſtum atque iſtam actutum emittere,
Tandem ut veniamus luci: ego cras hic ero.
Cras habuero, uxor, ego tamen convivium.
A. Fit, quod futurum dixi: incœnatum ſenem
Foras extrudunt mulieres. S. quid tu hic agis?
A. Ego eo, quo me ipſa miſit. S. veron'? A. ſerio.
S. Quid hic ſpeculare? A. nihil equidem ſpeculor. S. abi.
Tu hic cunctas? intus alii feſtinant. A. eo.
S. Abi hinc, ſis ergo peſſumarum peſſuma.
Jamne abiit illæc? dicere hic quidvis licet.
QVI AMAT, tamen hercle ſi eſurit, nullus eſurit.
Sed eccum progreditur cum corona & lampade
Meus ſocerus, compar, commaritus villicus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA III.

OLYMPIO, STALINO.

AGe tibicen. dum illam educunt huc novam nuptam foras, (næo.
Suavi cantu concelebra omnem hanc plateam hyme-
Io hymen hymenæe! io hymen! S. quid agis, mea ſalus?
O. Eſurio hercle, atque adeo haud ſitio. S. at ego amo. O. at ego hercle
Nihil facio tibi, amor, pericli: mihi inanitate
Iamdudum inteſtina murmurant. S. nam quid illæc nunc.
Tamdiu intus remoratur, quaſi ob induſtriam? quanto ego
Plus propero, tanto illa minus. O. quid ſi etiam occentem hymenæum?
S. Cenſeo. & ego te adjutabo in nuptiis communibus
O. Hymen hymenææ! io hymen! S. perii hercle ego miſer, dirupi
Cantando Hymenæum: licet illo morbo, quo dirumpi cupio,
Non eſt copia. O. ædepol næ tu, ſi eſſes equus, eſſes indomabilis.
S. Quo argumento? O. nimis tenax es.
S. Numne expertus uſpiam? O. dii melius faciant.
Sed crepuit oſtium. exitur foras.
S. Dî hercle me cupiunt ſervatum. jam oboluit Caſina procul.

ACTVS IV. SCENA IV.

ANCILLÆ *duæ*, OLYMPIO, STALINO.

SEnſim ſuperattolle limen pedes, nova nupta: ſoſpes
Iter incipe hoc, ut viro tuo ſemper ſis ſuperſtes atque
Vt potior pollentia ſis, vincaſque virum, victrixque ſies,
Superetque tuum imperium: vir te veſtiat, tu virum deſpolies.
Noctuque & diu ut viro ſubdola ſies: obſecro, memento.

O. Malo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

O. Malo maximo ſuo hercle illico, ubi tantulum peccaſſit.
S. Tace. O. non taceo. S. quæ res? O. mala malæ male monſtrant.
S. Perii. Iſtæ facient hanc rem mihi ex parata imparatam.
Id quærunt: volunt, hæc ut infecta faciant. A. age Olympio.
Quando vis, uxorem accipe hanc à nobis. O. date ergo, daturæ
Vnquam ſi eſtis hodie uxorem. S. abite intro. A. amabo, integræ atque
Imperitæ huic impercito. O. futurum eſt valete S. ite.
A. Iam valete. S. jamne abſceſſit? O. uxor domi eſt. ne time. S. evax!
Nunc pol demum ego ſum liber. meum corculum, melliculum,
Verculum. O. heus tu: malo, ſi ſapis, cavebis: mea eſt hæc. S. ſcio.
Sed meus fructus eſt prior. O. tene hanc lampadem. S. imo ego illam tenebo.
Venus multipotens, bonam vitam mihi
Dediſti, hujus cum copiam mihi feciſti.
Corpuſculum melliculum! O. mea uxorcula.
S. Quid eſt? O. inſtitit plantam. S. quaſi jocabo.
Nebula haud eſt mollis, atque cutis hujus eſt.
O. Ædepol papillam bellulam! hei miſero mihi!
S. Quid eſt? O. pectus mihi agit nunc hæc cubito.
S. Quid tu ergo hanc quæſo tractas tam?
At mihi qui belle hanc tracto, non agit. O. vaha.
S. Quid negotii eſt? O. obſecro, ut valentula eſt!
Pæne expoſivit cubito. S. cubitum ergo ire vult.
O. Quin imus ergo? S. bella bellatula!

ACTVS V. SCENA I.

PARDALISCA *ancilla*, MVRRINA.

ACceptæ bene & commode eximus intus
Ludos viſere huc in via nuptialeis.
M. Nunquam ecaſtor ullo die riſi adæque,
Neque hoc quod reliquum eſt plus riſuram opinor.
Lubet Chalinum quid agat ſcire novum
Nuptum cum novo marito. nec fallaciam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Aſtutiorem ullus fecit Poëta, atque
Vt hæc eſt fabre facta à nobis. obtunſo
Ore nunc pervelim progrediri ſenem:
Quo ſenex nequior nullus vivit. ne illum
Quidem nequiorem arbitror eſſe, qui locum
Præbet illi nunc præſidem. hîc, Pardaliſca,
Eſto: qui hinc exeat, eum ut ludibrio habeas.
P. Lubens fecero, & ſolens. M. ſpectato hinc omnia
Intus, quid intus agant. P. pone me, amabo.
M. Et illi audacius licet quævis libere
Proloqui. P. tace: voſtra foris crepuit.

ACTVS V. SCENA II.

OLYMPIO, CLEOSTRATA, MVRRINA.

Neque quo fugiam, neque ubi lateam, neque hoc dedecus quomodo celem,
Scio. tantum herus atque ego flagitio ſuperavimus nuptiis noſtris.
Ita nunc pudeo, atque ita nunc paveo, atque ita irridiculo ſumus ambo.
Sed ego inſipiens nova nunc facio: pudet, quod prius non puditum unquam eſt.
Operam date, dum mea facta itero: eſt operæ auribus percipere.
Ita ridicula auditu, iteratu ea ſunt, quæ ego intus turbavi.
Vbi intus hanc novam nuptam deduxi via recta, clavem
Abduxi: ſed tamen tenebræ ibi erant tanquam nox.
Colloco, fulcio, mollio, ut prior quam ſenex apte decumbam.
Tardus eſſe illico cœpi, quoniam * * *
Reſpecto identidem, ne ſenex * * * *
Quæro deinde illecebram ſtupri, principio eam ſavium poſco.
Reppulit mihi manum, nec quietum dare ſibi ſavium me ſinit.
Enim jam magis jam appropero, magis jam lubet in Caſinam irruere.
Cupio illam operam ſeni ſurripere: forem obdo, ne ſenex me opprimat.

M. Age-

M. Agedum tu adi hunc. Cl. ubi tua nova nupta eſt?
O. Perii hercle! manifeſta res eſt. C. omnem ordine rem
Fateri ergo æquum eſt. quid intus agitur? quid agit Caſina? ſatin' morigera eſt? O. pudet dicere me.
C. Memora ordine, ut occœperas. O. pudet hercle. C. age audacter.
Poſtquam decubuiſti, hinc te volo memorare, quid eſt factum.
O. At flagitium eſt. C. CAVEBVNT QVI audierint, faciam.
O. Hoc magnum eſt. primum. C. pergis? quin tu pergis?
O. Vbi locus ſumptus porro eſt, continuo ſtricto gladio: arat, babæ, papæ. C. quid? O. papæ.
C. Flagitium eſt. O. oh, erat maxumum. gladium ne haberet metui: id occœpi quærere.
Dum, gladium ne habeat, quæro, arripio capulum.
Sed, quum cogito, non habuit gladium: nam id eſſet frigidius.
C. Eloquere. O. pudet. C. num radix fuit? O. non fuit.
C. Num cucumis? O. profecto hercle non fuit quidquam olerum:
Niſi, quidquid erat, calamitas profecto attigerat nunquam.
M. Quid fit denique, ediſſerta. O. ubi appello Caſinam: Caſina, inquam,
Amabo mea uxorcula, cur virum tuum ſic me ſpernis?
Nimis tu quidem hercle (audax es) immerito meo mihi hæc facis.
Quia te mihi expetivi. illa haud verbum facit, & ſepit veſte id, qui eſtis.
Vbi illum ſaltum video obſeptum, rogo ut altero ſinat ire.
Ita, quicquid erat, grande erat.
Tollo, ut obvertam cubitiſſim: verbum nullum muttit.
Surgo, ut ineam, atque illi impingo ſuavium.
M. Perlepide narras.
O. Ita quaſi ſetis labra mihi compungit barba.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Continuo in genua aſtanti pectus mihi pedibus percutit.
Decido de lecto præceps, ſubſilit. obtundit os mihi.
Inde foras tacitus, præfiſcini! exeo hoc ornatu, quo vides,
Vt ſenex hoc eodem poculo, quo ego bibi, biberet.
C. optume eſt.
Sed ubi eſt palliolum tuum? O. hic intus reliqui.
C. Quid nunc? ſatin' lepide adita eſt vobis manus? O. merito.
C. St! concrepuerunt fores. O. num illa me nunc ſequitur?

ACTVS V. SCENA III.

STALINO, OLYMPIO.

MAximo ego ardeo flagitio, nec quid agam meis rebus ſcio.
Nec meam ut uxorem aſpiciam contra oculis: ita diſperii. (miſer.
Omnia palam ſunt probra. omnibus modis occidi
Ita manifeſto faucibus teneor:
Nec quibus modis purgem ſcio me meæ uxori,
Qui expalliatus ſum miſer: palam ſunt clandeſtinæ nuptiæ.
Adeundam Murrhinam cenſeo mihi; optimum eſt.
Ea dux: ea uxorem meam: ea hanc invenit rimam.
Sed ecquis eſt qui homo munus velit fungier pro me?
Quid nunc agam neſcio, niſi ut improbos famulos imiter, ac domo fugiam.
Nam ſalus nulla eſt ſcapulis, ſi domum redeo.
Nugas iſtuc dicere licet. vapulo ego hercle invitus tamen,
Etſi malum merui. hac dabo protinam, & fugiam.
O. heus, Stalino
Amator. S. occidi. revocor: quaſi non audiam, abibo.

ACTVS V. SCENA IV.

CHALINVS, STALINO, CLEOSTRATA, MVRRINA, OLYMPIO.

VBi tu es, qui colere mores Maſſilienſes poſtulas?
Nunc tu, ſi vis ſubigitare me, proba eſt occaſio.
Per-

Periiſti hercle. age, accede huc, * *

Hic deſunt aliquot verſus, tam in Manuſcriptis quam Editis.

S. Hac ibo. caninam ſcævam ſpero meliorem fore.

CL. Quid agis tu marite, mi vir? unde ornatu hoc advenis?

Quid feciſti ſcipione, aut quod habuiſti pallium?

A. In adulterio dum mœchiſſat Caſinam, credo perdidit.

S. Occidi! CH. etiamne imus cubitum? Caſina ſum. S. in malam crucem.

CH. Non amas me? CL. quin reſponde tuo quid factum eſt pallio.

S. Bacchæ ergo hercle, uxor. Bacchæ, Bacchæ hercle, uxor.

A. Nugatur ſciens. nam ecaſtor nunc Bacchæ nullæ ludunt.

S. Oblitus fui. ſed tamen Bacchæ. CL. quid Bacchæ in id? fieri non poteſt.

O. Times, ecaſtor. S. egone? O. haud mentire hercle, nam palam eſt.

Hic in Manuſcriptis lacuna eſt.

S. Non taces? O. non hercle vero taceo. nam tu maxumo

Me obſecraviſti opere, Caſinam ut poſcerem uxorem mihi. (illius

S. Tui amoris cauſſa ego iſtuc feci. CL. imo hercle

Te quidem oppreſſiſſet. S. feci ego iſtæc dicta, quæ vos dicitis?

CL. Rogitas etiam? S. ſiquidem hercle feci, feci nequiter.

CL. Redi modo huc intro: monebo, ſiquidem meminiſti minus.

S. Hercle opinor potius vobis credam, quod vos dicitis.

Sed, uxor, da viro hanc veniam. Murrina, ora Cleoſtratam:

Si unquam poſthac aut amaſſo Caſinam, aut occœpſo modo,

Nedum ut eam amaſſo: ſi ego unquam adeo poſthac tale admiſero:

Nulla cauſſa eſt, quin pendentem me, uxor, virgis verberes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Cenſeo, ecaſtor, veniam huic hanc dandam. CL. faciam uti jubes.

Propter eam rem hanc tibi nunc veniam minus gravate proſpero;

Hanc ex longa longiorem ne faciamus Fabulam.

S. Non irata es? CL. non ſum irata. S. tuæ fidei credo? CL. meæ.

S. Lepidiorem uxorem nemo quiſquam, quam ego habeo, hac habet.

CL. Age tu, redde huic ſcipionem & pallium. CH. tene. S. libet.

CH. Mihi quidem ædepol inſignite facta eſt magna injuria.

Duobus nupſi, neuter fecit, quod novæ nuptæ ſolet.

GREX.

SPectatores, quod futurum eſt intus, hic memorabimus.

Hæc Caſina hujus reperietur filia eſſe è proxumo.

Eaque nubet Euthynico noſtro herili filio.

Nunc vos æquum eſt manibus meritis meritam mercedem dare.

Qui faxit, clam uxorem ducat ſcortum ſemper, quod volet.

Verum qui non manibus clare, quantum poterit, plauſerit,

Ei pro ſcorto ſupponetur hircus unctus nautea.

FINIS CASINÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

CISTELLARIA.

Dramatis Perſonæ.

SILENIVM *meretrix.*	ALCESIMARCHVS *adoleſcens.*
GYMNASIVM *meretrix.*	LAMPADIO *ſervos.*
LENA.	PHANOSTRATA *uxor.*
AVXILIVM *prologus.*	HALISCA *ancilla.*
MELÆNIS *lena.*	DEMIPHO *ſenex.*
	CATERVA.

ARGVMENTVM.

Comprimit adoleſcens Lemnius Sicyoniam.
Is redit in patriam, & gnatam generat nuptiis.
Sicyonia parit æque puellam. hanc ſervolus
Tollit, atque exponit, & ex inſidiis aucupat.
Eam ſublatam meretrix alii detulit.
Lemno poſt rediens ducit, quam compreſſerat,
Lemnique natam deſpondit adoleſcentulo
Amore capto illius projecticiæ.
Requirens ſervus reperit, quam projecerat.
Itaque lege hanc, & rite civem cognitam
Alceſimarchus, ut erat nactus, poſſidet.

ACTVS I. SCENA I.

SILENIVM, GYMNASIVM, *meretrices.* LENA.

Cvm ego antidhac te amavi, & mihi amicam eſſe crevi,
Mea Gymnaſium, & matrem tuam: tum id mihi hodie
Aperuiſtis, tu atque hæc. ſoror ſi mea eſſes,
Qui magis potueris mihi honorem ire habitum,
Neſcio; niſi, ut meus eſt animus, fieri
Non poſſe arbitror: ita omnibus relictis rebus
Mihi frequentem operam dediſtis, eo ego vos
Amo, & eo à me magnam iniſtis gratiam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

G. Pol iſtoc quidem nos pretio facile eſt
Frequentare tibi, utileſque habere:
Ita in prandio nos lepide atque nitide
Accepiſti apud te, ut ſemper meminerimus.
S. Lubentique edepol animo factum, & fiet à me,
Quæ vos arbitrabor velle, ea ut expetam.
L. Quod ille dixit, qui ſecundo vento vectus eſt,
Tranquillo mari, ventum gaudeo ecaſtor ad te:
Ita hodie hic acceptæ ſumus ſuavibus modis?
Nec, niſi diſciplina, apud te fuit quicquam
Ibi, quin mihi placeret. S. quid ita, amabo?
L. Raro nimium dabat quod biberem: atque id merum
Infuſcabat. G. amabo, hiccine iſtud decet?
L. Iuſque faſque eſt: nemo alienus hic eſt. S. merito
Veſtro amo vos, quia me colitis & magnificitis.
L. Decet pol, mea Silenium, hunc eſſe ordinem,
Benevolenteis inter ſe beneque amicitia utier:
Vbi iſtas videas ſummo genere natas,
Summates matronas, ut amicitiam colunt.
Atqte ut eam junctam bene habent inter ſe.
Si idem iſtud nos faciamus, ſi idem imitemur,
Ita tamen vix vivimus cum invidia ſumma.
Suarum opum nos volunt eſſe indigentes.
Noſtra copia nihilo volunt nos poteſſe,
Suique omnium rerum nos indigere,
Vt ſibi ſimus ſupplices. eas ſi adeas,
Abitum quam aditum malis: ita noſtro ordini
Palam blandiuntur: clam, ſi occaſio uſquam eſt,
Aquam frigidam ſubdole ſuffundunt.
Viris cum ſuis prædicant nos ſolere:
Suas pellices eſſe ajunt: eunt depreſſum:
Quia nos libertinæ ſumus, & ego & tua mater ambæ
Meretrices fuimus: illa te, & ego hanc mihi educavi
Ex patribus conventitiis. neque ego hanc ſuperbiæ cauſſa
Repuli ad meretricium quæſtum, niſi ut ne ego eſurirem.
S. At ſatius fuerat eam viro dare nuptum potius. L. heja!
Hæc quidem ecaſtor cotidie viro nubit, nŭpſitque hodie,

Nubet

et mox noctu. nunquam ego hanc viduam cu-
bare ſivi.
ſi hæc non nubat, lugubri fame familia pereat.
Neceſſe eſt, quo tu me modo voles eſſe, ita
(es.
eſſe, mater.
Ecaſtor haud me pœnitet, ſi, ut dicis, ita futura
ſi quidē ita eris, ut volo, nunquam Hecata fies:
perque iſtam, quam nunc habes, ætatulam obti-
(ſumptu.
nebis,
tiſque damno, & mihi lucro ſine meo ſæpe eris
Dii faxint. L. ſine opera tua nihil di horunc fa-
cere poſſunt.
Equidem hercle addam operam ſedulo. ſed quid
tu inter iſtæc verba
us oculus, mea Silenium (nunquam ego te tri-
(laritudo?
ſtiorem
li eſſe) quid, cedo, te obſecro tam abhorret hi-
que munda adæque es, ut ſoles. hoc ſis vide, ut
nil (que,
petivit
ſpirium alte! & pallida es. eloquere nobis u un-
quid tibi eſt, & quid velis noſtram operam, ut
(rare,
nos ſciamus.
oli obſecro lacrumis tuis mihi exercitum impe-
ea. S. excrucior, mea Gymnaſium, male mace-
(dine.
ror,
oleo ab animo, doleo ab oculis, doleo ab ægritu-
uid dicam? niſi ſtultitia mea me in mœrorem
(ſepelibilem,
rapi,
. Indidem, unde oritur, facito ut facias ſtultitiam
. Quid faciam? G. in latebras abſcondas pectore
penitiſſimo.
uam ſtultitiam ſola facito ut ſcias ſine aliis arbitris.
S. at mihi
ordolium eſt. G. quid id? unde eſt tibi cordo-
lium; commemora obſecro.
Quod neque ego habeo, neque quiſquam alia mu-
lier, ut perhibent viri.
. Si quid eſt, quod doleat, dolet: ſi autem non eſt,
tamen hoc hic dolet.
G. Amat hæc mulier. S. eho! an amare occipere,
amarum eſt, obſecro?
G. Namque ecaſtor AMOR & melle & felle eſt
fœcundiſſimus:

Guſtu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Guſtu dat dulce, amarum ad ſatietatem uſque oggerit.

S. Ad iſtam faciem eſt morbus, qui me, mea Gymnaſium, macerat. (facit.

G. Perfidioſus eſt amor. S. ergo in me peculatum

G. Bono animo es, erit iſti morbo melius. S. confidam fore,

Si medicus veniat, qui huic morbo facere medicinam poteſt.

G. Veniet. S. ſpiſſum iſtud amanti eſt verbum, Veniet, niſi venit. (ror:

Sed ego mea culpa & ſtultitia pejus miſera mace-

Quia ego illum unum mihi exoptavi, quicum ætatem degerem.

G. Matronæ magis conducibile eſt iſtuc, mea Silenium,

Vnum amare, & cum eo ætatem exigere, cui nupta eſt ſemel. (ma,

Verum enim meretrix fortunati eſt oppidi ſimilli-

Non poteſt ſuam rem obtinere ſola ſine multis viris.

S. Hoc vos agatis: qua arceſſitæ cauſſa ad me eſtis, eloquar.

Nam mea mater, quia ego nolo me meretricem dicier,

Obſecuta eſt, de ea re geſſit morem morigeræ mihi,

Vt me, quem ego amarem graviter, ſineret cum eo vivere.

L. Stulte ecaſtor fecit: ſed tun' unquam cum quiquam viro

Conſueviſti? S. niſi quidem cum Alceſimarcho, nemine:

Neque pudicitiam meam mihi alius quiſquam imminuit. L. obſecro

Quo is homo inſinuavit pacto ſe ad te? S. per Dionyſia

Mater pompam me ſpectatum duxit: dum redeo domum,

Conſpicillo conſecutus eſt clanculum me uſque ad fores.

Inde in amicitiam inſinuavit cum matre & mecum ſimul,

Blanditiis, muneribus, donis. G. mihi iſtum hominem vellem dari,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ego illum vorſarem! S. quid opus eſt verbis?
conſuetudine
pi amare contra ego illum, & ille me. L. ô mea
Silenium. S. quid eſt?
ASSIMVLARE amare oportet. nam ſi a-
mes extemplo,
lius illi multo, quem ames, conſulas, quam rei
tuæ.
At ille conceptis juravit verbis apud matrem
meam,
uxorem ducturum eſſe: ei nunc alia ducenda
eſt domum; (mo.
a cognata Lemnienſis, quæ habitat hîc in proxi-
m eum pater ejus ſubegit. nunc mea mater irata
eſt mihi,
ia non redierim domum ad ſe, poſtquam eam
rem reſciverim,
m uxorem ducturum eſſe aliam. L. nihil amori
injurium eſt.
Nunc te amabo, ut hanc hoc triduum ſolum ſinas
ſe hic, & ſervare apud me. nam ad matrem arceſ-
ſita ſum.
. Quanquam mihi iſtud erit moleſtum triduum,
& damnum dabis,
aciam. S. facis benigne & amice. ſed tu Gymna-
ſium mea,
i me abſente Alceſimarchus veniet, nolito acriter
um inclamare. utut erga me eſt meritus, mihi
cordi eſt tamen.
ed, amabo, tranquille: ne quid, quod illi doleat,
dixeris.
ccipias claves, ſi quid tibi opus erit promptu,
promito.
go volo ire. G. ut mihi exciviſti lacrumas!
S. Gymnaſium mea,
Bene vale. G. cura te, amabo. ſiccine immunda,
obſecro,
bis? S. IMMVNDAS fortunas æquum eſt ſqua-
lorem ſequi.
G. Amiculum hoc ſuſtolle ſaltem. S. ſine trahi,
cum egomet trahor.
G. Quando ita tibi lubet, vale atque ſalve. S. ſi
poſſim, velim.

G. Nun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

G. Nunquid me vis, mater, intro quin eam? ecaſtor mihi
Viſa amare. L. iſtoc ergo aures graviter obtundo tuas,
Ne quem ames. abi intro. G. nunquid me vis? L. ut valeas. G. vale.

ACTVS I. SCENA II.

LENA.

IDem mihi, magnæ quod parti eſt vitium mulierum,
Quæ hunc quæſtum facimus: quæ ubi ſaburratæ ſumus,
Largiloquæ extemplo ſumus: plus loquimur, quam ſat eſt.
Nam illanc ego olim, quæ hinc flens abiit, parvolam
Puellam projectam ex angiportu ſuſtuli.
Adoleſcens quidam hic eſt apprime nobilis,
(Quin ego nunc quia ſum onuſta mea ex ſententia,
Quiaque adeo me complevi flore Liberi,
Magis libera uti lingua conlibitum eſt mihi:
Tacere nequeo miſera, quod tacito uſus eſt)
Sicyone ſummo genere ei vivit pater:
Is amore miſere hanc deperit mulierculam.
Quæ hinc modo flens abiit. contra amore hæc perdita 'ſt:
Eam meæ ego amicæ dono huic meretrici dedi?
Quod ſæpe mecum mentionem fecerit,
Puerum aut puellam alicunde ut reperirem ſibi
Recens natum, eapſe quod ſibi ſupponeret.
Vbi mihi poteſtas primum evenit, illico
Feci ejus eii quod me oravit copiam.
Poſtquam puellam eam à me accepit, illico
Eandem puellam peperit, quam à me acceperat,
Sine obſtetricis opera, & ſine doloribus.
Item ut aliæ pariunt, quæ malum quærunt ſibi:
Nam amatorem ajebat eſſe peregrinum ſibi.
Suppoſitionem ejus rei facere gratia
Id duæ nos ſolæ ſcimus: ego quæ illi dedi,
Et illa, quæ à me accepit; præter vos quidem.
Hæc ſic res geſta eſt. ſi quis uſus venerit,
Meminiſſe ego hanc rem vos volo. ego abeo domum.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTUS I. SCENA III.

AUXILIUM, *Prologus.*

UTrumque hæc, & multiloqua & multibiba eſt
anus.
tine vix reliquit deo, quod loqueretur, loci?
a properavit de puellæ proloqui
ppoſitione. quod ſi tacuiſſet, tamen
go eram dicturus deus, qui poteram planius.
am mihi eſt Auxilio nomen. nunc operam date,
: ego argumentum hoc vobis plane perputem,
ere Sicyoni jamdiu Dionyſia.
ercator venit huc ad ludos Lemnius,
que hic compreſſit virginem adoleſcentulus,
inolentus, violentus, multa nocte, in via.
ubi malam rem ſcit ſe meruiſſe, illico
ibus perfugium peperit, in Lemnum aufugit:
i habitabat tum. at illa, quam compreſſerat,
cumo poſt menſe exacto hic peperit filiam.
uoniam reum ejus facti neſcit qui ſiet,
ternum ſervum ſui participat conſilii,
at eam puellam ei ſervo exponendam ad necem,
eam projecit. hæc puellam ſuſtulit.
e clam obſervavit ſervus.
uo antiquas in ædes hæc puellam deferat.
: eampſe vos audiſtis confiterier,
at eam puellam meretrici Melænidi,
que educavit eam ſibi pro filia
ene ac pudice. tum illic autem Lemnius
opinquam uxorem duxit, cognatam ſuam.
diem ſuum obiit, facta morigera eſt viro.
ſtquam ille uxori juſta fecit, illico
c commigravit: duxit uxorem hic ſibi
ndem quam olim virginem hic compreſſerat,
eam cognoſcit eſſe, quam compreſſerat.
a illi dicit, ejus ſe ex injuria
periſſe gnatam, atque eam ſe ſervo illico
diſſe exponendam. ille extemplo ſervolum
bet illum eundem perſequi, ſi qua queat
perire, quæ ſuſtulerit. ei rei nunc ſuam
peram uſque aſſiduo ſervus dat, ſi poſſiet
eretricem illam invenire, quam olim tollere,
m ipſe exponebat, ex inſidiis viderat.

Nunc,

Nunc, quod reliquum reſtat, volo perſolvere:
Vt expungatur nomen, ne quid debeam.
Adoleſcens hic eſt Sicyoni: ei vivit pater.
Is amore projecticiam illam deperit,
Quæ dudum flens hinc abiit ad matrem ſuam:
Et illa hunc contra, qui eſt amor ſuaviſſimus.
Vt Svnt humana, nihil eſt perpetuum datum.
Pater adoleſcenti dare vult uxorem. hoc ubi
Mater reſcivit, juſſit arceſſi eam domum.
Hæc res ſic geſta eſt. bene valete, & vincite
Virtute vera, quod feciſtis antidhac.
Servate voſtros ſocios, veteres & novos:
Augete auxilia veſtris juſtis legibus,
Perdite perduelles, parite laudem & lauream,
Vt vobis victi Pœni pœnas ſufferant.

ACTVS II. SCENA I.

Alcesimarchvs *adoleſcens*, Melænis *lena*.

Credo ego Amorem primum apud homines carnificinam commentum.
Hanc ego de me conjecturam domi facio, ne foris quæram,
Qui omnes homines ſupero atque antideo cruciabilitatibus animi:
Jactor, crucior, agitor, ſtimulor, verſor in amoris rota miſer.
Exanimor, feror, differor, diſtrahor, diripior: ita nubilam mentem
Animi habeo: ubi ſum, ibi non ſum: ubi non ſum, ibi eſt animus.
Ita mihi omnia ingenia ſunt: quod lubet, non lubet jam id continuo.
Ita me amor laſſum animi ludificat, fugat, agit, appetit,
Raptat, retinet, lactat, largitur: quod dat, non dat: deludit:
Modo quod ſuaſit, diſſuadet: quod diſſuaſit, id oſtentat.
Maritimis moribus mecum experitur: ita meum frangit amantem
Animum: neque, niſi quia miſer non eo peſſum, mihi ulla abeſt

Perdito

rdito pernicies. ita pater apud villam detinuit
me hos dies ſex
ri continuos: neque licitum interea eſt meam
amicam viſere.
ne hoc miſerum memoratu?
Eo facetu's, quia tibi alia eſt ſponſa locuples
Lemnia?
beas: neque nos factione tanta, quanta tu, ſumus?
que opes noſtræ tam ſunt validæ quam tuæ: veruntamen
ud metuo, ne jusjurandum noſtrum quiſquam
culpitet:
jam, ſi quid tibi dolebit, ſcies qua doleat gratia.
Dî me perdant. M. quodcunque optes, velim
tibi contingere.
Si illam uxorem duxero mihi unquam, quam
deſpondit pater. (meam.
Et me, ſi unquam tibi uxorem filiam dedero
Perjurare me patiere? M. atque aliquanto
facilius,
iam me meamque rem perire & ludificari filiam.
i quærere, ubi jurando tuo ſatis ſit ſubſidii.
c apud nos jam, Alceſimarche, confregiſti teſſeram.
Face ſemel periculum. M. ſæpe feci, quod factum
queror.
. Redde mihi illam. M. inter novam rem verbum
uſurpabo vetus.
uod dedi, datum non vellem: quod reliquum eſt,
non dabo.
. Non remiſſura es mihi illam? M. pro me reſponſa
tibi.
. non remittes? M. ſcis jamdudum omnem meam
ſententiam.
. Satin' tibi iſtuc in corde certum eſt? M. quin
ego commentor quidem:
on edepol iſtæc tua dicta nunc in aures recipio.
. Non? hem, quid agis? M. igitur animum advorte,
ut quid agas, ſcias.
. At ita me dî deæque, ſuperi atque inferi, & medioxumi,
aque me Iuno regina, & Iovis ſupremi filia,
aque me Saturnus patruus ejus. M. ecaſtor pater.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. Itaque me Ops opulenta illius avia! M. imo
mater quidem.
A. Iuno filia & Saturnus patruus, & ſummus Iup-
piter! (dicere.
Tu me delenis: propter te hæc pecco. M. perge
A. Anne ut etiam quid conſultura ſis ſciam?
M. perge eloqui.
Non remittam: definitum eſt. A. enimvero, ita
me Iuppiter,
Itaque me Iuno & Saturnus, ita, quid dicam, neſcio.
Iam ſcio: imo, mulier, audi, meam ut ſcias ſenten-
tiam:
Dî me omnes magni minutique, & patellarii
Faxint, ne ego dem vivus hodie ſavium Silenio,
Niſi ego teque tuamque filiam, meque hodie ob-
truncavero:
Poſtea autem eum primo luci cras niſi ambo occi-
dero: (ro,
Et equidem hercle niſi pedatu tertio omnis efflixe-
Niſi tu illam remittis ad me. dixi quæ volui. vale.
M. Abiit intro iratus. quid ego nunc agam? ſi
redierit (perit,
Illa ad hunc, ibidem loci res erit. ubi odium occœ-
Illam extrudet, quum hanc uxorem Lemniam du-
cet domum.
Sed tamen ibo & perſequar. amens ne quid faciat,
cauto opu'ſt.
Poſtremo, quando æqua lege pauperi cum divite
Non licet, perdam operam potius, quam carebo
filia. (tendit ſuum?
Sed quis hic eſt, qui recta platea curſum hic con-
Et illud paveo, & hoc formido: ita tota ſum miſera
in metu.

ACTVS II. SCENA II.

LAMPADISCVS.

ANum ſectatus ſum clamore per vias:
Miſerrimam habui. ut illæc hodie quod modis
Sibi moderatrix fuit, atque immemorabilis!
Quot illi blanditias! quid illi promiſi boni?
Quot admœnivi illi fabricas! quot fallacias!
In quæſtione vix exſculpſi ut diceret,
Quia ei promiſi dolium vini dare.

ACTVS

ACTVS II. SCENA III.

PHANOSTRATA, LAMPADISCVS, MELÆNIS.

Vdire vocem viſa ſum ante ædis modo
mei Lampadiſci ſervi. L. non ſurda es, hera:
ćte audiviſti. P. quid agis hic? L. quod gaudeas.
Quid id eſt? L. hinc ex hiſce ædibus paulo prius
di exeuntem mulierem. P Illam, quæ meam
atam ſuſtulerat? L. rem tenes. P. quid poſtea?
Dico ei, quo pacto eam ab hippodromo viderim
rilem filiam noſtram ſuſtollere.
Extimuit tum illa? M. horret corpus, cor ſalit,
m mihi ab hippodromo memini afferri parvulam
ellam, eamque me mihi ſupponere.
Age perge quæſo. animus audire expetit,
res geſta ſit. M. utinam audire non queas?
Pergo illam his alloqui dictis: illæc anus
rtuito matrem, ne ſe deſeras, vocat.
m illæc tibi nutrix eſt, ne matrem cenſeas,
o te reduco & revoco ad divitias, ubi
locere in luculentam familiam:
de tibi talenta magna viginti pater
t dotis. non enim hic, ubi ex Tuſco modo
te tibi indigne dotem quæras corpore.
An amabo meretrix illa eſt, quæ illam ſuſtulit?
Imo meretrix fuit? ſed ut ſit, de ea re eloquar.
m perducebam illam ad me ſuadela mea:
nus ei amplexa eſt genua, plorans, obſecrans,
deſerat ſe: eam ſuam eſſe filiam,
que eam peperiſſe, ſancte adjurabat mihi.
anc quam quæris, inquit, ego amicæ meæ
di, quæ educaret eam pro filiola ſua.
vivit, inquit, ubi ea eſt? inquam extempulo.
Servate me dei, obſecro. M. at me perditis.
Quoi illam dediſſet exquiſiſſe oportuit.
Quæſivi: & dixit, meretrici Melænidi.
. Meum elocutus eſt nomen. interii, perî!
Vbi elocuta eſt, ego continuo anum interrogo:
bi habitat, inquam, duc ac demonſtra mihi,
vecta eſt, inquit, peregre hinc habitatum.
M. obſipat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Aquulam. L. quo avecta eſt, eo ſequemur. ſiccine
Agis nugas? periiſti, ni hercle hoc ediſſeris.
Inſtare uſque adeo. donec ſe adjurat anus
Iam mihi monſtrare. P. ah non miſſam oportuit.
L. Servatur: ſed illæc ſe quandam ajebat mulierem
Suam benevolentem convenire etiam prius,
Commune qua cum id eſſet ſibi negotium.
Et ſcio venturam. M. me indicabit, & ſuas
Ad meas miſerias addet. P. fac me conſciam.
Quid nunc vis facere me? L. intro abi, atque animo bono es.
Vir tuus ſi veniet, jube domi opperirier,
Ne in quæſtione mihi ſit, ſi quid eum velim
Ego ad anum recurro rurſum. P. Lampadio, obſecro
Cura. L. perfectum ego hoc dabo negotium.
P. Deos teque ſpero. L. eoſdem ego, uti abeas domum.
M. Adoleſcens aſta, atque audi. L. men' mulier vocas?
M. Te. L. quid negotii eſt? nam occupatus ſum ampliter.
M. Quis iſtic habitat? L. Demipho dominus meus.
M. Nempe iſtic eſt, qui Alceſimarcho filiam
Suam deſpondit in divitias maxumas?
L. Is ipſus eſt. M. eho tu, quam vos igitur filiam
Nunc quæritatis alteram? L. ego dicam tibi.
Non ex uxoris gnatam uxoris filiam.
M. Quid iſtuc eſt verbi? L. ex priore muliere
Nata, inquam, meo hero filia eſt. M. certo modo
Hujus, quæ locuta eſt, quærere ajebas filiam.
L. Hujus ego quæro. M. quo modo igitur, obſecro.
Hæc eſt prior, quæ nupta nunc eſt? L. conteris
Tu tua me oratione, mulier, quiſquis es.
Medioxumam quam duxit uxorem, ex ea
Nata eſt hæc virgo, Alceſimarcho quæ datur.
Ea uxor diem obiit. jam ſcis? M. teneo iſtuc ſatis.
Sed ego illud quæro confragoſum, quo modo
Prior poſterior ſit, poſterior ſit prior?
L. Prius hanc compreſſit, quam uxorem duxit domum:
Prius gravida facta eſt, priuſque peperit filiam.
Eam poſtquam peperit, juſſit parvam projici.
Ego projeci eam, alia mulier ſuſtulit:
Ego inſpectavi. herus hanc duxit poſt ibi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

n nunc puellam filiam ejus quærimus.
d nunc ſupina ſurſum in cœlum conſpicis?
I nunc jam iſtuc quo properabas, nihil moror.
c intellexi. L. diis hercle habeo gratiam:
n ni intellexes, nunquam credo amitteres.
Nunc mihi boni neceſſum'ſt eſſe ingratiis,
nquam eſſe nolo. rem palam eſſe intellego.
c egomet potius hanc inibo gratiam
llis, quam illæc indicet me. ibo domum,
ue ad parentes ſuos reduco Silenium.

ACTVS III.

MELÆNIS, ALCESIMARCHUS, SILENIUM.

Em elocuta ſum tibi omnem: ſequere me, mea
Silenium. (mea
eorum, cujam eſſe oportet te, ſis potius quam
nquam invita te carebo, meum animum ego inducam tamen. (lam.
llud quod tuam in rem bene conducat, conſu-
n hic crepundia inſunt, quibus cum te illa olim ad me detulit,
e mihi dedit: parentes te ut cognoſcant facilius.
ipe hanc ciſtellam, Haliſca, atque agedum pulta illas fores.
me orare, ut aliquis intus prodeat propere ocius.
Accipe me ad te, Mors amicum & benevolum. S. mater mea,
iimus miſeræ. A. utrum hac me feriam, an ab læva latus? M. quid tibi
? S. Alceſimarchum non vides tenentem ferrum manu?
Ecquid agis? remorare? lumen linque. S. amabo accurrite.
ſe interimat. A. ô Salute mea ſalus ſalubrior.
nunc, ſive ego volo ſeu nolo, ſola me ut vivam facis.
Hau! voluiſti iſtuc ſeverum facere? A. nihil mecum tibi:
tuus tibi ſum: hanc ut habeo, certum eſt non amittere.
n hercle jam ad me agglutinandam totam decretum eſt dare

Vbi eſtis ſervi? occludite ædes peſſulis, repagulis,
Vbi hanc ego tetulero intra limen. M. abiit, abſtulit
Mulierem: ibo, perſequar jam illum intro, ut hæc ex me ſciat
Eadem, ſi poſſum tranquillum facere ex irato mihi.

ACTVS IV. SCENA I.

LAMPADISCVS *ſervus*, PHANOSTRATA *mulier*.

NVllam ego me vidiſſe credo magis anum excruciabilem
Quam illæc eſt. quæ dudum faſſa eſt mihi, quæ ne inficias eat!
Sed eccam heram video. ſed quid hoc eſt, hæc quod ciſtella hic jacet
Cum crepundiis? nec quenquam conſpicor alium in via.
Faciundum eſt puerile officium: conquiniſcam ad ciſtulam.
P. Quid agis, Lampadio? L. hæc ciſtella numnam hinc ab nobis domo eſt?
Nam hinc ab oſtio jacentem ſuſtuli. P. quid nuncias
Super anu? L. ſceleſtiorem in terra nullam eſſe alteram.
Omnia inficias ire ea, quæ dudum confeſſa eſt mihi.
Nam hercle ego illam anum irridere me ut ſinam? ſatius eſt mihi
Quovis exitio interire. P. dî obſecro voſtram fidem.
L. Quid deos obſecras? P. ſervate nos. L. quid eſt? P. crepundia
Hæc ſunt, quibus cum tu extuliſti noſtram filiolam ad necem.
L. Sanane es? P. hæc ſunt profecto. L. pergin'? P. hæc ſunt. L. ſi mihi
Alia mulier iſtoc pacto dicat, dicam eſſe ebriam.
P. Non ecaſtor caſſa memoro. nam, obſecro, unde hæc gentium?
Aut quis deus objecit hanc ante oſtium noſtrum? quaſi
Dedita opera in tempore ipſo Spes mihi ſancta ſubvenit.

ACTVS

ACTVS IV. SCENA II.

HALISCA *ancilla*, LAMPADISCVS *ſervus*, PHANOSTRATA *mulier.*

NIſi quid mihi opis
Dî dant, diſperii: neque unde auxilium expectam habeo.
que petulantia mea me animi miſeram habet:
æ in tergum meum ne veniat, male formido:
hera mea ſciat, tam ſocordem eſſe, quam ſum.
amne in manibus tenui atq; accepi hic ante ædes
ſtellam? ubi ea ſit, neſcio: niſi, ut opinor,
ca hæc circiter excidit mihi. mi homines,
ſpectatores, facite indicium, ſi quis
dit, ſi quis eam abſtulerit, quiſve
ſtulerit, & utrum hac an illac iter inſtiterit.
n ſum ſcitior, quæ hos rogem, aut quæ fatigem,
i ſemper malo muliebri ſunt lubentes.
nc veſtigia hic, ſi qua ſunt, noſcitabo.
m ſi nemo hac præteriit, poſtquam intro abii,
ſtella hic jaceret. quid, hic? periit opinor.
tum eſt: ilicet me infelicem & ſceleſtam.
lla eſt, neque ego ſum uſquam. perdita perdidit (me.
d pergam, ut cœpi, tamen: quæritabo.
m & intus paveo, & foris formido: ita nunc
robique me metus agitat: illo ſunt homines miſere
iſeri. ille nunc lætus eſt, quiſquis eſt, qui illam ha- (bet:
æ neque illa illi quicquam uſui'ſt: mihi eſſe poteſt.
d memet moror, quum hoc ago ſecius.
liſca, hoc age, ad terram aſpice, & diſpice:
ulis inveſtigans aſtute augura. L. hera.
Hem, quid eſt? L. hæc eſt. P. quis? L. quoi hæc excidit ciſtella:
rte eccum locum ſignat, ubi ea excidit. P. apparet.
Sed is hac iit: hac ſocci video veſtigium
pulvere: perſequar hac. in hoc jam loco cum altero
onſtitit. hic meis turbo oculis modo ſe objecit:
eque prorſum iniit hac: hic ſtetit: hinc illuc exiit: hic

Concilium fuit. ad duos attinet, hi quiqui ſunt.
Attat,ſingulum video veſtigium. ſed is hac abiit.
Contemplabor. hinc huc iit: hinc nuſquam abiit.
Actam rem ago. quod periit,periit: meum quidem corium
Cum ciſtella. redeo intro. P. mulier mane: ſunt
Qui volunt te conventam. H. quis me revocat?
L. Bona fœmina,& malus maſculus volunt te.
H. Malum aufer,bonum mihi opus eſt. poſtremo,ille
Plus,qui vocat,ſcit quod velit,quam ego quæ vocor. revertor.
Ecquem vidiſti quærere hic, amabo, in hac regione
Ciſtellam cum crepundiis, quam ego hic amiſi miſera? (ſuam vitam
Nam dudum ut accurrimus ad Alceſimarchum, ne
Interimeret,tum mihi puto præ timore hic excidiſſe
Ciſtellam. L. hæc mulier noſtra eſt, quin operam damus, hera, parumper.
H. Diſperii miſera. quid ego heræ meæ dicam? quæ me opere tanto
Servare juſſit, qui ſuos Silenium parentes
Facilius poſſet noſcere, quæ heræ meæ ſuppoſita eſt parva:
Quam quædam meretrix ei dedit. L. noſtram hæc rem fabulatur.
Hanc ſcire oportet filia tua ubi ſit, ſigna ut dicit.
H. Nunc eam volt ſuæ matri & patri, quibus nata eſt, reddere ultro. (mando.
Mi homo, obſecro, alias res geris, ego tibi meas res
L. Iſtuc ago: atque iſtuc mihi cibus eſt, quod fabulare: (quod rogabat.
Sed inter rem iſtam agendam heræ huic reſpondi,
Nunc ad te redeo? ſi quid eſt opus,dic,impera & tu.
Quid quæritabas? H. mi homo, & mea mulier, vos ſaluto. (requiro,
P. Et nos te. ſed quid quæritas? H. veſtigium hic
Qua aufugit quædam neſcio quo mihi. P. quid id? quid id nam eſt? (miliarem.
H. Alienum quod damnum afferat, & mœrorem fa-
L. Mala merx, hera, hæc & callida eſt. P. eçaſtor ita videtur.
L. Imitatur nequam beſtiam & damnificam. P. quamnam amabo?

L. In-

Involvolum, quæ in pampini folio intorta implicat ſe:
idem hæc exorditur ſibi intortam hic orationem.
uid quæritas? H. ciſtella mihi hic, mi adoleſcens, evolavit.
In caveam latam oportuit. H. non edepol præda magna. (una
Mirum, quin grex venalium in ciſtella infuerit
Sine dicat. L. ſi dicat quidem. P. age, loquere tu, quid ibi infuerit.
Crepundia una. L. eſt quidam homo, qui illam ait ſe ſcire ubi ſit.
At pol ille à quadam muliere, ſi eam monſtret, gratiam ineat.
At ſibi, ille quidam, volt dari mercedem. H. at pol illa quædam. (quod det.
uæ illam ciſtellam perdidit, cuidam negat eſſe,
At enim ille quidam argentum expetit. H. at nequicquam argentum expetit.
At pol ille quidam, mulier, in nulla opera gratuita eſt.
Commoda loquelam tuam: tibi nunc prodimus & confitemur (nunc eſt?
iſtellam habere. H. at vos Salus ſervaſſit. ubi ea
Salvam eccam. ſed ego rem meam magnam confabulari (tem.
ecum volo. ſociam te mihi adopto ad meam ſalu-
. Quid iſtuc negotii eſt? aut quis es? P. ego ſum illius mater
uæ hæc geſtitavit. H. hiccine tu ergo habitas? P. ariolare.
ed quæſo ambages, mulier, mitte, atque hoc age;
oquere, unde hæc ſunt tibi, cito, crepundia.
. Mea hæc herilis geſtitavit filia.
. mentiris. nam mea geſtitavit, non tua.
. Ne obloquere. L. taceo. P. mulier, perge dicere,
bi ea eſt, quæ geſtitavit? H. hic in proximo.
. Iſtic quidem edepol mei habitat viri gener.
. Næ! P. obloquere rurſum? perge porro dicere.
uot annos nata dicitur? H. ſeptem & decem.
. Mea eſt. L. ea eſt, ut numerus annorum attulit.
. Quod quærebas, repperiſti: jam quæro meam.
. Pol hæ ſuas ſunt nactæ; quæro tertiam.

P. Quod quæritabam, filiam inveni meam.
H. Æquum eſt tenere, per fidem quod creditum (eſt,
Ne bene merenti ſit malo benignitas.
Noſtra hæc alumna eſt tua profecto filia:
Et reddıtura hera eſt tibi tuam: & ea gratia
Domo profecta eſt. cæterum ex ipſa obſecro
Exquiritote: ego ſerva ſum. P. æquum poſtulas.
H. Illius ego iſtanc eſſe malo gratiam.
Sed iſtanc ciſtellam obſecro ut reddas mihi.
P. Quid fit, Lampadio? L. quod tuum eſt, teneas tuum.
P. At me hujus miſeret. L. ſic faciundum cenſes.
Da ciſtellam tu, & intro abi cum iſtac ſimul.
P. Tibi auſcultabo. tene tu ciſtellam tibi.
Abeamus intro. ſed quod nomen eſt tuæ
Dominæ? H. Melænis. P. i præ, jam ego te ſequar.

ACTUS V.

Demipho *ſenex*, Lampadio *ſervus*.

Quid hoc negotii eſt, quod omnes homines fabulantur per vias,
Mihi eſſe filiam inventam? & Lampadionem me in foro
Quæſiviſſe ajunt. L. here, unde is? D. ex ſenatu. L. gaudeo
Tibi mea opera liberorum eſſe amplius. D. etenim non placet.
Nihil moror aliena opera mihi fieri plures liberos.
Sed quid iſtuc eſt? L. propera ire intro huc ad affinem tuum: (eſt.
Filiam tuam jam cognoſces. intus ibidem uxor tua
Abi cito. D. prævorti hoc certum 'ſt rebus aliis omnibus.

Caterva.

Ne exſpectetis, ſpectatores, dum illi huc ad vos exeant.
Nemo exibit: omnes intus conficient negotium.
Vbi id erit factum, ornamenta ponent. poſtidea loci,
Qui deliquit, vapulabit: qui non deliquit, bibet.
Nunc quod ad vos, ſpectatores, reliquum relinquitur,
More majorum date plauſum poſtrema in Comœdia.

FINIS CISTELLARIÆ.

EPI-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

EPIDICVS.

Dramatis Perſonæ.

Epidicvs *ſervus.*
Thesprio *ſervus.*
Stratippocles *adoleſcens.*
Chæribvlvs *adoleſcens.*
Apoecides *ſenex.*
Periphanes *ſenex.*
Miles.
Mvlier.
Virgo.
Fidicina.
Danista.
Grex.

ARGVMENTVM.

Emit fidicinam, filiam credens, ſenex
Perſuaſu ſervi, aliam qui conductitiam
Iterum pro amica ei ſubjecit. filio
Dat herili argentum. eo ſororem deſtinat
Imprudens juvenis. mox compreſſæ ac militis
Cognoſcit opera ſibi ſenex os ſublitum,
Vt ille amicam, hæc quæritabat filiam.
Sed inventa gnata ſervolum emittit manu.

ACTVS I. SCENA I.

Epidicvs, Thesprio, *conſervi.*

Heus adoleſcens. T. quis properantem me prehendit pallio?
E. Familiaris. T. fateor. nam odio es nimium familiariter.
E. Reſpice vero, Theſprio. T. oh! Epidicumne ego conſpicor?
E. Certe oculis uteris. T. ſalve. E. dii dent, quæ velis.
Venire ſalvom gaudeo. T. quid cæterum? E. quod eo aſſolet,
Cœna tibi dabitur. T. ſpondeo. E. quid? T. me accepturum, ſi dabis.
E. Quid tu? agis ut velis? T. exemplum adeſt. E. intellego. eugepæ!
Corpulentior videre atque habitior. T. huic gratia.
E. Quam quidem te jamdiu deperdidiſſe oportuit.

T. Mi-

T. Minus jam furtificus ſum,quam antehac. E. quid ita? T. rapio propalam.

E. Dî immortales infelicent,ut tu es gradibus grandibus! (ſequi:

Nam ut apud portum te conſpexi,curriculo occœpi

Vix adipiſcendi poteſtas modo fuit. T. ſcurra es. E. ſcio

Te eſſe quidem hominen militarem. T. audacter quamvis dicito.

E. quid ais? perpetuon' valuiſti? T. varie. E. qui varie valent,

Caprigenum hominum non placet mihi, neque pantherinum genus.

T. Quid tibi vis dicam, niſi quod eſt? E. ut illa reſpondeas probe.

Quid herilis noſter filius? valet? T. pugilice atque athletice. (liſti. ſed ubi

E. Voluptabilem mihi nuncium tuo adventu attu-

Eſt is? T. adveni ſimul. E. ubi is ergo eſt? niſi ſi in vidulo, (volo

Aut ſi in melina attuliſti. T. dii te perdant. E. te

Percontari, operam mihi da, opera reddibitur tibi.

T. Ius dicis. E. me decet. T. jam tu autem nobis præturam geris?

E. Quem me dicis digniorem eſſe hominem hodie Athenis alterum?

T. At enim unum à prætura tua, Epidice, abeſt. E. quidnam? T. ſcies. (tibi

Lictores duo, duo viminei faſces virgarum. E. væ

Sed quid ais? T. quid rogas? E. ubi arma ſunt Stratippocli?

T. Pol illa ad hoſtes transfugerunt. E. armane? T. atque quidem cito.

E. Serione dicis hæc tu? T. ſerio, inquam: hoſtes habent.

E. Edepol facinus improbum. T. at jam ante alii fecerunt idem. (fuit.

Erit illi illa res honori. E. qui? T. quia antea aliis

E. Mulciber credo arma fecit, quæ habuit Stratippocles.

Travolaverunt ad hoſtes. tum ille prognatus Theti.

Sine perdat: alia apportabunt eii Nerei filiæ.

Id modo videndum eſt, ut materies ſuppetat ſcutariis,

Si in ſingulis ſtipendiis is ad hoſtes exuvias dabit
T. Superſede iſtis rebus jam. E. tu ipſe, ubi lubet, finem face.
T. Deſiſte percunctarier. E. eloquere, ubi ipſe eſt Stratippocles?
T. Eſt cauſſa, qua cauſſa ſimul mecum ire veritu'ſt. E. quidnam id eſt?
T. Patrem videre ſe non volt etiam nunc. E. quapropter? T. ſcies. (tulam
Quia forma lepida & liberali captivam adoleſcen-
De præda mercatu'ſt. E. quid ego ex te audio? T. hoc quod fabulor.
E. Cur eam emit? T. animi cauſſa. E. quot illic homo animos habet?
Nam certo, priuſquam hinc ad legionem abiit domo,
Ipſe mandavit mihi, ab lenone quædam ut fidicina,
Quam amabat, emeretur ſibi. id ei impetratum reddidi.
T. VTCVNQVE in alto ventus eſt, Epidice, exin velum vortitur.
E. Væ miſero mihi, male perdidit me. T. quidnam iſtuc? quid eſt?
E. Quid? iſtanc quam emit, quanti eam emit? T. vili. E. haud iſtuc te rogo.
T. Quid igitur? E. quot minis? T. tot. E. quadraginta minis!
T. Id adeo argentum ab Daniſta apud Thebas ſumpſit fœnore,
In dies minaſque argenti ſingulas, nummis. E. papæ!
T. Et is Daniſta advenit una cum eo, qui argentum petit.
E. Dî immortales, ut ego interii baſilice! T. quid jam? aut quid eſt,
Epidice? E. perdidit me. T. quis? E. ille qui perdidit arma. T. nam
Quid ita? E. quia cotidie ipſe ad me ab legione epiſtolas
Mittebat. ſed taceam optimum eſt. PLVS SCIRE ſatius eſt, quam loqui
Servum hominem. ea ſapientia eſt. T. neſcio edepol, quid tu timidus es.
Trepidas, Epidice: ita voltum tuum video videre commeruiſſe

Hic,

Hic, me abſente in te aliquid mali. E. potin' uti moleſtus ne ſies;
T. Abeo. E. aſta, abire hinc non ſinam. T. quid nunc me retines?
E. Amatne iſtam, quam emit de præda? T. rogas? deperit.
E. Detegetur corium de tergo meo. T. pluſque amat, quam te unquam amavit.
E. Iuppiter te perduit. T. mitte nunc jam me. nam ille me ad nos ire vetuit domum.
Venire ad Cheribulum juſſit huc in proximum. ibi manere juſſit:
Eo venturus eſt ipſe. E. quid ita? T. dicam. quia patrem
Prius ſe convenire non vult, neque conſpicari, quam id argentum,
Quod debetur pro illa, dinumeraverit. E. heu edepol res turbulentas?
T. Mitte me, ut eam nunc jam. E. hæccine ubi ſcibit ſenex? puppis
Pereunda eſt probe. T. quid iſtuc ad me attinet, quo tu intereas modo.
E. Quia perire ſolus nolo, te cupio perire mecum,
Benevolens cum benevolente. T. abi in malam rem maximam à me
Cum iſtac conditione. E. i ſane, ſi quid feſtinas magis.
T. Nunquam hominem quemquam conveni, unde abierim lubentius.
E. Illic hinc abiit, ſolus nunc es: quo in loco hæc res ſit, vides, (es.
Epidice: niſi quid tibi in tete auxilii eſt, abſumptus
Tantæ in te impendent ruinæ: niſi ſuffulcis firmiter,
Non potes ſubſiſtere, itaque in te irruunt montes mali
Neque ego nunc quomodo me expeditum ex impedito faciam, (nem,
Conſilium placet. ego miſer perpuli meis dolis ſe-
Vt cenſeret ſuam ſeſe emere filiam, is ſuo filio
Fidicinam emit, quam ipſe amat, quam abiens mandavit mihi.
Is ſibi nunc alteram ab legione adduxit animi
Cauſſa, corium perdidi: nam ubi ſenex ſenſerit
Sibi

Sibi data eſſe verba, virgis dorſum depoliet meum.
At enim tu præcave. nihil eſt iſtuc. plane hoc corruptum 'ſt caput.
Nequam homo es, Epidice. qui tibi libido 'ſt male loqui?
Quia tute te deſeris, quid faciam? men' tu rogas?
Tu quidem ante hac aliis ſolebas dare conſilia mutua.
(ire obviam
Quid? quid? aliquid reperiundum eſt: ſed ego ceſſo
Adoleſcenti, ut, quid negotii ſit, ſciam. atque ipſe illic eſt.
Triſtis eſt. cum Chæribulo incedit æquali ſuo.
Huc concedam, orationem unde horum placide perſequar.

ACTVS I. SCENA II.

STRATIPPOCLES, CHÆRIBVLVS, *adoleſcentes*. EPIDICVS *ſervus*.

REm tibi ſum elocutus omnem, Chæribule, atque admodum
Meorum mœrorum atque amorum ſummam edictavi tibi.
(cles.
C. Præter ætatem & virtutem ſtultus es, Stratippo-
Idne pudet te, quia captivam, genere prognatam bono,
(tibi?
In præda es mercatus? quis erit, vitio qui id vortat
S. Qui invident, omnes inimicos mihi iſtoc facto repperi:
(tuli.
At pudicitiæ ejus nunquam nec vim, nec vitium at-
C. Iam iſtoc probior es, meo quidem animo, cum in amore temperes.
S. NIHIL AGIT, qui diffidentem verbis ſolatur ſuis.
IS EST AMICVS, qui in re dubia, re juvat, ubi re eſt opus.
C. Quid tibi me vis facere? S. argenti dare quadraginta minas,
Quod Daniſtæ detur, unde ego illud ſumpſi fœnore.
C. Si hercle haberem, non negarem. S. nam QVID te igitur retulit
BENEFICIVM eſſe oratione, ſi ad rem auxilium emortuum eſt?
C. Quin edepol egomet clamore defatigor, differor.
S. Ma-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Malim iſtiuſmodi mihi amicos furno merſos, quam foro. (velim,
Sed operam Epidici nunc me emere pretio pretioſo
Quem quidem ego hominem irrigatum plagis piſtori dabo, (nas,
Niſi hodie prius comparaſſet mihi quadraginta mi-
Quam argenti fuero elocutus ei poſtremam ſyllabam. (item.
E. Salva res eſt: bene promittit: ſpero ſervabit
Sine meo ſumptu paratæ jam ſunt ſcapulis ſymbolæ.
Aggrediar hominem. advenientem peregre herum ſuum Stratippoclem
Salva impertit ſalute ſervus Epidicus. S. ubi is eſt? E. adeſt.
Salvum te gaudeo huc adveniſſe. S. tam tibi iſtuc credo, quam mihi.
E. Benene' uſque valuiſti? S. à morbo valui, ab animo æger fui.
E. Quod ad me attinuit, ego curavi: quod mandaſti mihi, (literas
Impetratum eſt: empta ancilla'ſt, quod tute ad me
Miſſiculabas. S. perdidiſti omnem operam. E. nam quî perdidi?
S. Quia meo neque cara eſt cordi, neque placet. E. quid retulit (ſtolas?
Mihi tantopere te mandare, & mittere ad me epi-
S. Illam amabam olim, nunc jam alia cura impendet pectori.
E. Hercle MISERVM EST, ingratum eſſe hominem, id quod facias bene.
Ego quod benefeci, malefeci: quia amor mutavit locum. (tibi.
S. Deſipiebam mentis, cum illas ſcriptas mittebam
E. Men' piacularem oportet fieri ob ſtultitiam tuam?
Vt meum tergum ſtultitiæ tuæ ſubdas ſuccidaneum?
S. Quid iſtic verba facimus? huic homini opus eſt quadraginta minis
Celeriter calidis, Daniſtæ quas reſolvat, & cito.
E. Dic modo, unde auferre me vis: à quo trapezita peto?
C. Vnde libet. nam ni ante Solem occaſum *hoc argentum eloces*,

Meam

Meam domum ne imbitas: tu te in piſtrinum *recta inferas*.

E. Facile tu iſtuc ſine periculo & cura, corde libero
Fabulare. novi ego noſtros: mihi dolet, quum ego vapulo.
S. Quid tu nunc? patierin' ut ego me interimam? E. ne feceris.
Ego iſtuc accedam periculum potius atq; audaciam.
S. Nunc places: nunc ego te laudo. E. patiar ego iſtuc quod lubet.
S. Quid de illa fiet fidicina igitur? E aliqua reperibitur:
Aliqua ope exolvam, extricabor aliqua. S. plenus conſilii es.
Novi ego te. E. eſt Euboicus miles locuples, multo auro potens,
Qui ubi tibi iſtam emptam eſſe ſcibit, atque hanc adductam alteram,
Continuo te orabit ultro, ut illam tranſmittas ſibi.
Sed ubi illa eſt, quam tu adduxiſti tecum? S. jam faxo hic erit.
C. Quid hic nunc agimus? S. eamus intro huc ad te, ut hunc hodie diem
Luculente habeamus. E. ite intro, ego de re argentaria
Iam ſenatum convocabo in corde conſiliarium,
Cui potiſſimum indicatur bellum, unde argentum auferam.
Epidice, vide quid agas, ita res ſubito hæc objecta eſt tibi.
Non enim nunc tibi dormitandum, neque cunctandi copia eſt,
Ad eundem ſenem oppugnare certum eſt conſilium mihi.
Abi intro, atque adoleſcenti dic jam noſtro herili filio,
Ne hic foras ambulet, neve uſquam veniat obviam ſeni.

ACTVS II. SCENA I.

APOECIDES, PERIPHANES, *ſenes duo.*

PLERIQVE HOMINES, quos cum nihil refert, pudet: ubi pudendum eſt,
Ibi eos deſerit pudor, cum uſus eſt ut pudeat. is adeo tu es. quid

Eſt, quod pudendum ſiet, genere natam bono, pauperem domum
Ducere uxorem? præſertim eam, qua ex tibi commemores (filium.
Hanc, quæ domi eſt, filiam prognatam. P. revereor
A. At pol ego te credidi uxorem, quam tu extuliſti, pudore exſequi:
Cujus quoties ſepulcrum vides, ſacruficas illico Orco hoſtiis: (do vincere.
Neque adeo injuria, quia licitum eſt eam tibi viven-
P. Oh, Hercules ego fui, dum illa mecum fuit! neque ſexta ærumna
Acerbior Herculi, quam illa mihi eſt objecta.
A. PULCHRA
Edepol dos pecunia eſt. P. quæ quidem pol non maritata eſt.

ACTUS II. SCENA II.

EPIDICUS, *ſervus.* APOECIDES, PERIPHANES, *ſenes duo.*

ST, ſt! tacete. habete animum bonum. liquido exeo foras
Auſpicio, avi ſiniſtra: acutum cultrum habeo, ſenis qui exenterem
Marſupium. ſed eccum ipſum ante ædes conſpicor & Apœciden,
Quales volo, vetulos duos. jam ego me convortam in hirudinem,
Atque eorum exſugebo ſanguinem, ſenati qui columen cluent. (tuum.
A. Continuo ut maritus fiat. P. laudo conſilium
A. Nam ego illum audivi in amore hærere apud neſcio quam fidicinam.
P. Id ego excrucior. E. dî hercle me omnes adjuvant, augent, amant.
Ipſi hi quidem mihi dant viam, quo pacto ab ſe argentum auferam.
Age nunc jam ornate, Epidice, & palliolum in collum conjice;
Itaque aſſimulato, quaſi per urbem totam hominem quæſiveris.
Age, ſi quid agis. Dii immortales, utinam conveniam domi

Peri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

eriphanem per omnem urbem quem ſum defeſſus
quærere:
(foro,
er medicinas, per tonſtrinas, in gymnaſio, atque in
er myropolia, & lanienas, circumque argentarias.
ogitando ſum raucus factus, pæne in curſu con-
cidi.
Epidice. E. Epidicum quis eſt qui revocat?
P. ego ſum Periphanes.
Et ego Apœcides ſum. E. & ego quidem ſum
Epidicus. ſed, here, optuma
s video ambo advenire opportunitate. P. quid
rei eſt?
Mane, ſine reſpirem quæſo. P. imo acquieſce.
E. animo male eſt.
cipiam anhelitum. A. clementer acquieſce.
E. animum advortite.
egione omnes remiſſi ſunt domum Thebis.
A. quis hoc
t factum? E. ego ita eſſe factum dico. P. ſcin'
tu iſtuc? E. ſcio.
(nis viis.
Qui tu ſcis? E. quia ego ire vidi milites ple-
na referunt, & jumenta ducunt. P. nimis fa-
ctum bene.
(virgines,
Tum capitivorum quid ducunt ſecum! pueros,
os, ternos: alius quinque: fit concurſus per vias.
os ſuos quiſque viſunt. P. hercle rem geſtam
bene.
Tum meretricum numerus tantus, quantum in
urbe omni fuit.
iam ornatæ occurrebant ſuis quæque amatori-
bus:
(verterim:
captabant. id adeo, qui maxime animum ad-
æque hæ ſub veſtimentis ſecum habebant retia.
m ad portum venio, atque ego illam illic video
præſtolarier:
um ea tibicinæ ibant quatuor. P. quicum, Epi-
dice?
(mat, deperit:
Cum illa, quam tuus gnatus annos multos dea-
ſidemque, remque, ſeque teque properat per-
dere:
(neficam?
ræſtolabatur illum apud portam. P. viden' ve-
ed veſtita, aurata, ornata ut lepide! ut concin-
ne! ut nove!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Quid erat induta? an regillam induculam, (r
mendiculam,
An impluviatam? ut iſtæ faciunt veſtimentis nom
E. Vtin' impluvium induta eat? P. quid aute
iſtuc mirabile'ſt?
Quaſi non fundis exornatæ mutæ incedant per vi
At tributus cum imperatus eſt, poteſſe pendi n
gant:
Illis, quibus tributus major penditur, pendi pote
Quid iſtæ, quæ veſti quotannis nomina inveniu
nova: (ſiciun
Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam, linteolum c
Induſiatam, patagiatam, caltulam, aut crocotula
Supparum, aut ſubminiam, ricam, baſilicum, a
exoticum,
Cumatile aut plumatile, cerinum aut melinum. ge
ræ maximæ.
Cani quoque etiam ademtum'ſt nomen. E. qu
vocant Laconicum.
Hæc vocabula auctiones ſubigunt ut faciant viri.
Quin tu, ut occœpiſti, loquere. E. occœpere al
mulieres (ſole
Duæ poſt me ſic fabulari inter ſeſe; ego abſce
Paulum ab illis: diſſimulabam me harum ſermo
operam dare.
Nec ſatis exaudiebam, nec ſermonis fallebar tame
Quæ loquerentur. P. id lubido eſt ſcire. E. il
illarum altera
Dixit illi, qui cum ipſa ibat. P. quid? E. tace e
go, ut audias.
Poſtquam illam ſunt conſpicatæ, quam tuus gna
tus deperit,
Quam facile & quam fortunate evenit illi, obſe
cro, mulieri.,
Liberare quam vult amator! quiſnam is eſt? inqui
altera
Illi. ibi nominat Stratippoclem Periphanæ filium
P. perii
Hercle, quid ego ex te audio? E. hoc quod actum
egomet poſt, ubi illas audivi loqui,
Cœpi rurſum vorſum ad illas pauxillatim accedere
Quaſi retruderet hominum me vis invitum. P. in
tellego.

E. Ib

E. Ibi illa interrogavit illam, Qui ſcis? quis id
dixit tibi?
Quin hodie allatæ ſunt tabellæ ad eam à Stratippo-
cle: eum (nore.
Argentum ſumpſiſſe apud Thebas ab Daniſta fœ-
Id paratum, & ſeſe ob eam rem id ferre. P. cedo,
ego occidi!
E. Hæc ſic ajebat ſe audiviſſe ab ea, atque ex
epiſtola.
P. Quid ego faciam nunc? conſilium à te expe-
teſſo, Apæcides.
A. Reperiamus aliquid calidi conducibilis conſilii.
Nam ille quidem aut jam hic aderit credo hercle,
aut jam adeſt. E. ſi æquum ſiet
Me plus ſapere quam vos, dederim vobis conſilium
catum,
Quod laudetis, ut ego opinor, uterque. P. ergo
ubi eſt Epidice?
E. Atque ad eam rem conducibile. A. quid iſtuc
dubitas dicere?
E. Vos priores eſſe oportet, nos poſterius dicere,
Qui plus ſapitis. A. eja vero, age dic. E. at de-
ridebitis.
A. Non edepol faciemus. E. imo, ſi placebit, utitor
Conſilium: ſi non placebit, reperitote rectius.
MIHI ISTIC nec ſeritur, nec metitur: niſi
ea, quæ tu vis, volo.
P. Gratiam habeo: fac participes nos tuæ ſapientiæ.
E. Continuo arbitretur uxor, tuo gnato, atque ut
fidicinam (tibi,
Illam, quam is volt liberare, quæ illum corrumpit
Vlciſcare: atque ita curetur, uſque ad mortem ut
ſerviat.
A. Fieri oportet. P. facere cupio quidvis, dum id
fiat modo. E. hem.
Nunc occaſio'ſt faciundi, priuſquam in urbem ad-
venerit,
Sicut cras hic aderit: hodie non venit. P. qui
ſcis? E. ſcio.
Quia mihi alius dixit, qui illinc venit, mane hic
affore.
P. Quin tu eloquere: quid faciemus? E. ſic fa-
ciundum cenſeo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quaſi tu cupias liberare fidicinam animi gratia.
Quaſique ames vehementer tu illam. P. quam ad rem iſtuc refert? E. rogas?
Vt enim præſtines argento, priuſquam veniat filius,
Atque ut eam te in libertatem dicas emere. P. intellego.
E. Vbi erit empta, ut aliquo ex urbe amoveas: niſi quid tua
Secus ſententia eſt. P. imo docte. E. quid tu autem, Apœcides?
A. Quid ego jam? niſi te commentum nimis aſtute intellego.
E. Iam tunc igitur amota ei erit omnis conſultatio
Nuptiarum, ne gravetur, quod velis. A. vive ſapis! & placet.
E. Tum tute igitur calide, quicquid acturus, age.
P. rem hercle loquere. E. & repperi, hæc te qui abſcedat ſuſpicio.
P. Sine me ſcire. E. ſcibis: audi. A. ſapit hic pleno pectore.
E. Opus eſt homine, qui illo argentum deferat pro fidicina.
Nam te illo non æque opus facto'ſt. P. quid jam? E. ne te cenſeat
Filii cauſa facere. P. docte. E. quo illum ab illa prohibeas,
Ne qua ob eam ſuſpicionem difficultas eveniat.
P. Quem hominem inveniemus ad eam rem utilem? E. hic erit optimus.
Hic poterit cavere recte, Iura qui & Leges tenet.
A. Epidice, habeas gratiam. E. ſed ego iſtuc ſa- (ciam ſedulo.
Ego illum conveniam, atque adducam huc ad te, quoia'ſt fidicina,
Atque argentum ego cum hoc feram. P. quanti emi poteſt minimo? E. illane?
Ad quadraginta fortaſſe eam poſſe emi minimo minas.
Verum, ſi plus dederis, referam: nihil in ea re captio eſt. (dies.
Atque id non decem occupatum tibi erit argentum
P. Qui dum? E. quia enim mulierem illam alius adoleſcens deperit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

luro opulentus, magnus miles, Rhodius, raptor hoſtium, (lubens.
Glorioſus. hic emet illam de te, & dabit aurum
ace modo: eſt lucrum hic tibi amplum. P. deos quidem oro. E. impetras.
l. Quin tu is intro, atque huc argentum promis.
ego viſam ad forum: (venero.
Epidice, eo veni. E. ne abeas, priuſquam ego ad te
l. Vſque opperiar. P. ſequere tu intro. E. i, numera, nihil ego te moror.

ACTVS II. SCENA III.

EPIDICVS.

NVllum eſſe opinor ego agrum in agro Attico
Æque feracem, quam hic eſt noſter Periphanes:
Quin ex occluſo atque obſignato armario
ecutio argenti tantum, quantum mihi lubet.
Quod pol ego metuo, ſi ſenex reſciverit,
e ulmos paraſitos faciat, quæ uſque attondeant.
ed me una turbat res ratioque: Apœcidi
Quam oſtendam fidicinam aliqua conductitiam.
tque id quoque habeo. mane me juſſit ſenex
onducere aliquam fidicinam ſibi huc domum,
um rem divinam faceret, cantaret ſibi.
a conducetur, atque ei præmonſtrabitur,
Quo pacto fiat ſubdola adverſus ſenem.
o intro, argentum accipiam ab damnoſo ſene.

ACTVS III. SCENA I.

STRATIPPOCLES, CHÆRIBVLVS.

EXpectando exedor miſer, atque exenteror, quomodo mihi
pidici blanda dicta eveniant. nimis diu maceror.
itne quid, necne ſit, ſcire cupio. C. per illam tibi copiam (cipio
opiam parare aliam licet: ſcivi equidem in prin-
ico nullam tibi eſſe in illo copiam. S. interii hercle ego.
. Abſurde facis, qui angas te animi. S. ſi hercle ego illum ſemel prehendero,
unquam irridere nos illum inultum ſinam ſervum hominem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quid illum ferre vis? qui, tibi cui divitiæ do maximæ (copia'
Sunt, is nummum nullum habes, nec ſodali tuo in
C. Si hercle habeam, pollicear lubens: verum a quid, aliqua, aliquo modo,
Alicunde, ab aliquî, aliqua tibi ſpes eſt fore mecu fortunam.
S. Væ tibi, muricide homo. C. qui tibi lubet mi male loqui?
S. Quippe tu mihi aliquid, aliquo modo, alicun ab aliquibus blatis,
Quod nuſquam'ſt: neque ego id immitto in aur meas, nec mihi
Plus adjumenti ades, quam ille qui nunquam etia natu'ſt.

ACTVS III. SCENA II.

EPIDICVS, STRATIPPOCLES, CHÆRIBVLVS.

FEciſti jam officium tu tuum: me meum nu facere oportet.
Per hanc curam quieto tibi licet eſſe. Hoc quide jam periit: (tum e
Niſi quid tibi hinc in ſpem referas. hoc oppido po
Crede modo tu mihi. ſic ego ago, ſic egere noſtr
Prô dî immortales, mihi hunc diem dediſtis luc lentum!
Vt facilem, atque impetrabilem: ſed ego hinc mi grare ceſſo, (tum
Vt importem in coloniam hunc auſpicio commea
Mihi ceſſo, cum ſto. ſed quid hoc? ante ædes du ſodales,
Herum & Chæribulum conſpicor. quid hic agitis accipe hoc ſis.
S. Quantum hic ineſt? E. quantum ſat eſt, & pl ſatis: ſuperſit.
Decem minis plus attuli, quam tu Daniſtæ debes.
Dum tibi ego placeam, atque obſequar, meum te gum floccifacio.
S. Nam quid ita? E. quia ego tuum patrem fa ciam parenticidam.
S. Quid iſtuc eſt verbi? E. nihil moror vetera & vulgata verba.

Pe

Peratim ductare : at ego follitim ductitabo.
Nam leno omne argentum abſtulit pro fidicina,
ego reſolvi, (eſſe credit.
Manibus his dinumeravi, pater ſuam natam quam
Nunc iterum ut fallatur pater, tibique auxilium ap-
paretur, (tionem,
Inveni viam. ita ego ſuaſi ſeni, atque hanc habui ra-
Vti, tu quum rediſſes, ne tibi ejus copia eſſet.
S. Euge, euge! E. ea jam domi eſt pro illa. S. te-
neo. E. nunc auctorem
Dedit mihi ad hanc rem Apœcidem, is apud forum
manet me :
Quaſi quoi emeret, caveat. S. haud male. E. jam
ipſe cautor captu'ſt.
Ipſe in meo collo tuus pater cruminam collocavit.
Is adornat, adveniens domi ex templo ut maritus
fias. (mecum,
S. Vno perſuadebit modo, ſi illam, quæ adducta eſt
Mihi ademptſit Orcus. E. nunc ego hanc aſtutiam
etiam inſtitui.
Deveniam ad lenonem domum egomet ſolus. cum
ego docebo, (tum dicat
Si qui ad eum adveniant, ut ſibi datum eſſe argen-
Pro fidicina, argenti minas ſe habere quinquaginta.
Quippe ego qui nudiuſtertius meis manibus dinu-
meravi (retur.
Pro illa tua amica, quam pater ſuam filiam eſſe
Ibi leno ſceleratum caput ſuum imprudens alli-
gabit,
Quaſi pro illa argentum acceperit, quæ tecum ad-
ducta nunc eſt.
C. VORSVTIOR es, quam rota figularis.
E. jam ego parabo
Aliquam doloſam fidicinam, nummo conducta quæ
ſit : (ficetur.
Quæ ſe emptam ſimulet, quæ ſenes duo docta ludi-
Eam ducet ſimul Apœcides ad tuum patrem. S. ut
parate! (ſtam
E. Eam permeditatam meis dolis, aſtutiiſque onu-
Mittam. ſed nimis longum loquor : diu me eſtis de-
morati.
Hæc ſcitis jam, ut futura ſint. abeo. S. bene am-
bulato.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

C. Nimis doctus ille eſt ad malefaciendum. S. me quidem certo (me.
Servavit conſiliis ſuis. C. abeamus intro hinc ad
S. Atque aliquanto lubentius quam abs te ſum egreſſus intus.
Virtute atque auſpicio Epidici cum præda in caſtra redeo.

ACTVS III. SCENA III.

PERIPHANES, APOECIDES, *ſenes duo.* SERVVS.

NON ORIS CAVSSA modo homines æquum fuit
Sibi habere ſpeculum, ubi os contemplarent ſuum:
Sed qui perſpicere poſſent cor Sapientiæ,
Igitur perſpicere ut poſſint cordis copiam:
Vbi id inſpexiſſent, cogitarent poſtea,
Vitam ut vixiſſent olim in adoleſcentia.
Vel quaſi egomet, qui dum filii cauſſa cœperam
Ego me excruciare animi, quaſi quid filius
Meus deliquiſſet med erga: aut quaſi non plurimum
Malefacta mea eſſent ſolida, in adoleſcentia.
Profecto DELIRAMVS interdum ſenes.
Fuit conducibile hoc, mea quidem ſententia.
Sed meus ſodalis it cum præda Apœcides.
Venire ſalvum mercatorem gaudeo. (cet.
Quid fit? A. dii deæque te adjuvant. P. omen pla-
A. Quoi homini omnes ſuppetunt res proſperæ.
Sed tu hanc jubeas intro abducier. P. heus foras
Exite huc aliquis. duce iſtam intro mulierem.
Atque audin'? S. quid vis? P. cave ſiris cum filia
Mea copulari hanc, neque conſpicere: jam tenes?
In ædiculam iſtanc ſeorſum concludi volo.
DI VORTVNT mores virgini longe ac lupæ.
A. Docte & ſapienter dicis. NON NIMIS poteſt
Pudicitiam quiſquam ſuæ ſervare filiæ.
Edepol næ iſtam tempore gnato tuo ſumus
Præmercati. P. quid jam? A. quia dixit mihi
Iamdudum ſe alius tuum vidiſſe hic filium.
P. Hanc edepol rem apparabat. A. plane hercle hocquidem eſt.
Næ tu habes ſervom graphicum, & quantivis pretii!
Non caru'ſt auro contra. ut ille fidicinam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Fecit neſcire prorſus, ſe eſſe emptam tibi!
Ita ridibundam atque hilaram huc adduxit ſimul.
P. Mirum, hoc qui potuit fieri! A. te pro filio
Facturum dixit rem eſſe divinam domi,
Quia Thebis ſalvus redierit. P. recte inſtitit.
A. Imo ipſus illi dixit, conductam eſſe eam,
Quæ hic adminiſtraret ad rem divinam tibi.
Facturum hoc dixit, rem eſſe divinam tibi domi.
Ego illic me autem ſic aſſimulabam quaſi
Stolidum, cum bardum me faciebam. P. imo ita decet.
A. Res magna amici apud forum agitur: ei volo
Ire advocatus. P. at quæſo, ubi erit otium,
Revortere ad me extemplo. A. continuo hic ero.
P. NIHIL HOMINI amico eſt opportuno amicius.
Sine tuo labore, quod velis, actum eſt tamen.
Ego ſi allegaſſem aliquem ad hoc negotium
Minus hominem doctum, minuſque ad hanc rem callidum,
Os ſublitum eſſet. itaque me albis dentibus
Meus derideret filius meritiſſimo.
Atque hæc STVLTITIA 'ſt, me illi vitio vortere
Egomet quod factitavi in adoleſcentia:
Quum militabam, pugnis memorandis meis
Eradicabam hominum aureis, quando occœperam.
Sed hic quis eſt, quem huc advenientem conſpicor,
Suam qui undantem chlamydem quaſſando facit?

ACTVS III. SCENA IV.

MILES, PERIPHANES, FIDICINA.

CAve præterbitas ullas ædes, quin roges,
Senex ubi habitat Periphanes Platenius.
Incertus tuum cave ad me retuleris pedem.
P. Adoleſcens, ſi iſtunc hominem, quem tu quæritas,
Tibi commonſtraſſo, ecquam abs te inibo gratiam?
M. Virtute belli armatus promerui, ut mihi
Omnes mortales deceat agere gratias.
P. Non repperiſti adoleſcens tranquillum locum,
Vbi tuas virtutes explices, ut poſtulas.
Nam STRENVIORI deterior ſi prædicat
Suas pugnas, de illius ore fiunt ſordidæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed iſtum quem quæris Periphanem Platenium,
Ego ſum,ſi quid vis. M.nempe quem in adoleſcentia
Memorant apud reges armis, arte duellica
Divitias magnas indeptum ? P. imo ſi audias
Meas pugnas, fugias manibus demiſſis domum.
M. Pol ego magis unum quæro, meas cui prædicem, (locus.
Quam illum qui memoret ſuas mihi. P. hic non eſt
Quin tu alium quæras, cui centones farcias.
M. Animum advorte,ut,quod ad te venio,intellegas.
Meam amicam audivi te eſſe mercatum. P. attate!
Nunc demum ſcio ego hunc, qui ſit; quem dudum Epidicus
Mihi prædicavit militem. adoleſcens, ita'ſt
Vt dicis: emi. M. volo te verbis pauculis,
Si tibi moleſtum non eſt. P. non edepol ſcio.
Moleſtum non eſt, niſi dicis quid velis.
M. Mihi illanc ut tramittas: argentum accipias.
P. Habeas. M. nam quid ego apud te parcam proloqui?
Ego illam hodie volo facere libertam meam,
Mihi concubina quæ ſit. P. te abſolvam brevi.
Argenti quinquaginta mihi illa empta eſt minis.
Sexaginta mihi ſi denumerantur minæ,
Tuas poſſidebit mulier faxo ferias:
Atque ita profecto, ut eam ex hoc exoneres agro.
M. Eſtne empta mihi hæc? P. iſtis legibus habeas licet.
M. Conciliaviſti pulchre. P. heus, foras educite,
Quam introduxiſtis fidicinam. atque etiam fides,
Ei quæ acceſſere, tibi addam dono gratiis.
Age, accipe hanc ſis. M. quæ intemperiæ te tenent?
Quas tu mihi tenebras cudis? quin tu fidicinam
Produci intus jubes! P. hæc ergo eſt fidicina.
Hic alia nulla'ſt. M. non mihi nugari potes.
Quin tu huc producis fidicinam Acropoliſtidem?
P. Hæc, inquam, eſt. M. non hæc, inquam, eſt: non noviſſe me
Meam rere amicam poſſe? P. hanc, inquam, filius
Meus deperibat fidicinam. M. hæc non eſt ea.
P. Quid? non eſt? M. non eſt. P. unde hæc igitur gentium eſt?
Equidem hercle argentum pro hac dedi. M. ſtulte datum
Reor,

Reor, atque peccatum largiter. P. imo hæc ea'ſt.
Nam ſervum miſi, qui ſectarier ſolet
Meum gnatum. ipſe hanc emit fidicinam. M. hem! iſtic homo
Articulatim te concidit, ſenex, tuus
Servus. P. quid? concidit? M. nihil: ſic ſuſpicio'ſt.
Nam pro fidicina iſtac hæc ſuppoſita eſt tibi.
Senex, tibi os eſt ſublitum plane & probe.
P. Ego illam requiram jam, ubi ubi eſt. bellator, vale.
Euge: frugi Epidice, frugi es: pugnaſti. homo es,
Qui me emunxiſti mucidum, minimi pretî.
Mercatus te hodie eſt de lenone Apœcides?
Ehodum. F. ego iſtunc hominem nunquam audivi ante hunc diem,
Neque me quidem emere quiſquam ulla pecunia
Potuit, quæ plus jam ſum libera quinquennium.
P. Quid tibi negotii eſt meæ domi igitur? F. audies.
Conducta veni, ut fidibus cantarem ſeni,
Dum rem divinam faceret. P. fateor me omnium
Hominum eſſe Athenis Atticis minimi pretî.
Sed tu noviſtin' fidicinam Acropoliſtidem?
F. Tam facile, quam me. P. ubi habitat? F. poſtquam libera 'ſt, ubi (liberaverit,
Habitet dum, incerto ſcio. P. eho! ain'? quis eam
Volo ſcire, ſi ſcis. F. id quod audivi audies.
Stratippoclem audivi Periphani filium
Abſentem curaviſſe ut fieret libera.
P. Perii hercle! ſi iſthæc vera ſunt. planiſſime
Meum exenteravit Epidicus marſupium.
F. Hæc ſic audivi: nunquid me vis cæterum?
P. Malo cruciatu ut pereas, atque abeas cito.
F. Fides non reddis? P. neque fides, neque tibias.
Propera igitur fugere hinc, ſi te dii amant. F. abiero.
Flagitio cum majore poſt reddes tamen.
P. Quid nunc? qui in tantis poſitus ſum ſententiis,
Eumne ego ſinam impune? imo etiamſi alterum
Tantum perdundum eſt, perdam potius, quam ſinam
Me impune irriſum eſſe habitum, depeculatum eis.
Sic mihi data eſſe verba præſenti palam!
Atque me minoris facio præ illo, qui omnium
Legum atque jurium fictor, conditor cluet.
Is etiam ſeſe ſapere memorat; MALLEVM
Sapientiorem * * manubrio.

ACTVS IV. SCENA I.

Philippa *mulier*, Periphanes *ſenex.*

SI quid eſt homini miſeriarum, quod miſereſcat, miſer ex animo eſt.
Id ego experior, cui multa in unum locum confluunt, quæ meum
Pectus pulſant ſimul: multiplex ærumna me exercitam habet: paupertas,
Pavor territat mentem animi, neque ubi meas collocem ſpes,
Habeo uſquam munitum locum. ita gnata mea hoſtium eſt potita:
Neque ea nunc ubi ſit neſcio. Pe. quis illæc eſt mulier, timido
Pectore peregre adveniens, quæ ipſa ſe miſereatur? Ph. in his dictus eſt
Locis habitare mihi Periphanes. Pe. me nominat hæc: credo egó (dare
Illi hoſpitio uſus invenit. Ph. pervelim mercedem
Qui monſtret eum mihi hominem, aut ubi ille habitet. Pe. noſcito ego hanc.
Nam videor, neſcio ubi, me vidiſſe prius. eſtne ea, an non?
Eſt, quam animus retur meus? Ph. dî boni! viſitavi antidhac.
Pe. Certe ea eſt, quam in Epidauro pauperculam memini comprimere.
Pe. Plane hic illic eſt, qui mihi in Epidauro primus pudicitiam
Pepulit. Pe. quæ meo compreſſu peperit filiam, quam domi
Nunc habeo. Ph. quid ſi adeam? Pe. haud ſcio an congrediar, ſi hæc ea eſt.
Ph. Sin eſt is homo, ſicut anni multi me dubiam dant. Pe. longa
Dies meum incertat animum. ſin ea eſt, quam incerto autumo, hanc
Congrediar aſtu. Ph. muliebris adhibenda mihi malitia nunc eſt.
Pe. Compellabo. Ph. orationis aciem contra conferam.

Pe. Salva

PE. Salva ſis. PH. ſalutem accipio mihi & meis.
PE. quid cæterum? (accuſo fidem.
PH. Salvus ſis: quod credidiſti, reddo. PE. haud
Novin' ego te? PH. ſi ego te novi, animum inducam uti noveris.
PE. Vbi te viſitavi? PH. inique injurius. PE. quid jam? PH. quia
Tuæ memoriæ interpretari me æquum cenſes.
PE. commode (rectius
Fabulata es. PH. mira memoras. PE. hem! iſtuc
Meminiſtin'? PH. memini id. PE. in Epidauro.
PH. ah, guttula
Pectus ardens mihi aſperſiſti. PE. virgini pauperculæ,
(is es,
Tuæque matri me levare paupertatem. PH. tun'
Qui per voluptatem tuam in me ærumnam obſeviſti gravem?
(ſalvum ſentio
PE. Ego ſum. ſalve. PH. ſalva ſum, quia te eſſe
PE. Cedo manum. PH. accipe, ærumnoſam & miſeriarum compotem
Mulierem retines. PE. quid eſt, quod vultus te turbat tuus?
PH. Filiam, quam ex te ſuſcepi. PE. quid eam?
PH. eductam perdidi.
Hoſtium eſt potita. PE. habe animum lenem, & tranquillum face:
Domi meæ eccam ſalvam & ſanam: nam poſtquam audivi illico
(tum dedi
Ex meo ſervo illam eſſe captam, continuo argen-
Vt emeretur. ille eam rem adeo ſobrie & frugaliter
Accuravit, ut alias res eſt impenſe improbus.
PH. Fac videam, ſi me vis vivere. PE. eho Canthara, ſtatim jube
Acropoliſtidem prodire filiam ante ædes meam.
Vt ſuam videat matrem. PH. remigrat animus nunc demum mihi.

ACTVS IV. SCENA II.

FIDICINA, PERIPHANES *ſenex*, PHILIPPA *mulier*.

QVid eſt, pater, quod me excivisti ante ædis?
PE. ut matrem tuam
Videas, adeas, advenienti des ſalutem atque oſculum.

F. Quam

F. Quam meam matrem? PE. quæ exanimata exequitur aſpectum tuum.

PH. Quis iſtæc eſt, quam tu oſculum mihi ferre jubes? PE. tua filia.

PH. Hæccine? PE. hæc. PH. egone oſculum huic dem? PE. cur non, quæ ex te nata ſit?

PH. Tu homo inſanis. PE. egone? PH. tute. PE. cur? PH. quia ego hanc quæ ſiet,

Neque ſcio, neque novi, neque ego hanc oculis vidi ante hunc diem.

PE. Scio quid erres, quia veſtitum atque ornatum immutabilem

Habet hæc. PH. ALITER CATVLI longe olent, aliter ſues. nego

Eam me noviſſe, quæ ſit. PE. prô deûm atque hominum fidem! (domi,

Quid? ego lenocinium facio? qui habeam alienos

Atque argentum egurgitem domo prorſum. quid tu, quæ patrem

Tuum vocas me, atque oſculare? quid ſtas ſtupida? quid taces?

FI. Quid loquar vis? PE. hæc negat ſe tuam eſſe matrem. FI. ne fuat,

Si non volt. equidem hac invita tamen ero matris filia.

Non me iſtanc cogere æquum eſt meam eſſe matrem, ſi ne volt.

PE. Cur me igitur patrem vocabas? FI. tua iſtæc culpa eſt, non mea.

Non patrem ego te nominem, ubi tu tuam me appelles filiam?

Hanc quoque etiam ſi me appellet filiam, matrem vocem.

Negat hæc, filiam me ſuam eſſe, non ergo hæc mater mea eſt. (omnia

Poſtremo hæc mea culpa non eſt. quæ didici, dixi

Epidicus mihi magiſter fuit. PE. perii! PLAVSTRVM perculi.

FI. Nunquid ego ibi peccavi? PE. ſi hercle te unquam audivero patrem

Me vocare, vitam tuam ego interimam, peſſima. FI. non voco. (pater

Vbi voles pater eſſe, ibi eſto: ubi noles, ne fueris.

PH. Qui

PH. Quid? ob eam rem hanc emiſti, quia tuam
gnatam ratus? quibus (liam
De ſignis agnoſcebas? PE. nullis. PH. quare ergo fi-
Credidiſti noſtram? PE. ſervus Epidicus dixit mihi
PH. Quid ſi ſervo aliter viſum eſt? non poteras no-
viſſe, obſecro?
PE. Quid ego? qui illam, ut primum vidi, nunquam
vidi poſtea.
PH. Perii miſera! PE. ne fle, mulier: intro abi, ha-
beto animum bonum.
Ego illam reperiam. PH. heic Athenis civis eam
emit Atticus:
Adoleſcentem equidem dicebant emiſſe. PE. in-
veniam: tace:
Abi modo intro, atque hanc aſſerva Circam, Solis
filiam. (bo:
Ego relictis rebus Epidicum operam quærendo da-
Si invenio, exitiabilem ego illi faciam hunc, ut fiat,
diem.

ACTVS V. SCENA I.

STRATIPPOCLES *adoleſcens*, EPIDI-
CVS *ſervus*, DANISTA, VIRGO.

MAle morigerus mihi eſt Daniſta, qui de me
argentum non petit,
Neque illam adducit quæ empta ex præda eſt. ſed
eccum incedit Epidicus.
Quid illuc eſt, quod illi caperat frons ſeveritudine?
E. Si undecim deos præter ſeſe ſecum adducat Iup-
piter,
Ita non omnes ex cruciatu poterunt eximere Epi-
dicum.
Periphanem emere lora vidi. aderat ibi una Apœ-
cides, (ſibi
Nunc homines me quæritare credo. ſenſerunt. ſciunt
Data eſſe verba. S. quid agis, mea commoditas?
E. quod miſer.
S. Quid eſt tibi? E. quin tu mihi adornas ad fugam
viaticum,
Priuſquam pereo. nam per urbem duo defloccati
ſenes
Quæritant me, in manibus geſtant copulas ſecum
duas.

S. Habe bonum animum. E. quippe ego, cui libertas in mundo ſita'ſt.

S. Ego te ſervabo. E. ædepol me illi melius, ſi nacti fuant,

Sed quis eſt hæc muliercula, & illic gravaſtellus qui venit?

S. Hic eſt Daniſta: hæc illa eſt autem, quam emi ex præda. E. hæccine'ſt?

S. Hæc. eſtne ut tibi dixi? aſpecta. E. Hæc? S. contempla, Epidice:

Vſque ab unguiculo ad capillum ſummum eſt feſtiviſſima.

Eſtne? conſidera: vide: ſignum pictum pulchre videris.

E. Ex tuis verbis meum futurum corium pulchrum prædicas:

Quem Apelles atque Zeuſis duo pingent pigmentis ulmeis.

S. Dii immortales, otioſe iſſe admiror. pedibus pulmoneis

Qui perhibetur, prius veniſſet, quam tu adveniſti mihi.

D. Hæc edepol remorata med eſt. S. ſiquidem iſtius gratia (cito.

Es remoratus, quod iſta voluit, nimium adveniſti

D. Age, age, abſolve me, atque argentum numera, ne comites morer.

S. Pernumeratum eſt. D. tene cruminam: huc inde. S. ſapienter venis.

Operire, dum effero ad te argentum. D. matura. S. domi eſt.

E. Satin' ego oculis utilitatem obtineo ſincere, an parum?

E Philippa matre natam, ac Thebis Epidauri ſatam,

Videon' ego Teleſtidem te, Periphani filiam?

V. Quis tu homo es, qui meum parentum nomen memoras, & meum?

E. Non me noviſti? V. quod quidem nunc veniat in mentem mihi.

E. Non meminiſti me auream ad te afferre natali die?

Luaulam atque anellum aureolum in digitum? V. memini, mi homo

Tune

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Tune is es? E. ego ſum, & iſtic frater tuus eſt, alia matre, uno patre.

V. Quid pater meus? vivu'ſt? E. animo liquido & tranquillo es; tace.

V. Dii me ex perdita ſervatam cupiunt, ſi vera autumas.

E. Non habeo ullam occaſionem, ut apud te falſa fabuler.

S. Accipe argentum hoc, Daniſta. hic ſunt quadraginta minæ.

Si quid erit dubium, immutabo. D. benefeciſti. bene vale.

S. Nunc enim tu mea es. V. ſoror quidem ædepol, ut tu æque ſcias.

Salve frater. S. ſanan' hæc eſt? E. ſana, ſi appellat ſuum

S. Quid? ego modo huic frater factus ſum, dum intro eo atque exeo?

E. QVOD BONI EST, id tacitus taceas tute tecum, & gaudeas.

S. Perdidiſti, & repperiſti me, ſoror. E. ſtultus tace.

Tibi quidem, quod ames, domi præſto'ſt fidicina opera mea?

Et ſororem in libertatem idem opera concilio mea.

S. Epidice, fateor. E. abi intro, ac jube huic aquam calefieri.

Cætera hæc poſterius faxo ſcibis, ubi erit otium.

S. Sequere hac me, mea ſoror. E. ego ad vos Theſprionem juſſero

Huc tranſire. ſed memento, ſi quid ſæviunt ſenes,

Suppetias mihi cum ſorore ferre. S. facile iſtuc erit.

E. Theſprio, exi iſtac per hortum, affer domum auxilium mihi.

Magna res eſt: minoris multo facio, quam dudum, ſenes.

Remeabo intro, ut accurentur advenientes hoſpites.

Eadem hæc intus edocebo, quæ ego ſcio, Stratippoclem.

Non fugio. domi adeſſe certum 'ſt. neque ille haud objiciet mihi

Pedibus ſeſe provocatum. abeo intro. nimis longum loquor.

ACTVS V. SC quippe II.

PERIPHANES, APOECIDES, *ſenes duo.* EPIDICVS.

SAtin' ille homo ludibrio nos vetulos decrepitos duos
Habet? A. imo edepol! tu quidem miſerum me habes miſeris modis.
P. Tace ſis modo. ſine me hominem apiſci. A. dico ego tibi jam, ut ſcias,
Alium tibi te comitem melius quærere: ita, dum te ſequor,
Laſſitudine invaſerunt miſero in genua flemina.
P. Quot illic hodie me exemplis ludificatu'ſt, atque te?
Vt illic autem exenteravit mihi opes argentarias?
A. Apage illum à me? nam ille quidem Vulcani irati eſt filius:
Quaqua tangit, omne amburit: ſi prope aſtes, æſtu calefacit.
E. Duodecim deis plus quam in cœlo eſt deorum immortalium! (tant.
Mihi nunc auxilio adjutores ſunt, & mecum mili-
Quicquid ego malefeci, auxilia mihi & ſuppetiæ ſunt domi.
Apolactizo inimicos omnes. P. ubi illum quæram gentium?
A. Dum ſine me quæras, quæras mea cauſa vel medio in mari.
E. Quid me quæris? quid laboras? quid hunc ſollicitas? ecce me.
Num te fugi? num ab domo abſum? num oculis conceſſi tuis?
Nec tibi ſupplico. vincire vis? hem. oſtendo manus.
Tu habes lora: ego te emere vidi. quid nunc ceſſas? colliga.
P. I licet. vadimonium ultro mihi hic facis. E. quin colligas?
P. Edepol mancipium ſceleſtum. E. te profecto, Apœcides, (Epidice.
Nihil moror mihi precatorem. A. facile exoras,
E. Eho quid agis? P. tuon' arbitratu? E. meo hercle vero, atque haud tuo.

Colliganda es? E. ego [illegible] ibi hodie. P. at non lubet.
E. non? colliga.

P. At mihi magis lubet ſolutum te rogitare. E. at nihil ſcies.

A. Tragulam in te injicere adornat. neſcio, quam fabricam facit.

E. Tibi morem facis, cum ego ſolutus aſto. alliga, inquam; colliga.

P. At mihi magis lubet ſolutum te rogitare. E. at nihil ſcies.

P. Quid ago? A. quid agas? mos geratur. E. frugi es tu homo, Apœcides.

P. Cedo manus igitur. E. morantur nihil. atque arcte colliga,

Nihil vero obnoxioſe. P. facto opere arbitraminor.

E. Bene hoc habet! age nunc jam ex me exquire: rogita quod lubet.

P. Qua fiducia auſus primum, quæ empta eſt nudiustertius,

Filiam meam dicere eſſe? E. lubuit: ea fiducia.

P. Ain' tu? lubuit? E. ajo: vel da pignus, ni ea ſit filia.

P. Quam negat noviſſe mater? E. ni ergo matris filia (eſt,

In meum nummum, in tuum talentum pignus da. P. enim iſtæc captio'ſt.

Sed quis ea eſt mulier? E. tui gnati amica, ut omnem rem ſcias.

P. Dedin' tibi minas triginta ob filiam? E. fateor datas:

Et eo argento illam me emiſſe amicam filii fidici- (nam

Pro tua filia. iſtis adeo te tetigi triginta minis.

P. Quomodo me ludifeciſti de illa conductitia

Fidicina? E. factum hercle vero, & recte factum judico.

P. Quid poſtremo argento factum eſt, quod dedi? E. dicam tibi.

Neque malo homini, neque benigno, tuo dedi Stra- (tippocli.

P. Cur dare auſus? E. quia mihi libitum eſt. P. quæ hæc, malum, ferocia eſt?

E. Etiam inclamitor quaſi ſervus? P. cum tu es liber, gaudeo.

E. Merui, ut fierem. P. tu meruiſti? E. viſe intro. ego faxo ſcies

Hoc ita eſſe. P. quid eſt negotii? E. jam ipſa res dicet tibi:
Abi modo intro. P. hei, non illuc temere'ſt! aſſerva iſtunc, Apœcides.
A. Quid illuc, Epidice, eſt negotii? E. maxima hercle injuria
Vinctus aſto, cujus hæc hodie opera inventa eſt filia.
A. Ain, tu te illius inveniſſe filiam? E. inveni, & domi eſt.
Sed VT ACERBVM EST, pro benefactis cum mali meſſem metas!
A. Quemne hodie per urbem uterque ſumus defeſſi quærere?
E. Ego ſum defeſſus reperire, vos defeſſi quærere.
P. Quid iſtic oratis opere tanto? meruiſſe intellego,
Vt liceat merito hujus tacere. cedo tu, ut exſolvam, manus.
E. Ne attigas. P. oſtende vero E. nolo. P. non æquum facis.
E. Nunquam, hercle, hodie niſi ſupplicium mihi das, me ſolvi ſinam.
P. Optimum atque æquiſſimum oras. ſoccos, tunicam, pallium
Tibi dabo. E. quid deinde porro? P. libertatem, E. at poſtea?
Novo liberto opus eſt quod pappet. P. dabitur. præbebo cibum.
E. Nunquam hercle hodie niſi me oraſſis, ſolves, P. oro te, Epidice,
Mihi ignoſcas, ſi quid imprudens culpa peccavi mea.
At ob eam rem liber eſto. E. invitus do hanc veniam tibi,
Niſi neceſſitate cogar. ſolve ſane, ſi lubet.

GREX.

HIc is homo eſt, qui libertatem malitia invenit ſua.
Plaudite, valete: lumbos ſurgite atque extollite.

FINIS EPIDICI.

BAC-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

BACCHIDES.

Dramatis Perſonæ.

PISTOCLERVS *adoleſcens.*	MNESILOCHVS *adoleſcens.*
LYDVS *pædagogus.*	PARASITVS.
BACCHIDES *meretrices.*	MILITIS *puer.*
	PHILOXENVS *ſenex.*
CHRYSALVS *ſervos.*	CLEOMACHVS *miles.*
NICOBVLVS *ſenex.*	GREX.

ACTVS I. SCENA I.

BACCHIDES, PISTOCLERVS.

QVid ſi hoc potis eſt, ut taceas, ego loquar? B. lepide: licet.
B. Vbi me fugiet memoria, ibi tu facito, ut ſubvenias, ſoror.
B. Pol magis metuo, mihi in monendo ne defuerit oratio.
B. Pol ego quoque metuo, luſciniolæ ne defuerit cantio.
Sequere hac. P. quid agunt duæ germanæ meretrices cognomines?
Quid in concilio conſuluiſtis? B. bene. P. pol haud meretricium eſt.
B. MISERIVS nihil eſt quam mulier. P. quid eſſe dicis dignius?
B. Hæc ita me orat, ſibi qui caveat, aliquem ut hominem reperiam,
Ab iſtoc milite: ut, ubi emeritum ſibi ſit, ſe ut revehat domum.
Id, amabo te, huic caveas. P. quid iſti caveam? B. ut revehatur domum,
Vbi ei dediderit operas: ne hanc ille habeat pro ancilla ſibi.
Nam hæc ſi habeat aurum, quod illi renumeret, faciat lubens.
P. Vbi nunc is homo eſt? B. jam hic credo aderit. ſed hoc idem apud nos rectius
Poteris agere: atque is dum veniat, ſedens ibi operibere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eâdem biberis: eâdem dedero tibi, ubi biberis, ſavium.

P. Viſcus merus veſtra eſt blanditia. B. quid jam? P. quia enim intellego,

Duæ unum expetitis palumbem. perii, arundo alas verberat.

Non ego iſtuc facinus mihi, mulier, conducibile eſſe arbitror.

B. Quî, amabo? P. quia Bacchis, Bacchas metuo & Bacchanal tuum.

B. Quid eſt quod metuis? ne tibi lectus malitiam apud me ſuadeat?

P. Magis illectum tuum quam lectum metuo. mala tu es beſtia.

Nam Huic Ætati Non conducit, mulier, latebroſus locus.

B. Egomet, apud me ſi quid ſtulte facere cupias, prohibeam.

Sed ego apud me te eſſe ob eam rem, Miles cum veniat, volo:

Quia, cum tu aderis, huic mihique haud faciet quiſquam injuriam.

Tu prohibebis, & eadem opera tuo ſodali operam dabis.

Et ille adveniens tuam med eſſe amicam ſuſpicabi-(tur,

Quid, amabo, obticuiſti? P. quia iſtæc lepida ſunt memoratui:

Eadem in uſu, atque ubi periculum facias, aculeata (ſunt,

Animum fodicant, bona deſtimulant, facta & famam ſauciant.

Apage à me, apage. B. ah, nimium ferus es. P. mihi ſum. B. malaciſſandus es.

Et quid ab hac metuis? P. quid ego metuam, rogitas? homo adoleſcentulus

Penetrare hujuſmodi in palæſtram, ubi damnis deſudaſcitur,

Vbi pro diſco damnum capiam, pro curſura dede-(cus?

B. Lepide memoras. P. ubi ego capiam pro machæra turturem,

Vbique imponat in manum alius mihi pro ceſtu cantharum:

Pro galea ſcaphium, pro inſigni ſit corolla plectilis,

Pro haſta talus: pro lorica malacum capiam pallium:

Vbi

Vbi mihi pro equo lectus detur, ſcortum pro ſcuto accubet.
Apage à me, apage B. ah nimium ferus es. P. mihi ſum. B. malaciſſandus es.
Equidem tibi do hanc operam. P. at nimium pretioſa es operaria.
B. Simulato me amare. P. utrum ego joco aſſimulem iſtud, an ſerio?
B. Heja! hoc agere meliu'ſt: Miles quum huc adveniat, te volo
Me amplexari. P. quid eo mihi opus eſt? B. ut ille te videat, volo.
Scio, quid ago. P. & pol ego ſcio, quod metuo. ſed quid ais? B. quid eſt?
P. Quid? ſi apud te veniat de ſubito prandium, aut potatio
Forte, aut cœna, ut ſolet in iſtis fieri conciliabulis,
Vbi ego tum accubem? B. apud me, mi anime: ut lepidus cum lepida accubet.
Locus hic apud nos, quamvis ſubito venias, ſemper liber eſt.
Vbi tu lepide voles eſſe tibi, Mea roſa mihi dicito:
Dato, qui bene ſit: ego, ubi bene ſit, tibi locum lepidum dabo.
P. Rapidus fluvius eſt hic, non hac temere tranſiri poteſt.
B. Atque ecaſtor apud hunc fluvium aliquid perdundum eſt tibi.
Manum da, & ſequere. P. aha, minime! B. quid ita?
P. Quia Iſtoc Illecebroſius
Fieri nihil poteſt, Nox, Mulier, Vinum, homini adoleſcentulo.
B. Age igitur. equidem pol nihili facio, niſi cauſſa (tua.
Ille quidem hanc abducet. tu nullus affueris, ſi non lubet.
P. Sumne autem nihili, qui nequeam ingenio moderari meo?
B. Quid eſt quod metuas? P. nihil eſt. nunc ego, mulier, tibi me emancupo:
Tuus ſum, tibi dedo operam. B. lepidus. nunc ego te facere hoc volo.
Ego ſorori meæ cœnam hodie dare volo viaticam:
Ego tibi argentum jubeo jam intus efferri foras:

Tu facito obſonatum nobis ſit opulentum obſonium.
P. Ego obſonabo. nam id flagitium ſit meum, mea te gratia,
Et operam dare mihi, & ad eam operam facere ſumptum de tuo.
B. At ego nolo dare te quicquam. P. ſine. B. ſino equidem, ſi lubet. (deſinam.
Propera, amabo P. prius hic adero, quam te amare
B. Bene me accipis advenientem, mea ſoror. B. quid ita, obſecro?
B. Quia piſcatus, meo quidem animo, hic tibi hodie evenit bonus.
B. Meus ille quidem eſt. tibi nunc operam dabo de Mneſilocho, ſoror,
Vt hic accipias potius aurum, quam hinc eas cum Milite.
B. Cupio. B. dabitur opera. aqua calet. eamus hinc intro, ut laves.
Nam ut in navi vecta es, credo timida es. B. aliquantum ſoror (ſoror.
Simul hinc neſcio qui turbat, qui huc it. decedamus
B. Sequere hac igitur me intro in lectum, ut ſedes laſſitudinem.

ACTVS I. SCENA II.

LYDVS *ſervus*, PISTOCLERVS *adoleſcens*

IAMDVDVM, Piſtoclere, tacitus te ſequor,
Spectans, quas tute res hoc ornatu geras.
Nam, ita me dii ament, ut Lycurgus mihi quidem
Videtur poſſe hic ad nequitiam adducier.
Quo nunc capeſſis tete hinc advorſa via
Cum tanta pompa? P. huc. L. quid huc? quis iſtic habet?
P. Amor, Voluptas, Venus, Venuſtas, Gaudium,
Iocus, Ludus, Sermo, ſuavis Suaviatio.
L. Quid tibi commercii eſt cum diis damnoſiſſimis?
P. MALI SVNT homines, qui bonis dicunt male.
Tu dîs nec recte dicis: non æquum facis.
L. An Deus eſt ullus ſuavis Suaviatio?
P. An non putaſti eſſe? nimium quam. ô Lyde, es barbarus!

Quem

Quem ego ſapere nimio cenſui plus quam Thalem,
I, ſtultior es barbaro Potitio,
Qui tantus natu deorum neſcis nomina.
L. Non hic placet mihi ornatus. P. nemo ergo tibi
Hoc apparavit? mihi paratum eſt, cui placet.
L. Etiam me adverſus exordire argutias?
Qui ſi decem habeas linguas, mutum eſſe addecet.
P. NON OMNIS ætas, Lyde, ludo convenit.
Magis unum in mente eſt mihi nunc, ſatis ut commode
Pro dignitate obſonii hæc concuret cocus.
L. Iam perdidiſti te, atque me, atque operam meam,
Quid tibi nequicquam ſæpe monſtravi bene.
P. Ibidem ego meam operam perdidi, ubi tu tuam:
Tua diſciplina nec mihi prodeſt, nec tibi.
L. O præligatum pectus! P. odioſus mihi es.
Tace, atque ſequere, Lyde, me. L. illuc ſis vide:
Non pædagogum jam me, ſed Lydum vocat.
P. Non par videtur, neque ſit conſentaneum,
Cum herus hic intus ſit, & cum amica ſua accubet,
Cumque oſculetur, & convivæ alii accubent,
Præſentibus illis pædagogus una ut ſiet.
L. An hoc ad eas res obſonatum eſt obſecro?
P. Sperat quidem animus: quo eveniat, diis in manu eſt.
L. Tu amicam habebis? P. cum videbis, tum ſcies.
L. Imo neque habebis, nec ſinam: iturus ſum domum.
P. Omitte, Lyde, ac cave malo. L. quid? cave (malo?
P. Iam exceſſit mihi ætas ex magiſterio tuo.
L. O barathrum, ubi nunc es? ut ego te uſurpem lubens.
Video nimio jam multo plus quam volueram.
Vixiſſe nimio ſatiu'ſt jam, quam vivere.
Magiſtron' quenquam dicipulum minitarier?
Nihil moror diſcipulos mihi eſſe jam plenos ſangui-
Valens afflictet me vacivom virium. (nis:
P. Fiam, ut ego opinor, Hercules; tu autem Linus.
L. Pol metuo magis, ne Phœnix tuis factis fuam,
Teque ad patrem eſſe mortuum renunciem.
P. Satis hiſtoriarum eſt. L. hic vereri perdidit.
Compendium ædepol haud ætati optabile
Feciſti, cum iſtanc nactu's impudentiam.

Occi-

Occiſus hic homo eſt. ecquid in mentem eſt tibi,
Patrem tibi eſſe? P. tibi ego, aut tu mihi ſervus es?
L. Pejor magiſter te iſtæc docuit, non ego.
Nimio es tu ad iſtas res diſcipulus docilior,
Quam ad illa, quæ te docui, ubi operam perdidi.
P. Iſtactenus tibi, Lyde, libertas data eſt.
Orationis ſatis eſt. ſequere me, ac tace.
L. Edepol feciſti furtum in ætatem malum,
Quum iſtæc flagitia me celaviſti, & patrem.

ACTVS II. SCENA I.

CHRYSALVS *ſervus.*

HErilis patria ſalve: quam ego biennio,
Poſtquam hinc in Epheſum abii, conſpicio lubens,
Saluto te vicine Apollo, qui ædibus
Propinquus noſtris accolis, veneror que te,
Ne Nicobulum me ſinas noſtrum ſenem
Prius convenire, quam ſodalem viderim
Mneſilochi Piſtoclerum, quem ad epiſtolam
Mneſilochus miſit ſuper amica Bacchide.

ACTVS II. SCENA II.

PISTOCLERVS *adoleſcens*, CHRYSALVS *ſervus.*

MIrum eſt, me, ut redeam, te opere tanto quærere;
Qui abire hinc nullo pacto poſſim, ſi velim:
Ita me vadatum amore vinctumque attines.
C. Prô dii immortales, Piſtoclerum conſpicor.
O Piſtoclere, ſalve. P. ſalve, Chryſale.
C. Compendii verba multa jam faciam tibi.
Venire tu me gaudes, ego credo tibi.
Hoſpitium & cœnam pollicere, ut convenit
Peregre advenienti: ego autem venturum annuo.
Salutem tibi ab ſodali ſolidam nuncio.
Rogabis me ubi ſit. P. vivitne & recte valet?
C. Iſtuc volebam ego ex te percunctarier.
P. Qui ſcire poſſum? C. nullus plus. quemnam ad modum?
C. Quia ſi illa inventa eſt, quam ille amat, vivit recte & valet:
Si non inventa eſt, minus valet, moribundus eſt.
ANIMA eſt amica amanti: ſi abeſt, nullus eſt:

Si adeſt, res nulla'ſt: ipſus eſt nequam & miſer.
Sed tu quid factitaſti mandatis ſuper?
P. Egon' ut quod ab illo attigiſſet nuncius,
Non impetratum id advenienti ei redderem?
Regiones colere mavellem Acherunticas.
C. Eho, an inveniſti Bacchidem? P. Samiam quidem.
C. Vide quæſo, ne quis tractet illam indiligens.
Scis tu, ut confringi vas cito Samium ſolet.
P. Iamne, ut ſoles? C. dic ubi ea nunc eſt, obſecro?
P. Hic exeuntem me unde aſpexiſti modo.
C. Vt iſtuc eſt lepidum! proximæ viciniæ
Habitat. & quidnam meminit Mneſilochi? P. rogas?
Imo unice unum plurimi pendit. C. papæ!
P. Imo ut eum credis? miſera amans deſiderat.
C. Scitum iſtuc. P. imo Chryſale, hem non tantulum
Vnquam intermittit tempus, quin eum nominet.
C. Tanto hercle melior Bacchis. P. imo. C. imo hercle abiero
Potius. P. num invitus rem bene geſtam audis heri?
B. Non herus, ſed actor mihi cor odio ſauciat.
Etiam EPIDICVM, quam ego fabulam æque ac me ipſum amo.
Nullam æque invitus ſpecto, ſi agit Pellio.
Sed Bacchis etiam fortis tibi viſa eſt? P. rogas?
Ni nactus Venerem eſſem, hanc Iunonem dicerem.
C. Edepol, Mneſiloche, ut rem hanc natam eſſe intellego,
Quod ames, paratum eſt: quod des, invento eſt opus.
Nam iſtoc fortaſſe aurum eſt opus. P. Philippeo quidem.
C. Atque eo fortaſſe jam opus eſt. P. imo etiam prius.
Nam jam huc adveniet Miles. C. & miles quidem!
P. Qui de amittenda Bacchide aurum hic exigit.
C. Veniat quando vult, atque ita ne mihi ſit moræ.
Domi eſt: non metuo, nec cuiquam ſupplico,
Dum quidem hoc valebit pectus perfidia meum.
Abi intro. ego hic curabo. tu intus dicito
Mneſilochum adeſſe Bacchidi. P. faciam ut jubes.
C. Negotium hoc ad me attinet aurarium;
Mille & ducentos Philippos attulimus aureos
Epheſo, quos hoſpes debuit noſtro ſeni.

Inde

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Inde ego hodie aliquam machinabor machinam,
Vnde aurum efficiam amanti herili filio.
Sed foris concrepuit noſtra : quinam exit foras ?

ACTUS II. SCENA III.

Nicobulus *ſenex*, Chrysalus *ſervus*.

IBo in Piræeum. viſam, ecquæ advenerit
In portum ex Epheſo navis mercatoria.
Nam meus formidat animus, noſtrum tamdiu
Ibi deſidere neque redire filium.
C. Extexam ego illum pulchre jam, ſi dii volunt.
Haud dormitandum eſt. eſt opus chryſo Chryſalo.
Adibo hunc, quem quidem ego hodie faciam hic arietem
Phryxi, itaque tondebo auro uſque ad vivam cutem.
Servus ſalutat Nicobulum Chryſalus.
N. Prô di immortales! Chryſale, ubi mihi eſt filius?
C. Quin tu primum ſalutem reddis quam dedi?
N. Salve. ſed ubinam eſt Mneſilochus? C. vivit, valet.
N. Venitne? C. venit. N. evax! aſperſiſti aquam.
Benene uſque valuit? C. pancratice atque athletice.
N. Quid hoc? qua cauſſa eum hinc in Epheſum miſeram,
Accepitne aurum ab hoſpite Archidemide?
C. Heu cor meum & cerebrum, Nicobule, finditur,
Iſtius hominis ubi fit quaque mentio,
Tun' hoſpitem illum nominas hoſtem tuum?
N. Quid ita hercle obſecro? C. quia ædepol certe ſcio,
Vulcanus, Sol, Luna, Dies, dei quatuor,
Sceleſtiorem nullum illuxere alterum.
N. Quamne Archidemidem? C. quam, inquam, Archidemidem.
N. Quid fecit? C. quid non fecit? quin tu id me rogas.
Primum, dum inficias ire cœpit filio,
Negare ſe debere tibi triobulum?
Continuo antiquum hoſpitem noſtrum ſibi
Mneſilochus advocavit, Pelagonem ſenem:
Eo præſente homini extemplo oſtendit ſymbolum,
Quem tute dederas ad eum, ut ferret, filio.
N. Quid, ubi ei oſtendit ſymbolum? C. infit dicere?
Adul-

Adulterinum, & non eum eſſe ſymbolum:
Quotque innocenti ei dixit contumelias!
Adulterare eum ajebat rebus cæteris.
N. Habetin' aurum? id mihi primum dici volo.
C. Poſtquam quidem Prætor recuperatores dedit,
Damnatus demum, vi coactus reddidit
Ducentos & mille Philippûm. N. tantum debuit.
C. Porro etiam auſculta pugnam, quam voluit dare.
N. Etiamne eſt, quid porro? C. hem accipe: trina hæc nunc erit.
N. Deceptus ſum. Autolyco hoſpiti aurum credidi.
C. Quin tu audi. N. imo ingenium avidi haud pernoram hoſpitis.
C. Poſtquam aurum abſtulimus, in navem conſcendimus,
omum cupientes. forte ut aſſedi in ſtega,
um circumſpecto, atque ego lembum conſpicor:
ongum eſt rigorem maleficum exornarier.
N. Perii hercle. lembus ille mihi lædit latus.
C. Is erat communis cum hoſpite & prædonibus.
N. Adeon' me fuiſſe fungum, ut qui illi crederem!
um mihi ipſum nomen ejus Archidemidis
amaret, dempturum eſſe, ſi quid crederem.
C. Is noſtræ navi lembus inſidias dabat.
cœpi ego obſervare eos, quam rem gerant.
erea è portu noſtra navis ſolvitur.
i portu exiimus, homines remigio ſequi,
ique aves, neque venti citius. quoniam ſentio
æ res gereretur, navem extemplo ſtatuimus.
ſum jam vident nos ſtare, occœperunt ratem
rbare in portu. N. ædepol mortales malos!
id denique agitis? C. ruſum in portum recipimus.
Sapienter factum à vobis. quid illi poſtea?
Revorſionem ad terram faciunt veſperi.
Aurum hercle auferre voluere. ei rei operam dabant.
Non me fefellit, ſenſi: eo exanimatus fui.
tquam nos vidimus auro inſidias fieri,
imus conſilium continuo, poſtridie
erimus inde aurum omne illis præſentibus,
m atque aperte, ut illi id factum ſciſcerent.
Scite hercle. cedo, quid illi? C. triſtes illico,
m extemplo à portu ire nos cum auro vident,
ducunt lembum capitibus quaſſantibus.

Nos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nos apud Theotimum omne aurum depoſuimus,
Qui illic ſacerdos eſt Dianæ Epheſiæ.
N. Qui iſtic Theotimus eſt? C. Megalobuli filius,
Qui nunc in Epheſo eſt Epheſiis cariſſimus.
N. Næ ille, hercle, mihi fit multo tanto carior,
Si me illoc auro tanto circumduxerit.
C. Quin in ipſa æde Dianæ conditum eſt.
Ibidem publicitus ſervant. N. occidiſtis me.
Nimio hic privatim ſervaretur rectius.
Sed vos nihilne attuliſtis inde auri domum?
C. Imo etiam. verum, quantum attulerit, neſcio.
N. Quid? neſcis? C. quia Mneſilochus noctu clanculum
Devenit ad Theotimum: nec mihi credere,
Nec cuiquam in navi voluit; eo ego neſcio
Quantum attulerit: verum haud permultum attulit.
N. Etiam dimidium cenſes? C. non edepol ſcio.
Verum haud opinor. N. fertne partem tertiam?
C. Non hercle opinor. verum verum neſcio.
Profecto de auro nihil ſcio, niſi neſcio.
Nunc tibimet illuc navi capiundum eſt iter,
Vt illud reportes aurum ab Theotimo domum.
Atque heus tu. N. quid vis? C. annulum gnati tui
Facito ut memineris ferre. N. quid opu'ſt annulo?
C. Quia id ſignum eſt cum Theotimo, qui eum illi afferet,
Ei aurum ut reddat. N. Meminero, & recte mones.
Sed diveſne eſt iſtic Theotimus? C. etiam rogas?
Qui ſoccis habeat auro ſuppactum ſolum.
N. Cur ita faſtidit? C. tantas divitias habet:
Neſcit quid faciat auro. N. mihi dederit velim.
Sed qui præſente id aurum Theotimo datum eſt?
C. Populo præſente: nullu'ſt Epheſi, quin ſciat.
N. Iſtuc ſapienter ſaltem fecit filius,
Cum diviti homini id aurum ſervandum dedit:
Ab eo licebit quamvis ſubito ſumere.
C. Imo hem tantiſper nunquam te morabitur,
Quin habeas illud quo die illuc veneris.
N. Cenſebam me effugiſſe à vita maritima,
Ne navigarem tandem hoc ætatis ſenex,
Id mihi haud utrum velim licere intellego;
Ita bellus hoſpes fecit Archidemides.
Vbi nunc eſt ergo meus Mneſilochus filius?

Deos atque amicos iit ſalutatum ad forum.
At ego hinc ad illum, ut conveniam quantum poteſt.
Ille eſt oneratus recte, & plus juſto vehit.
rſa hæc tela non male eſt omnino mihi,
mantem herilem copem facerem filium:
eci, ut aurum quantum vellet ſumeret;
ntum autem libeat reddere, ut reddat patri.
x in Epheſum hinc ibit aurum arceſſere:
noſtra agetur ætas in malacum modum,
idem hic relinquet, nec ſecum abducet ſenex
& Mneſilochum, quas ego hic turbas dabo?
quid futurum eſt, cum hoc ſenex reſciverit?
ſe excucurriſſe illuc fruſtra ſciverit,
ue aurum abuſos? quid mihi fiet poſtea?
o hercle adveniens nomen mutabit mihi,
etque exemplo Cruciſalum me ex Chryſalo.
gero hercle, ſi magis uſus venerit.
o reprehenſus, macto ego illum infortunio:
ſunt virgæ ruri, at mihi tergum domi eſt.
ibo, herili filio hanc fabricam dabo,
auro, amicaque ejus inventa Bacchide.

ACTUS III. SCENA I.

LYDUS *pædagogus*.

ndite atque aperite propere januam hanc Orci, obſecro:
equidem haud aliter eſſe duco. quippe quo nemo advenit,
quem ſpes reliquere omnes, eſſe ut frugi poſſiet. (mæ.
hides, non Bacchides, ſed Bacchæ ſunt acerri-
e iſtas à me ſorores, quæ hominum ſorbent ſanguinem.
s ad perniciem inſtructa domus optime atque opipare. (des.
t aſpexi, me continuo contuli protinam in pe-
ut hæc concluſa geſtem clanculum? ut ce-
em patrem,
lere, tua flagitia, aut damna, aut deſpoliabula?
s patrem, & me, teque amicoſqus omnes af-
ectas tuos. (perdere.
obrum, damnum, flagitium appellere una &

Neque mei , neque tui intus puditum eſt factis quæ
facis : (tuos ,
Quibus tuum patrem , meque una , amicos , affines
Tua infamia feciſti geruli figulos flagitii.
Nunc priuſquam malum iſtoc addis , certum eſt jam
dicam patri.
De me culpam hanc demolibor jam , & ſeni faciam
palam , (ras.
Vt eum ex lutulento cœno propere hinc eliciat fo-

ACTVS III. SCENA II.

Mnesilochvs *adoleſcens.*

MVltis modis meditatus egomet mecum ſum, &
ita eſſe arbitror : (det ,
Homini amico, qui eſt amicus , ita uti nomen poſſi-
Niſi deos , ei nihil præſtare. id opera expertus ſum
eſſe ita.
Nam ut in Epheſum hinc abii , (hoc factum eſt fer-
me ab hinc biennium) (ras
Ex Epheſo huc ad Piſtoclerum meum ſodalem lite-
Miſi , amicam ut mihi inveniret Bacchidem. illum
intellego
Inveniſſe , ut ſervus meus mihi nunciavit Chryſalus,
Condigne is quam technam de auro adverſum me-
um fecit patrem , (dere.
Vt mihi amanti copia eſſet ! ſed æquum id ei red-
Nam pol quidem, meo animo, ingrato homine nihil
impenſiu'ſt, (ficum.
Malefactorem amitti ſatius , quam relinqui bene-
Nimio præſtat impendioſum te , quam ingratum
dicier. (mali.
Illum laudabunt boni ; hoc etiam ipſi culpabunt
Qua me cauſſa magis cum cura eſſe ea quam obvi-
gilato eſt opus.
Nunc , Mneſiloche , ſpecimen ſpecitur , nunc certa-
men cernitur : (modi ;
Siſne nec ne , ut eſſe oportet ; malus , bonus ; cujus-
Iuſtus , injuſtus ; malignus, largus ; commodus , in-
commodus.
Cave ſis te ſuperare ſervum ſiris faciundo bene.
Vtut eris , moneo , haud celabis. Sed eccos video
incedere :
Patrem ſodalis & magiſtrum. hinc auſcultabo quam
rem agant. *ACTVS*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTUS III. SCENA III.

..YDUS *pædagogus*, PHILOXENUS *ſenex*, MNESILOCHUS *adoleſcens*.

NUnc experiar, ſitne acetum tibi peracre in pectore.
equere. P. quo ſequar? quo ducis nunc me? L. ad illam, quæ tuum
erdidit, peſſundedit tibi filium uni unicum.
. Eja, Lyde: LENITER qui ſæviunt, ſapiunt magis.
inus mirandum eſt, illæc ætas ſi quid illorum facit,
uam ſi non faciat, feci ego iſtæc itidem in adoleſcentia.
. Hei mihi, hei mihi! iſtæc illum perdidit aſſentatio.
am abſque te eſſet, ego illum haberem rectum ad ingenium bonum:
unc propter te tuamque pravus factus eſt fiduciam
ſtoclerus. M. dii immortales, meum ſodalem hic nominat.
uid hoc negotii eſt, Piſtoclerum Lydus quod herum tam ciet? (obſequi:
Paulisper, Lyde, eſt libido homini ſuo animo
n aderit tempus, cum ſeſe etiam ipſe oderit:
morem geras: (ſine.
um caveatur, præter æquum ne quid delinquat,
Non ſino, neque equidem illum me vivo corrumpi ſinam.
d tu, qui tam pro corrupto dicis cauſſam filio,
demne erat hæc diſciplina olim, cum tu adoleſcens eras?
go tibi hoc annis viginti fuiſſe primis copiæ,
gitum longe à pædagogo pedem ut efferres ædibus.
te Solem exorientem niſi in palæſtram veneras,
mnaſii præfecto haud mediocris pœnas penderes.
ue ubi obtigerat, hoc etiam ad malum arceſſebatur malum,
diſcipulus & magiſter perhibebantur improbi.
curſu, luctando, haſta, diſco, pugillatu, pila,
iendo ſeſe exercebant magis, quam, ſcorto aut ſaviis;

Ibi ſuam ætatem extendebant, non in latebro-
locis. (mur

Inde de hippodromo & palæſtra ubi reveniſſes c
Cinɛ̃ticulo præcinɛ̃tus in ſella apud magiſtrum
ſideres:

Cum librum legeres. ſi unam peccaviſſes ſyllabam
Fieret corium tam maculoſum, quam eſt nutri
pallium. (miſ

M. Propter me hæc nunc meo ſodali dici diſcruci
Ille innocens ſuſpicionem hanc ſuſtinet cauſſa me
P. Alii, Lyde, nunc ſunt mores. L. id equidem eg
certo ſcio.

Nam olim populi prius honorem capiebat ſuffragi
Quam magiſtro deſinebat eſſe dicto obediens.
At nunc priuſquam ſeptuennis eſt, ſi attigas cu
manu

Extemplo puer pædagogo tabula dirumpit caput.
Cum patrem adeas poſtulatum, puero ſic dicit pate
Noſter eſto, dum te poteris defenſare injuria.
Provocatur pædagogus: Eho ſenex minimi preti
Ne attingas puerum iſta cauſſa, quando fecit ſtrenu
It magiſter quaſi lucerna uncto expretus linteo.
Itur illinc jure dicto. iſtoccine hic pacto poteſt
Inhibere imperium magiſter, ſi ipſus primus va
pulet? (tellego

M. Acris poſtulatio hæc eſt, cum hujus dicta in
Mira ſunt, ni Piſtoclerus Lydum pugnis contudit.
P. Sed quis hic eſt, quem aſtantem video ant
oſtium? L. ô Philoxene. (mihi

M. Deos propitios me videre, quam illum mavellen
P. Quis illic eſt? L. Mneſilochus, gnati tui ſodali
Piſtocleri: (accubat

Haud conſimili ingenio atque ille eſt, qui in lupanari
Fortunatum Nicobulum, qui illum produxit ſibi.
P. Salvus ſis, Mneſiloche: ſalvum te advenire gaudeo.
M. Dii te ament, Philoxene. L. hic enim rite pro-
ductu'ſt patri?

In mare it, rem familiarem curat, cuſtodit domum:
Obſequens obediensque eſt mori atque imperiis pa-
tris.

Hic ſodalis, Piſtoclere, jam puer puero fuit.
Triduum non intereſt ætatis uter major ſiet:
Verum ingenium plus triginta annis majus eſt,
quam alteri. P. Cave

Cave malum, & compeſce in illum dicere in-
juſte. L. tace.
tus es, qui illi male ægre patere dici, qui facit.
n illum meum malum promptare malim, quam
peculium.
Quî dum? L. quia, malum ſi promptet, indies
faciat minus. (tuum?
Quid ſodalem meum caſtigas, Lyde, diſcipulum
Periit tibi ſodalis. M. ne dî ſirint. L. ſic eſt, ut
loquor.
n ego cum peribat vidi; non ex audito arguo.
Quid factum eſt? L. meretricem indigne de-
perit. M. non tu taces?
At quæ acerrime ac æſtuoſe abſorbet, ubi
quemque attigit.
Vbi ea mulier habitat? L. hic. M. unde eam
eſſe ajunt? L. ex Samo.
Quæ vocatur? L. Bacchis. M. erras, Lyde:
ego omnem rem ſcio
emadmodum eſt. tu Piſtoclerum falſo atque in-
ſontem arguis.
n ille amico & benevolenti ſuo ſodali ſedulo
n mandatam exſequitur. ipſus nec amat: nec tu
creduas. (lo,
tane oportet rem mandatam gerere amici ſedu-
ipſus in gremio oſculantem mulierem teneat
ſedens?
on' pacto res mandata poteſt agi, niſi identidem
nus ferat ad papillas, labra à labris nuſquam au-
ferat? (pudet:
nque alia memorare, quæ illum facere vidi, diſ-
n manum ſub veſtimenta ad corpus detulit Bac-
chidi, (opus eſt?
præſente, neque pudere quicquam. quid verbis
i diſcipulus, tibi ſodalis periit, huic filius.
n ego illum periiſſe duco, cui quidem periit pu-
dor (do,
d opu'ſt verbis? ſi operiri vellem pauliſper mo-
pinor, illius inſpectandi mihi eſſet major copia:
vidiſſem quam deceret, quam me atque illo
æquum foret.
rdidiſti me ſodalis. egone illam mulierem
pit non perdam? perire me malis malim modis.

Satin' ut quem tu habeas fidelem tibi, aut cui credas, neſcias?
L. Viden', ut ægre patitur hic gnatum eſſe corruptum tuum,
Suum ſodalem! ut ipſus ſeſe cruciat ægritudine!
P. Mneſiloche, hoc tecum oro, ut illius animum atque ingenium regas.
Serva tibi ſodalem, & mihi filium. M. factum volo.
P. In te ergo hoc onus omne impono. Lyde, ſequere hac me. L. ſequor.
Melius eſſet, me quoque una ſi cum illo relinqueres.
P. Affatim eſt, Mneſiloche: cura, & concaſtiga hominem probe, (ſuis.
Qui dedecorat te, me, amicos atque alios flagitiis

ACTUS III. SCENA IV.

MNESILOCHUS *adoleſcens.*

AMiciorem nunc utrum credam magis
Sodalemne eſſe, an Bacchidem, incertum admodum eſt,
Illum exoptavit potius? habeat. optime eſt.
Næ illa illud hercle cum malo fecit ſuo, meo.
Nam mihi divini nunquam quiſquam creduat,
Ni ego illam exemplis plurimis planeque amo.
Ego faxo, haud dicet nactam, quem derideat.
Nam jam domum ibo, atque aliquid ſurripiam patri.
Id iſti dabo, ego iſtanc multis ulciſcar modis
Adeo ego illam cogam uſque ut mendicet meus pater.
Sed ſatin' ego animum mente ſincera gero?
Qui ad hunc modum hæc hic, quæ futura, fabulor?
Amo hercle, opinor, utpote quod pro certo ſciam.
Verum quam illa unquam de mea pecunia
Ramenta fiat plumea propenſior,
Mendicum malim mendicando vincere.
Nunquam ædepol vivá me irridebit. nam mihi
Decretum eſt renumerare jam omne aurum patri.
Igitur mihi inani atque inopi ſubblandibitur:
Tum, cum mea illud nihilo pluris referet,
Quam ſi ad ſepulcrum mortuo dicat jocum.
Sed antequam illa unquam meis opulentiis
Ramenta fiat gravior, aut propenſior,
Mori me mavelim excruciatum inopia.

Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

rofecto ſtabile eſt me patri aurum reddere.
adem exorabo, Chryſalo cauſſa mea
ater ne noceat : neu quid ei ſuccenſeat
lea cauſſa de auro , quod eum ludificatus eſt.
Iam illi æquum eſt me conſulere, qui cauſſa mea
Iendacium dixit. nunc vos me ſequimini.

ACTVS III. SCENA V.

PISTOCLERVS.

REbus aliis antevortat, Bacchis, quæ mandas mihi :
Ineſilochum ut requiram, atque ut eum mecum ad te adducam ſimul.
Iam illud animus meus miratur, ſi à me tetigit nuncius, (eſt domi.
uid remoratur. ibo, & viſam huc ad eum, ſi forte

ACTVS III. SCENA VI.

MNESILOCHVS, PISTOCLERVS.

REddidi patri omne aurum. nunc nunc ego illam me velim (meam.
onvenire, poſtquam inanis ſum, contemptricem
ed veniam mihi quam gravate pater dedit de Chryſalo ! (ſeat.
erum poſtremo impetravi, ut ne quid ei ſuccen-
. Eſtne hic meus ſodalis? M. eſtne hic hoſtis, quem aſpicio, meus?
. Certe is eſt. M. is eſt. P. adibo contra. M. contollam gradum.
. Salvus ſis, Mneſiloche. M. ſalve. P. ſalvus cum peregre advenis, (movet.
œna detur. M. non placet mihi cœna, quæ bilem
. Num quæ advenienti ægritudo objecta eſt? M. atque acerrima.
. Vnde? M. ab homine, quem mihi amicum eſſe arbitratus ſum antidhac. (cenſeas
. Multi more iſto atque exemplo vivunt, quos cum
ſſe amicos, reperiuntur falſi falſimoniis,
ingua factioſi, inertes opera, ſubleſta fide. (gere.
Iullus eſt, quoi non invideant rem ſecundam obtin-
ibi ne invideatur, ipſi ignavi recte cavent.
I. Ædepol næ tu illorum mores perquam meditate tenes.

Sed etiam unum hoc ex ingenio malo malum inveniunt ſuo?
Nulli amici ſunt, inimicos ipſi in ſeſe omnes habent.
Atque ii ſe cum fruſtrantur, fruſtrari alios ſtolidi exiſtimant.
Sicut eſt hic, quem eſſe amicum ratus ſum, atque ipſus ſum mihi. (mali
Ille, quod in ſe fuit, accuratum habuit, quod poſſet
Facere, & in me inconciliare copias omnes meas.
P. Improbum iſtunc eſſe oportet hominem. M. ego ita eſſe arbitror.
P. Obſecro hercle loquere, quis is eſt? M. benevolens vivit tibi. (mali
Nam ni ita eſſet, tecum orarem, ut ei, quod poſſes
Facere, faceres. P. dic modo hominem, qui ſit: ſi non fecero
Ei male aliquo pacto, me eſſe dicito ignaviſſimum.
M. Nequam homo eſt, verum hercle amicus eſt tibi. P. tanto magis (tiam.
Dic, quis eſt. nequam hominis ego parvipendo gra-
M. Video non poteſſe, quin tibi ejus nomen eloquar:
Piſtoclere, perdidiſti me ſodalem funditus.
P. Quid iſtuc eſt? M. quid eſt? miſine ego ad te ex Epheſo epiſtolam
Super amica, ut mihi invenires? P. fateor factum, & repperi. (copia,
M. Qui? tibi non erat meretricum aliarum Athenis
Quibus cum haberes rem, niſi cum illa, quam ego mandaſſem tibi?
Occiperes tu te amare & me ires conſultum male?
P. Sanun' es? E. rem repperi omnem ex tuo magiſtro: ne nega. (probris.
Perdidiſti me. P. etiamne ultro tuis me prolectas
M. Quid, amas Bacchidem? P. duas ergo hic intus eccas Bacchides.
M. Quid duæ? P. atque ambas ſorores. M. loqueris nunc nugas ſciens.
P. Poſtremo, ſi pergis parum mihi fidem arbitrarier,
Tollam ego ted in collum, atque intro hinc auferam. M. imo ibo: mane.
P. Non maneo, neque tu me habebis falſo ſuſpectum. M. ſequor.

ACTVS

ACTUS IV. SCENA I.

PARASITUS, PUER.

PArasitus ego ſum nequam hominis atq; improbi
Militis, qui amicam ſecum avexit ex Samo.
Nunc me ire juſſit ad eam, & percunctarier,
Vtrum aurum reddat, anne eat ſecum ſimul.
Tu qui dudum, puer, cum illa uſque iſti ſimul,
Quæ harum ſunt ædes, pulta: adi actutum ad fores,
Recede hinc dierecte. ut pulſat propudium!
Comeſſe panem tris pedes latum potes,
Fores pultare neſcis? ecquis his in ædibus eſt?
Heus ecquis hic eſt? ecquis hoc aperit oſtium?
Ecquis exit?

ACTUS IV. SCENA II.

PISTOCLERUS, PARASITUS.

QVid iſtuc eſt? quænam iſtæc eſt pultatio?
Quæ te mala crux agitat? ad iſtunc qui modum
Alieno vires tuas extentes oſtio?
Fores pene effregiſti. quid nunc vis tibi?
PA. Adoleſcens, ſalve. PI. ſalve. ſed quem quæritas?
PA. Bacchidem. PI. utram ergo? PA. nihil ſcio, niſi Bacchidem.
Paucis me miſit miles ad eam Cleomachus,
Vel ut ducentos Philippos reddat aureos,
Vel ut hinc in Elatiam hodie eat ſecum ſimul.
PI. Non it. negato eſſe ituram. abi, & renuncia.
Alium illa amat, non illum. duc te ab ædibus.
PA. Nimis iracunde. PI. at ſcin' quam iracundus ſiem?
Næ tibi hercle haud longe eſt os ab infortunio,
Ita dentifrangibula hæc meis manibus geſtiunt.
PA. Cum ego hujus verba interpretor, mihi cautio eſt,
Ne nucifrangibula excuſſit ex malis meis.
Tuo ego iſtæc igitur dicam illi periculo.
PI. Quid aistu? PA. ego iſtuc illi dicam. PI. dic mihi,
Quis tu es? PA. illius ſum integumentum corporis.
PI. Nequam eſſe oportet, cui tu integumentum improbus es.
PA. Sufflatus ille huc veniet. PI. diruptum velim.
PA. Num quid vis? PI. abeas celeriter. facto eſt opus.

Pa. vale dentifrangibule. Pi. et tu, integumentum, vale.
In eum nunc hæc revenit res locum, ut quid conſilii
Dem meo ſodali ſuper amica, neſciam,
Qui irátus renumeravit omne aurum patri,
Neque nummus ullu'ſt, qui reddatur militi.
Sed huc concedam. nam concrepuerunt fores.
Mneſilochus eccum mœſtus progreditur foras.

ACTVS IV. SCENA III.

Mnesilochvs, Pistoclervs.

PEtulans, protervo, iracundo animo, indomito, incogitato, (honore,
Sine modo & modeſtia ſum, ſine bono jure, atque
Incredibilis, impoſque animi, inamabilis, illepidus vivo, (quod nolo
Malevolente ingenio natus. poſtremo id mihi eſt,
Ego eſſe aliis. credibile hoc eſt? nequior nemo eſt, neque indignior,
Quoi dii benefaciant, neque quem quiſquam homo aut amet, aut adeat.
Inimicos quam amicos æquius eſt me habere: malos quam bonos. (bis viris
Par magis me juvare. omnibus probris, quæ impro-
Digna ſunt, dignior nullus eſt homo: qui patri reddidi
Omne aurum amans, quod fuit præ manu. ſumne ego homo miſer,
Sumne ego nullius pretii! perdidi me, atque operam Chryſali.
P. Conſolandus hic mihi eſt. ibo ad eum. Mneſiloche quid fit? M. perii!
P. Dii melius faciant. M. perii! P. non taces inſipiens? M. taceam? (pectore
P. Sanus ſatis non es. M. perii. multa mala mihi in
Nunc acria atque acerba eveniunt. criminin'me habuiſſe fidem? (mum.
Immerito tibi iratus fui. P. eja bonum habe ani-
M. Vnde habeam? mortuus pluris pretii'ſt, quam ego ſum. P. militis (ego meis
Paraſitus modo venerat aurum petere: hinc eum
Dictis malis, his foribus atque hac repuli, rejeci hominem.
M. Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Quid mihi id prodeſt? quid faciam? nihil habeo miſer. ille quidem
Hanc abducet, ſcio. P. ſi mihi ſit, non pollicear. M. ſcio, dares.
Novi, ſed niſi ames, non habeam tibi fidem tantam.
Nunc agitas ſat tute tuarum rerum: egone ut opem mihi
Ferre putem poſſe inopem te? P. tace modo: deus reſpiciet nos aliquis.
M. Nugæ. P. mane. M. quid eſt? tuam copiam eccam Chryſalum video.

ACTVS IV. SCENA IV.

CHRYSALVS *ſervus*, MNESILOCHVS, PISTOCLERVS *adoleſcens*.

HVnc hominem decet auro expendi: huic decet ſtatuam ſtatui ex auro.
Nam duplex hodie facinus feci, duplicibus ſpoliis ſum affectus.
Herum majorem meum ut ego hodie luſi lepide! ut ludificatus eſt!
Callidum ſenem callidis dolis compuli, & perpuli, mihi omnia ut crederet.
Nunc amanti hero, filio ſenis, quicum ego bibo, quicum edo, & amo,
Regias copias aureaſque obtuli, ut domo ſumeret, neu foris quæreret.
Non mihi iſti placent Parmenones, Syri, qui duas aut tres minas
Auferunt heris. nequius nihil eſt, quam egens conſilii ſervus, niſi habet
Multipotens pectus: ubicumque uſus ſiet, pectore expromat ſuo.
Nullus frugi eſſe poteſt homo, niſi qui & bene & male facere tenet.
Improbus cum improbis ſit, harpaget: furibus furetur quod queat: (cui ſapit.
Verſipellem frugi convenit eſſe hominem, pectus
Bonus ſit bonis, malus ſit malis. utcunque res ſit, ita animum habeat.
Sed lubet ſcire, quantum aurum herus ſibi dempſit: & quid ſuo reddidit patri.

Si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Si frugi eſt, Herculem fecit ex patre: decumam partem ei
Dedit, ſibi novem abſtulit. ſed, quem quæro, optimo ecce obviam
Mihi eſt. num qui nummi exciderunt, here, tibi, quod ſic terram (ſpicor?
Obtuere? quid vos mœſtos tam triſteſque eſſe con-
Non placet, nec eſt temere etiam. quin mihi reſpondetis? (parum.
M. Chryſale, occidi. C. fortaſſis tu auri dempſiſti
M. Qui, malum, parum? imo vero nimio minus multo parum.
C. Quid igitur, ſtulte? quoniam occaſio ad eam rem fuit (res,
Mea virtute parta, ut quantum velles, tantum ſume-
Sic hoc digitulis duobus ſumebas primoribus?
An neſciebas, quam ejuſmodi homini raro tempus ſe daret?
M. Erras. C. at quidem tute erraſti, cum parum immerſti ampliter.
M. Pol tu quam nunc me accuſes magis, ſi magis rem noveris. (mali.
Occidi! C. jam animus iſtoc dicto plus præſagitur
M. Perii. C. quid ita? M. quia patri omne cum ramento reddidi.
C, Reddidiſti? M. reddidi. C. omnene? M. oppido. C. occiſi ſumus!
Qui in mentem venit tibi iſtuc facinus facere tam malum?
M. Bacchidem atque hunc ſuſpicabar propter crimen, Chryſale,
Me male conſuluiſſe: ob eam rem omne aurum iratus reddidi (tri?
Meo patri. C. quid, ubi reddebas aurum, dixiſti pa-
M. Id aurum accepiſſe extemplo ab hoſpite Archidemide. C. hem!
Iſtoc dicto dediſti hodie in cruciatum Chryſalum.
Nam ubi me aſpiciet, ad carnificem rapiet continuo ſenex.
M. Ego patrem exoravi. C. nempe ergo hoc ut faceret, quod loquor?
M. Imo tibi ne noceat, neu quid ob eam rem ſucceſceat.

Atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Atque ægre impetravi. nunc hoc tibi curandum eſt, Chryſale.
C. Quid vis curem? M. ut ad ſenem etiam alteram facias viam:
Compara, fabricare, finge quod lubet, conglutina,
Vt ſenem hodie doctum docte fallas, aurumque auferas. (feceris.
C. Vix videtur fieri poſſe. M. perge, ac facile hæc
C. Quam, malum, facile? quem mendacii prehendit manifeſto modo: (credere.
Quem ſi orem, ut mihi nihil credat, id non auſit
M. Imo ſi audias, quæ dicta dixit me adverſum tibi.
C. Quid dixit? M. ſi tu illum Solem ſibi Solem eſſe dixeris, (eſt dies.
Si illum Lunam credere eſſe, & noctem qui nunc
C. Emungam hercle hominem probe hodie: ne id nequicquam dixerit.
M. Nunc quid nos vis facere? C. enim nihil, niſi ut ametis, impero. (dabo
Cæterum quantum libet me poſcitote aurum; ego
Quid mihi refert Chryſalo eſſe nomen, niſi factis probo?
Sed nunc quantulum uſu'ſt auri tibi Mneſiloche? dic mihi (de.
M. Militi nummis ducentis jam uſus eſt pro Bacchi-
C. Ego dabo. M. tum nobis opus eſt ſumptu. C. ah, placide volo
Vnumquidque agamus: hoc ubi egero, tum iſtuc agam. (ſenem:
De ducentis nummis primum intendam baliſtam in
Ea baliſta ſi pervortam turrim & propugnacula,
Recta porta invadam extemplo in oppidum antiquum & vetus:
Si id capſo, geritote amicis voſtris aurum corbibus,
Si cui animus ſperat. P. apud te eſt animus noſter, Chryſale.
C. Nunc tu abi intro, Piſtoclere, ad Bacchidem, atque effer cito.
P. Quid? C. ſtylum, ceram, & tabellas, & linum. P. jam faxo hic erunt.
M. Quid nunc es facturus? id mihi dice; coctum eſt prandium.
C. Vos duo eritis, atque amica tua erit tecum tertia.

M. Sicut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Sicut dicis. C. Piſtoclero nulla amica eſt. M. imo adeſt.
Alteram ille amat ſororem, ego alteram, ambas Bacchides.
C. Quid tu loqueris? M. hoc ut futuri ſumus. C. ubi eſt biclinium
Vobis ſtratum? M. quid id exquiris? C. res iſta eſt: dici volo. (exordiar.
Neſcis quid ego acturus ſim, neque facinus quantum
M. Cedo manum, ac ſubſequere propius me ad fores: intro inſpice.
C. Evax, nimis bellus, atque ut eſſe maxime optabam, locus. (illico eſt
P. Quæ imperaſti, imperatum bene bonis factum
C. Quid paraviſti? P. quæ tu parari juſſiſti omnia.
C. Cape ſtylum propere & tabellas tu has tibi. M. quid poſtea? (volo
C. Quod jubebo, ſcribito iſtic. nam propterea te
Scribere, ut pater cognoſcat literas, quando legat.
Scribe. M. quid ſcribam? C. ſalutem tuo patri verbis tuis.
P. Quid ſi potius morbum & mortem ſcribat? id erit rectius.
M. Ne interturba. jam imperatum in cera ineſt. C. dic quemadmodum?
M. Mneſilochus ſalutem dicit ſuo patri. C. adſcribo hoc cito. (ter,
Chryſalus mihi uſquequaque loquitur nec recte, pa-
Quia tibi aurum reddidi, & quia non te defraudaverim.
P. Mane, dum ſcribit. C. celerem oportet eſſe amatoris manum.
P. Atque idem hercle eſt ad perdundum magis, quam ad ſcribendum citus.
M. Loquere: hoc ſcriptum eſt. C. nunc, pater mi, proin tu ab eo ut caveas tibi:
Sycophantias componit, aurum ut abs ted auferat:
Et profecto ſe ablaturum dixit. plane adſcribito.
M. Dic modo. C. atque id pollicetur ſe daturum aurum mihi,
Quod dem ſcortis, quodque in luſtris comedim, & congræcem, pater:
Sed pater vide ne tibi hodie verba det: quæſo cave.

M. Lo-

M. Loquere porro. C. adſcribe dum. M. etiam loquere, quid ſcribam modo.
C. Sed, pater, quod promiſiſti mihi, te quæſo ut memineris,
Ne illum verberes, verum apud te vinctum aſſervato domi.
Cedo tu ceram ac linum actutum. age, obliga. obſigna cito.
M. Obſecro, quid iſtis ad iſtunc uſu'ſt conſcriptis modum?
Vt tibi ne quid credat, atque ut vinctum te aſſervet domi?
C. Quia mihi ita lubet, potin' ut cures te, atque ne parcas mihi?
Mea fiducia opus conduxi, & meo periculo rem gero.
M. Æquum dicis. C. cedo tabellas. M. accipe. C. animum advortite.
Mneſiloche & tu Piſtoclere, jam facite in biclinio
Cum amica ſua uterque ad cubitum eatis: ita negotium eſt.
Atque ibidem, ubi nunc ſunt lecti ſtrati, poteris (cito.
P. Nunquid aliud? C. hoc, atque etiam ubi erit accubitum ſemel,
Ne quoquam exſurgatis, donec à me erit ſignum datum.
P. O Imperatorem probum! C. jam bis bibiſſe oportuit.
M. Fugiamus. C. vos voſtrum curate officium, ego efficiam meum.

ACTVS IV. SCENA V.

CHRYSALVS.

INſanum magnum molior negotium,
Metuoque ut hodie poſſiem emolirier.
Sed nunc truculento mihi atque ſævo uſus ſene eſt.
Nam non conducit nunc huic ſycophantiæ
Senem eſſe tranquillum: qui ubi me aſpexerit,
Verſabo ego illunc hodie, ſi vivo, probe.
Tam frictum ego illum reddam, quam frictum eſt cicer.
Adambulabo ad oſtium, ut quando exeat,
Extemplo advenienti tabellas dem in manum.

ACTVS

ACTVS IV. SCENA VI.

NICOBVLVS, CHRYSALVS.

NImio illæc res eſt magnæ dividiæ mihi,
Subterfugiſſe ſic mihi hodie Chryſalum.
C. Salvus ſum, iratus eſt ſenex. nunc eſt mihi
Adeundi ad hominem tempus. N. quis loquitur prope?
Atque hic quidem opinor Chryſalu'ſt. C. acceſſero.
N. Bone ſerve ſalve. quid fit? quam mox navigo
In Epheſum, ut aurum repetam ab Theotimo domum?
Taces? per omnes deos adjuro, ut ni meum
Gnatum tam amem, atque ei facta cupiam quæ is velit,
Vt tua jam virgis latera lacerentur probe,
Ferratuſque in piſtrino ætatem conteras.
Omnia reſcivi ſcelera ex Mneſilocho tua.
C. Meu' criminatus eſt? optime eſt: ego ſum malus,
Ego ſum ſacer, ſceleſtus: ſpecta rem modo.
Ego verbum faciam. N. etiamne carnufex
Minitare? C. noſces tu illum actutum qualis ſit.
Nunc haſce tabellas ferre me juſſit tibi.
Orabat, ut, quod iſtic eſſet ſcriptum, id fieret.
N. Cedo. C. noſce ſignum. N. novi. ubi ipſe eſt? C. neſcio.
Nihil jam me oportet ſcire: oblitus ſum omnia,
Scio me eſſe ſervum. neſcio etiam id quod ſcio.
Nunc ab tranſenna hic turdus lumbricum petit:
Pendebit hodie pulchre, ita intendi tenus.
N. Mane dum parumper: jam ad te exeo, Chryſale.
C. Vt verba mihi dat! ut neſcio quam rem gerat!
Servos arceſſit intus, qui me vinciant.
Bene navis agitatur, pulchre hæc confertur ratis.
Sed conticiſcam: nam audio aperiri fores.

ACTVS IV. SCENA VII.

NICOBVLVS, CHRYSALVS.

COnſtringe tute illi, Artamo, actutum manus.
C. Quid feci? N. impinge pugnum, ſi mutiverit.
Quid hæ loquuntur literæ? C. quid me rogas?
Vt ab illo accepi, ad te obſignatas attuli.
N. Eho tu, loquitatuſne es gnato meo male

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Per ſermonem, quia mihi id aurum reddidit?
Et te dixiſti id aurum ablaturum tamen
Per ſycophantias? C. egone iſtuc dixi? N. ita.
C. Quis homo eſt, qui dicat me dixiſſe iſtuc? N. tace.
Nullus homo dicit: hæ tabellæ te arguunt,
Quas tu attuliſti. hem! hæ te vinciri jubent. C. aha!
Bellerophontem jam tuus me fecit filius.
Egomet tabellas detuli, ut vincirer? ſine!
N. Propterea hoc facio, ut ſuadeas gnato meo
Ut pergræcetur tecum, tervenefice.
C. O ſtulte, ſtulte neſcis nunc venire te:
Atque in eo ipſo aſtas lapide, ubi præco prædicat.
N. Reſponde: quis me vendit? C. QUEM DI diligunt,
Adoleſcens moritur, dum valet, ſentit, ſapit.
Hunc ſi ullus deus amaret, plus annis decem,
Plus jam viginti mortuum eſſe oportuit:
Qui terræ odium inambulat, & jam nihil ſapit,
Nec ſentit. tanti eſt, quanti eſt fungus putidus.
N. Tun' terræ me odium eſſe autumas? abducite hunc
Intro, atque aſtringite ad columnam fortiter.
Nunquam auferes hinc aurum. C. atqui ultro jam dabis.
N. Dabo? C. atque orabis me quidem ultro, ut auferam;
Cum illum reſciſces criminatorem meum
Quanto in periculo, & quanta in pernicie ſiet;
Tum libertatem Chryſalo largibere:
Ego adeo nunquam accipiam. N. dic, ſcelerum caput,
Dic, quo in periculo eſt meus Mneſilochus filius?
C. Sequere hac me, faxo jam ſcies. N. quo gentium?
C. Tres unos paſſus. N. vel decem. C. agedum, tu Artamo,
Forem hanc pauxillulum aperi, placide, ne crepa;
Sat eſt: accede huc tu, viden' convivium?
N. Video exadvorſum Piſtoclerum & Bacchidem.
C. Qui ſunt in lecto illo altero? N. interii miſer!
C. Noviſtine hominem. N. novi. C. dic ſodes mihi,
Bellan' videtur ſpecie mulier? N. admodum.
C. Quid illam, meretricemne eſſe cenſes? N. quippini.
C. Fruſtra es. N. quis igitur obſecro eſt. C. inveneris.
Ex me quidem hodie nunquam fies certior.

ACTVS IV. SCENA VIII.

CLEOMACHVS, NICOBVLVS, CHRYSALVS.

MEamne hic Mneſilochus, Nicobuli filius,
Per vim ut retineat mulierem? quæ hæc fact
eſt? (mil
N. Quis ille eſt? CH. per tempus hic venit mil
CL. Non me arbitratur militem, ſed mulierem,
Qui me meoſque non queam defendere.
Nam neque Bellona mihi unquam, neque Mars cr
duat,
Ni illum exanimalem faxo, ſi convenero,
Nive exhæredem fecero vitæ ſuæ.
N. Chryſale, quis ille eſt, qui minitatur filio?
CH. Vir hic eſt illius mulieris, qua cum accubat
N. Quid, vir? CH. vir, inquam. N. nupta eſt illa
obſecro?
CH. Scies haud multo poſt. N. oppido interii miſe
CH. Quid? nunc ſceleſtus tibi videtur Chryſalus
Age nunc, vincito me, auſcultato filio.
Dixin' tibi ego illum inventurum te qualis ſit?
N. Quid nunc ego faciam? CH. jube ſis me exſo
cito: (opprim
Nam niſi ego exſolvor, jam manifeſto homine
CL. Nihil eſt lucri, quod me hodie facere maveli
Quam illum cubantem cum illa opprimere, ambo
necem.
CH. Audin' quæ loquitur? quin tu me exſolvi jube
N. Exſolvite iſtum. perii, pertimui miſer.
CL. Tum illam, quæ corpus publicat vulgo ſuum
Faxo, ſe haud dicat nactam, quem derideat.
CH. Paciſci cum illo paullula pecunia potes.
N. Paciſcere ergo obſecro, quid tibi lubet.
Dum ne manifeſto hominem opprimat, neve enic
CL. Nunc niſi ducenti Philippi redduntur mihi,
Iam illorum ego animam amborum exſorbebo o
pido.
N. Hem illoc paciſcere, ſi potes. perge obſecro.
Paciſcere quidvis. CH. ibo & faciam ſedulo.
Quid clamas? CL. ubi herus tuus eſt? CH. nu
quam, neſcio.
Vis tibi ducentos nummos jam promittier,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vt ne clamorem hic facias, neu convicium?
CL. Nihil eſt, quod malim. CH. atque ut tibi mala multa ingeram?
CL. Tuo arbitratu. CH. ut ſubblanditur carnifex.
CH. Pater hic Mneſilochi eſt: ſequere. is promittet tibi.
Tu aurum rogato: cæterum verbum ſat eſt.
N. Quid fit? CH. ducentis Philippis rem pepigi. N. vah, ſalus
Mea, ſervaſti me, quam mox dico? Dabo.
CH. Roga hunc tu, promitte huic. N. promitto, roga.
CL. Ducentos nummos aureos Philippos probos
Dabin'? Dabuntur, inque: reſponde. N. dabo.
CH. Quid nunc, impure, nunquid debetur tibi?
Quid illi moleſtus? quid illum morte territas?
Et ego te & ille mactamus infortunio.
Si tibi eſt machæra, & nobis veruina eſt domi:
Qua quidem te faciam, ſi tu me irritaveris,
Confoſſiorem ſoricina nænia.
Iamdudum hercle equidem ſentio, ſuſpicio
Quæ te ſollicitet, eum eſſe cum illa muliere.
CL. Imo eſt quoque. CH. ita me Iuppiter, Iuno, Ceres,
Minerva, Latona, Spes, Opis, Virtus, Venus,
Caſtor, Polluces, Mars, Mercurius, Hercules,
Submanus, Sol, Saturnus, diique omnes ament:
Vt ille cum illa neque cubat, neque ambulat,
Neque oſculatur, neque illud quod dici ſolet.
N. Vt jurat? ſervat me ille ſuis perjuriis.
CL. Vbi nunc Mneſilochus ergo eſt? CH. rus miſit pater.
Illa autem in arcem abivit ædem viſere
Minervæ. nunc aperta eſt. i, viſe, eſtne ibi?
CL. Abeo ad forum igitur. CH. vel hercle in malam crucem. (ſuſpende te:
CL. Hodie exigam aurum hoc? CH. exige, ac
Ne ſupplicare cenſeas, homo nihili.
Ille eſt amotus. ſine me, per, te here obſecro,
Deos immortales, ire huc intro ad filium.
N. Quid eo introibis? CH. ut eum dictis plurimis
Caſtigem, cum hæc ſic facta ad hunc faciat modum.
N. Imo oro ut facias, Chryſale, & ted obſecro,
Cave parſis in eum dicere. CH. etiam me mones?

Satin 'ſt, ſi plura ex me audiet hodie mala,
Quam audivit unquam Clinia ex Demetrio?
N. Lippi illic oculi ſervus eſt ſimillimus:
Si non eſt, nolis eſſe, neque deſideres:
Si eſt, abſtinere, quin attingas, non queas.
Nam ni illic hodie forte fortuna hic foret,
Miles Mneſilochum cum uxore opprimeret ſua,
Atque obtruncaret mœchum manifeſtarium.
Nunc quaſi ducentis Philippis emi filium,
Quos dare promiſi militi: quos non dabo
Temere etiam, priuſquam filium convenero.
Nunquam edepol quicquam temere credam Chry-
ſalo:
Verum libet etiam mihi has perlegere denuo:
Æquum eſt tabellis conſignatis credere.

ACTVS IV. SCENA IX.

CHRYSALVS, NICOBVLVS.

ATridæ duo fratres cluent feciſſe facinus maxi-
mum: (manu
Cum Priami patriam Pergamum, divina mœnitum
Armis, equis, exercitu, atque eximiis bellatoribus,
Millenum numero navium, decumo anno poſt ſube-
gerunt.
Non Pelides termento fuit, præut ego herum ex-
pugnabo meum; (tum
Sine claſſe, ſineque exercitu, & tanto numero mili-
Cepi, expugnavi amanti herili filio aurum ab ſuo
patre.
Nunc priuſquam huc ſenex venit, libet lamentari
dum exeat:
O Troja! ô patria! ô Pergamum! ô Priame
periiſti ſenex,
Qui miſere male multabere quadringentis Philippis
aureis. (fero,
Nam ego has tabellas obſignatas, conſignatas quas
Non ſunt tabellæ, ſed equus, quem miſere Achivi
ligneum.
Epius eſt Piſtoclerus: ab eo hæc ſumpta. Mneſilo-
chus non eſt (accubat:
Relictus: ellum, non in buſto Achilli, ſed in lecto
Bacchidem habet ſecum. ille olim habuit ignem,
qui ſignum daret:

Hæc

Hæc ipſum exurit. ego ſum Vlyſſes, cujus conſilio hæc geruntur. (milites

Tum quæ hic ſunt ſcriptæ literæ, hoc in equo inſunt

Armati atque animati probe. ita res ſucceſſit, meliuſque adhuc.

Atque hic equus non in arcem, verum in arcam faciet impetum.

Excidium, exitium, exlecebra fiet hic equus hodie auro ſenis.

Noſtro ſeni huic ſtolido, ei profecto nomen facio ego Ilio.

Miles Menelau'ſt: ego Agamemnon, idem Vlyſſes Laërtius,

Mneſilochus eſt Alexander, qui erit exitium rei patriæ ſuæ:

Is Helenam abduxit, cuja cauſſa nunc facio obſidium Ilio.

Nam illic eidem audivi Vlyſſem, ut ego ſum, fuiſſe & audacem & malum.

Dolis ego deprenſus ſum: ille mendicans pæne inventus interiit,

Dum ſibi exquirit fata Iliorum. aſſimiliter mihi hodie obtigit. (dolis.

Vinctus ſum, ſed dolis exemi: item ſe illic ſervavit

Ilio tria fuiſſe audivi fata, quæ illi forent exitio:

Signum ex arce ſi periſſet: alterum etiam eſt Troili mors: (tur.

Tertium cum portæ Scææ limen ſuperum ſcindere-

Paria item tria eis tribus ſunt fata noſtro huic Ilio:

Nam dudum Priamo ut dixeram noſtro ſeni mendacium

Et de hoſpite, & de auro, & de lembo, ibi ſignum ex arce jam abſtuli.

Iam duo reſtabant fata tum, nec magis id ceperam oppidum. (lum.

Poſt ubi tabellas ad ſenem detuli, ibi occidi Troi-

Cum cenſuit Mneſilochum cum uxore eſſe dudum militis,

Ibi vix me exſolvi. atque id periculum aſſimilo, Vlyſſem ut prædicant

Cognitum ab Helena eſſe, proditumque Hecubæ. ſed ut olim ille ſe

Blanditiis exemit & perſuaſit, ſe ut amitteret:

Item ego dolis me illi expuli periculo, & decepi ſenem.
Poſtea cum magnifico milite, urbes verbis qui inermus capit,
Conflixi, atque hominem repuli: dein' pugnam conſerui ſeni:
Ego eum adeo uno mendacio devici, uno ictu extempulo
Cepi ſpolia. is nunc ducentos nummos Philippos militi,
Quos dare ſe promiſit, dabit.
Nunc alteris etiam ducentis uſus eſt, qui diſpenſentur
Ilio capto: ut ſit mulſum, qui triumphent milites.
Sed Priamus hic multo illi præſtat. non quinquaginta modo,
Quadringentos filios habet; atque equidem omnes lectos ſine probro: (ictibus.
Eos ego hodie omnes contruncabo duobus ſolis
Nunc Priamo noſtro ſi eſt quis emptor, coemptionalem ſenem
Vendam ego, venalem quem habeo, extemplo ubi oppidum expugnavero.
Sed Priamum aſtantem eccum ante portam video. adibo atque alloquar.
N. Cujanam vox prope me ſonat? C. ô Nicobule! N. quid fit? quid,
Quod te miſi, ecquid egiſti? C. rogas? congredere. N. congredior.
CH. Optimus ſum orator. ad lacrumas coegi hominem caſtigando.
Maleque dictis, quæ quidem quivi comminiſci. N. quid ait? CH. verbum
Nullum fecit: lacrumans tacitus auſcultabat, quæ ego loquebar: (dedit,
Tacitus conſcripſit tabellas: obſignatas mihi has
Tibi me juſſit dare. ſed metuo, ne idem cantent quod priores.
Noſce ſignum. eſtne ejus? N. novi. libet pellegere has. CH. pellege. (Ilio.
Nunc ſuperum limen ſcinditur, nunc adeſt exitium
Turbat equus lepide ligneus. N. Chryſale ades, dum ego has pellego.

CH. Quid

1. Quid tibi me adeſſe opus eſt? N. volo, ut quod jubebo facias,
ſcias quæ hic ſcripta ſient. CH. nihil moror, neque ſcire volo.
Tamen ades. CH. quid opus eſt? N. taceas: quod jubeo, id facias. CH. adero.
Euge literas minutas. C. qui quidem videat, parum:
rum, qui ſatis videat, grandes ſatis ſunt. N. animum advortito igitur.
Nolo, inquam. N. at volo, inquam. C. quid opus eſt? N. ad enim id, quod te jubeo facias.
Iuſtum eſt, tuus tibi ſervus tuo arbitratu ſerviat.
Hoc ageſis jam nunc. C. ubi lubet, recita: aurium operam tibi dico.
Ceræ quidem haud parſit, neque ſtylo. ſed quicquid eſt: pellegere certum eſt.
ter ducentos Philippos quæſo Chryſalo
, ſi eſſe ſalvum vis me, aut vitalem tibi.
Malum quidem hercle magnum, tibi dico. N. quid eſt?
Non prius ſalutem ſcripſit? N. nuſquam ſentio.
Non dabis, ſi ſapies. verum ſi das maxume.
e ille alium gerulum quærat, ſi ſapiet, ſibi:
am ego non laturus ſum, ſi jubeas maxume:
t ſic ſuſpectus ſum, cum careo noxia.
Auſculta porro, dum hoc, quod ſcriptum eſt, pellego.
Inde à principio jam impudens epiſtola eſt.
Pudet prodire me ad te in conſpectum, pater.
antum flagitium te ſcire audivi meum,
uod cum peregrini cubui uxore militis.
Pol haud derides. nam ducentis aureis
hilippis redemi vitam ex flagitio tuam.
Nihil eſt illorum, quin ego illi dixerim.
Stulte feciſſe fateor. ſed quæſo, pater,
e me in ſtultitia, ſi deliqui, deſeras.
go animo cupido, atque oculis indomitis fui:
erſuaſum eſt facere, cujus nunc me facti pudet.
Prius te caviſſe ergo, quam pudere, æquum fuit.
Eadem iſtæc verba dudum illi dixi omnia.
Quæſo, ut ſat habeas id, pater, quod Chryſalus
bjurgavit me plurimis verbis malis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Et me meliorem fecit præceptis ſuis,
Vt te ei habere gratiam æquum ſit bonam.
C. Eſtne iſtuc iſtic ſcriptum? N. hem ſpecta: ſcies.
C. Vt qui deliquit, ſupplex eſt ultro omnibus!
N. Nunc ſi me fas eſt obſecrare abs te pater,
Da mihi ducentos nummos Philippos, te obſecro.
C. Ne unum quidem hercle, ſi ſapis. N. ſine pergam:
Ego jusjurandum verbis conceptis dedi,
Daturum id me hodie mulieri ante veſperum,
Priuſquam à me abierit. nunc, pater, ne pejerem,
Cura, atque abduce me hinc ab hac quantum pot.
Quam propter tantum damni feci & flagitii.
Cave tibi ducenti nummi dividiæ ſuant.
Sexcenta tanta reddam, ſi vivo, tibi.
Vale, atque hæc cura. Quid nunc cenſes, Chryſale?
C. Nihil ego tibi hodie conſilii quicquam dabo:
Neque ego haud committam, ut, ſi quid peccatum ſiet,
Feciſſe dicas de mea ſententia.
Verum ut ego opinor, ſi ego in iſtoc ſiem loco,
Dem potius aurum, quam illum corrumpi ſinam.
Duæ conditiones ſunt: utram tu accipias, vide.
Vel ut aurum perdas, vel ut amator pejeret.
Ego neque te jubeo, neque veto, neque ſuadeo.
N. Miſeret me illius. C. tuus eſt; non mirum fac
Si plus perdundum ſit, periſſe ſuavius eſt,
Quam illud flagitium volgo diſpaleſcere.
N. Næ ille edepol Epheſi multo mavellem foret,
Dum ſalvus eſſet, quam reveniſſet domum.
Quin ergo iſtic, quod perdundum eſt, propero perdere?
Binos ducentos Philippos jam intus efferam:
Et militi quos dudum promiſi miſer,
Et iſtos. mane iſtic: jam exeo ad te, Chryſale.
C. Fit vaſta Troja, ſcindunt proceres Pergamum.
Scivi ego jamdudum fore exitium me Pergamo.
Edepol qui me eſſe dicat cruciatu malo
Dignum, næ ego cum illo pignus haud auſim dare
Tantas turbellas facio. ſed crepuit foris?
Effertur præda ex Troja. taceam nunc jam.
N. Cape hoc tibi aurum, Chryſale. i, fer filio.

Eg

Ego ad forum autem hinc ibo, ut ſolvam militem.
C. Non equidem accipiam. proin tu quæras qui ferat.
Nolo ego mihi credi. N. cape vero: odioſe facis.
C. Non equidem capiam. N. at quæſo. C. dico, ut res ſe habet.
N. Morare. C. nolo inquam aurum concredi mihi.
Vel da aliquem, qui me ſervet. N. ohe, odioſe facis.
C. Cedo, ſi neceſſe eſt. N. cura hoc. jam ego huc revenero.
C. Curatum eſt, eſſe te ſenem miſerrimum.
Hoc eſt inepta efficere pulchre, veluti nunc mihi
Evenit, ut ovans præda onuſtus incederem.
Salute noſtra atque urbe capta per dolum,
Domum reduco integrum omnem hinc exercitum.
Sed, ſpectatores, vos nunc ne miremini,
Quod non triumpho. pervulgatum eſt. nihil moror.
Verumtamen accipientur mulſo milites.
Nunc hanc prædam omnem jam ad quæſtorem deferam.

ACTUS IV. SCENA X.

PHILOXENUS.

QVam magis in pectore meo foveo, quas meus filius turbas turbet,
Quam ſe ad vitam, & quos ad amores præcipitem inſcitus capeſſat:
Magis curæ eſt, magiſque afformido, ne is pereat, neu corrumpatur.
Scio. ego fui illa ætate, & feci illa omnia, ſed more modeſto.
Neque placitant mores, quibus video volgo gnatis eſſe parentes. (id raro.
Duxi, habui ſcortum: potavi, edi, donavi. & enim
Ego dare me ludum meo gnato inſtitui. ut animo obſequium
Sumere poſſit, æquum eſſe puto: ſed nimis nolo deſidiæ (viſo:
Ei dare ludum. nunc Mneſilochum, quod mandavi,
Ecquid eum ad virtutem aut ad frugem opera ſua compulerit:
Sicut eum, ſi convenit, ſcio feciſſe: eo eſt ingenio natus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTUS V. SCENA I.

NICOBULUS, PHILOXENUS.

QVicunque ubique ſunt, qui fuere, quique fu-turi ſunt poſthac
Stulti, ſtolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones,
Solus ego omnes longe anteeo ſtultitia, & mor bus indoctis. (eſſe indigne
Perii! pudet hoccine me ætatis ludum bis factui
Magis quam id reputo, tam magis uror, quæ meu filius turbavit.
Perditus ſum, atque etiam eradicatus ſum: omni bus exemplis crucior. (teri
Omnia me mala conſectantur, omnibus exitiis in
Chryſalus me hodie laceravit, Chryſalus me miſe rum ſpoliavit:
Is me ſcelus uſque attondit dolis doctis indoctum ut libitum eſt.
Ita miles memorat meretricem eſſe, quam ille uxo-rem eſſe ajebat.
Omniaque, ut quidquid actum eſt, memoravit. ear ſibi hunc annum conductam.
Reliquum id auri factum, quod ego ei ſtultiſſimu homo promiſiſſem.
Hoc, hoc eſt, quod peraceſcit, hoc eſt demum quod percrucior, (factum
Me hoc ætatis ludificari; imo edepol ſic ludo
Cano capite, atque alba barba! ſic miſerum me au-ro eſſe emunctum!
Perii. hoc ſervum meum non nauci facere eſſe au-ſum? atque ego, ſi alibi
Plus perdiderim, minus ægre habeam, minuſque ic mihi damno ducam.
PH. Certo hic prope me mihi neſcio quis loqui viſus eſt. ſed quem video.
Hic quidem pater Mneſilochi eſt. N. euge, ſocium ærumnæ & mei mali video.
Philoxene ſalve. PH. & tu. unde agis? E. unde homo miſer & infortunatus.
PH. At pol ego ibi ſum eſſe ubi miſerum hominem decet atque infortunatum.
N. Igitur pari fortuna, ætate ut ſumus, utimur. PH. ſic eſt. ſed, tu,

Quin

Quin tibi eſt? N. pol mihi par idem eſt quod tibi. PH. nunquid nam ad filium.
Hæc ægritudo attinet? N. admodum. PH. idem mihi morbus in pectore eſt.
N. At mihi Chryſalus optimus homo
Perdidit filium, me, atque rem omnem
Meam. PH. quid tibi ex filio nam, obſecro, ægre eſt? N. ſcies id: periit
Cum tuo: atque ambo æque amicas habent. PH. qui ſcis? N. vidi. PH. hei mihi, diſperii!
N. Quid dubitamus pultare, atque huc evocare ambos foras?
PH. Haud moror. N. heus Bacchides, jube ſis actutum aperiri fores.
Niſi mavoltis fores & poſtes comminui ſecuribus.

ACTVS V. SCENA II.

BACCHIDES, *duæ ſorores.* NICOBVLVS, PHILOXENVS, *ſenes.*

QVis ſonitu ac tumultu tanto nomine nominat
Me, atque pultat ædes? N. ego atque hic. B. quid hoc eſt
Negotii? nam amabo, quis has huc oves adegit?
N. Oves nos vocant peſſumæ. S. paſtor harum
Dormit, cum hæ eunt ſic à pecu palitantes.
B. At pol nitent, haud ſordidæ videntur ambæ.
S. Attonſæ hæ quidem ambæ uſque ſunt. P. ut videntur
Deridere nos! N. ſine, ſuo uſque arbitratu.
B. Rerin' ter in anno tu has tonſitari? S. pol hodie
Altera jam bis detonſa certo eſt. B. vetulæ
Sunt thymianæ. S. at bonas fuiſſe credo.
B. Viden' limulis, obſecro, ut intuentur!
S. Ecaſtor ſine omni arbitror malitia eſſe.
P. Merito hoc nobis fit: qui quidem huc venerimus.
B. Cogantur quidem intro. S. haud ſcio quid eo opus ſit, (aſtent.
Quæ nec lactem, nec lanam ullam habent. ſic ſine
Exſolvere, quanti fuere. omnis fructus
Jam illis decidit. non vides, ut palantes
Solæ libere graſſentur? quin ætate credo eſſe mutas:
Ne balant quidem, cum à pecu cætero abſunt.
S. ſtultæ atque haud malæ videntur.

B. Re-

B. Revortamur intro ſoror. N. illico ambæ man te : hæ oves volunt vos.
B. Prodigium hoc quidem eſt : humana nos vo appellant oves.
P. Hæ oves vobis malam rem magnam, quam d bent, dabunt.
B. Si quam debes, te condono, tibi habe, nunqua abs te petam. (mini
Sed quid eſt. quapropter nobis vos malum minita
P. Quia noſtros agnos concluſos iſtic eſſe ajunt duo
N. Et, præter eos agnos, meus eſt iſtic clam morda canis : (foras
Qui niſi nobis producuntur jam, atque emittuntu
Arietes truces nos erimus, jam in vos incurſabimu
B. Soror eſt, quod te volo ſecreto. S. eho, amabo N. quo illæ abeunt? B. ſenem illum
Tibi dedo ulteriorem, lepide ut lenitum reddas ego ad hunc
Iratum aggrediar. poſſumus nos hos intro illicer huc? S. meum
Penſum ego lepide accurabo, quanquam odioſum eſt mortem amplexari.
B. Facito ut facias. S. taceas. tu tuum facito, eg quod dixi haud mutabo.
N. Quid illæc illic in conſilio duæ ſecreto conſul tant?
P. Quid ais tu homo? N. quid me vis? P. pude dicere me tibi quiddam.
N. Quid eſt, quod pudeat? P. ſt! amico homin tibi quid volo credere, certum eſt,
Nihili ſum. N. iſtuc jampridem ſcio. ſed, quid nihili ſis, memora.
P. Tactus ſum vehementer viſco : cor ſtimulo foditur. N. pol tibi
Multo æquius eſt coxendicem.
Sed quid iſtuc eſt? etſi jam ego ipſe, quid ſit, prope ſcire puto me,
Verum audire etiam ex te ſtudeo. P. viden' hanc? N. video. P. haud mala eſt mulier.
N. Pol vero iſta mala, & tu nihili. P. quid multa? ego amo. N. an amas? P. necas.
N. Tun' homo putidus, amator iſtac fieri ætate audes? P. qui non?

N. Quia

N. Quia flagitium eſt. P. quid opus verbis eſt? meo filio non ſum iratus;
Neque te tuo eſt æquum eſſe iratum: ſi amant, ſapienter faciunt.
B. Sequere hac. N. eunt. eccas tandem probri perlecebræ & perſuaſtrices. (an ego
Quid nunc, etiam redditis nobis filios & ſervum? Experior tecum vim majorem? P. abin' hinc?
Non homo tu quidem es, qui iſtoc pacto tam lepidam illepide appelles.
B. Senex optime, quantum eſt in terra, ſine hoc exorare abs te, (tum.
Vt iſtuc delictum deſiſtas tantopere ire oppugna-
N. Niſi abeas, quanquam tu bella es, malum tibi magnum dabo jam. B. patiar.
Non metuo, ne quid mihi doleat, quod ferias. N. ut blandiloqua eſt!
Hei mihi! metuo. S. hic magis tranquillu'ſt.
I, i hac mecum intro, atque ibi, ſi quid vis, filium concaſtigato.
N. Abin' à me ſcelus? B. ſine, mea pietas, exorem. N. exores tu me?
B. Ego quidem ab hoc certe exorabo. P. imo ego te oro, ut me intro abducas?
S. Lepidum te! P. at ſcin', quo pacto me ad te intro abducas? S. mecum ut ſis.
P. Omnia quæ cupio, commemoras. N. vidi ego nequam
Homines, verum te neminem deteriorem. P. ita ſum.
B. I, i hac mecum intro, ubi tibi ſit lepide victibus, vino atque unguentis.
N. Satis, ſatis jam veſtri eſt convivii: me nihil pœnitet, ut ſim acceptus.
Quadringentis Philippis filius me & Chryſalus circumduxerunt,
Quem quidem ego ut non excruciem.
Alterum tantum auri non meream.
B. Quid tandem, ſi dimidium auri redditur? iſne tu hac mecum
Intro, atque ut eis delicta ignoſcas? P. faciet.
N. Minime. nolo, nihil moror. ſine ſic. malo illos ulciſci ambo.
P. Etiam tu homo nihili, quod dii dant boni, cave culpa tua amiſſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dimidium auri datur, accipias, poteſque, & ſcortum accumbas.
N. Egon', ubi filius corrumpatur meus, ibi potem? Ph. potandum eſt.
N. Age jam id, utut eſt, etſi eſt dedecorum, patiar: facere inducam
Animum. egon', cum hæc cum illo accumbet, inſpectem? B. imo equidem pol tecum
Accumbam: te amabo, & te amplexabor. N. caput prurit: perii! (dum vivas.
Vix negito. B. non tibi venit in mentem, amabo, ſi
Tibi bene facias. jam pol id quidem eſſe haud perlonginquum:
Neque ſi hoc hodie amiſeris, poſt in morte id eventurum eſſe unquam?
N. Quid ago? Ph. quid agas, rogitas etiam? N. libet, & metuo. B. quid metuis?
N. Ne obnoxius filio ſim, & ſervo. B. mel meum, amabo, iſtæc fiunt. (illi dederis?
Tuus eſt. unde illum cenſes ſumere, niſi quod tute
Hanc veniam illis ſine te exorem. N. ut terebrat! ſatin' offirmatum
Quod mihi erat, id me exorat? tua ſum opera & propter te improbior.
B. Nuſquam tu me à te avelles: ſatin' ego iſtuc habeo offirmatum?
N. Quod ſemel dixi, haud mutabo. B. it dies, ite intro accubitum. (emorimur.
Filii vos exſpectant intus. N. quam quidem actutum
D. Veſper hic eſt, ſequimini. Ph. ducite nos quo lubet, tanquam quidem addictos.
B. Lepide ipſi hi ſunt capti, ſuis qui filiis fecere inſidias. ite.

Grex.

Hi ſenes, niſi fuiſſent nihili jam inde ab adoleſcentia, (pitibus:
Non hodie hoc tantum flagitium facerent canis ca-
Neque adeò hæc faceremus, ni antehac vidiſſemus fieri,
Vt apud lenones rivales filiis fierent patres.
Spectatores, vos ualere volumus, & clare applaudere.

FINIS BACCHIDVM.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

MOSTELLARIA.

Dramatis Perſonæ.

TRANIO *ſervus.*
GRVMIO *ſervus.*
PHILOLACHES *adoleſcens.*
PHILEMATIVM *meretrix.*
SCAPHA *ancilla.*
CALLIDAMATES *adoleſcens.*
DELPHIVM *meretrix.*
THEVROPIDES *ſenex.*
SIMO *ſenex.*
DANISTA.
PHANISCVS *advorſitor.*
SERVVS *alius.*
PVER.

ARGVMENTVM.

M*Anumiſit emptos ſuos amores Philolaches,*
O *mnemque abſente rem ſuo abſumit patre.*
S *enem, ut revenit, ludificatur Tranio:*
T *errifica monſtra ait videri in ædibus,*
E *t inde primum emigratum eſſe. intervenit*
L *ucripeta ſœnus fœnerator poſtulans.*
L *uduſque rurſum fit ſenex. nam mutuum*
A *cceptum dicit pignus, emptis ædibus:*
R *equirit quæ ſint: ait vicini proxumi.*
I *nſpectat illas. poſt ſe deriſum dolet.*
A *b ſui ſodale gnati exoratur tamen.*

ACTVS I. SCENA I.

GRVMIO, TRANIO, *ſervi duo.*

EXi è culina, ſis, foras maſtigia,
Qui mihi inter patinas exhibes argutias.
Egredere, herilis pernicies, ex ædibus.
go pol te ruri, ſi vivam, ulciſcar probe.
xi, inquam, nidor, è culina. quid lates?
. Quid tibi, malum, hic ante ædes clamitatio eſt?
n ruri cenſes te eſſe? abſcede ab ædibus.
bi rus, abi dierecte, abſcede ab janua.
em, hoccine volebas? G. perii. cur me verberas?
. Quia tu vis. G. patiar. ſine modo adveniat ſenex.
ne modo venire ſalvom, quem abſentem comes.
. Nec veriſimile loquere, nec verum, frutex,

Comeſſe

Comeſſe quenquam ut quiſquam abſentem poſſiet.
G. Tu urbanus vero ſcurra, deliciæ popli,
Rus mihi tu objectas? ſane credo, Tranio,
Quod te in piſtrinum ſcis actutum tradier.
Cis, hercle, paucas tempeſtates, Tranio,
Augebis ruri numerum, genus ferratile.
Nunc, dum tibi lubet licetque, pota, perde rem,
Corrumpe herilem filium, adoleſcentem optimum:
Dies noctesque bibite, pergræcamini,
Amicas emite, liberate, paſcite
Paraſitos, obſonate pollucibiliter.
Hæccine mandavit tibi, cum peregre hinc iit, ſenex?
Hoccine modo hic rem curatam offendet ſuam?
Hoccine boni eſſe officium ſervi exiſtimas,
Vbi heri ſui corrumpat & rem & filium?
Nam ego illum corruptum duco, quom his factis ſtudet.
Quo nemo adæque juventute ex omni Attica
Antehac eſt habitus parcus, nec magis continens:
Is nunc in aliam partem palmam poſſidet.
Virtute id factum tua & magiſterio tuo.
T. Quid tibi, malum, me, aut, quid ego agam, curatio'ſt?
An ruri quæſo non ſunt, quos cures, boves?
Lubet potare, amare, ſcorta ducere.
Mei tergi facio hæc non tui fiducia.
G. Quam confidenter loquitur! fue. T. at te Iuppiter
Diique omnes perdant. oboluiſti allium.
Germana illuvies, ruſticus, hircus, hara ſuis,
Canes capro commiſta. G. quid tu vis fieri?
Non omnes poſſunt olere unguenta exotica,
Si tu oles: neque ſuperior accumbere:
Neque tam facetis, quam tu vivis, victibus:
Tu tibi iſtos habeas turtures, piſces, aves.
Sine me alliato fungi fortunas meas.
Tu fortunatus, ego miſer: patiunda ſunt.
Meum bonum me, te tuum maneat malum.
T. Quaſi invidere mihi hoc videre, Grumio.
Quia mihi bene eſt, & tibi male eſt; digniſſimum eſt.
Decet me amare, & te bubulcitarier,
Me victitare pulchre, te miſeris modis.
G. O carnificum cribrum, quod credo fore:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ta te forabunt patibulatum per vias
timulis, ſi huc reveniat ſenex.
. Qui ſcis an tibi iſtuc prius eveniat quam mihi?
.Quia nunquam merui: tu meruiſti & nunc meres.
. Orationis operam compendi face,
iſi te mala re magna mactari cupis.
. Ervom daturin' eſtis, bubus quod feram?
ate æs, ſi non eſtis. agite porro, pergite
uomodo occœpiſtis: bibite, pergræcamini,
ſte, effercite vos, ſaginam cædite.
. Tace, atque rus abi: ego ire in Piræum volo,
veſperum parare piſcatum mihi.
rvom tibi aliquis cras faxo ad villam afferat.
uid eſt? quid tu me nunc obtuere, furcifer?
. Pol tibi iſtuc credo nomen actutum fore.
. Dum interea ſic ſit, iſtuc actutum ſino.
. Ita'ſt. ſed unum Hoc Scito, Nimiò celerius (tas.
enire quod moleſtum eſt, quam id quod cupide pe-
. Moleſtus ne ſis: nunc jam i rus, teque amove.
e tu erres, præter hac mihi non facies moram.
. Satin' abiit, neque quod dixi flocci exiſtimat?
rô dî immortales! obſecro voſtram fidem.
cite huc ut redeat noſter quam primum ſenex,
riennium qui jam hinc abeſt: priuſquam omnia
riere, & ædis, ager: qui niſi huc redit,
ucorum menſium ſunt relictæ reliquiæ.
nc rus abibo. nam eccum herilem filium
deo corruptum hic ex adoleſcente optume.

ACTVS I. SCENA II.

PHILOLACHES *adoleſcens.*

Ecordatus multum & diu cogitavi,
Argumentaque in pectus multa inſtitui
o: atque in meo corde, ſi eſt quod mihi cor,
m rem volutavi & diu diſputavi,
minem quojus rei, quando natus eſt,
nilem eſſe arbitrarer ſimulacrumque habere.
repperi jam exemplum.
varum ædium eſſe arbitror ſimilem ego homi- (nem,
ando hic natus eſt. ei rei argumenta dicam,
que hoc haud videtur veriſimile vobis:
ego id faciam eſſe ita ut credatis.

 Pro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Profecto ita eſſe, ut prædico, vero vincam.
Atque hoc voſmetipſi, ſcio.
Perinde uti nunc ego eſſe autumo, quando
Dicta audietis mea, haud aliter dicetis.
Auſcultate argumenta dum dico ad hanc rem.
Simul gnarures vos volo eſſe hanc rem mecum.
Ædes quom extemplo ſunt paratæ, expolitæ,
Factæ probe, examuſſim,
Laudant fabrum, atque ædes probant. ſibi quiſque
Inde exemplum expetunt: ſibi quiſque ſimile,
Suo uſque ſumptu: operæ ne parcunt ſuæ.
Atque ubi illo immigrat nequam homo indiligensque,
Cum pigra familia, immundus, inſtrenuus,
Hic jam ædibus vitium additur,
Bonæ cum curantur male.
Atque illud ſæpe fit, tempeſtas venit,
Confringit tegulas, imbriceſque: ibi
Dominus indiligens reddere alias ne volt.
Venit imber, lavit parietes, perpluunt
Tigna. putrefacit aër operam fabri.
Nequior jam factus eſt uſus ædium:
Atque haud eſt fabri culpa. ſed magna pars hominum
Moram hanc induxerunt, ſi quid nummo ſarciri poteſt,
Vſque mantant, neque id faciunt, donicum,
Parietes ruunt. ædificantur ædes totæ denuo.
Hæc argumenta ego ædificiis dixi. nunc etiam volo
Dicere, ut homines ædium eſſe ſimiles arbitremini.
Primum dum parentes fabri liberûm ſunt,
Et fundamentum ſubſtruunt liberorum;
Extollunt, parant ſedulo in firmitatem,
Vt & in uſum boni, & in ſpeciem populo
Sint: ſibique aut materiæ ne parcunt.
Nec ſumptus ſibi ſumptui eſſe ducunt:
Expoliunt, docent literas, jura & leges,
Sumptu ſuo & labore nituntur, ut
Alii ſibi eſſe illorem ſimiles expetant.
Ad legionem quom itant, adminiculum eis danunt
Tum jam aliquem cognatum ſuum.
Eatenus abeunt à fabris.
Vnum ubi emeritum eſt ſtipendium, igitur tum
Specimen cernitur, quo eveniat ædificatio:

Nam

Nam ego ad illud frugi uſque & probus fui, in fabrorum poteſtate dum fui.
Poſteaquam immigravi in ingenium meum,
Perdidi operam fabrorum illico oppido.
Venit ignavia, ea mihi tempeſtas fuit,
Ea mihi adventu ſuo grandinem, imbremque attulit:
Hæc verecundiam mihi & virtutis modum
Deturbavit, detexitque me illico.
Poſt illa obtigere eam neglegens fui:
Continuo pro imbre amor advenit in cor meum.
Is uſque in pectus permanavit, permadefecit
Cor meum. nunc ſimul res, fides, fama, virtus,
Decuſque deſeruerunt: ego ſum in uſum
Factus nimio nequior. atque edepol ita
Hæc tigna humide putrent. non videor mihi
Sarcire poſſe ædeis meas, quin totæ
Perpetuæ ruant, quin cum fundamento
Perierint, nec quiſquam eſſe auxilio queat.
Cor dolet, cum ſcio nunc ut ſum, atque ut fui:
Quo neque induſtrior de juventute erat
Arte gymnaſtica, diſco, haſtis, pila,
Curſu, armis, equo, victitabam volupe:
Parſimonia & duritia diſciplinæ aliis eram:
Optumi quique expetebant eam doctrinam ſibi.
Nunc poſtquam nihili ſum, id vero meopte ingenio repperi

ACTVS I. SCENA III.

PHILEMATIVM *mulier*, SCAPHA *ancilla*, PHILOLACHES *adoleſcens*.

IAm pridem ecaſtor frigida non lavi magis lubenter,
Nec unde me melius, mea Scapha, rear eſſe defœcatam.
S. Eventus rebus omnibus, velut horno meſſis magna
Fuit. PHI. quid ea meſſis attinet ad meam lavationem?
S. Nihilo plus, quam lavatio tua ad meſſim? PH. oh, Venus venuſta!
Hæc illa eſt tempeſtas mea. mihi quæ modeſtiam omnem
Detexit tectus qua fui: quam mihi amor & Cupido
In pectus perpluit meum: neque jam unquam obtigere poſſum.
Madent jam in corde parietes: periere hæ oppido ædes.

Phi. Contempla amabo, mea Scapha, ſatin' hæc me veſtis deceat?
Volo meo placere Philolachi, meo ocello, meo patrono.
S. Quin tu te exornas moribus lepidis, quum lepida tota es?
Non veſtem amatores mulieris amant, ſed veſtis fartum.
Ph. Ita me dî ament, lepida eſt Scapha? ſapit ſceleſta multum!
Vt lepide res omnes tenet, ſententiaſque amantum!
Phi. Quid nunc? S. quid eſt? Phi. quin me aſpice & contempla, ut hæc me deceat.
S. Virtute formæ id evenit, te ut deceat, quidquid habeas.
Ph. Ergo hoc ob verbum te, Scapha, donabo ego profecto hodie aliquî: (mihi.
Neque patiar te gratis hanc laudaſſe, quæ placet
Phi. Nolo ego te aſſentari mihi. S. nimis tu quidem ſtulta es mulier.
Eho mavis vituperari falſo, quam vero extolli?
Equidem pol vel falſo tamen laudari multo malo,
Quam vero culpari, aut alios meam ſpeciem irridere.
Phi. Ego verum amo, verum volo mihi dici: mendacem odi.
S. Ita tu me ames, ita Philolaches tuus te amet, ut venuſta es!
Ph. Quid ais ſceleſta? quomodo adjuraſti? ita ego iſtam amarem?
Quid? iſtæc me? id cur non additum eſt? infecta dona facio. (diſti.
Periiſti: quod jam promiſeram tibi donum, perdi-
S. Equidem pol miror tam catam, tam doctam te, & bene eductam,
Non ſtultam ſtulte facere. Phi. quin mone quæſo, ſi quid erro.
S. Tu ecaſtor erras, quæ quidem illum exſpectes unum, atque illi
Morem præcipue ſic geras, atque alios aſperneris.
Matronæ, non meretricium eſt, unum inſervire amantem.
Ph. Prô Iuppiter! nam quod malum verſatur meæ domi illud?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dii deæque omnes me peſſumis exemplis interficiant,

Niſi ego illam anum interfecero ſiti, fameque, atque (algu.

PHI. Nolo ego mihi male te, Scapha, præcipere. S. ſtulta es plane, quæ

Illum tibi æternum putes fore amicum & benevolentem.

Moneo ego te: te deſeret ille ætate & ſatietate.

PHI. Non ſpero. S. inſperata accidunt magis ſæpe quam quæ ſperes.

Poſtremo, ſi dictis nequis perduci, ut vera hæc credas,

Mea dicta ex factis noſce: rem vides, quæ ſim, & quæ fui ante.

Nihilo ego, quam nunc tu, amata ſum, atque uni modo geſſi morem.

Qui pol me, ubi ætate hoc caput colorem commu- (tavit,

Reliquit, deſeruitque me. tibi idem futurum credo.

PH. Vix comprimor, quin involem illi in oculos ſtimulatrici.

S. Solam illi meo ſoli cenſeo eſſe oportere obſequentem.

Solam ille me ſoli ſibi ſuo liberavit.

PH. Prô dî immortales, mulierem lepidam, & pudico ingenio!

Bene hercle factum, & gaudeo mihi nihil eſſe hujus cauſſa.

S. Inſcita ecaſtor tu quidem es. PHI. quapropter? S. quæ iſtuc cures,

Ut te ille amet. PHI. cur obſecro non curem? S. libera es jam.

Tu jam quod quærebas habes: ille, te niſi amabit ultro,

Id pro capite tuo quod dedit, perdiderit tantum ar- (genti.

PH. Perii hercle, ni ego illam peſſumis exemplis enicaſſo.

Illa hanc corrumpit mulierem maleſuada vitilena.

PHI. Nunquam ego illi poſſum gratiam referre, ut meritu'ſt de me.

Scapha, id tu mihi ne ſuadeas, ut illum minoris pendam.

S. At hoc unum facito cogites, ſi illum inſervibis ſolum,

Dum tibi nunc hæc ætatula eſt, in ſenecta male querere.

Ph. In anginam ego nunc me velim verti, ut veneficæ illi

Fauces prehendam, atque enicem ſceleſtam ſtimulatricem.

Phi. Eundem animum oportet nunc mihi eſſe gratum, ut impetravi,

Atque olim, priûſquam id extudi, quom illi ſubblandiebar.

Ph. Dii me faciant quod volunt, ni ob iſtam orationem

Te liberaſſo denuo, & niſi Scapham enicaſſo.

S. Si tibi ſat acceptum eſt, fore victum tibi ſempiternum, (vita,

Atque illum amatorem tibi proprium futurum in

Soli gerendum cenſeo morem, & capiundos crines.

Phi. Vt fama eſt homini, exinde ſolet pecuniam invenire.

Ego ſi bonam famam mihi ſervaſſo, ſat ero dives.

Phi. Siquidem hercle vendundum eſt, pater vænibit multo potius,

Quam te, me vivo, unquam ſinam aut egere, aut mendicare.

S. Quid illis futurum eſt cæteris, qui amant te? Phi. magis amabunt,

Quom videbunt gratiam referri.

Ph. Vtinam meus nunc mortuus pater ad me nuncietur!

Vt ego exhæredem meis bonis me faciam, atque hæc ſit hæres?

S. Iam iſta quidem abſumpta res erit: dieſque noctesque eſtur,

Bibitur, neque quiſquam parſimoniam adhibet. ſagina plane eſt.

Ph. In te hercle certum'ſt principium, ut ſim parcus experiri.

Nam neque edes quicquam, neque bibes apud me hiſce diebus. (licebit:

Phi. Si quid tu in illum bene voles loqui, id loqui

Nec recte ſi illi dixeris, jam ecaſtor vapulabis.

Ph. Edepol ſi ſummo ego Iovi illoc argento ſacruficaſſem,

o illius capite quod dedi, nunquam æque id bene collocaſſem.
videas jam medullitus me amare. oh! probus homo ſum:
i pro me cauſſam diceret, patronum liberavi.
Video te nihili pendere præ Philolachete omnes homines.
nc, ne ejus cauſſa vapulem, tibi potius aſſentabor,
acceptum ſat habes, tibi fore illum amicum ſempiternum.
ɪɪ. Cedo mihi ſpeculum, & cum ornamentis arculam actutum, Scapha:
nata ut ſim, quom huc veniat Philolaches, voluptas mea.
Mulier quæ ſe ſuamque ætatem ſpernit, ſpeculo ei uſus eſt.
id opu'ſt ſpeculo tibi, quæ tute ſpeculo ſpeculum es maximum?
ɪ. Ob iſtuc verbum, ne nequicquam, Scapha, tam lepide dixeris,
bo aliquid hodie tibi peculi, Philematium mea?
ɪɪ. Suo quique loco viden' capillus ſatis compoſitu'ſt commode?
Vbi tu commoda es, capillum commodum eſſe credito.
ɪ. Vah, quid illa pote pejus quicquam muliere memorarier? (erat.
nc aſſentatrix ſceleſta eſt, dudum adverſatrix
ɪɪ. Cedo ceruſſam. S. quid ceruſſa opuſnam? PHI. qui malas oblinam.
Vna opera ebur atramento candefacere poſtules.
ɪ. Lepide dictum de atramento atque ebore: euge plaudo Scaphæ.
ɪɪ. Tum tu igitur cedo purpuriſſum. S. non do: ſcita es tu quidem:
ova pictura interpolare vis opus lepidiſſimum.
n iſtanc ætatem oportet pigmentum ullum attingere,
que ceruſſam, neque melinum, neque ullam aliam offuciam.
pe igitur ſpeculum. PH. hei mihi miſero, ſavium ſpeculo dedit. (caput,
imis velim lapidem, qui ego illi ſpeculo diminuam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Linteum cape, atque exterge tibi manus.
Phi. Quid ita, obſecro?
S. Vt ſpeculum tenuiſti, metuo ne oleant argentũm manus:
Ne uſquam argentum te accepiſſe ſuſpicetur Philolaches.
Ph. Non videor vidiſſe lenam callidiorem ullam alteram.
Vt lepide atque, aſtute in mentem venit de ſpeculo malæ!
Phi. Etiamne unguentis ungendam cenſes? S. minime feceris.
Phi. Quapropter? S. quia ecaſtor mulier recte olet, ubi nihil olet.
Nam iſtæc veteres, quæ ſe unguentis unctitant, interpoles,
Vetulæ, edentulæ, quæ vitia corporis fuco occulunt,
Vbi ſeſe ſudor cum unguentis conſociavit, illico
Itidem olent, quaſi cum una multa jura confundit cocus.
Quid oleant neſcias, niſi id unum, ut male olere intellegas.
Ph. Vt perdocte cuncta callet! nihil hac docta doctius.
Verum illud eſt, maximaque pars voſtrorum intellegit, (runt.
Quibus anus domi uxores ſunt, quæ vos dote meruc-
Phi. Agedum contempla aurum & pallam, ſatin, hæc me deceat, Scapha?
S. Non me curare iſtuc oportet. Phi. quem obſecro igitur? S. eloquar:
Philolachem, is ne quid emat, niſi quod tibi placere cenſeat.
Nam amator meretricis mores ſibi emit auro & purpura.
Quid opus eſt, quod ſuum eſſe nolit, ei ultro oſtentarier?
Purpura ætas occultanda eſt: aurum turpe mulieri.
Pulchra mulier nuda, erit quam purpurata pulchrior.
Poſtea nequicquam exornata eſt bene, ſi morata eſt male.
Pulchrum ornatum turpes mores pejus cœno collinunt.

Nam

am ſi pulchra eſt, nimis ornata eſt. PH. nimis diu abſtineo manum.
uid hic vos duæ agitis? PHI. tibi me exorno ut placeam. PH. ornata es ſatis.
bi hinc tu intro, atque ornamenta hæc aufer. ſed voluptas mea.
ea Philematium, potare tecum collibitum eſt mihi.
II. Libet & ædepol mihi tecum. nam quod tibi libet, idem mihi libet,
ea voluptas. PH. hem, iſtoc verbum vile eſt viginti minis.
II. Cedo, amabo, decem: bene emptum tibi dare hoc verbum volo.
I. Etiam nunc decem minæ apud te ſunt: vel ratiorem puta.
riginta minas pro capite tuo dedi. PHI. cur exprobras?
I. Egone id exprobrem, qui mihimet cupio id opprobrarier?
ec quicquam argenti locavi jam diu uſquam æque bene.
II. Certe ego, quod te amo, operam nuſquam melius potui ponere.
I. Bene igitur ratio accepti atque expenſi inter nos convenit.
me amas, ego te amo: merito id fieri uterque exiſtimat.
ec qui gaudent, gaudeant perpetuo ſuo ſemper bono.
i invident, ne unquam eorum quiſquam invideat prorſus commodis.
II. Age accumbe igitur. cedo aquam manibus, puer, appone hic menſulam.
de tali ubi ſint. vin' unguenta? PH. quid opus eſt? cum ſtacta accubo.
d eſtne hic meus ſodalis, qui huc incedit cum amica ſua?
eſt. Callidamates cum amica eccum incedit. euge, oculus meus:
nveniunt compares: eccos, prædam participes petunt.

ACTUS I. SCENA IV.

CALLIDAMATES, DELPHIUM, PHILOLACHES, PHILEMATIUM.

ADvorſum venire mihi ad Philolachem
Volo tempori. audi: hem, tibi imperatum eſt,
Nam illic ubi fui, inde effugi foras.
Ita me ibi male convivii ſermoniſque
Pertæſum eſt. nunc comiſſatum ibo ad Philolacheten,
Vbi nos hilari ingenio & lepide accipiet.
Ecquid tibi videor, mamma, madere? D. ſemper
Iſtoc modo moratus vivere debebas.
C. Viſne ego te, ac tute me amplectare?
D. Si tibi cordi eſt facere, licet. C. lepida es.
Duce me amabo. D. cave ne cadas. aſta.
C. Ohoho, ocellus es meus, tuus ſum alumnus, mel meum.
D. Cave modo, ne prius in via accumbas,
Quam illic, ubi lectus eſt ſtratus, coimus.
C. Sine cadere me. D. ſino: ſed & hoc quod mihi in manu eſt:
Si cades, non cades quin cadam tecum.
Iacentes tollet poſtea nos ambos aliquis.
Madet homo. C. tun' me ais mamma madere?
D. Cedo manum, nolo equidem te affligi.
C. Hem tene. age, i ſimul quo ego eam: an ſcis?
C. Scio: in mentem venit modo. C. nempe domum eo
Comiſſatum. D. imo. C. iſtuc quidem jam memini.
PHI. Num non vis obviam me hiſce ire, anime mi?
Illi ego ex omnibus optime volo. jam
Revortar. PH. diu eſt jam id mihi. C. ecquis hic eſt?
PHI. Adeſt. C. eu, Philolaches, ſalve amiciſſime
Mihi hominum omnium. PHI. dii te ament. accuba,
Callidamates. unde agis te? C. unde homo ebrius?
PHI. Probe quin amabo accubas, Delphium mea.
C. Date illi quod bibat: dormiam ego jam.
PHI. Num mirum his aut novum quippiam facit? quid ego
Hoc faciam poſtea, mea? D. ſic ſine eumpſe. PHI. age tu,
Interim da ab Delphio cito cantharum circum.

ACTUS

ACTUS II. SCENA I.

RANIO, PHILOLACHES, CALLIDAMATES, DELPHIUM, PHILEMATIUM, PUER.

Vppiter ſupremus ſummis opibus atque induſtriis
Me periſſe, & Philolachetem cupit herilem filium.
:cidit ſpes noſtra, nuſquam ſtabulum eſt confidentiæ,
:c ſalus nobis ſaluti jam eſſe, ſi cupiat, poteſt:
mali mœroris montem maximum ad portum modo
nſpicatus ſum: herus advenit peregre. periit Tranio.
quis homo eſt, qui facere argenti cupiat aliquantulum lucri.
iid hodie ſeſe excruciari meam vicem poſſit pati?
i ſunt iſti plagipatidæ, ferritribaces viri?
i, qui haſtis trium numorum cauſſa ſubeunt ſub falas?
i aliqui quindenis haſtis corpus transfigi ſolent:
o dabo ei talentum, primus qui in crucem excucurrerit:
l ea lege, ut affigantur bis pedes, bis brachia.
i id erit factum, à me argentum petito præſentarium.
l ego ſumne ille infelix, qui non curro curriculo domum?
I. Adeſt obſonium. eccum Tranionem; à portu redit.
Philolaches. PHI. quid eſt? T. & ego & tu. PHI. quid & tu? T. periimus.
I. Quid ita? T. pater adeſt. PHI. quid ego ex te audio? T. abſumpti ſumus.
ter, inquam, tuus venit. PHI. ubi is eſt, obſecro te! T. adeſt.
I. Quis id ait? quis vidit? T. egomet, inquam, vidi. PHI. væ mihi!
id ego ago? T. nam quid tu, malum, me rogitas, quid agas? accubas.
. Tun' vidiſti? T. egomet, inquam. PH. certe? T. certe, inquam. PH. occidi!
u vera memoras. T. quid mihi ſit boni, ſi mentiar?

PH. Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PH. Quid ego nunc faciam? T. jube hæc hin
omnia amolirier.
Quis iſtic dormit? PH. Callidamates. T. ſuſcit
iſtum, Delphium.
D. Callidamates, Callidamates, vigila. C. vigilo
cedo ut bibam.
D. Vigila: pater advenit peregre Philolachæ
C. valeat pater.
PH. Valet ille quidem, atque ego diſperii. C. diſ-
periſti? quî poteſt?
PH. Quæſo edepol exurge: pater advenit. C. tuu
venit pater?
Iube abire rurſum. quid illi reditio huc etiam fuit!
PH. Quid ego agam? pater jam hic me offende
miſerum adveniens ebrium,
Ædes plenas convivarum, & mulierum. MISE-
RVM EST opus,
Igitur demum fodere puteum, ubi ſitis fauces tenet.
Sicut ego adventu patris nunc quæro, quid faciam
miſer. (ta.
T. Ecce autem hic depoſuit caput, & dormit: ſuſci-
PH. Etiam vigilas? pater inquam aderit jam hic
meus. C. ain tu, pater?
Cedo ſoleas mihi, ut arma capiam. jam pol ego
occidam patrem.
PH. Perdis rem, tace. amabo, abripite hunc intro
actutum inter manus.
C. Iam hercle ego vos pro matula habebo, niſi mi-
hi matulam datis.
PH. Perii. T. habe bonum animum: ego iſtum le-
pide medicabor metum.
PH. Nullus ſum. T. taceas: ego, qui iſtæc ſedem,
meditabor tibi.
Satin' habes, ſi advenientem ego ita patrem faciam
tuum,
Non modo ne introeat, verum etiam ut fugiat lon-
ge ab ædibus?
Vos modo hinc abite intro, atque hæc hinc propere
amolimini.
PH. Vbi ego ero? T. ubi maxime eſſe vis; cum
hac, cum iſtac eris.
D. Quid eſt igitur? abeamus hinc nos. T. non hoc
longe, Delphium.

Nam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

amque intus potate haud tantillo hac quidem cauſſa minus.

r. Hei mihi, quam iſtæc blanda dicta quo eveniant? madeo metu!

Potin' animo ut ſies quieto, & facias quod jubeo? PH. pote 'ſt.

Omnium primum, Philematium, intro abi, & tu Delphium.

Morigeræ tibi erimus ambæ. T. ita ille faxit Iuppiter.

imum advorte nunc tu jam, quæ volo occurarier.
nium primum dum ædes jam fac occluſæ ſient:
us cave muttire quenquam ſiveris. PHI. curabitur.

Tanquam ſi intus natus nemo in ædibus habitet. PH. licet.

Neu quiſquam reſponſet, quando haſce ædes pultabit ſenex.

Nunquid aliud? T. clavem mihi harunce ædium Laconicam

jube efferri intus: haſce ego ædes occludam hinc foris.

In tuam cuſtodiam meque & meas ſpes trado, Tranio. (ſiet

Pluma haud intereſt, patronus, an cliens probior
mini, cui nulla in pectore eſt audacia.
n cuivis homini, vel optumo, vel peſſumo,
amvis de ſubito facile eſt facere nequiter:
avem cedo, atque abi intro, atque occlude oſtium.)

um id videndum 'ſt, id viri docti eſt opus,
e deſignata ſint & facta nequitia,
quid patiatur, quamobrem pigeat vivere:
nquille cuncta, & ut proveniant ſine malo.
it ego efficiam, quæ facta hic turbabimus.
fecto ut liqueant omnia & tranquilla ſint,
ue quicquam nobis pariant ex ſe incommodi.
quid tute egrederis? perii! jam jam optume
ceptis paruiſti! PV. herus juſſit maxumo
re orare ut patrem aliquo abſterreres modo,
ntroiret. adeſt. T, quin etiam illi hoc dicito,
urum me, ut ne etiam aſpicere ædes audeat,
te obvoluto ut fugiat cum ſummo metu.

Cla-

Clavim cedo, atque abi hinc intro, atque occlud oſtium,
Et ego hinc occludam. jube venire nunc jam.
Ludos ego hodie vivo præſenti hic ſeni
Faciam, quod credo mortuo nunquam fore.
Concedam à foribus huc, hinc ſpeculabor procul,
Vnde advenienti ſarcinam imponam ſeni.

ACTVS II. SCENA II.

Theuropides *ſenex*, Tranio *ſervus*.

HAbeo, Neptune, magnam gratiam tibi.
Quom me amiſiſti vix à te vivum modo:
Verum ſi poſthac me pedem latum modo
Scies impoſuiſſe in undam, haud cauſa'ſt, illico.
Quod nunc voluiſti facere, quin facias mihi.
Apage, apage te à me. nunc jam poſt hunc diem,
Quod crediturus tibi fui, omne credidi.
Tr. Edepol, Neptune, peccaviſti largiter,
Qui occaſionem hanc amiſiſti tam bonam.
Th. Triennio poſt Ægypto advenio domum,
Credo, exſpectatus veniam familiaribus.
Tr. Nimio edepol ille potuit exſpectatior
Venire, qui te nunciaret mortuum.
Th. Sed quid? occluſa janua eſt interdius?
Pultabo: heus, ecquis iſtas aperit mi fores?
Tr. Quis homo eſt, qui noſtras ædes acceſſit prope?
Th. Meus ſervos hic quidem eſt Tranio. Tr. ô Theuropides
Here, ſalve: ſalvum te adveniſſe gaudeo.
Vſquene valuiſti? Th. uſque, ut vides. Tr. factum optime.
Th. Quid vos, inſanine eſtis? Tr. quid dum? Th. ſic, quia
Foris ambulatis. natus nemo in ædibus
Servat, neque qui recludat, neque qui reſpondeat.
Pultando pedibus bene confregi haſce ambas. Tr. eho.
An tu tetigiſti has ædes? Th. cur non tangerem?
Quin pultando, inquam, bene confregi fores.
Tr. Tetigiſtin'? Th. tetigi, inquam, & pultavi. Tr. vah! Th. quid eſt?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

R. Male hercle factum. TH. quid eſt negotii?
TR. non poteſt
ici, quam indignum facinus feciſti, & malum.
H. Quid jam? TR. fuge obſecro, atque abſcede ab ædibus.
ige huc, fuge ad me propi..., tetigiſtin' foreis?
H. Quomodo pultare potui, ſi non tangerem?
R. Occidiſti hercle. TH. quem mortalem?
TR. omnes tuos.
H. Dî te deæque omnes perduaxint cum iſto omi- (ne!
R. M. tuo, te atque iſtos expiare ut poſſies.
H. Quamobrem? aut quam ſubito rem mihi ap-portas novam?
. Et heus, jube illos illinc, amabo, abſcedere.
. Abſcedite. TR. ædes ne attingite, tangite
s quoque terram. TH. obſecro, hercle, quin elo-quere jam.
. Quia ſeptem menſes ſunt, cum in haſce ædes pedem
no intro tetulit, ſemel ut emigravimus.
. Eloquere, quid ita? TR. circumſpice dum, nunquis eſt. (eſt.
monem noſtrum qui aucupet. TH. tutum probe
. Circumſpice etiam. TH. nemo eſt; loquere nunc jam.
. Capitalis cædis facta eſt. TH. quid eſt? non intellego.
Scelus, inquam, factum eſt jamdiu antiquum & vetus.
quom id adeo nos nunc factum invenimus.
Quid iſtuc eſt, ſceleſte? aut quis id fecit? cedo.
Hoſpes necavit hoſpitem captum manu;
ut ego opinor, qui has tibi ædeis vendidit.
Necavit? TR. aurumque ipſi ademit hoſpiti,
que hic defodit hoſpitem ibidem in ædibus.
Quapropter id vos factum ſuſpicamini?
Ego dicam, auſculta. Vt foris cœnaverat
gnatus, poſtquam rediit à cœna domum,
hus omnes cubitum. condormivimus.
rnam forte oblitus fueram extinguere;
e ille exclamat derepente maximum.
Quis homo? an gnatus meus? TR. ſt, tace:
auſculta modo.

Ait

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ait veniſſe illum in ſomnis ad ſe mortuum.
Th. Nempe ergo in ſomnis. Tr. ita. ſed auſcu
modo.
Ait illum hoc pacto, ſibi dixiſſe mortuum.
Th. In ſomnis? Tr. mirum quin vigilanti dicer
Qui abhinc ſexaginta annis occiſus foret.
Interdum inepte ſtultus es.
Th. Taceo. Tr. ſed ecce quæ ille inquit:
Ego tranſmarinus hoſpes ſum Diapontius.
Hic habito. hæc mihi dedita eſt habitatio.
Nam me Acheruntem recipere Orcus noluit,
Quia præmature vita careo. per fidem
Deceptus ſum, hoſpes hic me necavit, iſque me
Defodit inſepultum clam ibidem in hiſce ædibus
Sceleſtus auri cauſſa. nunc tu hinc emigra:
Sceleſtæ hæ ſunt ædes, impia eſt habitatio.
Quæ hic monſtra fiunt, anno vix poſſum eloqui.
St, ſt! Th. quid obſecro hercle factum e
Tr. concrepuit foris. (r
Hiccine percuſſit? Th. guttam haud habeo ſang
Vivom me arceſſunt ad Acheruntem mortui.
Tr. Perii! illiſce hodie hanc conturbabunt fa-
lam, (n
Nimis quam formido, ne manifeſto hic me op
Th. Quid tute tecum loquere? Tr. abſcede ab
nua. (fug
Fuge, obſecro hercle! Th. quo fugiam? etian
Tr. Nihil ego formido: pax mihi eſt cum mort
Th. Heus, Tranio. Tr. non me appellabis, ſi ſa
Nihil ego commerui, neque iſtas percuſſi foreis
Th. Quæſo quid ægre eſt? quæ res te agitat, T
nio? (
Qui cum iſtæc loquere? Tr. an quæſo tu appell
Ita me dî amabunt, mortuum illum credidi
Expoſtulare, quia percuſſiſſes foreis.
Sed tu etiamne aſtas; nec quæ dico obtemperas
Th. Quid faciam? Tr. cave reſpexis: fuge, a
operi caput. (
Th. Cur non fugis tu? Tr. pax mihi eſt cum m
Th. Scio. quid modo igitur? cur tantopere e-
mueras?
Tr. Nihil me curaſſis, inquam: ego mihi prov
Tu, ut occœpiſti, tantum quantum quis, fugies

At

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Atque Herculem invocabis. TH. Hercules, te invoco.

TR. Et ego, tibi hodie ut det, ſenex, magnum malum.

Prô dî immortales, obſecro voſtram fidem,
Quid ego hodie negotii confeci, malum!

ACTVS III. SCENA I.

DANISTA, THEVROPIDES *ſenex*, TRANIO *ſervus*.

SCeleſtiorem ego annum argento fœnori
Nunquam ullum vidi, quam hic mihi annus obtigit.
A mane ad noctem uſque in foro dego diem,
Locare argenti nemini nummum queo.
TR. Nunc pol ego perii plane in perpetuum modum.
Daniſta adeſt, qui dedit argentum fœnori,
Qui amica eſt empta, quoque opus in ſumptus fuit.
Manifeſta res eſt. niſi quod occurro prius,
Ne hoc ſenex reſciſcat. ibo huic obviam.
Sed quidnam hic ſeſe tam cito recipit domum?
Metuo ne de hac re quippiam hic inaudiverit.
Accedam atque appellabo. hei quam timeo miſer?
Nihil eſt miſerius, quam animus hominis conſcius,
Sicut me habet. verum utut res ſeſe habet,
Pergam turbare porro. ita hæc res poſtulat.
Vnde is? TH. conveni illum, unde haſce ædes emeram.
TR. Nunquid dixiſti de illo, quod dixi tibi?
TH. Dixi hercle vero, atque omnia. TR. væ miſero mihi!
Etiam fatetur de hoſpite? TH. imo pernegat.
TR. Cape hercle, te obſecro, cum eo una judicem.
Sed eum videto ut capias qui credat mihi.
Tam facile vinces, quam pirum volpes comeſt.
Metuo ne technæ meæ perpetuo perierint.
TH. Quid tute tecum? TR. nihil enim. ſed dic mihi,
Dixtin' quæſo? TH. dixi, inquam, atque ordine omnia.
TR. Etiam fatetur de hoſpite? TH. imo pernegat.
TR. Negat? TH. negat, inquam. TR. perii oppido cum cogito.

Non confitetur? TH. dicam, ſi confeſſus ſit.
Quid nunc faciundum cenſes? TR. egon', quid
cenſeam?
Cape, obſecro hercle te, cum eo una judicem.
Sed eum videto ut capias, qui credat mihi:
Tam facile vinces, quam pirum volpes comeſt.
D. Sed Philolachetis eccum ſervum Tranium,
Qui mihi neque fœnus, neque ſortem argenti da
nunt.
TH. Quo te agis? TR. nec quoquam abeo. næ eg
ſum miſer,
Sceleſtus natus diis inimicis omnibus!
Iam illo præſente adibit. næ ego homo ſum miſer
Ita & hinc & illinc mihi exhibent negotium.
Sed occupabo adire. D. hic ad me it, ſalvus ſum
Spes eſt de argento. TR. hilarus eſt fruſtra iſt
homo.
Salvere jubeo te, Miſaturides, bene.
D. Salve & tu. quid de argento? TR. abi ſis belu
Continuo adveniens pilum injeciſti mihi.
D. Hic homo eſt inanis. TR. hic homo eſt cer
ariolus. (cedo
D. Quin tu iſtas mittis tricas? TR. quin quid v
D. Vbi Philolaches eſt? TR. nunquam potuiſti mi
Magis opportunus advenire quam advenis.
D. Quid eſt? TH. concede huc. D. quin mihi a
gentum redditur?
TH. Scio te bona eſſe voce; ne clama nimis.
D. Ego hercle vero clamo. TR. ah. gere more
mihi.
D. Quid tibi ego morem vis geram? TR. abi qu
ſo hinc domum.
C. Abeam? TR. redito huc circiter meridiem.
D. Reddeturne igitur fœnus? TR. reddetur: nu
abi.
D. Quid ego huc recurſem, aut operam ſuman
aut conteram?
Quid, ſi hic manebo potius ad meridiem?
TR. Imo abi domum, verum hercle dico: abi mod
D. Quin vos mihi fœnus date; quid nugamini?
TR. En, hercle, næ tu abi modo: auſculta mihi.
D. Iam, hercle, ego illinc nominabo hic. TR. eu
ſtrenue:

Beat

Beatus vero es nunc, cum clamas. D. meum peto.
Multos me hoc pacto jam dies fruſtramini.
Moleſtus ſi ſum, reddite argentum; abiero.
Reſponſiones omnes hoc verbo eripite.
TR. Sortem accipe. D. imo fœnus, id primum volo.
TR. Quid tute, homo hominum omnium teterrime,
Veniſti huc te extentatum? agas quod in manu eſt.
Non dat, non debet. D. non debet? TR. nec erit
quidem.
Ferre hoc potes? an mavis ut aliquo abeat foras?
Urbem exul linquat factus hic cauſſa tui,
Cui ſortem vix dare licebit? D. quin non peto.
TH. Eja, maſtigia, ad me redi. TR. jam iſtic ero.
Moleſtus ne ſis, nemo dat, age quid lubet.
Tu ſolus, credo, fœnore argentum datas.
D. Cedo fœnus. redde fœnus. fœnus reddite.
Daturin' eſtis fœnus actutum mihi?
Date mihi fœnus. TR. fœnus illic, fœnus hic.
Neſcit quidem niſi fœnus fabularier
Veterator. neque ego tetriorem beluam
Vidiſſe me unquam quenquam, quam te, cenſeo.
D. Non ædepol nunc me tu iſtis verbis territas.
Calidum hoc eſt, etſi procul abeſt, urit male.
TH. Quod illud eſt fœnus obſecro, quod illic petit?
TR. Pater eccum advenit peregre non multo prius
Illius, is tibi & fœnus & ſortem dabit.
Ne inconciliare quid nos porro poſtules.
Vide num moratur? D. quin feram, ſi quid datur.
TH. Quid ais tu? TR. quid vis? TH. quis illic eſt?
quid illic petit?
Quid Philolachetem gnatum compellat meum,
Sic, & præſenti tibi facit convicium?
Quid illi debetur? TR. obſecro hercle te, jube
Objici argentum huic ob os impuræ beluæ.
TH. Iubeam? TR. jube homini argento os ver-
berarier.
D. Perfacile ego ictus perpetior argenteos.
TH. Quod illud argentum eſt? TR. huic debet
Philolaches
Paulum. TH. quantillum? TR. quaſi quadragin-
ta minas.
D. Ne ſane id multum cenſeas, paulum id quidem
eſt.
TR. Audin'? videturne obſecro hercle idoneus,

Daniſta qui ſit? genus quod improbiſſimum eſt.
TH. Non ego iſtuc curo, quis iſte ſit, unde ſit:
Illud volo mihi dici, id me ſcire expeto,
Adeo etiam argenti fœnus creditum audio.
TR. Quatuor quadraginta illi debentur minæ.
Dic te daturum, ut abeat. TH. egon' dicam dare?
TR. Dic. TH. egone? TR. tu ipſus dic modo, auſculta mihi.
Promitte: age, inquam: ego jubeo. TH. reſponde mihi,
Quid eo eſt argento factum? TR. ſalvum eſt. TH. ſolvite
Voſmet igitur, ſi ſalvum eſt. TR. ædeis filius
Tuus emit. TH. ædeis? TR. ædeis. TH. euge Philolaches.
Patriſſat. jam homo in mercatura vortitur.
Ain' tu, ædeis? TR. ædeis, inquam. ſed ſcin' cujuſmodi?
TH. Qui ſcire poſſim? TR. vah! TH. quid eſt? TR. ne me roga.
TH. Nam quid ita? TR. ſpeculo claras clarorem merum.
TH. Bene hercle factum. quid? eas quanti deſtinat?
TR. Talentis magnis totidem, quot ego & tu ſumus.
Sed arrhaboni has dedit quadraginta minas.
Hinc ſumpſit quas ei dedimus. ſatin' intelligis?
Nam poſtquam hæce ædes ita erant, ut dixi tibi,
Continuo eſt alias ædes mercatus ſibi.
TH. Bene hercle factum. D. heus, jam appetit meridies.
TR. Abſolve hunc quæſo vomitum, ne hic nos enecet.
Quatuor quadraginta illi debentur minæ,
Et ſors & fœnus. D. tantum eſt: nihilo plus peto.
TR. Velim quidem hercle, ut uno nummo plus petas.
TH. Adoleſcens, mecum rem habe. D. nempe abs te petam.
TH. Petito cras. D. abeo, ſat habeo, ſi cras fero.
TR. Malum quod iſti dî deæque omnes duint!
Ita mea conſilia perturbat pæniſſime.
Nullum edepol hodie genus eſt hominum tetrius,
Nec minus bono cum jure, quam Daniſticum.
TH. Qua in regione iſtas ædes emit filius?

TR. Ecce

R. Ecce autem perii! TH. dicisne hoc, quod te rogo?

R. Dicam: ſed nomen domini quæro quid ſiet.

H. Age, comminiſcere ergo. TR. quid ego nunc agam?

ſi, ut in vicinum hunc proximum mendacium
s emiſſe ædes hujus dicam filium.
lidum hercle audivi eſſe optimum mendacium:
icquid Dei dicunt, id rectum eſt dicere.

H. Quid igitur? jam commentu's? TR. dii iſtum perduint,
o iſtunc potius. de vicino hoc proximo
us emit ædes filius. TH. bonan' fide?

. Siquidem es argentum redditurus, tum bona:
redditurus non es, non emit bona.

H. Non in loco emit perbono has. TR. imo optimo.

. Cupio hercle inſpicere has ædes. pultadum fores,
que evocato aliquem intus ad te, Tranio.

.Ecce autem iterum nunc quid ego dicam neſcio,
rum jam ad unum ſaxum me fluctus ferunt.
id nunc? non hercle, quid nunc faciam, reperio:
nifeſto teneor. TH. evoca dum aliquem foras,
circumducat. TR. heus tu, at hic ſunt mulieres:
endum eſt primum, utrum eæ velint, an non velint.

. Bonum æquomque oras. percontare & roga.
hic tantiſper, dum exis, te opperiar foris.

Dii te deæque omnes funditus perdant, ſenex;
mea conſilia undique oppugnas mala.
e, optime: eccum dominus ædium foras
progreditur ipſus. huc conceſſero,
mihi ſenatum conſilii in cor convoco.
r dum accedam hunc, quando quid agam invenero.

ACTVS III. SCENA II.

IMO, TREVROPIDES *ſenes*, TRANIO *ſervus*.

Elius anno hoc mihi non fuit domi,
Nec quando eſca una bene meruerit magis.
dium mihi uxor perbonum dedit.
dormitum me jubet ire. minime.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Non mihi forte viſum illico fuit,
Melius quom prandium, quam ſolitum, dedit.
Voluit in cubiculum me abducere anus.
Non bonus ſomnus eſt de prandio: apage:
Clanculum ex ædibus me edidi foras.
Tota turget mihi uxor nunc, ſcio, domi.
Tr. Res parata eſt mala in veſperum huic ſeni,
Nam & cœnandum & cubandum eſt intus male.
S. Quo magis cogito ego cum meo animo,
Si quis dotatam uxorem domi ſuæ habet,
Neminem ſolicitat ſopor:
Ire dormitum odio eſt. nunc vero mihi
Exſequi certa res eſt hoc, ut abeam
Potius hinc ad forum, quam domi cubem.
Atque pol neſcio, ut moribus ſient
Voſtræ: hoc ſat ſcio quam me habeat male;
Pejuſque poſthac fore, quam fuit mihi.
Tr. Si abitus tuus tibi, ſenex, fecerit male,
Nihil erit quod deorum ullum accuſites:
Te ipſe jure optimo merito incuſes licet.
Sed tempus nunc eſt ſenem hunc alloqui mihi.
Hoc habet: reperi, qui ſenem ducerem:
Quo dolo à me dolorem procul pellerem.
Accedam. dii te ament plurimum, Simo.
S. Salvos ſis Tranio. Tr. ut vales? S. non male.
Quid agis? Tr. hominem optimum teneo. S. amice facis,
Cum me laudas. Tr. decet certe. S. certe hercle. at ego te
Haud bonum teneo ſervum. Tr. quid ita vero, Simo?
S. Quid nunc, quam mox? Tr. quid eſt? S. quod ſolet fieri.
Tr. Dic igitur; quod ſolet fieri, quid id eſt?
S. Quid facitis vos. ſed, ut verum, Tranio, loquar,
Sic decet. Vt homines ſunt, ita morem geras.
Vita quam ſit brevis, ſimul cogita.
Tr. Quid? ehem, vix tandem
Percepi ſuper his rebus noſtris te loqui.
S. Muſice hercle agitis ætatem: ita ut vos decet:
Vino & victu, piſcatu probo, electili,
Vitam colitis. Tr. imo vita ea quidem antehac erat:
Nunc nobis omnia hæc exciderunt, Simo.
S. Quidum? Tr. ita oppido occidimus omnes, Simo.
S. Non

. Non taces? proſpere vobis cuncta uſque adhuc
roceſſerunt. TR. ita ut dicis, facta haud nego.
ios profecto probe, ut voluimus, viximus.
ed, Simo, ita nunc ventus navem noſtram ſubito
eſeruit. S. quid eſt? quomodo, peſſime, potuit?
uæ ne ſubducta erat tuto in terram antehac?
R. Hei! S. quid eſt? TR. me miſerum, occidi.
S. qui? TR. quia
enit navis, noſtræ navi quæ frangat ratem.
. Velim ut velles, Tranio. ſed quid eſt negotii?
loquere. TR. herus peregre venit. S. tunc tibi
horda tenditur: inde in ferriterium:
oſtea in crucem recta. TR. nunc te ego per genua
bſecro; ne indicium hero facias meo. S. è me,
e quid metuas, nihil ſciet. TR. patrone ſalve.
. Nihil moror mihi iſtiuſmodi clientes.
R. Nunc hoc, quod ad te noſter me miſit ſenex.
Hoc mihi reſponde primum, quod ego te rogo:
m de iſtis rebus veſter quid ſenſit ſenex?
R. Nihil quicquam. S. nunquid increpavit filium?
R. Tam liquidus eſt, quam liquida eſſe tempe-
ſtas ſolet.
unc te hoc orare juſſit opere maximo,
t ſibi liceret inſpicere has ædes tuas.
Non ſunt venales. TR. ſcio equidem iſtuc. ſed
ſenex
ynæceum ædificare volt hic in ſuis,
balneas & ambulacrum & porticum.
Quid ille conſomniavit? TR. ego dicam tibi.
are vult uxorem filio quantum poteſt:
d eam rem facere volt gynæceum novum.
am ſibi laudaſſe haſce ait architectonem
eſcio quem, eſſe ædificatas has ſane bene.
unc hinc exemplum capere volt, niſi tu nevis.
Næ ille malo quidem ab opere ſibi exemplm petit.
R. Quia hic audivit eſſe æſtatem perbonam.
bdiu coli abſque Sole perpetuum diem.
Imo edepol vero, cum uſquequaque eſt umbra,
tamen
l ſemper hic eſt uſque à mani ad veſperum,
uaſi flagitator aſtans uſque ad oſtium.
ec mihi umbra uſquam eſt, niſi ſi in puteo quæ-
piam eſt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

TR. Quid, Sarſinatis ecqua eſt? ſi Vmbram non habes
S. Moleſtus ne ſis: hæc ſunt ſicut prædico.
TR. Attamen inſpicere volt. S. inſpiciat, ſi lubet.
Si quid erit, quod illi placeat, de exemplo meo
Ipſe ædificato. TR. eon'? voco huc hominem?
    S. i, voca.
TR. Alexandrum magnum, atque Agathoclem
    ajunt maximas
Duo res geſſiſſe, quid mihi fiet tertio,
Qui ſolus facio facinora immortalia?
Vehit hic clitellas, vehit hic autem alter ſenex,
Novitium mihi quæſtum inſtitui non malum:
Nam muliones mulos clitellarios
Habent: ego homines habeo clitellarios.
Magni ſunt oneris: quicquid imponas, vehunt.
Nunc hunc haud ſcio an colloquar. congrediar.
Heus Theuropides. TH. quis nominat me?
TR. Hero ſervus multum ſuo fidelis.
Quo me miſeras, affero omne impetratum.
TH. Quid illic obſecro tam diu reſtitiſti?
TR. Seni non otium erat, id ſum opperitus.
TH. Antiquum hoc obtines tuum, tardus ut ſis.
TR. Heus tu, ſi voles verbum hoc cogitare,
Simul flare ſorbereque haud facile
Eſt: ego hic eſſe & illic ſimul haud potui.
TH. Quid nunc? TR. viſe, ſpecta tuo arbitratu.
TH. Age, duc me. TR. num moror? TH. ſubſe-
    quor te.
TR. Senex ipſe te ante oſtium eccum operitur.
Sed mœſtus eſt ſeſe haſce vendidiſſe.
TH. Quid tandem? TR. orat ut ſuadeam Philo-
    lacheti,
Vt iſtas remittat ſibi. TH. haud opinor.
Sibi quiſque ruri metit. ſi male emptæ
Forent, nobis iſtas redhibere haud liceret.
LVCRI quicquid eſt, id domum trahere oportet.
Miſericordias jam habere haud hominem oportet.
TR. Morare hercle, cum verba facis. ſubſequere.
TH. Do tibi ego operam. TR. ſenex illic eſt. hem
    adduxi tibi hominem. (des.
S. Salvum te adveniſſe peregre gaudeo, Theuropi-
Dii te ament. S. inſpicere hic ædes te has velle
    ajebat mihi.

TH. Niſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

'H. Niſi tibi incommodum eſt. S. imo commo-
dum. i intro, atque aſpice.
'R. At enim mulieres. S. cave tu ullam floccifa-
cias mulierem.
Qualibet perambula ædes oppido tanquam tuas.
'H. Tanquam? TR. ah cave tu illi objectes nunc
in ægritudine,
'e has emiſſe. non tu vides hunc, vultu ut triſti eſt
ſenex?
H. Video. TR. ergo irridere ne videare & geſti-
re admodum,
oli facere mentionem te has emiſſe. TH. intellego.
t bene monitum duco, utque te exiſtimo humano
ingenio.
uid nunc? S. quin tu is intro, atque otioſe per-
ſpectas, lubet?
H. Bene benigneque arbitror te facere. S. factum
edepol volo.
n' qui perductet? TH. apage iſtum perductorem;
non placet.
Quid? quid eſt? TH. errabo potius, quam per-
ductet quiſpiam.
R. Viden' veſtibulum ante ædis hoc? & ambu-
lacrum quojuſmodi!
H. Luculentum edepol profecto. TR. age ſpe-
cta, poſtes cujuſmodi!
uanta firmitate facti, & quanta craſſitudine!
H. Non videor vidiſſe poſtes pulchriores. S. pol
mihi
pretio empti fuerant olim. TR. audin', Fue-
rant, dicere. (emeras?
x videtur continere lacrumas. TH. quanti hos
Tres minas pro iſtis duobus, præter vecturam,
dedi.
I. Hercle quin multum improbiores ſunt quam
à primo credidi.
. quapropter? TH. quia edepol ambo ab infi-
mo tarmes ſecat. (cet;
. Intempeſtivos exciſos credo, id eis vitium no-
que etiam nunc ſatis boni ſunt, ſi ſint inducti
pice.
on enim hæc pultifagus opifex opera fecit bar-
barus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Viden' coagmenta in foribus? TH. video. TR. ſpe-
ćta, quam arćte dormiunt.
TH. Dormiunt? TR. illud quidem, ut connivent,
volui dicere.
Satin' habes? TH. ut quidque magis contemplor,
tanto magis placet.
TR. Viden' pićtum, ubi ludificatur cornix una vol-
turios duo?
Cornix aſtat, ea volturios duo viciſſim vellicat.
Quæſo huc ad me ſpećta, cornicem ut conſpicer-
poſſies.
Iam vides? TH. profećto nullam equidem illi
cornicem intuor.
TR. At tu iſto ad vos optuere, quoniam cornicen
nequis
Conſpicari, ſi vulturios forte poſſis contui.
TH. Omnino, ut te abſolvam, nullam pićtam con-
ſpicio hic avem.
TR. Age, jam mitto, ignoſco: ætate non quis ob-
tuerier.
TH. Hæc, quæ poſſum, ea mihi profećto cunćt-
vehementer placent.
S. Latius demum eſt operæ pretium iviſſe. TH. re-
ćte edepol mones.
S. Eho iſtum, puer, circumduce haſce ædes, &
conclavia.
Nam egomet dućtarem, niſi mihi eſſet ad forum
negotium.
TH. Apage iſtum à me perdućtorem: nihil moro
dućtarier.
S. Quid? quid eſt? TH. errabo potius, quam per-
dućtet quiſpiam.
S. Ædes dico. TH. ergo intro eo ſine perdućtore.
S. i, licet.
TH. Ibo intro igitur. TR. mane ſis: videamn
canis. TH. agedum vide.
TR. Eſt. TH. ubi canis eſt? TR. abi diirećta. ſt
abin' hinc in malam crucem?
At etiam reſtas? ſt! abi iſtinc. S. nihil pericli eſt
age.
Tam placida eſt, quam eſt aqua: viſe. ire intro au-
daćter licet. (ambula
Eo ego hinc ad forum. TH. feciſti commode; ben-
Trani

Tranio age, canem iſtam à foribus abducat face.
Etſi non metuenda eſt. TR. quin tu illam aſpice; ut placide accubat!
Niſi moleſtum vis videri te, atque ignavum. TH. jam ut lubet.
Sequere hac igitur. TR. equidem haud uſquam à pedibus abſcedam tuis.

ACTVS III. SCENA III.

TRANIO *ſervus*, THEVROPIDES *ſenex*.

QVid tibi viſum eſt hoc mercimonii? TH. totus gaudeo.
TR. Num nimio emptæ tibi videntur? TH. nunquam edepol me ſcio
Vidiſſe uſquam ablectas ædes, niſi modo haſce. TR. ecquid placent?
TH. Ecquid placeant, me rogas? imo hercle vero perplacent.
TH. Cujuſmodi gynæceum? quid porticum? TH. inſanum bonam.
Non equidem ullam in publico eſſe majorem hac exiſtimo.
TR. Quin ego ipſe & Philolaches in publico omnes porticus
Sumus commenſi. TH. quid igitur? TR. longe omnium longiſſima eſt.
TH. Dii immortales, mercimonii lepidi! ſi hercle nunc ferat
Sex talenta magna argenti pro iſtis præſentaria,
Nunquam accipiam. TR. ſi, here, te accipere cupias, nunquam ſinam.
TH. Bene res noſtra collocata eſt iſtoc mercimonio.
TR. Me ſuaſore atque impulſore id factum audacter dicito:
Qui ſubegi, fœnore argentum ab Daniſta ut ſumeret,
Quod iſti dedimus arrhaboni. TH. ſervaviſti omnem ratem.
Nempe octoginta debentur huic minæ. TR. haud nummo amplius.
TH. Hodie accipiat. TR. ita enimvero, ne qua cauſſa ſubſiet,
Vel mihi denumerato: ego illi porro denumeravero.

TH. At

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

TH. At enim, ne quid captioni mihi ſit, ſi dederim tibi.

TR. Egone te joculo modo auſim, dicto aut facto fallere?

TH. Egon' abs te auſim non cavere, ne quid committam tibi?

TR. Qui tibi nunquam quicquam, poſtquam tuus ſum, verborum dedi.

TH. Ego enim cavi recte. eam mihi debeo gratiam atque animo meo.

Sat ſapio, ſi abs te modo uno caveo. TR. tecum ſentio.

TH. Nunc abi, i rus. dic me adveniſſe filio. TR. faciam ut voles.

TH. Curriculo abi, jube in urbem veniat jam ſimul tecum. TR. licet.

Nunc ego me illa per poſticum ad congerrones conferam.

Dicam ut hic res ſint quietæ, atque ut hunc hinc amoverim.

ACTVS IV. SCENA I.

PHANISCVS *advorſitor.*

SERVI, QVI CVM culpa carint, tamen malum
Metuunt, hi ſolent eſſe heris utibiles,
Nam illi, qui nihil metuunt, poſtquam ſunt malum
Meriti, ſtulta ſibi expetunt conſilia.
Exercent ſeſe ad curſuram, fugiunt. ſed
Hi, ſi reprehenſi ſunt, faciunt à malo
Peculium quod nequeunt facere de ſuo:
Augent ex pauxillo, theſaurum inde parant,
Mihi, in pectore conſilii quod eſt,
Lubet cavere malam rem prius,
Quam ut meum tergum exſinceratum fiat.
Vt adhuc fuit, mihi corium eſſe oportet
Sincerum, atque uti vetem verberari.
Si huic imperabo, probe tectum habebo:
Malum cum impluit cæteros, non impluat mihi.
Nam VT SERVI volunt eſſe herum, ita ſolet eſſe.
Bonis boni ſunt: improbi, qui malus fuit.
Nam nunc domi noſtræ tot peſſimi vivont,
Peculi ſui prodigi, plagigeruli: ubi ad orſum ut
Eant vocantur hero: Non eo, moleſtus ne ſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Scio quo properas: geſtis aliquo jam hercle;
Ire vis, mula, foras paſtum. bene merens
Hoc pretium inde abſtuli. ita abii foras. ſolus
Nunc eo advorſum hero ex plurimis ſervis.
Hoc die craſtini cum herus reſciverit,
Mane caſtigabit eos bubulis exuviis.
Poſtremo minoris pendo tergum illorum, quam
meum.

ACTUS IV. SCENA II.

PHANISCUS *advorſitor*, SERVUS *alius*,
THEUROPIDES *ſenex*.

ILli bucædæ erunt multo potius, quam ego
Sim reſtio. S. mane tu, atque aſſiſte illico:
Etiam reſpice. P. mihi moleſtus ne ſis.
S. Vide ut faſtidit ſimia.
P. Mihi ſum, libet eſſe. quid id curas?
S. Maneſne illico impure paraſite?
P. Qui paraſitus ſum? S. ego enim
Dicam: cibo perduci poteris quovis.
Ferocem facis, quia te herus tam amat. P. vah!
Oculi dolent. S. cur? P. quia fumus moleſtus.
S. Tace ſis faber, qui cudere ſoles plumbeos
Nummos. P. non potes tu cogere me, ut tibi
Maledicam. novit herus me. S. ſuam
Pol ipſe culcitellam oportet. P. ſi ſobrius ſis,
Male non dicas. S. tibi obtemperem, cum tu mihi
Nequeas? P. at tu mecum, peſſime, i adverſus.
S. Quæſo hercle, Phaniſce, abſtine jam ſermonem
De iſtis rebus. P. faciam, & pultabo fores.
Heus, ecquis hic eſt, maximam qui his injuriam
Foribus defendat? ecquis, ecquis huc exit, atque
aperit?
Nemo hinc quidem foras exit: ut eſſe addecet
Nequam homines, ita ſunt: ſed eo magis cauto eſt
Opus, ne huc exeat, qui male me mulcet.
Hic quidem neque convivarum ſonitus, itidem ut
antehac fuit, (audio.
Neque tibicinam cantantem, neque alium quenquam
T. Quæ illæc res? quid illi homines quærunt
apud ædes meas?
Quid volunt? quid introſpectant? P. pergam pul-
tare oſtium.

Heus

Heus reclude : heus, Tranio, etiam aperis ? T. quæ hæc eſt fabula !

P. Etiamne aperis ? Callidamati noſtro advorſum venimus.

T. Heus,vos pueri,quid iſtic agitis? quid iſtas ædes frangitis ?

P. Herus hic noſter potat. T. herus hic veſter potat ? P. ita loquor.

T. Puer nimium es delicatus. P. ei advorſum venimus.

T. Cui homini ? P. hero noſtro. quæſo, quoties dicendum eſt tibi ?

T. Puer,hic nemo habitat,nam te eſſe arbitror puerum probum.

P. Non hic Philolaches adoleſcens habitat hiſce in ædibus ?

S. Senex hic cerebroſus eſt certe. P. erras perverſe, pater.

Nam niſi hinc hodie emigravit, aut heri, certo ſcio

Hic habitare. T. quin ſex menſes jam hic nemo habitat. S. ſomnias.

T. Egone ? S. tu. T. tu ne moleſtus : ſine me cum puero loqui.

P. Nemo habitat ? hem ! T. ita profecto. P. nam heri & nudiustertius,

Quartus,quintus, ſextuſque, poſtquam hinc peregre ejus pater

Abivit, nunquam hic triduum unum deſitum eſt eſſe & bibi.

T. Quid ais ? P. triduum unum eſt haud intermiſſum hic eſſe & bibi,

Scorta duci, pergræcari, fidicinas, tibicinas

Ducere. T. quis iſtæc faciebat ? P. Philolaches. T. qui Philolaches ?

P. Cui patrem Theuropidem eſſe opinor. T. hei mihi, occidi,

Si hæc hic vera memorat. pergam porro percontarier.

Ain, tu iſtic potare ſolitum Philolachem iſtum, quiſquis eſt,

Cum hero veſtro ? P. hic, inquam. T. puere, præter ſpeciem ſtultus es.

Vide ſis ne forte ad merendam quopiam devorteris,

Atque

Atque ibi meliuſcule,quam ſat fuerit,biberis.P.quid eſt?

T. Ita dico, ne ad alias ædes perperam deveneris.

P. Scio qua me ire oportet: & quo venerim novi loqui.

Philolaches hic habitat, cujus eſt pater Theuropides.

Qui, poſtquam pater ad mercatum abivit hinc, tibicinam

Liberavit. T. Philolaches ergo? P. ita, Philematium quidem.

T. Quanti? S. triginta talentis. P. μὰ τὸν ἀπόλλω! ſed nimis.

T. Ain', minis triginta amicam deſtinatam Philolachi?

. Ajo. T. atque eam manu emiſiſſe? P. ajo. T. & poſtquam ejus hinc pater

it profectus peregre, perpotaſſe iſtic aſſiduo

uo cum domino? P. ajo. T. quid? is ædes emit hic proximas?

. Non ajo. T. quadraginta etiam dedit huic quæ eſſent pignori?

. Neque illud ajo. T. hei perdis. P. imo ſuum patrem ille perdidit.

. Vera cantas. vana vellem! P. patris amicus videlicet.

. Heu edepol patrem eum miſerum prædicas. P. nihil hoc quidem eſt,

riginta minæ, præ quam alios dapſiles ſumptus facit.

rdidit patrem. unus iſtic ſervus eſt ſacerrimus

ranio: is vel Herculi conterere quæſtum poſſiet.

lepol ejus me patris miſeret: qui cum iſtæc ſciet

cta ita,amburet miſero ei corculum carbunculus.

Siquidem iſta vera ſunt. P. quid merear, quamobrem mentiar?

us vos, ecquis haſce aperit? T. quid iſtac pultas, ubi nemo intus eſt?

Alio credo comeſſatum abiſſe. abeamus nunc jam.

Puere, jamne abis? libertas pænula eſt tergo tuo.

Mihi, niſi herum metuam & curem, nihil eſt qui tergum tegam.

ACTUS

ACTVS IV. SCENA III.

THEVROPIDES, SIMO, *ſenes duo.*

PErii hercle; quid opus eſt verbis? ut verba audio,
Non equidem in Ægyptum hinc modo vectus fui,
Sed etiam in terras ſolas, oraſque ultimas,
Sum circumvectus. ita ubi nunc ſim neſcio.
Verum jam ſcibo: nam eccum, unde ædes filius
Meus emit. quid ais tu? S. à foro incedo domum.
T. Nunquid proceſſit ad forum hodie novi?
S. Etiam. T. quid tandem? S. vidi efferri mortuum. T. hem
Novum! S. unum vidi mortuum efferri foras:
Modo eum vixiſſe ajebant. T. væ capiti tuo.
S. Quid tu ut ocioſus res novas requiritas?
T. Quia hodie adveni peregre. S. promiſi foras,
Ad cœnam ne me te vocare cenſeas.
T. Haud poſtulo edepol. S. verum cras, niſi quis prius
Vocaverit me, vel apud te cœnavero.
T. Ne iſtuc quidem edepol poſtulo; niſi quid magis
Es occupatus, operam mihi da. S. maxime.
T. Minas quadraginta accepiſti, quas ſciam,
A Philolachete? S. nunquam nummum, quod ſciam.
T. Quid? à Tranione, ſervo meo? S. multo id minus.
T. Quas ille arrhaboni tibi dedit? S. quid ſomnias?
T. Egone? at quidem tu, qui iſtoc te ſperas modo
Poteſſe diſſimulando infectum hoc reddere.
S. Quid autem? T. quod me abſente tecum hic filius
Negotii geſſit. S. mecum ut ille hic geſſerit,
Dum tu hic abes, negotii? quidnam? aut quo die?
T. Minas tibi octoginta argenti debeo.
S. Non mihi quidem hercle. verum, ſi debes, cedo.
Fides ſervanda eſt, ne ire inficias poſtules.
T. Profecto non negabo debere, & dabo.
Tu cave quadraginta accepiſſe hinc ne neges.
S. Quæſo edepol huc me aſpecta, & reſponde mihi.
Te velle uxorem ajebat tuo nato dare,
Ideo ædificare hic velle ajebat in tuis.
T. Hic ædificare volui? S. ſic dixit mihi.
T. Hei mihi, diſperii! vocis non habeo ſatis.

Vic

Vicini, interii, perii! S. nunquid Tranio
Turbavit? T. imo exturbavit omnia.
Te ludificatus eſt & me hodie indignis modis.
S. Quid tu ais? T. hæc res ſic eſt, ut narro tibi.
Te ludificatus & me hodie in perpetuum modum.
Nunc te obſecro, ut me bene juves, operamque des.
S. Quid vis? T. i mecum hac, obſecro te, una
ſimul.
S. Fiat. T. ſervorumque operam & lora mihi cedo.
S. Sume. T. eadem ego opera hæc tibi narravero,
Quis me & te exemplis hodie eludificatus eſt.

ACTUS V. SCENA I.

TRANIO *ſervus*, THEUROPIDES *ſenex*.

QVi homo timidus erit in rebus dubiis, nauci
non erit.
Atque equidem quid id eſſe dicam verbum nauci,
neſcio.
Nam herus me poſtquam rus miſit, ut filium ſuum
arceſſerem,
Abii illa per angiportum ad hortum noſtrum clan-
culum
Oſtium quod in angiportu eſt horti, patefeci foris,
Eaque eduxi omnem legionem, & mares & fæmi-
nas.
Poſtquam ex obſidione in tutum eduxi maniplares
meos,
Capio conſilium, ut ſenatum congerronum con-
vocem;
Quem cum convocavi, atque illi me è ſenatu ſe-
gregant,
Ubi ego video rem verti in meo foro, quantum po-
teſt,
Facio idem quod plurimi alii, QVIBVS RES
timida aut turbida eſt:
Pergunt turbare uſque ut ne quid poſſit conqui-
eſcere.
Nam ſcio equidem nullo pacto jam eſſe poſſe clam
ſenem.
Sed quid hoc eſt quod foris concrepuit proxima vi-
cinia?
Servus meus hic quidem eſt, guſtare ego ejus ſermo-
nem volo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

TH. Illico intra limen aſtate illic : ut , cum extem- plo vocem ,
Continuo exiliatis : manicas celeriter connectite.
Ego illum ante ædes præſtolabor ludificatorem meum :
Cujus ego hic ludificabo corium,ſi vivo, probe.
TR. Res palam eſt. nunc te videre melius eſt , quid agas , Tranio.
TH. Docte atque aſtute mihi captandum eſt cum illo , ubi huc advenerit.
Non ego illi extemplo ita meum oſtendam ſenſum ; mittam lineam.
Diſſimulabo me horum quicquam ſcire. TR. ô mor- talem malum !
Alter hoc Athenis nemo doctior dici poteſt.
Verba dare illi non magis hodie quiſquam , quam lapidi , poteſt.
Aggrediar hominem : appellabo. TH. nunc ego ille huc veniat velim.
TR. Siquidem pol me quæris , aſſum præſens præ- ſenti tibi.
TH. Euge Tranio , quid agitur ? TR. veniunt rur rustici.
Philolaches jam hic aderit. TH. edepol mihi opor- tune advenit.
Noſtrum ego hunc vicinum opinor eſſe hominem audacem & malum.
TR. Qui dum ? TH. qui negat noviſſe vos. TR negat? TH. nec vos ſibi
Nummum unquam argenti dediſſe. TR. abi , ludi me , credo : haud negat.
TH. Quid jam ? TR. ſcio , jocaris nunc tu : nam il le quidem haud negat.
TH. Imo edepol negat profecto: neque ſe has æde Philolachi
Vendidiſſe. TR. eho , an negavit ſibi datum argen tum , obſecro ?
TH. Quin jusjurandum pollicitus eſt dare , ſi ve lem , mihi :
Neque ſe haſce ædes vendidiſſe , neque ſibi eſſe ar gentum datum.
Dixi ego iſtuc idem illi. TR. quid ait ? TH. ſe vos pollicitus eſt dare

Su

uos mihi omnes quæſtioni. TR. nugas, nunquam edepol dabit.
H. Dat profecto. TR. quin & illum in jus jube ire. TH. jam mane.
xperiar, ut opinor: certum eſt. TR. mihi huc hominem cedo.
H. Quid ſi igitur ego arceſſam homines? TR. factum jam eſſe oportuit:
el hominem jube ædes mancipio poſcere. TH. imo hoc primum volo,
uæſtioni accipere ſervos. TR. faciundum edepol cenſeo.
go interim hanc aram occupabo. TH. quid ita? TR. nullam rem ſapis.
e enim illi huc confugere poſſint quæſtioni quos dabit.
c ego tibi præſidebo, ne interbitat quæſtio.
H. Surge. TR. minime. TH. ne occupaſſis, obſecro, aram. TR. cur? TH. ſcies:
uia id enim maxime volo, ut illi iſtoc confugiant: ſine.
anto apud judicem hunc argenti condemnabo facilius.
R. Quod agis, id agas. quid tu porro vis ſerere negotium?
ESCIS TV QVAM meticuloſa res ſit ire ad judicem.
H. Surge dum huc. eſt conſulere igitur quiddam quod tecum volo.
R. Sic tamen hinc conſilium dedero. nimio plus ſapio ſedens. (cis.
um CONSILIA firmiora ſunt de divinis lo-
H. Surge, nec nugare: aſpice dum contra me. TR. aſpexi. TH. vid s? (me.
R. Video. huc ſi quis intercedat tertius, pereat fa-
H. Qui dum? TR. quia nihil quæſti fiet. mali hercle ambo ſumus.
H. Perii. TR. quid tibi eſt? TH. dediſti verba. TR. qui tandem? TH. probe
e emunxti. TR. vide ſis, ſatine recte? num muccii fluunt?
H. Imo etiam cerebrum quoque omnem è capite emunxiſti meum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam omnia malefacta veſtra repperi radicitus.
Non radicitus quidem hercle, verum etiam eradicitus.
Nunquam edepol hodie inultus deſtinaverim tibi.
Iam jubebo ignem & ſarmenta, carnifex, circumdari.
TR. Ne faxis: nam elixus eſſe, quam aſſus, ſoleo ſuavior.
TH. Exempla edepol faciam ego in te. TR. quia placeo, exemplum expetis.
TH. Loquere, cujuſmodi reliqui, quum hinc abibam, filium?
TR. Cum pedibus, manibus, cum digitis, auribus, oculis, labris.
TH. Aliud te rogo. TR. aliud ergo nunc tibi reſpondeo.
Sed eccum tui gnati ſodalem video hunc incedere
Callidamatem: illo præſente mecum agito ſi quid voles.

ACTVS V. SCENA II.

CALLIDAMATES *adoleſcens*, THEVROPIDES *ſenex*, TRANIO *ſervus*.

VBi ſomnum ſepelivi omnem, atque edormivi crapulam,
Philolaches veniſſe mihi ſuum narravit peregre huc patrem,
Quoque modo hominem advenientem ſervus ludificatus ſiet.
Ait ſeſe metuere in conſpectum illius occedere.
Nunc ego de ſodalitate ſolus ſum orator datus,
Qui à patre ejus conciliarem pacem; atque eccum optime. (des,
Iubeo te ſalvere: & ſalvus cum advenis, Theuropi-
Peregre, gaudeo. hic apud nos hodie cœnes. TH. ſic talem,
Callidamate, dei te ament; de cœna facio gratiam.
C. Quin venis? TR. promitte: ego ibo pro te, ſi tibi non libet,
TH. Verbero, etiam irrides? TR. quian' me pro te ire ad cœnam autumo?
TH. Non enim ibis. ego ferare faxo, ut meruiſti, in crucem.

C. Age

. Age mitte iſta, & ito ad me ad cœnam. Tr. dic venturum. quid taces?

.Sed tu quid iſtuc confugiſti in aram inſcitiſſimus?

r. Adveniens perterruit me. loquere nunc, quid fecerim: (ta.

unc utriuſque diſceptator eccum adeſt: age diſpu-

h. Filium corrupiſſe ajo te meum. Tr. auſculta modo.

teor peccaviſſe, amicam liberaſſe, abſente te

enori argentum ſumpſiſſe, id eſſe abſumptum, prædico.

nquid aliud fecit, niſi quod faciunt ſummis gnati generibus?

h. Hercle mihi tecum cavendum eſt: nimis quam es orator catus.

Sine me dum iſtuc judicare: ſurge, ego iſtic aſſedero.

h. Maxime: accipito hanc ad te litem. Tr. enim iſtic captio eſt.

c, ego ne metuam igitur, & ut tu meam timeas vicem.

h. Iam minoris omnia facio, præ quam quibus modis

e ludificatus eſt. Tr. bene hercle factum, & factum gaudeo.

apere Istac ætate oportet, qui ſunt capite candido,

h. Quid go nunc faciam, ſi amicus Demipho, aut Philonides? (rit:

r. Dicito iis, quo pacto ſervus tuus te ludificave-

ptimas fruſtrationes dederis in Comœdiis.

Tace parumper: ſine viciſſim me loqui: auſculta. Th. licet.

Omnium primum ſodalem me eſſe ſcis gnato tuo.

adiit me. nam illum prodire pudet in conſpectum tuum,

opterea quæ fecit, quia te ſcire ſcit. nunc te obſecro,

ititiæ adoleſcentiæque ejus ignoſcas. tuus eſt.

s ſolere illanc ætatem tali ludo ludere.

icquid fecit, nobiſcum una fecit, nos deliquimus.

nus, ſortem, ſumptumque omnem qui amica eſt, omnia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nos dabimus, nos conferemus, noſtro ſumptu, n
tuo.
Th. Non potuit venire orator magis ad me imp
trabilis,
Quam tu; neque illi ſum iratus, neque quicqua
ſuccenſeo.
Imo me præſente amato, bibito, facito quod lube
Si hoc pudet, feciſſe ſumptum; ſupplicii habeo
tis.
Tr. Diſpudet iſtam veniam. quid me fiet nunc ja
Th. Verberibus cædere, lutum, pendens. Tr. ta
etſi me pudet!
Th. Interimam hercle ego, ſi vivo. C. fac iſt
cunctam gratiam:
Tranioni remitte quæſo hanc noxiam cauſſa mea.
Th. Aliud quidvis impetrari à me facilius perſ
ram,
Quam ut non ego iſtum pro ſuis factis peſſimis p
ſum premam.
C. Mitte quæſo iſtunc. Th. hem, viden' ut reſ
furcifer?
C. Tranio quieſce, ſi ſapis. Th. tu quieſce ha
rem modo
Petere: ego illum verberibus, ut ſit quietus, ſub
gero.
C. Nihil opus eſt profecto: age jam, ſine modo
exorarier.
Th. Nolo ores. C. quæſo hercle. Th. nolo, i
quam, ores. C. nequicquam nevis.
Hanc modo unam noxiam, unam, quæſo, fac cau
mea.
Tr. Quid gravaris? quaſi non cras jam comm
ream aliam noxiam:
Ibi utrunque, & hoc & illud, poteris ulciſci prob
C. Sine te exorem. Th. age abi, abi impune. he
huic habeto gratiam.
Spectatores, Fabula hæc eſt acta: vos plauſu
date.

FINIS MOSTELLARIÆ.

M

MENÆCHMI.

Dramatis Perſonæ.

PENICVLVS *paraſitus.*
MENÆCHMVS *ſurreptus.*
EROTIVM *meretrix.*
CYLINDRVS *coquus.*
MENÆCHMVS *Soſicles.*
MESSENIO *ſervos.*
MVLIER *uxor.*
SERVOS *alius.*
ANCILLA.
SENEX.
MEDICVS.
LORARII.

ARGVMENTVM.

Mercator Siculus, cui erant gemini filii,
Ex illis ſurrepto altero, mortem oppetit.
Nomen ſurrepticii indit illi qui domi eſt
Avus paternus, facit Menæchmum Soſiclem.
Et is germanum, poſtquam adolevit, quæritat
Circum omnes oras. poſt Epidamnum devenit:
Hic fuerat auctus ille ſurreptitius.
Menæchmum civem credunt omnes advenam:
Eumque appellant, meretrix, uxor, & ſocer.
Ii ſe cognoſcunt fratres poſtremo invicem.

PROLOGVS.

Salutem primum jam à principio propitiam
Mihi, atque vobis, ſpectatores, nuncio.
Apporto vobis Plautum lingua, non manu:
Quæſo ut benignis accipiatis auribus.
Nunc argumentum accipite atque animum advortite.
Quam potero in verba conferam paucissima.
Atque hoc Poëtæ faciunt in Comœdiis.
Omneis res geſtas eſſe Athenis autumant,
Quo vobis illud Græcum videatur magis,
Ego nuſquam dicam, niſi ubi factum dicitur.
Atque adeo hoc argumentum Græciſſat, tamen
Non Atticiſſat, verum Siciliciſſitat.

Huic argumento antelogium quidem hoc fuit.
Nunc argumentum vobis demenſum dabo,
Non modio, neque trimodio, verum ipſo horreo.
Tantum ad narrandum argumentum adeſt benignitas.
Mercator quidam fuit Syracuſis ſenex,
Ei ſunt nati filii gemini duo,
Ita forma ſimili pueri, uti mater ſua
Non internoſſe poſſet, quæ mammam dabat:
Neque adeo mater ipſa, quæ illos pepererat,
Vt quidem ille mihi dixit, qui pueros viderat.
Ego illos non vidi, ne quis me cenſeat.
Poſtquam jam pueri ſeptuennes ſunt, pater
Oneravit navem magnam multis mercibus.
Imponit alterum geminum in navem pater.
Tarentum avexit ſecum ad mercatum ſimul:
Illum reliquit alterum apud matrem domi.
Tarenti ludi forte erant, quom illuc venit:
Mortales multi ; ut ad ludos, convenerant.
Puer aberravit inter homines à patre.
Epidamnienſis quidam ibi mercator fuit:
Is puerum tollit, avehitque Epidamnium.
Pater ejus autem, poſtquam puerum perdidit,
Animum deſpondit, eaque is ægritudine
Paucis diebus poſt Tarenti emortuu'ſt.
Poſtquam Syracuſas de re ea nuncius redit.
Ad avom puerorum, puerum ſubreptum alterum
Patremque pueri Tarenti eſſe emortuum,
Immutat nomen avos huic gemino alteri:
Ita illum dilexit, qui ſubreptus eſt, alterum,
Illius nomen indit illi, qui domi eſt:
Menæchmo idem quod alteri nomen fuit,
Et ipſus eodem avus eſt vocatus nomine:
Propterea illius nomen memini facilius,
Quia illum clamore vidi flagitarier.
Ne mox erretis, jam nunc prædico prius.
Idem eſt ambobus nomen geminis fratribus.
Nunc in Epidamnum pedibus redeundum eſt mihi
Vt hanc rem vobis examuſſim diſputem.
Si quis quid veſtrum Epidamnum curari ſibi
Velit, is audacter imperato & dicito:
Sed ita, ut det, unde curari id poſſit ſibi.
Nam niſi qui argentum dederit, nugas egerit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Qui dederit; magis majores nugas egerit.
Verum illuc redeo unde abii, atque uno aſto in loco.
Epidamnienſis ille, quem dudum dixeram,
Geminum illum puerum qui ſurripuit alterum;
Ei liberorum, niſi divitiæ, nihil erat.
Adoptat illum puerum ſurreptitium
Sibi filium, eique uxorem dotatam dedit:
Eumque hæredem fecit, quam ipſe obiit diem.
Nam rus ut ibat forte, ut multum pluverat,
Ingreſſus fluvium rapidum ab urbe haud longule,
Rapidus raptori pueri ſubduxit pedes,
Abſtraxitq; hominem in maximam malam crucem.
Illi tum divitiæ evenere maximæ.
Is illic habitat geminus ſurreptitius.
Nunc ille geminus, qui Syracuſis habet,
Hodie in Epidamnum venit cum ſervo ſuo
Hunc quæritatum geminum germanum ſuum.
Hæc urbs Eqidamnus eſt, dum hæc agitur Fabula:
Quando alia agetur, aliud fiet oppidum:
Sicut familiæ quoque ſolent mutarier:
Modo enim idem fit leno, modo adoleſcens, modo
ſenex,
Pauper, mendicus, rex, paraſitus, ariolus.

ACTVS I. SCENA I.

PENICVLVS *paraſitus.*

IVventus nomen fecit Peniculo mihi,
Ideo quia menſam, quando edo, detergeo.
Homines captivos qui catenis vinciunt,
Et qui fugitivis ſervis indunt compedes,
Nimis ſtulte faciunt, mea quidem ſententia.
Namque HOMINI MISERO ſi ad malum ac-
cidit malum,
Major lubido eſt fugere & facere nequiter.
Nam ſe ex catenis eximunt aliquo modo,
Tum compediti januam lima proterunt,
Aut lapide excutiunt clavum: nugæ ſunt eæ.
Quem tu aſſervare recte, ne aufugiat, voles,
Eſca atque potione vinciri decet.
Apud menſam plenam homini roſtrum deliges.
Dum tu illi, quod edat, & quod potet, præbeas,
Suo arbitratu & affatim cotidie,
Nunquam edepol fugiet, tametſi capital fecerit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Facile aſſervabis, dum eo vinclo vincies.
Ita iſtæc NIMIS LENTA vincla ſunt eſcaria,
Quam magis extendas, tanto aſtringunt arctius.
Nam ego ad Menæchmum nunc eo, quo jam diu
Sum judicatus: ultro eo ut me vinciat.
Nam illic homo homines non alit, verum educat
Recreatque: nullus melius medicinam facit.
Ita eſt adoleſcens ipſus eſcæ maxumæ?
Cerealeis cœnas dat, ita menſas extruit:
Tantas ſtruices concinnat patinarias;
Standum eſt in lecto, ſi quid de ſummo petas.
Sed mihi intervallum jam hos dies multos fuit:
Domi domitus fui uſque cum caris meis.
Nam neque edo, neque emo, niſi quod eſt cariſſimum.
Id quoque jam cari qui inſtruuntur, deſerunt.
Nunc ad eum inviſo, ſed aperitur oſtium.
Menæchmum eccum ipſum video; progreditur foras.

ACTUS I. SCENA II.

MENÆCHMUS *ſurreptus*, PENICULUS *paraſitus*.

NI mala, ni ſtulta ſis, ni indomita impoſque animi,
Quod viro eſſe odio videas, tute tibi odio habeas.
Præter hac ſi mihi tale poſt hunc diem
Faxis, faxo foris vidua viſas patrem.
Nam quoties foras ire volo, me retines, revocas?
Rogitas quo ego eam, quam rem agam, quid negotii geram,
Quid petam, quid feram, quid foris egerim.
Portitorem domum duxi. ita omnem mihi
Rem neceſſe loqui eſt quicquid egi atque ago.
Nimium ego te habui delicatam.
Nunc adeo, ut facturus, dicam ego, quando tibi ancillas, penum,
Lanam, aurum, veſtem, purpuram bene præbeo: nec quicquam eges:
Malo cavebis, ſi ſapis: virum obſervare deſines.
Atque adeo, ne me nequicquam ſerves, ob eam induſtriam
Hodie ducam ſcortum, atque ad cœnam aliquo condicam foras.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Illic homo ſe uxori ſimulat male loqui; loquitur mihi.
Nam ſi foris cœnat, profectò me, haud uxorem, ulciſcitur.
M. Evax, jurgio hercle tandem uxorem abegi ab janua.
Vbi amatores ſunt mariti? dona quia ceſſant mihi
Conferre omnes, congratulantes, quin pugnavi fortiter? (fero.
Hanc modo uxori intus pallam ſurripui, ad ſcortum
Sic hoc decet dari facete verba cuſtodicatæ,
Hoc facinus pulchrum eſt, hoc probum eſt, hoc lepidum, hoc factum eſt fabre.
Meo malo à mala abſtuli: hoc ad damnum deferetur hinc.
Averti prædam ab hoſtibus, noſtrum ſalute ſocium.
P. Heus adoleſcens, ecqua in iſtac pars ineſt præda mihi?
M. Perii, in inſidias deveni. P. imo in præſidium. ne time.
M. Quis homo eſt? P. ego ſum. M. ô mea commoditas, ô mea opportunitas,
Salve. P. ſalve. M. quid ais? P. teneo dextera Genium meum.
M. Non potuiſti magis per tempus mihi advenire, quam advenis. (ſcio.
P. Ita ego ſoleo: commoditatis omneis articulos
M. Vin tu facinus luculentum inſpicere? P. quis id coxit coquus?
Iam ſciam, ſi quid titubatum eſt, ubi reliquias videro.
M. Dic mihi, nunquam tu vidiſti tabulam pictam in pariete,
Vbi Aquila Catamitum raperet, aut ubi Venus Adoneum?
P. Sæpe. ſed quid iſtæ picturæ ad me attinent? M. age, me aſpice. (tuus?
Ecquid aſſimulo ſimiliter? P. quid iſtic eſt ornatus
M. Dic hominem lepidiſſimum eſſe me. P. ubinam eſuri ſumus?
M. Dic modo hoc quod ego te jubeo. P. dico: homo lepidiſſime.
M. Ecquid audes de tuo iſtuc addere? P. atque hilariſſime.

N. Perge.

M. Perge. P. non pergo hercle ego, niſi ſcio qua
gratia.
Litigium eſt tibi cum uxore. oh, mihi abs te caveo
cautius.
M. Clam uxorem ubi ſepulchrum habeamus, &
hunc cumburamus diem.
P. Age ſane igitur, quando æquum oras, quam mox
incendo rogum. (tuus.
Dies quidem jam ad umbilicum eſt dimidiatus mor-
M. Te morare, mihi quom obloquere. P. oculum
effodito perſolum
Mihi, Menæchme, ſi ullum verbum ſaxo, niſi quod
juſſeris.
M. Concede huc à foribus. P. fiat. M. etiam con-
cede huc. P. licet.
M. Etiam nunc concede audacter ab leonino cavo.
P Heu edepol, næ tu, ut ego opinor, eſſes agitator
probus.
M. Qui dum? P. ne te uxor ſequatur, reſpectas
identidem.
M. Sed quid ais? P. egone? id enim quod tu vis,
id ajo, atque id nego.
M. Ecquid tu de odore poſſis, ſi quid forte olfe-
ceris, (gurum.
Facere conjecturam? P. captum ſit collegium au-
M. Agedum, odorare hanc quam ego habeo pallam.
quid olet? abſtines?
P. Summum me olfactare oportet veſtimentum
muliebre.
Nam ex iſtoc loco ſpurcatur naſum odore illutibili.
M. Olfacta igitur hinc, Penicule lepide. ut faſtidis!
P. decet.
M. Quid igitur? quid olet? reſponde. P. fur-
tum, ſcortum, prandium.
M. Nunc ad amicam deferetur hanc meretricem
Erotium.
Mihi, tibi, atque illi jubebo jam apparari pran-
dium. (mus
Inde uſque ad diurnam ſtellam craſtinam potabi-
P. Expedite fabulatu's: jam fores ferio. M. feri:
Vel mane etiam. P. mille paſſum commoratu's
cantharum. (ſient.
M. Placide pulta. P. metuis credo, ne fores Samiæ
M. Mane,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Mane, mane obſecro hercle: ab ſe ecca exit.
P. ô! ſolem vides.
Satin'. ut occæcatu'ſt præ hujus corporis candoribus!

ACTVS I. SCENA III.

EROTIVM *mulier*, PENICVLVS *paraſitus*, MENÆCHMVS *ſurreptus*.

ANime mi, Menæchme, ſalve. P. quid ego? E. extra numerum es mihi.
P. Idem iſtuc aliis aſcriptivis ad legionem fieri ſolet.
M. Ego iſtic mihi hodie apparari juſſi apud te prælium.
E. Hodie id fiet. M. in eo uterque pro illo potabimus,
Vter ibi melior bellator erit inventus cantharo,
Tua eſt legio: adjudicato, cum utro hanc noctem ſies.
Vt ego uxorem, mea voluptas, ubi te aſpicio, odi male!
E. Interim nequis, quin ejus aliquid indutus ſies.
Quid hoc eſt? M. induviæ tuæ, atque uxoris exuviæ, roſa.
E. Superas facile ut ſuperior ſis mihi, quam quiſquam qui impetrant.
P. MERETRIX tantiſper blanditur, dum illud quod rapiat videt.
Nam ſi amabas, jam oportebat naſum abreptum mordicus.
M. Suſtine hoc, Penicule: exuvias facere, quas vovi, volo.
P. Cedo. ſed obſecro hercle, ſalta ſic cum palla poſtea.
M. Ego ſaltabo? ſanus hercle non es. P. egone, an tu magis?
Si non ſaltas, exue igitur. M. nimio ego hanc periculo
Surripui hodie. meo quidem animo, ab Hihpolyta ſuccingulum
Hercules haud æque magno unquam abſtulit periculo.
Cape tibi hanc: quando una vivis meis morigera moribus.
Hoc animo decet animatos eſſe amatores probos.
P. Qui quidem ad mendicitatem ſe properent detrudere.
M. Quatuor minis ego emi iſtanc anno uxori meæ.
P. Quatuor minæ periere plane, ut ratio redditur.

M. Scin'

M. Scin' quid volo ego te accurare? E. ſcio. cu-
rabo quæ voles, (rarier
M. Iube igitur nobis tribus apud te prandium accu-
Atque aliquid ſcitamentorum de foro obſonarier,
Glandionidam ſuillam, laridum, peronidem, aut
Sinciput, aut polimenta porcina, aut aliquid ad eum
modum:
Madida quæ mihi appoſita in menſam, milvinam
ſuggerant.
Atque actutum. E. licet ecaſtor. M. nos prodi-
mus ad forum.
Iam nos hic erimus: dum coquitur, interim pota-
bimus. (modo
E. Quando vis veni, parata res erit. M. propera
Sequere tu. P. ego hercle vero te & ſervabo, & te
ſequar: (mihi
Neque hodie ut te perdam, meream deûm divitias
E. Evocate intus Cylindrum mihi coquum actutum
foras.

ACTVS I. SCENA IV.

EROTIVM *meretrix*, CYLINDRVS *coquus*.

SPortulam cape atque argentum. treis eccos num-
mos habes.
C. Habeo. E. abi, atque obſonium affer; tribus
vide quod ſit ſatis.
Neque defiat, neque ſuperſit. C. cujuſmodi hi ho-
mines erunt?
E. Ego, & Menæchmus, & Paraſitus ejus. C. jam
iſti ſunt decem. (tur.
Nam paraſitus octo hominum munus facile fungi-
E. Elocuta ſum convivas: cæterum cura tu.
C. licet.
Cocta ſunt, jube ire accubitum. E. redi cito. C. jam
ego hic ero.

ACTVS II. SCENA I.

MENÆCHMVS *ſoſicles*, MESSENIO *ſervus*.

NVlla eſt voluptas navitis, Meſſenio,
Major, meo animo, quam quando ex alto
procul

Terram

Terram conſpiciunt. MES. major, non dicam dolo,
Si adveniens terram videas quæ fuerit tua.
Sed quæſo quamobrem nunc Epidamnum venimus?
An, quaſi mare, omneis circumimus inſulas?
ME. Fratrem quæſitum geminum germanum meum.
MES. Nam quid modi futurum eſt illum quærere?
Hic annus ſextus, poſtquam ei rei operam damus.
Iſtros, Hiſpanos, Maſilienſes, Illurios,
Mare ſuperum omne, Græciamque exoticam,
)raſque Italicas omneis, qua adgreditur mare,
umus circumvecti. ſi acum credo quæreres,
Acum inveniſſes, ſi appareret, jamdiu
Iominem inter vivos quæritamus mortuum:
Jam inveniſſemus jam diu, ſi viveret.
IE. Ergo iſtuc quæro certum qui faciat mihi,
Qui ſeſe dicat ſcire, eum eſſe mortuum.
)peram præterea nunquam ſumam quærere.
erum aliter vivus nunquam deſiſtam exequi,
go illum ſcio, quam cordi ſit carus meo.
IES. IN SCIRPO nodum quæris. quin nos hinc domum
ledimus, niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus?
IE. Dictum faceſſas doctum, & diſcaveas malo.
Ioleſtus ne ſis, non tuo hoc fiet modo. MES. hem,
loc enim verbo eſſe me ſervom ſcio.
on potuit paucis plura plane proloqui.
erum nequeo me continere, quin loquar.
udi, Menæchme: quum inſpicio marſupium,
iaticati hercle admodum æſtive ſumus.
æ tu hercle, opinor, niſi domum revorteris,
oi nihil habebis, geminum dum quæris, gemes.
ım ita eſt hæc hominum natio hic Epidamnia,
oluptarii atque potatores maxumi:
ım ſycophantæ & palpatores plurimi
urbe hac habitant: tum meretrices mulieres
ıſquam perhibentur blandiores gentium.
opterea huic urbi nomen Epidamno inditum eſt,
ıia nemo ferme huc ſine damno divortitur.
E. Ego iſtuc cavebo: cedo dum mihi huc marſupium.
ES. Quid eo vis ME. jam abs te metuo de verbis tuis.

MES. Quid

MES. Quid metuis? ME. ne mihi damnum in Epidamno duis.
Tu magnus amator mulierum es, Meſſenio:
Ego autem homo iracundus, animi perditi.
Id utrunque, argentum quando habebo, cavero,
Ne tu delinquas, neve ego iraſcar tibi.
MES. Cape atque ſerva, me lubente feceris.

ACTVS II. SCENA II.

CYLINDRVS, MENÆCHMVS *Soſicles*, MESSENIO.

BEne obſonavi, atque ex mea ſententia
Bonum anteponam prandium pranſoribus.
Sed eccum Menæchmum video. væ tergo meo!
Prius jam convivæ ambulant ante oſtium,
Quam ego obſonatu redeo. adibo atque alloquar.
Menæchme ſalve. MES. dî te ament. ſcis quis ego ſum?
C. Non hercle vero! ubi convivæ cæteri?
ME. Quos tu convivas quæris? C. paraſitum tuum.
ME. Meum paraſitum? certe hic inſanus eſt homo.
MES. Dixin' tibi eſſe hic ſycophantas plurimos?
ME. Quem tu paraſitum quæris, adoleſcens, meum?
C. Peniculum. MES. eccum hunc in vidulo ſalvum fero.
C. Menæchme, numero huc advenis ad prandium.
Nunc obſonatu redeo. ME. reſponde mihi,
Adoleſcens; quibus hic pretiis porci veneunt
Sacres ſinceri? C. nummo. ME. eum à me accipe.
Iube te piari de mea pecunia.
Nam ego quidem inſanum eſſe te certo ſcio,
Qui mihi moleſtus homini ignoto, quiſquis es.
C. Cylindrus ego ſum. non noſti nomen meum?
ME. Seu tu Cylindrus, ſeu Coriendrus, perieris.
Ego te non novi, neque noviſſe adeo volo.
C. Eſt tibi Menæchmo nomen tantum, quod ſciam.
ME. Pro ſano loqueris, cum me appellas nomine.
Sed ubi noviſti tu mé? C. ubi ego te noverim?
Qui amicam habeas heram meam hanc Erotium.
ME. Neque hercle habeo, neque te qui ſis homo ſcio
C. Non ſcis quis ego ſim? qui tibi ſæpiſſime
Cyathiſſo apud nos quando potas. MES. hei mihi!

Cum

um nihil eſt, illi quî homini diminuam caput.
E. Tun' cyathiſſare mihi ſoles, qui ante hunc diem
pidamnum nunquam vidi, neque veni? C. negas?
E. Nego hercle vero. C. non tu in illiſce ædibus
abitas? ME. dii illos homines, qui illic habitant,
perduint.
. Inſanit hic equidem, qui ipſe maledicit ſibi.
udin' Menæchme? ME. quid vis? C. ſi me conſulas,
ummum illum, quem mihi dudum pollicitus dare,
beas, ſi ſapias, porculum afferri tibi.
am tu quidem hercle certo non ſanus ſatis,
enæchme, qui nunc ipſus maledicas tibi.
ES. Heu hercle hominē multum & odioſum mihi!
Solet jocari ſæpe mecum illo modo.
uamvis ridiculus eſt, ubi uxor non adeſt.
E. Quid agis tu? C. quid vis, inquam? ſatin' hoc,
quod vides,
ibus vobis obſonatum eſt? an obſono amplius,
bi & paraſito, & mulieri? ME. quas tu mulieres,
ios tu paraſitos loquere? MES. quod te urget
ſcelus,
i huic ſis moleſtus? C. quid tibi mecum eſt rei?
o te non novi! cum hoc quem novi fabulor.
E. Non edepol tute homo ſanus es, certo ſcio.
Iam ergo hæc madebunt faxo. nihil morabitur.
bin' tu ne quo abeas longius ab ædibus.
nquid vis? ME. ut eas maximam in malam cru-
cem.
Ire hercle melius eſt te interim, atque accum- (bere,
m ego hæc appono ad Vulcani violentiam.
intro, & dicam te hîc aſtare Erotio:
te hinc abducat potius quam hic aſtes foris.
. Iamne ille abivit? edepol haud mendacia
a verba experior eſſe. MES. obſervato modo.
n iſtic meretricem credo habitare mulierem,
quidem ille inſanus dixit, qui hinc abiit modo.
. Sed miror, qui ille noverit nomen meum.
s. Minime hercle mirum. morem hunc mere-
trices habent:
portum mittunt ſervulos, ancillulas:
ua peregrina navis in portum advenit,
gant cujatis ſit, quid ei nomen ſiet.
illæ extemplo ſe applicant, agglutinant.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Si pellexerunt, perditum amittunt domum.
Nunc in iſtoc portu ſtat navis prædatoria,
Abs qua cavendum nobis ſane cenſeo.
Me. Mones quidem hercle recte. Mes. tum d
mum ſciam
Recte monuiſſe, ſi tu recte caveris.
Me. Tace dum parumper: nam concrepuit oſtiu
Videamus qui hinc egreditur. Mes. hoc ponam i
terim.
Aſſervatote hoc ſultis, navales pedes.

ACTVS II. SCENA III.

Erotivm, Cylindrvs, Menæci
mvs *Soſicles*, Messenio.

Sine fores ſic: abi, nolo operiri.
Intus para, cura: vide quod opus eſt ut
Fiat: ſternite lectos, incendite odores.
Mvnditia illecebra animo eſt amantum.
Amanti amœnitas malo eſt, nobis lucro eſt.
Sed ubi ille eſt, quem coquus ante ædes eſſe ait?
Atque eccum video, qui mihi eſt uſui &
Plurimum prodeſt: item huic ultro fit, ut
Meret, potiſſimus noſtræ domi ut ſit.
Nunc eum adibo, alloquar ultro.
Animule mi, mihi mira videntur,
Hic te ſtare foris, fores cui pateant
Magis, quam domus tua, domus cum hæc tua ſit.
Omne paratum eſt,
Vt juſſiſti atque ut voluiſti: neque tibi eſt
Vlla mora intus. prandium, ut juſſiſti, hic
Curatum eſt: ubi lubet, ire licet accubitum.
Me. Quicum hæc mulier loquitur? E. equidem te
cum. Me. quid mecum tibi
Fuit unquam, aut nunc eſt negotii? E. quia pol t
unum ex omnibus
Venus voluit me magnificare: neque id haud im
merito tuo.
Nam ecaſtor ſolus benefactis tuis me florentem fa
cis.
Me. Certo hæc mulier aut inſana, aut ebria eſt
Meſſenio,
Hominem quæ ignotam compellet me tam fami
liariter.

Mes. Dixin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Mes. Dixin' ego iſtæc hic ſolere fieri? folia nunc
cadunt:

Præ ut ſi triduum hoc hic erimus, tum arbores in te
cadent.
(tariæ.

Nam ita ſunt hic meretrices omnes elecebræ argen-
Sed ſine me dum hanc compellare. Heus mulier!
tibi dico. E. quid eſt?

Mes. Vbi tu hunc hominem noviſti? E. ibidem,
ubi hic me jam diu;

In Epidamno. Mes. in Epidamno? qui huc in hanc
urbem pedem,
(facis,

Niſi hodie, nunquam intro tetulit. E. eja, delicias
Mi Menæchme. quin, amabo, is intro? hic tibi erit
rectius.

Me. Hæc quidem edepol recte appellat meo me
mulier nomine.
(marſupium

Nimis miror quid hoc ſit negotii. Mes. oboluit
Huic iſtuc quod habes. Me. atque edepol tu me
monuiſti probe.

Accipe dum hoc. jam ſcibo utrum hæc me mage
amet, an marſupium.

E. Eamus intro, ut prandeamus. Me. bene vocas:
tam gratia eſt.
(dium?

E. Cur igitur tibi me juſſiſti coquere dudum pran-
Me. Egone te juſſi coquere? E. certo tibi & pa-
raſito tuo.

Me. Cui, malum, paraſito? certo hæc mulier non
ſana eſt ſatis.

E. Peniculo. Me. quis iſte eſt Peniculus? qui ex-
tergentur baxeæ?
(mihi

E. Scilicet qui dudum tecum venit, quom pallam
Detuliſti, quam ab uxore tua ſurripuiſti. Me. quid
eſt?
(es?

Tibi pallam dedi, quam uxori meæ ſurripui? ſanan'
Certe hæc mulier cantherino ritu hic aſtans ſom-
niat.
(mihi,

E. Qui lubet ludibrio habere me, atque ire infitias
Facta quæ ſunt? Me. dic quid eſt id, quod negem,
quod fecerim?
(nunc nego.

E. Pallam te hodie mihi dediſſe uxoris. Me. etiam
Ego quidem neque unquam uxorem habui, neque
habeo: neque huc
(vi pedem.

Unquam, poſtquam natus ſum, intra portam penetra-

Prandi in navi. inde huc egreſſus ſum. te conveni.
E. eccere,
Perii miſera! quam tu nunc mihi navem narras?
ME. ligneam,
Sæpe tritam, ſæpe fixam, ſæpe excuſſam malleo;
Quaſi ſupellex pellionis, palus palo proximus eſt.
E. Jam me, amabo, deſine ludos facere, atque i
hac mecum ſimul.
ME. Neſcio quem, mulier, alium hominem, non
me, quæritas. (tum patre?
E. Non ego te novi Menæchmum, Moſcho progna-
Qui Syracuſis perhibere natus eſſe in Sicilia,
Vbi rex Agathocles regnator fuit, & iterum Pin-
thia: (didit.
Tertium Liparo, qui in morte regnum Hieroni tra-
Nunc Hiero eſt. ME. haud falſo, mulier, prædicas.
MES. prô Iuppiter! (te?
Num iſtæc mulier illinc venit, quæ te novit tam ca-
ME. Hercle opinor pernegari non poteſt. MES. ut
feceris.
Periſti, ſi intraſſis intra limen. ME. Quin tace modo:
Bene res geritur: aſſentabor, quicquid dicet mulieri:
Si poſſum hoſpitium nanciſci. Iamdudum, mulier,
tibi (meæ
Non imprudens adverſabar: hunc metuebam, ne
Vxori renunciaret de palla & de prandio.
Nunc, quando vis, eamus intro. E. etiam Para-
ſitum manes?
ME. Neque ego illum maneo, neque floccifacio:
neque ſi venerit,
Eum volo intromitti. E. ecaſtor haud invita fecero.
Sed ſcin' quid te amabo ut facias? ME. impera
quid vis modo.
E. Pallam illam, quam dudum dederas, ad Phry-
gionem ut deferas, (lo
Vt reconcinnetur, atque ut opera addantur, quæ vo-
ME. Hercle quin tu recte dicis: eadem ignorabitur
Ne uxor cognoſcat te habere, ſi in via conſpexerit
E. Ergo mox auferto tecum, quando abibis. ME.
maxime. colloqui
E. Eamus intro. ME. jam ſequar te. hunc volo etiam
Eho Meſſenio, accede huc. MES. quid negotii eſt
ME. ſt! ſcire vis?
MES. Qui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Mes. Quid ergo? Me. opu'ſt. Mes. quid opu'ſt?
Me. ſcio, ut me dices. Mes. tanto nequior es.
Me. Habeo prædam, tantum incepi operis: tu, quantum poteſt,
Abduc iſtos in tabernam actutum diverſoriam.
Tum facito ante Solis occaſum, ut venias advorſum mihi.
Mes. Non tu iſtas meretrices noviſti, here? Me. tace, inquam, nunc jam.
Mihi dolebit, non tibi, ſi quid ego ſtulte fecero.
Mulier hæc ſtulta atque inſcita eſt, quantum perſpexi modo.
Eſt hic præda nobis. Mes. peri! Me. jamne abis
Mes. periit probe.
Ducit lembum directum navis prædatoria.
Sed Ego Inscitus, qui me hero poſtulem moderarier;
Dicto me emit audientem, haud imperatorem ſibi.
Sequimini, ut quod imperatum eſt, veniam advorſum tempori.

ACTVS III. SCENA I.

PENICVLVS *paraſitus.*

PLus annis triginta natus ſum, quom interea loci
Nunquam quicquam facinus feci pejus, neque ſceleſtius,
Quam hodie, quom in concionem mediam me immerſi miſer. (hi,
Vbi ego dum hieto, Menæchmus ſe ſubterduxit mi-
Atque abiit ad amicam, credo, neque me voluit ducere. (tus eſt
Qui illum dii omnes perduint, qui primus commen-
Concionem, hac reque homines occupatos occupat.
Non ad eam rem otioſos homines decuit deligi?
Qui niſi aſſint, cum citentur, cenſus capiant illico.
Aſſatim eſt hominum, indies qui ſingulas eſcas edunt: (neque vocant.
Quibus negotii nihil eſt: qui eſum neque vocantur,
Eos oportet concioni dare operam atque comitiis.
Si id ita eſſet, non ego hodie perdidiſſem prandium,
Cui tam credo datum voluiſſe, quam me video vivere. (meum.
Ibo: etiamnum reliquiarum ſpes animum oblectat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed quid ego video Menæchmum? cum corona exit foras.
Sublatum eſt convivium: edepol venio advorſum tempori.

ACTVS III. SCENA II.

MENÆCHMVS *Soſicles*, PENICVLVS.

POtin' ut quieſcas, ſi ego tibi hanc hodie probe
Lepideque concinnatam referam tempori?
Non faxo eſſe eam dices: ita ignorabitur.
P. Pallam ad Phrygionem fert, confecto prandio
Vinoque epoto, paraſito excluſo foras.
Non hercle is ſum, qui ſum, niſi hanc injuriam
Meque ultus pulchre fuero. obſervabo, quid agat,
Hominem. poſt deinde adibo ego hunc atque alloquar.
M. Prô dii immortales, cui homini unquam uno die
Boni dediſtis plus, qui minus ſperaverit?
Prandi, potavi, ſcortum accubui, abſtuli
Hanc, cujus hæres nunquam erit poſt hunc diem.
P. Nequeo, quæ loquitur, exaudire, clanculum:
Satur nunc loquitur de me & de parti mea.
M. Ait hanc dediſſe me ſibi, atque eam meæ
Vxori ſurripuiſſe. quoniam ſentio
Errare; extemplo, quaſi res cum ea eſſet mihi,
Cœpi aſſentari. mulier quicquid dixerat,
Idem ego dicebam. quid multis verbis opu'ſt?
Minore nuſquam bene fui diſpendio.
P. Adibo ad hominem: nam turbare geſtio.
M. Quis hic eſt, qui advorſum fit mihi? P. quid ais, homo
Levior quam pluma, peſſime & nequiſſime,
Flagitium hominis, ſubdole, ac minimi pretii?
Quid de te merui, qua me cauſſa perderes?
Vt ſurripuiſti te mihi dudum de foro!
Feciſti funus abſenti me prandio.
Cur auſu's facere, cui ego æque ac hæres eram?
M. Adoleſcens, quæſo, quid tibi mecum eſt rei,
Qui mihi male dicas homini ignoto inſciens?
An tibi malam rem vis pro maledictis dari
Poſtea? P. eam quidem edepol te dediſſe intellego.
M. Reſponde, adoleſcens, quæſo quid tibi nomen eſt?

Etiam derides, quaſi nomen non noveris?
Non edepol ego te, quod ſciam, unquam ante hunc diem
li, neque novi. verum certo, quiſquis es,
uum ſi facias, mihi odioſus ne ſies.
Non me noviſti? M. non negem, ſi noverim.
Menæchme, vigila. M. vigilo hercle equidem, quod ſciam.
Tuum paraſitum non noviſti? M. non tibi
num eſt, adoleſcens, ſynciput, ut intellego?
Reſponde, ſurripuiſtin' uxori tuæ
lam iſtanc hodie, atque dediſti Erotio?
Neque hercle ego uxorem habeo, neque ego Erotio
di, nec pallam ſurripui. P. ſatin' ſanus es?
ciſa eſt hæc res. non ego te indutum foras
ire vidi palla? M. væ capiti tuo!
nes cinædos eſſe cenſes, tu quia es.
n' me indutum fuiſſe pallam prædicas?
Ego hercle vero. M. non tu abis quo dignus es?
t te piari jubes, homo inſaniſſime?
Nunquam edepol me quiſquam exorabit, quin tuæ
ori rem omnem jam, uti ſit geſta, eloquar.
nes in te iſtæc recident contumeliæ:
xo haud inultum prandium comederis.
Quid hoc negotii eſt? ſatin' ut quenquam conſpicor,
me ludificant? ſed concrepuit oſtium.

ACTUS III. SCENA III.

ANCILLA, MENÆCHMUS *Soſicles.*

MEnæchme, amare ait te multum Erotium,
Ut hoc nunc una opera ad aurificem deferas,
tque huic ut addas auri tu pondo unciam,
beaſque novum ſpinther reconcinnarier.
. Et iſtud, & aliud, ſi quid curari volet.
e curaturum dicito, quicquid volet.
. Scin' hoc quod ſit ſpinther? neſcio, niſi aureum.
. Hoc eſt, quod olim clanculum ex armario
e ſurripuiſſe ajebas uxori tuæ.
. Nunquam hercle factum eſt. A. non meminiſti, obſecro?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Redde igitur ſpinther, ſi non meminiſti. M. mane.
Imo equidem memini. nempe hoc eſt quod illi dedi.
A. Iſtuc? M. ubi illæ armillæ ſunt, quas una dedi?
A. Nunquam dediſti. M. nam pol hoc una dedi.
A. Dicam curare? M. dicito: accurabitur.
Et palla & ſpinther faxo referantur ſimul.
A. Amabo, mi Menæchme, inaureis da mihi
Faciundas pondo duûm nummûm ſtalagmia,
Vt te libenter videam, cum ad nos veneris.
M. Fiat, cedo aurum, ego manu pretium dabo.
A. Da ſodes abs te, poſt ego reddidero tibi.
M. Imo cedo abs te. A. ego poſt tibi reddam duplex.
M. Non habeo. A. at tu, quando habebis, tum dato.
Nunquid me vis? M. hæc me curaturum dicito,
Vt, quantum poſſint, quamque liceat, veneant.
Iamne abiit intro? abiit, operuit fores.
Dî me equidem omnes adjuvant, augent, amant.
Sed quid ego ceſſo, dum datur mihi occaſio
Tempuſque, abire ab his locis lenoniis?
Propera, Menæchme, fer pedem, confer gradum.
Demam coronam, atque abjiciam ad lævam manum,
Vt ſi qui ſequantur, hac me abiiſſe cenſeant.
Ibo & conveniam ſervum, ſi potero, meum,
Vt hæc, quæ bona dii mihi dant, ex me ſciat.

ACTVS IV. SCENA I.

MVLIER *uxor* PENICVLVS *paraſitus.*

Egone hîc me patiar in matrimonio,
Vbi vir compilet clanculum quicquid domi eſt,
Atque ad amicam deferat? P. quin tu taces?
Manifeſto faxo jam opprimes! ſequere hac modo.
Pallam ad phrygionem cum corona hinc ebrius
Ferebat, hodie tibi quam ſurripuit domo.
Sed eccam, quam coronam habuit. num mentior?
Hem, hac abiit: ſi vis perſequi veſtigiis.
Atque edepol eccum ipſum, optime revortitur:
Sed pallam non fert. M. quid ego nunc cum illoc agam?
P. Idem quod ſemper; male habeas. M. ſic cenſeo.
P. Huc concedamus; ex inſidiis aucupa.

ACTVS

ACTVS IV. SCENA II.

MENÆCHMVS *ſurreptus*, MVLIER *uxor*, PENICVLVS *paraſitus*.

VT HOC VTIMVR maxime more moro
Moleſtoque multum! atque uti quique ſunt
Optumi, maxumi, morem habent hunc:
Clientis ſibi omnes volunt eſſe multos?
Bonine an mali ſint, id haud quæritant.
Res magis quæritur, quam clientium
Fides cujuſmodi clueat.
Si eſt pauper, atque haud malus, nequam habetur:
Sin dives malus eſt, is cliens frugi habetur.
Qui neque Leges, neque æquum Bonum uſquam
Colunt, ſollicitos patronos habent.
Datum denegant, quod datum eſt; litium
Pleni, rapaces, viri fraudulenti:
Qui aut fœnore, aut perjuriis habent rem
Partam. Mens eſt in querelis.
Iuris ubi dicitur dies, ſimul
Patronis dicitur: quippe qui pro illis
Loquantur, male quæ fecerint: aut ad
Populum, aut in Iure, aut ad judicem res eſt.
Sicut me hodie nimis ſollicitum cliens
Quidam habuit: neque quod volui agere quicquam
Licitum eſt: ita me attinuit, ita me detinuit.
Apud ædiles præliis factis plurimiſque
Peſſimiſque dixi cauſſam, conditiones
Detuli tortas, confragoſas: aut plus
Aut minus, quam opus erat multo, dixeram
Controverſiam, uti ſponſio fieret.
Quid ille? quid? prædem dedit. nec magis
Manifeſtum ego hominem unquam ullum teneri vidi.
Omnibus malefactis teſtes tres aderant acerrumi.
Dî illum omnes perdant, (ita mihi hunc hodie corrupit diem) (ſpexi meis,
Meque adeo, qui hodie forum unquam oculis in-
Diem corrupi, optimum juſſi apparari prandium.
Amica exſpectat me, ſcio. ubi primum eſt licitum, illico
Properavi abire de foro. irata eſt, credo, nunc mihi.
Placabit palla, quam dedi, quam hodie uxori abſtuli, atque huic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Detuli Erotio. P. quid ais? Mv. viro me malo male
Nuptam. P. ſatin' audis, quæ illic loquitur? Mv. ſatis. Me. ſi ſapiam,
Hinc intro abeam, ubi mihi bene ſit. Mv. mane: male potius erit.
Næ illam mecaſtor fœnerato abſtuliſti. ſic datur.
Clanculum iſtæc flagitia facere cenſebas poteſſe te?
Me. Quid illuc eſt uxor negotii? Mv. men' rogas? Me. vin' hunc rogem? (mihi
P. Aufer hinc palpationes. perge tu. Me. quid tu
Triſtis es? Mv. te ſcire oportet. P. ſcit, ſed diſſimulat malus.
Me. Quid negotii eſt? V. pallam. Me. pallam? V. quidam pallam. P. quid paves?
Me. Nihil equidem paveo: niſi unum: palla pallorem incutit.
P. At tu ne clam me comeſſes prandium! perge in virum. (loquar.
Me. Non taces? P. non hercle vero taceo. nutat, ne
Me. Non hercle ego quidem uſquam quicquam nuto, neque nicto tibi.
V. Næ ego mecaſtor mulier miſera! Me. qui tu miſera es? mihi expedi. (gat.
P. Nihil hoc confidentius, qui, quæ vides, ea perne-
Me. Per Iovem deoſq; omnes adjuro, uxor, (ſatin' hoc eſt tibi?) (redi.
Me iſti non nutaſſe. P. credit jam tibi de iſtis: illuc
Me. Quo ego redeam? P. equidem ad Phrygionem, cenſeo. i, pallam refer.
Me. Quæ iſtæc palla eſt? V. taceo jam, quando hic rem non meminit ſuam.
Me. Nunquis ſervorum deliquit? num ancillæ, aut ſervi tibi (agis.
Reſponſant? eloquere. impune non erit. P. nugas
Me. Triſtis admodum es: non mihi iſtuc ſatis placet. P. nugas agis. (agis.
Me. Cæterum familiarium alicui irata es. P. nugas
Me. Num mihi es irata ſaltem? P. nunc tu non nugas agis.
Me. Non edepol deliqui quicquam. P. hem rurſum nunc nugas agis.
Me. Dic, mea uxor, quid tibi nunc ægre eſt? P. bellus blanditur tibi.

Me. Po-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

I. Potin' ut mihi moleſtus ne ſis? num te appello? V. aufer manum. (dium:
Sic datur. properato abſente me comeſſe pranſt ante ædeis cum corona me derideto ebrius.
I. Neque edepol ego prandi, neque hodie huc intro tetuli pedem.
Tun' negas? ME. nego hercle vero. P. nihil hoc homine audacius.
n ego te modo hic ante ædeis cum corona florea li aſtare? cum negabas mihi eſſe ſanum ſyncipu t: negabas me noviſſe: peregrinum ajebas eſſe te.
. Quin ut dudum divorti abs te, redeo nunc demum domum. (ciſcerer.
Novi ego te. non mihi cenſebas eſſe, qui te ulnia hercle uxori dixi. ME. quid dixiſti? P. neſcio. n ipſus roga. ME. quid hoc eſt, uxor? quidnam hic narravit tibi?
id id eſt? quid taces? quin dicis, quid ſit? V. quaſi tu neſcias. (tibi?
la mihi eſt domo ſurrepta. ME. palla ſurrepta eſt Me rogas? ME. pol haut rogem te, ſi ſciam. P. ô hominem malum!
diſſimulat! non potes celare: rem novi probe: nnia hercle ego edictavi. ME. quid id eſt? V. quando nihil pudet, (ades:
que vis tua voluntate ipſe profiteri, audi atque quid triſtis, & quid hic mihi dixerit, faxo ſcias.
lla eſt mihi domo ſurrepta. ME. palla ſurrepta eſt tibi? (tibi.
Viden' uti ſceleſtus captat! huic ſurrepta eſt, non m profecto tibi ſurrepta ſi eſſet, ſalva nunc foret
E. Nihil mihi tecum eſt. ſed quid tu ais? V. palla, inquam, periit domo.
E. Quis eam ſurripuit? V. pol iſtuc ille ſcit, qui illam abſtulit.
E. Quis hic homo eſt? V. Menæchmus quidam. ME. edepol factum nequiter.
uis is Menæchmus eſt? V. tu iſtic, inquam. ME. egone? V. tu. ME. quis arguit?
. Egomet. P. & ego. atque huic amicæ detuliſti Erotio.
E. Egon' dedi? P. tu, tu iſtic, inquam, vin' afferri noctuam,

Quæ,

Quæ, Tu, Tu, uſque dicat tibi? nam nos jam defeſſi ſumus.

Me. Per Iovem deoſque omnes adjuro, uxor; ſatin' hoc eſt tibi? (dicere

Non dediſſe. P. imo hercle vero, nos non falſum

Me. Sed ego illam non condonavi, ſed ſic utendam dedi. (nec pallium

Vx. Equidem ecaſtor tuam nec chlamydem do foras

Cuiquam utendum. Mulierem æquum eſt veſtimentum muliebre

Dare foras, virum virile. quin refers pallam domum?

Me. Ego faxo referetur. Vx. ex re tua, ut opinor, feceris. (mul

Nam domum nunquam introibis, niſi fers pallam ſi-

Me. Ego domum? P. quid mihi futurum eſt, qui tibi hanc operam dedi?

Vx. Opera reddetur, quando quid tibi erit ſurreptum domo.

P. Id quidem edepol nunquam erit. nam nihil eſt, quod perdam, domi.

Cum virum, cum uxorem, dii vos perdant. properabo ad forum:

Namque ex hac familia me plane excidiſſe intellego.

Me. Male mihi uxor ſeſe feciſſe cenſet, quom excludit foras; (rem locum.

Quaſi non habeam, quo intromittar, alium melio-

Si tibi diſplicceo, patiundum: at placuero huic Erotio, (domi.

Quæ me non excludet ab ſe, ſed apud ſe occludet

Nunc ibo, orabo, ut mihi pallam reddat, quam dudum dedi. (janitor?

Aliam illi redimam meliorem. heus! ecquis hîc eſt

Aperite, atque Erotium aliquis evocate ante oſtium.

ACTVS IV. SCENA III.

Erotium, Menæchmus *ſurreptus.*

Qvis hîc me quærit? Me. ſibi inimicus magis quam ætati tuæ.

Er. Mi Menæchme, cur ante ædeis aſtas? ſequere intro. Me. mane.

Scin' quid eſt, quod ego ad te venio? Er. ſcio, ut tibi ex me ſit volup.

Me. Imo edepol pallam illam, amabo te, quam tibi dudum dedi,

Mihi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

hi eam redde. uxor reſcivit rem omnem, ut
factum eſt, ordine. (les.
o tibi redimam bis tanto pluris pallam, quam vo-
. Tibi dedi equidem illam, ad phrygionem ut
ferres, paulo prius: (novum.
illud ſpinther, ut ad aurificem ferres, ut fieret
. Mihi ut tu dederis pallam, & ſpinther? nunquam factum reperies.
n ego quidem poſtquam illam dudum tibi dedi,
atque abii ad forum,
c redeo, nunc te poſtilla video. ER. video
quam rem agis. (viam.
a commiſi, ut me defraudes: ad eam rem affectas
. Neque edepol te defraudandi cauſſa poſco:
quin tibi (dares,
o, uxorem reſciviſſe. ER. nec te ultro oravi ut
te ultro ad me detuliſti, d diſti eam dono mihi:
dem nunc repoſcis. patiar, tibi habe, aufer,
utere, (gite.
tu, vel tua uxor, vel etiam in oculos compin-
huc, poſt hunc diem, pedem intro non feres, ne
fruſtra ſis, (tui.
ando tu me bene merentem tibi habes deſpica-
i feres argentum, fruſtra me ductare non potes.
am poſthac invenito, quam tu habeas fruſtratui.
E. Nimis iracunde hercle tandem. heus tu, tibi
dico, mane: (gratia?
di. ER. Etiamne aſtas? etiam audes mea revorti
E. Abiit intro, occluſit ædeis. nunc ego ſum ex-
cluſiſſimus:
que domi, neque apud amicam mihi jam quicquam creditur.
, & conſulam hanc rem amicos, quid faciundum cenſeant.

ACTVS V. SCENA I.

MENÆCHMVS *Soſicles*, MVLIER.

NImis ſtulte dudum feci, cum marſupium
Meſſenioni cum argento concredidi.
merſit aliquo ſeſe credo in ganeum.
V. Proviſam, quam mox vir meus redeat domum.
d eccum video: ſalva ſum, pallam refert.
E. Demiror, ubi nunc ambulet Meſſenio.

MV. Adi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

MV. Adibo, atque hominem accipiam, quibus [illegible]
meret.
Non te pudet prodire in conſpectum meum,
Flagitium hominis, cum iſtoc ornatu? ME. quid?
Quæ res agitat te, mulier? MV. etiamne impu[illegible]
Muttire unum verbum audes, aut mecum loqu[illegible]
ME. Quid tandem admiſi in te, ut loqui non aud[illegible]
MV. Rogas me? ô hominis impudentem audac[illegible]
ME. Non tu ſcis mulier, Hecubam quapropter c[illegible]
Graji eſſe prædicabant? MV. non equidem ſcio
ME. Quia idem faciebat Hecuba, quod tu nunc [illegible]
Omnia mala ingerebat, quemquem aſpexerat.
Itaque adeo jure cœpta appellari eſt Canis.
MV. Non iſtæc ego flagitia poſſum perpeti.
Nam me meam ætatem viduam eſſe mavelim,
Quam iſtæc flagitia tua pati, quæ tu facis.
ME. Quid id ad me, tute nuptam poſſis perpet[illegible]
An ſis abitura à tuo viro? an mos eſt ita hic,
Peregrino ut advenienti narrent fabulas?
MV. Quas fabulas? non, inquam, patiar præter [illegible]
Quin vidua vivam, quam tuos mores perferam.
ME. Mea quidem hercle cauſſa vidua victita,
Vel uſque dum regnum optinebit Iuppiter.
MV. At mihi negabas dudum ſurripuiſſe te.
Nunc eandem ante oculos attines. num te pude[illegible]
ME. Heu, hercle, mulier, multum & audax & mal[illegible]
Tun' tibi hanc ſurreptam dicere audes, quam m[illegible]
Dedit alia mulier, ut concinnandam darem?
MV. Næ iſtuc mecaſtor jam patrem arceſſam me[illegible]
Atque ei narrabo tua flagitia, quæ facis.
I, Decio, quære meum patrem, tecum ſimul
Vt veniat ad me: ita rem mihi eſſe dicito.
Iam ego aperiam iſtæc tua flagitia. ME. ſanan'[illegible]
Quæ mea flagitia? MV. cum pallam atque au[illegible]
meum
Domo ſuppilas uxori tuæ, & tuæ
Degeris amicæ. ſatin hæc recte fabulor?
ME. Quæſo hercle, mulier, ſi ſcis, monſtra q[illegible]
bibam,
Tuam qui poſſim perpeti petulantiam.
Quem tute hominem eſſe me arbitrare, neſcio.
Ego te ſimitu novi cum Parthaone.
MV. Si me derides, at pol illum non potes

Patr[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Patrem meum, qui hoc advenit, quin reſpicis?
Noviſtin' tu illum? NE. novi cum Calcha ſimul:
Eodem die vidi illum, quo te ante hunc diem.
MV. Negas noviſſe me? negas patrem meum?
ME. Idem hercle dicam, ſi avum vis adducere.
MV. Ecaſtor pariter hoc, atque alias res ſoles.

ACTVS V. SCENA II.

SENEX, MVLIER, MENÆCHMVS Soſicles.

VT ætas mea eſt, atque ut hoc uſus facto eſt,
Gradum proferam, progredi properabo.
Sed id quam facile ſit mihi, haud ſum falſus.
Nam pernicitas deſerit: conſitus ſum
Senectute: onuſtum gero corpus, vires
Reliquere. ut ætas mala malo merx eſt tergo?
Nam res plurimas peſſumas, cum advenit, affert:
Quas ſi autumem omneis, nimis longus ſermo ſit.
Sed hæc res mihi in pectore & corde dura eſt,
Quidnam hoc ſit negotii, quod filia ſic
Repente expetit me, ut ad ſeſe irem,
Nec, quid id ſit, mihi certius facit,
Quid velit, quid me arceſſat.
Verum propemodum jam ſcio quid ſiet rei:
Credo cum viro litigium natum eſſe aliquod,
Ita iſtæ ſolent, quæ viros ſubſervire
Sibi poſtulant, dote fretæ, feroces.
Et illi quoque haud abſtinent ſæpe culpa.
Verum eſt modus tamen, quoad pati uxorem oportet.
Nec pol filia unquam patrem arceſſit ad ſe,
Niſi quid aut commiſſi, aut jurgii eſt cauſſa.
Sed quicquid id eſt, jam ſciam; atque eccam eampſe
Ante ædeis, & ejus triſtem virum video.
Id eſt, quod ſuſpicabar.
Appellabo hanc. MV. ibo advorſum. ſalve multum, mi pater.
S. Salva ſis. ſalvene advenio? ſed cur arceſſi jubes?
Quid tu triſtis es? quid ille autem abs te iratus deſtitit?
Neſcio quid vos velitati eſtis inter vos duos.
Loquere, uter meruiſtis culpam, paucis; non longos logos.

MV. Nuſ-

Mv. Nuſquam equidem quicquam deliqui : h
primum te abſolvo, pater. (mo
Verum vivere hic non poſſum, neque durare u
Proin tu me hinc abducas. S. quid iſtuc autem e
Mv. ludibrio, pater, (meo vi
Habeor. S. unde? Mv. ab illo, cui me mandavi
S. Ecce autem litigium. quoties edixi tandem ti
Vt caveres, neuter ad me iretis cum querimon
Mv. Quî ego iſtuc, mi pater, cavere poſſu
S. mene interrogas?
Mv. Niſi non vis. S. quoties monſtravi tibi, v
ut morem geras? (rum ge
Quid ille faciat, ne id obſerves: quo eat: quid
Mv. At enim ille hinc amat meretricem ex pro
mo. S. ſane ſapit, (pli
Atque ob iſtanc induſtriam etiam faxo amabit a
Mv. Atque ibi potat. S. tuan' quidem ille cau
potabit minus,
Sive illic, ſive alibi libebit? quæ hæc, malum, i
pudentia eſt? (ſtul
Vna opera prohibere, ad cœnam ne promittat, p
Neve quenquam accipiat alienum apud te. ſervir
tibi
Poſtulas viros? dare una illi opera penſum poſtul
Inter ancillas ſedere jubeas, lanam carere.
Mv. Non equidem mihi te advocatum pater a
duxi, ſed viro. (quer
Hinc ſtas. illinc cauſſam dicis. S. ſi ille quid de
Multo tanto illum accuſabo, quam te accuſav
amplius.
Quando te auratam & veſtitam bene habet: anc
las, penum,
Recte præhibet: melius ſanam eſt, mulier, me
tem ſumere. (mod
Mv. At ille ſuppilat mihi aurum & pallam ex ar
Me deſpoliat, mea ornamenta clam me ad meret
ces degerit. (fa
S. Male facit, ſi iſtuc facit: ſi non facit, tu m
Quæ inſontem ſimules. Mv. quin etiam nunc hab
pallam, pater, (ſcivi, refe
Et ſpinther, quod ad hanc detulerat: nunc, quia r
S. Iam ego ex hoc uti factum eſt ſcibo: ibo ad h
minem atque alloquar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dic mihi iſtuc, menæchme, quod vos diſſertatis, ut ſciam. (deſtituis?
Quid tu triſtis es? quid illam autem iratam abs te
ME. Quiſquis es, quicquid tibi nomen eſt, ſenex, ſummum Iovem (omnium?
Deoſque deteſtor. S. qua de re, aut cujus rei rerum
ME. Me neque iſti male feciſſe mulieri, quæ me arguit
Hanc domo ab ſe ſurripuiſſe, atque abſtuliſſe dejerat.
Si ego intra ædeis hujus unquam, ubi habitat, penetravi pedem, (ſerrimus.
Omnium hominum exopto ut fiam miſerorum mi-
S. Sanuſne, qui iſtuc exoptes, aut neges te unquam pedem
In eas ædes intuliſſe, ubi habitas, inſaniſſime?
ME. Tun' ſenex ais habitare me hic in hiſce adibus?
S. Tu negas? ME. nego hercle vero. MV. nimio hæc impudenter negas,
Niſi quo nocte hac emigraſti. S. concede hac, filia.
Quid tu ais? num hinc emigraſti? ME. quem in locum, aut ob rem, obſecro?
S. Non edepol ſcio. MV. profecto ludit te hic. S. non tu te tenes? (rem age.
Iam vero, Menæchme, ſatis jocatus es: nunc hanc
ME. Quæſo quid mihi tecum eſt? unde, aut quis homo tu es? quid feci ego
Tibi, aut adeo iſti, quæ mihi moleſta eſt quoquo modo? (colos
MV. Viden' tu illi oculos virere? ut viridis exoritur
Ex temporibus atque fronte! ut oculi ſcintillant! vide.
ME. Quid mihi melius eſt, quam quando illi me inſanire prædicant,
Ego me aſſimulem inſanire, ut illos à me abſterream? (pater?
MV. Vt pandiculans oſcitatur! quid nunc faciam, mi
S. Concede huc, mea nata, ad iſtoc quam potes longiſſime. (vocas?
ME. Evoe, Evie, Bromie, quo me in ſilvam venatum
Audio: ſed non abire poſſum ab his regionibus:
Ita me illa ab læva rabioſa fœmina adſervat canis.
Poſt autem illic hircus alius, qui ſæpe ætate in ſua
Perdidit civem innocentem falſo teſtimonio.

 S. Væ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Væ capiti tuo. ME. ecce, Apollo mihi ex ora-
culo imperat,
Vt ego illi oculos exuram lampadibus ardentibus.
MV. Perii, mi pater: minatur mihi oculos exurere
ME. Hei mihi, inſanire me ajunt, ultro cum ipſi in-
ſaniunt.
S. Filia, heus. MV. quid eſt? quid agimus? S. qui
ſi ego huc ſervos cito?
Ibo, adducam, qui hunc hinc tollant, & domi de-
vinciant,
Priuſquam turbarum quid faciat amplius. ME. e-
nimvero, niſi (auferen
Occupo aliquod mihi conſilium, hi domum me ad
Pugnis me vetas in hujus ore quicquam parcere?
Ni jam ex meis oculis abſcedat in malam magnam
crucem,
Faciam, quod jubes, Apollo. S. fuge domum quan-
tum pote 'ſt,
Ne hic te obtundat. MV. fugio, amabo, obſerv
iſtunc, mi pater,
Ne quo hinc abeat. ſumne ego mulier miſera, qu
illæc audio!
ME. Haud male illanc amovi. nunc hunc impuriſſi-
mum, (patre
Barbatum, tremulum, Titanum, Cygno prognatu
Ita mihi imperas, ut ego hujus membra, atque oſſ
atque artua
Comminuam illo ſcipione, quem ipſe habet. S. d
bitur malum, (ri
Me quidem ſi attigeris, aut ſi propius ad me acceſſ
ME. Faciam quod jubes. ſecurim capiam ancipiten
atque hunc ſenem
Exoſſabo, dein' dedolabo aſſulatim viſcera.
S. Enimvero illud præcavendum eſt, atque accuran-
dum mihi: (faxit mih
Sane ego illum metuo, ut minatur, ne quid mal
ME. Multa mihi imperas, Apollo: nunc equo
junctos jubes (ſcender
Capere me indomitos, feroces: atque in currum i
Vt ego hunc proteram leonem Getulum, olentem
edentulum.
Iam adſtiti in currum: jam lora teneo: jam ſtimu-
lum in manu eſt.

Ag

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Agite equi: facitote ſonitus ungularum appareant
Curſu celeri: facite inflexa aſſit pedum pernicitas.
. Mihin' tu equis junctis minare? ME. ecce Apollo denuo
Me jubes facere impetum in eum qui ſtat atque occidere.
Sed quis hic eſt, qui me capillo hinc de curru deri(pit?
Imperium tuum demutat atque dictum Apollinis.
. Heu hercle morbum acrem ac durum! dii voſtram fidem!
Vel hic qui inſanit, quam valuit paulo prius!
i derepente tantus morbus incidit.
o atque arceſſam medicum jam quantum poteſt.

ACTVS V. SCENA III.

MENÆCHMVS, SENEX.

Amne iſti abierunt, quæſo, ex conſpectu meo,
Qui me vi cogunt, ut validus inſaniam?
uid ceſſo abire ad navem, dum ſalvo licet?
oſque omnes quæſo, ſi ſenex revenerit,
e me indicetis, qua platea hinc aufugerim.
Lumbi ſedendo, oculique ſpectando dolent,
anendo medicum, dum ſe ex opere recipiat.
dioſus tandem vix ab ægrotis venit.
it ſe obligaſſe crus fractum Æſculapio,
pollini autem brachium. nunc cogito,
trum me dicam ducere medicum, an fabrum.
tque eccum incedit. move formicinum gradum.

ACTVS V. SCENA IV.

MEDICVS, SENEX.

QVid eſſe illi morbi dixeras? narra ſenex.
Num larvatus, aut cerritus? fac ſciam.
um eum veternus, aut aqua intercus tenet?
Quin ea te cauſſa duco, ut id dicas mihi,
que illum ut ſanum facias. M. perfacile id quidem eſt.
num futurum, mea ego id promitto fide.
Magna cum cura ego illum curari volo.
. Quin ſuſpirabo plus ſexcenties in die:
ego illum cum cura magna curabo tibi.
Atque eccum ipſum hominem, M. obſervemus, quam rem agat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS V. SCENA V.

MENÆCHMVS *ſurreptus*, SENEX, MEDICVS.

EDepol næ hic dies pervorſus atque adverſus mi-
hi obtigit : (lam
Quæ me clam ratus ſum facere, ea omnia fecit pa-
Paraſitus, qui me complevit flagitii & formidinis :
Meus Vlyſſes, ſuo qui regi tantum concivit mali.
Quem ego hominem, ſi quidem vivo, vita devol-
vam ſua.
Sed ego ſtultus ſum, qui illius eſſe dico, quæ mea ſit
Meo cibo & ſumptu educatus eſt : anima privabo
virum. (retricius
Condigne autem hæc meretrix fecit, ut mos eſt me-
Quia rogo pallam, ut referatur rurſum ad uxorem
meam, (miſer!
Mihi ſe ait dediſſe. heu edepol! næ ego homo vivo
S. Audin' quæ loquitur? ME. ſe miſerum prædi-
cat. S. adeas velim.
ME. Salvus ſis, Menæchme, quæſo cur apertas bra-
chium? (li
Non tu ſcis, quantum iſti morbo nunc tuo facias ma-
MEN. Quin tu te ſuſpendis? ME. ecquid ſentis
MEN. quidni ſentiam?
ME. Non poteſt hæc res ellebori jugere optinerier.
Sed quid ais, Menæchme? MEN. quid vis? ME. dic
mihi hoc, quod te rogo :
Album, an atrum vinum potas? MEN. quin tu is in
malam crucem.
S. Iam hercle occœptat inſanire primulum.
MEN. quin tu me interrogas,
Purpureum panem, an puniceum ſoleam ego eſſe,
an luteum? (pæ!
Soleamne eſſe avis ſquamoſas, piſcis pennatos? S. pa-
Audin' tu, ut deliramenta loquitur? quid ceſſas dare
Potionis aliquid, priuſquam percipit inſania?
ME. Mane modo : etiam percontabor. S. alia occi-
dis fabula.
ME. Dic mihi hoc etiam : ſolent tibi unquam oculi
duri fieri? (viſſime?
MEN. Quid? tu me locuſtam cenſes eſſe, homo igna-
ME. Dic mihi an unquam tibi inteſtina crepant, quod
ſentias? MEN. Vbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

EN. Vbi ſatur ſum, nulla crepitant: quando eſurio, tum crepant.
E. Hoc quidem edepol haud pro inſano verbum reſpondit mihi. (curans?
rdormiſcin' uſque ad lucem? facilen' tu dormis
EN. Perdormiſco, ſi reſolvi argentum, cui debeo.
uin te Iuppiter dîque omnes, percontator, perduint.
E. Nunc homo inſanire occœptat. de illis verbis cave tibi.
Imo modeſtior nunc quidem eſt de verbis, præut dudum fuit. (nem.
m dudum uxorem ſuam eſſe ajebat rabioſam ca-
EN. Quid ego dixi? S. inſanis, inquam. MEN. egone? S. tu iſtic, qui mihi
am me junctis quadrigis minitatu's proſternere.
omet hæc te vidi facere, egomet hæcce te arguo.
EN. At ego te ſacram coronam ſurripuiſſe Iovi ſcio:
ob eam rem in carcerem te eſſe compactum ſcio.
poſtquam es emiſſus, cæſum virgis ſub furca ſcio.
m patrem occidiſſe, & matrem vendidiſſe, etiam ſcio. (deo?
in' hæc pro ſano maledicta maledictis reſpon-
Obſecro hercle, medice, propere, quicquid facturus, face.
n vides hominem inſanire? ME. ſcin' quid facias optumum? (pe ni?
me face ut deferatur. S. itan' cenſes? ME. quip-
meo arbitratu potero curare hominem. S. age ut lubet.
. Elleborum potabis faxo aliquos viginti dies.
N. At ego te pendentem fodiam ſtimulis triginta dies.
. I, arceſſe homines, qui illunc ad me deferant. S. quot ſunt ſatis? (nus.
. Proinde, ut inſanire video, quatuor: nihilomi-
m hic erunt. aſſerva tu iſthunc, medice. ME. imo ego ibo domum, (hunc
parentur, quibus paratis opus eſt. tu ſervos jube
me ferant. S. jam ego illic faxo erit. ME. ego abeo. S. vale.
N. Abiit ſocerus: abiit medicus. nunc ſolus ſum. prô Iuppiter,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quid illuc eſt, quod me hic homines inſanire prædicant!
Nam equidem poſtquam gnatus ſum, nunquam ægrotavi unum diem.
Neque ego inſanio, neque ego pugnas neque lites (cœpio.
Salvus ſalvos alios video: novi homines, alloquor.
An qui perperam inſanire me ajunt, ipſi inſaniunt?
Quid ego nunc faciam? domum ire cupio: at uxor non ſinit.
Huc autem nemo intromittit. nimis proventum eſt (nequiter
Hic ergo uſque ad noctem: ſaltem, credo, intromittar domum.

ACTUS V. SCENA VI.

MESSENIO *ſervus.*

SPectamen bono ſervo id eſt, qui rem herilem
Procurat, videt, collocat, cogitatque,
Ut abſente hero rem heri diligenter
Tutetur, quam ſi ipſe aſſit, aut rectius.
Tergum quam gulam, crura quam ventrem oporte
Potiora eſſe, cui cor modeſte ſitum eſt.
Recordetur id, qui nihili ſunt, quid iis pretii
Detur ab ſuis heris, ignavis, improbis
Viris; verbera, compedes, molæ, magna
Laſſitudo, fames, frigusque durum.
Hæc pretia ſunt ignaviæ.
Id ego male malum metuo; propterea bonum
Eſſe certum eſt, potius quam malum: nam magi multa
Patior facilius verba. verbera ego odi.
Nimioque edo libentius molitum, quam
Molitum præhibeo. propterea heri imperium
Exſequor bene, & ſedate ſervio;
Atque id mihi prodeſt. alii ſeſe ita ut in rem
Eſſe ducunt, ſint: ego ita ero, ut me eſſe oportet:
Metum ut mihi adhibeam; culpam abſtineam:
Heroque ut omnibus in locis ſim præſto.
SERVI, qui culpa carent, & metuunt, ii
Solent eſſe heris utibiles. nam illi, qui nihil
Metuunt, poſtquam malum promeritum eſt, metuunt. (d
Metuam ego haud multum quidem. prope eſt, quan
Herus, quod ſtrenue faciam, pretium exſolvet.

Eg

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

go hoc exemplo ſervio, tergo ut in rem eſſe arbitror.
oſtquam in tabernam vaſa & ſervos collocavi, ut (juſſerat.
a venio advorſum. nunc fores pultabo, adeſſe ut me ſciat.
eque utrum ex hoc ſaltu damni ſalvum ſcio eliciam (foras.
ed metuo, ne ſero veniam, depugnato prælio.

ACTVS V. SCENA VII.

SENEX, MENÆCHMVS *ſurreptus*, LORARII, MESSENIO *ſervus*.

) Er ego vobis deos atque homines dico, ut imperium meum (pero,
ıpienter habeatis curæ, quæque imperavi atque im-
ıcite illic homo jam in medicinam ablatus ſublimem ſiet, (ditis.
iſi quidem vos voſtra crura aut latera nihili pen-
ıve quiſquam, quod illic minitetur, voſtrum floccifecerit.
ıid ſtatis? quid dubitatis? jam ſublimem raptum oportuit.
;o ibo ad medicum: præſto ero illic, cum venietis. ME. occidi.
ıid hoc eſt negotii? quid illic homines ad me currunt, obſecro? (ſiſtitis?
ıid vultis vos? quid quæritatis? quid me circum-
ıo rapitis me? quo fertis me? perii! obſecro veſtram fidem:
ıidamnienſes ſubvenite cives. quin me mittitis?
ES. Prô dî immortales, obſecro, quid ego oculis aſpicio meis? (runt.
ːrum meum indigniſſime neſcio qui ſublimem fe-
E. Ecquis ſuppetias mihi audet afferre? MES. ego, here, audaciſſime. (rum
facinus indignum & malum, Epidamni cives he-
eum hic in pacato oppido
ıci deripier in via, qui liber ad vos venerit!
ıttite iſtunc. ME. obſecro te, quiſquis es, operam ut des mihi,
ıu ſinas in me inſignite fieri tantam injuriam.
ES. Imo & operam dabo, & defendam, & ſubvenibo ſedulo:
ınquam te patiar perire: me perire eſt æquius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eripe oculum iſti, ab humero qui te tenet, here, te obſecro.
Hiſce ego jam ſementem in ore faciam, pugnoſque obſeram.
Maxumo hodie malo hercle voſtro iſtunc fertis. mittite.
Me. Teneo ego huic oculum. Mes. face ut oculi locus in capite appareat.
Vos ſceleſti, vos rapaces, vos prædones. L. periimus.
Obſecro hercle. Mes. mittite ergo. Me. quid me vobis tactio eſt?
Pecte pugnis. Mes. agite, abite, fugite hinc in malam crucem. (feres.
Hem tibi etiam, quia poſtremus cedis, hoc præmii
Nimis autem bene ora commentavi, atque ex mea ſententia. (do.
Edepol, here, næ tibi ſuppetias tempore adveni mo-
Me. At tibi dî ſemper, adoleſcens, quisquis es, faciant bene.
Nam abſque te ſi eſſet, hodie nunquam ad Solem occaſum viverem. (manu.
Mes. Ergo edepol, ſi recte facias, here, me mittas
Me. Liberem ego te? Mes. verum. quandoquidem, here, te ſervavi. Me. quid eſt?
Adoleſcens, erras. Mes. quid? erro? Me. per Iovem adjuro patrem,
Me herum tuum non eſſe. Mes. non taces tu? Me. non mentior.
Nec meus ſervus unquam tale fecit, quale tu mihi.
Mes. Sic ſine igitur, ſi tuum negas me eſſe, abire liberum.
Me. Mea quidem hercle cauſſa liber eſto, atque ito quo voles.
Mes. Nempe jubes? Me. jubeo hercle, ſi quid imperii eſt in te mihi.
Mes. Salve mi patrone. Servus Alius. cum tu liber es, Meſſenio,
Gaudeo. Mes. credo hercle vobis. ſed, patrone, te obſecro,
Ne minus imperes mihi, quam cum tuus ſervus fui.
Apud te habitabo, & quando ibis, una tecum ibo domum.

Me. Mini-

Ie. Minime. Mes. nunc ibo in tabernam: vaſa & argentum tibi
leferam. recte eſt obſignatum in vidulo marſupium
um viatico, id tibi jam huc afferam. Me. affer ſtrenue.
Ies. Salvum tibi item ut mihi dediſti, redhibebo. hic me mane.
Ie. Nimia mira mihi quidem hodie exorta ſunt multis modis.
llii me negant eum eſſe qui ſum, atque excludunt (foras.
tiam hic ſervum eſſe ſe meum ajebat, quem ego emiſi manu.
ait ſe mihi allaturum cum argento marſupium:
l ſi attulerit, dicam ut à me abeat liber quo volet:
e tum, quando ſuus factus ſit, à me argentum petat.
ocer & medicus me inſanire dicebant. quid ſit, mira ſunt.
æc nihilo mihi eſſe videntur ſecius, quam ſomnia.
unc ibo intro ad hanc meretricem: quanquam ſuccenſet mihi?
poſſum exorare ut pallam reddat, quam referam domum.

ACTVS V. SCENA VIII.

MENÆCHMVS *Soſicles*, MESSENIO *ſervus*.

MEn' hodie uſquam conveniſſe te audax audes dicere,
oſtquam advorſum mihi imperavi, ut huc venires? Mes. qui modo
ripui homines qui te ferebant ſublimem quattuor,
pud haſce ædeis. tu clamabas deûm fidem atque hominum omnium,
uum ego accurro, teque eripio, vi pugnando, ingratiis.
b eam rem, quia te ſervavi, me amiſiſti liberum.
uom argentum dixi me petere, & vaſa: tu, quantum pote'ſt,
ræcucurriſti obviam, ut quæ feciſti, inficias eas.
Ie. Liberum ego te juſſi abire? Mes. certo. Me. cui certiſſimum'ſt,
lepte potius fieri ſervum, quam te unquam emittam manu

ACTVS V. SCENA IX.

Menæchmvs *ſurreptus*, Messenio, Menæchmvs *Soſicles*.

SI voltis per oculos jurare, nihilo hercle ea cauſſa magis
Facietis, ut ego hodie abſtulerim pallam & Spinther, peſſimæ.
M. Prô dii immortales, quid ego video? M. So. quid vides? M. ſpeculum tuum.
M. So. Quid negotii eſt? M. tua eſt imago: tam conſimilis eſt, quam poteſt.
M. So. Pol profecto haud eſt diſſimilis, meam cum formam noſcito. (quis es.
M. Sv. O adoleſcens, ſalve, qui me ſervaviſti, quis-
M. Adoleſcens, quæſo hercle loquere tuum mihi nomen, ni piget.
M. Sv. Non edepol ita promeruiſti de me, ut pigeat quæ velis. (pol mihi.
Mihi eſt Menæchmo nomen. M. So. imo id eſt ede-
M. Sv. Siculus ſum Syracuſanus. M. So. ea domus & patria eſt mihi.
M. Sv. Quid ego ex te audio? M. So. hoc quod res eſt. M. novi equidem hunc. herus eſt meus.
Ego equidem hujus ſervus ſum, ſed eſſe hujus me credidi. (gotium.
Ego hunc cenſebam eſſe te, huic etiam exhibui ne-
Quæſo ignoſcas, ſi quid ſtulte dixi, atque imprudens, tibi. (mul
M. So. Delirare mihi videre. non commeminiſti ſi-
Te hodie mecum exire è navi? M. enimvero æquum poſtulas. (vale.
Tu mihi herus es: tu ſervum quære: ſalveto tu: tu
Hunc ego eſſe ajo Menæchmum. M. Sv. at ego me. M. So. quæ hæc eſt fabula?
Tu es Menæchmus? M. Sv. me eſſe dico, Moſcho prognatum patre.
M. So. Tun' meo patre es prognatus? M. Sv. imo equidem, adoleſcens, meo. tuum
Tibi neque occupare patrem, neque præripere poſtulo.
M. Dii immortales, ſpem inſperatam date mihi, quam ſuſpicor.

Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam niſi me animus fallit, hi ſunt gemini germani duo.
Nam & patrem & matrem commemorant pariter, qui fuerint ſibi.
Sevocabo herum. Menæchme. MEN. AMBO. quid vis? M. non ambos volo,
Sed uter voſtrum eſt huc advectus navi mecum. M. SY. non ego.
M. SO. At ego. M. te volo igitur: huc concede. M. SO. conceſſi. quid eſt?
M. Illic homo aut ſycophanta, aut geminus eſt frater tuus.
Namque ego hominem homini ſimiliorem nunquam vidi alterum.
Neque aqua aquæ, neque lacte eſt lacti, crede mihi, uſquam ſimilius,
Quam hic tui eſt, tuque hujus. poſtea autem eandem patriam ac patrem (tarier.
Memorat. melius eſt nos adire, atque hunc percon-
M. SO. Hercle quin tu me admonuiſti recte, & habeo gratiam. (invenis
Perge operam dare, obſecro, hercle. liber eſto, ſi
Hunc meum fratrem eſſe. M. ſpero. M. SO. & ego idem ſpero fore. (dixeras.
M. Quid ais tu? Menæchmum, opinor, te vocari
M. SY. Ita vero. M. huic item Menæchmo nomen eſt. in Sicilia
Te Syracuſis natum eſſe dixiſti: hic natus eſt ibi.
Moſchum tibi patrem fuiſſe dixti: huic itidem fuit.
Nunc operam poteſtis ambo mihi dare, & vobis ſimul. (impetres.
M. SY. Promeruiſti, ut ne quid ores, quod velis, quin
Tanquam ſi emeris me argento, liber ſervibo tibi.
M. Spes mihi eſt, vos inventuros fratres germanos duos
Geminos, una matre natos, & patre uno, uno die.
M. SY. Mira memoras. utinam efficere, quod pollicitus, poſſies!
M. Poſſum: ſed nunc coite. uterque id, quod rogabo, dicite. (quod ſciam.
M. SY. Vbi lubet, roga: reſpondebo, nihil reticebo,
M. Eſt tibi nomen Menæchmus? M. SY. fateor. M. eſt itidem tibi?

M. SO.

M. So. Eſt. M. patrem fuiſſe Moſchum tibi ais? M. Sv. ita vero. M. So. & mihi.
M. Eſne tu Syracuſanus? M. Sv. certo. M. quid tu? M So. quippini?
M. Optime uſque adhuc conveniunt ſigna. porro operam date.
Quid longiſſime meminiſti, dic mihi, in patria tua?
M. Sv. Cum patre ut abii Tarentum ad mercatum, tum poſtea
Inter homines me deerrare à patre, atque inde avehi.
M. So. Iuppiter ſupreme, ſerva me. M. quid clamas? quin taces? (hit?
Quot eras annos gnatus, cum te pater à patria ave-
M. Sv. Septuennis: nam tum dentes mihi cadebant primulum.
Neque patrem unquam poſtilla ego vidi. S. quid? voſtrum patri (duo.
Filii quot eratis? M. Sv. ut nunc maxime memini,
M. Vter eratis, tun'an ille major? M. Sv. æque ambo pares.
M. Qui id poteſt? M. Sv. gemini ambo eramus. M. So. dî me ſervatum volunt.
M. Si interpellas, ego tacebo. M. So. potius taceo. M. dic mihi,
Vno nomine ambo eratis? M. Sv. minime. nam mihi hoc erat,
Quod nunc eſt, Menæchmus: illum tum vocabant Soſiclem.
M. So. Signa agnovi: contineri, quin complectar, non queo.
Mi germane, gemine frater, ſalve, ego ſum Soſicles.
M. Sv. Quomodo igitur poſt Menæchmo nomen eſt factum tibi?
M. So. Poſtquam ad nos renunciatum eſt, te & patrem eſſe mortuum, (mihi.
Avus noſter mutavit: quod tibi nomen eſt, fecit
M. Sv. Credo ita eſſe factum, ut dicis. ſed mihi hoc reſponde. M. So. roga.
M. Sv. Quid erat nomen noſtræ matri? M. So. Theuſimarche. M. Sv. convenit.
O ſalve inſperate, multis annis poſt quem conſpicor,
Frater. M. So. & tu, quem ego multis miſeris laboribus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vſque adhuc quæſivi, quemque ego eſſe inventum gaudeo.
M. Hoc erat, quod hæc te meretrix hujus vocabat nomine.
(dium.
Hunc cenſebat te eſſe, credo, cum vocat te ad pran-
M. Sv. Namque edepol hic mihi hodie juſſi prandium appararier,
(mo.
Clam meam uxorem, cui pallam ſurripui dudum do-
Eam dedi huic. M. So. hancne dicis, frater, pallam, quam ego habeo?
M. Sv. Quomodo hæc ad te pervenit? M. So. meretrix huc ad prandium
Me abduxit, me ſibi dediſſe ajebat. prandi perbene:
Potavi, atque accubui ſcortum: pallam, & aurum hoc mihi dedit.
(nit boni.
M. Sv. Gaudeo edepol, ſi quid propter me tibi eve-
Namque illa cum te ad ſe vocabat, me eſſe credidit.
M. Nunquid me morare, quin ego liber, ut juſſiſti, eam?
M. Sv. Optimum atque æquiſſimum orat, frater: fac cauſſa mea.
M. So. Liber eſto. M. Sv. cum tu es liber, gaudeo, Meſſenio.
(fiem.
M. Sed meliore eſt opus auſpicio, liber perpetuo ut
M. So. Quoniam hæc evenerunt, frater, noſtra ex ſententia,
n patriam redeamus ambo. M. Sv. frater, faciam, ut tu voles.
(interim
Auctionem hic faciam, & vendam quicquid eſt. nunc
Eamus intro, frater. M. So. fiat. M. ſcitin' quid ego vos rogo?
M. Sv. Quid? M. mihi ut præconium detis. M. Sv. dabitur. M. ergo nunc jam
Vis conclamari auctionem fore? quo die? M. Sv. die ſeptimi.
M. Auctio fiet Menæchmi mane ſane ſeptimi.
Venibunt ſervi, ſupellex, fundi, ædeis, omnia
Venibunt, quiqui licebunt, præſenti pecunia.
Venibit uxor quoque etiam, ſi quis emptor venerit.
Vix credo tota auctione capiet quinquageſies.
Nunc ſpectatores valete, & nobis clare applaudite.

FINIS MENÆCHMORUM.

MILES

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

MILES GLORIOSVS.

Dramatis Perſonæ.

PYRGOPOLINICES *miles.*
ARTOTROGVS *paraſitus.*
PALÆSTRIO *ſervos.*
PERIPLECTOMENES *ſenex.*
SCELEDRVS *ſervos.*
PHILOCOMASIVM *meretrix.*
PLEVSIDES *adoleſcens.*
LVCRIO *puer.*
MILPHIDIPPA *ancilla.*
ACROTELEVTIVM *meretrix.*
PVER.
CARIO *coquus.*

ARGVMENTVM.

Meretricem Athenis Epheſum miles avehit.
Id hero dum amanti ſervus nuntiare vult,
Legato peregre captu'ſt ipſus in mari,
Et illi eidem militi dono datu'ſt.
Suum arceſſit herum Athenis, atque perforat
Geminis communem clam parietem in ædibus,
Licere ut quiret convenire amantibus.
Oſculantis cuſtos hos vidit de tegulis.
Ridiculus autem, quaſi ſit alia, luditur.
Itemque impellit militem Palæſtrio,
Omiſſam faciat concubinam, quando ei
Senis vicini cupiat uxor nubere:
Vltro abeat, orat, donat multa. ipſe in domo
Senis prehenſus, pœnas pro mœcho luit.

ALTERVM ARGVMENTVM.

Meretricem ingenuam deperibat mutuo
Athenienſis juvenis. Naupactum is domo
Legatus abiit; miles in eandem incidit.
Deportat Epheſum invitam. ſervus Attici
Vt nunciaret domino factum, navigat,
Capitur, donatur illi captus militi.
Ad herum ut veniret Epheſum, ſcribit. advolat

Adoleſcens, atque in proximo divortitur
Apud hoſpitem paternum. medium parietem
Perfodit ſervus, commeatus clanculum
Qua foret amantum; geminam fingit mulieris
Sororem hanc eſſe. mox ei dominus ædium
Suam clientam ſolicitandum ad militem
Subornat. capitur ille, ſperat nuptias.
Demittit concubinam, & mæchus vapulat.

ACTVS I. SCENA I.

PYRGOPOLYNICES, ARTOTROGVS.

CVrate, ut ſplendor meo ſit clypeo clarior
Quam ſolis radii eſſe olim, cum ſudum 'ſt, ſolent;
Vt, ubi uſus veniat, contra conſerta manu
Oculorum præſtringat aciem in acie hoſtibus.
Nam ego hanc machæram mihi conſolari volo,
Ne lamentetur, neve animum deſpondeat,
Quia ſe jampridem feriatam geſtitem,
Quæ miſera geſtit fratrem facere ex hoſtibus.
Sed ubi Artotrogus? A. hic eſt, ſtat propter virum
Fortem, atque fortunatum, & forma regia,
Tum bellatorem. Mars haud auſit dicere,
Neque æquiparare ſuas virtutes ad tuas.
?. Quemne ego ſervavi in campis Gurguſtidoniis,
/bi Bombomachides Cluninſtaridyſarchides
Erat imperator ſummus, Neptuni nepos?
A. Memini, nempe illum dicis cum armis aureis,
Cujus tu legiones difflaviſti ſpiritu,
Quaſi ventus folia, aut peniculum tectorium.
. Iſtuc quidem edepol nihil eſt. A. nihil hercle quidem hoc,
ræ ut alia dicam, tu quæ nunquam feceris.
erjuriorem hoc homine ſi quis viderit
ut gloriarum pleniorem, quam illic eſt,
le ſibi habeto, & ego me illi mancupio dabo,
i unum epityrum edam apud illum, eſuriens inſane bene.
. Vbi tu es? A. eccum, edepol vel elephanto in India
uo pacto pugno perfregiſti brachium?
Quid? brachium? A. illud dicere volui, femur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. At indiligenter hic eram. A. pol ſi quidem
Conniſus eſſes, per corium, per viſcera,
Perque os elephanto brachium tranſmitteres.
P. Nolo iſtæc hic nunc. A. ne hercle operæ pre-
tium quidem
Mihi te enarrare, tuas qui virtutes ſciam.
Venter creat omnes has ærumnas. auribus
Peraudienda ſunt, ne dentes dentiant.
Et aſſentandum eſt, quicquid hic mentibitur.
P. Quid illud quod dico? A. hem, ſcio jam quid
vis dicere.
Factum eſt hercle; memini fieri. P. quid id eſt?
A. quicquid eſt.
P. Habes tabellas? A. vis rogare? habeo & ſtylum.
P. Facete advertis animum tuum ad animum meum.
A. Noviſſe mores me tuos meditate decet,
Curamque adhibere ut prævelim mihi quod tu veli-
P. Ecquid meminiſti? A. memini, centum in Ci-
licia,
Et quinquaginta centum Sycolatronidæ,
Triginta Sardi, ſexaginta Macedones,
Sunt homines, tu quos occidiſti uno die.
P. Quanta iſtæc hominum ſumma eſt? A. ſeptem
millia.
P. Tantum eſſe oportet. recte rationem tenes.
A. At nullos habeo ſcriptos, ſic memini tamen.
P. Edepol memoria eſt optuma. A. offa me monet.
P. Dum talem facies, qualem adhuc aſſiduo edis,
Communicabo te ſemper menſa mea.
A. Quid in Cappadocia, ubi tu quingentos ſimul,
Ni hebes machæra foret, uno ictu occideres.
At peditatus reliquiæ erant, ſi viverent.
Quid tibi ego dicam, quod omnes mortales ſciunt?
Pyrgropolinicem te unum in terra vivere
Virtute & forma, & factis invictiſſumis.
Amant te omnes mulieres, neque hercle injuria,
Qui ſis tam pulcer: ut vel illæ, quæ here pallio
Me reprehendere. P. quid here dixerunt tibi?
A. Rogitabant: hiccine Achilles eſt, inquit, tibi?
Immo ejus frater, inquam, innuit illarum altera:
Ergo mecaſtor; pulcer eſt, inquit, mihi,
Et liberalis viſus. cæſaries quam decet!
Næ illæ ſunt fortunatæ, quæ cum iſto cubant.

P. Itane

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Itane ajebat tandem? A. quæ me ambæ obſecraverint,
Ut te hodie quaſi pompam illa præterducerem.
P. Nimia eſt miſeria, pulchrum eſſe hominen nimis
A. Moleſtæ ſunt mihi, orant, ambiunt, obſecrant,
Videre ut liceat: ad ſeſe arceſſi jubent,
Ut tuo non liceat operam dare negotio.
P. Videtur tempus eſſe, ut eamus ad forum,
Ut in tabellis, quos conſignavi hic heri
Latrones. ibus dinumerem ſtipendium.
Nam rex Seleucus me opere oravit maxumo,
Ut ſibi latrones cogerem & conſcriberem.
Regi hunc diem mihi operam decretum eſt dare.
A. Age eamus ergo. P. ſequimini ſatellites.

ACTVS II. SCENA I.

PALÆSTRIO.

MIhi ad enarrandum hoc argumentum eſt comitas,
Si ad auſcultandum voſtra erit benignitas.
Qui autem auſcultare nolit, exurgat foras,
Ut ſit ubi ſedeat ille, qui auſcultare volt.
Nunc, qua aſſediſtis cauſa in feſtivo loco,
Comœdiæ, quam nos modo acturi ſumus,
Et argumentum & nomen vobis eloquar.
Alazon Græce huic nomen eſt Comœdiæ,
Id nos Latine glorioſum dicimus.
Hoc oppidum Epheſu'ſt. inde eſt miles meus herus,
Qui hinc ad forum adiit, glorioſus, impudens,
Stercoreus, plenus perjurii atque adulterii.
Ait ſeſe ultro omnes mulieres ſectarier.
Is deridiculu'ſt quaque incedit, omnibus.
Itaque hic meretrices labiis dum ductant eum,
Majorem partem videas valgis ſuaviis.
Nam ego haud diu apud hunc devenerim
Id volo vos ſcire, quomodo ad hunc devenerim
In ſervitute, ab eo cui ſervivi prius.
Date operam? nam nunc argumentum exordiar:
Erat herus Athenis mihi adoleſcens optimus:
Is amabat meretricem æque Athenis Atticis,
Et illa illum contra, qui eſt amor cultu optumus.
Is publice legatus Naupactum hinc fuit,
Magnai reipublicai gratia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Interibi ut hic miles forte Athenas advenit,
Inſinuat ſeſe ad illam amicam heri mei.
Occœpit ejus matri ſuppalparier
Vino, ornamentis, opipariſque obſoniis.
Itaque intimum ibi ſe miles apud lænam facit.
Vbi primum venit militi huic occaſio,
Sublinit os illi lenæ & matri mulieris,
Quam herus meus amabat, nam is illius familiam
Conjecit in navem miles, clam matrem ſuam.
Eamq? invitam huc mulierem in Epheſum advehit.
Ego, quanto citius poſſum, mihi navem paro,
Vbi amicam herilem Athenis avectam ſcio:
Inſcendo, ut eam rem Naupactum ad herum nuntiem.
Vbi ſumus provecti in altum, id quod dii volunt,
Capiunt prædones navem illam, ubi vectus fui.
Prius perii, quam ad herum veni, quo ire occœperam.
Ille, qui me cepit, dat me huic dono militi.
Hic poſtquam in ædis me ad ſe deduxit domum,
Video illam amicam herilem, Athenis quæ fuit:
Vbi contra aſpexit me, oculis mihi ſignum dedit,
Ne ſe appellarem: deinde poſtquam occaſio eſt,
Conqueritur mecum mulier fortunas ſuas.
Ait ſeſe Athenas fugere cupere ex hac domu,
Seſe illum amare meum herum, Athenis qui fuit,
Neque pejus quenquam odiſſe, quam iſtum militem.
Ego, quoniam inſpexi mulieris ſententiam,
Cepi tabellas, conſignavi clanculum:
Dedi mercatori, qui ad illum deferat
Meum herum, qui Athenis fuerat, qui hanc amaverat,
Vt is huc veniret. is non ſprevit nuncium.
Nam is venit, & is in proximo hic divortitur
Apud ſuum paternum hoſpitem, lepidum ſenem.
Itaque ille amanti ſuo hoſpiti morem gerit.
Noſque opera conſilioque adhortatur, juvat
Itaque ego paravi hic intus magnas machinas,
Qui amantis una inter ſe facerem convenas.
Nam unum conclave, concubinæ quod dedit
Miles, quo nemo niſi eapſe inferret pedem,
In eo conclavi ego perfodi parietem.
Qua commeatus clam eſſet hinc huic mulieri.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Et ſene ſciente hoc feci, is conſilium dedit.
Nam meus conſervus eſt homo haud magni pretii,
Quem concubinæ miles cuſtodem addidit.
Et non facetis fabricis, & doctis dolis
Glaucomam ob oculos objiciemus: eumque ita
Faciemus, ut, quod viderit, non viderit.
Et mox, ne erretis, hæc duarum hodie vicem
Et hic & illic mulier feret imaginem:
Atque eadem erit, verum alia eſſe aſſimulabitur.
ta ſublinitum eſt os cuſtodi mulieris.
Sed foris concrepuit hinc a vicino ſene.
pſe exit. hic ille eſt lepidus, quem dixi, ſenex

ACTVS II. SCENA II.

Periplectomenes, Palæstrio.

Niſi hercle defregeritis talos, poſthac quemque in tegulis
ideritis alienum, ego veſtra faciam latera lorea.
ihi quidem jam arbitri vicini ſunt, meæ quid fiat domi.
(omnibus,
a per impluvium introſpectant. nunc adeo edico
uemquem à milite hoc videritis hominem in noſtris tegulis,
(viam.
xtra unum Palæſtrionem, hunc deturbatote in
uod ille gallinam aut columbam ſe ſectari aut ſimiam
(ſitis.
cat, diſperiſtis ni uſque ad mortem male multaſ-
que adeo, ut ne legi fraudem faciant Talariæ,
ccuratote, ut ſine talis domi agitent convivium.
a. Neſcio quid malefactum à noſtra huic familia eſt, quantum audio,
hic ſenex talos elidi juſſit conſervis meis.
d me excepit. nihili facio quid illis faciat cæteris.
ggrediar hominem: eſtne advorſum? eſt, quaſi collaturus pedem.
id agis, Periplectomene? Pe. haud multos homines, ſi optandum foret,
nc videre & convenire, quam te, mavellem. Pa. quid eſt?
id negotii? Pe. res palam eſt. Pa. quæ res palam eſt? Pe de tegulis
do neſcio quis inſpectavit veſtrorum familiarium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Per noſtrum impluvium intus apud nos Philocomaſium atque hoſpitem
Oſculantis. PA. quis homo vidit? PE. tuus conſervus eſt. PA. quis is homo eſt?
PE. Neſcio, ita abripuit repente ſeſe ſubito. PA. ſuſpicor
Me periiſſe. PE. ubi abiit, conclamo: heus quid agis tu inquam, in tegulis?
Ille mihi abiens ita reſpondit, ſe ſectari ſimiam.
PA. Væ mihi miſero, cui pereundum eſt propter nihili beſtiam.
Sed Philocomaſium hiccine etiam nunc eſt? PE. cum exibam, hic erat.
PA. Sis, jube tranſire huc quantum poſſit, ſe ut videant domi
Familiares: niſi quidem illa nos vult, qui ſervi ſumus,
Propter amorem ſuum omnis crucibus contubernalis dari.
PE. Dixi ego iſtuc, niſi quid aliud vis. PA. volo: hoc dicito:
Paret artem & diſciplinam: obtineat colorem. PE, quemadmodum?
PA. Vt eum, qui hic ſe vidit, vero vincat, ut ne viderit.
Si quidem centies hic viſa ſit, tamen inficias eat.
Os habet, linguam, perfidiam, malitiam atque audaciam,
Confidentiam, confirmitatem, fraudulentiam:
Qui arguet ſe, cum contra vincat jurejurando ſuo.
Domi habet animum falſiloquum, falſificum, falſijurium.
Domi dolos, domi delenifica facta, domi fallacias:
Nam mulier olitori nunquam ſupplicat, ſi qua eſt mala.
Domi habet hortum & condimenta ad omnes mores maleficos.
P. Ego iſtæc, ſi erit hic, nunciabo. ſed quid eſt, Palæſtrio,
Quod volutas tute tecum in corde? PA. pauliſper tace,
Dum ego mihi conſilia in animum convoco, & dum conſulo
Quid agam, quem dolum doloſo contra conſervo parem,
Qui illam hic vidit oſculantem: id viſum ut ne viſum ſiet.

PE. Quæ-

E. Quære ; ego hinc abſceſſero abs te huc inte-
rim. illuc ſis vide, (tans.
uemadmodum abſtitit, ſevera fronte curas cogi-
ectus digitis pultat, cor credo evocaturu'ſt foras
cce autem avortit, niſus læva, in femine habet læ-
vam manum,
extera digitis rationem computat, feriens femur
exterum ita vehementer, quod tactu ægre ſup-
petit.
oncrepuit digitis, laborat, crebro commutat ſtatus.
cere autem capite nutat, non placet quod rep-
perit. (dabit
uicquid eſt incoctum, non expromit, bene coctum
ce autem ædificat, columnam mento ſuffulſit ſuo.
age, non placet profecto mihi illa inædificatio.
m os columnatum poëtæ ineſſe audivi barbaro,
i bini cuſtodes ſemper totis horis accubant.
ge, euge, euſcheme hercle aſtitit: & dulce &
comœdice.
nquam hodie quieſcet, priuſquam id, quod petit,
perfecerit.
bet, opinor. age, ſi quid agis, vigila, ne ſomno
ſtude. (las.
i quidem hic agitari mavis varius virgis, ni vigi-
i ego dico, au! feriatus ne ſis. heus te alloquor,
Palæſtrio,
ila, inquam, expergiſcere, inquam, lucet hoc, in-
quam. PA. Audio
. Viden' hoſtis tibi adeſſe? tuoque tergo obſi-
dium? conſule,
ipe opem auxiliumque ad hanc rem propere,
hoc non placide decet.
evenito aliqua aliquos, aut tu circumduce exer-
citum. (ra:
re in obſidium perduellis, noſtris præſidium pa-
rcludito inimicis commeatum, tibi muni viam,
cibatus commeatuſque ad te & legiones tuas
o poſſit pervenire. hanc rem age. res ſubitaria
eſt.
eri, comminiſcere, cedo calidum conſilium cito.
hic ſunt viſa, ut viſa ne ſint: facta infecta uti
ſient. (mœnia.
nam illic homo rem incipiſſis, magna munis

Tute unus ſi recipere hoc ad te dicis,confidentia eſt,
Nos inimicos profligare poſſe. Pa. dico & recipio
Ad me. Pe. & ego impetraturum dico, id quod petis. Pa. at te Iuppiter
Bene amet. Pe. at imperti, amice, me, quod commentu's. Pa. tace,
Dum in regionem aſtutiarum mearum te induco, ut ſcias (dem.
Iuxta mecum mea conſilia. Pe. ſalva ſumes indi-
Pa. Herus meus elephanti corio circumtectus eſt, non ſuo:
Neque habet plus ſapientiæ, quam lapis. Pe. egomet iſtuc ſcio.
Pa. Nunc ſic rationem incipiſſam, ita hanc inſtituam aſtutiam:
Vt Philocomaſio hanc ſororem geminam germanam alteram
Dicam Athenis adveniſſe cum amatore aliquo ſuo;
Tam ſimilem, quam lacte lacti eſt: & apud te eos hic divortier
Dicam hoſpitio. Pe. euge,euge, lepide, laudo commentum tuum.
Pa. Vt ſi illic concriminatus ſit adverſum militem
Hic meus conſervos, eam vidiſſe cum alieno oſcularier, (meum
Eum arguam vidiſſe apud te contra conſervum
Cum ſuo amatore amplexantem atq? obſculantem. Pe. immo ita optime.
Idem ego dicam, ſi me exquiret miles. Pa. ſed ſimillimas
Dicito eſſe: & Philocomaſio id præcipiendum eſt ut ſciat,
Ne titubet, ſi quæret ex ea miles. Pe. nimis doctum dolum!
Sed ſi ambas videre in uno miles concilio volet,
Quid agimus? Pa. facile eſt,trecentæ poſſunt cauſſæ colligi:
Non domi eſt; abiit ambulatum, dormit, ornatur, lavat,
Prandet, potat, occupatu'ſt, operæ non eſt. non poteſt, (vis
Quantumvis prolationum, dum modo nunc prima
Inducamus, vera ut eſſe credat quæ mentibitur.
Pe. Pla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PE. Placet ut dicis. PA. intro abi ergo, & ſi iſtic eſt mulier, jube (cipe,
Cito domum tranſire, atque hæc ei monſtra: præ-
Vt teneat conſilia noſtra, quemadmodum exorſi ſumus (dabo.
De gemina ſorore. PE. docte tibi illam perdoctam
Nunquid aliud? PA. intro ut abeas. PE. abeo. PA. & quidem ego ibo domum,
Atque hominem inveſtigando ſumam operam: hinc diſſimulavero,
Qui fuerit conſervus, qui hodie fuerit ſectatus ſimiam.
Nam ille non potuit, quin ſermoni ſuo aliquem familiarium
Participaverit de amica heri, vidiſſe ſeſe eam
Hic in proximo oſculantem cum alieno adoleſcentulo.
Novi morem ego, & tacere noſtrorum ſolus ſcio.
Si invenio qui vidit, ad eum vineas pluteoſque agam.
Res parata eſt, vi pugnandoque hominem capere certa res eſt,
Si ita non reperio, ibo odorans quaſi canis venaticus,
Vſque donec perſecutus volpem ero veſtigiis.
Sed fores concrepuerunt noſtræ. Ego voci moderabo meæ,
Nam illic eſt Philocomaſio cuſtos meus conſervus, atque it foras.

ACTVS II. SCENA III.

SCELEDRVS, PALÆSTRIO.

NIſi quidem ego hodie ambulavi dormiens in tegulis,
Certo edepol ſcio, me vidiſſe hic proximæ viciniæ
Philocomaſium, herilem amicam ſibi alium quærere.
P. Hic illam vidit oſculantem, quantum hunc audivi loqui.
S. Quis hic eſt? P. tuus conſervus. quin agis Scedre? S. te, Palæſtrio,
Volupe'ſt conveniſſe. P. quid jam? aut quid negotii, fac ſciam.
S. Metuo. P. quid metuis? S. ne hercle hodie, quantum hic familiarium eſt, (ſali
Maximum in malum cruciatumq; inſiliamus. P. tu

Solus, nam ego iſtam inſulturam & deſulturam ni-
hil hic moror.
S. Neſcis tu fortaſſe, apud nos facinus eſt quod na-
tum hic novum.
P. Quod id eſt facinus? S. impudicum. P. tute
ſcis ſoli tibi,
Mihi ne dixis; ſcire nolo. S. non faciam enim,
quin ſcias. (lis.
Simiam hodie ſum ſectatus noſtram in horum tegu-
P. Edepol, Sceledre, homo ſectatu's nihili nequam
beſtiam.
S. Dii te perdant. P. te iſtuc æquum, quoniam
occœpiſti eloqui.
S. Forte fortuna per impluvium huc deſpexi in
proximum,
Atque ego illam aſpicio oſculantem Philocoma-
ſium cum altero
Neſcio quo adoleſcente. P. quod ego, Sceledre,
ſcelus ex te audio?
S. Profecto vidi. P. tuten'? S. egomet duobu
his oculis meis. (tib
P. Abi, non veriſimile dicis, neque vidiſti. S. nun
Lippus videor? P. medicum iſtuc tibi melius per
contarier.
Verum enim tu iſtam, ſi te dii ament, temere hau
tollas fabulam.
Tuis nunc cruribus capitique fraudem capitale
hinc creas.
Nam tibi jam, ut pereas, paratum eſt dupliciter, n
ſupprimis
Tuum ſtultiloquium. S. qui vero dupliciter? P.
dicam tibi.
Primum dum, ſi falſo inſimulas Philocomaſium, h
perieris.
Iterum ſi id verum eſt, tu ei cuſtos additus perier
S. Quid fuat me, neſcio, hæc me vidiſſe ego cer
ſcio.
P. Pergin' infœlix? S. quid tibi vis dicam,
quod viderim?
Quinetiam nunc intus hic in proximo eſt. P. e
an non domi eſt?
S. Viſe, abi intro tute; nam ego mihi nihil credi
ſtulo.
P. C

P. Certum eſt facere id. S. hic te opperiar; eadem illi inſidias dabo,
Quam mox horſum ad ſtabulum junix recipiat ſe è pabulo.
Quid ego nunc faciam? cuſtodem me illi miles tradidit.
Nunc ſi indicium facio, interii: ſi taceo, interii tamen,
Si hoc palam fuerit. quid pejus muliere atque auda-(cius?
Dum ego in tegulis ſum, illac hæc ſe hoſpitio edit foras.
Epepol facinus fecit audax. hoccine ſimiles ſciat?
Credo hercle has ſuſtollat ædes totas, atque hinc in crucem.
Hercle quicquid eſt, muſſitabo potius, quam inter-eam male.
Non ego poſſum, quæ ipſa ſeſe venditat, tutarier.
P. Sceledre, Sceledre. S. quis homo interminat? P. eſt te alter audacior?
Quis magis diis inimicis natus, quam tu, atque iratis? S. quid eſt?
P. Iuben' tibi oculos effodiri, quibus id, quod nuſquam eſt, vides?
S. Quid nuſquam? P. non ego nunc emam vitam tuam vitioſa nuce.
S. Quid negotii eſt? quid negotii ſit, rogas? S. cur non rogem?
P. Nonne tibi iſtam prætruncari linguam largiloquam jubes?
S. Quamobrem jubeam? P. Philocomaſium eccam domi, quam in proximo
Vidiſſe ajebas te oſculantem atque amplexantem cum altero.
S. Mirum eſt lolio victitare te, tam vili tritico.
P. Quid jam? S. quia luſcitioſus. P. verbero, edepol tu quidem (domi.
Cœcus, non luſcitioſus. nam illam eccam quidem
S. Quid? domi? P. domi hercle vero. S. abi, ludis me, Palæſtrior.
P. Tum mihi ſunt manus inquinatæ. S. qui dum? P. quia ludo luto.
S. Væ capiti tuo. P. tuo iſtuc, Sceledre, promitto fore,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Niſi oculos orationemque aliam commutas tibi.
Sed fores concrepuerunt noſtræ. S. at ego illas obſervo fores.
Nam nihil eſt qua hinc huc tranſire ea poſſit, niſi recto oſtio.
P. Quin domi eccam. neſcio, quæ te, Sceledre, ſcelera ſuſcitant.
S. Mihi ego video, mihi ego ſapio, mihi ego credo plurimum:
Me homo nemo deterruerit, quin ea ſit in his ædibus.
Hic obſiſtam, ne imprudenti huc ea ſe ſurrepſit mihi.
P. Meus illic homo eſt: deturbabo jam ego illum de pugnaculis.
Vin' jam faciam, ut ſtultividum te fatearis? S. age face.
P. Neque te quicquam ſapere corde, neque oculis uti? S. volo.
P. Nempe tu iſtic ais eſſe herilem concubinam? S. atque arguo
Eam me vidiſſe oſculantem hic intus cum alieno viro.
P. Scin' tu nullum commeatum hinc eſſe etiam à nobis? S. ſcio.
P. Neque ſolarium, neque hortum, niſi per impluvium? S. ſcio.
P. Quid nunc, ſi ea domi eſt, ſi faciam ut eam hinc exire videas domo.
Dignus es verberibus multis?. S. dignus. P. ſerva iſtas fores,
Ne tibi clam ſe ſubterducat iſtinc, atq; huc tranſeat.
S. Conſilium eſt ita facere. P. pedes ego jam illam huc tibi ſiſtam in viam.
S. Agedum ergo, face. volo ſcire utrum ego id, quod vidi, viderim:
An illic faciat, quod facturum dicit, ut ea ſit domi.
Nam ego quidem meos oculos habeo, nec rogo utendos foris.
Sed hic illi ſupparaſitatur ſemper, hic ei proximus eſt.
Primus ad cibum vocatur, primo pulmentum datur:
Nam illic noſter eſt fortaſſe circiter triennium,
Neque cuiquam, quam illi noſtra meliu'ſt famulo familia.

Sed

ed ego hoc quod ago, id me agere oportet, hoc
obſervare oſtium.
ac obſiſtam, ſic quidem pol certo verba mihi nunquam dabunt.

ACTVS II. SCENA IV.

PALÆSTRIO, PHILOCOMASIVM, SCELEDRVS.

) Ræcepta facito ut memineris. PH. toties monere mirum eſt.
. At metuo, ut ſatis ſis ſubdola. PH. cedo, vel
doctas docebo:
emini malas, ut ſint malæ, mihi pol ego ſuperſum.
. Age jam nunc, inſiſte in dolos, ego abs te procul recedam.
id aſtas tu, Sceledre? S. hanc rem gero, habeo
auris, loquere quid vis.
. Credo ego, iſtoc exemplo tibi eſſe eundum
actutum extra portam.
ſpeſſis manibus patibulum cum habebis. S. quamnam ob rem?
. Reſpice dum ad lævam: quis illæc eſt mulier?
S. proh dii immortales!
ri concubina eſt hæc quidem. PA. mihi quoque
pol ita videtur.
ge nunc jam, quando lubet. S. quid agam? PA.
perî, perî, perpropere.
. Vbi iſte bonus ſervus, qui pro[...]
innocentem
lſo inſimulavit? PA. hem tibi. hic mihi id dixit.
PH. tibi quæſo? Dixti
ten' vid.ſſe in proximo hic, ſceleſte, me oſculantem?
. Atque cum alieno adoleſcentulo dixit. S. dixi
hercle vero.
. Tun' me vidiſti? S. atque his oculis quidem.
PH. carebis credo,
ui plus vident, quam quod vident. S. nunquam
hercle deterrebor,
in viderim id quod viderim. PH. ego ſtulta atque mora multum,
æ cum hoc inſano fabulem: quem pol ego capitis
pe.dam.

S. Noli

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Noli minitari. ſcio crucem futuram mihi ſepu
crum : (avu
Ibi mei majores ſunt ſiti , pater , avus, proavus, ab
Non poſſunt mihi minaciis tuis hiſce oculi fodiri.
Sed paucis verbis te volo , Palæſtrio : obſecro und
Hæc exit huc ? PA. unde , niſi domo ? S. domo
PA. me vidente. S. video.
Nimis mirum eſt facinus , quomodo hæc hinc pe
tuerit tranſire :
Nam certo neque ſolarium hic apud nos eſt , nequ
hortus ullus,
Neque feneſtra , niſi clatrata : nam certo ego te hi
intus vidi.
PA. Pergin' ſceleſte intendere , atque hanc argue
re ? PH. ecaſtor ergo
Mihi haud falſum eveniat ſomnium , quod noct
hac ſomniavi.
PA. Quid ſomniaſti ? PH. ego eloquar. ſed ama
bo advortito animum.
Hac nocte in ſomnis mea ſoror gemina german
viſa (dam
Veniſſe Athenis in Epheſum cum ſuo amatore quo
Hi ambo hoſpitio huc in proximum mihi divort
ſunt viſi.
S. Palæſtrionis ſomnium narratur. PA. perge
porro. (dem
PH. Ego læta viſa, quia ſoror veniſſet, propter ean-
[illegible] ſum viſa ſuſtinere.
Nam arguere in ſomnis me familiaris meus mihi
viſu'ſt,
Mecum alieno adoleſcentulo , quaſi nunc eſt , eſſe
oſculatam,
Cum illa oſculata mea ſoror gemina ſuum eſſet
amicum.
Ita me inſimulatam perperam falſum eſſe ſomniavi.
PA. Satin' eadem vigilanti expetunt, quæ in ſomnis
viſa memoras ?
Heus hercle quam præſentia omnia ! abi intro , &
comprecare.
Narrandum ego iſtuc militi cenſebo. PH. facere
certum.
Neque me quidem patiar probri falſo impune in-
ſimulatam.

Ti-

S. Timeo quid rerum geſſerim hic, ita dorſus totus prurit.
Pa. Scin' te periiſſe? nunc quidem domi certo? S. certa res eſt
Nunc noſtrum obſervate oſtium, ubi ubi ſit. Pa. at Sceledre, quæſo,
Ut ad id exemplum ſomnium quam ſimile ſomniavit,
Atque ut tu ſuſpicatus es eam vidiſſe te oſculantem!
S. me eam non vidiſſe arbitraris? Pa. næ tu hercle, opinor, obſecro.
Reſipiſce. ſi ad herum hæc res pervenerit, peribis pulchre.
. Nunc demum experior, prius ob oculos mihi caliginem obſtitiſſe.
'A. Dudum edepol hoc planum quidem, quæ hic uſque fuerit intus.
. Nihil habeo certi quid eloquar: non vidi eam, etſi vidi.
'A. Næ tu edepol ſtultitia tua nos pæne perdidiſti.
)um te fidelem facere hero voluiſti, abſumtus es pæne.
ed fores vicini proximi crepuerunt; conticiſcam.

ACTVS II. SCENA V.

PHILOCOMASIVM, PALÆSTRIO, SCELEDRVS.

Nde ignem in aram, ut Epheſiæ Dianæ lauta laudes
rateſque agam, eique ut Arabico fumificem odore amœne.
iæ me in Jocis Neptuniis templiſque turbulentis
rvavit ſævis fluctibus, ubi ſum afflictata multum.
Palæſtrio, ô Palæſtrio. Pa. ô Sceledre, Sceledre, quid vis?
Hæc mulier, quæ hinc exit modo, eſtne herilis concubina
ilocomaſium? an non eſt ea? Pa. hercle opinor, ea videtur.
l facinus mirum eſt, quomodo hæc hinc nunc potuerit tranſire,
uidem ea eſt. S. an dubium tibi eſt eam eſſe hanc? Pa. ea videtur.

Adea.

Adeamus, appellemus. S. heus, quid iſtuc eſt, P[illegible]
locomaſium? (c[illegible]
Quid tibi iſtic hiſce in ædibus debetur, quid neg[illegible]
Quid nunc taces? tecum loquor. PA. imo ede[illegible]
nunc tute tecum:
Nam hæc nihil reſpondet. S. te alloquor, vitii pr[illegible]
brique plena,
Quæ circum vicinos vaga es. PH. quî cum tu fab[illegible]
lare?
S. Quî cum niſi tecum? PH. quis tu homo es, [illegible]
mecum quid negotii eſt?
S. Men' rogas, hem, qui ſim? PH. quin ego hoc r[illegible]
gem, quod neſciam?
PA. Quis ego ſum igitur, ſi tu hinc ignoras? PH. r[illegible]
hi odioſus, quiſquis es,
Et tu & hic. S. nos non noviſti? PH. neutru[illegible]
S. metuo maxime.
PA. Quid metuis? S. enim ne noſmet perdide[illegible]
mus uſpiam.
Nam neque te, neque me noviſſe ait hæc. PA. p[illegible]
ſcrutari hic volo,
Sceledre, non noſtri an alieni ſimus, ne dum qu[illegible]
piam
Nos vicinorum imprudenteis aliquis immutaverit[illegible]
S. Certe equidem noſter ſum. PA. & pol ego, qu[illegible]
ris tu, mulier, malum.
Tibi dico, heus Philocomaſium. PH. quæ te inte[illegible]
periæ tenent, (ch[illegible]
Qui me perperam perplexo nomine appellas? P[illegible]
Quis igitur vocare? PH. Glyceræ nomen eſt. S. i[illegible]
juria eſt.
Falſum nomen poſſidere, Philocomaſium, poſtul[illegible]
At iſtuc non decet, & meo adeo hero facis injuria[illegible]
PH. Egone? PA. tute. PH. quæ heri Athe[illegible]
Epheſum adveni veſperi
Cum meo amatore, adoleſcente Athenienſi. PA. d[illegible]
mihi,
Quid hic tibi in Epheſo eſt negotii? PH. gemina[illegible]
germanam meam
Hic ſororem inaudivi eſſe, eam veni quæſitum. P[illegible]
mala es.
PH. Immo ecaſtor ſtulta multum, quæ vobiſcu[illegible]
fabuler.

Abe[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

beo. S. abire non ſinam te. PH. mitte. S. manifeſtaria
es eſt, non omitto. PH. at jam crepabunt manu malæ tibi,
iſi me omittis. S. quid, malum, aſtas? quin retines altrinſecus?
A. Nihil moror negotioſum mihi eſſe tergum, qui ſcio
n iſta non ſit Philocomaſium, atque ejus alia ſimi-(lis?
I. Mittis me, an non mittis? S. immo vi atque invitam, ingratiis,
ſi voluntate ibis, rapiam te domum. PH. hoſtium hoc mihi
omicilium eſt, Athenis domus ac herus, ego iſtam domum
que moror, neque vos, qui homines ſitis, novi, neque ſcio.
Lege agito: te nuſquam mittam, niſi das firmatam fidem;
huc, ſi omiſero, intro ituram. PH. vi me cogis, quiſquis es.
fidem, ſi omittis, iſtoc me intro ituram, quo ju-(bes.
Ecce omitto. PH. at ego abeo miſſa. S. muliebri feciſti fide.
. Sceledre, manibus amiſiſti prædam. tam ea eſt, quam potis,
ſtra herilis concubina. vin' tu hoc facere ſtrenue?
Quid faciam? PA. affer mihi machæram huc intus. S. quid facies ea?
. Introrumpam recta in ædes, quemque hic intus videro
n Philocomaſio oſculantem, eum ego obtruncabo extempulo.
Viſane ea eſt eſſe? PA. imo edepol plane ea eſt. S. ſed quomodo
imulabat? PA. abi, machæram huc effer. S. jam faxo hic erit.
. Neque eques neque pedes profecto quiſquam tanta audacia,
æque faciat confidenter quicquam, quam quæ mulieres
unt. ut utrobique orationem docte edidit!
ublinitur os cuſtodi, cauto conſervo meo!

Nimis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nimis beat, quod commeatus tranſtinet trans pa-
rietem.

S. Heus Palæſtrio, machæra nihil opus. PA. q...
jam? aut quid opus eſt?

S. Domi eccam herilem concubinam. PA. qu...
domi? S. in lecto cubat.

PA. Edepol næ tu tibi malam rem repperiſti, ...
prædicas,

S. Quinam? PA. quia hanc attingere auſus mu-
rem hic in proximo.

S. Magis hercle metuo; ſed nunquam quiſqu...
faciet, quin ſoror

Iſta ſit germana hujus. PA. eam pol tu hic o-
lantem videras.

Et quidem palam eſt eam eſſe, ut dicis. S. q...
propius fuit,

Quam ut perirem, ſi locutus fuiſſem hero? PA. ...
go ſi ſapis,

Muſſitabis. plus oportet ſcire ſervum, quam lo...

Ego abeo à te, ne quid tecum conſilii commiſce...

Atque apud hunc vicinum. tuæ mihi turbæ ...
placent.

Herus ſi veniet, ſi me quærit, hic ero: hinc me ...
ceſſito.

ACTVS II. SCENA VI.

SCELEDRVS, PERIPLECTOMENI...

Satin' obiit ille, neque herile negotium
Plus curat, quam ſi non ſervitutem ſerviat?
Certo quidem illa hic noſtra intus eſt in ædibus.
Nam ego cubantem eam modo offendi domi.
Certum eſt nunc obſervationi operam dare.
P. Non hercle hiſce homines, me marem, ſed f...
minam
Vicini rentur eſſe ſervi militis.
Ita me ludificant, meamque hic in via hoſpitam,
Quæ heri huc Athenis cum hoſpite advenit meo,
Tractant & ludificant ingenuam & liberam.
S. Perii hercle, hic ad me recta habet rectam via...
Metuo, illæc mihi res ne magno malo fuat,
Quantum hunc audivi facere verborum ſenem.
P. Accedam ad hominem. tun' Sceledre, hic, ſc...
lerum caput,

eam ludificaſti hoſpitam ante ædis modo?
. Vicine, auſculta quæſo. P. ego auſcultem tibi?
Expurgare volo me. P. tun' te expurges mihi,
ui facinus tantum, tamque indignum feceris?
n quia latrocinanimi, arbitramini
uidvis licere facere vobis, verbero?
Licetne? P. at ita me dî deæque omnes ament,
iſi mihi ſupplicium virgarum de te datur
ongum diutinumque, à mane ad veſperum,
uod meas confregiſti imbrices & tegulas,
ī dum condignam te ſectatus ſimiam,
uodq; inde inſpectaviſti meum apud me hoſpitem
mplexum, amicam cum oſculabatur ſuam,
uodque concubinam herilem inſimulare auſus es
robri, pudicam, meque ſummi flagitii:
m quod tractaviſti hoſpitam ante ædes meas:
ſi tibi ſupplicium ſtimuleum datur,
d coris pleniorem herum faciam tuum,
am magno vento plenum eſt undarum mare.
Ita ſum coactus, Periplectomene, ut neſciam,
rumne poſtulare prius tecum æquum ſiet,
me expurgare hic tibi videatur æquius,
ſi iſtæc non eſt hæc, neque iſta ſit mihi:
ut etiam nunc neſcio quid viderim.
eſt iſtæc hujus ſimilis noſtræ tua,
quidem non eadem eſt. P. viſe ad me intro, jam
ſcies.
Licetne? P. quin te jubeo. at placide noſcita.
Ita facere certum eſt. P. heus Philocomaſium,
cito
anſcurre curriculo ad nos, ita negotium eſt.
ſt quando exierit Sceledrus à nobis, cito
anſcurrito ad vos rurſum curriculo domum.
nc pol ego metuo, nequid infuſcaverit.
ic non videbit mulierem, aperitur dolus.
Prô dî immortales! ſimiliorem mulierem,
giſque eandem, utpote quæ non ſit eadem, non
reor
os facere poſſe. P. quid nunc? S. commerui ma-
(lum.
Quid igitur? ean' eſt? S. etſi ea eſt, non eſt ea.
Vidiſtin' iſtam? S. vidi, & illam & hoſpitem
nplexam atque oſculantem. P. ean' ergo eſt?
S. neſcio,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Vin' ſcire plane ? S. cupio. P. abi intro ad v
domum
Continuo, vide ſitne iſthæc voſtra intus domi.
S. Licet; pulcre admonuiſti, jam ego ad te exib
foras.
P. Nunquam edepol hominem quemquam ludifica
rier
Magis facete vidi, & magis miris modis.
Sed eccum egreditur. S. Periplectomene, te ob
ſecro
Per deos atque homines, perque ſtultitiam mean
Perque tua genua. P. quid obſecras me ? S. inſciti
Meæ & ſtultitiæ ignoſcas: nunc demum ſcio
Me fuiſſe excordem, cœcum, incogitabilem.
Nam Philocomaſium eccam intus. P. quid nunc
furcifer,
Vidiſtin' ambas ? S. vidi. P. herum exhibeas volo
S. Meruiſſe equidem me maximum fateor malum,
Et tuæ feciſſe me hoſpitæ ajo injuriam.
Sed meam eſſe herilem concubinam cenſui,
Cui me cuſtodem herus addidit miles meus.
Nam è ſummo puteo ſimilior nunquam poteſt
Aqua aquæ ſumi, quam hæc eſt, atque iſta hoſpit
Et me deſpexe ad te per impluvium tuum
Fateor. P. quid ni fateare, ego quod viderim ?
S. Sed Philocomaſium me vidiſſe cenſui.
P. Ratuſne me ſic hominem eſſe omnium minimi
pretii,
Sic ego me ſciente paterer vicino meo
Eam rem fieri apud me tam inſignite injuriam ?
S. Nunc demum à me inſipienter factum eſſe arbi-
tror,
Cum rem cognoſco: at non malitioſe tamen
Feci. P. immo indigne: namque hominem ſervum
ſuos
Domitos habere oportet oculos & manus
Orationemque. S. egone ? ſi poſt hunc diem
Mutivero, etiam quod egomet certo ſciam,
Dato excruciatum me: egomet me dedam tibi.
Nunc hoc mihi ignoſcas quæſo. P. vincam animum
meum,
Ne malitioſe factum id eſſe abs te arbitrer.
Ignoſcam tibi iſtuc. S. at dii tibi faciant bene.

P. Na

P. Næ tu hercle, ſi te dii amant, linguam comprimes
Poſthac: etiam illud quod ſcies neſciveris:
Ne videris, quod videris. S. bene me mones.
Ita facere certum eſt. ſed ſatin' oratus abis?
Nunquid nunc aliud me vis? P. ne me noveris.
S. Dedit hic mihi verba, quam benigne gratiam
Fecit, ne iratus eſſet! ſcio quam rem gerat,
Vt miles, cum extemplo à foro adveniat domum.
Domi comprehendat. una hic & Palæſtrio
Me habent venalem; ſenſi, & jamdudum ſcio.
Nunquam hercle ex iſta naſſa ego hodie eſcam petam:
Nam jam aliquo aufugiam, & me occultabo aliquot dies,
Dum hæ conſileſcunt turbæ, atque iræ leniunt.
Nam jam nunc ſatis & plus nimio merui mali.
Veruntamen de me quicquid eſt, ibo hinc domum.
P. Illic hinc abſceſſit. ſat edepol certo ſcio,
Occiſam ſæpe ſapere plus multo ſuem,
Cum manducatur. ne id, quod vidit, viderit!
Nam illius oculi atque auris atque opinio
Transfugere ad nos. uſque adhuc actum eſt probe.
Nimium feſtivam mulier operam præbuit.
Redeo in ſenatum rurſus. nam Palæſtrio
Domi nunc apud me: Sceledrus nunc autem foris.
Frequens Senatus poterit nunc haberier.
Ibo intro, ne, dum abſum, illis ſortito ſuam.

ACTVS III. SCENA I.

PALÆSTRIO, PLEVSIDES, PERIPLECTOMENES.

Cohibete intra limen etiam vos parumper, Pleuſides.
Sinite me prius proſpectare, ne uſpiam inſidiæ ſient
Concilio, quod habere volumus. nam opus eſt nunc tuto loco,
Vnde inimicus ne quis noſtris ſpolia capiat conſiliis,
Vnde inimicus ne quis noſtra ſpolia capiat auribus:
Nam bene conſultum, inconſultum eſt, ſi inimicis ſit uſui:
Neque poteſt, quin, ſi id inimicis uſui eſt, obſit mihi:
Nam bonum conſilium ſurripitur ſæpiſſime,

Si minus cum cura aut cate locus loquendi lectus
eſt:
Quippe ſi reſciverint inimici conſilium tuum,
Tuopte tibi conſilio occludunt linguam, & conſtringunt manus:
Atque eadem, quæ illis voluiſti facere, faciunt tibi.
Sed ſpeculabor, ne quis aut hinc à læva, aut à dextera
Noſtro conſilio venator aſſit cum auritis plagis.
Sterilis hinc proſpectus uſque ad ultimam plateam
eſt probe. (gredimini.
Evocabo. heus Periplectomene & Pleuſides, pro-
Pe. Ecce nos tibi obedientis ſponte. Pa. facile
eſt imperium in bonos.
Sed volo ſcire, eodem conſilio, quod intus meditati ſumus, (utibile.
Si gerimus rem. Pe. magis ad rem non poteſt eſſe
Pa. Imo quid tibi Pleuſides? Pl. quod ne vobis
placeat, diſpliceat mihi?
Pe. Quis homo ſcit magis uſquam, quam tu, loqui
lepide & commode?
Pa. Pol ita decet hunc facere. Pl. at hoc me facinus miſerum macerat,
Meum cor corpuſque cruciat. Pe. quid eſt id, quod
cruciat? cedo.
Pl. Me tibi iſtuc ætatis homini facinora puerilia
Objicere, neque te decora, neque tuis virtutibus:
Eaque expetere te ex opibus ſummis mei honoris
gratia, (facinora,
Mihique amanti ire opitulatum, atque ea te facere
Quæ iſtæc ætas fugere facta magis quam ſectari ſolet. (nem.
Eam pudet me tibi in ſenecta objicere ſolicitudi-
Pe. Novo modo tu homo amas: ſiquidem te quicquam, quod faxis, pudet.
Nihil amas: umbra es amantum magis, quam amator, Pleuſides. (gratia?
Pl. Hanccine ætatem exercere me mei amoris
Pe. Quid ais tu; itane tibi ego videor oppido Acheronticus
Tam capularis, tamne tibi diu videor vitam vivere?
Nam equidem haud ſum annos natus præter quinquaginta & quattuor:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Clare oculis video, pernix ſum manibus, pedibus
mobilis.
(eſt ſenex.
PA. Si albus capillus hic videtur, neutiquam ingenio
Ineſt in hoc amuſſitata ſua ſibi ingenua indoles.
PL. Pol id quidem experior ita eſſe, ut prædicas,
Palæſtrio,
(tuli eſt!
Nam benignitas quidem hujus oppido ut adoleſcen-
PE. Immo, hoſpes, magis cum periculum facies,
magis noſces meam
(noſcere?
Comitatem erga te amantem. PL. quid opus nota
PE. Vt apud te exemplum experiundi habeas, ne
petas foris.
(inſpicit.
Nam qui ipſe haud amavit, ægre amantis ingenium
Et ego amoris aliquantulum habeo humoriſque meo
etiam in corpore.
Neque dum exarui ex amore, rebuſque voluptariis:
Vel cavillator facetus, vel conviva commodus
tem ero: neque ego oblocutor ſum alteri in con-
vivio.
(mode
ncommoditate abſtinere me apud convivas com-
Commemini, & meæ orationis juſtam partem per-
ſequi:
(eſt.
t meam partem itidem tacere, cum aliena oratio
Minime ſputator, ſcreator ſum, itidem minime muc-
cidus.
(Vmbria.
Poſt Epheſi ſum natus, non in Apulis, non ſum in
A. O lepidum ſenicem! ſi quas memorat, virtu-
tes habet:
(rio.
tque equidem plane eductum in nutricatu Vene-
E. Plus dabo, quam prædicabo, ex me venuſta-
tis tibi.
(crepo:
eque ego ad menſam publicas res clamo, neque leges
eque ego unquam alienum ſcortum ſubigito in
convivio.
(poculum.
eque præripio pulpamentum, neque prævorto
eque per vinum unquam ex me oritur diſſidium
in convivio.
(grego.
quis ibi odioſus eſt, abeo domum, ſermonem ſe-
nerem, amorem, amœnitatemque accubans exer-
ceo.
(giter.
quidem edepol omnis mores ad venuſtatem ju-
. Cedo treis mihi homines aurichalco contra
cum iſtis moribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PA. At quidem illuc ætatis qui ſit, non invenies alterum (magis,
Lepidiorem ad omnes res, nec qui amicus amico ſit
PE. Tute me ut fateare faciam, eſſe adoleſcentem moribus. (quens:
Ita ad omnes comparebo tibi res benefactis fre-
Opuſne erit tibi advocato triſti, iracundo? ecce me.
Opuſne leni? leniorem dices, quam mutum eſt mare:
Liquidiuſculuſque ero quam ventus eſt Favonius.
Vel hilariſſimum convivam hinc indidem expromam tibi. (mum:
Vel primarium paraſitum, atque obſonatorem optu-
Tum ad ſaltandum, non cinædus malacus æque eſt atque ego. (bi?
PA. Quid ad illas artes optaſſis, ſi optio eveniat ti-
PL. Hujus promeritis ut referri pariter poſſit gratia, (citudini.
Tibique, quibus nunc me eſſe experior ſummæ ſoli-
At tibi tanto ſumptui eſſe mihi moleſtum eſt, PE. morus es. (ſumtus eſt:
Nam in mala uxore atque inimico ſi quid ſumas,
In bono hoſpite atque amico quæſtus, quod ſumitur:
Et quod in divinis rebus ſumas, ſapienti lucro eſt.
Deum virtute, ut tranſeuntem hoſpitio accipiam, eſt apud me comitas.
Es, bibe, animo obſequere mecum, atque onera te hilaritudine: (libere.
Liberæ ſunt ædis, liber ſum autem ego, me uti volo
Nam mihi deum virtute dicam, propter divitias meas
Licuit uxorem dotatam genere ſummo ducere.
Sed nolo mihi oblatratricem in ædis intromittere.
PA. Cur non vis? nam procreare liberos, lepidum eſt onus.
PE. Hercle vero, liberum eſſe, id multo eſt lepidius.
PA. Tute homo & alteri ſapienter potis es conſulere & tibi.
PE. Nam bona uxor, ſi ea quidem deducta eſt uſquam gentium.
Vbi eam poſſim invenire? verum egone eam ducam domum?
Quæ mihi nunquam hoc dicat: eme mi vir lanam, unde tibi pallium
Malacum & calidum conficiatur, tunicæque hibernæ bonæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

e algeas hac hyme. hoc nunquam verbum ex
uxore audias.
erum priuſquam galli cantent, quæ me ſomno
ſuſcitet, (verit
cat: Da mi vir, calendis meam quod matrem ju-
qui farciat condiatque: da quod dem quinqua-
tribus,
æcantatrici, conjectrici, ariolæ atque haruſpicæ.
agitium eſt, ſi nihil mittetur. quo ſupercilio
ſpicit! (rem.
im piatricem, clementer non poteſt quin mune-
mpridem, quia nihil abſtulerit, ſuccenſet geraria.
im obſtetrix expoſtulavit mecum, parum miſſum
ſibi. (alit?
uid? nutrici non miſſurus quicquam, quæ vernas
ec atque hujus ſimilia alia damna multa mulierum,
e uxore prohibent, mihi quæ hujus ſimiles ſer-
mones ferat. (amiſeris
. Dii tibi ſunt propitii hercle: nam ſi iſtam ſemel
ibertatem, haud facile te in eundem rurſus reſti-
tues locum.
. At illa laus eſt magno in genere & in divitiis
maxumis, (ſibi.
beros hominem educare, generi monumentum &
. Quando habeo multos cognatos, quid opus ſit
mihi liberis?
me bene vivo & fortunate, atque ut volo, atque
animo ut lubet. (tiam.
a bona mea morte cognatis dicam, inter eos par-
apud me edunt, me curant, viſunt quid agam,
ecquid velim. (ceperint.
iuſquam lucet, aſſunt: rogitant, noctu an ſomnum
s pro liberis habeo: quin mihi mittunt munera;
crificant; dant inde partem mihi majorem, quam
ſibi: (nam vocant.
lducunt ad exta: me ad ſe, ad prandium, ad cœ-
e miſerrimum ſe retur, minimum qui miſit mihi.
inter ſe certant donis. ego hæc mecum muſſito.
na mea inhiant, certatim ideo nutricant & mu-
nerant.
. Nimis bona ratione, nimiumque aperta tu mul-
tum vides. (filii.
tibi ſunt gemini, & trigemini, ſi te bene habes,

PE. Pol ſi habuiſſem, ſatis cœpiſſem miſeriarum liberis. (uſpiam:
Cenſerem emori: cecidiſſetne ebrius, aut de equo
Metuerem, ne ibi defregiſſet crura aut cervices ſibi.
Tum ne uxor mihi inſignitos pueros pariat poſtea,
Aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut broncum filium.
PA. Huic homini dignum eſt divitias eſſe, & diu vitam dari,
Qui & rem ſervat, & qui bene habet, ſuiſque amicis vult bene.
PL. O lepidum caput! ita me dii deæque ament, æquum fuit (rent:
Deos paraviſſe, uno exemplo ne omnes vitam vive-
Sicuti merci pretium ſtat pro virtute ut veneat;
Quæ improba eſt, pro mercis vitio dominum precio pauperet. (fuit:
Itidem divos diſpertiſſe vitam humanam æquum
Qui lepide ingeniatus eſſet, vitam longinquam darent: (cito.
Qui improbi eſſent & ſceleſti, iis adimerent animam
Si hoc paraviſſent, homines eſſent minus multi mali,
Et minus audacter ſceleſta facerent facta: & poſtea
Qui probi homines eſſent, eſſet his annona vilior.
PE. Qui deorum conſilia culpet, ſtultus, inſcituſve ſit, (decet.
Quique eos vituperet. nunc jam iſtis rebus deſiſti
Nunc volo obſonare, bene ut hoſpes te virtute ex tua
Meæ domi accipiam, benigne, lepide, & lepidis victibus. (tibi.
PL. Nihil me pœnitet jam quanto ſumtui fuerim
Nam hoſpes nullus tam in amici hoſpitium divorti poteſt, (fiet.
Quin ubi triduum continuum fuerit, jam odioſus
Verum ubi dies decem continuos immorabitur,
Tametſi dominus non invitus patitur, ſervi murmurant. (hi,
PE. Servientis ſervitutem ego ſervos introduxi mi-
Hoſpes, non qui mihi imperarent, quibus ego eſſem obnoxius: (rem gero.
Si illis ægre eſt, mihi quod volupe eſt, meo remigio
Tamen

amen id quod odioſum eſt, faciundum eſt cum
malo atque ingratiis:
unc, quod occœpi, obſonatum pergam. PL. ſi certum eſt tibi, (vis ſat eſt.
ommodulum obſona, ne magno ſumtu: mihi quid-
E. Quin tu iſtanc orationem hinc veterem atque antiquam amoves. (re.
am proletario ſermone nunc quidem, hoſpes, ute-
am ii ſolent, quando accubuere, ubi cœna appoſita eſt, dicere; (gratia?
id opus fuit hoc, hoc, hoſpes, ſumtu tanto noſtra
anivisti hercle: nam idem hoc hominibus ſat erat decem.
uod eorum cauſſa obſonatum eſt, culpant, & comedunt tamen.
. Fit pol illud ad illud exemplum. ut docte & perſpecte ſapit!
. Sed iidem homines nunquam dicunt, quanquam appoſitum eſt ampliter,
e illud demi: tolle hanc patinam: remove pernam: nihil moror. (gidus.
fer illam offam penitam. probus hic conger fri-
move, abi, aufer. neminem eorum hæc aſſeverare audias: (appetunt,
l procellunt ſe, & procumbunt dimidiati, dum
.Bonus bene ut malos deſcripſit mores! PE. haud centeſimam
tem dixi, atque, ocium nunc ſi ſit, poſſim expromere. (cet.
. Igitur id quod agitur hic, primum præverti de-
c huc animum advertite ambo: mihi opus eſt opera tua, (tiam,
iplectomene: nam ego inveni lepidam ſycophan-
admutiletur miles uſque cæſariatus, atque uti
c amanti ac Philocomaſio hanc efficiamus copiam, (nem volo.
ic eam abducat, abeatque. PE. dari iſtanc ratio-
At ego mihi annulum dari iſtum tuum volo.
PE. quam ad rem uſui eſt?
Quando habebo, igitur rationem mearum fabricarum dabo.
Vtere, accipe. PA. accipe à me rurſum rationem doli,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quam inſtitui. PL. perpurgatis ambo damus tibi
operam auribus.
PA. Herus meus ita magnus mœchus mulierum eſt,
ut neminem
Fuiſſe adæque, neque futurum credam. PL. credo
ego iſtuc idem. (ſuam.
PA. Itaque Alexandri præſtare prædicat formam
Itaque omnis ſe ultro ſectari in Epheſo memorat
mulieres. (tirier:
PE. Edepol quin te de iſto multi cupiunt non men-
Sed ego ita eſſe, ut dicis, teneo pulcre. proin', Pa-
læſtrio, (pendium.
Quam potes, tam verba confer maxume ad com-
PA. Ecquam tu potes reperire forma lepida mu-
lierem,
Cui facetiarum cor corpuſque ſit plenum & doli?
PE. Ingenuamne, an libertinam? PA. æque iſtuc
facio, dummodo (pore,
Eam des, quæ ſit quæſtuoſa, quæ alat corpus cor-
Cuique ſapiat pectus: nam cor non poteſt, quod
nulla habet.
PE. Lautam vis, an quæ nondum ſit lauta? PA. ſic-
cam, ſuccidam, (maxume.
Quam lepidiſſimam potes, quamque adoleſcentem
PE. Habeo eccillam meam clientem, meretricem
adoleſcentulam. (domum,
Sed quid ea uſus eſt? PA. ut ad te eam jam deducas
Vtique eam huc ornatam adducas, matronarum
modo: (letque ſe
Capite compto: crines vittaſque habeat, aſſimu-
Tuam eſſe uxorem. Ita præcipiendum eſt. PL. er-
ro quam inſiſtas viam.
PA. At ſcietis. ſed ecqua ancilla eſt illi? PE. eſt
primaria.
PA. Ea quoque opus eſt: ita præcipito mulieri at-
que ancillulæ, (militem:
Vt ſimulet ſe tuam eſſe uxorem, & deperire hunc
Quaſique hoc annulum animo ſuæ ancillæ dederit?
ea porro mihi,
Militi ut darem; quaſique ego rei ſim interpres.
PE. audio. (militi
Ne me ſurdum verbera. PA. tu ſi audis, ego recte
Dabo: à tua mihi uxore dicam delatum & datum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſeſe ad eum conciliarem. ille ejuſmodi eſt; cupiet miſer.
(probus.
, niſi adulterio, ſtudioſus rei nullæ aliæ eſt, im-
Non potuit reperire, ſi ipſi Soli quærendas dares,
diores duas ad hanc rem, quam ego dabo. habe animum bonum.
Ergo accurato & properato opus eſt: nunc tu auſculta, Pleuſides.
Tibi ſum obediens hoc facto. PA. miles domum ubi advenerit,
ineris ne Philocomaſium nomines. PL. quam nominem?
Glyceram. PL. nempe eandem, quæ dudum conſtituta eſt. PA. pax? abi
Meminero. ſed quid meminiſſe id refert hanc ad rem tamen?
Ego enim dicam tum, quando uſus poſcet. interea tace.
(tuas.
unc etiam hic agit, actutum partes defendas
Ego eo intro igitur. PA. & præcepta ſobrie ut cures, face.

ACTVS III. SCENA II.

PALÆSTRIO, LVCRIO *puer.*

Vantas res turbo! quantas moveo machinas!
Eripiam ego hodie concubinam militi,
nturiati bene ſunt manupulares mei.
illum vocabo. heus Sceledre, niſi negotium,
redere ante ædis? te vocat Palæſtrio.
Non operæ eſt Sceledro. P. Quid jam? L. ſorbet dormiens.
uid ſorbet? L. illud ſtertit volui dicere.
uia conſimile eſt, quod ſtertas quaſi ſorbeas.
ho, an dormit Sceledrus intus? L. non naſo quidem.
eo magnum clamat. tetigit calicem. clanculum
iſit Nardini vini amphoram cellarius.
ho tu ſceleſte, qui illum ſuppromus es, eho!
uid vis? P. quî ſubitum eſt illi condormiſcere?
culis opinor. P. non te iſtuc rogito, ſcelus.
ede huc. periiſti jam niſi verum ſcio.
mſiſti tu illi vinum? L. non promſi. P. negas?

L. Ne-

L. Nego hercle vero : nam ille vetuit dicere.
Neque equidem heminas octo expromſi in urceum ;
Neque ille hic calidum exbibit in prandium.
P. Neque tu bibiſti ? L. dii me perdant, ſi bibi,
Si bibere potui. P. qui jam ? L. quia enim obſorbui.
Nam nimis calebat, amburebat gutturem.
P. Alii ebrii ſunt, alii poſcam potitant.
Bono ſuppromo & promo cellam creditam!
L. Tu hercle idem faceres, ſi tibi eſſet credita :
Quoniam æmulari non licet, nunc invides.
P. Eho, an nunquam promſit antehac? reſponde, ſcelus ;
Atque ut ſcire poſſis, edico tibi,
Si falſa dixis, loris excruciabere.
L. Ita vero ut tu ipſe me dixiſſe dictites,
Poſtea ſagina ego ejiciar cellaria,
Vt tibi qui promat, alium ſuppromum pares.
P. Non edepol faciam, age loquere audacter mihi.
L. Nunquam edepol vidi promere. verum hoc erat :
Mihi imperabat, ego promebam poſtea.
P. Hui! illecebroſe! capite ſiſtebas cadum?
L. Non hercle tam iſtoc valide caſabant cadi :
Sed in cella eſt paulum nimis loculi lubrici ;
Ibi erat bilibris aqualis, hic propter cados.
Ea ſæpe decies completur plena die.
Eam plenam atque inanem fieri maximam
Vidi. bacchabatur hama, caſabant cadi.
P. Abi abi intro jam, vos in cella vinaria
Bacchanal facitis. jam hercle ego herum adducam à foro.
L. Perii! excruciabit me herus, domum ſi venerit,
Quum hæc facta ſcibit, quia ſibi non dixerim.
Fugiam hercle aliquo, atque hoc in diem extollam malum.
Ne dixeritis, obſecro, huic; voſtram fidem.
P. Quo tu te agis? L. miſſus ſum alio ; jam huc revenero.
P. Quis miſit? L. Philocomaſium. P. abi, actutum redi.
L. Quæſo tamen tu meam partem infortunii,
Si dividetur, me abſente occipito tamen.
P. Modo intellexi quam rem mulier geſſerit :
Quia Sceledrus dormit, hunc ſubcuſtodem ſuum

ablegavit à ſe,dum eapſe huc tranſiret: placet.
Periplectomenes, quam ei mandavi, mulierem
s lepida forma ducit: dii hercle hanc rem ad-
uvant.
digne ornata incedit, haud meretricie!
e hoc ſuccedit ſub manus negotium.

ACTVS III. SCENA III.

IPLECT. MILPHIDIPPA, ACRO-
TELEVTIVM, PALÆSTRIO.

m omnem Acroteleutium tibi, tibique mea
Milphidippa, (que
demonſtravi ordine: hanc fabricam fallacias-
ſi tenetis, denuo volo percipiatis plane.
intellegitis, aliud eſt quod potius fabulemur.
ltitia atque inſipientia inſulſa atque maxuma
æc ſit,
in opus alienum, aut tibi meam operam pol-
citari,
in opificina neſciam aut mala eſſe aut frau-
lenta. (moneri,
t melius eſt monerier. A. meretricem com-
ſane magni referat, mihi clam eſt: quin ego
e fruſtro. (nis.
am adhibere aures meæ tuæ loram oratio-
xi, miles quemadmodum potis eſſet deaſciari.
t nemo ſolus ſatis ſapit: nam ego multos
pe vidi, (bere.
em fugere conſilii prius, quam repertam ha-
quid faciendum eſt mulieri male atque ma-
ioſe, (piterna.
immortalis memoria eſt meminiſſe & ſem-
e quid aut fideliter faciendum eſt, eo deve-
nt,
ſæ extemplo uti fiant, meminiſſe nequeunt.
go iſtuc metuo, quo venit vobis faciundum
umque: (ambæ.
proderit mihi, militi male quod facietis
n ne inſcientes quid bonum faciamus, ne
mida. (niunt.
lla meretrix eſt, ne pave, pejora ubi conve-
vos decet. conſequimini. PA. ceſſo ego
s obviam ire?

Veni-

Venire ſalvum gaudeo. lepido hercle ornatu incedit.
Pe. Bene oportuneque obviam is. Palæſtrio: hem
tibi aſſunt
Quas me juſſiſti adducere, & quo ornatu. Pa. heus
noſter eſto. (bo eſt,
Palæſtrio Acroteleutium ſalutat. A. quis hic ama-
Qui tam pro nota me nominat? Pe. hic noſter ar-
chitectus eſt.
A. Salve Architecte. Pa. ſalva ſis. ſed dic mihi
ecquid hic te (que duco.
Oneravit præceptis? Pe. probe meditatam utram-
Pa. Audire cupio quemadmodum. ne quid pecce-
tis paveo. (poſivi.
Pe. Ad tua præcepta de meo nihil his novum ap-
A. Nempe ludificari militem tuum herum vis?
Pa. elocuta es, (rata eſt.
A. Lepide & ſapienter, commode & facete res pa-
Pa. Atque hujus uxorem eſſe te volo aſſimulare.
H. fiet.
P. Quaſi militi animum adjeceris, ſimulare. A. ſic
futurum eſt.
P. Quaſique res per me interpretem, & tuam an-
cillam geratur. (dicis.
A. Bonus vates poteras eſſe; nam quæ ſunt futura
Pa. Quaſique annulum hunc ancillula tua abs te
detulerit ad me,
Quem ego militi darem tuis verbis. A. vera dicis.
Pe. Quid iſtis nunc memoratis opus eſt, quæ com-
meminere? A. meliu'ſt.
Nam, mi patrone, hoc cogitato, ubi probus eſt ar-
chitectus,
Bene lineatam ſi ſemel carinam collocavit,
Facile eſſe navem facere, ubi fundata & conſtitu-
ta eſt. (eſt.
Nunc hæc carina ſatis probe fundata & conſtituta
Aſſunt fabri, architectique, eam quidem ad rem
haud imperiti. (det,
Si non nos materiarius remoratur, quod opu'ſt qui
Novi indolem noſtri ingenii, cito erit parata navis.
Pa. Nempe tu noviſti militem meum herum?
A. rogare mirum eſt.
Populi odium quidni noverim? magnidicum, cin-
cinnatum,
Mœ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

chum unguentatum. PA. num ille etiam te no-
vit? A. nunquam vidit:
noverit me, quis ego ſim? PA. nimis lepide
fabulare.
(nem
otuerit lepidius pol fieri. A. potine ut homi-
des? quieſcas cætera. ni ludificata lepide
culpam omnem in me imponito. PA. agite,
intro abite,
te hoc negotium ſapienter. A. alia cura.
Age Periplectomene, has nunc jam duc in-
tro: ego ad forum illum
eniam, atque illi hunc annulum dabo, atque
prædicabo
uxore mihi datum eſſe, eamque illum deperire.
ad nos, cum extemplo à foro veniemus, mit-
ito tu,
(cura.
clanculum ad me miſſa ſit. PE. faciemus. alia
Vos modo curate; ego illum probe jam one-
atum huc accibo.
ene ambula, bene rem gere. at egone hoc ſi
fficiam plane,
ncubinam militis meus hoſpes habeat hodie,
hinc Athenas abeat, hodie hunc ſi dolum
olamus,
tibi ego mittam muneris? A. datne ab ſe
ulier operam?
(turum.
epidiſſime, & comiſſime. A. confido confu-
cta erit collatio noſtrarum militiarum,
erecr, ne nos ſubdola perfidia pervincamur.
beamus ergo intro, hæc uti meditemur co-
tate;
rate & commode, hoc quod agendum eſt,
equamur:
d, ubi miles venerit, titubetur. A. tu morare.

ACTVS IV. SCENA I.

GOPOLINICES, PALÆSTRIO.

uptas eſt quod agis, ſi id procedit lepide ex
ſententia.
(meum,
go hodie ad Seleucum regem miſi paraſitum
nes, quos conduxi, hinc ad Seleucum du-
ret,
regnum tutarentur, mihi dum fieret otium.
PA.

PA. Quin tu tuam rem cura potius, quam Seleu-
ci: quæ tibi (tem!
Conditio nova & luculenta fertur per me interpre-
PY. Immo omnis res poſteriores pono atque ope-
ram do tibi. (tuam.
Loquere, aures meas profecto dedo in ditionem
PA. Circumſpicito dum ne quis noſtro hic auceps
ſermoni ſiet:
Nam hoc negotii clandeſtino ut agerem, manda
tum'ſt mihi.
PY. Nemo adeſt. PA. hunc arrhabonem amoris pri-
mum à me accipe.
PY. Quid hic? unde eſt? PA. à luculenta atque à
feſtiva fœmina, (dinem.
Quæ te amat, tuamque expetiſſit pulcram pulcritu-
Ejus nunc mihi annulum ad te ancilla porro ut de-
ferrem, dedit. (ra eſt?
PY. Quid? ea ingenua an feſtuca facta è ſerva libe-
PA. Vah, egone ut ad te ab libertina eſſe auderem
internuncius,
Qui ingenuis ſatis reſpondere nequeas cupidis tui?
PY. Nupta ea eſt an vidua? PA. & nupta & vidua.
PY. quo pacto potis
Vidua & nupta eſſe eadem? PA. quia adoleſcens
nupta eſt cum ſene.
PY. Euge. PA lepida & liberali forma eſt. PY. ca-
ve mendacium.
PA. Ad tuam formam illa una digna eſt. P. hercle
pulcram prædicas.
Sed quis ea eſt? PA. ſenis hujus uxor Periplecto-
meni. PY. in proximo?
PA. Ea demoritur te, atque ab illo incipit abire, ⁊
odit ſenem.
Nunc te orare atque obſecrare juſſit, ut tui copiam
Sibi poteſtatemque facias. PY. cupio hercle equi-
dem ſi illa vult.
PA. Quæ cupit! PY. quid illa faciemus concubina,
quæ domi eſt? (ſoror
PA. Quin tu illam jube abs te abire, quo lubet: ſicut
Ejus huc gemina venit Epheſum, & mater, arceſ-
ſuntque eam.
PY. Ain' tu? advenit Epheſum mater ejus? PA. ajunt
qui ſciunt.

PY. Her-

r. Hercle occaſionem lepidam, ut mulierem excludam foras.

. Immo vin' tu lepide facere? PY. loquere, & conſilium cedo.

. Vin' tu illam actutum amovere à te, ut abeat, per gratiam?

. Cupio. PA. tum te hoc facere oportet: tibi divitiarum affatim eſt: (mulieri,

e ſis aurum atque ornamenta, quæ illi inſtruxti

no habere ſibi: auferre abs te quo lubeat ſibi.

. Placet ut dicis: ſed ne iſtam amittam, & hæc mutet fidem,

le modo. PA. vah delicatus, quæ te tanquam oculos amet!

. Venus me amat. PA. ſt! tace, aperiuntur fores, concede huc clanculum.

c celox illius eſt, quæ hic egreditur, internuncia.

. Quæ hæc celox? PA. ancillula illius eſt, quæ egreditur foras,

æ annulum iſtunc attulit, quem tibi dedi. PY. edepol hæc quidem

ula eſt. PA. pithecium hæc eſt præ illa & ſpinturnicium.

en' tu illam oculis venaturam facere, atque aucupium auribus?

ACTVS IV. SCENA II.

IILPH. PYRGOP. PALÆSTRIO.

m eſt ante ædis circus, ubi ſunt ludi faciendi mihi.

imulabo, hos quaſi non videam, neque eſſe hic etiam dum ſciam.

Tace, ſubauſcultemus, ecquid de me fiat men- (tio.

Num quiſnam hic prope adeſt, qui rem alienam potius curet quam ſuam?

aucupet me quid agam? qui de veſperi vivat ſuo?

nunc homines metuo, mihi ne obſint, neve obſtent uſpiam,

o ſi ibit, ac dum huc tranſibit, quæ hujus cupiens corporis eſt,

amat hunc hominem nimium lepidum, & nimia pulchritudine (deperit?

em Pyrgopolinicem. PY. ſatin' hæc quoque me

Meam laudat ſpeciem? edepol hujus ſermones haud
cinerem quæritant.
Pa. Quo argumento? Py. quia enim loquitur laute, & minime ſordide:
Tum ipſa eſt nimium lepida, nimiſque nitida fœmi- (na,
Hercle vero jam allubeſcit primulum, Palæſtrio.
Pa. Priuſne, quam illam oculis? Py. tuis video, id quod credo tibi.
Quid illa autem abſens, cum hæc locuta adigit me, ut amem? Pa. hercle hanc quidem
Nihil tu amaſſis. mihi hæc deſponſata'ſt. tibi ſi illa hodie nupſerit,
Ego hanc continuo uxorem ducam. Py. quid ergo hanc dubitas colloqui?
Pa. Sequere hac me ergo. Py. pediſſequus tibi ſum. M. utinam, cujus cauſſa
Foras ſum egreſſa, conveniendi mihi poteſtas eve- (niat!
Pa. Erit, & tibi exoptatum obtinget, bonum habe animum, ne formida:
Homo quidam eſt, qui ſcit, quod quæris, ubi ſit. M. quem ego hic audio?
Pa. Socium tuorum conſiliorum, & participem conſiliarium.
M. Tum pol ego, id quod celo, haud celo. Pa. immo ita, etiamſi non celas.
M. Quo argumento? Pa. infidos celas, ego ſum tibi firma fide.
M. Cedo ſignum, ſi harunc baccharum es. Pa. amat mulier quædam quendam.
M. Pol iſtuc quidem multæ. Pa. at non multæ de digito donum mittunt.
M. Enim cognovi nunc: feciſti modo mihi ex proclivo palam rem.
Sed hic numquis adeſt? Pa. vel adeſt, vel non. M. cedo te mihi ſolæ ſolum.
Pa. Brevin' an longinquo ſermone? M. tribu verbis. Pa. jam ad te redeo.
Py. Quid? ego hic aſtabo tantiſper cum hac forma & factis ſic fruſtra?
Pa. Patere, atque aſta. tibi hanc ego do operam Py. propera, ſtando excrucior.
Pa. Pedetentim, tute hæc ſcis, tractari ita ſoler haſce hujuſmodi merces.

Py. Age

. Age, age, ut tibi maxime concinnum eſt.
PA. nullum eſt hoc ſtolidius ſaxum.
deo ad te. quid me voluiſti? M. quo pacto hoc dudum accepi,
c fero ad te conſilium. PA. quaſi hunc depereat. M. teneo iſtuc.
. Collaudato formam & faciem, & virtutem commemorato.
Ad eam rem habeo omnem aciem, tibi ut dudum demonſtravi.
Tu cætera cura & contempla, & de meis venator verbis.
. Aliquam mihi partem hodie operæ des denique: jam tandem ades illico.
Aſſum, impera, ſi quid vis. PY. quid illæc narrat tibi? PA. lamentari
illam miſeram, cruciari, & lacrumantem ſe afflictare, (miſſa'ſt.
a tis egeat, quia te careat. ob eam rem huc ad te
Iube adire. PA. at ſcin', quid tu facias? face te faſtidii plenum, (vulgem.
ſi non lubeat: me inclamato, quia ſic te volgo
Memini, & præceptis parebo. PA. voco ergo hanc, quæ te quærit?
Adeat, ſi quid vult. PA. ſi quid vis, adi mulier. M. pulcer ſalve.
Meum cognomentum quis commemoravit? Dii tibi dent quæ optes.
Tecum ætatem exigere ut liceat. PY. nimium optas. M. non me dico,
heram meam, quæ te demoritur. PY. multæ aliæ idem iſtuc cupiunt,
bus non eſt copia. M. ecaſtor haud mirum, ſi te habeas carum
inem tam pulcrum, & præclara virtute, & forma & factis.
is dignior fuit, homo qui eſſet? PA. non hercle humanum eſt ergo:
vulturio plus humani credo eſt. PY. magnum me faciam
c, quoniam illæc me collaudat. PA. viden' ignavum, ut ſeſe inferat? (dum.
huic reſpondes? hæc illæc eſt, ab illa quam du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PY. Quanam ab illarum ? nam ita me occurſant multæ : meminiſſe haud poſſum.

M. Ab illa quæ digitos deſpoliat ſuos, & tuos digitos decorat. (qui porro.

Nam hunc annulum ab tui cupiente huc detuli huic,

PY. Quid nunc tibi vis, mulier ? memora. M. ut quæ te cupit, eam ne ſpernas.

Quæ per tuam nunc vitam vivit, ſit nec ne ſit ſpes in te uno eſt.

PY. Quid nunc vult? M. te compellare, & complecti, & contrect. re.

Nam niſi tu illi fers ſuppetias, jam illa animum deſpondebit.

Age, mi Achilles, fiat quod te oro, ſerva illam pulcram pulcre.

Exprome benignum ex tete ingenium, urbicape, occiſor regum.

PY. Heu hercle odioſas res! quoties hoc tibi, verbero, ego interdixi,

Meam ne ſic vulgo pollicitéris operam? PA. audin' tu mulier ?

Dixi hoc tibi dudum & nunc dico, niſi huic verri affertur merces, (turus eſt.

Non hic ſuo ſeminio quamquam porculam imperti-

M. Dabitur quantum ipſus precii poſcet. PA. talentum Philippum huic opus auri eſt:

Minus à nemine accipiet. M. heu ecaſtor nimis vile eſt tandem. (divitiarum.

PY. Non mihi avaritia unquam innata eſt. ſatis eſt

Plus mihi auri mille eſt modiorum Philippei. PA. præter theſaurum.

Tum argenti montes, non maſſas habet. Ætna non æque alta eſt.

M. Heu ecaſtor hominem perjurum! PA. ut ludo! M. quid ego? ut ſublecto os? PA. ſcite.

M. Sed amabo mitte me actutum. PA. quin tu huic reſpondes aliquid,

Aut facturum, aut non facturum? quid illam miſeram & amicam crucias,

Quæ nunquam male tibi dixerit? PY. at jube eam ipſam exire huc ad nos.

Dic me omnia quæ vult facturum. M. facis nunc ut facere æquum;

Quom

m quæ volt, eadem tu vis. PA. non hic inſulſum habet ingenium.
Quumque me oratricem haud ſpreviſti, ſiviſtique exorare ex te.
d eſt? ut ludo! PA. nequeo hercle quidem riſu me admoderarier.
eam cauſſam huc abs te avorti. PY. non edepol tu ſcis, mulier,
ntum ego honorem nunc illi habeo. M. ſcio, & iſtuc illi dicam.
Contra auro alii hanc vendere potuit operam. M. iſtuc pol tibi credo.
Meri bellatores gignuntur, quas hic prægnantes fecit,
(gator.
meri annos octingentos vivunt. M. væ tibi nú-
Quin mille annorum perpetuo vivunt, ab ſeculo ad ſeclum.
(mentiri.
Eo minus dixi, ne hæc cenſeret me advorſum ſe
Perii! quot hic annos vivet, cujus filii tam diu vivunt?
Poſtriduo natus ſum ego, mulier, quam Iuppiter ex Ope natus eſt.
Si hic pridie natus foret, quam ille eſt, hic haberet regnum in cœlo.
am jam ſat amabo eſt; ſinite abeam, ſi poſſum, viva à vobis.
Quin ergo abis? quando reſponſum eſt. M. ibo: illam huc adducam.
n propter opera eſt mihi. nunquid vis? PY. ne magis ſim pulcer, quam ſum:
ne mea forma ſolicitum habet. PA. quid hic nunc ſtas? quin abis? M. abeo.
Atque adeo, audin' tu? dicito docte & cordate. M. ut cor ei ſaliat.
Philocomaſio dic, ſi eſt hic, domum ut transeat, hunc hic eſſe.
Hic cum mea eſt hera, clam noſtrum hunc ſermonem ſublegerunt.
Lepide factum eſt: jam ex ſermone hoc gubernabunt doctius porro
M. me morare. PA. abeo, neque te moror, neque te tango, neque te teneo.
ube maturate illam exire huc, jam iſti rei prævortemur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA III.

PYRGOPOLINICES, PALÆSTRIO.

QVid mihi nunc autor es, ut faciam, Palæſtrio,
De concubina? nam nullo pacto poteſt
Prius hæc in ædis recipi, quam illam omiſerim.
PA. Quid me conſultas, quid agas? dixi equidem tibi,
Quo pacto id fieri poſſit clementiſſime.
Aurum atque veſtem omnem muliebrem habeat ſibi
Quæ illi inſtruxiſti: ſumat, habeat, auferat,
Dicaſque tempus maximum eſſe, ut eat domum:
Sororem geminam adeſſe & matrem dicito,
Quibuſcum comitata recte deveniat domum.
PY. Qui tu ſcis eas adeſſe? PA. quia oculis meis
Vidi hic ſororem eſſe ejus. PY. convenitne eam?
PA. Convenit. PY. ecquid fortis viſa eſt? PA. omnia
Vis obtinere. PY. ubi matrem eſſe ajebat ſoror?
PA. Cubare in navi lippam, atque oculis turgidis
Nauclerus dixit, qui illas advexit mihi.
Is ad hos nauclerus hoſpitio divortitur.
PY. Quid is? ecquid fortis? PA. abi ſis hinc, nam tu quidem
Ad equas fuiſti ſcitus admiſſarius,
Qui conſectare æque mareſque & fœminas.
PY. Hoc age nunc. PA. iſtuc. PY. quod das conſilium mihi?
Te cum illa verba facere de iſta re volo.
Nam cum illa ſane congruus ſermo eſt tibi.
PA. Quin potius quum tute ades tuam rem tute agas.
Dicas uxorem tibi neceſſum eſſe ducere,
Cognatos perſuadere, amicos cogere.
PY. Itane tu cenſes? PA. quid ego ni ita cenſeam?
PY. Ibo igitur intro, tu hic ante ædis interim
Speculare, ut ubi illæc prodeat me provoces.
PA. Tu modo iſtuc cura, quod agis. PY. curatum id quidem eſt.
Quin ſi voluntate nolet, vi extrudam foris.
PA. Iſtuc cave faxis: quin potius per gratiam
Bonam abeat abs te, atque illæc, quæ dixi, dato.
Aurum, ornamentaque, quæ illi inſtruxiſti, ferat.
PY. Cupio hercle. PA. credo te facile impetraſſere.
Sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

d abi intro, noli ſtare. PY. tibi ſum obediens.
. Nunquid videtur demutare, atque, uti ego
xi, eſſe vobis dudum hunc mœchum militem?
nc ad me ut veniat, uſu'ſt, Acroteleutium,
cillulaque ejus, & Pleuſides. Proh Iuppiter!
in' ut commoditas uſquequaque me adjuvat?
m quos videre exoptabam me maxime,
a exeuntis video hinc è proximo.

ACTVS IV. SCENA IV.

CROTELEVTIVM, MILPHIDIPPA, PLEVSIDES, PALÆSTRIO.

Equimini, ſimul circumſpicite, ne quis adſit arbiter.

Neminem pol video, niſi hunc, quem volumus conventum. PA. & ego vos.

Quid agis, noſter architecte? PA. egone architectus? vah. M. quid eſt?

. Qui enim non ſum dignus præ te, ut figam palum in parietem.

Eja vero! PA. nimis facete, nimiſque facunde mala eſt;

lepide deruncinavit militem? A. at etiam parum.

. Bono animo es, negotium omne jam ſuccedit ſub manus.

s modo porro, ut occœpiſtis, date operam adjutabilem: (ſuam,
m ipſe miles concubinam intro abiit oratum
ſe ut abeat cum ſorore & matre Athenas. A. eu, probe!

. Quin etiam aurum atque ornamenta, quæ ipſe inſtruxit mulieri, (dedi.
nia dat dono, ab ſe ut abeat: ita ego conſilium ei

. Facile iſtuc quidem eſt, ſi & illa volt, & ille autem cupit.

. Non tu ſcis cum ex alto puteo ſurſum ad ſummum aſcenderis, (cadas?
ximum periculum inde eſſe, à ſummo ne rurſum
c hæc res apud ſummum puteum geritur: ſi præſenſerit
es, nihil hinc ferri poterit hujus. nunc quam maxime (ſatis.
us eſt dolis. PL. domi eſſe ad eam rem video ſalis

Mulieres tres, quartus tute es, quintus ego, ſextus ſenex. (ſcio
Pa. Quot apud nos fallaciarum eſt excitum! certo
Oppidum quodvis videtur poſſe expugnari dolis.
Date modo operam. A. id nos ad te, tu ſi quid velles, venimus.
Pa. Lepide facitis, nunc hoc tibi ego in hac impero provincia. (voles.
A. Imperabis, imperator, quod ego potero, quod
Pa. Militem lepide & facete & laute ludificarier
Volo. A. voluptatem mecaſtor mihi imperas.
Pa. & ſcin' tu quemadmodum?
A. Nempe ut aſſimulem me amore iſtius differri.
Pa. rem tenes.
A. Quaſique iſtius cauſſa amoris ex hoc matrimonio
Abierim, cupiens iſtius ſumme nuptiarum. Pa. ordine is,
Niſi modo unum hoc, haſce etiam ædis dicas dotalis tuas. (tum;
Hinc ſenem abs te abiiſſe, poſtquam feceris divor-
Ne ille mox vereatur introire in alienam domum.
A. Bene mones. Pa. ſed ubi ille exierit intus, iſtic te procul (tuam,
Ita volo aſſimulare, præ illius forma quaſi ſpernas
Quaſique ejus opulentitatem verearis; & ſimul
Formæ amœnitatem, illius faciem, pulchritudinem
Collaudato. ſatin' præceptum'ſt? A. teneo. ſatin' eſt, ſi tibi (queas?
Meum opus ita dabo expolitum, ut improbare non
Pa. Sat habeo, nunc tibi, auſculta, quæ imperabo. Pl. dicito.
Pa. Quam extemplo erit factum, ubi intro hæc abierit, tu illico hoc
Facito ut venias ornatus huc ornatu nauclerico,
Cauſiam habeas ferrugineam, culcitam ob oculos laneam,
Palliolum habeas ferrugineum, (nam is colos thalaſſicu'ſt) (chio.
Id erit connexum in humero lævo, exaffilato bra-
Præcinctus, atque aſſimulato quaſi gubernator ſies.
Atque apud hunc ſenem omnia hæc ſunt; nam is piſcatores habet.
Pl. Quid? ubi ero exornatus, quin tu dicis, quid facturus ſim? Pa. Huc

PA. Huc venito, & matris verbis Philocomaſium arceſſito,
Ut, ſi itura jam eſt Athenas, eat tecum ad portum (cito;
Atque ut jubeat ferri in navim, ſi quid imponi velit.
Niſi eat, te ſoluturum eſſe navim. ventum operam dare.
PL. Satis placet pictura, perge. PA. ille extemplo illam hortabitur
Ut eat, ut properet, ne ſit matri moræ. PL. multimodis ſapis.
PA. Ego illi dicam, ut me adjutorem, qui onus feram ad portum, roges.
Ille jubebit me ire cum illa ad portum: ego adeo ut tu ſcias,
Prorſus Athenas protinus abibo tecum. PL. atque ubi illo veneris, (ſinam.
Triduum unum ſervire nunquam te, quin liber ſis,
PA. Abi cito, atque orna te. PL. nunquid aliud? PA. hæc ut memineris.
PL. Abeo. PA. & vos abite hinc intro actutum; nam illum hinc ſat ſcio
Jam exiturum eſſe intus. A. celebre apud nos imperium tuum eſt.
PA. Agite, abſcedite ergo. ecce autem commodo aperitur foris. (miser.
Hilarus exit. impetravit. inhiat quod nuſquam eſt

ACTUS IV. SCENA V.

PYRGOP. PALÆSTRIO.

QVod volui, ut volo, impetravi per amicitiam & gratiam
Philocomaſio. PA. quidnam te intus fuiſſe tam dicam diu?
PY. Nunquam ego me tam ſenſi amari, quam nunc ab illa muliere.
PA. Quid jam? PY. ut multa verba fecit! ut lenta materies fuit!
Verum poſtremo impetravi ut volui, donavique ei
Quæ voluit, quæ poſtulavit, te quoque ei dono dedi.
PA. Etiam me? quomodo ego vivam ſine te? PY. age, es bono animo,
Idem ego te liberabo: nam ſi poſſet ullo modo
Impetrari ut abiret, ne te abduceret, operam dedi:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Verum oppreſſit. Pa. deos ſperabo, teque poſtre-
mo, tamen
Etſi iſtuc mihi acerbum'ſt, quia hero te carendum
eſt optimo, (nit tibi
Saltem mihi voluptas eſt, cum ex virtute formæ eve-
Mea opera ſuper hanc vicinam, quam ego nunc con-
cilio tibi.
Py. Quid opu'ſt verbis? libertatem tibi ego & di-
vitias dabo,
Si impetras. Pa. reddam impetratum. Py. at ge-
ſtio. Pa. at modice decet.
Moderare animo, ne ſis cupidus, ſed eccam ipſam;
egreditur foras.

ACTVS IV. SCENA VI.

Milphidip. Acrotel. Pyrgop.
Palæstrio.

Hera eccum præſto militem. A. ubi is eſt? M. ad
lævam. A. video.
M. Aſpicito limis oculis, ne ille nos ſe videre ſen-
tiat. (fieri.
A. Video. edepol nunc nos tempus eſt malas pejores
M. Tuum eſt principium. A. obſecro, tute ipſum
conveniſti? (cuta.
Ne parce voci, ut audiat. M. cum ipſo pol ſum lo-
Placide ipſa, ut libitum eſt mihi, otioſe meo arbi-
tratu, ut volui.
Py. Audin' quæ loquitur? Pa. audio. quam læta eſt,
quia adit ad te!
M. O fortunata mulier! Py. ut amari videor! Pa. di-
gnus es. (oraſſe.
A. Permirum ecaſtor prædicas, te adiſſe atque ex-
Per epiſtolam, aut per nuncium, quaſi regem, adiri
eum ajunt.
M. Namque edepol vix fuit copia adeundi atque im-
petrandi.
Pa. Vt tu inclytus apud mulieres! Py. patiar, quan-
do ita Venus vult.
A. Veneri pol habeo gratiam, eandemque & oro &
quæſo,
Vt ejus mihi ſit copia quem amo, quemque expeteſſo.
Benignuſque erga me ut ſiet, quod cupiam ne gra-
vetur.

M. Spe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Spero ita futurum, quanquam illum multæ ſibi expeteſſint;
lle illas ſpernit ſegregatque ab ſe omnis, extra te unam. (ſus eſt,
. Ergo iſte metus me macerat, quod ille faſtidio-
le oculi ejus ſententiam mutent, ubi viderit me,
tque ejus elegantia meam extemplo ſpeciem ſpernat.
. Non faciet, bonum animum modo habeto. Py. ut ipſa ſe contemnit!
letuo, ne prædicatio tua nunc meam formam exſuperet.
. Iſtuc curavi, ut opinione illius pulcrior ſis.
. Si pol me ducere nolet uxorem, genua amplectar, (trare,
tque obſecrabo aliquo modo: ſi non quibo impe-
onſciſcam lethum; vivere ſine illo ſcio me non poſſe.
y. Prohibendam mortem mulieri video. mulierem adibon'? Pa. minime.
am tu te vilem feceris, ſi te ultro largiere.
ne ultro veniat, quæritet, deſideret, te expectet.
m movere iſtam vis gloriam quam habes? cave ſis faxis.
am nulli mortali ſcio obtigiſſe hoc, niſi duobus,
ibi & Phaoni Lesbio, tam miſere ut amarentur.
. Eo intro. abi tu, illum evoco foras, mea Milphidippa.
. Immo opperiamur, dum exeat aliquis. A. durare nequeo,
uin eam intro. M. occluſæ ſunt fores. A. effringam. M. ſana non es.
. Si amavit unquam, aut ſi parem ſapientiam hic habet, ac formam,
r amorem ſi quid fecero, clementi animo mihi ignoſcet.
. Vt, quæſo, amore perdita eſt hæc miſera! Py. mutuum fit.
. Tace, ne audiat. M. quid aſtitiſti obſtupida? cur non pultas?
Quia non eſt intus, quem ego volo. Pa. qui ſcis? A. ſcio edepol, olfacio:
m odore naſum ſentiat, ſi intus ſiet. Py. ariolatur.

Quia

Quia me amat, propterea Venus fecit eam ut divinaret.

A. Neſcio, ut hic prope adeſt, quem expeto videre: olet profecto.

Py. Naſo pol jam hæc quidem videt plus, quam oculis. Pa. cœca amore eſt.

A. Tene me obſecro. M. cur? A. ne cadam. M. quid ita? A. quia hic aſtare

Nequeo, ita animus per oculos meos defit. M. militem pol

Tu aſpexiſti? A. ita. M. non video. ubi eſt? A. videres pol, ſi amares.

M. Non edepol tu illum magis amas, quam egomet, ſi per te liceat.

Pa. Omnes profecto mulieres te amant, ut quæque aſpexit.

Py. Neſcio tun' ex me hoc audieris an non: nepos ſum Veneris.

A. Mea Milphidippa, adi, obſecro, & congredere. Py. ut me veretur!

Pa. Illa ad nos pergit. M. vos ego volo. Py. & nos te. M. ut juſſiſti, (adire.

Heram meam eduxi foras. Py. video. M. jube ergo

Py. Induxi animum ne oderim, item ut alias, quando hoc oraſti.

M. Verbum hercle facere non potis, ſi acceſſerit prope ad te, (runt.

Dum te optuetur, interim lingua atque oculi perie-

Py. Levandum morbum mulieri video. M. viden' ut tremit atque extimuit,

Poſtquam te aſpexit? Py. viri quoque armati idem iſtuc faciunt:

Ne tu mirere plus mulierem. M. jube domum ire, melius eſt. Py. ſed quid vult me facere?

M. Ad ſe ut eas; tecum vivere volt, atque ætatem exigere.

Py. Egon' ad illam eam, quæ nupta ſit? vir ejus eſt metuendus.

M. Quin tua cauſſa exegit virum à ſe. Py. quid? qui id facere potuit?

M. Quia ædes dotales hujus ſunt. Py. itane? M. ita pol. Py. jube eam domum ire.

Iam ego illic ero. M. vide ne ſis in expectatione.

Ne

illam animi excrucies. PY. non ero profecto. ab-
ite. M. abimus.
. Sed quid ege video? PA. quid vides? PY. ne-
ſcio quis eccum incedit
natu quidem thalaſſico. PA. jam nos volt hic pro-
fecto:
uclerus eſt hic quidem, videlicet arceſſit hanc
hinc credo.

ACTUS IV. SCENA VII.

PLEUSIDES, PALÆSTRIO, PYRGOPOLUS.

Lium alio pacto propter amorem ni ſciam
Feciſſe multa nequiter, verear magis
amoris cauſſa iſtoc ornatu incedere.
rum eum multos multa admiſſe acceperim
oneſtum propter amorem, atque alienum à bonis:
o jam, ut occidi Achilles cives paſſus eſt.
eccum Palæſtrionem; ſtat cum milite:
tio alio mihi demutanda eſt mea.
ier profecto nata eſt ex ipſa mora.
n quævis alia quæ mora eſt æque, mora
or ea videtur, quam quæ propter mulierem eſt.
adeo fieri credo conſuetudine.
n ego hanc arceſſo Philocomaſium, ſed fores
abo. Heus, ecquis hic eſt? PA. adoleſcens,
Quid eſt?
d tu ais? quid pultas? PL. Philocomaſium quæ-
rito,
atre illius venio? ſi itura eſt, eat:
es moratur, navim cupimus ſolvere.
Iamdudum res parata eſt. Heus, Palæſtrio,
um, ornamenta, veſtem precioſam omnem ferat.
adjutores tecum ad navim qui ferant.
ia compoſita ſunt; quæ donavi auferat.
Eo. PL. quæſo hercle propera. PY. non mo-
rabitur.
iſtuc, quæſo, quid oculo factum eſt tuo?
Habeo quidem hercle oculum. PY. at lævum
dico. PL. eloquar.
s cauſa hercle hoc ego oculo utor minus.
ſi amare abſtinuiſſem, tanquam hoc uterer.
imis morantur me diu. PY. eccos, exeunt.

ACTUS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA VIII.

PALÆSTRIO, PHILOCOMASIVM,
PLEVSIDES, PYRGOPOL.

QVid modi flendo quæſo hodie facies? PH. quid
ego ni fleam?
Vbi pulcherrime egi ætatem, inde abeo. PA. viden'
hominem tibi,
Qui à matre & ſorore venit? PH. video. PY. audi-
ſtin', Palæſtrio?
PA. Quid vis? PY. quin tu intus jubes efferri omnia
quæ iſti dedi?
PL. Philocomaſium, ſalve. PH. & tu ſalve. PL. ma-
terque & ſoror
Tibi ſalutem me juſſerunt dicere. PH. Salvæ ſient.
PL. Orant te ut eas, ventus operam dum dat ut ve-
lum explicent:
Nam matri oculi ſi valerent, mecum veniſſet ſimul.
PH. Ibo; quanquam invita facio; pietas ſic cogit.
PL. ſapis. (veret
PY. Si non mecum ætatem egiſſet, hodie ſtulta vi-
PH. Iſtuc crucior, à viro me tali abalienarier.
Nam tu quamvis potis es facere, uti fluat facetiis,
Et quia tecum eram, propterea animo eram fero-
cior:
Eam nobilitatem amittendam video. PY. nimiun
hæc flet. PH. nequeo
Cum te video. PA. habe bonum animum, ſcio eg
& quid doleat mihi.
Nam nihil miror, ſi libenter, Philocomaſium, hi
eras: (tuum
Forma hujus, mores, virtus animum attinuere hi
Quin ego ſervus, quando aſpicio hunc, fleo; qui
dijungimur.
PH. Obſecro, licet complecti priuſquam proficiſco
PY. licet. lierem
PH. O mei oculi, ô anime mi. PA. obſecro tene mu
Ne affligatur. PY. Quid iſtuc? PA. poſtquam abs t
abit, animo male
Factum eſt huic repente miſeræ. PY. accurrite in
tro, atque afferte aquam.
PA. Nihil aquam moror. PY. cur? PA. malo me-
rum: ne ipſe interveneris,

Quæſo

ceſo, dum reſipiſcit. PY. capita inter ſe nimis
nexa hice habent. (dum.
placet: labra & labella inter ſe ferunt admo-
Tentabam, ſpiraret an non. PY. aurem admo-
tam oportuit.
Sin' magis vis, ambos mittam. PY. nolo: re-
tineat. PA. fleo miſer.
Exite, atque afferte huc intus omnia, quæ iſti
dedi.
Etiam nunc ſaluto te, familiaris, priuſquam eo,
ſervi conſervæque omnes bene valete & vivite.
e quæſo inter vos dicatis & mihi abſenti tamen.
Age Palæſtrio, bono animo es. PA. heu, ne-
queo, quin fleam,
m abs te abeam. PY. fer æquo animo. PA. ſcio
ego, quid doleat mihi.
Sed quid hoc? quæ res eſt? quid video? lux
ſalve.
Iam reſipiſti? PH. obſecro, quem amplexa ſum
inem? perii, ſumne ego apud me? PL. ne ti-
meas, voluptas mea.
Quid iſtuc negotii? PA. animus hanc modo hic
reliquerat: (nimis.
oque & timeo, ne hoc tandem propalam fiat
Quid id eſt? PA. nos ſecundum ferre nunc per
urbem hæc omnia,
uis tibi hoc vitio vortat. PY. mea, non illorum
dedi; (tibus.
i ego illos facio: agite, ite cum diis benevolen-
Tua ego hoc cauſſa dico. PY. credo. PA. jam
vale. PY. & tu bene vale.
te cito, jam ego aſſequar vos: cum hero pau-
ca etiam loquar.
quam alios fidelioris ſemper habuiſti tibi
m me, tamen tibi habeo magnam gratiam re-
rum omnium:
ta ſententia eſſet, tibi ſervire mavelim
o, quam alii libertus eſſe. PY. habe bonum
animum. PA. heu mihi,
venit in mentem, ut mores mihi mutandi ſient,
bres mores diſcendi, obliviſcendi ſtratiotici!
ac ſis frugi. PA. jam non poſſum, amiſi omnem
libidinem.

PY. I, ſe-

Py. I, ſequere illos, ne morere. Pa. bene vale
Py. & tu bene vale.

Pa. Quæſo ut memineris; ſi forte liber fieri oc
cœperim, (meum
Mittam nuntium ad te, ne me deſeras. Py. non e
Pa. Cogitato identidem, tibi quam fidelis fuerim
Si id facies, tum demum ſcibis, tibi qui bonus ſit
qui malus.

Py. Scio, & perſpexi ſæpe, verum cum antehac
tum hodie maxime.

Pa. Scies, immo hodie: verum factum faxo po
dices magis.

Py. Vix reprimor, quin te manere jubeam. Pa. cav
iſtuc feceris.
Dicent te mendacem, nec verum eſſe, fide null
eſſe te.
Dicant ſervorum præter me eſſe fidelem neminem
Nam ſi honeſte cenſeam te facere poſſe, ſuadeam
Verum non poteſt; cave faxis. Py. abi, jam patie
quicquid eſt.

Pa. Bene vale igitur. Py. ire melius eſt ſtrenu
Pa. etiam nunc vale.

Py. Antehoc factum hunc ſum arbitratus ſempe
ſervum peſſimum. (cogito
Eum fidelem mihi eſſe invenio. cum egomet mecu
Stulte feci, qui hunc amiſi: ibo hinc intro nunc jam
Ad amores meos. etiam ſenſi hinc, ſonitum fece
runt fores.

ACTVS IV. SCENA IX.

Pver, Pyrgopolinices.

Ne me moneatis, memini ego officium meum
Ego jam conveniam illunc: ubi ubi eſt gen
tium,
Inveſtigabo, operæ ego non parcam meæ.
Py. Me quærit illic. ibo huic puero obviam.
Pv. Ehem te quæro. Salve, vir lepidiſſime,
Cumulate commoditate præter cæteros,
Duo di quem curant. Py. qui duo? Pv. Mars &
Venus.
Py. Facetum puerum. Pv. intro te, ut, eas, obſecra
Te volt, te quærit, teque expectans deperit:
Amanti fer opem: quid ſtas? quin intro is? Py. ec

Py. Ipſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

v. Ipſus illic ſeſe jam impedivit in plagas.
aratæ inſidiæ ſunt, in ſtatu ſtat ſenex,
t adoriatur mœchum, qui forma eſt ferox,
ui omnis ſe amare credit, quæque aſpexerit
ulier: cum odere tam viri, quam mulieres.
unc in tumultum ibo: intus clamorem audio.

ACTVS V.

ERIPLECT. PYRGOPOLINICES, CARIO *cocus*, SCELEDRVS.

DVcite iſtum: ſi non ſequitur, rapite ſublimem foras.
cite inter terram atque cœlum ut medius ſit; diſcindite,
. Obſecro hercle Periplectomene te. PE. nequicquam hercle obſecras.
de ut iſtic ſit acutus, Cario, culter probe.
Quin jamdudum geſtio mœcho hoc abdomen adimere,
faciam, quaſi puero, in collo pendeant crepundia.
. Perii. C. haud etiam numero hoc dicis. jamne in hominem involo?
. Immo etiam prius verberetur fuſtibus. C. multum quidem.
. Cur es auſus ſubigitare alienam uxorem, impudens?
. Ita me dii ament, ultro ventum eſt ad me. PE. mentitur. PY. perii.
he dum narro. PE. quid ceſſatis? PY. non licet mihi dicere?
Dic. PY. oratus ſum ad te venire huc. PE. quare auſus? hem tibi.
Oh! heu ſum ſatis verberatus, obſecro. C. quam mox ſeco?
Vbi lubet, diſtendite hominem divorſum, & diſpendite.
Obſecro hercle te, ut mea verba audias, priuſquam ſecer.
Loquere, nondum nihil factus. PY. viduam eſſe cenſui:
ie ancilla, conciliatrix quæ erat, dicebat mihi.
Iura, te nunc nociturum eſſe homini de hac re nemini,
d tu hodie hic es verberatus, aut quod verberabere,

Si te ſalvum mittimus hinc Venereum nepotulum
PY. Iuro per Dianam & Martem, me nociturum
nemini,
Quod ego hic hodie vapularim; jureque id factum
arbitror.
Etſi inteſtatus non abeo hinc, bene agitur pro noxi
PE. Quid ſi id non faxis? PY. ut vivam ſemper in
teſtabilis.
C. Verberetur etiam, poſt tibi amittendum cenſe
PY. Dii tibi benefaciant ſemper, cum advocat
mihi bene es.
C. Ergo des minam auri nobis. PY. quamobrem
C. ſalvis teſtibus
Vt te hodie hinc amittamus Venereum nepotulu
Aliter hinc à nobis, ne ſis fruſtra. PY. dabitu
C. magis ſapis.
De tunica & chlamyde, & machæra, ne quid ſpere
non feres.
Verberone etiam antequam mittis? PY. mitis ſu
equidem fuſtibus.
Obſecro vos. PE. ſolvite iſtum. PY. gratiam h
beo tibi. (b
PE. Si poſthac prehendero, ego te hic arcebo te
PY. Cauſſam haud dico. PE. eamus intro Car
PH. ſervos meos.
Eccos video. Philocomaſium jam profecta eſt?
mihi.
S. Iamdudum. PY. hei mihi! S. magis dicas,
ſcias, quod ego ſcio.
Namque ille qui lanam ob oculum habebat, na
non erat.
PY. Quis erat igitur? S. Philocomaſio amat
PY. qui tu ſcis? S. ſcio.
Nam poſtquam exierunt porta, nihil ceſſarunt ill
Oſculari atque amplexari inter ſe. PY. væ mi
mihi!
Verba mihi data eſſe video. ſcelus viri, Palæſtri
Is me in hanc illexit fraudem. jure factum jud
Si ſic aliis mœchis fiat, minus hic mœchorum ſi
Magis metuant, minus has res ſtudeant. Eamu
me. Plaudite.

FINIS MIL. GLOR.

ME

MERCATOR.

Dramatis Perſonæ.

HARINVS *adoleſcens.*
CANTHIO *ſervos.*
EMIPHO *ſenex.*
YSIMACHVS *ſenex.*
ORARII.
EVTYCHVS *adoleſcens.*
PASICOMPSA *meretrix.*
DORIPPA *uxor.*
SYRA *anus ſerva.*
COCVS.

ARGVMENTVM.

Miſſus Mercator ab ſuo adoleſcens patre
Emit atque apportat ſcita forma mulierem.
Requirit quæ ſit, poſtquam eam vidit, ſenex.
Confingit ſervus, emptam matri pediſequam.
Amat ſenex hanc, ſeque adſimulans vendere
Tradit vicino. eum putat uxor illius
Obduxiſſe ſibi ſcortum. tum Charinum ex fuga
Retrahit ſodalis, poſtquam amicam invenerat.

ALTERVM ARGVMENTVM.

Ad mercatum à ſe filium extrudit pater.
Is peregre unius redimit ancillam hoſpitis
Amore captus. ut venit, navi exilit.
Pater advolat, viſamque ancillam deperit.
Cujus ſit, percontatur. ſervus pediſſequam
Ab adoleſcente ait matri emtam eſſe ipſius.
Senex ſibi proſpiciens, ut amico ſuo
Væniret, natum orabat: natus ut ſuo
Hic filium ſubdiderat vicini, pater
Vicinum. præmercatur ancillam ſenex:
Eam domi deprehenſam conjunx illius
Vicini ſcortum inſimulat, protelat virum.
Mercator exſpes patria fugere deſtinat,
Probibetur à ſodale, qui patrem illius
Erat ſuo cum patre, nato ut cederet.

ACTVS I. SCENA I.

PROLOGVS.

CHARINVS.

DVas res ſimul nunc agere decretum eſt mi
Et argumentum & meos amores eloquar.
Non ego idem facio, ut alios in comœdii
Vidi facere amatores, qui aut nocti, aut diei,
Aut Soli, aut Lunæ miſerias narrant ſuas.
Quos pol ego credo humanas querimonias
Non tanti facere, quid velint, quid non velint.
Vobis narrabo potius meas nunc miſerias.
Græce hæc vocatur Emporos Philemonis,
Eadem Latine Mercator Marci Accii.
Pater ad mercatum hic me meus miſit Rhodum:
Biennium jam factum eſt, poſtquam abii domo:
Amare occœpi forma eximia mulierem.
Sed, ea ut ſim implicitus, dicam, ſi opera eſt auribu
Atque ad advertendum animum adeſt benignitas,
Et hoc parum etiam more amatorum inſtiti.
Percontatus ſum vos, neque ſum index illico.
Nam amorem hæc cuncta vitia ſectari ſolent,
Cura, ægritudo nimiaque elegantia:
Hæc non illum modo qui amat, ſed quenque attig
Magno atque ſolido multat infortunio:
Nec pol profecto quiſquam ſine grandi malo,
Præquam res patitur, ſtuduit elegantiæ.
Sed amori accedunt etiam hæc, quæ dixi minus.
Inſomnia, ærumna, error, terror, & fuga,
Ineptiæ, ſtultitiaque adeo, & temeritas,
Incogitantia, excors immodeſtia,
Petulantia, cupiditas & malevolentia:
Inhæret etiam aviditas, deſidia, injuria,
Inopia, contumelia & diſpendium,
Multiloquium, pauciloquium. hoc ideo fit, quia
Quæ nihil attingunt ad rem, nec ſunt uſui, hæc
Amator profert ſæpe advorſo tempore.
Hoc pauciloquium rurſum idcirco prædico,
Quia nullus unquam amator adeo'ſt callide
Facundus, quæ in rem ſint ſuam, ut poſſit loqui.
Nunc vos mihi iraſci ob multiloquium non decet,
Eodem quo amorem Venus mihi hoc legavit die,
Huc reverti certum, ut copata eloquar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Principio atque animus ephebis ætate exiit,
Atque animus ſtudio amotus puerili eſt meus,
Amare valide cœpi hic meretricem. illico
Res exulatum ad illam abibat clam patris.
Leno importunus, dominus ejus mulieris.
Vi ſumma quidque ut poterat, rapiebat domum.
Objurgare pater hæc me noctes & dies:
Perfidiam, injuſtitiam lenonum expromere:
Lacerari valide ſuam rem, illius augerier.
Summo hæc clamore, interdum muſſans, colloqui.
Abnuere, negitare adeo me natum ſuum.
Conclamitare tota urbe & prædicere,
Omnes tenerent mutui tanti credere.
Amorem multos illexe in diſpendium.
Intemperantem, non modeſtum, injurium,
Trahere, exhaurire me, quod quirem ab ſe domo,
Rationem peſſimam eſſe, ea quæ ipſus optima
Omnes labores inveniſſet perferens,
Amoris vi diffunditari ac deteri.
Convicium tot me annos jam ſe paſcere,
Quod niſi puderet, ne luberet vivere.
Seſe extemplo ex ephebis poſtquam exceſſerit,
Non, ut ego, amori, neque deſidiæ in otio
Operam dediſſe, neque poteſtatem ſibi
Fuiſſe. adeo arcte conhibitum eſſe ſe à patre:
Multo opere immundo ruſtico ſe exercitum:
Neque niſi quinto anno quoque poſſe tum viſere
Vrbem. atque extemplo inde, ut ſpectaviſſet peplum,
Rus rurſum confeſtim exigi ſolitum à patre.
Ibi multo primum ſe familiarium
Laboraviſſe: quom hæc pater ſibi diceret:
Tibi aras, tibi occas, tibi ſeris, tibi eidem metis:
Tibi denique iſte pariet lætitiam labos.
Poſtquam receſſet vita patrio corpore,
Agrum ſe vendidiſſe, atque ea pecunia
Navim, metretas quæ trecentas tolleret,
Paraſſe, atque eapſe merces vectatum undique:
Adeo dum, quæ tum haberet, peperiſſet bona.
Me idem decere, ſi ut deceret me, forem,
Ego me ubi inviſum meo patri eſſe intellego,
Atque eſſe odio me quoi placere æquum fuit,
Amens amanſque utut animum offirmo meum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dico eſſe iturum me mercatum, ſi velit:
Amorem miſſum facere me, dum illi obſequar.
Agit gratias mihi, atque ingenium allaudat meun
Sed mea promiſſa non neglexit perſequi.
Ædificat navim Cercurum, & merces emit:
Parata navi, imponit. præterea mihi
Talentum argenti ipſus ſua annumerat manu:
Servum una mittit, qui olim à puero parvulo
Mihi pædagogus fuerat, quaſi uti mihi foret
Cuſtos. iiſce confectis navim ſolvimus:
Rhodum venimus. ubi, quas merces vexeram,
Omnes, ut volui, vendidi ex ſententia.
Lucrum ingens facio. præterquam mihi meus pate
Dedit æſtimatas merces; ita peculium
Conficio grande. ſed, dum in portu ibi ambulo,
Hoſpes me quidam agnovit, ad cœnam vocat.
Venio, decumbo, acceptus hilare atque ampliter.
Diſcubitum noctu ut imus, ecce ad me advenit
Mulier, qua mulier alia nulla eſt pulcrior:
Ea nocte mecum illa hoſpitis juſſu fuit.
Voſmet videte, quam mihi valde placuerit.
Poſtridie hoſpitem adeo, oro ut vendat mihi.
Dico ejus pro meritis gratum me & munem fore.
Quid verbis opus eſt? emi, atque advexi heri.
Eam me advexiſſe nolo reſciſcat pater.
Modo eam reliqui ad portum in navi, & ſervolum.
Sed quid currentem ſervom à portu conſpicor?
Quem navi abire vetui. timeo quid ſiet.

ACTVS I. SCENA II.

ACANTHIO, CHARINVS.

EX ſummis opibus viribuſque uſque experire, nitere,
(thio,
Herus ut minor opera tua ſervetur: agedum, Acan-
Abige abs te laſſitudinem, cave pigritiæ præverteris
Simul enicato ſuſpiritus: vix ſuffero hercle anhelitum.
(aſpellito
Simul autem pleniſſime eos, qui adverſum eunt,
Detrude, deturba in viam. hæc hic diſciplina peſſima eſt;
Currenti, properanti haud quiſquam dignum habet decedere.
(peris:
Ita tres ſimitu res agendæ ſunt, quando unam occe-

Et

Et currendum, & pugnandum,& autem jurgandum eſt in via.

C. Quid illud eſt, quod ille tam expedite exquirit curſuram ſibi? (ago.

Cura eſt,negotii quid ſit,aut quid nuntiet. A. nugas

Quam maxime reſiſto, tam res in periculo vortitur.

C. Mali neſcio quid nuntiat. A. genua hunc curſorem deſerunt:

Perii! ſeditionem fecit lien, occupat præcordia.

Perii! animam nequeo vortere. nimis nihili tibicen ſiem.

C. At tu edepol ſume laciniam, atque abſterge ſudorem tibi.

A. Nunquam edepol omnes balneæ mihi hanc laſſitudinem eximent.

Domin' an foris dicam eſſe herum Charinum?C.ego animi pendeo.

Quid illud ſit negotii, lubet ſcire me, ex hoc metu ut ſim certior. (aſſulas?

A. At etiam aſto,at etiam ceſſo foribus facere hiſce

Aperite aliquis. ubi Charinus herus? domin eſt an foris?

Num quiſquam adire ad oſtium dignum arbitratur C. ecce me,

Acanthio, quem quæris. A. nuſquam eſt diſciplina ignavior.

C. Quæ te res male agitant? A. multæ, here, te atgue me. C. quid eſt negotii?

A. Periimus! C. principium inimicis dato. A. at tibi ſortito id obtigit.

C. Loquere in negotii quicquid eſt. A. placide: volo acquieſcere.

Tua cauſſa rupi ramices, jamdudum ſputo ſanguinem. (ceris.

C. Reſinam ex melle Ægyptiam vorato, ſalvum fe-

A. At tu edepol calidam picem bibito, ægritudo abſceſſerit. (minem.

C. Hominem pol iracundiorem, quam te, novi ne-

A. At ego pol maledicentiorem, quam te, novi neminem.

C. Sin, ſaluti quod tibi eſſe cenſeo, id conſuadeo,

A. Apage iſtiuſmodi ſalutem, cum cruciatu quæ advenit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

C. Dic mihi, an boni quid uſquam eſt, quod quiſquam uti poſſiet (voles
Sine malo omni, aut ne laborem capias, cum illo ut
A. neſcio ego iſtæc, Philoſophari nunquam didici, neque ſcio. (ſidero
Ego bonum, malum quoi accedit, mihi dari haud de-
C. Cedo tuam mihi dexteram, agedum, Acanthio. A. hem! dabitur: tene.
C. Vin' tu te mihi eſſe obſequentem, an nevis? A. opera licet
Experiri, qui me rupi cauſſa currendo tua,
Vt quæ ſcirem, ſcire actutum tibi liceret. C. liberum
Caput tibi faciam paucos cis menſes. A. palpo percutis.
C. Egon' auſim tibi uſquam quicquam facinus falſum proloqui?
Quin jam priuſquam ſim elocutus ſcis ſi me tiri volo. A. ah!
Laſſitudinem hercle verba tua mihi addunt; enicas.
C. Siccine mihi obſequens es? A. quid vis faciam? C. tun'? id quod volo.
A. Quid eſt igitur, quid vis? C. dicam. A. dice. C. at enim placide volo. (cites.
A. Dormientes ſpectatores metuis, ne è ſomno ex-
C. Væ tibi. A. tibi equidem à portu apporto hoc. C. quid fers? dic mihi
A. Vim, metum, cruciatum, curam, jurgiumque atque inopiam.
C. Perii! tu quidem theſaurum huc mihi apportaviſti mali.
Nullus ſum. A. immo es. C. ſcio. jam miſerum dices. A. tu dixti. C. ergo taces?
Quid iſtuc eſt mali? A. ne rogites; maximum infortunium eſt. (deo.
C. Obſecro, diſſolve jam me, nimis diu animi pen-
A. Hoc ſis vide, ut palpatur! nullus eſt, quum occœpit, blandior. (abis.
C. Hercle vero vapulabis, niſi jam loquere, aut hinc
A. Placide, multa exquirere etiam prius volo, quam vapulem.
C. Obſecro hercle, oroque ut iſtuc quid ſit, actutum indices: (meo.
Quandoquidem mihi ſupplicandum ſervulo video
A. Tan-

A. Tandem indignus videor. C. imo dignus. A. equidem credidi.
C. Obſecro, num navis periit? A. ſalva eſt navis; ne time.
C. Quid alia armamenta? A. ſalva & ſarta ſunt. quin tu expedis, (modo.
Quid ſiet, quod me per urbem currens quærebas
A. Tu quidem ex ore orationem mihi eripis. tace. C. taceo.
A. Credo, ſi boni quid ad te nunciem, inſtes acriter.
Qui nunc cum malum audiundum'ſt, flagitas me, ut eloquar.
C. Obſecro hercle te, iſtuc uti tu mihi malum facias palam.
A. Eloquar, quandoquidem me oras. tuus pater. B. quid meus pater?
A. Tuam amicam. C. quid eam? A. vidit. C. vidit? væ miſero mihi!
Hoc, quod te interrogo, reſponde. A. quin tu, ſi quid vis, roga.
C. Qui potuit eam videre? A. oculis. C. quo pacto? A. hiantibus.
C. I hinc dierectus, nugare in re capitali mea.
A. Qui malum! ego nugor, ſi tibi, quod me rogas, reſpondeo?
C. Certen' vidit? A. tam hercle certe, quam ego te, ac tu me vides.
C. Vbi eam vidit? A. intus intra navim, uti proræ aſtitit,
Et cum ea confabulatus eſt. C. perdidiſti me, pater,
Eho tu! eho tu! quin caviſti, ne eam videret verbero? (ter?
Quin, ſceleſte, abſtrudebas, ne conſpiceret eam pa-
A. Quia negotioſi eramus nos noſtris negotiis.
Armamentis complicandis & componendis ſtuduimus. (xillulo:
Dum hæc aguntur, lembo advehitur tuus pater pau-
Neque quiſquam hominem conſpicatus eſt, donec in navi ſuper. (bus.
C. Nec quicquam mare ſubterfugi ſævis tempeſtati-
Equidem jam me cenſebam eſſe in terra, atque in tuto loco:
Verum video med ad ſaxa ferri ſævis fluctibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Loquere porro quid ſit actum. A. poſtquam aſpexit mulierem,
Rogitare occœpit cuja eſſet. C. quid reſpondit? A. illico
Occucurri, atque interpello, matri te ancillam tuæ
Emiſſe illam. C. viſu'ſt tibi credere id? A. etiam rogas?
Sed eam ſceleſtus ſubigitare occœpit. C. illamne obſecro?
A. Mirum quin me ſubigitaret. C. edepol cor miſerum meum!
Quod guttatim contabeſcit, quaſi in aquam indideris ſalem. (mum.
Perii! A. hem iſtuc unum verbum dixiſti veriſſi-
Stultitia iſtæc eſt. C. quid faciam? credo, non credet pater
Si illam matri meæ emiſſe dicam. poſt autem mihi
Scelus videtur, me parenti proloqui mendacium.
Neque ille credet, neque credibile eſt forma eximia mulierem
Eam me emiſſe ancillam matri A. non taces ſtultiſſime? (miſer,
Credet hercle: nam credebat jam mihi. C. metuo
Ne patrem prehendat, ut ſit geſta res, ſuſpicio.
Hoc quod te rogo, reſponde mihi quæſo. A. quid rogas?
C. Num eſſe amicam ſuſpicari viſus eſt? A. non viſus eſt.
Quin quæque ut dicebam, mihi credebat. C. verum ut tibi quidem
Viſus eſt. A. non, ſed credebat. C. væ mihi miſero! nullus ſum: (eo?
Sed quid ego hic in lamentando pereo, ad navim non
Sequere. A. ſi iſtac ibis, commodum obviam venies patri:
Poſteaquam aſpiciet te timidum eſſe, atque exanimatum, illico (ris.
Retinebit. rogitabit, unde illam emeris, quanti eme-
Timidum tentabit te. C. hac ibo potius. jam cenſes patrem (tia,
Abiiſſe à portu? A. quin ea ego huc præcucurri gra-
Ne te opprimeret imprudentem, atque electaret. C. optime.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA I.

DEMIPHO *ſenex.*

Iris modis Dii ludos faciunt hominibus,
Mirifque exemplis ſomnia in ſomnis danunt,
t ego nocte hac, quæ præteriit proxima,
mnis egi ſatis, & fui homo exercitus.
cari viſus mihi ſum formoſam capram,
noceret, quam domi ante habui capram,
diſcordarent, ſi ambæ in uno eſſent loco.
erius quam mercatus fueram viſus ſum
uſtodelam Simiæ concredere.
imia adeo poſt haud multo ad me venit,
mihi precatur, & facit convitium:
eſe illius opera atque adventu capræ,
itium & damnum feciſſe haud mediocriter.
capram quam dederam ſervandam ſibi,
uxoris dotem ambadediſſe. oppido
i illud videri mirum, ut una illæc capra
ris Simiæ dotem ambadederit.
re factum Simia: atque hoc denique
ondet, ni properem illam ab ſeſe abducere,
me intro domum ad uxorem ducturum meam.
ue oppido hercle, bene velle illi viſus ſum:
non habere cui commendarem capram.
magis quid facerem, cura cruciabar miſer.
rea ad me hœdus viſus eſt aggredirier,
mihi prædicare, ſeſe ab Simia
ram abduxiſſe, & cœpit irridere me.
enim lugere atque illam abductam conqueri.
quam ad rem credam pertinere ſomnium,
queo invenire, niſi capram illam ſuſpicor
me inveniſſe, quæ ſit, aut quid voluerit.
portum hinc abii mane cum luci ſimul,
quam hic id, quod volui, tranſegi; atque ego conſpicor
em ex Rhodo, qua heri eſt advectus filius,
libitum eſt illuc mihi, neſcio qui, viſere:
endi in lembum, atque ad navim advehor, atque ego
n conſpicio forma eximia mulierem,
us quam advexit meus matri ancillam ſuæ.
am ego poſtquam aſpexi, non ita amo ut ſane ſolent

Homi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Homines : ſed eodem pacto, ut inſani ſolent.
Amavi hercle equidem ego olim in adoleſcentia :
Verum ad hoc exemplum nunquam, ut nunc inſanio.
Vnum quidem hercle jam ſcio, periiſſe me.
Voſmet videte cæterum quanti ſiem.
Nunc hoc profecto ſic eſt, hæc illa eſt capra.
Sed ſimia illa atque hœdus timeo quid velint.
Sed conticeſcam. vicinum eccum : exit foras.

ACTVS II. SCENA II.

LYSIMACHVS, DEMIPHO, LORARII.

PRofecto ego illunc hircum caſtrari volo,
Ruri qui nobis exhibet negotium.
D. Nec omen illud mihi, nec auſpicium placet.
Quaſi hircum, metuo, ne uxor me caſtret mea,
Atque illius hæc nunc ſimiæ parteis ferat.
Ly. I tu hinc ad villam, atque iſtos raſtros villico
Piſto ipſi facito coram ut tradas in manum,
Vxori facito ut nuncies, negotium
Mihi eſſe in urbe, ne me expectet : nam mihi
Tres hodie lites judicandas dicito.
I, & hoc memento dicere. Lo. nunquid amplius?
Ly. Tantum eſt. D. Lyſimache ſalve. Ly. euge, & tu Demipho,
Salveto. quid agis? quid fit? D. quod miſerrimus.
Ly. Dii melius faxint! D. dii hoc quidem faciunt. Ly. quid eſt?
D. Dicam, ſi tibi videam eſſe operam, aut otium.
Ly. Quanquam negotium eſt, ſi quid vis, Demipho,
Non ſum occupatus unquam amico operam dare.
D. Benignitatem tuam mihi experto prædicas.
Quid tibi ego ætatis videor? Ly. Acheruntìcus
Senex, vietus, decrepitus. D. pervorſe vides.
Puer ſum, Lyſimache, ſeptuennis. Ly. ſanun' es?
Qui puerum te eſſe dicas? D. vera prædico.
Ly. Modo hercle in mentem venit, quid tu diceres:
Senex cum extemplo eſt, jam nec ſentit, nec ſapit.
Ajunt ſolere eum rurſum repueraſcere.
D. Immo bis tanto valeo quam validi prius.
Ly. Bene hercle factum, & gaudeo. D. immo ſi ſcias,
Oculis quoque etiam plus jam video, quam prius.

Ly. Bene

. Bene eſt. D. malam rem dico. LY. jam iſtuc
non bonum eſt.
Sed auſimne ego tibi eloqui, ſi quid velim?
. Audacter. D. animum advorte. LY. fiet ſedulo.
Hodie ire in ludum occœpi litterarium?
mache: ternas ſcio jam. LY. quid ternas?
D. amo.
Tun' capite cano amas, ſenex nequiſſime?
Seu canum, ſeu iſtuc rutilum, ſive atrum eſt, amo.
Ludificas nunc tu me hic, opinor, Demipho.
Decide collum, ſi falſum eſt tibi uti loquar:
ut ſcias me amare, cape cultrum, ſeca
tum vel aurem, vel tu naſum, vel labrum.
overo me, ſeu ſecari ſenſero,
mache, autor ſum uti me amando hic enices.
Si unquam vidiſti pictum amatorem, hem il-
lic eſt:
meo quidem animo vetulus, decrepitus ſenex
tidem eſt, quaſi ſit ſignum pictum in pariete.
Nunc tu me credo caſtigare cogitas.
Egon' te? D. nihil eſt jam, quod tu mihi ſuc-
cenſeas.
re tale ante alii ſpectati viri.
anum amare eſt, humanum autem ignoſcere
eſt.
is me objurga. huc non voluntas me impulit.
Quin non objurgo. D. at ne deteriorem tamen
facto ducas. LY. egone te? ah ne Dii ſiverint
Vide ſis modo etiam. LY. viſum'ſt. D. certen'?
LY. perdis me.
homo ex amore inſanit. nunquid vis? D. vale.
Ad portum propero: nam ibi mihi negotium
eſt.
ene ambulato. LY. bene valeto. D. bene ſit tibi.
mihi quoque etiam eſt ad portum negotium.
adeo illuc ibo. Sed optime gnatum meum
e; eccum operiar hominem: hoc nunc mihi
viſo eſt opus,
perſuadere quomodo potis ſiem,
lam vendat, neve det matri ſuæ:
ei dono advexe audivi. ſed præcauto opus eſt,
d illam me animum adjeciſſe aliqua ſentiat.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA III.

CHARINVS, DEMIPHO.

HOmo me miſerior nullus eſt æque, opinor,
Neque advorſa cui ſint plura ſempiterna.
Satin' quicquid eſt, ut quam rem agere occœpi
Proprium nequit mihi evenire quod cupio?
Ita mihi mala res objicitur aliqua,
Bonum quæ meum comprimit conſilium.
Miſer amicam mihi paravi animi cauſſa, pretio;
Ratus clam patrem meum poſſe habere.
Is reſcivit, & vidit, & perdidit me.
Neque is cum roget, quid loquar, cogitatum eſt;
Ita animi in pectore incerti certant decem.
Nec quid corde nunc conſilii capere poſſim
Scio, tantus cum cura meo eſt error animo:
Dum ſervi mei perplacet mihi conſilium,
Dum rurſus haud placet, nec pater potis videtur
Induci, ut putet matri ancillam emptam eſſe illam.
Nunc ſi dico, ut res eſt, atque illam mihi me
Emiſſe indico, quemadmodum exiſtimet me?
Atque illam abſtrahat, trans mare hic venum aſportet.
Scio ſævus quam ſit domo doctus. igitur hoccine eſt
Amare? arare mavelim, quam ſic amare.
Iam hinc olim invitum domo extruſit ab ſeſe.
Mercatum juſſit ire, ibi hoc malum inveni. ubi
Voluptatem ægritudo vincat, quid ibi ineſt amœni?
Nec quicquam abdidi, abſcondidi, abſtruſam habebam.
Muſca eſt meus pater, nihil poteſt clam illum haberi.
Nec ſacrum nec tam profanum quicquam eſt, quin
Ibi illico adſit. nec qui rebus meis
Confidam, mihi nulla ſpes in corde certa eſt.
D. Quid illuc eſt, quod ſolus ſecum fabulatur filius?
Sollicitus mihi, neſcio quare, videtur. C. atate!
Meus pater hic quidem eſt, quem video: ibo, alloquar. Quid fit, pater?
D. Vnde incedis? quid feſtinas, gnate mi? C. recte, pater.
D. Ita volo. ſed iſtuc quid eſt, tibi quod commutatu'ſt color?

Nun-

quid tibi dolet? C. neſcio, quid meo animo eſt ægre, pater:
ea hac nocte non quievi ſatis mea ex ſententia.
Per mare ut vectus, nunc oculi terram mirantur tui
is. C. opinor. D. id eſt profecto. verum actutum abſceſſerit.
o edepol palles: ſi ſapias, eas ac decumbas domi.
Otium non eſt; mandatis rebus prævorti volo.
Cras agito, perendie agito. C. ſæpe ex te audivi, pater:
mandatæ omnes ſapientes primum prævorti decet. (tiam.
ge igitur, nolo adverſari tuam adverſus ſenten-
alvus ſum, ſiquidem iſti dicto ſolida & perpetua eſt fides. (vocat?
uid illuc eſt, quod ille ſolus ſe in conſilium ſe-
non vereor ne, illam me amare. hic potuerit reſciſcere. (ut ſolent.
pe haud etiam quicquam inepte feci, amantes
es adhuc quidem hercle in tuto'ſt: nam hunc neſcire ſat ſcio
la amica. quod ſi ſciret, eſſet alia oratio.
Quin ego hunc aggredior de illa? C. quin ego hinc me amolior?
go, ut quæ mandat amicus, amicis tradam. D. Imo mane.
ula etiam ſuſcitare prius volo. C. dic quid velis.
ſquene valuiſti? C. perpetuo recte, dum quidem illic fui.
m in portum huc ut ſum advectus, neſcio qui animus mihi dolet.
auſea edepol factum credo. verum actutum abſceſſerit.
quid ais? ecquam tu advexti tuæ matri ancillam Rhodo?
dvexi. D. quid? ea ut videtur mulier? C. non edepol mala. (tentia.
morata eſt? C. nullam vidi melius, mea ſen-
ic quidem edepol viſa eſt, cum illam vidi. C. eho! an vidiſti, pater?
idi, verum non ex uſu noſtro eſt, neque adeo placet.

C. Qui

C. Qui vero? D. quia non noſtra formam hab
dignam domo.
Nihil opus nobis ancilla, niſi quæ texat, quæ mola
Lignum cædat, penſum faciat, ædis verrat, vapule
Quæque habeat cotidianum familiæ coctum cibun
Horunc illa nihilum quicquam facere poterit ac
modum.
C. Ea cauſſa equidem illam emi, dono quam d
rem matri meæ.
D. Ne duis, neu te advexiſſe dixeris. C. Dii m
adjuvant.
D. Labefacto paulatim. verum quod præterii dicer
Neque illa matrem ſatis honeſte tuam ſequi poter
comes,
Neque ſinam. C. qui vero? D. quia illa forma ma
trem familias
Flagitium ſit, ſi ſequatur: quando incedat per via
Contemplent, conſpiciant omnes, nutent, nictent
ſibilent,
Vellicent, vocent, moleſti ſint, occentent oſtium
Impleantur meæ fores elogiorum carbonibus.
Atque ut nunc ſunt male dicentes homines, uxor
meæ (eſt opus
Mihique objectent lenocinium facere: nam quid e
C. Hercle quin tu recte dicis, & tibi aſſentior ego
Sed quid illa nunc fiet? D. recte. ego emero ma
tri tuæ (mala
Ancillam viraginem aliquam non malam, form
Vt matrem addecet familias: aut Syram, aut Æ
gyptiam:
Ea molet, conficiet penſum, pinſetur flagro, nequ
Propter eam qnicquam eveniet noſtris foribus fla-
gitii.
C. Quid ſi igitur reddatur illi, unde empta eſt?
D. minime gentium.
C. Dixit ſe redhibere, ſi non placeat. D. nihil iſtoc
opu'ſt: (fidem
Litigare ego nolo vos, neque tuam autem accuſari
Multo ædepol, ſi quid faciundum eſt, facere damni
mavolo,
Quam opprobramentum aut flagitium muliebre ef-
ferri domo:
Me tibi illam poſſe opinor luculente vendere.

C. Dum

C. Dum quidem hercle ne minoris vendas, quam ego emi, pater.
(mihi,
D. Tace modo, ſenex eſt quidam, qui olim mandavit
Vt emerem ad iſtam faciem. C. at mihi quidam adoleſcens, pater,
Mandavit ad illam faciem, ita ut illa eſt, mulierem emerem ſibi.
D. Viginti minis opinor poſſe me illam vendere.
C. At ego ſi velim, jam dantur ſeptem & viginti minæ.
D. At ego. C. quin ego, inquam. D. at neſcis, quid dicturus ſum, tace.
(ſient.
Treis minas accudere etiam poſſum, ut triginta
C. Quo vortiſti? D. ad illum qui emit. C. ubinam eſt is homo gentium?
D. Eccum illum video; jubet quinque me addere etiam nunc minas
C. Hercle illunc dii infelicent, quiſquis eſt. D. ibidem mihi
(mihi.
Etiam nunc annutat, addam ſex minas. C. ſeptem
Nunquam ædepol me vincet hodie. commodis poſcit, pater.
D. Nequicquam poſcit, ego habebo. C. at illic pollicitus eſt prior.
D. Nihili facio. C. Quinquaginta poſcit. D. non centum datur.
(tiam?
Potine, ut ne licitere adverſum animi mei ſenten-
Maximam hercle habebis prædam. ita ille eſt, cui emitur, ſenex.
Sanus non eſt ex amore illius; quod poſces, feres.
C. Certo ædepol adoleſcens ille, cui ego emo, efflictim perit
Ejus amore. D. multo hercle ille magis ſenex, ſi tu ſcias.
(nior
C. Nunquam ædepol fuit, neque fiet ille ſenex inſa-
Ex amore, quam ille adoleſcens, cui ego do hanc operam, pater.
D. Quieſce, inquam, iſtanc rem ego recte videro. C. quid agis? D. quid eſt?
C. Non ego illam mancupio accepi. D. ſed ille illam accepit. ſine.
C. Non potes tu lege vendere illam. D. ego aliquid videro.

C. Poſt autem communis eſt illa mihi cum alio; qui p
ſcio
Quid ſit ei animi, venirene eam velit, an non velit?
D. *Ego ſcio velle.* C. *at pol ego eſſe credo aliquem,*
qui non velit.
D. Quid id mea refert? C. quia illi ſuam rem eſſe
æquum eſt in manu.
D. Quid ais? C. communis mihi illa eſt cum alio
is nunc hic non adeſt.
D. Prius reſpondes, quam rogo. C. prius tu emis,
quam vendo, pater.
Neſcio, inquam, velit ille illam, nec ne, abalienarier.
D. Quid illic quidam, qui mandavit, cum ille no-
let? nihil agis.
Nunquam ædepol quiſquam illam habebit potius,
quam ille, quem ego volo.
Certum eſt. C. cenſen' certum eſſe? D. quin ad na-
vim jam hinc eo.
Ibi venibit. C. vin'me tecum illo ire? D. nolo.
non placet.
Meliu'ſt te, quæ ſunt mandatæ res tibi, prævortier.
C. Tu prohibes. D. at tu excuſato, te feciſſe ſedulo.
Ad portum ne bitas, dico jam tibi. C. auſcultabitur.
D. Ibo ad portum, & ne hic reſciſcat cauto opu'ſt:
non ipſe emam,
Sed Lyſimacho amico mandabo, is ſe ad portum
dixerat
Ire dudum. ſed me moror, cum hic aſto. C. nul-
lus ſum. occidi.

ACTVS II. SCENA IV.

CHARINVS, EVTYCHVS.

PEntheum diripuiſſe ajunt Bacchas: nugas maxi-
mas (her.
Fuiſſe credo, præut quo pacto ego divorſus diſtra-
Cur ego vivo? cur non morior? quid mihi eſt in
vita boni?
Certum eſt, ibo ad medicum, atque me ibi toxico
morti dabo. (vere.
Quando mihi adimitur, qua cauſſam vita cupio vi-
E. Mane, mane obſecro, Charine. C. qui me re-
vocat? E. Eutychus,
Tuus amicus, & ſodalis, ſimul vicinus proximus.
C. Non

C. Non tu ſcis, quantum malarum rerum ſuſti-
neam? E. ſcio.
Omnia ego iſtæc auſcultavi ab oſtio, omnem rem
(ſcio.
C. Quid id eſt, quod ſcis? E. tuus pater vult ven-
dere. C. rem tenes.
E. Tuam amicam. C. nimium multum ſcis. E. tuis
ingratiis.
C. Plurimum tu ſcis: ſed qui ſcis eſſe amicam il-
lam meam?
E. Tute heri ipſus mihi narraſti. C. ſatin', ut ob-
litus ſui,
Tibi me narraviſſe! E. haud mirum factum eſt.
C. te nunc conſulo.
Reſponde, quo leto cenſes me ut peream potiſſi-
mum?
. Non taces? cave iſtuc dixis. C. quid vis me igi-
tur dicere?
. Vin' patri ſublinere pulcre me os tuo? C. ſane
(volo.
. Viſne eam ad portum? C. qui potius, quam vo-
les? E. atque eximam
ulierem precio? C. qui potius, quam auro ex-
pendas? E. unde at id?
Achillem orabo, aurum mihi det, Hector qui
expenſus fuit?
Sanun' es? C. pol ſanus ſi ſim, non te medi-
cum mihi expetam.
Tanti quanti poſcit, vin' tanti illanc emi? C. au-
ctarium
jicito, vel mille nummûm plus quam poſcet.
E. jam tace.
quid ais? unde erit argentum, quod des, cum
poſcet pater?
Invenietur, exquiretur, aliquid fiet. E. enicas.
iſtuc aliquid fiet, metuo. C. quin taces? E. mu-
to imperas.
Satin' iſtuc mandatu'ſt? E. potin', ut aliud cu-
res? C. non poteſt.
Bene vale. C. non ædepol poſſum, prius quam
tu ad me redieris.
Melius ſanus ſis. C. vale, & vince, & me ſer-
va. E. ego fecero.
i maneto me. C. ergo actutum face cum præ-
da ut recipias.

ACTVS III. SCENA I.

LYSIMACHVS, PASICOMPSA.

AMice amico operam dedi, vicinus quod rogavit,
Hoc emi mercimonium, mea es tu, ſequere ſane.
Ne plora nimis, ſtulte facis, oculos corrumpis tales.
Quid eſt tibi? quid? quod rideas magis eſt, quam
quod lamentere.
P. Amabo ecaſtor, mi ſenex, eloquere. L. exquire
quid vis. (facias,
P. Cur emeris me. L. tene ego? ut quod imperetur
Item quod tu mihi imperes, ego faciam. P. facere
certum eſt,
Pro copia & ſapientia, quæ te velle arbitrabor.
L. Laborioſi nihil tibi quicquam operis imperabo.
P. Namque edepol equidem, mi ſenex, non didici
bajulare,
Nec pecua ruri paſcere, neque pueros nutricare.
L. Bona ſi eſſe vis, bene erit tibi. P. tum pol ego
perii miſera.
L. Qui? P. quia illic unde advecta huc ſum, ma-
lis bene eſſe ſolitum'ſt:
Nec mos meu'ſt ut prædicem, quod ego omnes ſci-
re credam.
L. Oratio ædepol pluris eſt hujus, quam quanti
hæc emta eſt:
Quaſi dicas nullam mulierem bonam eſſe. P. haud
equidem dico. (debo.
L. Rogare hoc unum te volo. P. roganti reſpon-
L. Quid ais tu? quod nomen tibi dicam eſſe? P. Pa-
ſicompſæ.
L. Ex forma nomen inditum eſt. ſed quid ais, Paſi-
compſa?
Poſſin' tu, ſi uſus venerit, ſubtemen tenue nere?
P. Poſſim. L. ſi tenue ſcis, ſcio te uberius poſſe nere.
P. De lanificio neminem metuo, una ætate quæ ſit.
L. Bonam hercle te, & frugi arbitror, matura jam
inde ætate,
Quoniam ſcis facere officium tuum. P. Pol à mu-
liere docta didici.
Operam accuſari non ſinam meam. L. hem iſtæc
hercle res eſt. (ginta
Ovem etiam tibi ancillam dabo natam annos ſexa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

uliarem. P. mi ſenex, tam vetulam? L. ge-
neris Græci eſt.
n ſi curabis, perbona eſt, tondetur nimium ſcite.
Honoris cauſſa quicquid eſt, quod dabitur, gra-
tum habebo.
(bitrere.
Nunc mulier, ne tu fruſtra ſis, mea non eſt, ne ar-
Dic igitur quæſo, cuja ſum? L. tuo hero red-
empta es rurſum.
(mihi,
redemi te, ille me oravit. P. animus rediit
ecum ſervatur fides. L. bono animo es, liberabit
te homo; ita edepol deperit te, atque hodie
primum vidit.
Ecaſtor jam biennium eſt, cum mecum rem cœ-
pit habere:
c quando amicum te ſcio eſſe illius, indicabo.
Quid ais tu, jam biennium eſt, cum tecum ha-
bet rem? P. certo.
(cum,
ter nos conjuravimus, ego cum illo, & ille me-
cum viro, & ille cum muliere, niſi cum illo,
aut ille mecum,
(tales!
er ſtupri cauſſa caput limaret. L. dii immor-
n cum uxore non cubet? P. amabo, an mari-
tus ille eſt?
ne eſt, neque erit. L. nolim quidem. P. homo
hercle perjuravit.
um adoleſcentem plus amo. L. puer eſt ille
quidem, ſtulta.
(derunt.
illi quidem haud ſane diu eſt cum dentes exci-
uid dentes? L. nihil eſt. ſequere ſis huc me.
diem unum oravit,
ud me perhiberem ſibi locum ideo, quia uxor
ruri eſt.

ACTUS III. SCENA II.

DEMIPHO.

Andem impetravi, ut egomet me corrumpe-
rem.
a eſt amica clam uxore mea, & filio.
m eſt, antiqua recolam, & ſervibo mihi.
ſo jam ſpacio, breve quod vitæ reliquum eſt,
tate, vino & amore delectavero.
hanc ſe bene habere ætatem nimio eſt æquius.
ſcens cum ſis, tum, cum eſt ſanguis integer,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Rei tuæ quærendæ convenit operam dare.
Demum igitur cum ſenex ſis, tunc in otium
Te, dum poteſtur, colloces: ſi vales, id jam lucro eſt
Quod vivis. hoc, ut dico, factis perſequar.
Interea tamen huc intro ad me inviſam domum.
Vxor me expectat jamdudum eſuriens domi.
Iam jurgio enicabit ſi intro rediero.
Verum hercle poſtremo utut eſt, non ibo tamen,
Sed hunc vicinum prius conveniam, quam domum
Redeam: ut mihi ædeis aliquas conducat volo,
Vbi habitet iſtæc mulier. atque eccum it foras.

ACTVS III. SCENA III.

LYSIMACHVS, DEMIPHO.

ADducam ego illum jam ad te, ſi convenero.
D. Me dicis? L. quid ais Demipho? D. eſt mulier domi?
L. Quid cenſes? D. quid ſi viſam? L. quid properas? mane.
D. Quid faciam? L. quod opus eſt facto, facito ut cogites. (exiſtimo,
D. Quid cogitem? equidem hercle opus hoc facto
Vt illuc introeam. L. itane vero vervex introeas?
D. Quid aliud faciam? L. prius hoc auſculta atque adis.
Prius etiam eſt, quod te facere æquum cenſeo.
Nam nunc ſi illo introieris, amplecti voles,
Confabulari atque oſculari. D. tu quidem
Meum animum geſtas, ſcis quid acturus ſiem.
L. Pervorſe facies. D. quodne ames? L. tanto minus:
Iam plenus ætatis, animaque fœtida,
Senex hircoſus, tu oſculere mulierem?
Vtine adveniens vomitum excutias mulieri?
D. Scio pol te amare, quom iſtæc præmonſtras mihi.
Quid ſi igitur (unum factum hoc ſi cenſes) coquum
Aliquem arripiamus, prandium qui percoquat
Apud te hic uſque ad veſperum? L. hem! iſtuc cenſeo.
Nunc tu ſapienter loquere, atque amatorie.
D. Quid ſtamus? quin ergo imus? atque obſonium
Curamus, pulcre ut ſimus? L. equidem te ſequor,
Atque hercle invenies tu locum illi, ſi ſapis.

Nullum

illum hercle præter hunc diem, illa apud me erit:
tuo ego uxorem, cras ſi rure redierit,
illam hic offendat. D. res parata eſt; ſequere me.

ACTVS III. SCENA IV.

CHARINVS, EVTYCHVS.

Vmne ego homo miſer, qui nuſquam bene queo quieſcere?
omi ſum, foris eſt animus: ſin foris ſum, animus domi eſt:
mihi in pectore atque in corde facit amor incendium.
acrumæ oculos defendant, jam ardeat credo ca- (put:
n teneo, ſalutem amiſi, redeat, an non, neſcio.
pprimit pater, (quod dixit) exſulatum abiit ſalus.
odalis, quod promiſit, fecit, non abiit ſalus.
tandem jam, ſi podagroſis pedibus eſſet Eutychus,
rtu rediiſſe potuit. id illi vitium maximum'ſt,
d nimis tardus eſt, advorſum mei animi ſententiam.
iſne eſt, quem currentem video? ipſus eſt. ibo (obviam.
im atque hominum, quæ ſpectatrix atque hera eadem es hominibus,
n ſperatam cum obtuliſti hanc mihi, tibi grates (ago.
quid reſtat? eheu diſperii! vultus neutiquam hujus placet:
tis incedit, pectus ardet, hæreo, quaſſat caput.
che. E. heu Charine! C. priuſquam recipias anhelitum,
verbo eloquere, ubi ego ſum? hic, an apud (mortuos?
eque apud mortuos, neque hic es. C. ſalvus ſum, immortalitas
data eſt. hic emit illam. pulchre os ſublevit pa- (tri.
trabilior qui vivit, nullus eſt. dic obſecro,
que hic, neque Acherunti ſum, ubi ſum? E. nuſquam gentium.
iſperii! illæc interemit me modo hic oratio.
ſa eſt oratio, cum rem aveas, longinquum loqui.
quid eſt, ad capita rerum perveni. E. primum omnium
mus. C. quin tu illud potius nuncias, quod neſcio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

E. Mulier eſt alienata abs-te. C. Eutyche, capital
facis.
E. Qui? C. quia æqualem & ſodalem civem liberum enicas.
E. Ne dii ſirint! C. demiſiſti gladium in jugulum, jam cadam.
E. Quæſo hercle, animum ne deſponde. C. nullus eſt quem deſpondeam.
Loquere porro aliam malam rem: cui eſt empta? E. neſcio.
Iam addicta, atque abducta erat, cum ad portum venio. C. væ mihi! (jacis.
Montes tu quidem mali in me ardentes jamdudum
Perge, excrucia carnifex, quandoquidem occœpiſti ſemel. (die fuit.
E. Nec tibi iſtuc magis eſt dividiæ, quam mihi ho-
C. Dic, quis emit? E. neſcio hercle. C. hem! iſtucine eſt operam dare
Bonum ſodalem? E. quid me facere vis? C. idem, quod me vides, (foret,
Vt pereas. quin percontatus es, hominis quæ facie
Qui illam emiſſet? eo ſi pacto poſſet indagarier
Mulier. E. heu me miſerum! C. flere omitte, iſtuc quod nunc agis. (tuam
E. Quid ego feci? C. perdidiſti me & fidem mecum
E. Dii ſciunt culpam meam iſtic non eſſe ullam C. euge papæ! (tibi
Deos abſentes teſtes memoras: qui ego iſtuc credam
E. Quin tibi in manu eſt, quod credas: ego quod dicam, id mihi mea in manu eſt.
C. De iſtac re argutus es, ut par pari reſpondeas
Ad mandata claudus, cœcus, mutus, mancus, debilis
Promittebas te os ſublinere meo patri. egome credidi (me
Homini docto rem mandare. is lapidi mando max
E. Quid ego facerem? C. quid tu faceres? men rogas? requireres,
Rogitares, quis eſſet, aut unde eſſet, qua proſapia
Civiſne eſſet, an peregrinus. E. civem eſſe ajebat Atticum.
C. Vbi habitaret, invenires ſaltem, ſi nomen nequi
E. Nemo ajebat ſcire. C. at ſaltem hominis faciem exquireres.

E. Fec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Feci. C. qua forma eſſe ajebant ergo? E. ego dicam tibi:
num, varum, ventrioſum, bucculentum, brevicu- lum, (tulum.
bnigris oculis, oblongis malis, panſam aliquan-
Non hominem mihi, ſed theſaurum, neſcio quem, memoras mali.
nquid eſt, quod dicas aliud de illo? E. tantum quod ſciam.
Edepol næ ille oblongis malis dedit mihi ma- gnum malum. (me.
n poſſum durare: certum eſt exulatum hinc ire
l quam capiam civitatem, cogito potiſſimum:
gara, Eretriam, Corinthum, Chalcidem, Cre- tam, Cyprum, (tiam.
yonem, Gnidum, Zacynthum, Lesbiam, Bœo-
Cur iſtuc cœptas conſilium? C. quia enim af- flictat me amor.
Quid tu ais? quid, cum illuc, quo nunc ire pari- tas, veneris? (pia,
ibi amare forte occipias, atque item ejus ſit ino-
n inde porro aufugies: deinde item illinc, ſi item evenerit. (gæ?
i modus tibi exilio tandem eveniet? qui finis fu-
æ patria aut domus tibi ſtabilis eſſe poterit? dic mihi. (tas?
do ſi hac urbe abis, amorem te hic relicturum pu-
id forte ita, ſat animo acceptum eſt certo, id pro certo ſi habes.
anto te ſatius eſt, rus aliquo abire, ibi eſſe, ibi vivere, (facit?
eo dum illius te cupiditas atque amor miſſum
Iam dixiſti? E. dixi. C. fruſtra dixti. hoc mihi certiſſimum eſt; (poſtea
domum, patrem atque matrem, ut meos ſalutem,
m patrem patria hac effugiam, aut aliquid ca- piam conſilii.
Vt corripuit ſe repente, atque abiit! heu miſero mihi! (via.
ille abierit, mea factum omnes dicent eſſe igna-
tum eſt præconum jubere jam quantum eſt con- ducier, (rem illico
i illam inveſtigent, qui inveniant. poſt ad præto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ibo, orabo ut conquiſitores det mihi in vicis omnibus:
Nam mihi nihil relicti quicquam aliud jam eſſe intellego.

ACTVS IV. SCENA I.

DoripPA *mulier*, Syra *anus*.

QVoniam à viro ad me rus advenit nuncius,
Rus non iturum, feci ego ingenium meum,
Reveni, ut illum perſequar, qui me fugit.
Sed anum non video conſequi noſtram Syram,
Atque eccam, incedit tandem. quin is ocius?
S. Nequeo mecaſtor, tantum hoc oneris eſt, quod fero.
D. Quid oneris? S. annos octoginta, & quatuor:
Et eodem accedit ſervitus, ſudor, ſitis:
Simul hæc, quæ porto, deprimunt. D. alliquid cedo,
Qui hanc vicini noſtri aram augeam, Syra.
S. Da ſane hanc virgam lauri. D. abi tu intro. S. eo.
D. Apollo, quæſo te, ut des pacem propitius,
Salutem & ſanitatem noſtræ familiæ,
Meoque ut parcas gnato pace propitius.
S. Diſperii, perii miſera, væ miſeræ mihi!
D. Satin' tu ſana es, obſecro? quid ejulas?
S. Dorippa mea, Dorippa! D. quid clamas, obſecro?
S. Neſcio quæ eſt mulier intus hic in ædibus.
D. Quid? mulier? S. mulier meretrix. D. veron'? S. ſerio.
Nimium ſcis ſapere, ruri quæ non manſeris.
Quamvis inſipiens poterat perſentiſcere
Illam eſſe amicam tui viri belliſſimi.
D. Credo mecaſtor. S. i hac mecum, ut videas ſimul
Tuam Alcumenam pellicem, Iuno mea.
D. Ecaſtor vero iſtuc eo quantum poteſt.

ACTVS IV. SCENA II.

Lysimachvs.

PArumne eſt hoc malæ rei, quod amat Demipho,
Ni ſumptuoſius inſuper etiam ſiet?
Decem vocaſſet ſi ad cœnam ſummos viros,
Nimium obſonavit, ſed coquos, quaſi in mari
Solet hortator remiges hortarier,
Ita hortabatur: egomet conduxi coquum:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

eum demiror non venire, ut juſſeram.
qui hinc nam à nobis exit? aperitur foris.

ACTVS IV. SCENA III.

ORIPPA *mulier*, LYSIMACHVS *vir*.

I ſerior mulier me nec fiet, nec fuit,
Tali viro quæ nupſerim. heu miſeræ mihi!
! cui te, & tu quæ habeas, commendes viro?
! cui decem talenta dotis detuli,
ut viderem! ut ferrem has contumelias!
erii hercle. rure jam rediit uxor mea:
ſe eam credo mulierem in ædibus.
quæ loquatur, exaudire hinc non queo.
dam propius. D. væ miſeræ mihi! L. immo mihi. (miſer.
iſperii! L. ego quidem hercle oppido perii
. ut omnes te Demipho dî perduint.
ol hoc eſt, ire quod rus meus vir noluit.
uid nunc ego faciam, niſi ut adeam, atque alloquar?
ſalvere ſuus vir uxorem ſuam.
i fiunt ruſtici. D. pudicius
nt illi, quam qui non fiunt ruſtici.
unquid delinquunt ruſtici? D. ecaſtor minus
urbani, & multo minus mali quærunt ſibi.
uid autem urbani deliquerunt? dic mihi.
ja illa mulier intus eſt? L. vidiſtine eam?
di. L. cuja ea ſit, rogitas? D. reſciſcam tamen.
hercle. ſcin'? an tu me tentas ſciens?
in' dicam cuja eſt illa? illa ædepol. væ mihi!
o quid dicam. D. hæres? L. haud vidi magis.
in dicis? L. quin, ſi liceat. D. dictum oportuit.
on poſſum, ita inſtas, urges quaſi pro noxio.
, innoxius audacter quidvis dicito. L. dicam.
c igitur. L. ego dicam. D. atqui dicundum
ſt tamen. (agis.
a eſt. num etiam vis nomen dicam? D. nihil
eſto teneo, innoxia es. L. qua noxia?
idem illa eſt. D. quæ illa eſt? L. illa. D. io
la!
n ſi nihil uſus eſſet, jam non dicerem.
on tu ſcis, quæ ſit illa? L. immo etiam ſcio.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

De iſtac ſum judex captus. D. Iudex? jam ſcio.
Huc tu in conſilium iſtam advocaviſti tibi!
L. Immo ſequeſtro mihi data eſt. D. intellego.
L. Nihil hercle iſtius quicquam eſt. D. numero purgitas.
L. Nimium negotii repperi. enimvero hæreo.

ACTVS IV. SCENA IV.

Coqvvs, Lysimachvs, Dorippa, Syra.

AGite, ite actutum. nam mihi amatori ſeni
Coquenda'ſt cœna. atq; equidem cum recogito,
Nobis coquenda eſt, non cui conducti ſumus:
Nam qui amat, quod amat, ſi id habet, id habet pro cibo:
Videre, amplectier, oſcularier, alloqui.
Sed nos confido onuſtos redituros domum.
Ite hac. ſed eccum, qui nos conduxit, ſenex.
L. Ecce autem perii! coquus adeſt. C. advenimus.
L. Abi. C. quid abeam? L. 'ſt! abi. C. abeamne? L. abi.
C. Non eſtis cœnaturi? L. jam ſaturi ſumus.
St! interii. D. quid ais tu? etiamne hæc illi tibi
Iuſſerunt ferri, quos inter judex datus?
C. Hæccine tua eſt amica, quam dudum mihi
Te amare dixti, cum obſonabas? L. non taces?
C. Satis ſcitum filum mulieris. verum hercle, annet hoc? (lus.
L. Abin' directus? C. haud mala eſt. L. at tu ma-
C. Scitam hercle, opinor, ſatis concubinam hanc. L. non abis?
Non ego ſum, qui te dudum conduxi. C. quid eſt?
Immo hercle tu iſtic ipſus. L. væ miſero mihi,
C. Nempe uxor ruri eſt tua, quam dudum dixeras
Te odiſſe æque atque angueis. L. egon' iſtuc dixi tibi?
C. Mihi quidem hercle. L. ita me amabit Iuppiter,
Vxor, ut ego illud nunquam dixi. D. etiam negas?
C. Non te odiſſe ajebat, uxorem verum ſuam.
D. Palam iſtæc fiunt te me odiſſe. L. quin nego.
C. Et uxorem ſuam ruri eſſe ajebat. L. hæc ea eſt.
Quid mihi moleſtus? C. quia me non noviſſe ais.
Ni metuis tu iſtanc? L. ſapio. nam mihi unica eſt

C. Vin'

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

in' me experiri? L. nolo. C. mercedem cedo
as petito, dabitur. nunc abi. heu miſero mihi!
ego verum illud verbum eſſe experior vetus:
QVID mali eſſe propter vicinum malum.
r hic aſtamus? quin abimus? incommodi
d tibi evenit, non eſt culpa mea.
uin me eradicas miſerum. C. ſcio jam, quid
elis. (ibitur,
e hinc me abire vis. L. volo, inquam. C. ab-
mam dato. L. dabitur. C. dari ergo ſis jube.
oteſt interea dum illi ponunt. L. quin abis?
ut moleſtus ne ſis? C. agite, apponite
ium iſtuc ante pedes illi ſeni.
aſa, aut mox, aut cras jubebo abs te peti.
mini. L. fortaſſe te iſtum mirari coquum,
venit, atque hæc attulit. dicam quid eſt.
on miror, ſi quid damni facis, aut flagitii.
ol ego patiar, ſic me nuptam tam male,
que in ædes ſic ſcorta obductarier.
i, rogato meum patrem verbis meis,
iat ad me jam ſimul tecum huc. S. eo.
eſcis negotii quid ſit uxor, obſecro?
eptis verbis jam jusjurandum dabo,
nquam quicquam cum illa. jamne abiit Syra?
hercle! ecce autem hæc abiit, væ miſero mihi!
, vicine, dii deæque perduint,
um amica, cumque amationibus:
cione implevit me indigniſſime.
ivit hoſtis: domi uxor eſt acerrima.
l forum, atque Demiphoni hæc eloquar,
tanc capillo protracturum eſſe in viam,
inc abduxit, quo vult, ex hiſce ædibus.
uxor! uxor! quanquam tu irata es mihi,
s, ſi ſapias, hæc intro hinc auferrier:
m licebit mox cœnare rectius.

ACTVS IV. SCENA V.

SYRA *ſerva*, EVTYCHVS.

Era, quo me miſit ad patrem, non eſt domi.
Rus abiiſſe ajebant: nunc domum renuncio.
efeſſus ſum urbem totam pervenarier.
inveſtigo quicquam de illa muliere.
ater rure rediit. nam video Syram

Aſtare

Aſtare ante ædeis. Syra! S. quis eſt qui me vocat?
E. Herus atque alumnus tuus ſum. S. ſalve, alumne mi.
E. Iam mater rure rediit? reſponde mihi.
S. Sua quidem ſalute, ac familiæ omnis maxima.
E. Quid iſtuc negotii eſt? S. tuus pater belliſſimus
Amicam adduxit intro in ædis. E. quomodo?
S. Adveniens mater rure eam offendit domi.
E. Pol haud cenſebam iſtarum eſſe operarum patrem.
Etiam nunc mulier intu'ſt? S. etiam. E. ſequere me.

ACTVS IV. SCENA VI.

Syra.

Ecaſtor lege dura vivunt mulieres,
Multoque iniquiore miſeræ, quam viri.
Nam ſi vir ſcortum duxit clam uxorem ſuam,
Id ſi reſcivit uxor, impune eſt viro.
Vxor, viro ſi clam domo egreſſa eſt foras,
Viro fit cauſſa, exigitur matrimonio.
Vtinam lex eſſet eadem, quæ uxori eſt, viro:
Nam uxor contenta eſt, quæ bona eſt, uno viro;
Qui minus vir una uxore contentus ſiet?
Ecaſtor faxim, ſi itidem plectantur viri,
Si quis clam uxorem duxerit ſcortum ſuam,
Vt illæ exiguntur, quæ in ſe culpam commerent;
Plures viri ſint vidui, quam nunc mulieres.

ACTVS V. SCENA I.

Charinus.

Limen ſuperum inferumque ſalve, ſimul autem vale.
Hunc hodie poſtremum extollo mea domo patria pedem.
Vſus, fructus, victus, cultus jam mihi harunce ædium
Interemptu'ſt, interfectu'ſt, alienatu'ſt. occidi!
Dii penates, meûm parentum, familiæque Lar pater,
Vobis mando parentum meûm rem bene ut tutemini.
Ego mihi alios deos penates perſequar, alium Larem,
Aliam urbem, aliam civitatem; ab Atticis abhorreo:
Nam ubi mores deteriores increbeſcunt indies,
Vbi, qui amici, qui infideles ſint, nequeas perноſcere,

Vbi-

; id eripiatur,animo tuo quod placeat maxime:
uidem ſi regnum detur , non eſt cupita civitas.

ACTVS V. SCENA II.

EVTYCHVS, CHARINVS.

Ivûm atque hominum quæ ſpectatrix atque
hera eadem es hominibus
n ſperatam quoniam obtuliſti hanc mihi , gra-
tes ago. (fuat ?
is nam deus eſt, qui mea nunc lætus lætitia
i erat quod foris quæritabam : ibi ſex ſodales
repperi , (cum.
n , amicitiam, civitatem, lætitiam, ludum, jo-
m inventu , res decem ſimitu peſſimas peſſun-
dedi ,
inimicitiam, ſtultitiam, exitium, pertinaciam,
orem, lacrumas, exilium, inopiam, ſolitudinem.
dî quæſo conveniendi mihi ejus celerem co-
piam.
pparatus ſum , ut videtis : abjicio ſuperbiam.
net mihi comes, calator, equus, agaſo, armiger:
net ſum mihi imperator , idem egomet mihi
obedio : (es !
net mihi fero , quod uſu'ſt. ô Cupido, quantus
tu quemvis confidentem facile tuis factis facis,
em ex confidente actutum diffidentem denuo.
ogito , quonam ego illum curram quæritatum.
C. certa res eſt , (gentium :
que quærere illam , quoquo hinc abducta eſt
e mihi ulla obſtet amnis , neque mons, neque
ideo mare ,
alor ; nec frigus metuo , neque ventum, neque
grandinem.
m perpetiar , laborem ſufferam , ſolem, ſitim.
oncedam , neque quieſcam uſquam noctu, ne-
que interdius ,
profecto, quam aut amicam , aut mortem in-
eſtigavero. (voco
ſcio cuja vox ad aurem mihi advolavit. C. in-
ares viales , ut me bene tutetis. E. Iuppiter!
illic Charinus? C. cives, bene valete. E. illico
Charine. C. qui me revocat? E. ſpes , ſalus ,
ictoria.

C. Quid

C. Quid me voltis? E. ire tecum. C. alium co
tem quærite,
Non amittunt hi me comites, qui tenent. E.
ſunt ei?
C. Cura, miſeria, ægritudo, lacrumæ, lamenta
E. Repudia iſtos comites, atque huc reſpice, ac
vortere. (illi
C. Siquidem mecum fabulari vis, ſubſequere. E.
C. Male facis, properantem qui me commora
ſol abit. (recti
E. Si huc item properes, ut iſtuc properas, fac
Huc ſecundus ventus nunc eſt, cape modo vorſoria
Hic Favonius ſerenus eſt, iſtic auſter imbricus:
Hic facit tranquillitatem, iſte omnes fluctus conc
Reſpice huc ad dextram, Charine, nonne ex adv
ſo vides? (ra
Nubis atra, imberque inſtat. aſpice nunc ad ſiniſ
Cœlum ut ſplendore eſt plenum, ex adverſo vid
C. Religionem illic objecit, recipiam me ill
E. ſapis, (pede
O Charine. contra pariter fer gradum, & con
Porrige brachium, prehende. jam tenes? C. ten
E. tene.
Quo nunc ibas? C. exulatum. E. quid tibi fac
vis? C. quod miſer.
E. Ne pave, reſtituam jam ego te in gaudia an
quam is. C. eo. (de
E. Maxime quod vis audire, id audi ſis, quod g
Sta illico. nuncius advenio multum benevole
C. quid eſt?
E. Tuam amicam. C. quid eam? E. ubi ſit, e
ſcio. C. tun'? obſecro?
E. Sanam, & ſalvam. C. ubi eam ſalvam? E.
ſit ego ſcio. C. ego me mavelim.
E. Potin' ut animo ſis tranquillo? C. quid ſi a
mus fluctuat? (n
E. Ego iſtum in tranquillo & tuto ſiſtam tibi; ne
C. Obſecro te, loquere nunc ubi ſit, ubi eam vider
Quid taces? dic. enicas me miſerum tua reticent
E. Non longe hinc abeſt. C. quin ergo commo
ſtras, ſi tu vides?
E. Non video hercle nunc, ſed vidi modo. C. qu
ego videam, facis?

E. F

E. Faciam. C. longinquum iſtuc amanti eſt. E. etiam
metuis? C. omnia.
E. Commonſtrabo: amicior mihi nullus vivit, atque (is eſt,
Qui illam habet, neque quem magis mi velle melius
æquum ſiet.
. Non curo iſtunc, illam quæro. E. de illa ergo ego
dico tibi.
ane hoc non in mentem venit dudum, uti tibi dice- (rem.
. Dic igitur, ubi illa eſt? E. in noſtris ædibus.
C. ædis probas,
tu vera dicis, pulchreque ædificatas arbitror.
d quid ego iſtuc credam? vidiſtin'? an de auditu
nuncias?
Egomet vidi. C. quis eam adduxit ad vos? quis?
E. inique rogas.
Vera dicis. E nihil, Charine, te quidem quic-
quam pudet:
id tua refert, quicum iſtac venerit? C. dum iſtuc (ſiet.
Eſt profecto. C. opta ergo ob iſtuc nuncium,
quid vis tibi.
Quid ſi optabo? C. deos orato, ut ejus faciant (copiam.
Derides. C. ſervata res eſt demum, ſi illam videro.
quin ornatum hunc rejicio? heus aliquis, heus
actutum huc foras
te, illinc pallium mihi efferte. E. hem nunc tu
mihi ut places!
Optime adveniens puere, cape chlamydem, at-
que hæc. iſtinc ſta illico:
ſi hæc non ſint vera, inceptum hoc itiner perfi-
cere exequar.
Non mihi credis? C. omnia equidem credo,
quæ dicis mihi.
quin introducis me ad eam, ut videam? E. pau- (liſper mane.
Quid manebo? E. tempus non eſt introeundi.
C. enicas.
on opus eſt inquam nunc intro te ire. C. reſpon- (de mihi,
cauſſa? E. operæ non eſt. C. cur? E. quia
non eſt illi commodum.
ane commodum illi non eſt? quæ me amat,
quam ego contra amo.
bus hic ludificatur me modis. ego ſtultior
ti credam. cum moratur, chlamydem ſumam
denuo.

 E. Mane

E. Mane parumper, atque hoc audi. C. cape ſis, puer, hoc pallium. (dicerem.
E. Sane hoc non in mentem venit, dudum ut tibi
Mater irata eſt patri vehementer, quia ſcortum ſibi
Ob oculos adduxerit in ædis, dum ruri ipſa abeſt.
Suſpicatur illam amicam eſſe illi. C. zonam ſuſtuli.
E. Eam nunc rem exquirit intus. C. jam machæra eſt in manu.
E. Nam ſi eo te nunc introducam. C. tollo ampullam, atque hinc eo.
E. Heus mane, mane Charine. C. erras, me decipere haud potes.
E. Neque ædepol volo. C. quin tu ergo itiner exequi meum me ſinis?
E. Non ſino. C. ego me moror: tu puere, abi hinc intro occius.
Iam in currum aſcendi, jam lora in manus cepi meas.
E. Sanuſne es? C. quin, pedes, vos in curriculum conjicitis
In Cyprum recta, quandoquidem pater mihi exilium parat. (exequi.
E. Stultus es, noli iſtuc quæſo dicere. C. certum eſt
Operam ut ſumam ad perveſtigandum, ubi ſit illæc. E. quin domi eſt.
C. Nam hic quod dixit, id mentitus eſt. E. vera dixi equidem tibi.
C. Iam Cyprum veni. E. quin ſequere, ut illam videas quam expetis.
C. Percontatus non inveni. E. matris jam iram neglego. (cidem.
C. Porro proficiſcar quæſitum. nunc perveni Chal-
Video ibi hoſpitem Zacyntho, dico quid eo advenerim, (verit.
Rogito quis eam vexerit, quis habeat, ſi ibi inaudi-
E. Quin tu iſtas omittis nugas, ac mecum huc intro ambulas? (las.
C. Hoſpes reſpondit Zacyntho ficos fieri non ma-
E. Nihil mentitus eſt. C. ſed de amica ſeſe inaudiſſe autumat, (thin'ſt.
Hîc Athenis eſſe. E. Chalcas iſte quidem Zacyn-
C. Navem conſcendo, proficiſcor illico, jam ſum domi,
Iam redii exilio. ſalve mi ſodalis Eutyche.

Vt

valuiſti? quid parentes mei valent? cœna dabitur.
ne vocas, benigne dicis : cras apud te, nunc domi.
decet, ſic fieri oportet. E. eho! quæ tu ſomnias?
homo non ſanus eſt. C. medicari amicus quin properas?
Sequere ſis. C. ſequor. E. clementer, quæſo, calces deteris. (ni volo
llin' tu? C. jamdudum audivi. E. pacem compo-
patri cum matre: nam nunc eſt irata. C. i modo.
Propter iſtanc. C. i modo. E. ergo cura. C. quin tu ergo i modo. (no Iovi.
n propitiam reddam, quam cum propitia eſt Iu-

ACTVS V. SCENA III.

DEMIPHO, LYSIMACHVS.

Vaſi tu nunquam quicquam aſſimile hujus facti feceris.
Edepol nunquam: cavi ne quid facerem. vix vivus ſum miſer! (cet.
mea uxor propter illam tota in fermento ja-
At ego eam expurgationem habebo, ut ne ſuc-cenſeat.
equere me. ſed exeuntem filium video meum.

ACTVS V. SCENA VI.

VTYCHVS, LYSIMACHVS, DEMIPHO.

D patrem ibo, ut matris iram ſibi eſſe ſedatam ſciat.
redeo. D. placet principium. Quid agis? quid fit, Eutyche? (rei eſt?
ptima opportunitate ambo adveniſtis. L. quid
xor tibi placida, & pacata'ſt. certe dextras
nunc jam. (cio.
i me ſervant. E. tibi amicam nullam eſſe nun-
te perdant. quid negotii eſt nam quæſo iſtuc?
E. eloquar. (operam damus.
um advortite igitur ambo. L. quin tibi ambo
ui bono ſunt genere nati, ſi ſunt ingenio malo,
e culpam genere capiunt: genus ingenio improbant.
erum dicit hic. L. tibi ergo dicit. E. eo illud
verum eſt magis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam te iſtac ætate haud æquum fuerat, filio tuo
Adoleſcenti amanti, amicam emptam argento eri-
pere ſuo. (lat malus?
D. Quid tu ais? Charini amica'ſt illa? E. ut diſſimu-
D. Ille quidem illam ſeſe ancillam matri emiſſe
dixerat. (tus puer.
E. Propterea igitur tu mercatus? novus amator, ve-
L. Optime hercle: perge, ego aſſiſtam jam hinc al-
trinſecus.
Quibus eſt dictis dignus, uſque oneremus ambo.
D. nullus ſum.
L. Filio ſuo qui innocenti fecit tantam injuriam.
E. Quem quidem hercle ego, in exilium cum iret,
reduxi domum: (larva?
Nam ibat exulatum. D. an abiit? L. etiam loquere,
Temperare iſtac ætate iſtis decebat artibus.
D. Fateor. deliqui profecto. E. etiam loquere, larva?
Vacuum eſſe iſtac ted ætate iis decebat noxiis:
Itidem, ut tempus, anni, ætatem aliam aliud factum
convenit.
Nam ſi iſtuc jus eſt, ſenecta ætate ſcortari ſenes,
Vbi loci res ſumma noſtra eſt publica? D. hei, perii
miſer! (ram dare.
E. Adoleſcentes rei agendæ iſti magis ſolent ope-
D. Iam obſecro hercle habete vobis cum porcis,
cum fiſcina.
E. Redde filio, ſibi habeat. D. jam ut vult, per me
ſibi habeat licet.
E. Tempori edepol: quoniam ut aliter facias, non
eſt copiæ. (riam
D. Supplicii ſibi ſumat quid vult ipſe, ob hanc inju-
Modo pacem faciatis, oro ut ne mihi iratus ſiet.
Si hercle ſciviſſem, ſive adeo joculo dixiſſet mihi,
Se illam amare, nunquam facerem, ut illam amanti
abducerem.
Eutyche, ted' oro, ſodalis ejus es, ſerva & ſubveni.
Hunc ſenem para me clientem, memorem dices be-
neficii. (tiæ.
L. Ora ut ignoſcat delictis hujus atque adoleſcen-
D. Pergin' tu autem? eja ſuperbe invehere! ſpero
ego mihi quoque (parem,
Tempus tale eventurum, ut tibi gratiam referam
L. Miſſas jam ego iſtas artes feci. D. & quidem ego
de hinc jam. L. nihil.
Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſuetudine rurſus te animus huc inducet. D. ob-
ſecro,
(bet.
s jam ut habeatis. quin loris cædite etiam, ſi lu-
lecte dicis: ſed iſtuc uxor faciet, cum hoc reſci-
verit.
(ne time.
ihil opus, reſciſcat. E. quid iſtic? non reſciſcet,
us intro, non utibilis hic locus factis tuis,
memoramus, arbitri ut ſint, qui prætereant
per vias.
ercle quin tu recte dicis, eadem brevior fabula
: eamus. E. hic eſt intus filius apud nos tuus.
ptime eſt, illac per hortum nos domum trans-
ibimus.
utyche, hanc volo prius rem agi, quam meum
intro refero pedem.
uid iſtuc eſt? L. ſuam quiſque homo rem me-
minit. reſponde mihi:
on' ſcis non ſuccenſere mihi tuam matrem?
E. ſcio.
ide. E. me vide. L. ſatis habeo. at quæſo
hercle etiam vide.
on mihi credis? L. immo credo, ſed tamen
metuo miſer.
amus intro. E. Immo dicamus ſenibus leges
cenſeo
(que ſint.
quam abeamus, quas leges teneant, contenti-
s natus ſexaginta qui erit, ſi quem ſcibimus,
aritum ſive hercle adeo cœlibem ſcortarier,
eo nos hic lege agemus, inſcitum arbitrabi-
mur.
(lium.
quiſquam poſthac prohibeto adoleſcentem fi-
amet, & ſcortum ducat, quod bono fiat modo:
r nos quidem hercle egebit, qui ſuum prode-
erit.
s prohibuerit, plus perdet clam, quam ſi pro-
ibuerit palam.
(nes.
deo, ut ex hacce nocte primum lex teneat ſe-
alete, atque, adoleſcentes, hæc ſi vobis lex
lacet,
um hercle induſtriam, vos æquum eſt clare
audere.

FINIS MERCATORIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

PSEVDOLVS.

Dramatis Perſonæ.

PSEVDOLVS *ſervos.*
CALLIDORVS *adoleſcens.*
BALLIO *leno.*
LORARII *quatuor.*
SIMO *ſenex.*
CALLIPHO *ſenex.*
HARPAX *cacula.*
CHARINVS *adoleſcens.*
PVER.
COQVVS.
SIMIA *ſycophanta.*
PHOENICIVM *meretrix.*

ARGVMENTVM.

P Ræſentis numerat quindecim miles minas.
S imul conſignat ſymbolum, ut Phœnicium
E i det leno, eum qui cum reliquo afferat.
V enientem caculam intervortit ſymbolo,
D icens Syrum ſe Ballionis, Pſeudolus.
O pemque herili ita tetulit. nam Simiæ
L eno mulierem quem is ſuppoſuit, tradidit.
V enit Harpax verus: res palam cognoſcitur.
S enexque argentum, quod erat pactus, reddidit.

PROLOGVS.

STudete hodie mihi, bonam ſcævam affero.
Nam bona bonis ferri, reor æquom maxume;
Vt mala malis: ut, qui mali ſunt, habeant mala:
Qui boni, bona: bonos quod oderint mali,
Sunt mali: malos quod oderint boni, bonos
Eſſe oportet: voſque ideo eſtis boni, quandoquid
Semper odiſtis malos: & lege & legionibus
Hos fugitaſtis, Quirites, ſucceſſis bonis.
Huic vos nunc pariter bonam boni operam da
gregi,
Qui bonus eſt, & hodie ad bonos affert bona.
Aures, oculi, animus ſaturi fient ampliter.
In ſcenam qui jejunus aut ſitiens venerit,
Is riſu & ventre raſo vigilabit ſedulo,
Dum ridebunt ſaturi, mordebunt famelici.
Nunc ſi ſapitis, cedite jejuni atque diſcedite.
Vos ſaturi ſtate, immo ſedete, atque attendite

N

Non argumentum, neque hujus nomen fabulæ
Nunc proloquar ego, ſatis id faciet Pſeudolus;
Satis id dictum vobis puto jam, atque deputo.
Ibi lepos, joci, riſus, vinum, ebrietas; decent
Gratia, decor, hilaritas atque delectatio.
Qui quærit alia his, malum videtur quærere.
Curas malas abjicite jam, ut ocioſi hodie,
* * * *
Exporgi meliu'ſt lumbos, atque exurgere.
Plautina longa fabula in ſcenam venit.

ACTVS I. SCENA I

PSEVDOLVS *ſervus*, CALLIDORVS *adoleſcens*.

SI ex te tacente fieri poſſem certior,
Here, quæ miſeriæ te tam miſere macerant,
Duorum labori ego hominum parſiſſem lubens,
Mei te rogandi, & tui reſpondendi mihi.
Nunc quoniam id fieri non poteſt, neceſſitas
Me ſubigit, ut te rogitem. reſponde mihi:
Quid eſt quod tu exanimatus jam hos multos es dies,
Geſtas tabellas tecum, eas lacrumis lavis,
Neque tui participem conſilii quenquam facis?
Eloquere, ut quod ego neſcio, id tecum ſciam.
C. Miſere miſer ſum, Pſeudole. P. id te Iuppiter
Prohibeſſit. C. nihil hoc Iovis ad judicium attinet.
Sub Veneris regno vapulo, non ſub Iovis.
P. Licet me id ſcire quid ſit? nam tu me antidhac
Supremum habuiſti comitem conſiliis tuis.
C. Idem animus nunc eſt. P. fac me certum, quid tibi
Sit, juvabo te aut re, aut opera, aut conſilio bono.
C. Cape has tabellas, tute hinc narrato tibi,
Quæ me miſeria & cura contabefacit.
P. Mos tibi geretur. ſed quid hoc quæſo? C. quid eſt?
P. Vt opinor quærunt litteræ hæ ſibi liberos?
Alia aliam ſcandit. C. ludis me ludo tuo.
P. Has quidem pol credo, niſi Sibylla legerit,
Interpretari alium poteſſe neminem.
C. Cur inclementer dicis lepidis literis,
Lepidis tabellis, lepida conſcriptis manu?
P. An obſecro hercle habent quoque gallinæ manus?
Nam has quidem gallina ſcripſit. C. odioſus mihi es.

Lege, vel tabellas redde. P. immo enim pellegam.
Advortito animum. C. non adeſt. P. at tu cita.
C. Immo ego tacebo, tu hinc ex cera cita;
Nam iſtic meus animus nunc eſt, non in pectore.
P. Tuam amicam video, Callidore. C. ubi ea eſt, obſecro?
P. Eccam in tabellis porrectam, in cera cubat.
C. At te dii deæque quantus es! P. ſervaſſint quidem.
C. Quaſi ſolſtitialis herba, pauliſper fui,
Repente exortus ſum, repentino occidi.
P. Tace, dum tabellas pellego. C. ergo quin legis?
P. Phœnicium Callidoro amatori ſuo
Per ceram, & linum, litteraſque interpretes
Salutem mittit, & ſalutem abs te expetit,
Lacrimans titubanti animo, corde & pectore.
C. Perii! ſalutem nuſquam invenio, Pſeudole,
Quam illi remittam. P. quam ſalutem? C. argenteam.
P. Pro lignean' ſalute vis argenteam
Remittere illi? vide ſis, quam tu rem geras.
C. Recita modo. ex tabellis jam faxo ſcies,
Quam ſubito argento mihi uſus invento ſiet.
P. Leno me peregre militi Macedonico
Minis viginti vendidit, voluptas mea.
Et priuſquam hinc abiit, quindecim miles minas
Dederat. nunc unæ quinque remorantur minæ:
Ea cauſſa miles hic reliquit ſymbolum,
Expreſſam in cera ex annulo, ſuam imaginem,
Vt qui huc afferret ejus ſimilem ſymbolum,
Cum eo ſimul me mitteret. ei rei dies
Hæc præſtituta eſt, proxima Dionyſia.
C. Cras ea quidem ſunt: prope adeſt exitium mihi,
Niſi quid mihi in te eſt auxilii. P. ſine pellegam.
C. Sino. nam mihi videor cum ea fabularier.
Lege, dulce amarumque una nunc miſces mihi.
P. Nunc noſtri amores, mores, conſuetudines,
Iocus, ludus, ſermo, ſuavis ſuaviatio,
Compreſſiones arctæ amantum comparum,
Teneris labellis molles morſiunculæ,
Papillarum horridularum oppreſſiunculæ,
Harum voluptatum mihi omnium, atque itidem tibi
Diſtractio, diſcidium, vaſticies venit,
Niſi quæ mihi in te'ſt, aut tibi eſt in me ſalus.
Hæc quæ ego ſcivi, ut ſcires curavi omnia:

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

unc ego re experiar, quid ames, quid ſimules. vale.
. Eſt miſere ſcriptum, Pſeudole. P. ô miſerrime!
.Quin fles? P. pumiceos oculos habeo: non queo
acrumam exorare, ut exſpuant unam modo.
. Quid ita? P. genus noſtrum ſemper ſiccoculum
fuit.
(tibi?
. Nihilne adjuvare me audes? P. Quid faciam
Heu! P. heu? id quidem hercle ne parcus dabo.
Miſer ſum, argentum nuſquam invenio mutuum,
eudole. P. heu! C. neque intus nummus ullus
eſt. P. eheu!
Ille abducturus eſt mulierem cras. P. eheu!
Iſtoccine pacto me adjutas? P. do id quod mi-
hi eſt:
um is mihi theſaurus jugis in noſtra eſt domo.
Actum hodie de me eſt: ſed potes nunc mutuam
achmam dare mihi unam, quam cras reddam tibi?
Vix hercle opinor, ſi me opponam pignori.
d quid de drachma facere vis? C. reſtim volo
hi emere. P. Quamobrem? C. qui me faciam
penſilem.
rtum eſt mihi ante tenebras tenebras perſequi.
Quis mihi igitur drachmam reddet, ſi dederim
tibi?
tute ea cauſſa vis ſciens ſuſpendere,
me defraudes drachma, ſi dederim tibi?
Profecto nullo pacto poſſum vivere,
illa à me abalienatur, atque abducitur.
Quid fles, cucule? vives. C. quid ego ni fleam?
i nec paratus nummus argenti ſiet,
que cui libellæ ſpes ſit uſquam gentium.
Vt literarum ego harum ſermonem audio,
ĩ tu illis drachmis fleveris argenteis,
od tu iſtis lacrumis te probare poſtulas,
n pluris refert, quam ſi imbrem in cribrum
geras.
rum ego te amantem, ne pave, non deſeram.
ro alicunde hodie me bona opera, aut mala,
i inventurum eſſe auxilium argentarium.
At id futurum unde? P. unde dicam neſcio,
i quia futurum eſt: ita ſupercilium ſalit.
Vtinam quæ dicis, dictis facta ſuppetant.
Scis tu quidem hercle, mea ſi commovi ſacra,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quo pacto & quantas ſoleam turbellas dare.
C. In te nunc ſunt omnis ſpes ætati meæ.
P. Satin' eſt, ſi hanc hodie mulierem efficio tibi,
Tua ut ſit, aut ſi tibi do viginti minas?
C. Satis, ſi futurum eſt. P. roga me viginti minas,
Vt me effecturum, tibi quod promiſi, ſcias:
Roga obſecro hercle; geſtio promittere.
C. Dabiſne argenti mihi hodie viginti minas?
P. Dabo, moleſtus nunc jam ne ſis mihi.
Atque hoc ne dictum tibi neges, dico prius,
Si neminem alium potero, tuum tangam patrem.
C. Dii te mihi omnes ſervent. verum ſi potes,
Pietatis cauſſa, vel etiam matrem quoque.
P. De iſtac re in oculum utrumvis conquieſcito.
C. Oculum utrum, an in aurem? P. at hoc pervolgatum eſt minus.
Nunc ne quis dictum ſibi neget, dico omnibus,
Pube præſenti, in concione, omni populo.
Omnibus amicis, notiſque dico meis,
In hunc diem à me ut caveant, ne credant mihi.
C. St! tace obſecro hercle. P. quid negotii eſt? C. oſtium
Lenonis crepuit. P. crura mavellem modo.
C. Atque ipſe egreditur penitus perjurum caput.

ACTVS I. SCENA II.

LENO, LORARII IV, PSEVDOLVS, CALLIDORVS.

EXite, agite, ite ignavi, male habiti, & male conciliati,
Quorum nunquam quicquam cuiquam venit in mentem, ut recte faciant.
Quibus niſi ad hoc exemplum experior, non poteſt uſurpari uſura.
Neque ego homines magis aſinos unquam vidi, ita plagis coſtæ callent.
Quos dum ferias, tibi plus noceas. eo enim ingenio hi ſunt flagritribæ:
Qui hæc habent conſilia, ubi data occaſio eſt, rape, clepe, tene, harpaga,
Bibe, es, fuge: hoc eſt eorum opus,
Vt mavelis lupos ad oves linquere, quam hos domi cuſtodes.

: faciem cum aſpicias eorum, haud mali videntur, opera fallunt. (tite,
unc habeo hanc edictionem: animo omnes advor-
ſi ſomnum ſocordiamque ex pectore oculiſque amovebitis,
ego veſtra latera loris faciam, ut valide varia ſient, (nica,
ne periſtromata quidem æque picta ſint Campa-
que Alexandrina belluata conchyliata tapetia.
que heri ante dixeram omnibus, dederamque eas provincias: (probo,
rum ita vos eſtis perditi, negligentes, ingenio im-
ficium voſtrum ut vos malo cogatis commonerier.
mpe ita animati eſtis, vos vincere hoc duritia tergi, atque me.
c vide ſis ut alias res agunt? hoc agite, hoc animum advortite:
c adhibete aures, quæ ego loquar, plagigera genera hominum.
nquam edepol veſtrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum.
i nunc? doletne? hem! ſic datur, ſi quis herum ſervus ſpernit.
ſiſtite omnes contra me, & quæ loquar, advortite animum.
qui urnam habes, aquam ingere, face plenum aënum ſit cito.
cum ſecuri, candicali præficio provinciæ.
. At hæc retunſa eſt. LE. ſine ſiet. itidem vos eſtis plagis omnes.
m qui minus ea gratia tamen omnium opera utor?
bi hoc præcipio, ut niteant ædes. habes quod facias? propera, abi intro.
eſto lectiſterniator. tu argentum eluito. idem extruito.
ec, cum ego à foro revortor, facite ut offendam parata,
erſa, ſparſa, terſa, ſtrata, lauta, ſtructaque omnia uti ſint.
am mihi hodie natalis dies eſt: decet omnes vos concelebrare.
rnam, callum, glandium, ſumen, facito in aqua jaceant. ſatin' audis?

Magni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Magnifice volo enim ſummos viros accipere, ut mihi rem eſſe reantur.
Intro abite, atque hæc cito celebrate: ne mora quæ ſit, cocus cum veniat.
Mihi ego eo in macellum, ut piſcium quicquid eſt precio præſtinem. (tio eſt.
I puere præ, ne quiſquam pertundat crumenam cau-
Vel operire: eſt, quod domi dicere pæne fui oblitus.
Auditin'? vobis mulieres hanc habeo edictionem:
Vos quæ in mundiciis, molliciis, deliciiſque ætatulam agitis,
Viris cum ſummis inclytæ amicæ, nunc ego ſcibo, atque hodie experiar,
Quæ capiti, quæ ventri operam det, quæque ſuæ rei, quæ ſomno ſtudeat,
Quam libertam fore mihi credam, & quam venalem, hodie experiar.
Facite hodie, ut mihi munera multa huc ab amatoribus conveniant.
Nam niſi penus annuus hodie convenit, cras populo proſtituam vos.
Natalem ſcitis mihi diem eſſe hunc. ubi iſti ſunt, quibus vos oculi eſtis?
Quibus vitæ, quibus deliciæ eſtis? quibus ſuavia? mamilla? mellitæ?
Manipulatim mihi munerigeruli facite ante ædis jam hic aſſint.
Cur ego veſtem, aurum, atque ea quibus eſt vobis uſui, præhibeo? quid mihi
Domi niſi malum veſtra opera eſt hodie? improbæ, vino modo cupidæ eſtis;
Eo vos, veſtros panticeſque, adeo madefacitis, cum ego ſim hic ſiccus.
Nunc adeo hoc factum eſt optimum, ut nomine quamque appellem ſuo,
Ne dictum eſſe actutum ſibi quæpiam veſtrarum mihi neget. advortite animum cunctæ.
Principio, Hedulium, tecum ego, quæ amica es frumentariis,
Quibus cunctis montes maximi ac acervi frumenti ſunt domi:
Faxis ſit delatum huc mihi frumentum, hunc annum quod ſatis

Mihi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

hi, etiam familiæ omni ſit meæ: atque adeo, ut
frumento affluam, (cet
civitas nomen mihi commutet, meque ut prædi-
none ex Ballione regem Iaſonem. C. audin' fur-
cifer (iſte,
æ loquitur? ſatin' magnificus tibi videtur? P. pol
que etiam maleficus. ſed tace, & hinc rem gere.
Æſchrodora tu, quæ amicos tibi habes lenonum
æmulos
nios, qui item ut nos jurejurando malo quærunt
rem, audi: (hodie
ĩ carnaria tria grandia tergoribus onere uberi
hi erunt, cras quaſi Dircem olim memorant duo
gnatos
is devinxe ad taurum, item hodie ſtringam ad
carnarium: id tibi
fecto taurus fiet. P. nimis ſermone hujus ira
incendor. (ticam?
nccine hic hominem pati colere juventutem At-
i ſunt, ubi latent, quibus ætas integra eſt, qui
amant à lenone?
in conveniunt, quin una omnes peſte hac popu-
lum hunc liberant?
l nimis ſum ſtultus, nimium fui indoctus, ne illi
audeant
facere, quibus ut ſerviant, ſuus amor cogit, ſimul
hibet, faciant adverſum eos, quod volunt. C. vah!
tace. P. taceo.
t taceas malo multo, quam tacere te dicas. L. tu
autem (olivi
tylis, fac ut animum advortas, quojus amatores
amin domi habent maxumam.
ihi non jam huc culleis oleum deportatur,
ipſam culleo ego cras faciam deportere in per-
gulam, (pias.
ibi adeo lectus dabitur ubi tu haud ſomnum ca-
ubi uſque ad languorem. tenes quorſum hæc-
ce tendant, quæ loquor?
Excetra tu, quæ tibi amicos tot habes, tam pro-
be onuſtos oleo. (rum,
a cuipiam eſt hodie tua tuorum opera conſervo-
diuſculum caput? aut num ipſe ego pulmento
utor magis

Vncti-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vnctiuſculo? ſed ſcio, tu oleum haud magni pendis; vino te
Deungis: ſine modo rependam ego cuncta hercle una opera, niſi (quor.
Quidem hodie tu omnia facis ſceleſta, hæc uti lo-
Tu autem, quæ pro capite argentum mihi jam jamque ſæpe numeras,
Ea paciſci modo ſcis: ſed quæ pacta es, non ſcis ſolvere. (virûm,
Phœnicium, tibi hæc ego loquor, deliciæ ſummatum
Niſi hodie mihi ex fundis tuorum amicorum annua huc penus affertur,
Cras Phœnicium Phœnicio corio inviſes pergulam

ACTVS I. SCENA III.

CALLIDORVS, PSEVDOLVS, BALLIO.

PSeudole, non audis quæ hic loquitur? P. audio, here, equidem, æque animum advorto.
C. quid mihi es auctor, huic ut mittam, ne amicam hic meam proſtituat?
P. Bene te curaſſis. liquido es animo, ego pro me & te curabo.
Iamdiu ego huic bene, & hic mihi volumus, & amicitia eſt antiqua.
Mittam hodie huic ſuo die natali malam rem magnam & maturam.
C. Quid opus eſt? P. potin' aliam rem ut cures? B. at! P. bat! C. crucior. P. cor dura.
C. Non poſſum. P. fac poſſis. C. quonam pacto poſſim animum vincere?
P. In rem quod ſit prævortaris, quam re adverſa animo auſcultes.
C. Nugæ iſtæc ſunt: non jucundum eſt, niſi amans facit ſtulte. P. pergin'?
C. O Pſeudole mi, ſine ſim nihili. P. mitte me ſis. C. ſino. P. modo ego
Abeam. C. mane, mane: jam ut voles eſſe me, ita ero. P. nunc ſapis.
C. It dies. ego mihi ceſſo. i præ puere. C. heus! abiit: quin revocas?
P. Quid properas? placide. C. at priuſquam abeat. B. quod hoc malum? tam placide is puere?

P. Ho

Hodie nate, heus! hodie nate, tibi ego dico, hodie nate, redi, &

ſpice ad nos, tametſi occupatum moramur. mane, ſunt colloqui

i volunt te. B. quid hoc eſt? quis eſt qui moram occupato moleſtam obtulit?

Qui tibi ſoſpitalis fuit. B. mortuus eſt, qui fuit; qui eſt, vivus eſt.

Nimis ſuperbe. B. nimis moleſtus. C. reprehende hominem: aſſequere.

I puere. P. accedamus hac obviam. B. Iupiter te, quiſquis es, perdat.

Te volo. B. at vos ego ambos. verte hac te, puere. P. non licet

lloqui te? B. at mihi non lubet. C. ſin tuam eſt quippiam in rem? B. licet

, obſecro, vivere, an non licet? P. vah! manta. B. omitte. C. Ballio,

di. B. ſurdus ſum, profecto inanilogus es. C. dedi dum fuit.

Non peto, quod dediſti. C. dabo quando erit. B. ducito

ando habebis. C. heu! heu! quam ego malis perdidi modis!

od tibi detuli, & quod dedi. B. mortuo verba fabulare nunc.

ltus es, rem actam agis. P. noſce ſaltem hunc, quis eſt, B. jam diu

io qui fuit: nunc quis eſt, is ipſus ſciat: ambula tu modo.

Potin' ut ſemel modo, Ballio, huc cum lucro reſpicias?

Reſpiciam iſtoc pretio: nam ſi ſacruficem ſummo Iovi,

que in manibus exta teneam ut porriciam: interea loci

lucri quid detur, potius rem divinam deſeram.

n poteſt pietate obſiſti huic. P. ut ut res ſunt ceteræ!

os quidem, quos maxime æquum eſt metuere, eos minimi facit.

Compellabo. ſalve multum, ſerve, Athenis, peſſume.

Dii te deæque ament, vel hujus arbitratu vel meo:

l dignus alio pacto, neque ament, neque faciant bene.

B. Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

B.Quid agitur, Callidore? P. amatur, atque egetu
acriter.
B. Miſereat, ſi familiam alere poſſim miſericordia.
P. Eia ſcimus nos quidem: te, qualis ſis, ne præ-
dices.
Sed ſcin' quid nos volumus? B. pol ego propemo-
do, ut male ſit mihi.
P. Et id, & hoc, quod te revocamus, quæſo ani-
mum advorte. B. audio.
Atque in pauca, ut occupatus nunc ſum, confer
quid velis.
P. Hunc pudet, quod tibi promiſit, quaque id pro
miſit die,
Quia tibi minas viginti pro amica etiam non dedit.
B. Nimio id quod pudet facilius fertur, quam illud
quod piget:
Non dediſſe iſtum pudet: me quia non accepi, piget.
P. At dabit, parabit aliquid: tres dies manta modo
Nam hic id metuit, ne illam vendas ob ſimultatem
ſuam. (act
B. Fuit occaſio ſi vellet. jampridem argentum ut da
C.Quid ſi non habui? B. amabas, invenires mutuum
Ad Daniſtam devenires, adderes fænuſculum,
Surriperes patri. P.ſurriperet hic patri, audaciſſime
Non periculum eſt, ne quid recte monſtres. B. non
lenonium eſt.
C.Egon' patri ſurripere poſſim quicquam, tam cau-
to ſeni?
Atque adeo ſi facere poſſem, pietas prohibet. B. au-
dio: (cio
Pietatem ergo iſtam amplexator noctu pro Phœni-
Sed quoniam pietatem amori video tuo prævortere
Omnes tibi patres ſunt? nullus eſt tibi quem roge
mutuum
Argentum? C. quin nomen quoque jam interiit
mutuum.
P. Heus tu! poſtquam hercle iſti à menſa ſurgunt
ſaturi, *diſtenta cute*,
Qui ſuum repetunt, alienum reddunt nato nemini
Ab alienis cautiores ſunt, ne credant alteri.
C. Nimium miſer ſum, nummum nuſquam reperire
argenti queo:
Ita miſer, & amore pereo, & inopia argentaria.

B. Em

B. Eme die cœca hercle olivum, id vendito oculata die.
am hercle vel ducentæ fieri poſſunt præſentes minæ
C. Perii. an non tum lex me perdit quina vicennaria?
Metuunt credere omnes. B. eadem eſt mihi lex, metuo credere.
C. Credere autem, eho! an pœnitet te, quanto hic fuerit uſui?
. Non eſt juſtus quiſquam amator, niſi qui perpetuat data,
atque uſque: quando nihil ſit, ſimul amare deſinat.
. Nihilne te mei miſeret? B. inane cedis, dicta non ſonant.
tque ego te vivum ſalvumque vellem. P. eho! an jam mortuus eſt?
V. Vt ut eſt, mihi quidem profecto cum iſtis dictis mortuus eſt.
ico vixit amator, ubi ille lenoni placet.
mper tu ad me cum argentata accedito quærimonia.
am iſtuc, quod nunc lamentare non eſſe argentum tibi,
pud novercam querere. P. eho! an unquam tu hujus nupſiſti patri!
Dii melius faciant. P. cur non? B. quia pol, qua opera ſic credam tibi.
a opera alligem canem fugitivam agninis lactibus.
Siccine mihi abs te bene merenti male refertur gratia?
Quid nunc vis? C. ut operiare hos ſex dies ſaltem modo,
illam vendas, neu perdas me hominem amantem. B. Animo bono es.
l ſex opperibor menſes. C. euge! homo lepidiſſime.
Immo vin' etiam te faciam ex læto lætantem magis?
Quid jam? B. quia enim non venalem jam habeo Phœnicium.
Non habes? B. non hercle vero. C. Pſeudole, arceſſe hoſtias,
timas, lanios, ut ego huic ſacruficem ſummo Iovi:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam hic mihi nunc eſt multo potior Iuppiter, quam
Iuppiter.
B. Nolo victimas, agninis me extis placari volo.
C. Propera: quid ſtas? arceſſe agnos. audin' quid
ait Iuppiter?
P. Iam hic ero, verum extra portam Metiam cur-
rendu'ſt prius.
C. Quid eo? P. lanios inde arceſſam duos cum
tintinnabulis. (ro
Eadem duo greges virgarum inde ulmearum adege-
Vt hodie ad litationem huic ſuppetat ſatias Iovi:
In malam crucem iſtic ibit Iuppiter lenonius.
B. Ex tua re non eſt, ut ego emoriar. P. qui dum
B. ego dicam tibi;
Quia edepol dum ego vivus vivam, nunquam eri
frugi bonæ.
P. Ex tua re non eſt, ut ego emoriar. B. qui dum
P. Sic, quia ſi ego emortuus ſim, Athenis te ſit ne-
mo nequior.
C. Dic mihi obſecro, verum hercle ſerio, hoc quod
te rogo.
Non habes venalem amicam tu meam Phœnicium
B. Non edepol habeo profecto: nam jampriden
vendidi.
C. Quomodo? B. ſine ornamentis, cum inteſtinis
omnibus.
C. Meam tu amicam vendidiſti? B. valde vigint
minis. (minis
C. Viginti minis? B. utrum vis, vel quater quini
Militi Macedonico; & jam quindecim hic habe
minas.
C. Quid ego ex te audio? B. amicam tuam eſſ
factam argenteam.
C. Cur id auſus facere? B. lubuit, mea fuit. C. eho
Pſeudole,
I, gladium affer. P. quid opus gladio? C. qui hun
occidam, atque me.
P. Quin tu te occidis potius? nam hunc fames jan
occiderit. (riſſime
C. Quid ais? quantum terra tegit, hominum perju
Iuraviſtin' te illam nulli venditurum, niſi mihi?
B. Fateor. C. nempe conceptis verbis. B etian
conſultis quoque.

C. Per

C. Perjuraviſti ſceleſte. B. at argentum intro condidi.

Ego ſceleſtus nunc argentum promere poſſum domo:

Tu qui pius es iſtoc genere gnatus, nummum non habes.

C. Pſeudole, aſſiſte altrinſecus, atque onera hunc maledictis. P. licet.

Nunquam ad prætorem æque curſim curram, ut emittar manu.

C. Ingere mala multa. P. jam ego te differam dictis meis,

mpudice. B. ita eſt. P. ſceleſte. B. dicis vera. P. verbero.

. Quippini? C. buſtirape. B. certe. C. furcifer. B. factum optime.

. Sociſraude. B. ſunt mea hæc iſta. P. patricida. B. perge tu.

. Sacrilege. B. fateor. C. perjure. B. vetera vaticinamini.

. Legirupa. B. valide. P. pernicies adoleſcentum. B. acerrime.

. Fur. B. babæ! P. fugitive. B. bombax. C. fraus populi. B. planiſſime.

. Fraudulente. C. impure leno. P. cœnum. B. cantores probos!

. Verberaviſti patrem atque matrem. B. atque occidi quoque.

tius quam cibum præhiberem. num peccavi quippiam?

In pertuſum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

Nunquid alium etiam voltis dicere? C. ecquid te pudet?

Ted amatorem inventum eſſe inanem, quaſi caſſam nucem.

d quanquam multa malaque in me dicta dixiſtis modo,

ī mihi attulerit miles quinque quas debet minas,

cut hæc eſt præſtituta ſumma argento ei dies,

s non aderit, poſſe opinor facere officium meum.

Quid id eſt? B. ſi tu argentum attuleris, cum illo perdiderim fidem.

c meum eſt officium: ego operæ ſi ſit plus, tecum loquar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed ſine argento fruſtra es, quod me tui miſerari poſtules.
Hæc mea eſt ſententia, ut tu hinc porro, quid agas, conſulas.
C. Iamne abis? B. negotii nunc ſum plenus. P. paulo poſt magis.
Illic homo meus eſt: niſi omnes dii me atque homines deſerunt,
Exoſſabo ego illum ſimulter, itidem ut murænam cocus.
Sed nunc, Callidore, operam te mihi volo dare. C. quin imperas?
P. Hoc ego oppidum admœnire, ut hodie capiatur, volo.
Ad eam rem uſu'ſt hominem aſtutum, doctum, ſcitum, & callidum,
Qui imperata effecta reddat, non qui vigilans dormiat.
C. Cedo mihi quid es facturus? P. tempori ego faxo ſcies.
Nolo bis iterare, ſat ſic longæ fiunt fabulæ.
C. Optimum atque æquiſſimum oras. P. propera, adhuc hominem cito.
Pauci ex multis ſunt amici homini qui certi ſient.
C. Ego ſcio iſtuc. P. ergo utrimque tibi nunc delectum para.
Ex multis exquire illis unum, tibi qui certus ſiet.
C. Iam hic faxo aderit. P. potin' ut abeas? tibi moram dictis creas.

ACTVS I. SCENA IV.

PSEVDOLVS.

Poſtquam illic hinc abiit, tu aſtas ſolus, Pſeudole.
Quid nunc acturus, poſtquam herili filio
Largitus dict' es dapſilia? ubi ſunt ea?
Cui neque parata gutta certi conſilii,
Neque adeo argenti, neque nunc quid faciam ſcio,
Neque exordiri primum, unde occipias, habes,
Neque ad detexundam telam certos terminos.
Sed quaſi poëta tabulas cum cœpit ſibi,
Quærit quod nuſquam eſt gentium, reperit tamen,
Facit illud veriſimile quod mendacium eſt:
Nunc ego poëta fiam. viginti minæ
Quæ nuſquam nunc ſunt gentium, inveniam tamen.

Atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Atque ego huic jampridem me daturum dixeram.
At volui injicere tragulam in noſtrum ſenem:
erum is neſcio quo pacto præſenſit prius.
ed comprimenda eſt mihi vox atque oratio.
erum eccum video huc una Simonem ſimul
um ſuo vicino Calliphone incedere.
x hoc ſepulchro vetere viginti minas
ffodiam ego hodie, quas dem herili filio.
unc huc concedam, ut horum ſermonem legam.

ACTVS I. SCENA V.

SIMO, CALLIPHO, *ſenes duo*,
PSEVDOLVS *ſervus*.

I de damnoſis notis & amatoribus
Dictator fiat nunc Athenis Atticis,
emo antecedat filio credo meo;
nunc per urbem ſolus ſermo eſt omnibus,
m velle amicam liberare, & quærere
gentum ad eam rem. hoc alii mihi renunciant,
que id jam pridem ſenſi ego, & ſubolet mihi.
Occiſa eſt hæc res, hæret hoc negotium.
io in commeatum jam volui argentarium
oficiſci, ibi nunc oppido obſepta eſt via.
æſenſit, nihil eſt prædæ prædatoribus.
Homines qui geſtant, quique auſcultant crimina,
meo arbitratu liceat, omnes pendeant,
ſtores linguis, auditores auribus.
m iſtæc quæ tibi renunciantur, filium
velle amantem argento circumducere,
rſitan ea tibi dicta ſunt mendacia.
d ſi vera ea ſunt, ut nunc mos eſt, maxime,
id mirum fecit? quid novi? adoleſcens homo
amat, ſi amicam liberat? P. lepidum ſenem!
Vetus nolo faciat. C. at enim nequicquam
nevis.
l tune faceres tale in adoleſcentia?
obum patrem eſſe oportet, qui gnatum ſuum
e probiorem, quam ipſus fuerit, poſtulet.
m tu quod damni, & quod feciſti flagitii,
pulo viritim potuit diſpertirier.
e tu miraris ſi patriſſat filius?
ὦ Ζεῦ! quam pauci eſtis homines commodi!
m! illuc eſt patrem eſſe, ut æquum eſt, filio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Quis hic loquitur? meus hic eſt quidem ſervos Pſeudolus.
Hic mihi corrumpit filium, ſcelerum caput.
Hic dux, hic illi eſt pædagogus: hunc ego
Cupio excruciari. C. jam iſtæc inſipientia eſt,
Sic iram in promptu gerere: quanto ſatius eſt,
Adire blandis verbis, atque exquirere,
Sint illa, nec ne ſint, quæ tibi renunciant.
BONVS animus in mala re, dimidium eſt mali.
S. Tibi auſcultabo ego. P. itur ad te, Pſeudole,
Orationem tibi para adverſum ſenem.
Herum ſaluta primum, ut æquum eſt: poſtea
Si quid ſuperſit, vicinum hoc impertio.
S. Salve. quid agitur? P. ſtatur hic ad hunc modum.
S. Statum vide hominis, Callipho, quaſi baſilicum.
C. Bene confidenterque aſtitiſſe intellego.
P. Decet innocentem qui ſit, atque innoxius,
Servum ſuperbum eſſe apud herum potiſſimum.
C. Sunt quæ te volumus percontari, quæ quaſi
Per nebulam noſmet ſcimus atque audivimus.
S. Conficiet jam te hic verbis, ut tu cenſeas
Non Pſeudolum, ſed Socratem tecum loqui.
P. Ita eſt. jam pridem tu me ſpernis, ſentio;
Parvam eſſe apud te mihi fidem ipſe intellego.
Cupis me eſſe nequam, tamen ero frugi bonæ.
S. Fac ſis vacivas, Pſeudole, ædis aurium,
Mea utmigrare dicta poſſint quo volo.
P. Age loquere quidvis, tametſi tibi ſuccenſeo.
S. Mihin' domino ſervos tu ſuccenſes? P. itan' tibi
Mirum id videtur? S. hercle quin ut tu prædicas,
Cavendum eſt mihi abs te irato, atque alio tu modo
Me verberare, atque ego te ſoleo, cogitas.
C. Quid cenſes? edepol merito eſſe iratum arbitror,
Cum apud te parum ſtet fides. S. jam ſic ſino
Iratus ſit, ego ne quid noceat, cavero.
Sed quid ais? quid hoc quod te rogo? P. ſi quid vis, roga
Quod ſcibo, Delphis tibi reſponſum dicito.
S. Adverte ergo animum, & fac ſis promiſſi memor.
Quid ais? ecquam ſcis filium tibicinam
Meum amare. P. negare meum eſt. S. liberare quam velit?

P. Πεί-

Πρέπον ϗ τȣ̃το negari. S. ecquas viginti minas
r ſycophantiam, atque per doctos dolos
ritas, ut auferas à me? P. abs te ego auferam?
Ita, quas meo gnato des, qui amicam liberet.
tere? P. ῥύσαιτο, ἵνα ϗ αὐτὸς ῥυσαίμην.
Fatetur. S. dixin' Callipho dudum tibi?
Memini. S. cur hæc, ubi tu reſciviſti illico,
clata me ſunt? cur non reſcivi? P. eloquar.
ia nolebam ex me morem progigni malum:
rum ut ſervos ſuus criminaret apud herum.
Iuberes hunc præcipitem in piſtrinum trahi.
Nunquid peccatum, Simo, eſt? S. immo Maxime.
Deſiſte, recte ego meam rem ſapio, Callipho,
ccata mea ſunt. animum advorte nunc jam,
apropter te expertem amoris nati habuerim.
trinum in mundo ſcibam, ſi id ſaxem, mihi.
Non à me ſcibas piſtrinum in mundo tibi,
m ea muſſitabas? P. ſcibam. S. cur non dictum
eſt mihi?
Quia illud malum aderat, iſtuc aberat longius.
d erat præſens, huic erant dieculæ.
Quid nunc agetis? nam hinc quidem à me non
poteſt
gentum auferri, qui præſertim ſenſerim.
quiſquam credat nummum, jam edicam omnibus.
Nunquam edepol cuiquam ſupplicabo, dum
quidem
vives: tu mihi hercle argentum dabis,
te equidem ſumam. S. tu à me ſumes? P. ſtre-
nue.
Excludito mihi hercle oculum, ſi dedero. P. da- (bis.
dico, ut à me caveas. C. certe edepol ſcio,
bſtuleris, mirum & magnum feceris facinus.
Faciam. S. ſi non abſtuleris? P. virgis cædito.
quid ſi abſtulero? S. do Iovem teſtem tibi,
ætatem impune habiturum. P. facito ut memi-
neris.
Egon' ut cavere nequeam, cui prædicitur?
Prædico ut caveas, dico inquam ut caveas, cave;
h! iſtis mihi tu hodie manibus argentum dabis.
Edepol mortalem graphicum, ſi ſervat fidem.
Servitum tibi me abducito, ni fecero.
Bene atque amice dicis: nam nunc jam meus es.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Vin' etiam dicam? quod vos magis miremini.
C. Studeo hercle audire: nam ted auſculto libèns.
S. Agedum: nam ſatis libenter te auſculto loqui.
P. Priuſquam iſtam pugnam pugnabo, ego etiam prius
Dabo aliam pugnam claram, & commemorabilem.
S. Quam pugnam? P. hem! ab hoc lenone vicino tuo,
Per ſycophantiam atque per doctos dolos
Tibicinam illam, tuus quam gnatus deperit,
Ea circumducam lepide, & quidem
Effectum hoc hodie reddam utrumque ad veſperum.
S. Siquidem iſtæc opera, ut prædicas, perfeceris,
Virtute regi Agathocli anteceſſeris:
Sed ſi non faxis, nunquid cauſſæ eſt illico
Quin te in piſtrinum condam? P. non unum quidem
Diem modo, verum hercle in omnis, quantum eſt. ſed ſi effecero,
Dabin' mihi argentum, quod dem lenoni illico
Tua voluntate? C. jus bonum orat Pſeudolus.
Dabo, inque. S. at ſcin' quid mihi in mentem venit?
Quid ſi hice inter ſe conſenſerunt, Callipho,
Aut de compacto faciunt conſutis dolis,
Qui me argento circumvertant? P. quis me audacior
Sit, ſi iſtuc facinus audeam facere? immo, Simo,
Si ſumus compacti, ſive conſilium unquam inivimus
De iſtac re, aut ſi de ea re unquam inter nos convenimus;
Quaſi in libro cum ſcribuntur calamo literæ,
Stylis me totum uſque ulmeis conſcribito.
S. Indice ludos nunc jam, quando lubet.
P. Da in hunc diem operam, Callipho, quæſo, mihi,
Ne quo te ad aliud occupes negocium.
C. Quin uti rus irem jam here conſtitueram.
P. At nunc diſturba quas ſtatuiſti machinas.
C. Nunc non abire certum eſt iſtac gratia,
Lubido eſt ludos tuos ſpectare, Pſeudole.
Et ſi hunc videbo non dare argentum tibi,
Quod dixit, potius quam id non fiat, ego dabo.
Non demutabo. P. namque edepol ſi non dabis,
Clamore magno & multum flagitabere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

...gite, amovemini hinc vos intro nunc jam,
...c meis viciſſim date locum fallaciis.
... Fiat, geratur mos tibi. P. ſed te volo
...omi uſque adeſſe. S. quin tibi hanc operam dico.
... At ego ad forum ibo, jam hic adero. S. actutum redi.
... Suſpicio eſt mihi, nunc vos ſuſpicarier,
...e iccirco hæc tanta facinora promittere,
...ui vos oblectem, hanc fabulam dum tranſigam,
...eque ſim facturus, quod facturum dixeram:
...on demutabo. atque etiam certum, quod ſciam;
...uo ſim facturus pacto, nihil etiam ſcio,
...iſi quia futurum eſt. nam qui in ſcenam provenit
...ovo modo, novum aliquid inventum afferre addecet.
... id facere nequeat, det locum illi qui queat.
...oncedere aliquantiſper hinc mihi intro libet,
...um concenturio in corde ſycophantias:
...ibicen vos interea hic delectaverit.

ACTVS II. SCENA I.

PSEVDOLVS *ſervus*.

Roh Iuppiter! ut mihi quicquid ago lepide omnia proſpereque eveniunt.
...eque quod dubitem, neque quod timeam, meo in pectore conditum eſt conſilium.
...am ea ſtultitia eſt, facinus magnum timido cordi credere: nam omnes
...es perinde ſunt, ut agas, ut eas magnifacias. nam ego in meo
...ectore prius ita paravi copias duplicis, triplicis, dolos,
...erfidias, ut ubicumque cum hoſtibus congrediar, majorum meûm
...retus virtute dicam, mea induſtria & malitia, fraudulentia,
...acile ut vincam, facile ut ſpoliem meos perduellis, meis perfidiis.
...unc inimicum ego hunc communem meum, atque voſtrum omnium
...allionem, exballiſtabo lepide: date operam modo. hoc ego oppidum
...dmœnire, ut hoc die capiatur, volo, atque ad hoc meas legiones

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Adducam: ſi hoc expugno, facilem ego hanc re[m]
meis civibus faciam.

Poſt ad oppidum hoc vetus continuo mecum exe[r-]
citum protinus obducam:

Inde me, & ſimul participes omnes meos præd[a]
onerabo, atque opplebo.

Metum & fugam perduellibus meis injiciam, m[e]
eſſe ut ſciant natum.

Quo ſum genere gnatus, magna me facinora dec[et]
efficere,

Quo poſt mihi clara & diu clueant. ſed hunc quem
video, quis hic eſt?

Qui oculis meis obviam ignorabilis objicitur. libe[t]
ſcire,

Quid hic velit cum machæra, & hic quam rem agat
hinc dabo inſidias.

ACTVS II. SCENA II.

HARPAX *cacula*, PSEVDOLVS *ſervus*.

HI loci ſunt, atque hæ regiones, quæ mihi al[...]
hero ſunt demonſtratæ,

Vt ego oculis rationem capio. nam mihi ita dixi[t]
herus meus miles,

Septimas eſſe ædis à porta, ubi ille habitat leno, cu[i]
juſſit

Symbolum me ferre, & hoc argentum. nimis velim
certum qui (tace,

Mihi faciat Ballio leno ubi hic habitat. P. ſt! tace,

Meus hic eſt homo, ni omnes dii atque homines de-
ſerunt. novo conſilio

Nunc mihi opus eſt, nova res ſubito mihi hæc ob-
jecta eſt:

Hoc prævortar principio: illa omnia miſſa habeo,
quæ ante agere occœpi.

Iam pol ego hunc ſtratioticum nuncium advenien-
tem percutiam probe.

H. Oſtium pultabo, atque intus evocabo aliquem
foras.

P. Quiſquis es, compendium ego te facere pultandi
volo: (ras.

Nam ego precator & patronus foribus proceſſi fo-

H. Tune es Ballio? P immo vero ego ejus ſum
ſubballio.

H. Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

. Quid iſtuc verbi eſt? P. condus, promus ſum, procurator peni.
. Quaſi te dicas atrienſem. P. imo atrienſi ego impero.
. Quid tu, ſervuſne es, an liber? P. nunc quidem etiam ſervio.
. Ita videre, & non videre, dignus qui liber ſies.
Non ſoles reſpicere te, cum dicas injuſte alteri?
. Hunc hominem eſſe oportet. P. Dii me ſervant atque amant.
am hic mihi incus eſt, procudam ego hodie hinc multos dolos.
. Quid illic ſecum ſolus loquitur? P. quid ais tu adoleſcens? H. quid eſt?
. Eſne tu, an non es ab illo milite Macedonio,
ervus ejus, qui hinc à nobis eſt mercatus mulierem?
ui argenti hero meo lenoni quindecim dederat minas,
uinque debet! H. ſum, ſed ubi tu me noviſti gentium,
ut vidiſti, aut collocutus? nam equidem Athenas antidhac
unquam adveni, neque te vidi ante hunc diem unquam oculis meis.
. Quia videre inde eſſe: nam olim cum abiit, argento hic dies
ræſtituta eſt, quoad referret nobis, neque dum rettulit.
I. Immo adeſt. P. tun' attuliſti? H. egomet. P. quid dubitas dare?
I. Tibi ego dem? P. mihi hercle vero, qui res rationeſque heri
allionis curo, argentum accepto, expenſo, & cui debet dato.
I. Siquidem hercle etiam ſupremi promtas theſauros Iovis,
ibi libellam argenti nunquam credam. P. dum tu ſic renuas,
Res erit ſoluta. H. vinctam potius ſic ſervavero.
. Væ tibi! tu inventus vero meam qui furcilles fidem:
Quaſi mihi non ſexcenta tanta ſoli ſoleant credier.
I. Poteſt ut alii ita arbitrentur, & ego, ut ne credam tibi.

P. Quaſi

P. Quaſi tu dicas, me te velle argento circumdi-
cere.
H. Immo vero quaſi tu dicas, quaſique ego aute[m]
id ſuſpicer.
Sed quid eſt tibi nomen? P. ſervus eſt huic leno[ni]
Syrus,
Eum eſſe me dicam. Syrus ſum. H. Syrus? P. i[d]
eſt nomen mihi.
H. Verba multa facimus: herus ſi tuus domi eſt,
quin provocas,
Vt id agam quod miſſus huc ſum, quicquid eſt no-
men tibi.
P. Si intus eſſet evocarem. verum ſi dare vis mihi
Magis erit ſolutum, quam ipſi dederis. H. at enim
ſcin' quid eſt?
Reddere hoc, non perdere, herus me miſit. nunc
certo ſcio,
Hoc febrim tibi eſſe, quia non licet huc injicere un-
gulas.
Ego niſi ipſi Ballioni nummum credam nemini.
P. At illic nunc negotioſus eſt, res agitur apud ju-
dicem.
H. Dî bene vortant. at ego quando eum eſſe cen-
ſebo domi,
Rediero. tu epiſtolam hanc à me accipe, atque illi
dato.
Nam iſtic ſymbolum eſt inter herum meum, &
tuum, de muliere.
P. Scio equidem, ut qui argentum afferret, atque ex-
preſſam imaginem (rem.
Suam huc ad nos, cum eo ajebat velle mitti mulie-
Nam hic quoque exemplum reliquit ejus. H. omnem
rem tenes.
P. Quid ego ni teneam? H. dato ergo iſtum ſym-
bolum illi. P. licet.
Sed quid eſt tibi nomen? H. Harpax. P. apage te,
Harpax, haud places.
Huc quidem hercle haud ibis intro, nequid Har-
pax feceris.
H. Hoſtis vivos rapere ſoleo ex acie, ex hoc no-
men mihi eſt.
P. Pol te multo magis opinor, vaſa ahenea ex ædi-
bus.

H. Non

Non ita eſt, ſed ſcin' quid te orem, Syre? P. ſciam, ſi dixeris.
Ego devortor extra portam huc in tabernam tertiam,
ud anum illam doliarem, cludam, craſſam, Chryſidem.
Quid nunc vis? H. inde ut me arceſſas, herus tuus ubi venerit.
Tuo arbitratu maxime. H. nam ut veni, laſſus de via
volo curare. P. ſane ſapis, & conſilium placet.
vide ſis ne in quæſtione ſis, quando arceſſam mihi.
Quin ubi prandero, dabo operam ſomno. P. ſane cenſeo.
Nunc quid vis? P. dormitum ut abeas. H. abeo. P. atque audin' Harpage?
e ſis te operiri, beatus eris ſi conſudaveris.

ACTVS II. SCENA III.

PSEVDOLVS *ſervus*.

I immortales! conſervavit me illic homo adventu ſuo,
viatico reduxit me uſque ex errore in viam.
n ipſa mihi opportunitas, non potuit opportunius
venire, quam hæcce data eſt mihi opportune (epiſtola.
n hæc illud cornu copiæ eſt, ubi ineſt quicquid volo.
doli, hic fallaciæ omnes ſunt, hic ſunt ſyco(phantiæ
argentum eſt, hic amica amanti herili filio.
ue ego nunc me glorioſum faciam, ut copi pectore,
modo quidque agerem, ut lenoni ſurriperem mulierculam:
inſtituta, ornata, cuncta in animo ordine ut volveram.
ta deformata habebam. ſed profecto hoc ſic erit:
tum doctûm hominum conſilia ſola hæc devincit dea
tuna: atque hoc verum eſt: proinde ut quiſque ea utitur,
præcellet, atque exinde ſapere eum omnes dici(mus:

Bene

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Bene ubi quod conſilium diſcimus accidiſſe, homi nem catum
Eum eſſe declaramus: ſtultum autem illum, c vertit male.
Stulti haud ſcimus, fruſtra aut ſcimus, cum quid c pienter dari (r
Petimus nobis, quaſi quid in rem ſit, poſſimus noſc
Certa amittimus, dum incerta petimus: atque h evenit
In labore atque in dolore, ut mors obrepat interim
Sed jam ſatis eſt philoſophatum, nimis diu & lo gum loquor.
Dî immortales, aurichalco contra non carum fuit
Meum mendacium, hic modo quod ſubito com mentus ſui,
Quia lenonis me eſſe dixi. nunc ego hac epiſtola
Tres deludam; herum, & lenonem, & qui hanc m hi dedit epiſtolam. (g
Eugepæ! porro aliud autem quod cupiebam cont
Venit eccum Callidorus, ducit neſcio quem ſec ſimul.

ACTVS II. SCENA IV.

CALLIDORVS, CHARINVS, *adoleſcente* PSEVDOLVS *ſervus.*

DVlcia atque amara apud te ſum elocutus omni
Scis amorem, ſcis laborem, ſcis egeſtate meam.
CH. Commemini omnia: id tu modo quid me v facere, fac ſciam.
CA. Cum hæc tibi alia ſum elocutus, ut ſcires, ſcis, de ſymbolo.
CH. Omnia, inquam; tu modo quæ me facere v fac ut ſciam.
CA. Pſeudolus ita mihi imperavit, ut aliquem h minem ſtrenuum
Benevolentem adducerem ad ſe. CH. ſervas imp rium probe;
Nam & amicum, & benevolentem ducis. ſed iſt Pſeudolus
Novus mihi eſt. CA. nimium eſt mortalis graph cus, heuretes mihi eſt,
Is mihi hæc eſſe ſe effecturum dixit, quæ dixi ti

P. M

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Magnifice hominem compellabo. Ca. cuja vox
ſonat? P. io, io, io!
te te tyranne, te ego, qui imperitas Pſeudolo,
æro: quoi ter, trina, triplicia, tribus modis, tria
gaudia,
tibus tribus, ter demeritas dem lætitias, de tribus
aude partas per malitiam, & per dolum & fallaciam,
ibello hoc obſignato ad te attuli pauxillulo.
. Illic homo eſt. ut paratragœdiat carnufex!
Ca. confer gradum
ntra pariter. P. porrige audacter ad ſalutem brachium.
. Dic utrum Spemne an Salutem, te ſalutem,
Pſeudole?
Immo utrumque. Ca. utrumque ſalve. ſed quid
actum eſt? P. quid times?
. Attuli hunc. P. quid? attuliſti? Ca. adduxi
volui dicere.
Quis iſtic eſt? Ch. Charinus. P. euge! jam
χαίρειν Χάρινον volo.
. quin tu quicquid opu'ſt, audacter imperas.
P. bene, ſed tamen
tia eſt, Charine, nolo tibi moleſtos eſſe nos.
. Vos moleſtos mihi? moleſtum id quidem.
P. tum tu igitur mane.
. Quid iſtuc eſt? P. epiſtolam modo hanc intercepi, & ſymbolum.
. Symbolum? quem ſymbolum? P. qui à milite
allatu'ſt modo,
s ſervo qui hunc ferebat cum quinque argenti (minis,
m qui amicam hinc accerſebat, ei os ſublevi
modo.
Quomodo? P. horum cauſſa hæc agitur ſpectatorum fabula.
ciunt, qui hic affuerunt, vobis poſt narravero.
Quid nunc agimus? P. liberam hodie tuam
amicam amplexabere.
Egone? P. tute. Ca. ego? P ipſus, inquam,
ſiquidem hoc vivet caput.
cdo mihi hominem invenietis propere. Ch. qua
facie? P. malum,
idum, doctum, qui quando principium prehenderit,

Porro

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Porro ſua virtuteteneat, quid ſe facere oporteat
Atque eum, qui non hic viſitatus ſæpe ſit. Ch.
ſervos eſt, (beru
Numquid refert? P. immo multo mavolo quam
Ch. Poſſe opinor me dare hominem tibi malum
doctum, modo (b
Qui à patre advenit Caryſto, nec dum exiit ex æd
Quoquam, neque Athenas advenit unquam ante h
ſternum diem.
P. Bene juvas, ſed quinque inventis opus eſt arge
ti minis
Mutuis, quas hodie reddam: nam viginti minas h
jus debet pater.
Ch. Ego dabo, ne quære aliunde. P. ô homine
opportunum mihi!
Etiam opu'ſt chlamyde, & machæra, & peta
Ch. à me poſſum dare.
P. Dî immortales! non Charinus mihi hic quide
eſt, ſed Copia.
Sed iſtic ſervus ex Caryſto quì huc advenit uſq
qui ſapit?
Ch. Cunabulis. P. manuleatam tunicam habere h
minem decet.
Ecquid habet is homo aceti in pectore? Ch. atq
acidiſſimi.
P. Quid ſi opus ſiet & dulce promat indidem, e
quid habet? Ch. rogas?
Murrhinam, tum paſſum, defrutum, melinam, m
quojuſmodi. (liu
Quin in corde inſtruere quondam cœpit thermop
P. Euge pellepide, Charine, me meo ludo lambera
Sed quid nomen eſſe dicam ego iſti ſervo? Ch. S
miæ.
P. Scitne in re adverſa verſari? Ch. turbo n
æque citus eſt.
P. Ecquid argutus eſt? Ch. malorum facinoru
ſæpiſſime.
P. Quid cum manifeſto tenetur? Ch. anguilla'ſ
elabitur.
P. Ecquid is homo ſcitus eſt? Ch. plebiſcitum n
æque ſcitum eſt.
P. Probus homo eſt, ut prædicare te audio. Ch. in
mo ſi ſcias,

V

Vbi te aſpexerit, narrabit ultro, quid ſeſe velis.
Sed quid illo es acturus. P. dicam: ubi hominem exornavero,
Subdititium fieri ego illum militis ſervum volo.
Symbolum hunc ferat lenoni, cum quinque argentī minis:
Mulierem ab lenone abducar. hem tibi omnem fa- (bulam.
Ceterum quo quidque pacto faciat, ipſi dixero.
CA. Quid nunc igitur ſtamus? P. hominem cum ornamentis omnibus
xornatum adducite ad me, jam ad trapezitam Æſchinum.
ed properate. CH. prius illic erimus quam tu. P. abite ergo ocius.
uicquid incerti mihi in animo prius, aut ambiguum fuit,
unc liquet, nunc defæcatum eſt, cor mihi nunc pervium'ſt.
mnes ordines ſub ſignis ducam, legiones meas,
i ſiniſtra, auſpicio liquido, atque ex ſententia.
onfidentia eſt inimicos meos me poſſe perdere.
unc ibo ad forum, atque onerabo meis præceptis Simiam,
id agat, ne quid titubet, docte ut hanc ferat fal- (laciam.
n ego hoc ipſum oppidum expugnatum faxo erit lenonium.

ACTVS III. SCENA I.

PVER.

Vi ſervitutem dii danunt lenoniam
Puero, atque eidem ſi addunt turpitudinem,
illi, quantum ego nunc corde conſpicio meo,
am rem magnam, multaſque ærumnas danunt.
t hæc mihi evenit ſervitus, ubi ego omnibus
is magniſque miniſteriis præfulcior:
ne ego amatorem mihi invenire ullum queo,
amet me, ut curer tandem nitidiuſcule.
: huic lenoni eſt hodie natalis dies:
minatus eſt à minimo ad maximum,
is non hodie munus miſiſſet ſibi,
cras cruciatu maximo perbitere.
neſcio hercle rebus quid faciam meis.
e ego illud poſſum, quod illi, qui poſſunt, ſolent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nunc niſi lenoni munus hodie miſero,
Cras mihi potandus fructus eſt fullonius.
Hei! hei! quam illæ rei ego etiam nunc ſum parvolus?
Atque ædepol ut nunc male eum metuo miſer!
Si quis det quoi manus gravior ſiet.
Quamquam illud ajunt magno gemitu fieri.
Comprimere dentes poſſe videor aliquo modo.
Sed comprimenda eſt mihi vox atque oratio:
Herus eccum recipit ſe domum, & ducit coquum.

ACTVS III. SCENA II.

BALLIO *leno*, COQVVS, PVER.

Forum coquinum qui vocant, ſtulte vocant:
Nam non coquinum eſt, verum furinum eſt forum:
Nam ſi ego juratus pejorem hominem quærerem,
Coquum non potui, quam hunc quem duco, ducere,
Multiloquum, glorioſum, inſulſum, inutilem.
Quin ob eam rem Orcus recipere hunc ad ſe noluit,
Vt eſſet hîc, qui mortuis cœnam coquat.
Nam hic ſolus illis coquere, quod placeat, poteſt.
C. Si me arbitrabare iſto pacto ut prædicas,
Cur conducebas? B. inopia: alius non erat.
Sed cur ſedebas in foro, ſi eras coquus,
Tu ſolus præter alios? C. ego dicam tibi:
Hominum avaritia ego ſum factus improbior coquus,
Non meopte ingenio. B. Qua iſtuc ratione? C. eloquar.
Quia enim cum extemplo veniunt conductum coquum,
Nemo illum quærit qui optimus & chariſſimu'ſt,
Illum conducunt potius, qui viliſſimu'ſt:
Hoc ego fui hodie ſolus obſeſſor fori.
Illi drachmis iiſſent miſeri; me nemo poteſt,
Minoris quiſquam nummo ut ſurgam, ſubigere.
Non item cœnam condio, ut alii coqui,
Qui mihi condita prata in patinis proferunt,
Boves qui convivas faciunt herbaſque oggerunt,
Eas herbas herbis aliis porro condiunt,
Indunt coriandrum, feniculum, allium, atrum olus,
Apponunt rumicem, braſſicam, betam, blitum:
Eo laſerpitii libram pondo diluunt:.

Teri-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Teritur ſinapis ſcelerata cum illis qui terunt?
Priuſquam triverunt, oculi ut exſtillent facit.
Ei homines cœnas ſibi coquunt: cum condiunt,
Non condimentis condiunt, ſed ſtrigibus,
Vivis convivis inteſtina quæ exedint.
Hoc hîc quidem homines tam brevem vitam colunt,
Cum haſce herbas hujuſmodi in ſuam alvum congerunt,
Formidoloſas dictu non eſu modo:
Quas herbas pecudes non edunt, homines edunt.
B. Quid tu? divinis condimentis utere?
Qui prorogare vitam poſſis hominibus,
Qui ea culpes condimenta. C. audacter dicito.
Nam vel ducenos annos poterunt vivere,
Meas qui eſitabunt eſcas, quas condivero.
Nam ego cicilendrum quando in patinas ſciſcidi,
Aut ſi polindrum, aut macidem, aut ſane captidem.
Eæ ipſæ ſeſe patinæ fervefaciunt illico:
Hæc ad Neptuni pecudes condimenta ſunt:
Terreſtres pecudes cicimandro condio,
Aut happalopſide, aut cataractria. B. at te Iuppiter
Diique omnes perdant, cum condimentis tuis,
Cumque tuis iſtis omnibus mendaciis.
C. Sine ſis loqui me. B. loquere, atque i in malam crucem.
C. Vbi omnes patinæ fervent, omnes aperio.
bi odos demiſſis pedibus in cœlum volat
B. Odor demiſſis pedibus? C. peccavi inſciens.
B. Quid eſt? C. quia enim demiſſis manibus volui dicere.
Cum in odorem cœnat Iuppiter cotidie.
. Si nunquam is coctum, quidnam cœnat Iuppiter?
. It incœnatus cubitum. B. i in malam crucem:
taccine cauſſa tibi hodie nummum dabo?
. Fateor equidem eſſe me coquum cariſſimum:
erum pro precio facio, ut opera appareat
lea, quo conductus veni. B. ad furandum quidem.
. An invenire poſtulas quemquam coquum,
iſi milvinis aut aquilinis ungulis?
. An tu coquinatum te ire quoquam poſtulas,
uin ibi conſtrictis ungulis cœnam coquas?
unc adeo, tu qui meus es, jam edico tibi,
ti noſtra properes amoliri omnia,

Tum ut hujus oculos in oculis habeas tuis.
Quoquo hic ſpectabit, eo tu ſpectato ſimul:
Si quo hic gradietur, pariter progrediminor:
Manum ſi protollet, pariter proferto manum.
Suum ſi quid ſumet, id tu ſinito ſumere.
Si noſtrum ſumet, tu teneto altrinſecus.
Si iſte ibit, ito; ſtabit, aſtato ſimul.
Si conquiniſcet iſtic, conquiniſcito ſimul.
Item his diſcipulis privos cuſtodes dabo.
C. Habe modo animum bonum. B. quæſo qui poſ- ſim, doce, (mum
Animum bonum habere, qui te ad me adducam do-
C. Quia ſorbitione faciam ego te hodie mea,
Item ut Medæa Peliam concoxit ſenem,
Quem medicamento & ſuis venenis dicitur
Feciſſe rurſus ex ſene adoleſcentulum:
Item te ego faciam. B. eho an tu etiam veneficus?
C. Immo edepol vero hominum ſervator magis. B. hem! mane.
Quanti iſtuc unum me coquinare perdoces?
C. Quid? B. ut te ſervem, ne quid ſurripias mihi.
C. Si credas, nummo: ſi non, ne mina quidem.
Sed utrum amicis hodie, an inimicis tuis
Daturus cœnam? B. pol ego amicis, ſcilicet.
C. Quin tu illos inimicos potius, quam amicos vocas.
Nam ego ita convivis cœnam conditam dabo
Hodie, atque ita ſuavitate condiam,
Vt quiſque quidque conditum guſtaverit.
Ipſos ſibi faciam ut digitos prærodant ſuos.
B. Quæſo hercle priuſquam quicquã convivis dabis
Guſtato tute prius, & diſcipulis dato,
Vt prærodatis veſtras furtificas manus,
C. Fortaſſe hæc tu nunc mihi non credis, quæ lo- quor.
B. Moleſtus ne ſis. nimium jam tinnis. non places
Hem! illic ego habito, intro huc abi, & cœnam coqu-
Propere. C. quin is accubitum? convivas cedo.
Corrumpitur jam cœna. B. hem! ſobolem ſis vide
Iam à hic quoque ſcele ſtus eſt coqui ſublingio.
Profecto quid nunc primum caveam neſcio,
Ita in ædibus ſunt fures, prædo in proximo eſt.
Iam me hic vicinus apud forum paulo prius
Pater Callidori opere petivit maximo,

Vt

Vt mihi caverem à Pſeudolo ſervo ſuo,
Neu fidem ei haberem; nam eum circumire in hunc diem,
Vt me, ſi poſſet, muliere intervorteret:
Eum promiſiſſe firmiter dixit ſibi,
Seſe abducturum à me dolis Phœnicium.
Nunc ibo intro, atque edicam familiaribus,
Profecto ne quis quicquam credat Pſeudolo.

ACTVS IV. SCENA I.

PSEVDOLVS *ſervus*, SIMIA *ſycophanta.*

SI unquam quenquam dî immortales voluere eſſe auxilio adjutum,
Tum me & Callidorum ſervatum volunt eſſe, & lenonem extinctum,
Cum te adjutorem genuere mihi, tam doctum hominem atque aſtutum.
Sed ubi illic eſt? ſumne ego homo inſipiens? qui hæc mecum egomet loquor ſolus?
Dedit verba mihi hercle, ut opinor, malus cum malos ſtulte cavi.
Tum pol ego interii, homo ſi ille abiit; neque hoc opus, quod volui, ego hodie efficiam.
Sed eccum video verbeream ſtatuam: ut magnifice infert ſeſe!
Hem! te hercle ego circumſpectabam: nimis metuebam male, ne abiiſſes.
S. Fuit meum officium, ut facerem, fateor. P. ubi reſtiteras? S. ubi mihi libitum eſt.
P. Iſtuc ego jam ſat ſcio. S. cur ergo, quod ſcis, me rogas? P. at hoc volo monere te.
S. Monendus ne me moneat. P. nimis tandem abs te contemnor.
S. Quippe ego te ni contemnam, ſtratioticus homo qui cluear? P. jam
Hoc volo quod occœptum'ſt agi. S. nunquid agere aliud me vides?
P. Ambula ergo cito. S. immo ocioſe volo. P. hæc ea occaſio eſt. dum ille dormit,
Volo tu prior ut occupes adire. S. quid properas? placide.
Ne time: ita ille faxit Iuppiter, ut ille palam ibidem aſſiet.

Quiſquis ille eſt, qui adeſt à milite; nunquam ædepol erit ille potior
Harpax, quam ego: habe animum bonum: pulchre ego hanc explicatam tibi rem dabo.
Sic ego illum dolis atque mendaciis in timorem dabo, (ſiet,
Militarem advenam, ipſe ſeſe ut neget eum eſſe, qui
Meque ut eſſe autumet, qui ipſus eſt. P. qui poteſt? S. occidis me,
Cum iſtuc rogitas. P. ô hominem lepidum! te quoque etiam dolis,
Atque etiam mendaciis, Iuppiter te mihi ſervet.
S. Immo mihi: ſed vide, ornatus hic, ſatis me condecet?
P. Optume habet. S. eſto. P. tantum tibi boni dii immortales duint,
Quantum tibi optes. nam ſi exoptem, quantum dignus, tantum dent.
Minus nihilo eſt: neque ego hoc homine quenquam vidi magis malum,
Et maleficum. S. tun' id mihi? P. taceo. ſed ego quæ tibi bona
Dabo & faciam, ſi hanc rem ſobrie accuraſſis? S. potin' ut taceas?
Memorem immemorem facit, qui monet quod memor meminit. teneo omnia.
In pectore condita ſunt, meditati ſunt doli docte. P. probus hic eſt
Homo. S. neque hic eſt, neque ego. P. at vide ne titubes. S. potin' ut taceas?
P. Ita me dii ament. S. ita non facient; mera jam mendacia fundes.
P. Vt ego ob tuam, Simia, perfidiam te amo, & metuo, & magnifico!
S. Ego iſtuc aliis dare condidici; mihi obtrudere non potes palpum.
P. Vt ego te hodie accipiam lepide, ubi effeceris hoc opus! S. ha ha hæ!
P. Lepido victu, vino, unguentis, & inter pocula pulpamentis:
Ibidem una aderit mulier lepida, tibi ſavia ſuper ſavia quæ det.
S. Lepide accipis me. P. immo ſi efficis, tum faxo magis dicas.
S. Niſi

S. Niſi effecero, cruciabiliter carnifex me accipito.
Sed propera mihi monſtrare, ubi oſtium lenonis ædium.
P. Tertium hoc eſt. S. ſt! tace, ædes hiſcunt. P. credo, animo male'ſt
Ædibus. S. quid jam? P. quia ædepol ipſum lenonem evomunt.
S. Illiccine eſt? P. illic eſt. S. mala merx eſt. P. illuc ſis vide.
Non prorſus, verum ex tranſverſo cedit, quaſi cancer ſolet.

ACTVS IV. SCENA II.

BALLIO, PSEVDOLVS, SYCOPHANTA.

Minus malum hunc hominem eſſe opinor, quam eſſe cenſebam coquum:
Nam nihil etiam dum harpagavit, præter cyathum, & cantharum.
P. Heus tu! nunc occaſio eſt & tempus. S. tecum ſentio. (ero.
P. Ingredere in viam doloſe. i, ego hic in inſidiis
S. Habui numerum ſedulo, hoc eſt, ſextum à porta proximum
Angiportum, in id angiportum me devorti juſſerat:
Quotumas ædis dixerit, id ego admodum incerto ſcio.
B. Quis hic homo chlamydatus eſt? aut unde eſt, aut quem quæritat?
Peregrina facies videtur hominis atque ignobilis.
S. Sed eccum, qui ex incerto faciet mihi, quod quæro, certius.
B. Ad me adit recta: unde ego hominem hunc eſſe dicam gentium?
S. Heus tu! qui cum hirquina aſtas barba, reſponde, quod rogo.
B. Eho an non prius ſalutas? S. nulla eſt mihi ſalus dataria.
B. Nam pol hinc tantundem accipies. P. jam inde à principio probus. (rogo?
S. Ecquem, in angiporto hoc hominem tu noviſti, te
B. Egomet me. S. pauci iſtuc faciunt homines quod tu prædicas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam in foro vix decimus quiſque eſt, qui ipſus ſeſe
noverit.
P. Salvus ſum; jam philoſophatur. S. hominem
ego hic quæro malum,
Legirupam, impium, perjurum, atque improbum.
B. me quæritat: (modo.
Nam illa mea ſunt cognomenta, nomen ſi memoret
Quid eſt ei homini nomen? S. Leno Ballio. B. ſci-
vin' ego? (Ballio?
Ipſe ſum, adoleſcens, quem tu quæritas. S. tune es
B. Ego enimvero is ſum. S. ut veſtitus eſt perfoſſor
parietum?
B. Credo in tenebris conſpicatus ſi ſis me, abſtineas
manum. (re:
S. Herus meus tibi me ſalutem multam voluit dice-
Hanc epiſtolam accipe à me, hanc me tibi juſſit dare.
B. Quis is homo'ſt qui juſſit? P. perii! nunc ho-
mo in medio luto eſt.
Nomen neſcit, hæret hæc res. B. quem hanc miſiſſe
ad me autumas? (hi,
S. Noſce imaginem, tute ejus nomen memorato mi-
Vt ſciam Ballionem te eſſe ipſum. B. cedo mihi
epiſtolam.
S. Accipe. hem cognoſce ſignum. B. eho Poly-
machæroplacides.
Purus putus eſt ipſus. novi. heus! S. Polymachæ-
roplacides
Nomen eſt. ſcio jam tibi me recte dediſſe epiſto-
lam,
Poſtquam Polymachæroplacidæ elocutus nomen es.
B. Sed quid agit is? S. quod homo ædepol fortis,
atque bellator probus.
Sed propera hanc pellegere quæſo epiſtolam. ita ne-
gotium eſt,
Atque accipere argentum actutum, mulieremque
mihi emittere:
Nam neceſſe hodie Sicyoni me eſſe, aut cras mor-
tem exequi, (dicas.
Ita herus meus eſt imperioſus. B. novi, notis præ-
S. Propera pellegere epiſtolam ergo. B. id ago, ſi
taceas modo.
Miles lenoni Ballioni epiſtolam
Conſcriptam mittit Polymachæroplacides,
Ima-

Imagine obſignatam, quæ inter nos duo
Convenit olim. S. ſymbolum eſt in epiſtola.
B. Video, & cognoſco ſignum. ſed in epiſtola
Nullam ſalutem mitterene ſcriptam ſolet?
S. Ita militaris diſciplina eſt, Ballio:
Manu ſalutem mittunt benevolentibus,
Eadem malam rem mittunt malevolentibus.
Sed ut occœpiſti, perge operam experirier,
Quid epiſtola iſta narret. B. auſculta modo.
Harpax calator meus eſt, ad te qui venit.
Tune is es Harpax? S. ego ſum, atque ipſe Harpax
quidem.
B. Qui epiſtolam illam fert, ab eo argentum accipi, &
Cum eo ſimitu mulierem mitti volo.
Salutem ſcriptam dignum eſt dignis mittere:
Te ſi arbitrarem dignum, miſiſſem tibi.
S. Quid nunc? B. argentum des, abducas mulierem.
S. Vter remoratur? B. quin ſequere ergo intro.
S. ſequor.

ACTVS IV. SCENA III.

PSEVDOLVS.

PEjorem ego hominem, magiſque verſute malum,
Nunquam edepol quenquam vidi, quam hic eſt
Simia, (male,
Nimiſque ego illum hominem metuo, & formido
Ne malus item erga me ſit, ut erga illum fuit,
Ne in re ſecunda nunc mihi obvertat cornua,
Si occaſionem capſit qui ſiet malus.
Atque edepol equidem nolo: nam illi bene volo.
Nunc in metu ſum maximo, triplici modo.
Primum omnium jam hunc comparẽ metuo meum,
Ne deſerat nunc me, atque ad hoſtis tranſeat.
Metuo autem, ne herus redeat etiam domum à foro,
Ne capta præda capti prædones fuant.
Dum hæc metuo, metuo ne ille huc Harpax adve-
niat,
Priuſquam hinc hic Harpax abierit cum muliere.
Perii hercle! nimium tarde egrediuntur foras.
Cor colligatis vaſis expectat meum,
Si non educat mulierem ſecum ſimul,
Vt exulatum ex pectore aufugiat meo.
Victor ſum, vici cautos cuſtodes meos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA IV.

SYCOPHANTA, PSEVDOLVS.

NE plora: neſcis ut res ſit, Phœnicium;
Verum haud multo poſt faxo ſcibis accubans.
Non ego te ad illum duco dentatum virum
Macedonienſem, qui te nunc flentem facit.
Cujam eſſe te vis maxime, ad eum duco te;
Callidorum haud multo poſt faxo amplexabere.
P. Quid tu intus quæſo deſediſti? quam diu
Mihi cor retunſum'ſt oppugnando pectore?
S. Occaſionem repperiſti, verbero,
Vbi perconteris me inſidiis hoſtilibus:
Quin hinc metimur gradibus militaribus.
P. Atque ædepol, quanquam nequam homo es, recte mones,
Ite hac triumphi ad cantharum recta via.

ACTVS IV. SCENA V.

BALLIO *leno.*

HA hæ! nunc demum animus in tuto eſt loco.
Poſtquam iſte hinc abiit, atque abduxit mulierem.
Mihi libet nunc venire Pſeudolum, ſcelerum caput,
Et abducere à me mulierem fallaciis.
Conceptis hercle verbis, ſatis certo ſcio,
Ego perjurare mavellem me millies,
Quam mihi illum verba per deridiculum dare.
Nunc deridebo hercle hominem, ſi convenero.
Verum in piſtrinum credo, ut convenit, fore.
Nunc ego Simonem mihi obviam veniat velim,
Vt mea lætitia lætus promiſcam ſiet.

ACTVS IV. SCENA VI.

SIMO *ſenex*, BALLIO *leno.*

VIſo quid rerum meus Vlyſſes egerit,
Iamne habeat ſignum ex arce Ballionia.
B. O fortunate! cedo fortunatam manum,
Simo. S. quid eſt? B. jam. S. quid jam? B. nihil eſt quod metuas. S. quid eſt?
Venitne homo ad te? B. non. S. quid eſt igitur boni?
B. Minæ viginti ſanæ ac ſalvæ ſunt tibi,
Hodie quas abs te inde'ſt ſtipulatus Pſeudolus.

S. Ve-

. Velim quidem hercle. B. roga me viginti minas,
illе hodie illa ſit potitus muliere.
ve eam tuo gnato hodie, ut promiſit, dabit.
ogato hercle obſecro, geſtio promittere,
mnibus modis tibi eſſe rem ut ſalvam ſcias.
tque etiam habeto mulierem dono tibi.
Nullum periclum eſt, quod ſciam, ſtipularier.
t occœpiſti verba, viginti minas.
abin'? B. dabuntur. S. hoc quidem actum'ſt haud male.
ed hominem conveniſtin'? B. immo ambos ſimul.
. Quid ait? quid narrat? quæſo quid dicit tibi?
. Nugas theatri, verba quæ in Comœdiis
olent lenoni dici, quæ pueri ſciunt.
alum, & ſceleſtum, & perjurum ajebat eſſe me.
. Pol haud mentitu'ſt. B. ergo haud iratus fui.
am quanti refert te nec recte dicere,
ui nihili faciat, quique inficias non eat.
. Quid eſt quod non metuas ab eo? id audire expeto.
. Quia nunquam ab me abducet mulierem, jam nec (poteſt.
eminiſtine tibi me dudum dicere,
am væniſſe militi Macedonio?
. Memini. B. hem illius ſervos huc ad me argentum attulit,
t obſignatum ſymbolum. S. quid poſtea?
. Qui inter me atque illum militem convenerat,
s ſecum abduxit mulierem haud multo prius.
. Bonan' fide iſtuc dicis? B. unde ea ſit mihi?
. Vide modo ne illic ſit contechnatus quippiam.
. Epiſtola atque imago me certum facit.
uin jam quidem illam in Sicyonem ex urbe abduxit modo,
. Bene hercle factum. quid ego ceſſo Pſeudolum
acere, ut det nomen ad molarum coloniam?
ed quis hic homo eſt chlamydatus? B. non ædepol ſcio,
iſi ut obſervemus quo eat, aut quam rem gerat.

ACTVS IV. SCENA VII.

HARPAX, SIMO, BALLIO.

MAlus & nequam eſt homo, qui nihili imperium heri

Sui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sui ſervus facit: nihili eſt autem ſuum
Qui officium facere immemor eſt, niſi adeo monitu
Nam qui liberos eſſe illico ſe arbitrantur,
Ex conſpectu heri ſi ſui ſe abdiderunt,
Luxuriantur, luſtrantur, comedunt quod
Habent, ii nomen diu ſervitutis ferunt:
Nec boni ingenii quicquam in his ineſt, niſi ut im
Probis ſe artibus teneant. cum his mihi nec locus nec ſermo
Convenit, neque his unquam nobilis fui.
Ego ut imperatum eſt, etſi abeſt, hic adeſſe herum
Arbitror: nunc ego illum metuo, cum hic non adeſt
Ne cum aſſiet, metuam, ei rei operam dabo.
Nam me in taberna uſque adhuc ſineret Syrus,
Cui dedi ſymbolum: manſi ut juſſerat:
Leno ubi eſſet domi, me ajebat arceſſere:
Verum ubi is non venit, nec vocor, venio huc ultro
Vt ſciam quid rei ſiet, ne illic homo me ludificetur.
Neque quicquam eſt melius, quam ut hoc pultem atque aliquem
Evocem huc intus. leno argentum hoc volo à me ac-(cipiat;
Atque amittat mulierem nunc mecum ſimul.
B. Heus tu! S. quid vis? B. hic homo meu'ſt. S. quidum? B. quia
Præda hæc mea eſt: ſcortum quærit, habet argentum.
Iam admordere hunc mihi lubet.
S. Iamne illum comeſurus es? B. dum recens eſt,
Dum datur, dum calet, devorari decet: nam
Boni viri me pauperant, improbi alunt,
Augent rem meam mali, populi ſtrenui
Damno mihi, improbi uſui ſunt. S. malum
Quod tibi dei dabunt, qui ſic ſceleſtus.
H. Me nunc commoror, cum has fores non ferio,
Vt ſciam ſitne Ballio domi. B. Venus mihi hæc
Bona dat: at cum hos huc adigit lucrifugas, damni
Cupidos, qui ſe ſuamque ætatem bene curant,
Edunt, bibunt, ſcortantur: illi ſunt alio ingenio, atque tu,
Qui neque tibi bene eſſe patere, & illis quibus eſt, invides.
H. Heus! ubi eſtis vos? B. hic quidem ad me recta habet rectam viam.

H. Heus!

l. Heus! ubi eſtis vos? B. heus adoleſcens, quid iſthic debetur tibi? (mihi.

ene ego ab hoc prædatus ibo. novi. bona ſcæva eſt

l. Ecquis hoc aperit? B. heus, chlamydate, quid iſtic debetur tibi?

. Ædium dominum lenonem Ballionem quærito.

. Quiſquis es adoleſcens, operam fac compendi quærere.

. Quid jam? B. quia te is ipſus coram præſens præſentem videt.

. Tun' is es? S. chlamydate, cave ſis tibi à curio infortunio,

tque in hunc intende digitum, hic leno eſt. B. at hic eſt vir probus.

d tu, bone vir, flagitare ſæpe clamore in foro,

um libella nuſquam eſt, niſi quid leno hic ſubvenit tibi. (tibi?

. Quin tu mecum fabulare? B. fabulor. quid vis

. Argentum accipias. B. jamdudum ſi des, porrexi manum. (tæ minæ.

. Accipe: hic ſunt quinque argenti lectæ numera-

oc tibi herus me juſſit ferre Polymachæroplacides, (cium.

uod deberet, atque ut mecum mitteres Phœni-

. Herus tuus? H. ita dico. B. miles? H. ita loquor. B. Macedonius?

. Admodum, inquam. B. te ad me miſit Polymachæroplacides?

. Vera memoras. B. hoc argentum ut mihi dares? H. ſi tu quidem es

eno Ballio. B. atque ut à me mulierem abduceres? H. ita. (B. mane.

Phœniciumne eſſe dixit? H. recte meminiſti.

m redeo ad te. H. at maturate propera. nam vides

m die multum eſſe. B. video. hunc advocare etiam volo. (Simo?

ane modo iſtic, jam revertar ad te. quid nunc fiet,

uid agimus? manifeſto hunc hominem teneo, qui argentum attulit.

Quid jam? B. an neſcis, quæ ſit hæc res? S. juxta cum ignariſſimis.

Edepol hominem verberonem Pſeudolum! ut docte dolum

Com-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Commentu'ſt! tantundem argenti, quantum mil
debuit,
Dedit huic, atque hominem exornavit, mulierem q
arceſſeret.
Pſeudolus tuus allegavit hunc, quaſi à Macedonio
Milite eſſet. S. habeſne argentum ab homine
B. rogitas quod vides?
S. Heus! memento ergo dimidium iſtinc mihi
præda dare:
Commune iſtuc eſſe oportet. B. quid, malum!
totum tuum eſt.
H. Quam mox mihi operam das? B. tibi do equ
dem. quid nunc mihi es auctor, Simo?
S. Exploratorem hunc faciamus ludos ſuppoſititiun
Adeo donicum ipſus ſeſe ludos fieri ſenſerit.
B. Sequere. quid ais? nempe tu illius ſervos es
H. planiſſime.
B. Quanti te emit? H. ſuarum in pugna virium v
ctoria. (me
Nam ego eram domi imperator ſummus in patr
B. An etiam ille unquam expugnavit carcerem, p
triam tuam?
H. Contumeliam ſi dices, audies. B. quotumo d
Ex Sicyone huc perveniſti? H. altero ad meridie
B. Strenue me hercle iſti: quamvis pernix hic
homo;
Vbi ſuram aſpicias, ſcias poſſe eum gerere craſſ
compedes. (puer
Quid ais? tunc etiam cubitare ſolitus es in cun
S. Scilicet. B. etiamne ſolitus es puer? ſcin' qu
loquar?
S. Scilicet, ſolitum eſſe. H. ſanine eſtis? B. qu
hoc, quod te rogo? (mu
Noctu in vigiliam quando ibat miles, tum tu ibas
Conveniebatne in vaginam tuam machæra militi
H. I in malam crucem. B. ire licebit tibi tam
hodie tempori.
H. Quin tu mulierem mihi emittis, aut reddis a
gentum? B. mane.
H. Quid maneam? B. chlamydem hanc comm
mores quanti conducta'ſt. H. quid eſt?
B. Quid meret machæra? H. helleborum hiſce h
minibus eſt opus.

B. Eh

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

B. Eho. H. mitte. B. quid mercedis petaſus hodie domino demeret?

H. Quoi domino? B. quid ſocci? H. quid ſomniatis? mea quidem hæc habeo omnia

Meo peculio empta. B. nempe quod femina ſumma ſuſtinent. (lunt.

H. Vncti hi ſunt ſenes. fricari ſeſe ex antiquo vo-

B. Reſponde obſecro hercle hoc vero ſerio, quod te rogo; (dolus?

Quid meres? quantillo argento te conduxit Pſeu-

H. Quid iſtic Pſeudolu'ſt? B. præceptor tuus, qui te hanc fallaciam

ocuit, ut fallaciis hic à me mulierem abduceres.

H. Quem tu Pſeudolum? quas tu mihi prædicas fallacias?

uem ego hominem nullius coloris novi. B. non tu iſtinc abis? (Pſeudolo

ihil eſt hodie hic ſycophantis quæſtus: proin tu

uncies abduxiſſe alium prædam, qui occurrit prior

arpax. H. is quidem ædepol Harpax ego ſum. B. imo ædepol eſſe vis.

urus putus hic ſycophanta eſt. H. ego tibi argentum dedi: (tuo,

t dudum adveniens extemplo ſymbolum ſervo

eri imagine obſignatam epiſtolam, hic ante oſtium.

. Meo tu epiſtolam dediſti ſervo? cui ſervo? H. Syro.

. Non confidit, ſycophanta hic nequam eſt, nugis meditatur male:

am illam epiſtolam ipſus verus Harpax huc ad me attulit. (militis,

. Harpax ego vocor: ego ſervus ſum Macedonii

go nec ſycophantioſe quicquam ago, nec malefice,

eque iſtum Pſeudolum mortalis qui ſit novi, neque ſcio.

Tu niſi mirum'ſt leno plane perdidiſti mulierem.

Ædepol næ iſtuc magis magiſque metuo, cum verba audio.

Mihi quoque ædepol jamdudum illi Syrus cor perfrigefacit,

mbolum qui hoc accepit. mira ſunt, ni Pſeudolus eſt. Eho

! qua facie fuit dudum, cui dediſti ſymbolum?

H. Ru-

H. Rufus quidam, ventrioſus, craſſis ſuris, ſubniger
Magno capite, acutis oculis, ore rubicundo, admo
dum (des
Magnis pedibus. S. perdidiſti, poſtquam dixiſti pe
Pſeudolus fuit ipſus. B. actum eſt de me, jam mo
rior, Simo.
H. Hercle haud te ſinam emoriri, niſi argentum mi
hi redditur,
Viginti minæ. S. atque etiam mihi aliæ viginti min
B. Auferetur id præmium à me, quod promiſi pe
jocum? (dece
S. De improbis viris auferri præmium & præda
B. Saltem Pſeudolum mihi dedas. S. Pſeudolu
ego dedam tibi?
Quid deliquit? dixin', ab eo tibi ut caveres, centies
B. Perdidit me. S. at me viginti commodis multa
vit minis.
B. Quid nunc faciam? H. ſi mihi argentum dede
ris, te ſuſpendito.
B. Dî te perdant. ſequere ſis me ergo hac ad fo
rum, ut ſolvam. H. ſequor.
B. Hodie ego peregrinos abſolvam, cras agam cu
civibus.
Pſeudolus mihi centuriata habuit capitis comitia,
Qui illum ad me hodie allegavit mulierem qui ab
duceret.
Sequere tu. nunc ne expectetis dum hac domu
redeam via. (rie
Ita res geſta eſt: angiporta hæc certum eſt conſecta
H. Si graderere tantum, quantum loquere, jam eſſ
ad forum.
B. Certum'ſt mihi hunc emortualem facere ex na
tali die.

ACTVS IV. SCENA VIII.

SIMO ſenex.

BEne ego illum tetigi, bene autem ſervos inimi
cum ſuum. (dare
Nunc mihi certum eſt, alio pacto Pſeudolo inſidi
Quam in aliis Comœdiis fit, ubi cum ſtimulis a
flagris (nas
Inſidiantur: at ego jam inultus promam viginti m
Quas promiſi, ſi effeciſſet; obviam ei ultro deferan

Nim

Nimis illi mortalis doctus, nimis verſutus, nimis
malus,
(dolus.
Superavit Trojanum dolum, atque Vlyſſem, Pſeu-
Nunc ibo intro, argentum promam, Pſeudolo inſi-
dias dabo.

ACTVS V. SCENA I.

PSEVDOLVS *ſervus ebrius.*

QVid hoc? ſiccine hoc fit? pedes, ſtatin'? an
non?
An id voltis, ut me hic jacentem aliquis tollat?
Nam hercle ſi cecidero, veſtrum erit flagitium.
'ergitin' pergere? ſi viandum mihi
Hodie eſt, magnum hoc vitium vino eſt.
'edes captat primum, luctator doloſu'ſt.
rofecto ædepol ego nunc probe abeo madulſa,
a victu excurato, ita munditiis dignati,
aque in loco feſtivo ſumus feſtive accepti.
uid opus me multas agere ambages? hoc
ſt homini quamobrem vitam amet, hic omnes
oluptates, in hoc omnes venuſtates ſunt:
eis proximum eſſe arbitror. nam ubi amans com-
plexu'ſt
mantem, ubi labra ad labella adjungit,
i alter alterum bilingui manifeſto
ter ſe prehendunt, ubi mamma manicula
pprimitur alia, aut ſi lubet, corpora
nduplicant, manu candida cantharum dulciferum
opinare, ſuaviſſima amicitia, neque eſſe alium alii
io, nec moleſtis ſermonibus, nec morologis uti:
guenta atque odores, lemniſcos, corollas dari
dapſiles.
(get:
n enim parcipromi victu cætero, ne quis me ro-
: ego modo, atque herus minor, hunc diem ſum-
ſimus prothyme,
tquam opus meum, ut volui, omne perpetravi
hoſtibus fugatis.
accubantis, potantis, amantis, cum ſcortis
qui, & meum ſcortum ibidem, cordi atque ani-
mo ſuo
(ſaltem.
equentes. ſed poſtquam exſurrexi, orant med uti
nnc me modum intuli, ut illis ſatisfacerem ex
diſciplina: quippe ego

Qui probe Ionica perdidici. ſed palliolatim amictus
Sic hac inceſſi ludibundus: plaudunt: partim cla-
mitant me ut revertar.
Occœpi denuo hoc modo volvi: idem amicæ daban (nia ludo
me meæ,
Vt me amaret: ubi circumvortor, cado: id fuit næ-
Itaque dum enitor (pax!) jam pæne inquinavi pal-
lium temeto:
Voluptati ædepol fui ob caſum. datur cantharus
bibi, commuto
Illico pallium, illud poſivi, inde huc exii, crapu-
lam dum amoverem.
Nunc ab hero ad herum majorem venio, fœdu (tiat
commemoratum.
Aperite, aperite. heus! Simoni me adeſſe, quis nun

ACTVS V. SCENA II.

SIMO *ſenex*, PSEVDOLVS *ſervus*,
BALLIO *leno*.

VOx viri peſſumi me exciet foras. ſed quid hoc
quo modo? quid video ego?
P. Cum corona ebrium Pſeudolum tuum. S. lib
re hercle hoc quidem. ſed vide ſtatum.
Num mea gratia pertimeſcit? magis cogito, ſæv
ter, blanditerne alloquar.
Sed hoc me vetat vim facere, quod fero, ſi qua
hoc ſpes ſita'ſt mihi.
P. Vir malus, viro optimo obviam it. S. dî te ame
Pſeudole. Phui! in malam crucem.
P. Cur egomet afflictor? S. quid tu (malum!)
go in os mihi ebrius irructas?
P. Molliter ſiſte nunc me: cave, ne cadam:
vides me, ut madide madeam?
S. Quæ iſta hæc audacia eſt? te ſic interdius c
corolla ebrium incedere? P. lubet.
S. Quid lubet? pergin' ructare in os mihi? P. ſ
vis ructus mihi eſt: ſic ſine modo.
S. Credo equidem poteſſe te, ſcelus, Maſſici m
tis uberrumos quatuor
Fructus ebibere in hora una. P. hyberna addi
S. haud male mones.
Sed dic tamen, unde onuſtam celocem agere te p
dicem? P. cum tuo filio

Per

Perpotavi modo. ſed Simo, ut probe tactus Ballio
eſt! quæ tibi dixi,
Effecta reddidi. S. derides? peſſumus homo es.
P. mulier hæc
Feci ut cum tuo filio libera accubet. S. omnia ut
quidque egiſti ordine,
Scio. P. quid ergo dubitas dare mihi argentum?
S. jus petis, fateor.
Tene. P. at negabas daturum eſſe te mihi; tamen
das. onera hunc hominem, atque
Conſequere hac. S. ego iſtum onerem? P. onera-
bis, ſcio. S. quid ego huic homini faciam?
Satin' ultro & argentum aufert, & me irridet?
B. væ victis! S. vorte ergo humerum.
Hem! B. hoc ego nunquam ratus ſum fore, me ut
tibi fierem ſupplex.
Heu, heu, heu! P. deſine. B. doleo. P. ni doleres
tu, ego dolerem.
B. Quid hoc? auferrene, Pſeudole, abs tuo hero?
P. lubentiſſimo corde, atque animo.
B. Non audes quæſo aliquam partem mihi gratiam
facere hinc argenti?
P. Novi, me dices avidum eſſe. nam hinc nunquam
eris nummo divitior.
Neque te mei tergi miſereret, ſi hoc non hodie effe-
ciſſem.
B. Erit, ubi te ulciſcar, ſi vivo. P. quid minitare?
habeo tergum.
B. Age ſane. P. igitur redi. B. quid redeam? P. redi
modo, non eris deceptus.
B. Redeo. P. i ſimul mecum potatum. B. egone
eam? P. fac ut te jubeo:
Si is, aut dimidium, aut plus etiam faxo hinc feres.
B. eo; duc me quo vis. P. quid nunc?
Nunquid iratus es, aut mihi, aut filio, propter has
res, Simo? S. nihil profecto.
P. I hac. S. te ſequor. quin vocas ſpectatores ſi-
mul? P. hercle me iſti
Haud ſolent vocare, neque ergo ego iſtos: verum ſi
voltis applaudere
Atque approbare hunc gregem & fabulam, in cra-
ſtinum vos vocabo.

FINIS PSEVDOLI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

POENULUS.

Dramatis Perſonæ.

AGORASTOCLES *adoleſcens.*
MILPHIO *ſervus.*
ADELPHASIVM *meretrix.*
ANTERASTILIS *meretrix.*
LYCVS *leno.*
ANTHEMONIDES *miles.*
ADVOCATI.
COLLYBISCVS *villicus.*
SYNCERASTVS *ſervus.*
HANNO *Pœnus.*
GIDDENEME *nutrix.*
PVER.

ARGVMENTVM.

Puer ſeptuennis ſurripitur Carthagine.
Oſor mulierum adoptat hunc emptum ſenex,
Et facit hæredem. ejus pueri cognatæ duæ,
Nutrixque earum raptæ. mercatur Lycus,
Vexatque amantem: at ille cum auro villicum
Lenoni obtrudit, ita eum furto alligat.
Venit Hanno Pœnus, gnatum hunc fratris repperit,
Suaſque agnoſcit quas perdiderat filias.

PROLOGVS.

Achillem Ariſtarchi mihi commentari lubet,
Inde mihi principium capiam ex Tragœdia.
Sileteque & tacete, atque animum advortite:
Audire jubet vos imperator hiſtricus:
Bonoque ut animo ſedeant in ſubſelliis,
Et qui eſurientes, & qui ſaturi venerint.
Qui ediſtis, multo feciſtis ſapientius:
Qui non ediſtis, ſaturi ſi te fabulis.
Nam cui paratum'ſt quod edit, noſtra gratia,
Nimia eſt ſtultitia, ſeſſum impranſum incedere,
Exurge præco, fac populo audientiam.
Iamdudum expecto, ſi tuum officium ſcias.
Exerce vocem quam per vivis, & colis.
Nam niſi clamabis, tacitum te obrepet fames.
Age nunc reſide, duplicem ut mercedem feras.

Bo-

Bonum factu 'ſt, edicta ut ſervetis mea.
Scortum exoletum ne quis in proſcenio
Sedeat, neu lictor verbum, aut virgæ mutiant,
Neu diſſignator præter os obambulet,
Neu ſeſſum ducat, dum hiſtrio in ſcena ſiet.
Diu qui domi ocioſi dormierunt, decet
Animo æquo nunc ſtent, vel dormire temperent.
Servi ne obſideant, liberis ut ſit locus,
Vel æs pro capite dent. ſi id facere non queunt,
Domum abeant, vitent ancipiti infortunio,
Ne & hic varientur virgis, & loris domi,
Si minus curaſſint, cum veniant heri domum.
Nutrices pueros infantis minutulos
Domi procurent, neve ſpectatum afferant,
Ne & ipſæ ſitiant, & pueri pereant fame:
Neve eſurientes hic quaſi hœdi obvagiant.
Matronæ tacite ſpectent, tacite rideant,
Canora hic voce ſua tinnire temperent,
Domum ſermones fabulandi conferant,
Ne & hic viris ſint, & domi moleſtiæ.
Quodque ad ludorum curatores attinet,
Ne palma detur cuiquam artifici injuria,
Neve ambitionis cauſſa extrudantur foras,
Quo deteriores anteponantur bonis.
Et hoc quoque etiam, quod pæne oblitus fui:
Dum ludi fiunt, in popinam pediſequi
Irruptionem facite; nunc dum occaſio eſt,
Nunc dum ſcribilitæ æſtuant, accurrite.
Hæc imperata quæ ſunt pro imperio hiſtrico,
Bonum hercle factum pro ſe quiſque ut meminerit.
Ad argumentum nunc viciſſatim volo
Remigrare, æque ut mecum ſitis ignarures.
Eius nunc regiones, limites, confinia
Determinabo, ei rei factus ſum ego finitor.
Sed niſi moleſtum eſt, nomen dare vobis volo
Comœdiai: ſin odio eſt, dicam tamen.
Siquidem licebit per illos, quibus eſt in manu.
Carchedonius vocatur hæc comœdia,
Latine Plautus, PARVVS PVLTIPHAGONIDES.
Nomen jam habetis. nunc rationes cæteras
Accipite: nam argumentum hoc hic cenſebitur.
Locus argumento 'ſt ſuum ſibi proſcenium.

Vos juratores eſtis, quæſo operam date.
Carthaginienſes fratres patrueles duo
Fuere, ſummo genere, & ſummis divitiis;
Eorum alter vivit, alter eſt emortuus.
Propterea apud vos dico confidentius,
Quia mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.
Sed illi ſeni, qui mortuus eſt, ei filius
Vnicus qui fuerat, olim abditivus à patre,
Puer ſeptuennis ſurripitur Carthagine,
Sexennio prius quidem, quam moritur pater.
Quoniam periiſſe ſibi videt gnatum unicum,
Conjicitur ipſe in morbum ex ægritudine.
Facit illum hæredem fratrem patruelem ſuum:
Ipſe abiit ad Acheruntem ſine viatico.
Ille qui ſurripuit puerum, Calydonem avehit:
Vendit eum domino hic diviti cuidam ſeni,
Cupienti liberorum, oſori mulierum.
Emit hoſpitalem is filium imprudens ſenex
Puerum illum, eumque adoptat ſibi pro filio,
Eumque hæredem fecit, cum ipſe obiit diem.
Is illic adoleſcens habitat in illiſce ædibus.
Revortor rurſus denuo Carthaginem.
Si quid mandare voltis aut curarier,
Argentum niſi qui dederit, nugas egerit:
Verum qui dederit, magis majores egerit.
Sed illi patruo hujus, qui vivit ſenex,
Carthaginenſi duæ fuere filiæ:
Altera quinquennis, altera autem quadrimula.
Cum nutrice una periere: à Magaribus.
Eas qui ſurripuit, in Anactorium devehit,
Venditque has omnis, & nutricem, & virgines,
Præſenti argento homini, ſi leno eſt homo,
Quantum hominum terra ſuſtinet, ſacerrimo.
Voſmet nunc facite conjecturam cæterum,
Quid id ſit hominis, cui Lyco nomen ſiet.
Is ex Anactorio ubi prius habitaverat,
Huc in Calydonem commigravit, haud diu,
Sui quæſti gratia: is in illis habitat ædibus.
Earum hic adoleſcens alteram efflictim perit
Suam ſibi cognatam imprudens, neque ſcit quæ ea
Sit, neque eam unquam tetigit: ita eum leno n[illegible]
cerat.
Neque quicquam cum ea fecit etiamnum ſtupri.
Ne[illegible]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Neque duxit unquam, neque ille voluit mittere.
Quia amare cernit, tangere hominem volt bolo.
Illam minorem in concubinatum ſibi
Volt emere miles quidam, qui illam deperit.
Sed pater illarum Pœnus, poſtquam eas perdidit,
Marique terraque uſquequaque quæritat.
Vbi quamque in urbem eſt ingreſſus, illico
Omnes meretrices, ubi quiſque habitant, invenit:
Dat aurum; ducit noctem: rogitat poſtibi
Vnde ſit, cujatis, captane an ſurrepta ſit,
Quo genere gnata, qui parentes fuerint.
Ita docte atque aſtu filias quærit ſuas.
Et is omnis linguas ſcit, ſed diſſimulat ſciens
Se ſcire. Pœnus plane eſt. quid verbis opu'ſt?
Is heri huc in portum navi venit veſpere.
Pater harum idem huic patruus adoleſcentulo eſt.
Iamne hoc tenetis? ſi tenetis, ducite.
Cave dirumpatis, quæſo ſinite tranſigi.
Ehem! pæne oblitus ſum reliquum dicere.
Ille qui adoptavit hunc pro filio ſibi,
Is illi Pœno hujuſce patri hoſpes fuit:
Is hodie huc veniet, reperietque hic filias,
Et hunc ſui fratris filium, ut quidem didici ego.
Hic qui hodie veniet, reperiet ſuas filias,
Et hunc ſui fratris filium. dehinc cæterum
Quod reſtat, reſtant alii, qui faciant palam.
Ego ibo: ornabor: vos æquo animo noſcite.
Valete, adeſte. ibo: alius fieri nunc volo.
Valete, atque adjuvate, ut vos ſervet ſalus.

ACTVS I. SCENA I.

AGORASTOCLES *adoleſcens*,
MILPHIO *ſervus*.

SÆpe ego res multas tibi mandavi, Milphio,
Dubias, egenas, inopioſas conſilii,
Quas tu ſapienter, docte, & cordate, & cate
Mihi reddidiſti opiparas opera tua.
Quibus pro benefactis fateor deberi tibi
Et libertatem, & multas gratas gratias.
M. Scitum'ſt, Per tempus ſi obviam it, verbum vetus.
Nam tuæ blanditiæ mihi ſunt quod dici ſolet,
Gerræ germanæ, atque ædepol λῆροι λήρων.
Nunc mihi blandidicus es, heri in tergo meo

Tris facile corios contriviſti bubulos.
A. At amans per amorem ſi quid feci, Milphio,
Ignoſcere id te mihi æquum eſt. M. haud vidi magis.
Et ego nunc amore pereo. ſine te verberem,
Item ut tu mihi feciſti, ob nullam noxiam.
Poſt id locorum tu mihi amanti ignoſcito.
A. Si tibi lubido eſt aut voluptati, ſino.
Suſpende, vinci, verbera, autor ſum, ſino.
M. Si autoritatem poſtea defugeris,
Vbi diſſolutus tu ſies, ego pendeam.
A. Egone iſtuc auſim facere, præſertim tibi?
Quin ſi feriri video te, extemplo dolet.
M. Mihi quidem hercle. A. immo mihi. M. iſtuc
mavelim.
Sed quid nunc tibi vis? A. cur ego apud te mentiar
Amo immodeſte. M. meæ iſtuc ſcapulæ ſentiunt.
A. At ego hanc vicinam dico Adelphaſium meam,
Lenonis hujus meretricem majuſculam.
M. Iampridem equidem iſtuc ex te audivi. A. dif-
feror
Cupidine ejus, ſed lenone iſtoc Lyco,
Illius domino, non lutum 'ſt lutulentius.
M. Vin' tu illi nequam dare nunc? A. cupio.
M. hem! me dato.
A. Abi dierectus. M. dic mihi vero ſerio,
Vin' dare malum illi? A. cupio. M. hem! eundem
me dato,
Vtrumque faxo habebit, & nequam, & malum.
A. Iocare. M. vin' tu illam hodie ſine damno tuo
Tuam libertam facere? A. cupio, Milphio.
M. Ego faciam, ut facias. ſunt tibi intus aurei
Trecenti nummi Philippii. A. ſexcenti quoque.
M. Satis ſunt trecenti. A. quid iis facturus? M. tace.
Totum lenonem tibi cum tota familia
Dabo hodie dono. A. quid facturus? M. jam
Tuus Collybiſcus nunc in urbe 'ſt villicus,
Eum hic non novit leno. ſatin' intellegis?
A. Intellego hercle, ſed quo evadas neſcio.
M. Non ſcis? A. non hercle. M. at ego jam faxo
ſcies.
Ei dabitur aurum, ut ad lenonem deferat,
Dicatque ſe peregrinum eſſe ex alio oppido:
Amare velle ſe atque obſequi animo ſuo:

Locum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Locum ſibi velle liberum præberier,
Vbi nequam faciat clam, ne quis ſit arbiter.
Leno ad ſe accipiet, auri cupidus, illico
Celabit hominem, & aurum. A. conſilium placet.
M. Rogato, ſervos veneritne ad eum tuus.
Ille me cenſebit quæri. continuo tibi
Negabit. quid tu dubitas? quin extempulo
Dupli tibi auri & hominis fur leno ſiet.
Neque id unde efficiat, habet. ubi in jus venerit,
Addicet prætor familiam totam tibi.
Ita decipiemus fovea lenonem Lycum.
A. Placet conſilium. M. immo etiam ubi expolivero
Magis, hoc tum demum dices; nunc etiam rude 'ſt.
A. Ego in ædem Veneris eo, niſi quid vis, Milphio,
Aphrodiſia hodie ſunt. M. ſcio hoc. A. oculos volo
Meos delectare munditiis meretriciis.
M. Hoc primum agamus, quod conſilium cœpimus.
Abeamus intro, ut Collybiſcum villicum
Hanc perdoceamus ut ferat fallaciam.
A. Quanquam Cupido in corde verſatur, tamen
Tibi auſcultabo. M. faciam, ut facto gaudeas.
Ineſt amoris macula huic homini in pectore,
Sine damno magno quæ elui neutiquam poteſt.
Itaque hic ſceleſtus eſt homo leno Lycus,
Cui jam infortunii intenta baliſta eſt probe,
Quam ego haud multo poſt mittam è baliſtario.
Sed Adelphaſium exit eccam, atque Anteraſtilis.
Hæc prior eſt quæ meum herum dementem facit.
Sed evocabo. heus! i foras, Agoraſtocles,
Si vis videre ludos jucundiſſimos.
A. Quid iſtuc tumulti 'ſt, Milphio? M. hem! amores tuos
Si vis ſpectare. A. ô multa tibi dî dent bona!
Cum mihi hoc obtuliſti tam lepidum ſpectaculum.

ACTVS I. SCENA II.

ADELPHASIVM, ANTERAST, *meretrices duæ.* MILPHIO *ſervus*, AGORASTOCLES *adoleſcens.*

NEgotii ſibi qui volet vim parare,
Navem, & mulierem, hæc duo comparato.
Nam nullæ magis res duæ plus negotii
Habent. eas forte ſi exornare occœperis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Neque unquam ſatis hæ duæ res ornantur,
Neque eis ulla ornandi ſatis ſatietas eſt.
Atque hæc uti loquor, nunc domi docta dico.
Nam nos uſque ab aurora, ad hoc, quod eſt die,
Ex induſtria ambæ nunquam conceſſavimus
Lavari, aut fricari, aut tergeri, aut ornari,
Poliri, expoliri, pingi, fingi: & una
Binæ ſingulis quæ datæ nobis ancillæ,
Eæ nos lavando, eluendo operam dederunt:
Aggerundaque aqua ſunt viri defeſſi duo.
Apageſis negotii quantum in muliere una eſt!
Sed vero duæ, ſat ſcio, maximo uni
Populo cui lubet plus ſatis dare poteſſunt.
Quæ noctes dieſque omni in ætate ſemper
Ornantur, lavantur, tergentur, poliuntur.
Poſtremo modus muliebris nullus eſt,
Neque unquam lavando & fricando ſimus
Saturæ. ** Nam quæ lavata eſt, niſi
Perculta eſt, meo quidem animo, quaſi illauta'ſt.
An. Miror equidem, ſoror, te iſtæc ſic fabulari,
Quæ tam callida, & docta ſis, & faceta.
Nam cum ſedulo munditer nos habemus,
Vix ægreque amatorculos invenimus.
Ad. Ita eſt. verum hoc unum tamen cogitato.
Modus omnibus in rebus, ſoror, optimum eſt habitu.
Nimia omnia nimium exhibent negotium hominibus ex ſe.
An. Soror, cogita amabo, item nos perhiberi:
Quaſi ſalſa muriatica eſſe autumantur,
Sine omni lepore, & ſine ſuavitate,
Niſi multa aqua uſque & diu macerantur.
Olent, ſalſa ſunt, tangere ut non velis: item nos ſumus
Ejus ſeminis mulieres. ſunt inſulſæ
Admodum, atque invenuſtæ, ſine munditia & ſumptu.
M. Coqua eſt hæc quidem, Agoraſtocles, ut ego opinor:
Scit, muriatica ut maceret. Ac. quid moleſtus?
Ad. Soror, parce amabo: ſat eſt iſtuc alios dicere nobis;
Ne noſmet noſtra etiam vitia loquamur.
An. Quieſco ergo. Ad. amo te, ſed hoc nunc reſponde mihi:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sunt hic omnia quæ ad deûm pacem oportet adeſſe?
AN. Omnia accuravi. AG. diem pulcrum, & celebrem & venuſtatis plenum,
Dignum Veneri pol: cui ſunt Aphrodiſia hodie.
M. Ecquid gratiæ, cum huc foras te evocavi? num jam
Me decet donari cado vini veteris? dic dari.
Nihil reſpondes? lingua huic excidit, ut ego opinor. quid malum?
(tace
Aſtans obtices? AG. ſine amem: ne me obturba, ac
M. Taceo. AG. ſi tacuiſſes, jam iſtuc taceo non natum foret.
AN. Eamus, ſoror mea. AD. ohe: amabo, quid illo nunc properas? AN. rogas?
Quia herus nos apud ædem veneris mantat. AG. maneas pol. mane.
(farier?
Turba eſt nunc apud aram. an ibi vis inter iſtas ver-
Proſedas, piſtorum amicas, relliquias alicarias,
Miſeras, cœno delibutas, ſervicolas ſordidas:
Quæ tibi olant ſtabulum, ſtatumque, & ſellam, & ſeſſibulum merum.
Quas adeo haud quiſquam unquam liber tetigit, neque duxit domum:
Servulorum ſordidulorum ſcorta diobolaria.
M. I in malam crucem: tun' audes etiam ſervos ſpernere?
(tent.
Propudium, quaſi bella ſit, quaſi eampſe reges ducti-
En monſtrum mulieris! tantilla tanta verba funditat,
Quojus ego vel nebulæ cyatho ſeptem noctes non emam.
(pulcrius?
AG. Dii immortales omnipotentes! quid eſt apud vos
Quid habetis? mage quî immortales vos credam eſſe quam ego ſiem;
Qui hæc tanta oculis bona concipio. nam Venus non eſt Venus.
Hanc equidem Venerem venerabor, me ut amet, ac ſit propitia.
Milphio, heus Milphio, ubi es? M. aſſum apud te eccum. AG. at ego elixus ſis, volo.
M. Enimvero, here, facis delicias. AG. de te quidem hæc didici omnia.
M. Etiamne ut ames eam, quam nunquam tetigeris? nihil illic quidem eſt.

AG. Deos

AG. Deos quoque edepol, & amo, & metuo, quibus ego tamen abſtineo manus.
AN. Heu! ecaſtor cum ornatum aſpicio noſtrum ambarum, pœnitet
Exornatæ ut ſumus. AD. immo vero ſane commode.
Nam pro herili & noſtro quæſtu ſatis bene exornatæ ſumus.
Non enim poteſt quæſtus conſiſtere, ſi eum ſumptus ſuperat, ſoror.
Eo illud ſatiu'ſt, ſatis quod ſatis eſt, habitu, quam quod plus ſat eſt.
AG. Ita me dii ament, ut illa me amet malim, quam dii, Milphio, (poteſt.
Nam illa mulier lapidem ſilicem ſubigere, ut ſe amet,
M. Pol id quidem haud mentire. nam tu es lapide ſilice ſtultior,
Qui hanc ames. AG. at vide ſis, cum illac nunquam limavi caput.
M. Curram igitur aliquo ad piſcinam, aut ad lacum limum petam.
AG. Quid eo opu'ſt? M. ego dicam, ut tibi & illi limem caput.
AG. I in malam rem. M. inibi ſum equidem. AG. pergis? M. taceo. AG. at perpetuo volo.
M. Enimvero here, meo me laceſſis ludo, & delicias facis.
AN. Satis nunc lepide ornatam credo, ſoror, tibi te viderier, (ibi tibi
Sed ubi exempla conferentur meretricum aliarum,
Erit cordolium, ſi quam ornatam melius forte aſpexeris.
AD. Invidia in me nunquam innata'ſt, neque malitia, mea ſoror. (mavolo.
Bono ingenio me eſſe ornatam, quam auro multo
Aurum fortuna invenitur, natura ingenium bonum.
Bonam ego, quam beatam me eſſe nimio dici mavolo. (purpuram.
Meretricem pudorem gerere magis decet, quam
Magiſque meretricem pudorem, quam aurum gerere condecet.
Pulcrum ornatum turpes mores pejus cœno colliniunt: (bant.
Lepidi mores turpem ornatum facile factis compro-

AG. Eho

AG. Eho tu! vin' tu facinus facere lepidum & feſti-
vum? M. volo.
AG. Poteſne mihi auſcultare? M. poſſum. AG. abi
domum, ac ſuſpende te.
M. Quamobrem? AG. quia jam nunquam audibis
verba tot tam ſuavia.
Quid tibi opu'ſt vixiſſe? auſculta mihi modo ac
ſuſpende te. (penſilis.
M. Siquidem tu es mecum futurus pro uva paſſa
AG. At ego amo hanc. M. at ego eſſe & bibere.
AD. eho tu, quid ais? AN. quid rogas?
AD. Viden' tu? pleni oculi ſordium qui erant, jam
ſplendent mihi.
AN. Immo etiam in medio oculo paulum ſordis eſt.
AD. cedo ſis dexteram.
AG. Vt tu quidem hujus oculos illotis manibus
tractes ac teras?
AN. Nimia nos ſocordia hodie tenuit. AD. qua de
re obſecro?
AN. Quia jam non dudum ante lucem ad ædem Ve-
neris venimus,
Primæ ut inferremus ignem in aram. AD. ah! non
facto 'ſt opus.
Quæ habent nocturna ora, noctu ſacrificatum ire
occupant: (ſedulo
Priuſquam Venus expergiſcatur, prius deproperant
ſacrificare. nam vigilante Venere ſi veniant eæ,
Ita ſunt turpes; credo ecaſtor, Venerem ipſam è
fano fugent.
AG. Milphio. M. edepol Milphionem miſerum! quid
nunc vis tibi?
AG. Obſecro hercle, ut mulſa loquitur! M. nihil
niſi laterculos,
Seſamum, papaveremque, triticum, & frictas nuces.
AG. Ecquid amare videor? M. damnum, quod Mer-
curius minime amat.
AG. Namque edepol lucrum amare nullum amato-
rem addecet.
AN. Eamus, mea germana. AD. age ſis ut lubet. ſe-
quere hac. AN. ſequor.
AG. Eunt hæ. quid ſi adeamus ad eas? primum pri-
ma ſalva ſis.
ſecunda tu ſecundo ſalve in precio, tertia

Salve

Salve extra precium. M. tum pol ego, & oleum &
operam perdidi.

AG. Quo te agis? AD. egone? in Veneris. AG. qui
eo tu? AD. ut Venerem propitiem.

AG. Ehon' irata eſt? propitia hercle eſt. vel eg
pro illa ſpondeo.

AD. Quid tu agis? quid mihi moleſtus, obſecro
AG. ah! tam ſæviter.

AD. Mitte amabo. AG. quid feſtinas? turba nun
illic eſt. AD. ſcio.

Sunt illi aliæ quas ſpectare ego, & me ſpectari vol

AG. Qui lubet ſpectare turpis? pulcram ſpectan
dam dare?

AD. Quia apud ædem Veneris, hodie eſt mercatu
meretricius.

Eo conveniunt mercatores, ibi ego me oſtendi vo'

AG. Invendibili merci oportet ultro emptorem ad
ducere.

PROBA merx facile emptorem reperit, tametſi
abſtruſo ſita eſt.

Quid ais tu? quando illi apud me mecum caput
corpus copulas?

AD. Quo die Orcus ab Acheronte mortuos amiſer

AG. Sunt mihi intus neſcio quot nummi aurei Lyn
phatici. (phaticum

AD. Deferto ad me, faxo actutum conſtiterit lyn

M. Bellula hercle eſt. AG. I dierecte in maxima
malam crucem.

M. Quam magis aſpecto, tam magis eſt nimbata,
nugæ meræ.

AD. Segrega ſermonem. tædet. AG. age ſuſtol
hoc amiculum. (Agoraſtocl

AD. Pura ſum: comperce, amabo, me attrecta

AG. Quid agam nunc? M. ſi ſapias, curam hanc f
ce recompendi potes.

AG. Quid ego nunc curem? quid ais? mi Milph
M. ecce odium meum:

Quid me vis? AG. cur mihi hæc irata eſt? M. c
hæc tibi irata eſt? (t

Cur ego id curem? namque iſtæc magis tua eſt cu

AG. Iam hercle tu periſti, niſi illam mihi tam tra
quillam facis, (ſu

Quam mare eſt olim, cum ibi alcedo pullos edu

M. Q

M. Quid faciam? Ag. exora, blandire, expalpa. M. faciam ſedulo.
Sed vide ſis, ne tu oratorem hunc pugnis pectas poſtea.
Ag. Non faciam. Ad. nos eamus nunc; etiam morare? malefacis.
(dunt.
Bene promittis multa ex multis. omnia incaſſum ca-
Nam liberare juraviſti me haud ſemel, ſed decies.
Dum te expecto uſque, neque uſquam aliam mihi paravi copiam,
(minus.
Neque iſtuc uſquam apparet. ita nunc ſervio nihilo
I ſoror, abſcede tu à me. Ag. perii: eho! quid agis, Milphio?
M. Mea voluptas, meæ deliciæ, mea vita, mea amœnitas,
(vium,
Meus ocellus, meum labellum, mea ſalus, meum ſa-
Meum mel, meum cor, mea coloſtra, meus molliculus caſeus.
Ag. Neve ego illæc patiar præſente dici? diſcrucior miſer,
(rapi.
Niſi ego illum jubeo quadrigis curſim ad carnificem
M. Noli, amabo, ſuccenſere hero meo, cauſſa mea.
Ad. Ego faxo: ſine. M. irata es nimium. argentum pro te dabit.
Atque te faciet, tu ſis civis Attica, atque libera.
Ad. Quin abire ſinis? quid vis tibi? qui bene volunt, bene viſitent.
M. Si ante quidem mentitus eſt, nunc jam dehinc erit verax tibi.
Ad. Abſcede hinc ſis, ſycophanta. M. pareo. at ſcin quomodo?
(ſavium.
Sine te exorem, ſine te prendam auriculis, ſine dem
Iam ego hercle faciam plorantem illum, niſi te facio propitiam.
(pitio.)
Atque hic me ne verberet, (illud faciet, niſi te pro-
Male formido: novi ego hujus mores moros & malos:
(rier.
Quamobrem, amabo te, mea voluptas, ſine te exora-
Ag. Non ego homo trioboli ſum, niſi ego illi maſtigiæ
Exturbo oculos, atque dentes. hem voluptatem tibi,
Hem mel, hem cor, hem labellum, hem ſalutem, hem ſavium!

M. Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Impie,ſiccine oratorem verberas? Ag. jam iſtoc magis,
Et jam ocellum addam, & labellum, & linguam. M. Ecquid facies modi?
Ag. Siccine ego te orare juſſi? M. quomodo ergo orem? Ag. rogas?
Sic enim diceres, ſceleſte,hujus voluptas,te obſecro,
Hujus mel, hujus cor, hujus labellum, hujus lingua, hujus ſavium,
Hujus ſalus, hujus amœnitas, hujus feſtivitas,
Hujus coloſtra, hujus dulciculus caſeus, maſtigia,
Hujus jecur, hujus ſtudium, hujus ſavium, maſtigia.
Omnia illa,quæ dicebas tua eſſe,ea memorares mea.
M. Obſecro hercle te, voluptas hujus, atque odium meum:
Hujus amica mammeata, mea inimica, & malevola.
Oculus hujus, lippitudo mea: mel hujus, fel meum.
Vt tu huic irata ne ſis: aut ſi id fieri non poteſt.
Ad. Capias reſtim,ac te ſuſpendas cum hero, & veſtra familia?
M. Hem: mihi jam video propter tete victitandum ſorbilo, (ſtito,
Itaque jam quaſi oſtreatum tergum ulceribus ge-
Propter amorem veſtrum. Ad. amabo, men' prohibere poſtulas,
Ne te verberet magis quam ne mendax me advorſum ſiet?
An. Aliquid huic reſponde, amabo, commode, ne incommodus
Nobis ſit: nam detinet nos de noſtro negocio.
Ad. Verum etiam tibi hanc amittam noxiam unam, Agoraſtocles.
Non ſum irata. Ag. non es? Ad. non ſum. Ag. da ergo ut credam ſavium.
Ad. Mox dabo,cum ab re divina rediero. Ag. i ergo ſtrenue.
Ad. Sequere me, ſoror. Ag. atque audin' etiam? Veneri dicito
Multam meis verbis ſalutem. Ad. dicam. Ag. atque hoc etiam audi. Ad. quid eſt?
Ag. Paucis verbis rem divinam facito. atque audin'? reſpice.
Reſpexit: idem pol Venerem credo facturam tibi.

ACTVS

ACTVS I. SCENA III.

AGORASTOCLES *Adoleſcens*, MILPHIO *ſervus*.

QVid nunc mihi es auctor, Milphio? M. ut me verberes,
Atque auctionem facias. nam impuniſſime
Tibi quidem hercle vendere haſce ædis licet.
A. Quid jam? M. majorem partem in ore habitas meo.
A. Superſede iſtis verbis. M. quid nunc vis tibi?
A. Trecentos Philippos Collybiſco villico
Dedi dudum, priuſquam me evocaſti foras.
Nunc obſecro te, Milphio, hanc per dexteram,
Perque hanc ſororem lævam, perque oculos tuos,
Perque meos amores, perque Adelphaſium meam
Perque tuam libertatem. M. hem: nunc nihil obſecras.
A. Mi Milphidiſce, mea commoditas, mea ſalus.
Fac quod facturum te eſſe promiſiſti mihi.
Ut ego hunc lenonem perdam. M. perfacile id quidem eſt.
Adduce teſtis tecum, ego intus interim
...m & ornamentis meis & ſycophantiis
...uum exornabo villicum. propera atque abi.
A. Fugio. M. meum eſt iſtuc magis officium, quam tuum.
A. Egone? egone ſi iſtuc lepide faxis? M. i modo.
A. At non ego te hodie? M. abi modo. A. emittam manu?
M. I modo: non hercle meream. A. oh! oh! M. vah! abi modo.
(abis?
A. Quantum Acherunt'ſt mortuorum. M. etiamne
A. Neque quantum aquæ eſt in mari. M. abituruſne es?
(gere?
A. Neque nubis quantum eſt. M. pergin' vero per-
A. Neque ſtellæ in cœlo. M. pergin' aures tundere?
A. Neque hoc, neque illuc: neque enimvero ſerio,
...ue hercle vero. M. quid opus eſt verbis? quippini
...d uno verbo dicere hic quidvis licet.
A. Neque hercle vero ſerio. ſcin, quomodo?
...e Dii amabunt! vin' bona dicam fide?

Kk Quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quod hic inter nos liceat. ita me Iuppiter!
Scin' quam? vide tu. credin? quod ego fabuler?
M. Si nequeo facere, ut abeas, egomet abiero.
Nam iſti quidem hercle orationi Oedipo
Opus conjectore eſt, qui Sphyngi interpres fuit.
A. Illic hinc iratus abiit. nunc mihi cautio eſt,
Ne meapſe culpa meo amori objexim moram.
Ibo, atque arceſſam teſtis: quando amor jubet,
Meo me obedientem eſſe ſervo liberum.

ACTUS II.

Lucus *leno*, Anthemonides *miles*.

Di illum infelicent omnes, qui poſt hunc diem
Leno ullam Veneri unquam immolarit hoſtiam:
Quive ullum thuris granum ſacrificaverit.
Nam ego hodie infelix diis meis iratiſſimis,
Sex agnos immolavi, nec potui tamen
Propitiam Venerem facere, uti eſſet mihi.
Quoniam litare nequeo, abii illinc illico.
Iratus. vetui exta proſicarier,
Neque ea aſpicere volui. quoniam illa non bona
Aruſpex dixit, Deam eſſe indignatam credidi.
Eo pacto avaræ Veneri pulcre adii manum.
Quando id quod ſat erat, ſatis habere noluit.
Ego pauſam feci. ſic ago, ſic me decet.
Ego faxo poſthac dii deæque cæteri
Contentiores mage erunt, atque avidi minus,
Cum ſcibunt, Veneri ut adierit leno manum.
Condigne haruſpex, non homo trioboli,
Omnibus in extis ajebat portendi mihi
Malum, damnumque, & deos eſſe iratos mihi.
Quid ei divini aut humani æquum eſt credere?
Mina mihi argenti dono poſtilla data eſt.
Sed quæſo ubinam illic reſtitit miles modo
Qui hanc mihi donavit? quem ego vocavi ad prandium.
Sed eccum incedit. A. ita ut occœpi dicere,
Lenulle, de illa pugna pteronthica,
Qua ſexaginta milia hominum uno die
Volaticorum, manibus occidi meis.
L. Ehem! volaticorum hominum! A. ita dico quidem.
L. An obſecro uſquam ſunt homines volatici?

A. Fue

A. Fuere : verum interfeci. L. quomodo
Potuiſti ? A. dicam. Viſcum legioni dedi,
Fundaſque : eo præſternebant folia farferi.
L. Cui rei ? A. ne ad fundas viſcus adhæreſceret.
L. Perge, optime hercle perjuras. quid poſtea ?
A. In fundas viſci indebant grandiculos globos,
Eo illos volantis juſſi funditarier.
Quid multa verba ? ut quemque viſco offenderant,
Tam crebri ad terram accidebant quam pira.
Vt quiſque acciderat, eum necabam illico
Per cerebrum pinna ſua ſibi, quaſi turturem.
L. Si hercle iſtuc unquam factum eſt, tum me Iup-
piter
Faciat, ut ſemper ſacruficem, nec unquam litem.
A. An mihi hæc non credis ? L. credo, ut mihi eſt
æquum credier.
A. Age, eamus intro, dum exta referuntur : volo
Narrare tibi etiam unam pugnam. L. non moror.
A. Auſculta. L. non hercle. A. immo jam elidam
caput
Niſi auſcultas, aut is hinc in malam crucem.
L. Malam crucem ibo potius. A. certumne eſt tibi ?
L. Certum. A. tum tu igitur die bono Aphrodiſiis
Addice tuam mihi meretricem minuſculam.
..a res divina mihi fuerit. res ſerias
Omnis extollo ex hoc die in alium diem.
..rofecto feſtos habeam decretum eſt mihi.
..unc hinc eamus intro. L. ſequere hac me. A. ſe-
quor.
..hunc diem jam tuus ſum mercenarius.

ACTVS III. SCENA I.

AGORASTOCLES *adoleſcens*, ADVOCATI.

..Ta me dî ament, tardo amico nihil eſt quicquam
iniquius,
..æſertim homini amanti ; qui quicquid agit, pro-
perat omnia.
(ſimos,
..ut ego hos duco advocatos homines ſpiſſigradiſ-
..rdiores quam corbitæ ſunt in tranquillo mari.
..que equidem hercle dedita opera amicos fugi-
tavi ſenes.
..am ætate tardiores. metui meo amori moram.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nec quidquam hos procos mihi elegi: loripedis, tardiſſimos. (crucem.
Quin ſi ituri eſtis hodie, ite, aut ite hinc in malam
Siccine oportet ire amicos homini amanti operam datum? (rio.
Nam iſti quidem gradus ſuccretu'ſt cribro pollina-
Niſi cum pedicis condidiciſtis ſic hoc graſſari gradu.
Ad. Heus tu! quanquam nos videmur tibi plebeii & pauperes,
Si nec recte dicis nobis, dives de ſummo loco
Divitem audacter ſolemus mactare infortunio.
Nec tibi nos obnoxii ſumus iſtuc, quid tu ames, aut oderis,
Cum argentum pro capite dedimus, noſtrum dedimus, non tuum.
Liberos nos eſſe oportet: nos te nihili pendimus,
Ne tuo nos amori ſervos tuos eſſe addictos cenſeas
Liberos homines per urbem modico magis par eſ gradu
Ire, ſervile eſſe duco feſtinantem currere.
Præſertim in re populi placida, atque interfecti hoſtibus,
Non decet tumultuari. ſed ſi properabas magis,
Pridie nos te advocatos huc duxiſſe oportuit.
Ne tu opinere, haud quiſquam hodie noſtrum curr per vias,
Neque nos populus pro cerritis inſectabit lapidibu
Ag. At ſi ad prandium me in ædem vos dixiſſem ducere
Vinceretis cervum curſu, vel grallatorem gradu:
Nunc vos, quia mihi advocatos dixi, & teſtis ducer
Podagroſi eſtis, ac viciſtis cochleam tarditudine.
Ad. An vero non juſta cauſſa eſt, quo curatur celerit
Vbi bibas, edas de alieno, quantum velis uſque aff tim,
Quod invitus tu nunquam reddas domino de quo j ederis? (percu
Sed tamen quomodocumque, quanquam ſumus pa
Eſt domi quod edimus, ne nos tam contemptim co teras. (intus eſ
Quicquid eſt pauxillulum illuc, noſtrum illud om
Neque nos quenquam flagitamus, neque nos qu quam flagitat.

Tua cauſſa nemo noſtrum eſt ſuos rupturus ramices.
Ag. Nimis iracundi eſtis: equidem hæc vobis dixi per jocum.
(reſpondimus.
Ad. Per jocum item dictum habeto, quæ nos tibi
Ag. Obſecro hercle operam celocem hanc mihi, ne corbitam date,
(ſtulo.
Attrepidare ſaltem, nam vos approperare haud po-
Ad. Si quid tu placide ocioſeque agere vis, operam damus.
Si properas, curſores meliu'ſt te advocatos ducere.
Ag. Scitis: rem narravi vobis, quod veſtra opera mihi opus ſiet.
De lenone hoc, qui me amantem ludificatur tam diu,
Ei paratæ ut ſint inſidiæ, de auro & de ſervo meo.
Ad. Omnia iſtæc ſcimus jam nos, ſi hi ſpectatores ſciant.
(bula,
Horunc hic nunc cauſſa hæc agitur ſpectatorum fa-
Hos te ſatius eſt docere, ut, quando agas, quid agas, ſciant.
(ſimul
Nos tu ne curaſſis. ſcimus rem omnem: quippe omnes
Didicimus tecum una, ut reſpondere poſſimus tibi.
Ag. Ita profecto eſt: ſed agite igitur, ut ſciam vos ſcire rem
Expedite, & mihi, quæ dudum vobis dixi, dicite.
Ad. Itane tentas an ſciamus? non meminiſſe nos ratus,
Quomodo trecentos Philippeos Collybiſco villico
Dederis, quos deferret huc ad lenonem inimicum tuum?
(alio oppido?
Uſque ſe ut aſſimularet peregrinum eſſe aliunde, ex
Ubi is detulerit, tu eo quæſitum ſervum adventes tuum
(me,
Cum pecunia. Ag. meminiſtis memoriter. ſervaſtis
Ad. Ille negabit, Milphionem quæri cenſebit tuum:
Duplicabit omne furtum, leno addicetur tibi.
Ad eam rem nos eſſe teſtis vis tibi. Ag. tenetis rem.
Ad. Vix quidem hercle, ita pauxilla eſt, digitulis primoribus.
Ag. Hoc cito & curſim eſt agendum: properate jam quantum poteſt.
(cere:
Ad. Bene vale igitur; te advocatos melius celeris du-
Tardi ſumus nos. Ag. peſſume itis, optume hercle dicitis.

 Quin

Quin etiam deciderint vobis femina in talos velim.
AD. At edepol nos tibi in lumbos linguam, atque oculos in ſolum. (joco.
AG. Eja, haud voſtrum eſt iracundos eſſe, quod dixi
AD. Nec tuum quidem eſt, amicis per jocum injuſte loqui.
AG. Mittite iſtæc, quid velim, vos ſcitis. AD. callemus probe: (rem.
Lenonem perjurum ut perdas, id ſtudes. AG. tenetis
Ecce opportune egrediuntur Milphio una
Et villicus. baſilice exornatus incedit & fabre ad fallaciam.

ACTVS III. SCENA II.

MILPHIO *ſervus*, COLLYBISCVS *villicus*, AGORASTOCLES *adoleſcens*, ADVOCATI.

IAm tenes præcepta in corde. C. pulcre. M. vide ſis calleas.
C. Quid opus eſt verbis? callum aprugnum callere æque non ſinam. (laciam.
M. Fac modo ut condocta tibi ſint dicta ad hanc fal-
C. Quin edepol condoctior ſum, quam tragœdi aut comici.
M. Probus homo es. AG. adeam propius, aſſunt teſtes. M. tot quidem
Non potuiſti adducere homines magis ad hanc rem idoneos.
Nam iſtorum nullus nefaſtu'ſt, comitiales ſunt meri.
Ibi habitant, ibi eos conſpicias quam prætorem ſæpius.
Hodie juris coctiores non ſunt, qui lites creant,
Quam ſunt hi: qui ſi nihil eſt litium, lites emunt.
AD. Dii te perdant. M. vos quidem hercle commendo: quiqui tamen
Et bene, & benigne facitis: quom hero amanti operam datis. (ordine.
Sed iſti jam ſciunt negotii quid ſit? AG. omnem rem
M. Tum vos animum advortite igitur. hunc vos lenonem Lycum
Noviſtis? AD. facile. C. at ego pol eum qua ſit facie, neſcio.
Eum volo mihi demonſtretis hominem. AD. nos curabimus.

Satis præceptum. Ag. hic trecentos nummos numeratos habet..

Ad. Ergo nos inſpicere oportet iſtuc aurum, Agoraſtocles,
Vt ſciamus, quid dicamus mox pro teſtimonio.
Ag. Agite, inſpicite aurum. C. eſt profecto, ſpectatores, comicum:
Macerato hoc pingues fiunt auro in barbaria boves.
Verum ad hanc rem agundam Philippeum eſt. Ad. ita nos aſſimulabimus.
C. Sed ita aſſimulatote, quaſi ego ſim peregrinus. Ad. ſcilicet. (veris,
Et quidem quaſi tu nobiſcum adveniens hodie ora-
Liberum ut commonſtraremus tibi locum, & voluptarium.
Vbi ames, potes, pergræcere. M. heu! edepol mortales malos.
Ag. Ego enim docui. M. quis te porro? C. agite intro abite, Agoraſtocles,
Ne hic vos mecum conſpicetur leno, neu fallaciæ
Præpedimentum objiciatur. M. hic homo ſapienter ſapit.
Ad. Facite quod jubet. Ag. abeamus. ſed vos. ſatis dictum'ſt? C. abi.
Ag. Abeo. quæſo dii immortales? C. quin abis? Ag. abeo. C. ſapis.
Atate! Ad. quid eſt? C. fores hæ fecerunt magnum flagitium modo.
Ad. Quid id eſt flagitii? C. crepuerunt clare. Ad. dii te perduint.
Pone nos recede. C. fiat. Ad. nos priores ibimus,
C. Faciunt ſcurræ quod conſuerunt; pone ſeſe homines locant.
Ad. Illic homo eſt, qui egreditur, leno. C. bonus: nam ſimilis malo eſt.
Iam nunc illi egredienti ſanguinem exugam procul.

ACTVS III. SCENA III.

Lycvs *leno.* Advocati, Collybiscvs *villicus.*

Am iſtuc ego revortar, miles: convivas volo
Reperire nobis commodos, qui una ſient:
Interibi attulerint exta: atque eadem mulieres

Iam ab re divina credo apparebunt domi.
Sed quid huc tantum hominum incedunt? ecquid-
nam afferunt? (cul.
Et ille chlamydatus quiſnam eſt? qui ſequitur pro-
A. Ætoli cives te ſalutamus, Lyce.
Quanquam hanc ſalutem ferimus inviti tibi,
Et quanquam bene volumus leviter lenonibus.
L. Fortunati omnes ſitis, quod certe ſcio
Nec fore, nec fortunam id ſituram fieri.
A. Iſtic eſt theſaurus ſtultis in lingua ſitus,
Vt quæſtui habeant, male loqui melioribus.
L. Viam qui neſcit, qua deveniat ad mare,
Eum oportet amnem quærere comitem ſibi:
Ego male loquendi vobis neſcivi viam,
Nunc vos mihi amnes eſtis, vos certum eſt ſequi.
Si bene dicetis, voſtra ripa vos ſequar:
Si male dicetis, voſtro gradiar limite.
A. Malo benefacere, tantundem eſt periculum,
Quantum bono malefacere. L. qui vero? A. ſcies.
MALO ſi quid benefacias, id beneficium interit:
Bono ſi quid malefacias, ætatem petit.
L. Facete dictum: ſed quid iſtuc ad me attinet?
A. Quia nos honoris tui cauſſa huc ad te venimus.
L. Si quid boni apportatis, habeo gratiam.
A. Boni de noſtro tibi nec ferimus, nec damus,
Neque pollicemur, neque adeo volumus datum.
L. Credo hercle vobis: ita veſtra eſt benignitas.
Sed quid nunc vultis? A. hunc chlamydatum, quem
vides.
Ei Mars iratus eſt. C. capiti veſtro iſtuc quidem.
A. Hunc nunc, Lyce, ad te diripiendum adducimus.
Cum præda hic hodie incedet venator domum.
Canes compellunt in plagas lepide Lycum.
L. Quis hic eſt? A. neſcimus nos iſtum quidem,
qui ſiet:
Niſi dudum à mani ut ad portum proceſſimus,
Atque iſtunc è navi exeuntem oneraria
Videmus, adiit ad nos extemplo exiens,
Salutat, reſpondemus. C. mortales malos!
Vt ingrediuntur docte in ſycophantiam!
L. Quid deinde? A. ſermonem nobiſcum ibi co
pulat.
Ait ſe peregrinum eſſe hujus ignarum oppidi.

Lo

Locum ſibi velle liberum præberier,
Vbi nequam faciat. nos hominem ad te adduximus.
Tu, ſi te dii ament, agere tuam rem occaſio eſt.
L. Itane ille eſt cupiens? A. aurum habet. L. præda hæc mea eſt.
A. Potare, amare volt. L. locum lepidum dabo.
A. At enim furtim hic eſſe volt, ne qui ſciant,
Neve arbiter ſit. nam hic latro in Sparta fuit,
Vt quidem ipſe nobis dixit, apud regem Attalum.
Inde huc aufugit, quoniam jam capitur oppidum.
C. Nimis lepide de latrone, de Sparta optume.
L. Dii deæque vobis multa bona dent, cum mihi
Et bene præcipitis, & bonam prædam datis.
A. Immo ut ipſe nobis dixit, quo accures magis,
Trecentos nummos Philippos portat præſidii.
L. Rex ſum, ſi ego illum hodie hominem ad me allexero.
A. Quin hic quidem tuus eſt. L. obſecro hercle hortamini,
Vt divortatur ad me in hoſpitium optimum.
A. Neque nos hortari, neque dehortari decet
Hominem peregrinum: tuam rem tu ages, ſi ſapis.
Nos tibi palumbem ad aream uſque adduximus,
Nunc te illum melius capere, ſi captum eſſe vis.
L. Iamne itis? C. quid quod vobis mandavi, hoſpites?
A. Cum illoc te melius tuam rem adoleſcens loqui:
Illic eſt ad iſtas res probus, quas quæritas.
C. Videre equidem vos vellem, cum huic aurum darem.
A. Illinc procul nos iſtuc inſpectabimus.
C. Bonam dediſtis mihi operam. L. it ad me lucrum.
C. Illuc quidem, quorſum aſinus cædit calcibus.
L. Blande hunc hominem compellabo. hoſpes hoſpitem
Salutat: ſalvom te advenire gaudeo.
C. multa tibi dii dent bona, cum me ſalvum eſſe vis.
L. Hoſpitium te ajunt quæritare. C. quærito.
L. Ita illi dixerunt, qui hinc à me abierunt modo,
Te quæritare à muſcis. C. minime gentium.
L. Quid ita? C. Quia à muſcis ſi mihi hoſpitium quærerem,
Adveniens huc irem in carcerem recta via:

Ego id quæro hoſpitium, ubi ego curer mollius
Quam regi Antiocho oculi curari ſolent.
L. Edepol næ tibi poſſum illum feſtivum dare,
Siquidem potes eſſe pati te in lepido loco,
In lecto lepide ſtrato, lepidam mulierem
Complexum contrectare te. C. rectam is leno viam.
L. Vbi Leucadio, Coo, Thaſio, Lesbio,
Vetuſtate vino edentulo ætatem irriges.
Ibi te replebo uſque unguentûm echeumatis.
Quid multa verba? faciam, ubi tu laveris,
Ibi ut balneator faciat unguentariam,
Sed hæc latrocinantur, quæ ego dixi omnia.
C. Quid ita? L. quia aurum poſcunt præſentarium.
C. Quin hercle accipere tu non mavis, quam ego dare.
A. Quid ſi evocemus huc foras Agoraſtoclem,
Vt ipſe teſtis ſit ibi certiſſimus?
Heus tu, qui furem captas, egredere ocius,
Vt tute inſpectes aurum lenoni dari.

ACTVS III. SCENA IV.

AGORASTOCLES *adoleſcens*, & EIDEM.

QVid eſt? quid vultis teſtes? AD. ſpecta ad dexteram.
Tuus ſervus aurum ipſi lenoni datat.
C. Age accipe hoc ſis, hic ſunt numerati aurei
Trecenti nummi qui vocantur Philippei.
Hinc me procura, propere hoſce abſumi volo.
L. Edepol feciſti prodigum promum tibi.
Age eamus intro. C. te ſequor. L. age age ambula:
Ibi quæ reliqua alia una fabulabimur.
C. Eadem narrabo tibi res Spartiaticas.
L. Quin ſequere me ergo. C. abduc intro. addictum tenes.
AG. Quid nunc mihi autores eſtis? AD. ut frugi ſies.
AG. Quid ſi animus eſſe non ſinit? AD. eſto, ut ſinit.
AG. Vidiſtis leno cum aurum accepit? AD. vidimus.
AG. Eum vos eſſe meum ſervum ſcitis? AD. ſcimus.
AG. Rem adverſus populi leges? AD. ſæpe ſcivimus.
AG. Hem! iſtæc volo ergo vos commeminiſſe omnia,
Mox cum ad prætorem uſus veniet. AD. meminerimus.
AG. Quid ſi recenti re ædis pultem? AD. cenſeo.
AG. Si

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

AG. Si pultem, non recludet. AD. pede frangito.
AG. Si exierit leno, cenſetis hominem interrogem?
Meus ſervus ſi ad eum venerit necne? AD. quippini?
AG. Cum auri ducentis nummis Philippis. AD. quippini?
AG. Ibi extemplo leno errabit. AD. qua de re? AG. rogas?
Quia centum nummis minus dicetur. AD. bene putas.
AG. Alium cenſebit quæritari. AD. ſcilicet.
AG. Extemplo denegabit. AD. juratus quidem.
AG. Homo furti ſe aſtringet. AD. haud dubium id quidem eſt.
AG. Quantum quantum ad eum erit delatum. AD. quippini?
AG. Ibo, & pultabo januam hanc. AD. ita: quippini?
AG. Dieſpiter vos perduit. AD. te quippini?
AG. Tacendi tempus eſt, nam crepuerunt fores.
Foras egredier video lenonem Lycum.
Adeſte quæſo. AD. quippini? quin ſi tu voles
Operire capita, ne nos leno viderit,
Qui illi malæ rei ante fuimus illices.

ACTVS III. SCENA V.

LYCVS *leno*, AGORASTOCLES, ADVOCATI.

SVſpendant omnes nunc jam ſe haruſpices:
Quid ego illis poſthac, quod loquantur, creduam?
Qui in re divina dudum dicebant, mihi
Malum damnumque maximum portendier,
Is explicavi meam rem, poſt illa lucro.
AG. Salvus ſis leno. L. dii te ament, Agoraſtocles.
AG. Magis me benigne nunc ſalutas, quam antidhac.
L. Tranquillitas evenit, quaſi navi in mari:
Utcunque eſt ventus, exin velum vortitur.
AG. Valeant apud te volo, atque haud te volo,
LY. Valent, ut poſtulatum eſt, verum non tibi.
AG. Mitte ad me, ſodes, hodie Adelphaſium tuam,
De feſto celebri, nobilique Aphrodiſiis.
L. Calidum prandiſti prandium hodie? dic mihi.
AG. Quid jam? L. quia os nunc frigefactas, cum rogas.
AG. Hoc ageſis, leno, ſervum eſſe audivi meum
Apud te. L. apud me? nunquam factum reperies.
AG. Mentire. nam ad te venit, aurumque attulit.

Ita

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ita mihi renunciatum eſt, quibus credo ſatis.
L. Malus es, captatum me advenis cum teſtibus.
Tuorum apud me nemo eſt, nec quicquam tui.
AG. Mementote illuc advocati. AD. meminimus.
L. Ha ha he! jam teneo, quid ſit? perſpexi modo.
Hi, qui illum dudum conciliaverunt mihi
Peregrinum Spartanum, id nunc his cerebrum utitur,
Me eſſe hos trecentos Philippos facturum lucri.
Nunc hunc inimicum quia eſſe ſciverunt mihi,
Eum allegaverunt, ſuum qui ſervum diceret
Cum auro eſſe apud me. Compoſita eſt fallacia,
Vt eo me privent, atque inter ſe dividant.
Lupo agnum eripere poſtulant, nugas agunt.
AG. Negaſne apud te eſſe aurum, nec ſervum meum?
L. Nego: & negando, ſi quid refert, ravio.
AD. Periiſti leno: nam iſte eſt hujus villicus,
Quem tibi nos eſſe Spartiatem diximus,
Qui ad te trecentos Philippos modo detulit.
Idque adeo in iſtoc aurum ineſt marſupio.
L. Væ noſtræ ætati! AD. id nunc quidem in mundo eſt tuæ.
AG. Age, omitte actutum, furcifer, marſupium:
Manifeſto fur es. mihi quæſo hercle operam date,
Dum me videatis ſervum ab hoc abducere.
L. Nunc pol ego perii certo, haud arbitrario.
Conſulto hoc factum eſt, mihi ut inſidiæ fierent.
Sed quid ego dubito fugere hinc in malam crucem,
Priuſquam obtorto collo ad prætorem trahor?
Eheu, quam ego habui ariolos aruſpices,
Qui ſi quid boni promittunt, pro ſpiſſo evenit:
Id quod mali promittunt, præſentarium eſt.
Nunc ibo, amicos conſulam, quo me modo
Suſpendere æquum cenſeant potiſſimum.

ACTVS III. SCENA VI.

AGORASTOCLES *adoleſcens*, COLLYBISCVS *villicus*, ADVOCATI.

AGe tu progredere, ut teſtes videant te ire iſtinc foras.
Eſtne hic ſervus meus? C. ſum hercle vero, Agoraſtocles.
AG. Quid nunc ſceleſte leno? AD. quicum litigas,
Abſceſſit. AG. utinam hinc abierit malam crucem.
AD. Ita

AD. Ita nos velle æquum eſt. AG. cras ſubſcribam homini dicam.
C. Nunquid me? AG. abſcedas, ſumas ornatum tuum.
C. Non ſum nequicquam miles factus, paululum
Prædæ intus feci, dum lenonis familia
Dormitat, extis ſum ſatur factus probe.
Abſcedam hinc intro. AG. factum à vobis comiter,
Bonam dediſtis, advocati, operam mihi.
Cras mane quæſo in comitio eſtote obviam.
Tu ſequere me intro. vos valete. AD. & tu vale.
Injuriam illic inſignite poſtulat,
Noſtro ſibi ſervire nos cenſet cibo.
Verum ita ſunt iſti noſtri divites:
Si quid bene facias, levior pluma eſt gratia;
Si quid peccatum'ſt, plumbeas iras gerunt.
Domos abeamus noſtras ſultis nunc jam,
Quando id quoi rei operam dedimus, impetravimus,
Vt perderemus corruptorem civium.

ACTVS IV. SCENA I.

MILPHIO *ſervus.*

EXpecto quo pacto meæ technæ proceſſuræ ſient.
Studeo hunc lenonem perdere, velut meum herum miſerum macerat.
Is me autem porro verberat, incurſat pugnis, calcibus.
Servire amanti miſeria eſt, præſertim qui, quod amat, caret.
Atat! è fano recipere video ſe Syncerastum Veneris
Lenonis ſervum; quid habeat ſermonis, auſcultabo.

ACTVS IV. SCENA II.

SYNCERASTVS, MILPHIO, *ſervi duo.*

SAtis ſpectatum eſt, deos atque homines ejus negligere gratiam,
Cui homini herus eſt conſimilis, velut ego habeo nunc hujuſmodi.
Neque perjurior, neque pejor alter uſquam eſt gentium,
Quam herus meus eſt: neque tam luteus, neque tam cœno collitus.
Ita me dii ament, vel in lautumiis, vel in piſtrino mavelim
Agere ætatem, præpeditus latera forti ferro mea,
Quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quam apud lenonem hunc ſervitutem colere. quid illuc eſt genus?

(fidem !

Quæ illic hominum corruptelæ fiunt? dii voſtram

Quodvis genus ibi hominum videas, quaſi Acheruntem veneris,

(velis,

Equitem, peditem, libertinum, furem, ac fugitivum

Verberatum, vinctum, addictum: qui habet quod det, utut homo eſt.

Omnia genera recipiuntur: itaque in totis ædibus

Tenebræ, latebræ: bibitur, eſtur, quaſi in popina, haud ſecus.

Ibi tu videas litteratas fictiles epiſtolas,

Pice ſignatas: nomina inſunt cubitum longis literis.

Ita vinariorum habemus noſtræ delectum domi.

M. Omnia edepol mira ſunt, niſi herus hunc hæredem facit:

(tuo.

Nam is quidem illi, ut meditatur, verba facit emor-

Et adire lubet hominem: equidem nimis eum auſcultuo libens.

(maximis

S. Hæc cum hic video fieri, crucior pretiis emptos

Apud nos expeculiatos ſervos fieri ſuis heris.

Sed ad poſtremum nihil apparet. MALE partum, male diſperit.

M. Proinde habet hic orationem, quaſi ipſe ſit frugi bonæ:

(viam.

Qui ipſus hercle ignaviorem potis eſt facere igna-

S. Nunc domum hæc ab æde Veneris refero vaſa, ubi hoſtiis

Herus nequivit propitiare Venerem ſuo feſto die.

M. Lepidam Venerem! S. nam meretrices noſtræ primis hoſtiis

Venerem placavere extemplo. M. ô lepidam Venerem! denuo.

S. Nunc domum ibo. M. heus Syncerafte. S. Sinceraſtum qui vocat?

M. Tuus amicus. S. haud amice facis, qui cum onere offeras moram.

M. At ob hanc rem tibi reddam operam, ubi voles, ubi juſſeris:

Habe rem pactam. S. futurum eſt, do tibi operam hanc. M. quomodo?

S. Vt enim ubi mihi vapulandum eſt, tute corium ſufferas.

M. Apa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Apage. S. neſcio quid viri ſis. M. malus ſum. S. tibi ſis. M. te volo.
S. At onus urget. M. at tu appone, & reſpice ad me. S. fecero,
Quanquam haud otium eſt. M. ſalvos ſis, Syncerafte. S. ô Milphio,
Dii omnes deæque ament. M. quemnam hominem? S. nec te, nec me, Milphio,
Neque herum meum adeo. M. quem ament igitur? S. alium quemlibet.
Nam noſtrorum nemo dignus eſt. M. lepide loquere. S. me decet.
M. Quid agis? S. facio quod manifeſto deprenſi mœchi haud ferme ſolent.
M. Quid id eſt? S. refero vaſa ſalva. M. dii te & tuum herum perduint.
S. Me non perdent: illum ut perdant facere poſſim, ſi velim,
Meum herum ut perdant, ni mihi metuam, Milphio. M. quid id eſt? cedo.
S. Malus es. M. malus ſum. S. male mihi eſt. M. memora dum: eſſe aliter decet.
Quid eſt, quod male ſit? cui id omne eſt quod edis, quod ames affatim,
Neque triobolum ullum amicæ das, & eam ductas gratiis.
S. Dieſpiter me ſic amabit! M. ut quidem edepol dignus es.
S. Vt ego hanc familiam interire cupio! M. adde operam, ſi cupis.
S. Sine pennis volare haud facile'ſt, meæ alæ pennas non habent.
M. Nolito edepol te velliſſe, jam his duobus menſibus
Volucres tibi erunt hircinæ. S. i in malam rem. M. i tu atque herus.
S. Verumenim, qui bene eum norit, cito homo pervorti poteſt.
M. Quid jam? S. quaſi tu tacere quicquam potis ſis. M. rectius
Tacitus tibi reſiſtam, quam quod dictum eſt malæ mulieri.
S. Animum inducam facile, tibi iſtuc ut credam, ni te noverim.
M. Crede audacter meo periculo. S. male credam, & credam tamen.

M. Sein'

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

M. Scin' tu herum tuum meo hero eſſe inimicum capitalem ? S. ſcio.
M. Propter amorem. S. omnem operam perdis. M. quid jam ? S. quia doctum doces.
M. Quid ergo dubitas? quin lubenter tuo hero, meus quod poſſiet
Facere, faciat male ejus merito: tum autem, ſi quid tu adjuvas, (Milphio.
Eo facilius poterit facere. S. at ego hoc metuo,
M. Quid eſt quod metuas? S. dum hero inſidias parem, ne inepte perduim,
Si herus meus me eſſe locutum cuiquam mortali ſciat,
Continuo is med' ex-Synceraſtum fecerit.
M. Nunquam edepol mortalis quiſquam fiet è me certior,
Niſi hero meo uni indicaſſo, atque ei quoque ut ne (enunciet,
Id eſſe facinus ex te ortum. S. male credam, & credam tamen.
Sed hoc tu tecum tacitum habeto. M. fidei non melius creditur.
Loquere, locus occaſioque libere eſt, hic ſoli ſumus.
S. Herus ſi tuus volet facere frugi, meum herum perdet. M. qui id poteſt?
S. Facile. M. fac ergo id facile noſcam, ille ut poſſit noſcere.
S. Quia Adelphaſium, quam herus deamat tuus, ingenua eſt. M. quomodo?
S. Eodem, quo ſoror illius altera Anteraſtilis. M. ſed qui id credam ? S. quia
Illas emit in Anactorio parvulas. M. quanti? S. duodeviginti minis
De prædone Siculo. M. quanti? S. duodeviginti (minis
M. Duas illas tanti quæſo? S. immo & nutricem earum tertiam.
Et ille, qui eas vendebat, dixit ſe furtivas vendere
Ingenuas Carthagine ajebat eſſe. M. dii voſtram fidem!
Nimium lepidum memoras facinus: nam herus meus Agoraſtocles
Ibidem gnatus inde ſurreptus fere ſexennis: poſt ib
Qui eum ſurripuit, huc devexit, meoque hero eu hic vendidit.

Is in divitias homo adoptavit hunc, cum diem obiit
ſuum. (afferat
S. Omnia memoras. quo id facilius fiat, manu eas
Suas populares liberali cauſſa. M. tacitus tace modo.
S. Profecto ad incitas lenonem rediget, ſi eas ab-
duxerit. (civerit.
M. Quin prius diſperibit faxo, quam unam calcem
ita paratum eſt. S. ita dii faxint! ne apud lenonem
hunc ſerviam.
L. Quin hercle collibertus meus faxo eris, ſi dii
volent. (phio?
. Ita dii faxint! nunquid aliud vis memorare, Mil-
M. Valeas, beneque ut tibi ſit. S. pol iſtuc tibi, &
tuo hero, eſt in manu.
'ale, & hæc cura clanculum ut ſint dicta. M. non
dictum eſt: Vale.
. At enim nihil eſt, niſi, dum calet, hoc agitur.
M. lepidus, cum mones:
t hoc ita fiet. S. proba materies data eſt, ſi pro-
bum adhibes fabrum.
. Potin' ut taceas? S. taceo, atque abeo. M. mihi
commoditatem creas.
ic hinc abiit: dii immortales meum herum ſer-
vatum volunt, (exitii.
hunc diſperditum lenonem: tantum eum inſtat
tiſne, priuſquam unum eſt injectum telum, jam in-
ſtat alterum?
o intro, hæc ut meo hero memorem. nam huc ſi
ante ædes evocem,
œque audivi modo, nunc ſi eadem hic iterem, in-
ſcitia'ſt. (omnibus.
ro uni potius intus ero hodie, quam hic ſim vobis
immortales! quid malorum? quanta advenit ca-
lamitas (memorer.
die ad hunc lenonem? ſed ego, nunc nil eſt, cur
egotium inſtitutum eſt, non datur ceſſatio.
n & hoc docte conſulendum quod modo con-
creditum'ſt,
llud autem inſerendum conſilium vernaculum.
nora ſi ſit, qui malam rem mihi det, merito fe-
cerit.
c intro ibo: dum herus adveniat à foro, ope-
riar domi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS V. SCENA I.

HANNO POENVS *loquitur Punice.*

Y Thalonim uvalonuth ſi corathiſima conſith,
Chym lach chunyth mumys tyalmyctibari imiſchi
Lipho canet hyth bynithii ad ædin binuthii.
Byrnarob ſyllo homalonin uby miſyrrhoho
Bythlym mothyn noctothii nelechanti daſmachon
Yſſidele brim tyfelyth chylys chon, ten lyphul
Vth bynim yſdibut thinno cuthnu Agoraſtocles
Ythe manet ihy chyrſae lycoch ſith naſo
Byuni id chil luhili gubylim laſibit thym
Bodyalyt herayn nyn nuys lym moncoth luſim
Exanolim volanus ſuccuratim miſti Atticum eſſe
Concubitum à bello cutim beant lalacant chonaenus es
Huiec ſi lec paneſſe athidamaſcon alem induberte felono buthuræ
Celtum comucro lueni: at enim avo ſouber hent hyach Ariſtoclem
Et te ſe aneche naſoctelia helicos alemus duberter mi comps veſpiti
Aodeanec lictor bodes juſſum limnimcolus.
Deos deaſque veneror, qui hanc urbem colunt,
Vt quod de mea re huc veni, rite venerim:
Meaſque ut gnatas, & mei fratris filium,
Reperire me ſiritis. dii voſtram fidem!
Quæ mihi ſurreptæ ſunt, & fratris filium.
Sed hic mihi antehac hoſpes Antidamas fuit.
Eum feciſſe ajunt ſibi quod faciundum fuit.
Ejus filium hic eſſe prædicant Agoraſtoclem.
Deum hoſpitalem, ac teſſeram mecum fero.
In hiſce habitare monſtratu'ſt regionibus:
Hos percontabor, qui huc egrediuntur foras.

ACTVS V. SCENA II.

AGORASTOCLES, MILPHIO, POENVS.

A In' tu tibi dixe Synceraſtum, Milphio,
Has eſſe ingenuas ambas ſurreptitias
Carthaginenſis? M. ajo, & ſi frugi eſſe vis,
Eas liberali jam aſſeres cauſſa manu.

Nam

Nam tuum flagitium'ſt, tuas populareis te pati
Servire ante oculos, domi quæ fuerint liberæ.
P. Prô dii immortales! obſecro veſtram fidem!
Certa eſt profecto horum hominum mihi oratio.
Quam orationem hanc aures dulce devorant!
t mihi abſterſerunt omnem ſorditudinem!
A. Si ad eam rem teſtis habeam, faciam quod jubes.
M. Quid tu mihi teſtis? quin tu inſiſtis fortiter.
Aliqua fortuna fuerit adjutrix tibi.
. Incipere multo eſt, quam patrare, facilius.
I. Sed quænam illæc avis eſt! quæ huc cum tunicis advenit.
. Numnam it à balneis circumductus pallio?
acies quidem ædepol Punica eſt: *gugga eſt homo.*
. Servos quidem ædepol veteres antiquoſque habet.
(qui?
. Qui ſcis? M. viden' homines ſarcinatos conſe-
tque ut opinor, digitos in manibus non habent.
. Quid jam? M. quia incedunt cum annulatis auribus.
dibo ad hoſce, atque appellabo Punice.
reſpondebunt, Punice pergam loqui:
non, tum ad horum mores linguam vertero.
uid ais tu? ecquid commeminiſti Punice?
Nihil ædepol. nam quî ſcire potui, dic mihi,
ui illinc ſexennis perierim Carthagine?
Prô dii immortales! ut ad hunc plurimi modum
riere pueri liberi Carthagine!
Quid ais tu? A. quid vis? M. vin' appellem hunc Punice?
An ſcis? M. nullus me eſt hodie Pœnus Punior.
Adi, atque appella quid velit? quid venerit?
i ſit, cujatis, unde ſit? ne parſeris.
Havo cujates eſtis, aut quo ex oppido?
Hanno Muthum balle bechaedreanech.
Quid ait? M. Hannonem ſeſe ait Carthagine,
rthaginienſem, Muthum Ballis filium.
Havo. M. ſalutat. P. donni. M. doni vult tibi,
e hinc neſcioquid. audin' pollicerier?
Saluta hunc rurſus Punice verbis meis.
Haudoni, hic mihi tibi inquit verbis ſuis.
Me bar bocca. M. iſtuc ſit tibi potius, quam mihi.
Quid ait? M. miſeram eſſe prædicat buccam ſibi.

Fortaſſe medicos nos eſſe arbitrarier.
A. Si ita eſt, nega eſſe, nolo ego errare hoſpitem.
M. Audi tu rufeu mico iſtam. A. ſic volo,
Profecto vera cuncta huic expedirier.
Roga nunquid opus ſit? M. tu, qui zonam non habes,
Quid in hanc veniſtis urbem, aut quid quæritis?
P. Muphurſa. A. quid ait? P. mo in lechi anna.
A. quid venit?
M. Non audis? mures Africanos prædicat
In pompam ludis dare ſe velle ædilibus.
P. Lalech labcananilimi inchot. A. quid nunc ait
M. Ficulas, fabulas ait ſe advexiſſe, & nuces:
Munc orat, operam ut des ſibi, ut ea veneant.
A. Mercator credo eſt. P. Iſam arvinam. M. quid eſt
P. Palum erga dectha. A. Milphio, quid nunc ait
M. Palas vendundas ſibi ait, & mergas datas,
Vt hortum fodiat, atque ut frumentum metat.
Ad meſſim credo miſſus hic quidem tuam.
A. Quid iſtuc ad me? M. certiorem te eſſe vult,
Ne quid clam furtive accepiſſe cenſeas.
P. Muphonnium ſuccoram. M. hem! cave ſis feceris
Quod hic te orat. A. quid ait, aut orat? expedi.
M. Sub cratim uti jubeas ſeſe ſupponi, atque eo
Lapides imponi multos, ut ſeſe neces.
P. Gunebel balſamen eraſan. A. narra, quid eſt?
Quid ait? M. non hercle nunc quidem quicquam ſcio
P. At tu ſcies nunc, dehinc Latine jam loquar.
Servum hercle te eſſe oportet & nequam, & malum
Hominem peregrinum atque advenam, qui irrideas
M. At hercle te hominem & ſycophantam, & ſub
dolum,
Qui huc adveniſti nos captarum migdilybs,
Biſulcilingua, quaſi proſerpens beſtia.
A. Maledicta hinc aufer, linguam compeſcas fac
Maledicere huic tu temperabis, ſi ſapis.
Meis conſanguineis nolo te injuſte loqui.
Carthagine ego ſum natus, ut tu ſis ſciens.
P. O mi popularis, ſalve. A. & tu ædepol, quiſqui
es.
Et ſi quid opus eſt, quæſo dic, atque impera,
Popularitatis cauſſa. P. habeo gratiam.
Verum ego hic unum hoſpitem habeo: Antidam
filium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ecquem adoleſcentem tu hîc noviſti Agoraſtoclem?
Quæſo commonſtres ſi noviſti Agoraſtoclem.
A. Siquidem tu Antidamæ hic quæris adoptatitium,
Ego ſum ipſus, quem tu quæris. P. hem! quid ego audio?
A. Antidamæ gnatum me eſſe. P. ſi ita eſt, teſſeram
Conferre ſi vis hoſpitalem, eccam attuli.
A. Agedum huc oſtende; eſt par probe. nam habeo domi.
P. O mi hoſpes, ſalve multum! nam mihi tuus pater,
Pater tuus ergo mihi hoſpes Antidamas fuit.
Hæc mihi hoſpitalis teſſera cum illo olim fuit.
A. Ergo hic apud me hoſpitium tibi præbebitur.
Namque haud repudio hoſpitium, neque Carthaginem,
Unde ſim oriundus. P. dii dent tibi omnes quæ velis.
Sed quid ais? quî potuit fieri, ut Carthagini
Gnatus ſis, hic autem habueris Ætolum patrem?
A. Surreptus ſum illinc: hic Antidamas hoſpes tuus
Emit me, & is me ſibi adoptavit filium.
P. Demarcho item ipſe fuit adoptatitius.
Sed mitto de illo, & ad te redeo: dic mihi,
Ecquid meminiſti tuûm parentum nomina?
A. Patris atque matris memini. P. memora dum mihi,
Si novi forte, aut ſi ſunt cognati mihi.
A. Amſigura mater mihi fuit, Iachon pater.
P. Patrem atque matrem viverent vellem tibi.
A. An mortui ſunt? P. factum, quod ægre tuli;
Nam mihi ſobrina Amſigura tua mater fuit.
Pater tuus is erat frater patruelis meus:
Et is me hæredem fecit, cum ſuum obiit diem,
Quo me privatum eſſe ægre patior mortuo.
Sed ſi ita eſt, ut tu ſis Iachonis filius,
Signum eſſe oportet in manu læva tibi.
Ludenti puero quod momordit ſimia.
Oſtende ut inſpiciam: aperi. A. vide, eccum adeſt.
Mi patrue, ſalve. P. & tu ſalveto, Agoraſtocles.
Iterum mihi gnatus videor, quia te repperi.
M. Pol iſtam rem vobis bene eveniſſe gaudeo.
Et te moneri num nevis? P. ſane volo.
M. Paterna oportet reddi filio bona.
Equum eſt habere hunc bona, quæ poſſedit pater.

P. Haud poſtulo aliter, reſtituentur omnia.
Suam rem ſibi ſalvam ſiſtam, ſi illo advenerit.
M. Facito ſis reddas, etſi hic habitabit tamen.
P. Quin mea quoque iſte habebit, ſi quid me fuat.
M. Feſtivum facinus venit mihi in mentem modo.
P. Quid id eſt? M. tua eſt opus opera. P. dic mihi, quid lubet?
Profectò utêris ut voles operam meam.
Quid eſt negotii? M. potin' tu fieri ſubdolus?
P. Inimico poſſum, amico eſt inſipientia.
M. Inimicus hercle eſt hujus. P. male faxim lubens.
M. Amat à lenone hic. P. facere ſapienter puto.
M. Leno hic habitat vicinus. P. male faxim lubens.
M. Ei duæ puellæ ſunt meretrices ſervulæ
Sorores. earum hic alteram efflictim perit,
Neque eam inceſtavit unquam. P. acerba amatio eſt.
M. Hunc leno ludificatur. P. ſuum quæſtum colit.
M. Hic illi malam rem dare volt. P. frugi, ſi id facit.
M. Nunc hoc conſilium capio, & hanc fabricam apparo,
Vt te allegemus, qui filias dicas tuas,
Surreptaſque eſſe parvulas Carthagine,
Manuque liberali cauſſa ambas aſſeras,
Quaſi filiæ tuæ ſint ambæ. intellegis?
P. Intellego hercle. nam mihi item gnatæ duæ
Cum nutrice una ſurreptæ ſunt parvulæ.
M. Lepide hercle aſſimulas: jam principium id mihi placet.
P. Pol magis quam vellem. M. heu! hercle mortalem catum,
Malum, crudumque & callidum, atque ſubdolum!
Vt afflet, quo illud geſtu faciat facilius!
Me quoque dolis jam ſuperat architectonem.
P. Sed earum nutrix, qua ſit facie, mihi expedi.
M. Statura haud magna, corpore aquilo eſt. P. ipſa ea'ſt.
M. Specie venuſta, ore æque ac oculis pernigris.
P. Formam quidem hercle verbis depinxti mihi.
M. Vin' eam videre? P. filias malo meas.
Sed i, atque evoca illam. ſi eæ meæ ſunt filiæ,
Si illarum eſt nutrix, me continuo noverit.
M. Heus! ecquis hic eſt? nunciate, ut prodeat
Foras Giddeneme, eſt qui illam conventam eſſe volt.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS V. SCENA III.

GIDDENEME *nutrix*, HANNO *Pœnus*, MILPHIO *ſervus*, AGORASTOCLES, PVER.

QVis pultat? M. qui te proximus eſt. G. quid vis? M. eho!
oviſtin' tu illunc tunicatum hominem qui ſiet?
. Nam quem ego aſpicio, proh ſupreme Iuppiter!
lerus meus hic quidem eſt, mearum alumnarum pater,
anno Carthaginienſis. M. ecce autem mala.
ræſtigiator hic quidem Pœnus probus eſt,
erduxit omnis ad ſuam ſententiam.
. O mi here ſalve; Hanno, inſperatiſſume
ihi tuiſque filiis, ſalve! atque eho!
lirari noli, neque me contemplarier:
ognoſcin' Giddenemen ancillam tuam?
. Novi. ſed ubi ſunt meæ gnatæ, id ſcire expeto.
. Apud ædem Veneris. H. quid ibi faciunt? dic mihi.
. Aphrodiſia hodie Veneris eſt feſtus dies,
ratum ierunt deam, ut ſibi eſſet propitia.
. Pol ſatis ſcio impetrarunt, quando hic hîc adeſt.
. Eho! an hujus ſunt illæ? G. ita ut prædicas.
ua pietas plane nobis auxilio fuit,
um huc adveniſti hodie in ipſo tempore.
amque hodie earum mutarentur nomina,
acerentque indignum genere quæſtum corpore.
. Handones illi hanum bene ſi illi in muſtine.
. Me ipſi, & eneſte dum, & alamna ceſtinum.
. Quid illi locuti ſunt inter ſe? dic mihi.
. Matrem ſalutat hic ſuam, hæc autem hunc filium.
. Tace atque parce muliebri ſupellectili.
. Quæ ea eſt ſuppellex? H. clarus clamor ſine modo.
u abduc hos intro, & una nutricem ſimul
ibeto hanc abire ad te. A. fac quod imperat.
.Sed quis illas tibi monſtrabit? A. ego doctiſſime.
. Abeo igitur. A. facias modo, quam memores, mavelim.
. Audin' tu patrue? dico, ne dictum neges,
uam mihi majorem filiam deſpondeas.

H. Pactam rem habeto. A. ſpondeſne igitur? H. ſpondeo.
A. Mi patrue, ſalve: nam nunc es plane meus,
Nunc demum ego cum illa fabulabor libere.
Nunc patrue, ſi vis tuas videre filias,
Me ſequere. H. jamdudum equidem cupio, & te ſequor.
A. Quid ſi eamus illis obviam? H. at ne inter vias
Præterbitamus metuo. magne Iuppiter!
Reſtitue certas mihi ex incertis nunc opes.
A. Ego quidem meos amores mecum confido fore.
Sed eccas video ipſas. H. hæcine ſunt meæ filiæ?
Quantæ è quantillis jam ſunt factæ! A. ſcin' quid eſt?
Hetruſcæ ſunt Calaminæ; ſuſtolli ſolent.
M. Opinor hercle hodie, quod ego dixi per jocum,
Id eventurum eſſe, & ſeverum, & ſerium,
Vt hæ inveniantur hodie eſſe hujus filiæ.
A. Pol iſtuc quidem jam certum eſt: tu iſtos, Milphio,
Abduce intro; nos haſce hîc præſtolabimur.
Patruo advenienti cœna curetur volo.
M. Lachanam vos; quos ego jam detrudam ad molas,
Inde porro ad puteum, atque ad robuſtum codicem.
Ego faxo hoſpitium hoc leviter laudabitis.

ACTVS V. SCENA IV.

ANTERASTILIS, ADELPHASIVM, AGORASTOCLES, HANNO *Pœnus*

FVit hodie operæ pretium ejus, qui amabilitati animum addiceret, (venit.
Oculis epulas dare, delubrum qui hodie ornatum eo
Deamavi ecaſtor illic ego hodie lepidiſſima munera meretricum,
Digna Diva venuſtiſſima Venere, neque contemſi ejus opus hodie.
Tanta ibi copia venuſtatum aderat, ſuo quæque loco ſita nitide.
Arabius murrhinuſque omnes odor complebat, haud ſordere viſus eſt
Feſtus dies, Venus, nec tuum fanum: tantus ibi clientarum erat numerus,

Quæ

uæ ad Calydoniam venerant Venerem: certo enim, quod quidem ad nos duas
ttinuit, præpotentes, pulcræ, paciſque potentes, ſoror, fuimus,
eque ab juventute ibi irridiculo habitæ, quod pol ſoror cæteris omnibus factum eſt.
D. Malim iſtuc aliis videatur, quam uti te, ſoror, collaudes. AN. ſpero quidem.
D. Et pol ego: cum, ingeniis quibus ſumus, atque aliæ, cognoſco. (caſtas.
ſumus gnatæ genere, ut deceat dos eſſe à culpa
Iuppiter! qui genus colis aliſque hominum, per quem vivimus vitalem ævum,
uem penes ſpes vitæ ſunt hominum omnium, da diem hunc ſoſpitem, quæſo,
ebus meis agundis: quibus annos multos carui, quaſque è patria
rdidi parvas, redde his libertatem, invictæ præmium ut eſſe ſciam pietati.
G. Omnia faciet Iuppiter ſaxo, nam mihi eſt obnoxius, & me metuit.
Tace quæſo. AG. ne lacruma, patrue.
V. Vt volupe'ſt homini, mea ſoror, ſi quod agit, cluet victoria! (ne.
cut hodie nos inter alias præſtitimus pulchritudi-
D. Stulta, ſoror, es magis, quam volo. an vero pulcra videre, obſecro,
tibi illic non os oblitum eſt fuligine? AG. ô patrue, mi patruiſſime!
Quid eſt fratris mei gnate, mi gnate, quid vis? expedi.
G. At enim volo hoc agas. P. at enim ago iſtuc. AG. patrue, mi patruiſſime!
Quid eſt? AG. eſt lepida & lauta. ut ſapit? P. ingenium patris habet quo ſapit.
G. Quæ res? jam diu ædepol ſapientiam tuam abuſa eſt hæc quidem.
nc hinc ſapit, hinc ſentit: quicquid ſapit, amore meo ſapit.
N. Non eo ſumus genere prognatæ, tametſi ſumus ſervæ, ſoror,
deceat facere nos quicquam, quod homo quiſquam irrideat.

Multa ſunt mulierum vitia, ſed hoc è multis maximum eſt,
Cum ſibi nimis placent, nimiſque operam dant, ut placeant viris.
Nimiæ voluptati eſt, quod in extis noſtris portentum eſt, ſoror,
Quodque aruſpex de ambabus dixit. Ag. velim de me aliquid dixerit.
An. Nos fore invito domino noſtro diebus paucis liberas.
Id ego, niſi quid dii aut parentes faxint, qui ſperem haud ſcio.
Ag. Mea fiducia hercle aruſpex, patrue, his promiſit, ſcio,
Libertatem: quia me amare hanc ſcit. Ad. ſoror, ſequere hac. An. ſequor.
P. Priuſquam abitis, vos volo ambas; niſi piget, conſiſtite.
Ad. Quis revocat? Ag. qui bene vult vobis facere. Ad. facere occaſio eſt.
Sed quis homo eſt? Ag. amicus vobis. Ad. qui quidem non inimicus eſt.
Ag. Bonus eſt hic homo, mea voluptas. Ad. pol iſtum malim, quam malum.
Ag. Siquidem amicitia eſt habenda, cum hoc habenda eſt. Ad. haud precor.
Ag. Multa bona vobis facere vult. Ad. bonus bonis benefecerit.
P. Gaudio ero vobis. Ad. at ædepol nos voluptati tibi.
P. Libertatique. Ad. iſto precio tuas nos facile feceris.
Ag. Patrue mi, ita me dii amabunt! ut ego, ſi ſim Iuppiter,
Iam hercle ego illam uxorem ducam, & Iunonem extrudam foras.
Vt pudice verba fecit! cogitate, & commode!
Vt modeſte orationem præbuit! certo hæc mea eſt.
P. Sed ut aſtu ſum aggreſſus ad eas! Ag. lepide hercle atque commode.
Perge etiam tentare, rem in pauca confer, ſitiunt qui ſedent.
P. Quid iſtic? quod faciundum eſt, cur non agimus? in jus vos voco.

Ag. Nunc

AG. Nunc tene patrue. P. tu frugi ſi bonæ es. AG. vin' ego hanc apprehendam? P. tene.

AD. An patruus eſt Agoraſtocles tuus hic? AG. jam faxo ſcibis.

Nunc pol ego te ulciſcar probe: nam faxo mea eris ſponſa. (duce.

P. Ite in jus, ne moremini. AN. anteſtare me, atque

AG. Ego te anteſtabor, poſtea hanc amabo, atque amplexabo.

Sed illud quidem volui dicere, immo dixi hercle quod volebam. (hendi.

P. Moramini. in jus vos voco, niſi honeſtin'ſt pre-

AD. Quid in jus vocas nos? quid tibi debemus? AG. dice tu illi.

AD. Etiam meæ in me latrant canes? AG. at tu hercle alludiato. (cito.

Dato mihi pro offa ſavium, pro oſſe linguam obji-

Ita hanc canem faciam tibi ego oleo tranquilliorem.

P. Ite ſultis. AD. quid nos fecimus tibi? P. fures eſtis ambæ.

AG. Noſne tibi? P. vos inquam. AG. atque ego ſcio. AD. quid furti eſt? AG. hunc rogato.

P. Quia annos multos filias meas celaviſtis clam me.

Atque equidem ingenuas liberas ſummoque genere gnatas. (penes nos.

AD. Nunquam mecaſtor reperies tu iſtuc probrum

AG. Da pignus, ni nunc perjures, in ſavium, uter utri det.

AD. Nihil tecum ago, abſcede obſecro. AG. atque hercle mecum agendum eſt.

Nam hic patruus meus eſt, pro hoc mihi patronus ſim neceſſe eſt.

Ei prædicabo, quomodo vos furta faciatis multa,

Quoque modo hujuſce filias apud vos habeatis ſervas,

Quas vos ex patria liberas ſurreptas eſſe ſcitis.

AD. Vbi ſunt eæ, aut quæ ſunt, obſecro? P. ſatis ſunt maceratæ.

Quin eloquar. AG. cenſeo hercle, patrue. AD. miſera, timeo quid (aſto.

Hoc ſit negotii, mea ſoror, ita ſtupida ſine animo

P. Advortite animum mulieres. primum, ſi id fieri poſſit,

Ne indigna indignis dii darent, id ego evenire vel-
lem : (matri,
Nunc quod boni mihi dii danunt, vobis, voſtræque
Eas diis eſt æquum gratias nos agere ſempiternas.
Cum noſtram pietatem approbant decorantque dii
immortales :
Vos eſtis ambæ meæ filiæ, & hic eſt cognatus veſter
Hujuſce fratris filius Agoraſtocles. AD. amabo,
Num hi falſo oblectant gaudio nos ? AG. at me ita
dii ſervent !
Vt hic pater eſt veſter. date manus. AD. ſalve inſpe-
rate nobis
Pater, te complecti nos ſine. P. cupitæ, atque ex-
pectatæ. (ambæ.
AN. Pater, ſalve, ambæ filiæ ſumus, amplectamur
AG. Quis me amplectetur poſtea ? P. nunc ego ſum
fortunatus, (ſedo.
Multorum annorum miſerias nunc hac voluptate
AD. Vix hoc videmur credere. P. magis qui cre-
datis, dicam :
Nam voſtra nutrix primum me cognovit. AD. ubi
ea, amabo, eſt ?
P. Apud hunc eſt. AG. quæſo qui lubet tam diu
tenere collum,
Priuſquam te mihi deſponderit? AD. omitto. AG. ſpe-
rata ſalve, omitte (me.
Solutum & tu altera. AN. nolo ego. AG. iſtoc enicas
P. Condamus alter alterum ergo in nervum bra-
chialem. (dignis.
Quibus nunc in terra melius eſt? AG. eveniunt digna
Tandem huic cupitum contigit. ô Apella ! ô Zeuxis
pictor ! (retis ?
Cur numero eſtis mortui, hinc exemplum ut pinge-
Nam alios pictores nihil moror hujuſmodi tractare
exempla. (gratias,
P. Dii deæque omnes vobis habeo merito magnas
Cum hac me lætitia tanta & tantis affeciſtis gaudiis,
Vt meæ gnatæ ad me redirent in poteſtatem meam.
AD. Mi pater, tua pietas plane nobis auxilio fuit.
AG. Patrue, facito in memoria ut habeas, tuam
majorem filiam
Mihi te deſpondiſſe. P. memini. AG. & dotis quid
promiſeris.

ACTVS

ACTVS V. SCENA V.

ANTHEMONIDES *miles*, & EIDEM.

SI ego minam non ultus fuero probe, quam lenoni dedi,
Tum profecto me ſibi habento ſcurræ ludificatui.
Is etiam me ad prandium ad ſe adduxit ignaviſſimus.
Ipſe abiit foras, me riliquit pro Atrienſi in ædibus
Vbi nec leno, neque illæ redeunt, nec quod edam quidquam datur,
Pro minore parte prandii pignus cepi, abii foras.
Sic deriſorem ære militari tetigero lenunculum.
Nactus eſt hominem, mina quem argenti circumduceret.
Sed mea amica nunc mihi irato obviam veniat velim.
Iam pol ego illam pugnis totam faciam ut ſit morula;
Itaque replebo atritate, atrior multo ut ſiet,
Quam Ægyptii, aut qui cortinam ludis per circum ferunt.
AD. Tene ſis me arcte, mea voluptas, male ego metuo milvos. mala
Illa beſtia eſt: ne forte me auferat pullum tuum.
ANTER. Vt nequeo ſatis te complecti, mi pater.
ANTH. ego me moror. mihi.
Propemodum hoc nunc obſonare prandium potero
Sed quid hoc eſt? quid hoc? quid hoc eſt? quid ego video? quomodo?
Quid hoc eſt conduplicationis? quæ hæc eſt congeminatio?
Quis hic homo eſt cum tunicis longis? quaſi puer cauponius.
Satin' ego oculis cerno? eſtne illæc mea amica Anteraſtilis?
Et ea eſt. certo jampridem ego me ſenſi nihili pendier. via?
Non pudet puellam amplexari baliolum in media
Iam hercle ego illum excruciandum totum carnifici dabo.
Sane genus hoc mulieroſum eſt tunicis demiſſitiis:
Sed adire certum eſt hanc ad amatricem Aphricam.
Heus tu! tibi dico, mulier, ecquid te pudet?
Quid tibi negotii autem eſt cum iſtac? dic mihi.

P. Ado-

P. Adoleſcens, ſalve. ANTH. nolo: nihil ad te attinet.
Quid tibi hanc digito tactio eſt? P. quia mihi lubet.
ANTH. Lubet? P. ita dico. ANTH. ligula, i in malam crucem:
Tune hic amator audes eſſe, allex viri?
Aut contrectare, quod mares homines amant?
Deglupta mœnas, arrapiſa ementium,
Maſtruga, halagoras, hama, tum autem plenior
Allii ulpici, quam ſunt Romani remiges.
AG. Nunc tibi, adoleſcens, malæ an dentes pruriunt,
Qui huic es moleſtus? an malam rem quæritas?
ANTH. Cur non adhibuiſti, dum iſtæc loquereris, tympanum?
Nam te cinædum eſſe arbitror magis, quam virum.
AG. Scin' quam cinædus ſum? ite iſtinc ſervi foras,
Efferte fuſtis. ANTH. heus tu! ſi quid per jocum
Dixi, nolito in ſerium convertere.
ANTE. Quid tibi lubido eſt obſecro, Authemonides,
Loqui inclementer noſtro cognato, & patri?
Nam hic noſter pater eſt, hic nos cognovit modo,
Et hunc ſui fratris filium. ANTH. ita me Iuppiter
Bene amet, bene factum: gaudeo, & volupe'ſt mihi,
Siquidem quid lenoni obtigit magni mali,
Cumque è virtute vobis fortuna obtigit.
ANTE. Credibile ecaſtor dicit. crede huic mi pater.
P. Credo. AG. & ego credo, ſed eccum lenonem Lycum:
Bonum virum eccum video: ſe recipit domum.
P. Quis hic eſt? AG. utrumvis eſt, & leno, & Lycus,
In ſervitute hic habuit duas filias tuas.
Et mihi hic aurifur eſt. P. bellum hominem, quem noveris.
AG. Rapiamus in jus. P. minime. AG. quapropter? P. quia
Injuriarum multam indici ſatius eſt.

ACTVS V. SCENA VI.

LYCVS *leno*, AGORASTOCLES, HANNO *Pœnus*, ANTHEMONIDES *miles*.

DEcipitur nemo quidem, mea ſententia,
Qui ſuis amicis narrat recte res ſuas.

Nam

Nam omnibus amicis meis idem unum convenit,
Vt me ſuſpendam, ne addicar Agoraſtocli.
AG. Leno eamus in jus. L. obſecro te, Agoraſtocles,
Suſpendere ut me liceat. P. leno, in jus te voco.
L. Quid tibi mecum autem? P. quia haſce ajo liberas
Ingenuaſque eſſe filias ambas meas,
Quæ ſunt ſurreptæ cum nutrice parvulæ.
L. Iampridem equidem iſtuc ſcivi, & miratus ſui,
Neminem venire, qui iſtas aſſereret manu.
Meæ quidem profecto non ſunt. AN. leno in jus eas.
L. De prandio tu dicis. debetur, dabo.
AG. Duplum pro furto mihi opus eſt. L. ſume hinc quid lubet.
P. Et mihi ſuppliciis multis. L. ſume hinc quid lubet.
AN. Et mihi quidem mina argenti. L. ſume hinc quid lubet.
Collo rem ſolvam jam omnibus, quaſi bajolus.
AG. Nunquid recuſas contra me? L. adverſum quidem.
AG. Ite igitur intro mulieres: ſed, patrue mi,
Tuam, ut dixiſti, mihi deſponde filiam.
P. Haud aliter auſim. AN. bene vale. AG. & tu bene vale.
AN. Leno, arrhabonem hoc pro mina mecum fero.
L. Perii hercle! AG. imo haud multo poſt in jus veneris.
L. Quin egomet tibi me addico. quid prætore opus eſt?
Verum obſecro te, ut liceat ſimplum ſolvere.
Trecentos Philippos, credo, corradi poteſt.
Cras auctionem faciam. AG. tantiſper quidem,
Vt ſis apud me lignea in cuſtodia.
L. Fiat. AG. ſequere intro, patrue mi, ut hunc feſtum diem
Habeamus hilarem, hujus malo, & noſtro bono.
Multum valete, multa verba fecimus.
Malum poſtremo omne ad lenonem redit.
Nunc quod poſtremum eſt condimentum fabulæ,
Si placuit, plauſum poſtulat Comœdia.

FINIS POENVLI.

PER-

PERSA.

Dramatis Perſonæ.

TOXILVS *ſervos.*
SAGARISTIO *ſervos.*
SATVRIO *paraſitus.*
SOPHOCLIDISCA *ancilla.*
LEMNISELENE.
PÆGNIVM *puer.*
VIRGO.
PORDALVS *leno.*

ARGVMENTVM.

Profecto domino ſuos amores Toxilus
Emit, atque curat, leno ut emittat manu,
Raptamque ut emeret de prædone virginem
Subornata ſuadet ſui paraſiti filia,
Atque ita intricatum ludit potans Pordalum.

ACTVS I. SCENA I.

TOXILVS, SAGARISTIO, *ſervi.*

QVi amans egens ingreſſus eſt præceps in amoris vias,
Superavit ærumnis is ſuis ærumnas Herculis:
Nam cum leone, & cum excetra, cum cervo, cum apro Ætolico,
Cum avibus Stymphalicis, cum Antæo deluctari mavelim,
Quam cum amore: ita fio miſer quærendo argento mutuo,
Nec quicquam, niſi, *Non eſt*, ſciunt mihi reſpondere, quos rogo.
S. Qui hero ſuo ſervire vult bene ſervus ſervitutem,
Næ ædepol illum multa in pectore ſuo collocare oportet,
Quæ hero placere cenſeat præſenti atque abſenti ſuo.
Ego neque libenter ſervio, neque ſatis ſum hero ex ſententia,
Sed quaſi lippo oculo me herus meus manum abſtinere haud quit tamen,
Quin mihi imperet, quin me ſuis negotiis præfulciat.
Quis illic eſt qui contra me aſtat? T. quis hic eſt qui contra me aſtat?

Simi-

Similis eſt Sagariſtionis. S. Toxilus hic quidem meus amicus eſt.
T. Is eſt profecto. S. eum eſſe opinor. T. congrediar. S. contra aggrediar.
T. O Sagariſtio! dii ament te. S. ô Toxile! dabunt dii quæ exoptes.
Vt vales? T. ut queo. S. quid agitur? T. vivitur.
S. Satin' ergo ex ſententia? T. ſi eveniunt, quæ exopto, ſatis.
S. Nimis ſtulte amicis utere. T. quid jam? S. quia jam imperare oportet. (viſitavi.
T. Mihi quidem tu jam eras mortuus, quia te non
S. Negotium ædepol fuit. T. ferreum fortaſſe. S. pluſculum annum
Fui præferratus apud molas tribunus vapularis.
T. Vetus jam iſtæc militia eſt tua. S. ſatin' tu uſque valuiſti? T. haud probe.
S. Ergo ædepol palles. T. ſaucius factus ſum in Veneris prælio,
Sagitta Cupido cor meum transfixit. S. jam ſervi hic amant?
T. Quid ergo faciam? diiſne advorſer, quaſi Titani (cum
Diis belligerem, quibus ſat eſſe non queam?
S. Vide modo ulmeæ catapultæ tuum ne transfigant latus.
T. Baſilice eleutheria agito. S. quid jam?
T. Quia herus peregre eſt. S. ain' tu, peregre eſt?
T. Si tute tibi bene eſſe potes pati, veni, vives mecum,
Baſilico accipiere victu. S. vah! jam ſcapulæ pru- (riunt,
Quia te iſtæc audivi loqui. T. ſed hoc me unum excruciat.
S. Quidnam id eſt? T. hæc ſumma eſt. hodie mea amica ſitne libera,
An ſempiternam ſervitutem ſerviat. S. quid nunc vis (ergo!
T. Facere amicum tibi me potis es ſempiternum. S. quemadmodum?
T. Vt mihi des nummos ſexcentos, quos pro capite illius pendam,
Quos continuo tibi reponam in hoc triduo, aut qua- (triduo.
Age ſi benignus, ſubveni.
S. Qua confidentia rogare tu à me argentum tantum audes

Impudens? quin ſi egomet totus veneam, vix recipi poteſſit (poſtulas,
Quod tu me rogas. nam tu aquam à pumice nunc
Qui ipſus ſitiat. T. ſiccine hoc te mihi facere? S. quid faciam? T. rogaſne? (rogas.
Alicunde exora mutuum. S. tu fac idem, quod me
T. Quæſivi, nuſquam repperi. S. quæram equidem, ſi quis credat.
T. Nempe habeo in mundo. S. ſi id domi eſſet mihi, jam pollicerer.
Hoc meum eſt, ut faciam ſedulo. T. quicquid erit, recipe te ad me.
S. Quære tamen, ego item ſedulo ſi quid erit, faxo jam ut ſcias.
T. Obſecro te, reſecro, operam da hanc mihi fidelem. S. ah! odio me enicas.
T. Amoris vitio, non meo, nunc tibi morologus fio.
S. At pol ego abs te conceſſero. T. jamne abis? bene ambulato:
Sed recipe te quamprimum potes: cave fuas mihi in quæſtione.
Vſque ero domi, dum excoxero lenoni malum.

ACTVS I. SCENA II.

SATVRIO *paraſitus*.

VEterem atque antiquum quæſtum meum alimoniæ
Servo atque obtineo & cum magna cura colo.
Nam nunquam quiſquam meorum majorum fuit,
Quin paraſitando paverint ventres ſuos:
Pater, avos, proavos, abavos, atavos, tritavos,
Quaſi mures ſemper edere alienum cibum,
Neque edacitate eos quiſquam poterat vincere.
Namque his cognomentum erat duris capitonibus.
Vnde hunc ego quæſtum obtineo, & majorum locum.
Neque quadruplari me volo: neque enim decet,
Sine meo periculo ire aliena ereptum bona;
Neque illi qui faciunt, mihi placent: plane loquor.
Nam publicæ rei cauſſa qui non id facit
Magis, quam ſui quæſti, animus haud induci poteſt,
Eum & fidelem, & civem eſſe, & virum bonum,
Sed legirupam quidem, ni duit in publicum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dimidium : atque etiam mea lege aſcribitor,
Vbi quadruplator quoipiam injexit manum,
Tantidem ille illi rurſus injiciat manum.
Vt æqua parti prodeant ad treſviros.
Si id fiat, næ iſti faxim nuſquam appareant,
Qui hic albo ariete aliena oppugnant bona.
Sed ſumne ego ſtultus, qui rem curo publicam,
Vbi ſunt magiſtratus, quos curare oporteat?
Nunc huc introibo, viſam heſternas reliquias,
Quierint recte, necne. num infuerit febris,
Opertæne fuerint, ne quis obreptaverit.
ed aperiuntur ædes, remorandus eſt gradus.

ACTVS I. SCENA III.

TOXILVS *ſervus*, SATVRIO *paraſitus*.

OMnem rem inveni, ut ſua ſibi pecunia
Hodie illam faciat leno libertam ſuam.
ed eccum paraſitum , cujus mihi auxilio eſt opus,
imulabo quaſi non videam : ita alliciam virum.
urate iſtic vos, atque approperate ocius :
e mihi moræ ſit quicquam , ubi ego intro advenero.
ommiſce murrham ſtruthea , colutheaque appara,
ene ut in ſcutris concaleant , & calamum injice,
m pol ille hic aderit , credo, congerro meus.
Me dicit , euge! T. lautum credo à balneis
m hic affuturum. S. ut ordine omnem rem tenet!
. Collyræ facite ut madeant,& colliphia.
e mi hæc incocta detis. S. rem loquitur meram.
hil ſunt crudæ , niſi quas madidas glutias.
um niſi cremore craſſo eſt jus collyricum,
ihil eſt : macrum illud , epicrocum , pellucidum,
uaſi juream eſſe jus decet collyricum.
olo in veſicam , quod eat in ventrem volo.
Prope me hic neſcio quis loquitur. S. ô mi Iuppiter
rreſtris , te coepulonus compellat tuus.
O Saturio opportune adveniſti mihi.
Mendacium ædepol dicis, atque haud te decet.
m Eſurio venio , non advenio Saturio.
At edis : nam jam intus ventris fumant focula
efieri juſſi reliquias. S. pernam quidem
eſt apponi frigidam poſtridie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

T. Ita fieri juſſi. S. ecquid alecis? T. vah! rogas?
S. Sapis multum ad genium. T. ſed ecquid meminiſti, here,
Qua de re ego tecum mentionem feceram.
S. Memini, ut muræna & conger ne calefierent.
Nam nimio melius oppectuntur frigida.
Sed quid ceſſamus prælium committere?
Dum mane eſt, omneis eſſe mortalis decet.
T. Nimis pene mane'ſt. S. mane quod tu occœperis
Negocium agere, id totum procedit diem.
T. Quæſo animum advorte: hoc enim jam here narravi tibi,
Tecumque oravi, ut nummos ſexcentos mihi
Dares utendos mutuos. S. memini & ſcio,
Et te me orare, & mihi non eſſe quod darem.
Nihili paraſitus eſt, cui argentum domi eſt.
Lubido extemplo cœpere eſt convivium,
Tuburcinari de ſuo, ſi quid domi eſt.
Cynica eſſe è gente oportet paraſitum probum:
Ampullam, ſtrigilem, ſcaphium, ſoccos, pallium,
Marſupium habeat, inibi paulum præſidii,
Qui familiarem ſuam vitam oblectet domi.
T. Iam nolo argentum, filiam utendam tuam
Mihi da. S. nunquam edepol cuiquam etiam utendam dedi. (T. ſcies,
T. Non ad iſtoc, quod tu inſimulas. S. quid eam vis?
Quia forma lepida & liberali eſt. S. res ita'ſt.
T. Hic leno, neque te novit, neque gnatam tuam.
S. Me ut quiſquam norit, niſi ille qui præbet cibum?
T. Ita eſt, hoc tu mihi reperire argentum potes.
S. Cupio hercle. T. tum tu me ſine illam vendere.
S. Tun' illam vendas? T. immo alium allegavero
Qui vendat, qui eſſe ſe peregrinum prædicet.
Siquidem hic leno nondum ſex menſes Megaribus
Huc eſt cum commigravit. S. pereunt reliquiæ.
Poſterius iſtuc tamen poteſt. T. ſcin' quam poteſt?
Nunquam hercle hodie hic prius edis, ne fruſtra ſies,
Quam te hoc facturum, quod rogo, affirmas mihi.
Atque niſi gnatam tecum huc jam, quantum poteſt,
Adducis, exigam hercle ego te ex hac decuria.
Quid nunc? quid eſt? quin dicis, quid facturus ſis?
S. Quæſo hercle me quoque etiam vendas, ſi lubet,
Dum ſaturum vendas. T. hoc ſi facturus, face.

S. Fa-

S. Faciam equidem, quæ vis. T. bene facis, propera, abi domum.
Præmonſtra docte, præcipe aſtu filiæ,
Quid fabuletur, ubi ſe natam prædicet,
Qui ſibi parentes fuerint, unde ſurpta ſit.
Sed longe ab Athenis eſſe ſe gnatam autumet:
Et ut affleat, cum ea memoret. S. etiam tu taces?
Ter tanto pejor ipſa eſt, quam illam tu eſſe vis.
T. Lepide hercle dicis. ſed ſcin' quid facias? cape
Tunicam atque zonam, & chlamydem afferto & cauſiam,
Quam ille habeat, qui hanc lenoni huic vendat. S. heu! probe.
T. Quaſi ſit peregrinus. S. laudo. T. & tu tuam gnatam item
Ornatam adduce lepide in peregrinum modum.
S. Sed πόθεν ornamenta? T. abs chorago ſumito.
Præbenda ædiles locavere. inde petito.
S. Iam faxo hic aderunt: ſed ego horum nihil ſcio.
T. Nihil hercle vero. nam ubi ego argentum accepero,
Continuo tu illam à lenone aſſerito manu.
S. Sibi habeat, ſi non extemplo ab eo abduxero.
T. Abi, & iſtuc cura: interibi ego puerum volo
Mittere ad amicam meam, ut habeat animum bonum,
Me eſſe effecturum hodie. nimis longum loquor.

ACTUS II. SCENA I.

SOPHOCLIDISCA, LEMNISELENE.

SAtis fuit indoctæ, immemori, inſipienti dicere toties.
imis tandem me quidem pro barda & pro ruſtica reor habitam
ſſe abs te. quanquam ego vinum bibo, at mandata non conſuevi ſimul bibere.
um me quidem jam ſatis tibi ſpectatam cenſueram eſſe, & meos mores:
am equidem jam te ſector quintum hunc annum, cum interea jam credo
ucus ſi in ludum iret, potuiſſet jam fieri ut probe literas ſciret, (atque infans.
m interim tu meum ingenium fans non edidiciſti,

Potin' ut taceas? potin' ne moneas? memini, & ſcio & calleo, & commemini.
Amas pol miſera, id tuus ſcatet animus: ego iſtuc placidum tibi
Vt ſit, faciam. L. ecaſtor miſer eſt qui amat.
S. Certo is quidem nihili eſt, qui nihil amat. quid ei homini opus vita eſt?
Ire decet me, heræ obſequens fiam, libera mea opera ocius ut ſit.
Conveniam hunc Toxilum, ejus aureis quæ mandata ſunt, onerabo.

ACTVS II. SCENA II.

TOXILVS *ſervus*, PÆGNIVM *puer*, SOPHOCLIDISCA *ancilla*.

SAtin' hæc tibi ſunt plana, & certa? ſatin' hæc meminiſti, & tenes?
P. Melius quam qui docuiſti. T. ain' vero verbereum caput?
P. Ajo enimvero. T. quid ergo dixi? P. ego recte apud illam dixero.
T. Non ædepol ſcis. P. da hercle pignus, ni omnia memini, & ſcio.
T. Equidem ſi ſcis tute, quot habeas hodie digitos in manu, (dere.
Eo dem pignus tecum. P. audacter, ſi lubido eſt per
T. Bona pax ſit potius. P. tum igitur ſine me ire. T. & jubeo, & ſino.
Sed ita volo te curare, ut domi ſis, cum ego te eſſe illi cenſeam.
P. Faciam. T. quo ergo is nunc? P. domum, uti domi ſim, cum illi cenſeas.
T. Scelus tu pueri es, atque ob iſtam rem ego aliqui te peculiabo.
P. Scio fidei hercle herili ut ſoleat opprobrari impudicitia, (judicem.
Nec ſubigi queantur unquam, ut pro ea fide habeant
T. Abi modo. P. ego laudabis faxo. T. ſed has tabellas, Pægnium,
Ipſi Lemniſelenæ fac des, & quæ juſſi, nunciato.
S. Ceſſo ire ego, quo miſſa ſum?
P. Eo ego. T. i ſane: ego domum ibo: face rem hanc cum cura geras.

Vola

Vola curriculo. P. iſtuc marinus paſſer per circum
ſolet.
Illic abiit hinc intro huc. ſed quis hæc? quæ me adverſum incedit?
S. Pægnium hic quidem eſt. P. Sophoclidiſca hæc peculiaris eſt ejus,
Quo ego ſum miſſus. S. nullus eſſe hodie hoc pejor perhibetur puero.
Compellabo. P. commorandum'ſt mihi apud hanc inebram.
S. Pægnium deliciæ pueri, ſalve. quid agis? ut vales?
P. Sophoclidiſca, dii me amabunt. S. quid me? utrum? P. hercle neſcio.
Verum, ſi ut digna es faciant, odio hercle habeant, & faciant male.
S. Mitte male loqui. P. cum ut digna es, dico bene, non male loquor.
S. Quid agis? P. feminam ſceleſtam te aſtans contra contuor.
S. Certe equidem puerum pejorem, quam te novi neminem.
P. Quid mali facio? aut cui maledico? S. cui pol cunque occaſio eſt.
P. Nemo homo unquam ita arbitratus eſt. S. at pol multi eſſe ita ſciunt.
P. Eja! S. eja! P. tuo ex ingenio mores alienos probas.
S. Fateor ego profecto, me eſſe ut decet lenonis familiæ.
P. Satis jam dictum habeo. S. ſed quid tu? confitere, ut te autumo?
P. Fatear, ſi ita ſim. S. jam abi, viciſti. P. abi nunc jam. S. ergo hoc mihi expedi.
Quo abis? P. quo tu? S. dic tu, prior rogavi. P. poſterior ſcies.
S. Eo ego hinc haud longe. P. & quidem ego haud longe. S. quo ergo, ſcelus?
P. Niſi ſciero prius ex te, tu ex me nunquam hoc, quod rogitas, ſcies.
S. Nunquam ecaſtor hodie ſcibis, priuſquam ex te audivero.
P. Itane eſt? S. itane eſt? P. mala es. S. ſceleſtus. P. decet me. S. me quidem haud decet.
P. Quid ais, certumne eſt, celare, quo iter facias, peſſuma?

S. Offirmaſtin' occultare,quo te immittas, peſſume?
P. Par pari reſpondes dicto. abi jam, quando ita certa res eſt.
Nihili facio ſcire. valeas. S. at ſta. P. at propero. S. & pol ego item.
P. Ecquid habes? S. ecquid tu? P. nihil equidem. S. cedo manum ergo. P. eſtne hæc manus?
S. Vbi illa altera eſt furtifica læva? P. domi. eccam hunc nullam attuli.
S. Habes neſcio quid. P. ne me attrecta, ſubagitatrix. S. ſin te amo?
P. Male operam locas. S. qui? P. quia enim nihil amas, cum ingratum amas.
S. Tempori hanc vigilare oportet formulam, atque ætatulam:
Ne ubi capillus verſipellis fuat, fœde ſemper ſervias.
Tu quidem haud etiam es octoginta pondo. P. at confidentia
Illa militia militatur multo magis quam pondere.
Atque ego hanc nunc operam perdo. S. quid jam? P. quia peritæ prædico.
Sed ego ceſſo. S. mane. P. moleſta es. S. ero quoque, niſi ſcio
Quo agas te. P. ad vos. S. & pol ego ad vos. P. quid eo? S. quid id ad te attinet?
P. Enim non ibis nunc viciſſim, niſi ſcio. S. odioſus es. P. lubet.
Nunquam hercle iſtuc exterebrabis tu, ut ſis pejor quam ego ſiem.
S. Malitia certare tecum, miſeria eſt. P. merx tu mala es.
S. Quid eſt, quod metuas? P. idem iſtuc quod tu. S. dic ergo, quid eſt?
P. Ne hoc cuiquam homini edicerem, omnes muti ut loquerentur prius, crederem,
Edictum eſt magnopere mihi, ne cuiquam homini
Omnes muti, ut loquerentur prius hoc, quam ego. S. at tu hoc face, fide:
Fide data credamus. P. novi, omnes ſunt lenæ levi
Neque tipulæ lævius pondus eſt, quam fides lenonia.
S. Dic amabo. P. dic amabo. S. nolo ames. P. facile impetras.
S. Tecum habeto. P. & tu hoc taceto. S. tacitum erit. P. celabitur.

S. To-

S. Toxilo has fero tabellas, tuo hero. P. abi : eccillum domi.
At ego hanc ad Lemniſelenem tuam heram obſignatam abietem.
S. Quid iſtic ſcriptum? P. juxta tecum, ſi tu neſcis, neſcio.
Niſi fortaſſe blanda verba. S. abeo. P. & ego abiero: S. ambula.

ACTUS II. SCENA III.

SAGARISTIO *ſervus.*

IOvi opulento, inclyto, Ope gnato, ſupremo, valido, viripotenti,
Opes, ſpes, bonas copias commodanti, lubens meritoque vitulor :
(piam
Quia meo amico amiciter hanc commoditatis co-
Danit argenti mutui, ut egenti opem afferam :
Quod ego non magis ſomniabam, neque opinabar, neque cenſebam,
(cœlo.
Eam fore mihi occaſionem; ea nunc quaſi decidit de
Nam herus meus me Eretriam miſit, domitos boves uti mercarer.
(ſeptimi.
Dedit argentum: nam ibi mercatum dixit eſſe die
Stultus qui hoc mihi daret argentum, cujus ingenium noverat :
Nam hoc argentum alibi abutar; boves quos emerem, non erant.
Nunc & amico meo proſperabo, & Genio meo multa bona faciam.
Diu quod bene erit, die uno abſolvam : tax! tax! tergo meo erit, non curo.
Nunc amico homini bobus domitis, mea ex crumena largiar.
Nam id demum lepidum eſt, triparcos homines, vetulos, avidos, aridos
(ſale.
Bene admordere, qui ſalinum ſervo obſignant cum
Virtus eſt, ubi occaſio admonet diſpicere. quid faciet mihi?
(lem,
Verberibus cædi juſſerit, compedes imponi, vapu-
Ne ſibi me credat ſupplicem fore, væ illi : mihi jam nihil novi
Afferri poteſt, quin ſim peritus : ſed Toxili eccum puerum Pægnium.

ACTVS II. SCENA IV.

PÆGNIVM *puer*, SAGARISTIO *ſervus.*

PEnſum meum quod datum'ſt confeci, nunc propero domum. S. mane, etſi
Properas, Pægnium, auſculta. P. emere oportet, quem tibi obedire velis.
S. Aſta. P. exhibeas moleſtiam, ut opinor, ſi quid debeam, (reſpicis ?
Qui nunc ſic tam es moleſtus. S. ſcelerate, etiam
P. Scio ego, quid ætatis ſim, eo iſtuc maledictum impune auferes.
S. Vbi Toxilus eſt tuus herus ? P. ubi illi libet, neque te conſulit.
S. Etiamne dicis ubi ſit, venefice? P. neſcio inquam, ulmitriba tu. (tiare :
S. Maledicis majori. P. prior promeritus, perpe-
Servam operam, linguam liberam herus meus me juſſit habere.
S. Diciſne mihi, ubi ſit Toxilus ? P. dico, ut perpetuo pereas. (cauſſa :
S. Cædere hodie tú reſtibus. P. tua quidem, cucule,
Non hercle ſi os perciderim tibi, metuam, morticine.
S. Video ego te : jam incubitatus es. P. ita, ſum. quid id attinet ad te ?
At non ſum ita, ut tu, gratis. S. confidens. P. ſum hercle vero. (ſperas.
Nam ego me confido liberum fore, tu te nunquam
S. Potin' ut moleſtus ne ſies ; P. quod dicis, facere non quis.
S. Abi in malam rem. P. at tu domum. nam ibi tibi parata præs eſt. (ut ſis !
S. Vadatur hic me. P. utinam vades deſint, in carcere
S. Quid hoc ? P. quid eſt ? S. etiam, ſcelus, male loquere ? P. tandem ut liceat,
Cum ſervus ſis, ſervum tibi maledicere. S. itane ? ſpecta
Quid dedero. P. nihil : nam nihil habes. S. dii deæque me omnes perdant,
Niſi te hodie, ſi prehendero, defigam in terram colaphis.
P. Amicus ſum : eveniant volo tibi quæ optas, atque id fiat.

Tu

Tu me defigas, te cruci ipſum prope diem affigent
alii.
(fuerim,
S. Quin te dii deæque! ſcis' quid hinc porro dicturus
Ni linguæ moderari queam, potin' abeas? P. abigis
facile,
(que perdant!
Nam umbra mea intus vapulat. S. ut iſtunc dii deæ-
Tamquam proſerpens beſtia eſt, bilinguis, & ſce-
leſtus.
(autem,
Hercle illum abiiſſe gaudeo, foris aperitur. eccere
Quem convenire maxime cupiebam, egreditur intus.

ACTVS II. SCENA V.

TOXILVS, SAGARISTIO, *ſervi duo*,
SOPHOCLIDISCA *ancilla*.

P Aratum jam eſſe dicito, unde argentum ſit futu-
rum:
(multum.
ıbeto habere animum bonum: dic me illam amare
bi ſe allevat, ibi me allevat quæ dixi ut nunciares,
atin' ea tenes? S. magis calleo, quam aprugnum
callum callet.
. Propera: abi domum. SA. nunc ego huic gra-
phice facetus fiam.
ıbnixis alis me inferam, atque amicibor glorioſe.
. Sed quis hic anſatus ambulat? SA. magnifice
conſcreabor.
Sagariſtio hic quidem eſt. quid agitur, Sagariſtio?
ut valetur?
quid quod mandavi tibi? eſtne quid in te ſpecu-
læ? S. adito,
debitur, factum volo, venito, promoveto.
Quid hoc hic in collo tibi tumet? S. vomica'ſt;
preſſare parce.
(tur.
m ubi quis mala tetigit manu, dolores cooriun-
Quando iſtæc eſt innata tibi? S. hodie. T. ſecari
jubeas.
Metuo, ne immaturam ſecem, ne exhibeat plus
negotii.
(ſis
Inſpicere morbum tuum lubet. S. abi, atque cave
cornu. T. quid jam? SA. quia boves bini hic
ſunt in crumena.
Emitte ſodes, ne enices fame: ſine ire paſtum.
Enim metuo, ut poſſim in bubilem rejicere ne
vagentur.

T. Ego

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

T. Ego rejiciam. Sa. habe animum bonum; credi-
tur, commodabo. (rogaſti.
Sequere hac ſis. argentum hic eſt, quod me dudum
T. Quid tu ais? S. dominus me boves mercatum
Eretriam miſit:
Nunc mihi Eretria erit hæc tua domus. T. nimis tu
facere loquere.
Atque ego omne argentum tibi actutum incolume
redigam: (vi.
Nam jam omnes ſycophantias inſtruxi, & compara-
Quo pacto ab lenone auferam hoc argentum.
Sa. tanto melior. (tum.
T. Et mulier ut ſit libera, atque ipſe ultro det argen-
Sed ſequere me, ad eam rem uſus eſt tua mihi ope-
ra. Sa. utere ut vis.

ACTVS III. SCENA I.

Parasitvs, Virgo.

QVæ res bene vortat mihi, & tibi, & ventri meo,
Perennitatiſque adeo huic perpetuo cibo,
Vt mihi ſuperſit, ſuppetat, ſuperſtitet:
Sequere hac, mea gnata, mecum, diis volentibus.
Cui rei opera detur, ſcis, tenes, intellegis:
Communicavi tecum conſilia omnia.
Ea cauſſa ad hoc exemplum te exornavi ego.
Venibis tu hodie virgo. V. amabo mi pater.
Quanquam libenter eſcis alienis ſtudes,
Tuin' ventris cauſſa filiam vendis tuam?
P. Mirum, quin regis Philippi cauſſa, aut Attali
Te potius vendam, quam mea, quæ ſis mea.
V. Vtrum tu pro ancilla me habes, an pro filia?
P. Vtrum hercle magis in ventris rem videbitur:
Meum, opinor, imperium in te, non in me tibi'ſt.
V. Tua iſtæc poteſtas eſt pater. veruntamen
Quanquam res noſtræ ſunt, pater, pauperculæ,
Modice & modeſte melius eſt vitam vivere:
Nam ſi ad paupertatem admigrant infamiæ,
Gravior paupertas fit, fides ſubleſtior.
P. Enimvero odioſa es. V. non ſum, neque me eſſe
arbitror,
Cum parva natu recte præcipio, pater.
Nam inimici famam non ita ut nata eſt, ferunt.
P. Ferant, eantque in maximam malam crucem:
Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Non ego inimicitias omnis pluris æſtimo,
Quam menſa inanis nunc ſi apponatur mihi.
V. Pater, hominum immortalis eſt infamia;
Etiam tum vivit, cum eſſe credas mortuam.
P. Quid? metuis, ne te vendam? V. non metuo, pater;
Verum inſimulari nolo. P. at ne quicquam nevis,
Meo modo iſtud potius fiet, quam tuo.
V. Fiet? P. quæ hæ res ſunt? V. cogita hoc verbum pater:
Herus ſi minatus eſt malum ſervo ſuo,
Tametſi id futurum non eſt, ubi captum'ſt flagrum,
Dum tunicas ponit, quanta afficitur miſeria?
Ego nunc, quod non futurum'ſt, formido tamen.
P. Virgo atque mulier nulla erit, quin ſit mala,
Quæ præter ſapiet quam placet parentibus.
V. Virgo atque mulier nulla erit, quin ſit mala,
Quæ reticet ſi quid fieri pervorſe videt.
P. Malo cavere melius eſt te. V. at ſi non licet
Cavere, quid agam? nam ego tibi cautum volo.
P. Maluſne ego ſum? V. non es. neque me dignum'ſt dicere.
Verum ei rei operam do, ne alii dicant, quibus licet.
P. Dicat quod quiſque vult, ego de hac ſententia
Non demovebor. V. at meo ſi liceat modo,
Sapienter potius facias quam ſtulte. P. lubet.
V. Lubere per me tibi, licere intellego;
Verum lubere haud lubeat, ſi liceat mihi.
P. Futura es dicto obediens an non patri?
V. Futura. P. ſciſnam tibi quæ præcepi? V. omnia.
P. Et id, ut ſurpta fueris? V. docte calleo.
P. Et qui parentes fuerint? V. habeo in memoria.
Neceſſitate me, mala ut fiam, facis.
Verum videto, ubi me voles nuptum dare,
Ne hæc fama faciat repudioſas nuptias.
P. Tace ſtulta, non tu nunc hominum mores vides?
Quojuſmodi hic cum fama facile nubitur.
Dum dos fit, nullum vitium vitio vortitur.
V. Ergo iſtuc facito, ut veniat in mentem tibi,
Me eſſe indotatam. P. cave ſis tu iſtuc dixeris.
Pol deum virtute dicam, & majorum meum,
Ne te indotatam dicas, cui dos ſit domi.
Librorum enim eccillum habeo plenum ſoracum
Si hoc accuraſſis lepide, cui rei operam damus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dabuntur dotis tibi inde ſexcenti logi,
Atque Attici omnes, nullum Siculum acceperis.
Cum hac dote poteris vel mendico nubere.
V. Quin tu me ducis, ſi quo ducturus, pater.
Vel tu me vende, vel face, quod tibi lubet.
P. Bonum æquumque oras: ſequere hac. V. dicto ſum audiens.

ACTVS III. SCENA II.

Pordalvs *leno.*

Qvidnam eſſe acturum hunc dicam vicinum meum?
Qui mihi juratus eſt, ſeſe hodie argentum dare:
Quod ſi non dederit, atque hæc dies præterierit,
Ego argentum, ille jusjurandum amiſerit.
Sed ibi concrepuit foris: quiſnam egreditur foras?

ACTVS III. SCENA III.

Pordalvs *leno*, Toxilvs *ſervus.*

Cvrate iſtuc intus, jam ego me recipiam domum.
P. Toxile, quid agitur? T. eho, lutum lenonium,
Commixtum cœno, ſterquilinium publicum;
Impure, inhoneſte, injure, illex, labes populi,
Pecuniarum accipiter avide, atque invide,
Procax, rapax, trahax; trecentis verſibus
Tuas impuritias traloqui nemo poteſt.
Accipin' argentum? accipe ſis argentum impudens,
Tene ſis argentum. etiam tu argentum tenes?
Poſſum te facere, ut argentum accipias, lutum?
Qui niſi jurato mihi, nihil auſus credere.
P. Sine reſpirare me, tibi ut reſpondeam.
Vir ſumme populi, ſtabulum ſervitricium,
Scortorum liberator, ſubiculum flagri,
Compedum contritor, piſtrinorum civitas,
Perenniſerve, lurco, edax, furax, fugax:
Cedo ſis mihi argentum, impudens.
Poſſum à te exigere argentum; argentum, inquam, cedo,
Quin tu mihi argentum reddis? nihilne te pudet?
Leno te argentum poſcit, ſolida ſervitus,
Pro liberanda amica, ut omnes audiant.
T. Tace obſecro, hercle. næ tua vox valide valet.
P. Referundæ ego habeo linguam natam gratiæ.

Eodem

Eodem mihi precio ſal præhibetur, quo tibi.
Niſi me hæc defendet, nunquam delinget ſalem.
T. Iam omitto iratus eſſe: id tibi ſuccenſui,
Quia te negabas credere argentum mihi.
P. Mirum, quin tibi ego crederem, ut ipſe idem mihi
Faceres, quod partim faciunt argentarii.
Vbi quid credideris, citius extemplo à foro
Fugiunt, quam ex porta ludis cum emiſſu'ſt lepus.
T. Cape hoc ſis. P. quin das? T. nummi ſexcenti hic erunt
Probi, numerati: fac ſit mulier libera.
Atque huc continuo adduce. P. jam faxo hic erit.
Non hercle cui nunc hoc dem ſpectandum, ſcio.
T. Fortaſſe metuis in manum concredere.
P. Mirum, quin citius jam à foro argentarii
Abeunt, quam in curſu rotula circumvortitur.
T. Abi iſtæc avorſis angiportis ad forum,
Eadem iſtæc facito mulier ad me tranſeat
Per hortum. P. jam hic faxo aderit. T. at ne pro. palam.
P. Sapienter ſane. T. ſupplicatum cras eat.
P. Ita hercle vero. T. dum ſtas, reditum oportuit.

ACTVS IV. SCENA I.

TOXILVS.

SI quam rem accures ſobrie, aut frugaliter,
Solet illa recte ſub manus ſuccedere.
Atque edepol ferme ut quiſque rem accurat ſuam,
ic ei procedunt poſt principia denique.
i malus aut nequam'ſt, male res vertunt, quas agit;
in autem frugi'ſt, inveniunt frugaliter.
anc ego rem exorſus ſum facete, & callide,
;itur proventuram bene confido mihi.
unc ego lenonem ita hodie intricatum dabo,
t ipſus ſeſe, qua ſe expediat, neſciat.
igariſtio, heus exi, atque educe virginem,
: iſtas tabellas, quas conſignavi tibi,
uas tu attuliſti mihi ab hero meo uſque è Perſia.

ACTVS IV. SCENA II.

SAGARISTIO, TOXILVS, *ſervi*.

NVnquid moror? T. euge! euge! exornatus baſilice,

Tiara

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Tiara ut lepidam lepide condecorat ſchemam!
Tum hanc hoſpitam autem crepidula ut graphice decet!
Sed ſatin' eſtis meditati? S. tragici atque comici
Nunquam æque ſunt meditati. T. lepide hercle adjuvas.
Age, illuc abſede procul è conſpectu, & tace.
Vbi cum lenone me videbis colloqui,
Id erit adeundi tempus. nunc agite, ite vos.

ACTVS IV. SCENA III.

PORDALVS *leno*, TOXILVS *ſervus.*

CVi homini dii propitii ſunt, aliquid objiciunt lucri.
Nam ego hodie compendi feci binos panes indies.
Ita ancilla mea qua hodie fuit, ſua nunc eſt: argento vicit:
Iam hodie alienum cœnabit: nihil guſtabit de meo.
Sumne probus? ſum lepidus civis, qui Atticam hodie civitatem
Maximam majorem feci, atque auxi civi fœmina.
Sed ut & ego hodie fui benignus, ut ego multis credidi!
Nec ſatis à quiquam homine accepi, ita prorſum credebam omnibus.
Nec metui quibus credidi hodie, ne quis mihi in jure abjuraſſit. (que fuit.
Bonus volo jam ex hoc die eſſe, quod neque fiet, ne-
T. Hunc ego hominem hodie in tranſennam doctis ducam dolis. (virum.
Itaque huic inſidiæ paratæ ſunt probe: aggrediar
Quid agis? cedo, unde agis te nunc, Pordale? P. credo tibi. (lierem?
T. Dii dent quæ velis: eho an jam manu emiſiſti mu-
P. Credo pol, credo inquam tibi. T. jam libert auctus es? P. enicas.
Quin tibi me dico credere. T. dic bona fide, jam li bera eſt?
P. I, i ad forum, ad prætorem, exquire; ſiquidem credere mihi non vis;
Libera inquam eſt: ecquid audis? T. at tibi dii be nefaciant omnes; (volam
Nunquam enim poſthac tibi nec tuorum quod noli

P. Ab

P. Abi, ne jura, ſatis credo. T. ubi nunc tua liberta'ſt? P. apud te. T. ain',
Apud me eſt? P. ajo inquam, apud te eſt, inquam. P. ita me dii ament! ut ob iſtam rem
Tibi multa bona inſtant à me: nam eſt res quædam quam occultabam
Tibi dicere: nunc eam narrabo, unde prægrande lucrum facias:
Faciam ut mei memineris, dum vitam vivas. P. benedictis
Tuis bene facta aures meæ auxilium expoſtulant.
T. Tuum promeritum'ſt, merito ut faciam, & ut me ſcias eſſe facturum,
Tabellas tene has, pellege. P. hæ quid ad me? T. immo ad te attinent,
Et tua refert. nam è Perſia ad me allatæ modo ſunt iſtæ à meo domino.
P. Quando? T. haud dudum. P. quid iſtæc narrant? T. percunctare ex ipſis,
Ipſæ tibi narrabunt. P. cedo ſane mihi. T. at clare recitato.
P. Tace dum pellego. T. haud verbum faciam.
P. Salutem dicit Toxilo Timarchides,
Et familiæ omni. Si valetis, gaudeo.
Ego valeo recte, & rem gero, & facio lucrum,
Neque iſto redire his octo poſſum menſibus.
Itaque hic eſt, quod me detinet, negotium.
Chryſopolim Perſæ cepere urbem in Arabia,
Plenam bonarum rerum, atque antiquum oppidum;
Ea comparatur præda, ut fiat auctio
Publicitus. ea res me domo expertem facit:
Operam atque hoſpitium ego iſti præhiberi volo,
Qui tibi tabellas affert. cura quæ is volet:
Nam is mihi honores ſuæ domi habuit maximos.
P. Quid id ad me, aut ad meam rem refert, Perſæ quid rerum gerant,
Aut quid herus tuus? T. tace, ſtultiloque; neſcis quid inſtet boni:
Nec quicquam tibi fortuna faculam lucrificam allucere volt.
P. Quæ iſtæc fortuna lucrifica eſt? T. iſtasque norunt, roga.
Ego tantundem ſcio, quantum tu, niſi quod pellegi prior:
Sed ut occœpiſti, ex tabellis noſce rem. P. bene mones,

Fac ſilentium. T. nunc ad illud venies, quod refert tua.
P. Iſte qui tabellas affert, adduxit ſimul
Forma expetenda liberalem mulierem,
Furtivam, advectam ex Arabia penitiſſima:
Eam te volo accurare, ut iſtic veneat,
Ac ſuo periculo is emat, qui eam mercabitur:
Mancipio neque promittet, neque quiſquam dabit.
Probum & numeratum argentum ut accipiat, face,
Hæc cura, & hoſpes cura ut curetur. Vale.
T. Quid igitur? poſtquam recitaſti quod erat ceræ creditum,
Iam mihi credis? P. ubi nunc ille'ſt hoſpes, qui haſce (attulit?
T. Iam hic credo aderit, arceſſit illam à navi. P. nihil mihi opus eſt
Litibus, neque tricis, quamobrem ego argentum numerem foras:
Niſi mancipio accipio, quid eo mihi opus mercimo- (nio?
T. Tacen' an non taces? nunquam ego te tam eſſe matulam credidi.
Quid metuis? P. metuo hercle vero, ſenſi ego jam compluries,
Neque mihi haud imperito eveniet, tali ut in luto hæream.
T. Nihil periculi videtur. P. ſcio iſtuc, ſed metuo (mihi.
T. Mea quidem iſtuc nihil refert; tua ego refero gratia,
Vt tibi recte conciliandi primo facerem copiam.
P. Gratiam habeo. ſed te de aliis, quam alios de te ſuaviu'ſt
Fieri doctos. T. ne quis vero ex Arabia penitiſſima
Perſequatur, etiam tu illam deſtinas? P. videam modo
Mercimonium. T. æqua dicis: ſed optime eccum ipſe advenit, & adducit eam
Hoſpes ille qui has tabellas attulit. P. hiccine eſt? T. hic eſt.
P. Hæccine illa'ſt furtiva virgo? T. juxta tecum æque ſcio,
Niſi quia aſpexi. equidem edepol liberali'ſt, quiſquis (eſt.
P. Sat edepol concinna eſt facie. T. ut contemptim carnifex!
Taciti contemplemur formam. P. laudo conſilium tuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA IV.

SAGARISTIO, VIRGO, TOXILVS, PORDALVS *leno*.

SAtin' Athenæ tibi viſæ fortunatæ, atque opiparæ?
V. Vrbis ſpeciem vidi, hominum mores perſpexi parum.
T. Nunquid in principio ceſſavit verbum doctum (dicere?
P. Haud potui etiam in primo verbo perſpicere ſapientiam.
S. Quid id quod vidiſti, ut munitum muro tibi viſum'ſt oppidum?
V. Si incolæ bene ſunt morati, pulcre munitum arbitror.
Perfidia, & peculatus ex urbe, & avaritia ſi exulant:
Quarta invidia, quinta ambitio, ſexta obtrectatio,
Septimum perjurium. T. euge! V. octava indiligentia,
Nona injuria: decimum, quod peſſimum aggreſſu, (ſcelus.
Hæc niſi urbe aberunt, centuplex murus rebus ſervandis parum eſt.
T. Quid ais tu? P. quid vis? T. tu in illis es decem ſodalibus;
Te in exilium ire hinc oportet. P. quid jam? T. quia perjurus es.
V. Verba quidem haud indocte fecit. T. ex tuo, inquam, uſu eſt, me hanc.
P. Edepol qui cum hanc magis contemplo, magis placet. T. ſi hanc emeris,
Dii immortales, nullus leno te alter erit opulentior.
Evortes tuo arbitratu homines fundis, familiis.
Cum optimis viris rem habebis, gratiam concipient tuam,
Venient ad te comeſſatum. P. at ego intromitti non ſinam.
T. At enim illi noctu occentabunt oſtium, exurent (fores.
Proinde tu tibi jubeas concludi ædes foribus ferreis,
Ferreas ædes commutes, limina indas ferrea,
Ferream ſeram, atque annulum, ne ſi ferro parſeris,
Ferreas tute tibi impingi jubeas craſſas compedis.
P. I in malum cruciatum. T. i ſane, hanc eme, atque auſculta mihi.

P. Modo ut ſciam, quanti indicet. T. vin' huc vocem? P. ego illo acceſſero.
T. Quid agis hoſpes? S. venio; adduco hanc, uti dudum dixeram.
Nam heri in portum noctu navis venit. venire hanc (volo,
Si poteſt: ſi non poteſt, ire hinc volo, quantum poteſt.
P. Salvus ſis, adoleſcens. S. ſiquidem hanc vendidero pretio ſuo.
T. Atqui aut hoc emptore vendes pulcre, aut alio non potes.
S. Eſne tu huic amicus? T. tanquam dii omnes, qui cœlum colunt.
P. Tum tu mihi es inimicus certus. nam generi lenonio
Nunquam ullus deus tam benignus fuit, qui fuerit propitius.
S. Hoc age, opusne'ſt hac tibi empta? P. ſi tibi veniſſe'ſt opus,
Mihi quoque empta eſt: ſi tibi ſubiti nihil eſt, tantundem'ſt mihi.
S. Indica, fac pretium. P. tua merx eſt, tua indicatio eſt.
T. Æquum hic orat. S. vin' bene emere? P. vin' tu pulcre vendere?
T. Ego ſcio hercle utrumque velle. P. age, indica prognariter.
S. Prius dico, hanc mancupio nemo tibi dabit: jam ſcis? P. ſcio.
Indica, minimo daturus qui ſis, qui dum queat.
T. Tace, tace, nimis tu quidem hercle homo ſtultus es pueriliter.
P. Quid ita? T. quia enim te ex puella prius percontari volo,
Quæ ad rem referunt. P. & quidem hercle tu me monuiſti haud male.
Vide ſis, ego ille doctus leno pæne in foveam decidi:
Niſi hic adeſſes. quantum eſt adhibere hominem amicum, ubi quid geras!
T. Quo genere, aut qua in patria ſit nata, aut quibus (meo
parentibus,
Ne temere hanc te emiſſe dicas ſuaſu atque impulſ
Niſi moleſtum eſt, percontari hanc paucis hic vol.
S. maxime,

Suo arbitratu. T. quid ſtas? abi tute, atque ipſe itidem roga:
Vt tibi percontari liceat quæ velis, etſi mihi
Dixit dare poteſtatem ejus: ſed ego te malo tamen
Eum ipſum adire, ut ne contemnat te ille. P. ſatis recte mones.
Hoſpes, volo ego hanc percontari. S. à terra ad cœlum, quid lubet.
P. Iube dum ea huc accedat ad me. S. i ſane ac morem illi gere,
Percontare, exquire quidvis. T. age, age; nunc tu i præ, vide
Ut ingrediare auſpicato. P. liquidum eſt auſpicium. T. tace.
Concede ſis, jam illam ego adducam. P. age, ut rem in noſtram putas.
T. Sequere me; adduco hanc, ſi quid vis ex hac percontarier.
P. Enim volo te adeſſe. T. haud poſſum, quin huic operam dem hoſpiti,
Cui herus juſſit. quid ſi hic non vult me adeſſe una? S. immo i modo.
T. Do ego tibi operam. P. tibi ibidem das, ubi tu tuum amicum adjuvas.
xquire. T. heus tu! advigila. V. ſatis eſt dictum: quanquam ego ſerva ſum,
cio ego officium meum, ut quæ rogitet, vera, ut accepi, eloquar.
T. Virgo, hic homo probus eſt. V. credo. T. non diu apud hunc ſervies.
V. Ita pol ſpero, ſi parentes facient officium ſuum.
P. Nolo ego te mirari, ſi nos ex te percontabimur,
Aut patriam tuam, aut parentes. V. cur ego id mirer, mi homo?
ervitus mea mihi interdixit, ne quid mirer malum (meum.
T. Noli flere. V. ah! T. dii iſtam perdant, ita cata eſt, & callida.
abet cor. quam dicit quod opu'ſt! P. quid nomen tibi eſt?
T. Nunc metuo ne peccet. V. lucridi nomen in patria fuit.
T. Nomen atque omen quantivis eſt pretii! quin tu hanc emis?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nimis pavebam ne peccaret: expedivit. P. ſi te emam,
Mihi quoque Lucridem confido fore te. T. tu ſi hanc emeris,
Nunquam hercle hunc menſem vertentem credo ſervibit tibi.
P. Ita velim quidem hercle. T. optata ut eveniant, operam addito.
Nihil adhuc peccavit etiam. P. ubi tu nata es? V. ut mihi
Mater dixit, in culina, in angulo ad lævam manum.
T. Hæc erit tibi fauſta meretrix, nata eſt in calido loco,
Vbi rerum omnium bonarum copia eſt, ſcitiſſime.
Tactus eſt leno, qui rogarat ubi nata eſſet diceret.
Lepide luſit. P. at ego patriam te rogo, quæ ſit tua.
V. Quæ mihi ſit, niſi hæc ubi nunc ſum? P. at ego illam quæro, quæ fuit.
V. Omne ego pro nihilo eſſe ducto, quod fuit, quando fuit.
Tanquam hominem, quando animam efflavit, quid eum quæras qui fuit?
P. Ita me dii bene ament! ſapienter. atque equidem miſeret: tamen.
Virgo, quæ patria eſt tua? age actutum expedi. quid taces?
V. Dico equidem patriam: quandoquidem hic ſervio, hæc patria eſt mea. (qui,
T. Iam de iſtoc rogare omitte. non vides nolle elo-
Ne ſuarum ſe miſeriarum in memoriam inducat?
P. quid eſt?
Captuſne eſt pater? V. non captus, ſed quod habuit, id perdidit.
T. Hæc erit bono genere nata: nihil ſcit niſi verum loqui.
P. Quis fuit? dic nomen. V. quid illum miſerum memorem, qui fuit?
Nunc & illum miſerum, & me miſeram æquum eſt nominarier:
P. Quojuſmodi is in populo habitus eſt? V. nemo quiſquam acceptior:
Servi liberique amabant. T. hominem miſerum prædicas,
Cum

Cum prope ipſus perditu'ſt, & benevolentis perdidit.

P. Emam opinor. T. etiam opinor? P. ſummo genere eſſe arbitror.

T. Divitias tu ex iſtac facies. P. ita dii faxint. T. eme modo.

V. Iam hoc tibi dico: jam actutum ecaſtor meus pater, ubi me ſciet

Veniſſe huc, aderit hic, & me abſentem redimet. T. quid nunc? P. quid eſt?

T. Audin' quid ait? V. nam etſi res ſunt fractæ, amici ſunt tamen.

P. Ne ſis plora, libera eris actutum, ſi crebro cades.

Vin' mea eſſe? V. dum quidem, ne nimis diu tua ſim, volo.

T. Satin' ut memini libertatis! dabit hæc tibi grandis (bolos.

Age ſi quid agis, ego ad hunc redeo. ſequere, reduco hanc tibi.

P. Adoleſcens, vin' vendere iſtanc? S. magis lubet, quam perdere.

P. Tum tu pauca in verba confer; qui datur, tanti indica.

S. Faciam ita, ut te velle video, ut emas. habe tibi centum minis.

P. Nimium'ſt. S. octoginta. P. nimium'ſt. S. nummus abeſſe hinc non poteſt,

Quod nunc dicam. P. quid id eſt ergo? eloquere actutum, atque indica.

S. Tuo periculo ſexaginta hæc datur argenti minis.

P. Toxile, quid ago? T. dii deæque te agitant irati, ſcelus,

Qui hanc non properes deſtinare. P. habeto. T. heu! prædatus probe.

Abi, argentum effer huc.

Non edepol minis trecentis cara'ſt: feciſti lucri.

S. Heus tu! etiam pro veſtimentis huc decem accedent minæ.

P. Abſcedent enim, non accedent. T. tace ſis: non tu illum vides

Quærere anſam, infectum ut faciat? abiſne, atque argentum petis?

P. Heus tu, ſerva iſtum. T. quin tu is intro? P. abeo, atque argentum affero.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS IV. SCENA V.

TOXILVS, SAGARISTIO, *ſervi*, VIRGO.

EDepol dediſti, virgo, operam adjutabilem,
Probam, & ſapientem, & ſobriam. V. ſi quid bonis
Boni fit, eſſe idem, & grave, & gratum ſolet.
T. Audin' tu Perſa? ubi argentum ab hoc acceperis
Simulato quaſi eas prorſum in navem. S. ne doce.
T. Per angiportum rurſum te ad me recipito,
Illac per hortum. S. quod futurum eſt, prædicas.
T. At ne cum argento protinam permutes domum,
Moneo te. S. quod te dignum'ſt, me dignum eſſe vis.
T. Tace, parce voci, præda progreditur foras.

ACTVS IV. SCENA VI.

PORDALVS *leno*, SAGARISTIO, TOXILVS *ſervi*.

PRobati hic argenti ſunt ſexaginta minæ.
Duobus nummis minus eſt. S. quid ei nummi ſciunt? (domum.
P. Crumenam hanc emere, aut facere, ut remigret
S. Ne non ſat eſſes leno, id metuebas miſer,
Impure, avare, ne crumenam amitteres.
T. Sine quæſo, quando leno'ſt, nihil mirum facit.
P. Lucro faciundo ego auſpicavi in hunc diem:
Nihil mihi tam parvi'ſt, quin me id pigeat perdere.
Age, accipe hoc ſis. S. huc in collum, niſi piget,
Impone. P. vero fiat. S. nunquid cæterum
Me voltis? T. quid tam properas? S. ita negotium'ſt,
Mandata quæ ſunt: volo deferre epiſtolas.
Geminum autem fratrem ſervire audivi hic meum:
Eum ego ut requiram, atque ut redimam, volo pergere.
T. Atque edepol tu me commonuiſti haud male.
Videor vidiſſe hic forma perſimilem tui,
Eadem ſtatura. S. quippe qui frater ſiet.
P. Sed ſcire velimus, quod tibi nomen ſiet.
T. Quid id attinet nos ſcire? S. auſculta ergo, ut ſcias:
Vaniloquidorus, Virginiſvendonides,
Nugidoloquides, argenti extcrebronides,

Te-

Tedigniloquides, nummorum expalponides,
Quod ſemel arripides, nunquam poſtea eripides.
P. Heu hercle nomen multimodis ſcriptum'ſt tuum.
S. Ita ſunt Perſarum mores, longa nomina
Contortuplicata habemus. nunquid cæterum
Voltis? P. vale. S. & vos; nam animus in navi'ſt
meus.
P. Cras ires potius, hodie hic cœnares. Vale.

ACTVS IV. SCENA VII.

TOXILVS, PORDALVS, SATVRIO *paraſitus*, VIRGO.

Poſtquam illic abiit, dicere hic quidvis licet;
Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis:
Nam non emiſti hanc, verum feciſti lucri.
P. Ille quidem jam ſcit, quid negotii geſſerit,
Qui mihi furtivam meo periculo vendidit.
Argentum accepit, abiit. quid ego nunc ſcio,
An jam afferatur hæc manu? quo illum ſequar?
In Perſas? nugas. T. credidi gratum fore
Beneficium meum apud te. P. immo equidem gratiā
Tibi, Toxile, habeo. nam ſenſi te ſedulo
Mihi dare bonam operam. T. tibin' ego? P. immo
ſerio.
Atat oblitus ſum intus dudum edicere
Quæ volui edicta: aſſerva hanc. T. ſalva'ſt hæc qui-
dem.
V. Pater nunc ceſſat. T. quid ſi admoneam? V. tem-
(pus eſt.
T. Heus, Saturio, exi: nunc eſt illa occaſio
Inimicum ulciſcier. S. ecce me, nunquid moror?
T. Age illuc abſcede procul è conſpectu, & tace.
Ubi cum lenone me videbis colloqui,
Tum turbam facito. S. dictum ſapienti ſat eſt.

ACTVS IV. SCENA VIII.

PORDALVS *leno*, TOXILVS *ſervus*.

Tranſcidi loris omnis adveniens domi,
Ita mihi ſuppellex ſqualet, atque ædes meæ.
T. Redis tu tandem? P. redeo. T. næ ego hodie tibi
bonam vitam feci. P. fateor, habeoque gratiam.
T. Num quippiam aliud me vis? P. ut bene ſit tibi.
T. Pol iſtuc quidem omne jam ego uſurpabo domi:
Nam jam inclinabo me cum liberta tua.

ACTVS IV. SCENA IX.

SATVRIO *paraſitus*, PORDALVS, VIRGO.

NIſi ego illum hominem perdo, perii. atque optime
Eccum ipſum ante ædes. V. ſalve multum, mi pater.
S. Salve, mea gnata. D. hei! Perſa me peſſundedit.
V. Pater hic meus eſt. P. hem quid pater? perii oppido.
Quid ego igitur ceſſo infelix lamentarier
Minas ſexaginta? S. ego pol te faciam. ſcelus,
Te quoque etiam ipſum ut lamenteris, P. occidi.
S. Age ambula in jus leno. P. quid me in jus vocas?
S. Illic apud prætorem dicam: ſed ego in jus voco.
P. Nonne anteſtaris? S. Tuan' ego cauſſa, carnufex,
Cuiquam mortali libero auris atteram?
Qui hic commercaris cives homines liberos.
P. Sine dicam. S. nolo. P. audi. S. ſurdus ſum: ambula,
Sequere hac, ſceleſta, felles virginaria.
Sequere hac, mea nata, me uſque ad prætorem. V. ſequor.

ACTVS V. SCENA I.

TOXILVS, SAGARISTIO, *ſervi*, LEMNISELENE.

HOſtibus victis, civibus ſalvis, re placida, pacibus perfectis,
Bello extincto, re bene geſta, integro exercitu & præſidiis,
Cum bene nos, Iuppiter, juviſti, diique alii omnes cœlipotentes,
Ea vobis grates habeo, atque ago, quia probe ſum ultus inimicum meum.
Nunc ob eam rem inter participes dividam prædam, & participabo.
Ite foras: hic volo ante oſtium, & januam, meos participes accipere bene.
Statuite hic lectulos, ponite hic quæ aſſolent. hic ſtatui volo primum
Aquilam mihi: inde ego omnes hilaros, lubentes lætificantes faciam ut fiant,

Quorum opera hæc mihi facilia factu facta ſunt, quæ volui effieri.
Nam improbus eſt homo, qui beneficium ſcit ſumere, & reddere neſcit.
L. Toxile mi, cur ego ſine te ſum? T. cur autem tu ſine me es? agedum ergo,
Accedin' ad me, atque amplecteris? L. ego vero? oh! nihil magis dulce'ſt.
Sed amabo oculus meus, quin lectis nos actutum commendamus?
T. Omnia quæ tu vis, ea cupio. L. mutua fiunt à me. T. age, age, age ergo,
Tu, Sagariſtio, accumbe in ſummo. S. ego nihil moror. cedo parem, quam pepegi.
T. Tempori. S. mihi iſtuc tempori ſero'ſt. T. hoc age; recumbe: hunc diem ſuavem
Meum natalem agitemus amœnum: date aquam manibus, apponite menſam.
Do hanc tibi florentem florenti, tu hic eris dictatrix nobis. age puere,
A ſummo ſeptenis cyathis committe hos ludos, move manus, propera.
Pægnium, tarde cyathos mihi das, cedo ſane. bene mihi, bene vobis, bene amicæ meæ.
Optatus hic mihi dies datus hodie'ſt à diis, quia te licet liberam me amplecti.
L. Tua factum opera bene omnibus nobis; hoc mea manus tuæ poculum donat,
Ut amantem amanti decet. T. cedo. L. accipe. T. bene ei qui non invidet mihi.
t ei, qui hoc gaudio gaudet. ***

ACTUS V. SCENA II.

PORDALUS, TOXILUS, SAGARISTIO, LEMNISELENE, PÆGNIUM *puer*.

QVi ſunt, quique fuerunt, quique futuri ſunt poſthac,
plus ego omnibus antideo facile miſerrimus hominum ut vivam.
erii, interii. peſſimus hic mihi dies hodie illuxit. corruptor
a me Toxilus perfabricavit, itaque meam rem di- (vexavit.

Vehi-

Vehiculum argenti miſer ejeci: neque quamobrem ejeci, habeo.
Qui illum Perſam, atque omnes Perſas, atque etiam omnes perſonas,
Male dii omnes perdant! ita miſer! Toxilus hæc mihi concivit.
Quia ei fidem non habui argenti, eo mihi eas machinas molitu'ſt.
Quem pol ego ut non in cruciatum atque in compedis cogam, ſi vivam:
Siquidem huc unquam herus redierit ejus, quod ſpero. ſed quid ego aſpicio?
Hoc vide. quæ hæc fabula eſt? pol hic quidem potant. aggrediar. ô bone vir
Salveto, & tu, bona liberta. T. Pordalus hic quidem eſt. S. quin jubes adire.
T. Adi, ſi libet, agite applaudamus. Pordale, homo lepidiſſime, ſalve.
Locus hic tuus eſt, huc accumbe, ferte aquam pedibus. præben' tu, puere?
P. Ne ſis me uno digito attigeris, ne te ad terram affligam, ſcelus.
P. At tibi ego hoc continuo cyatho oculum excutiam tuum.
P. Quid ais? crux ſtimulorum, tritor compedum, ut me hodie verſaviſti!
Vt me in tricas conjeciſti! quomodo in Perſa manus mihi adita'ſt!
T. Iurgium hinc auferas, ſi ſapias. P. at bona liberta, hæc ſciviſti,
Et me celaviſti? L. ſtultitia'ſt, cui bene eſſe licet, eum prævorti
Litibus. poſterius iſtæc te magis par agere'ſt. P. uritur cor mihi.
T. Da illi cantharum, extingue ignem, ſi cor uritur, caput ne ardeſcat.
P. Ludos me facitis, intellego. T. vin' cinædum novum tibi dari, Pægnium?
Quin elude, ut ſoles, quando liber locu'ſt hic,
Hui babæ! baſilice te intuliſti, & facete.
P. Decet me facetum eſſe, & hunc irridere
Lenonem lubido'ſt, quando dignu'ſt.
T. Perge, ut cœperas. P. hem! leno tibi.

P. Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Perii! perculit me prope. Pv. hem! ſerva rurſum.

P. Delude ut lubet, herus dum hinc abeſt.

Pv. Viden', ut tuis dictis pareo?

Sed quin tu meis contra item dictis ſervis,

Atque hoc, quod tibi ſuadeo, facis? P. quid eſt id?

Pv. Reſtim tibi cape craſſam, ac ſuſpende te.

P. Cave ſis me attigas, ne tibi hoc ſcipione

Malum magnum dem. Pv. utere, te condono.

T. Iamjam, Pægnium, da pauſam. * * *

P. Ego pol vos eradicabo. Pv. at te ille, qui ſupra nos habitat,

Qui tibi male volt, maleque faciet. non hi dicunt, verum ego.

T. Age circumfer mulſum, bibere da uſque plenis cantharis.

Iamdiu factum eſt, poſtquam bibimus, nimis diu ſicci ſumus.

D. Dii faciant ut id bibatis, quod vos nunquam transeat.

Pv. Nequeo, leno, quin tibi ſaltem ſtaticulum dem olim quem Hegea

Faciebat: vide vero ſi tibi ſatis placet. S. me quoque volo

Reddere, Diodorus quem olim faciebat in Ionia.

D. Malum ego vobis dabo, niſi abitis. S. etiam muttis, impudens?

Iam ego tibi, ſi me iritaſſis, Perſam adducam denuo.

D. Iam taceo hercle, atque tu Perſa es, qui me uſque admutilaviſti ad cutem.

T. Tace ſtulte, hic ejus geminus eſt frater. P. hiccine'ſt? T. ac geminiſſimus.

D. Dii deæque & te & geminum fratrem excrucient. S. qui te perdidit:

Nam ego nihil merui. P. at enim quod ille meruit, tibi id obſit volo.

A. Agite ſultis, hunc ludificemus, niſi non dignu'ſt, S. non opu'ſt.

A. At me haud par eſt. T. eo credo, quia non inconciliavit cum te emo.

D. Attamen. T. non tamen: cave ergo ſis malo, & ſequere me.

Te mihi dicto audientem eſſe addecet. nam hercle abſque me

Foret,

Foret, & meo præſidio, hic faceret te proſtibulam
propediem.
Sed ita pars libertinorum eſt, niſi patrono qui adver
ſatus eſt,
Ni illi offuit, ni ei maledixit, ni grato ingratus re
pertus eſt,
Nec ſatis liber ſibi videtur, nec ſatis frugi, nequ
ſatis honeſtus.
L. Pol benefacta tua me hortantur, tuo ut imperi
paream.
T. Ego ſum tibi patronus plane, qui huic argentu
pro te dedi.
Pro hiſce hunc volo ludificari. L. meo ego in loc
ſedulo curabo.
P. Certo illi homines mihi neſcio quid mali conc
unt, quod faciant. S. heu vos!
T. Quid ais? S. hiccine Pordalus eſt leno, qui h
liberas virgines mercatur?
Hiccine eſt, qui fuit quondam fortis? P. quæ ha
res eſt? hei! colapho me icit:
Malum vobis dabo. T. at tibi nos dedimus, dab
muſque etiam. P. hei! nates pervellit.
P. Licet: jam diu ſæpe ſunt expunctæ P. loque
tu etiam fruſtum pueri?
L. Patrone mi, i intro, amabo, ad cœnam. P. m
ignavia, tu nunc me irrides?
L. Quiane te voco, bene ut tibi ſit? P. nolo mi
bene eſſe. L. ne ſit.
T. Quid igitur? ſexcenti nummi quid agunt? qu
turbas danunt?
P. Male diſperii, ſciunt referre probe inimico gr
tiam.
T. Satis ſumſimus ſupplicii jam. P. fateor, man
vobis do. T. & poſt dabis
Sub furcis. abi intro. S. in crucem. P. anne hic p
rum exercitum
Hice me habent? T. conveniſſe te Toxilum m
mineris.
Spectatores benevalete. leno periit. Plaudite.

FINIS PERSÆ.

R V D E N S.

Dramatis Perſonæ.

ARCTVRVS *prologus.*
SCEPARNIO *ſervos.*
PLEVSIDIPPVS *adoleſcens.*
DÆMONES *ſenex.*
PALÆSTRA *mulier.*
AMPELISCA *mulier.*
SACERDOS *anus.*
PISCATORES.
TRACHALIO *ſervos.*
LABRAX *leno.*
CHARMIDES *paraſitus.*
LORARII.
GRIPVS *piſcator.*

ARGVMENTVM.

Reti piſcator extraxit de mari vidulum
Vbi erant herilis filiæ crepundia,
) ominum ad lenonem quæ ſurrepta venerat.
E a in clientelam ſuipte imprudens patris
Naufragio ejecta devenit: cognoſcitur,
uoque amico Pleuſidippo jungitur.

ARCTVRVS, *Prologus.*

QVi gentes omnes, mariaque, & terras movet;
Ejus ſum civis civitate cœlitum.
a ſum, ut videtis, ſplendens ſtella, candida,
ignum quod ſemper tempore exoritur ſuo,
ic atque in cœlo, nomen Arcturo eſt mihi.
octu ſum in cœlo clarus, atque inter Deos,
ter mortales ambuloque interdius.
: alia ſigna de cœlo ad terram occidunt.
ui eſt imperator divûm atque hominum Iuppiter;
nos per gentis alium aliuta diſparat,
ominum qui facta, mores, pietatem & fidem
oſcamus, ut quemque adjuvet opulentia:
ui falſas litis falſis teſtimoniis
tunt, quique in jure abjurant pecuniam,
rum referimus nomina, exſcripta ad Iovem;
tidie ille ſcit, quis hic quærat malum.
i hic litem apiſci poſtulant, perjurio

Mali,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Mali, res falſaque impetrant apud judicem?
Iterum ille eam rem judicatam judicat,
Majore multa multat, quam litem auferunt.
Bonos in aliis tabulis exſcriptos habet.
Atque hoc ſceleſti illi in animum inducunt ſuum,
Iovem ſe placare poſſe donis, hoſtiis.
Et operam, & ſumptum perdunt: id eo fit, quia
Nihil ei acceptum eſt à perjuris ſupplicii.
Facilius, ſi qui pius eſt, à diis ſupplicans,
Quam qui ſceleſtus eſt, inveniet veniam ſibi.
Iccirco moneo vos ego, heic qui eſtis, boni,
Quique ætatem agitis cum pietate, & cum fide,
Retinete porro, poſt factum ut lætemini.
Nunc, huc qua cauſſa veni, argumentum eloquar.
Primum dum huic eſſe nomen urbi Diphilus
Cyrenas voluit. illic habitant dæmones
In agro, atque villa proxima propter mare,
Senex, qui huc Athenis exul venit, haud malus.
Neque is adeo propter malitiam patria caret:
Sed, dum alios ſervat, ſe impedivit interim,
Rem bene paratam comitate perdidit.
Huic filiola virgo periit parvula,
Eam de prædone vir mercatu'ſt peſſumus.
Is eam huc Cyrenas leno advexit virginem.
Adoleſcens quidam civis hujus Atticus
Eam vidit ire è ludo fidicino domum.
Amare occœpit, ad lenonem devenit.
Minis triginti ſibi puellam deſtinat.
Datque arrhabonem, & jurejurando alligat.
Is leno, ut ſe æquum eſt, flocci non fecit fidem;
Neque quod juratus adoleſcenti dixerat.
Ei erat hoſpes par illius Siculus ſenex,
Sceleſtus. Agrigentinus, urbis proditor.
Is illius laudare infit formam virginis,
Et aliarum itidem quæ ejus erant mulierculæ,
Infit lenoni ſuadere, ut ſecum ſimul
Eat in Siciliam: ibi eſſe homines voluptarios
Dicit, poteſſe ibi fieri eum divitem.
Ibi eſſe quæſtum maximum meretricibus.
Perſuadet. navis clanculum conducitur:
Quicquid erat noctu in navem comportat domo
Leno: adoleſcenti, qui puellam ab eo emerat,
Ait ſeſe Veneri velle votum ſolvere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Hic id eſt fanum Veneris, & eo ad prandium
Vocavit adoleſcentem huc: ipſe hinc illico
Navem conſcendit, avehit meretriculas.
Adoleſcenti alii narrant, ut res geſta ſit:
Lenonem abiviſſe. ad portum adoleſcens venit:
Illorum navis longe in altum abſceſſerat.
Ego quoniam video virginem aſportarier,
Tetuli ei auxilium, & lenoni exitium ſimul:
ncrepui hibernum, & fluctus movi maritimos.
Namque Arcturus ſignum omnium ſum acerrimum,
Vehemens ſum exoriens, cum occido, vehementior.
Nunc ambo illi in ſaxo, leno atque hoſpes ſimul,
iedent ejecti, navis confracta eſt ibus.
lla autem virgo, atque altera itidem ancillula,
De navi timidæ deſiluerunt in ſcapham:
Nunc eas ab ſaxo fluctus ad terram ferunt,
Ad villam illius, exul ubi habitat ſenex;
ujus deturbavit ventus tectum, & tegulas,
t ſervus illic eſt ejus, qui egreditur foras.
dolescens huc jam adveniet, quem videbitis,
ui illam mercatu' ſt de lenone virginem.
alete, ut hoſtes veſtri diffidant ſibi.

ACTVS I. SCENA I.

SCEPARNIO *ſervus.*

) Roh dii immortales! tempeſtatem cujuſmodi
Neptunus nobis nocte hac miſit proxuma!
etexit ventus villam. quid verbis opu'ſt?
on ventus fuit, verum Alcumena Euripidi;
omnes de tecto deturbavit tegulas:
ſtrioris fecit, feneſtraſque indidit.

ACTVS I. SCENA II.

.EVSIDIPPVS *adoleſcens*, DÆMONES,
SCEPARNIO *ſervus.*

T vos à voſtris abduxi negotiis,
Neque id proceſſit, qua vos duxi gratia,
que quivi lenonem ad portum prehendere.
mea deſidia ſpem deſerere nolui.
vos, amici, detinui diutius.
c huc ad Veneris fanum venio viſere,
rem divinam ſe facturum dixerat.
ſapiam, hoc quod me mactat, concinnem lutum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Prope me hic neſcio quis loquitur. D. heus, Sceparnio.
S. Quis nominat me? D. qui pro te argentum dedit.
S. Quaſi me tuum eſſe ſervum dicas, Dæmones?
D. Luto uſu'ſt multo, multam terram confode:
Villam integundam intellego totam mihi:
Nam nunc perlucet ea quam cribrum crebrius.
P. Pater ſalveto, amboque adeo. D. ſalvus ſies.
S. Sed utrum tu vir, an fœmina es, qui illum patrem
Voces? P. vir ſum equidem. D. quære vir porro patrem:
Filiolam ego unam habui, eam unam perdidi.
Virile ſexus nunquam ullum habui. P. at dii dabunt.
S. Tibi quidem hercle, quiſquis es, magnum malum,
Qui oratione hic nos occupatos occupes.
P. Iſticcine vos habitatis? S. quid tu id quæritas?
An quo furatum venias nox, veſtigias loca?
P. Peculioſum eum eſſe decet ſervum, & probum,
Quem hero præſente prætereat oratio,
Aut qui inclementer dicat homini libero.
S. Et impudicum, & impudentem hominem addecet,
Moleſtum ultro advenire ad alienam domum,
Cui debeatur nihil. D. tace, Sceparnio.
Quid opus eſt, adoleſcens? P. iſti infortunium,
Qui præfeſtinet, ubi herus aſſit, præloqui.
Sed, niſi moleſtum'ſt, paucis percontarier
Volo ego te. D. dabitur opera, atque in negotio.
S. Quin tu in paludem is, exſicaſque arundines,
Quî pertegamus villam, dum ſudum'ſt? D. tace.
Tu ſi quid opus eſt, dice. P. dic, quod te rogo.
Ecquem tu hic hominem criſpum, incanum videris,
Malum, perjurum, palpatorem? D. plurimos.
Nam ego propter ejuſmodi viros vivo miſer.
P. Hic dico in fanum Veneris, qui mulierculas
Duas ſecum adduxit, quique adornarit ſibi
Vt rem divinam faciat, aut hodie, aut heri.
D. Non hercle adoleſcens jam hos dies compluſculos
Quemquam iſtic vidi ſacruficare: neque poteſt
Clam me eſſe, ſi qui ſacruficant: ſemper petunt
Aquam hinc, aut ignem, aut vaſcula, aut cultrum, aut veru,
Aut aulam extarem, aut aliquid. quid verbis opu'ſt?
Vene-

Veneri paravi vaſa, & puteum, non mihi.
Nunc intervallum jam hos dies multos fuit.
P. Vt verba præhibes, me periiſſe prædicas.
D. Mea quidem hercle cauſſa ſalvus ſis licet.
S. Heus tu, qui fana ventris cauſſa circuis,
Iubere melius eſt prandium ornari domi:
Fortaſſe tu huc vocatus es ad prandium;
Ille qui vocavit, nullus venit. P. admodum.
S. Nullum'ſt periculum, te hinc ire impranſum domum.
Cererem te melius, quam Venerem ſectarier.
Amore hæc curat, tritico cura Ceres.
P. Deludificavit me ille homo indignis modis.
D. Proh dii immortales! quid illud eſt, Sceparnio,
Hominum ſecundum littus? S. ut mea eſt opinio,
Propter viam illi ſunt vocati ad prandium.
D. Qui? S. quia poſt cœnam credo laverunt heri.
Confracta navis in mari eſt illis. D. ita eſt.
S. At hercle nobis villa in terra & tegulæ. D. hui!
Homunculi quanti eſtis? ejecti ut natant!
P. Vbi ſunt ii homines, obſecro? D. hac ad dexteram;
Viden' ſecundum littus? P. video, ſequimini.
Vtinam ſit is, quem ego quæro, vir ſacerrimus!
Valete. S. ſi non moneas, noſmet meminimus.
Sed, ô Palæmon, ſancte Neptuni comes,
Quique hercule illi ſocius eſſe diceris,
Quod facinus video? D. quid vides? S. mulierculas
Video ſedenteis in ſcapha ſolas duas.
Neque gubernator uſquam illis eſſe potuit?
Vt afflictantur miſeræ! euge, euge perbene,
Ab ſaxo avortit fluctus ad littus ſcapham.
Non vidiſſe undas me majoris cenſeo.
Salvæ ſunt, ſi illos fluctus devitaverint.
Nunc nunc periculum'ſt, ejecit alteram:
At in vado'ſt, jam facile enabit. eugepæ!
Viden' alteram illam, ut fluctus ejecit foras?
Surrexit, horſum ſe capeſſit: ſalva res.
Deſilivit hæc autem altera in terram è ſcapha.
Et præ timore in genua in undas concidit!
Salva'ſt, evaſit ex aqua: jam in littore eſt.
Sed dextrovorſum averſa it in malam crucem.
Hem! errabit illæc hodie. D. quid id refert tua?

S. Si ad ſaxum, quo capeſſit, eo deorſum cadat,
Errationis fecerit compendium.
D. Si tu de illarum cœnaturus veſperi es,
Illis curandum cenſeo, Sceparnio:
Si apud me uſurus es, mihi dari operam volo.
S. Bonum æquumque oras. D. ſequere me hac ergo.
S. ſequor.

ACTVS I. SCENA III.

PALÆSTRA, *mulier.*

Nimio hominum fortunæ minus miſeræ memorantur,
Quam reapſe experiundo iis datur acerbum.
Hoc deo complacitum eſt? me hoc ornatu ornatam
In incertas regiones, timidam, ejectam?
Hanccine ego ad rem natam miſeram me memorabo?
Hanccine ego partem capio ob pietatem præcipuam?
Nam hoc mihi haud labori eſt, laborem hunc potiri,
Si erga parentem aut deos me impiavi:
Sed id ſi parate curavi ut caverem,
Tum hoc mihi indecore, inique, immodeſte
Datis dii. nam quid habebunt ſibi igitur impii
Poſthac? ſi ad hunc modum eſt innoxiis honor
Apud vos? nam me, ſi ſciam feciſſe,
Aut parentis ſceleſte, minus me miſerer.
Sed herile ſcelus me ſolicitat: ejus me impietas male
Habet. is navem atque omnia perdidit in mari;
Hæc bonorum ejus ſunt reliquiæ: etiam quæ ſimul
Vecta mecum in ſcapha'ſt, excidit: ego nunc ſola ſum,
Quæ ſi mihi foret ſalva, ſaltem labor
Levior eſſet hic mihi ejus opera:
Nunc quam ſpem, aut opem, aut conſilii quid capeſſam?
Ita hic ſolis locis compotita ſum:
Hic ſaxa ſunt, hic mare ſonat: nec quiſquam
Homo mihi obviam venit:
Hoc quod induta ſum, ſunt meæ opes oppido:
Nec cibo, nec loco tecta quo ſim, ſcio.
Quæ mihi eſt ſpes, qua me nunc vivere velim?
Nec loci gnara ſum, nec diu hic fui.
Saltem aliquem velim, qui mihi ex his locis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Aut viam, aut ſemitam monſtret; ita nunc hac,
An illac eam, incerta conſilii ſum:
Nec prope uſquam hic quidem cultum agrum conſpicor.
Algor, error, pavor membra omnia tenent.
Hæc parentes haud mei ſcitis miſeri,
Me nunc miſeram ita eſſe uti ſum. libera ego
Prognata fui maxime; nec quicquam fui.
Nunc qui minus ſervio, quam ſi forem ſerva nata?
Neque quicquam unquam iis profui qui me ſibi eduxerunt.

ACTVS I. SCENA IV.

AMPELISCA, PALÆSTRA, *mulieres duæ.*

QVid mihi melius eſt? quid magis in rem eſt, quam corpore vitam ſecludam?
ta male vivo, atque ita mihi multæ in pectore ſunt curæ exanimales.
Nunc dein vitæ haud parco, perdidi ſpem, qua me oblectabam.
Omnia jam circumcurſavi, atque omnibus in latebris perreptavi,
Quærere conſervam, voce, oculis, auribus, ut perveſtigarem.
Neque eam uſquam invenio, neque quo eam, neque qua quæram conſultum'ſt,
Neque quem rogitem, quemquam interea invenio.
Neque magis ſolæ terræ ſolæ ſunt, quam hæc loca, atque hæ regiones.
Neque ſi vivit, eam vivam unquam quin inveniam, (deſiſtam.
P. Quænam vox mihi prope hic ſonat? A. pertimui.
Quis hic loquitur prope? P. ſpes bona, obſecro, ſubventa
Mihi. A. mulier eſt, muliebris vox mihi ad aures
Venit. P. an eximes ex hoc miſeram metu?
A. Certo vox muliebris auris tetigit meas.
P. Num Ampeliſca obſecro'ſt? A. ten', Palæſtra, audio?
P. Quin voco, ut me audiat, nomine illam ſuo.
Ampeliſca! A. hem! quis eſt? P. ego Palæſtra ſum.
A. Dic ubi es? P. pol ego nunc in malis plurimis.
A. Socia ſum, nec minor pars mea'ſt, quam tua:

Sed videre expeto te. P. mihi es æmula.
A. Conſequamur gradu vocem. ubi es ? P. ecce me,
Accede ad me, atque adi contra. A. fit ſedulo.
P. Cedo manum. A. accipe. P. dic, viviſne, obſecro?
A. Tu facis me quidem ut vivere nunc velim,
Quando mihi te licet tangere. ut vix mihi
Credo ego hoc, te tenere! obſecro, amplectere,
Spes mea: ut me omnium jam laborum levas!
P. Occupas præloqui, quæ mea eſt oratio.
Nunc abire hinc decet nos. A. quo, amabo, ibimus?
P. Litus hoc perſequamur. A. ſequor quo lubet.
P. Siccine hic cum uvida veſte graſſabimur?
A. Hoc quod eſt, id neceſſarium eſt perpeti.
Sed quid hoc, obſecro, eſt? P. quid? A. viden', amabo,
Fanum? videſne hoc? P. ubi eſt? A. ad dexteram.
P. Videor decorum diis locum tuerier.
A. Haud longe abeſſe oportet homines hinc; ita hic
Lepidu'ſt locus. nunc, quiſquis eſt, veneror, deus,
Vt nos ex hac ærumna eximat miſeras?
Inopes, ærumnoſas, aliquo auxilio adjuvet.

ACTVS I. SCENA V.

Sacerdos, et eædem Mulieres.

Qvi ſunt, qui à patrona preces mea expeteſſunt?
Nam vox precantum me huc foras excitavit.
Bonam atque obſequentem deam, atque haud gravatam
Patronam exſequuntur, benignamque multum.
P. Iubemus te ſalvere, mater. S. ſalvete
Puellæ; ſed unde vos ire cum uvida
Veſte dicam, obſecro, tam mœſtiter veſtitas?
P. Illico hinc imus, haud longule ex hoc loco.
Verum longe hinc abeſt, unde huc vectæ ſumus.
S. Nempe equo ligneo per vias cæruleas
Eſtis vectæ. P. admodum. S. ergo æquius vos erat
Candidatas venire, hoſtiataſque ad hoc
Fanum: ad iſtunc modum non veniri ſolet.
P. Quæ ne ejectæ è mari ſumus ambæ, obſecro,
Vnde nos hoſtias agere voluiſti huc?
Nunc tibi amplectimur genua, egentes opum,
Quæ in locis neſciis neſcia ſpe ſumus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

't tuo recipias tecto, ſerveſque nos,
liſerarumque te ambarum uti miſereat,
Quibus nec locus ullus, nec ſpes parata eſt,
eque hoc amplius, quam quod vides, nobis quicquam eſt.
. Manus mihi date, exurgite à genibus ambæ:
liſericordior nulla me eſt fœminarum.
ed heic pauperes res ſunt, inopeſque, puellæ:
gomet vix vitam colo, Veneri cibo meo
ervio. A. Veneris fanum, obſecro, hoc eſt? S. fateor ego.
ujus fani ſacerdos clueo. verum quicquid eſt,
omiter fiet à me, quo noſtra copia
alebit. ite hac mecum. P. amice benigneque
onorem, mater, noſtrum habes. S. oportet.

ACTVS II. SCENA I.

PISCATORES.

OMnibus modis qui pauperes ſunt homines, miſeri vivunt,
æſertim quibus nec quæſtus eſt, nec artem didicere ullam.
eceſſitate quicquid eſt domi, id ſat eſt habendum.
os jam de ornatu propemodum ut locupletes ſimus, ſcitis.
ſce hami, atque hæ harundines, ſunt nobis quæſtu & cultu.
urbe ad mare huc prodimus pabulatum.
o exercitu gymnaſtico, & palæſtrico, hoc habemus: (chas,
hinos, lepadas, oſtreas, balanos captamus, conarinam urticam, muſculos, plaguſias, ſtriatas:
ſt id piſcatum hamatilem & ſaxatilem aggredimur.
bum captamus è mari: ſin eventus non venit,
quequicquam captum eſt piſcium, ſalſi lautique pure
mum redimus clanculum, dormimus incœnati.
que ut nunc valide fluctuat mare, nulla nobis ſpes eſt: (fecto.
i quid concharum capſimus, incœnati ſumus pronc Venerem hanc veneremur bonam, ut nos lepide adjuverit hodie.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA II.

Trachalio *ſervus*, et eidem Piscatores.

ANimo advorſavi ſedulo, ne herum uſquam præterirem. (ire.
Nam cum modo exibat foras, ad portum ſe ajebat
Me huc obviam juſſit ſibi venire ad Veneris fanum.
Sed quos perconter commode, eccos video aſtare; adibo.
Salvete, fures maritimi, conchitæ, atque hamiotæ,
Famelica hominum natio, quid agitis? ut peritis?
P. Vt piſcatores æquum eſt, fame, ſiti, ſpeque. T. ecquem adoleſcentem huc,
Dum hic aſtatis, ſtrenua facie, rubicundum, fortem, qui tres (re?
Duceret chlamydatos cum machæriis, vidiſtis veni-
P. Nullum iſtac facie, ut prædicas, veniſſe huc ſcimus. T. ecquem
Recalvum, ac ſilonem ſenem, ſtatutum, ventrioſum,
Tortis ſuperciliis, contracta fronte, fraudulentum,
Deorum odium atque hominum, malum, mali vitii, probrique plenum,
Qui duceret mulierculas duas ſecum ſatis venuſtas?
P. Cum iſtiuſmodi virtutibus operiſque natus qui ſit,
Eum quidem ad carnificem eſt æquius, quam ad Venerem commeare.
T. At ſi vidiſtis, dicite. P. huc profecto nullus venit.
Vale. T. valete. credidi: factum eſt, quod ſuſpicabar.
Data verba hero ſunt. leno abiit ſceleſtus exulatum,
In navem aſcendit, mulieres avexit, ariolus ſum.
Is huc herum etiam ad prandium vocavit, ſceleris ſemen.
Nunc quid mihi meliu'ſt, quam illico hic operiar herum dum veniat? (ſcit,
Eadem hanc ſacerdotem Veneream, ſi quid amplius
Si videro, exquiſivero; faciet me certiorem.

ACTVS II. SCENA III.

Ampelisca *mulier*, Trachalio *ſervus*.

INtellego; hanc quæ proxima eſt villam Veneris fano me

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

'ulſare juſſiſti,atque aquam rogare. T.cuja ad auris
ox mihi advolavit? A. obſecro,quis hic loquitur?
quem ego video? (ditur?
'. Eſtne Ampeliſca hæc,quæ foras è fano hoc egre-
. Eſtne hic Trachalio, quem conſpicor, calator
Pleuſidippi?
'. Ea eſt. A. is eſt. Trachalio, ſalve. T.ſalve, Am-
peliſca.
uid agis tu hic? A. ætatem haud mala malam.
T. melius ominare.
. Verum omnes ſapientes decet conferre, & fa-
bulari. (vero.
ed Pleuſidippus tuus herus, ubi, amabo, eſt? T. eja
uaſi non ſit intus. A. neque pol eſt, neque ullus
quidem huc venit.
'.Non venit? A. vera prædicas. T. non eſt meum,
Ampeliſca.
ed quam mox coctum eſt prandium? A. quod
prandium, obſecro te?
'.Nempe rem divinam facitis hic. A.quid ſomnias,
amabo? (vocavit
'. Certe Labrax huc Pleuſidippum ad prandium
erum meum, herus veſter. A. pol haud miranda
facta dicis.
i deos decepit, & homines, lenonum more fecit.
'. Non rem divinam facitis hic vos, neque herus?
A. ariolare.
'. Quid tu agis hic igitur? A. ex malis multis, me-
tuque ſummo,
apitalique ex periculo, orbas auxiliique opumque
huc (ſtram.
ecipit ad ſe Veneria hæc ſacerdos, me, & Palæ-
'. An hic Palæſtra'ſt, obſecro te, heri mei amica?
A. certo.
'. Ineſt lepos in nuncio tuo magnus, mea Ampe-
liſca. (re.
ed iſtuc periculum perlubet, quod fuerit vobis,ſci-
. Confracta, mi Trachalio, eſt hac nocte navis
nobis.
'. Quid? navis? quæ iſtæc fabula eſt? A. non au-
diviſti, amabo,
uo pacto leno clanculum nos hinc avehere voluit
Siciliam,& quicquid domi fuit,in navem poſivit?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ea nunc perierunt omnia. T. ô Neptune lepide, ſalve:
Nec te aleator ullus eſt ſapientior. profecto
Nimis lepide jeciſti bolum, perjurum perdidiſti.
Sed nunc ubi eſt leno Labrax? A. perit potando, opinor.
Neptunus magnis poculis hac nocte eum invitavit.
Credo hercle anancæo datum, quod biberet. T. ut ego amo te,
Mea Ampeliſca! ut dulcis es! ut mulſa dicta dicis!
Sed tu, & Palæſtra, quo modo ſalvæ eſtis? A. ſcibis, faxo.
E navi timidæ ambæ in ſcapham inſiluimus, quia videmus
Ad ſaxa navem ferrier: properans exolvi reſtim:
Dum illi timent, nos cum ſcapha tempeſtas dextrovorſum
Differt ab illis. itaque nos ventiſque fluctibuſque
Jactatæ, exemplis plurimis miſeræ, perpetuam noctem,
Vix hodie ad litus pertulit nos ventus exanimatas.
T. Novi. Neptunis ita ſolet: quamvis faſtidioſus
Ædilis eſt: ſi quæ improbæ ſunt merces, jactat omnes.
A. Væ capiti, atque ætati tuæ. T. tuo, mea Ampeliſca,
Scivi lenonem facere hoc, quod fecit: ſæpe dixi.
Capillum promittam, optimum'ſt, occipiamque ariolari.
A. Caviſtis ergo tu atque herus, ne abiret, cum ſcibatis?
T. Quid faceret? A. ſi amabat, rogas quid faceret?
Dies noctesque in cuſtodia eſſet ſemper. verum ecaſtor,
Vt multi fecit, ita probe curavit Pleuſidippus.
T. Cur tu iſtuc dicis? A. res palam eſt. T. ſcin' tu etiam? qui it lavatum
In balneas, ibi cum ſedulo ſua veſtimenta ſervat,
Tamen ſurripiuntur, quippe qui, quem illorum obſervet, falſus eſt. (neſcit.
Fur facile, quem obſervet, videt: cuſtos, quod fur ſit,
Sed duce me ad illam: ubi eſt? A. i ſane in Veneris fanum huc intro:
Sedentem flentemque opprimes. T. ut jam iſtuc mihi moleſtum'ſt! (animi,
Sed quid flet? A. ego dicam tibi: hoc ſeſe excruciat
Quia

ia leno ademit ciſtulam ei, quam habebat, ubique habebat

li ſuos parentis noſcere poſſet; eam veretur

perierit. T. ubinam ea fuit ciſtellula? A. ibidem in navi

nclusit ipſe in vidulum, ne copia eſſet ejus

i ſuos parentes noſceret. T. ô facinus impudicum!

am liberam eſſe oporteat, ſervire poſtulare.

Nunc eam cum navi ſcilicet abiviſſe peſſum in altum.

aurum & argentum fuit lenonis omne ibidem.

do aliquem immerſiſſe, atque eum excepiſſe.

id miſera mœſta'ſt,

i eorum eveniſſe inopiam. T. jam iſtoc magis uſus facto'ſt, (animi.

eam intro, conſolerque eam, ne ſe ſic excruciet

m multa præter ſpem, ſcio, multis bona eveniſſe.

At ego etiam qui ſperaverint, ſpem decepiſſe multos. (mentum.

Ergo animus æquus optimum eſt ærumnæ condi-

o eo intro niſi quid vis. A. eas. ego, quod mihi imperavit (rogabo.

erdos, id faciam, atque aquam hinc de proximo

m extemplo ſi verbis ſuis peterem, daturos dixit:

que digniorem cenſeo vidiſſe anum me quenquam,

deos atque homines cenſeam benefacere magis decere. (vate

epide, ut liberaliter, ut honeſte, atque haud gra-

nidas, egentes, uvidas, ejectas, exanimatas

epit ad ſeſe! haud ſecus, quam ſi ex ſe ſimus natæ. (mus!

eapſe ſic ſuccincta aquam calefactat, ut lave-

c ne moræ illi ſim, petam hinc aquam, unde mihi imperavit.

is: ecquis in villa'ſt? ecquis hoc recludit? ecquis prodit?

ACTVS II. SCENA IV.

CEPARNIO *ſervus*, AMPELISCA *mulier.*

Q Vis eſt qui noſtris tam proterve foribus facit injuriam?

A. Ego

A. Ego ſum. S. hem, quid hic boni eſt? heu! ſpecie lepida mulierem.
A. Salve, adoleſcens. S. & tu multum ſalveto, adoleſcentula.
A. Ad vos venio. S. accipiam hoſpitio, ſi mox venis.
Item ut affectas. nam nunc nihil eſt, qui te inanem.
Sed quid ais? mea lepida, hilara. A. aha! nimium familiariter
Me attrectas. S. prô dii immortales! Veneris effigia hæc quidem eſt.
Vt in ocellis hilaritudo eſt! eja corpus cujuſmodi!
Subvolturium illud quidem. ſubaquilum volui dicere.
Vel papillæ cujuſmodi! tum quæ indoles in ſavio (eſt!
A. Non ego ſum pollucta pago: potin' ut me abſtineas manum?
S. Non licet te ſicce placide bellam belle tangere?
A. Ocium ubi erit, tum tibi operam ludo & deliciæ dabo:
Nunc quamobrem huc ſum miſſa, amabo, vel tu mihi ajas, vel neges.
S. Quid nunc vis? A. ſapienti ornatus, quid velim, indicium facit.
S. Meus quoque hic, ſapienti ornatus, quid velim, indicium facit.
A. Hæc ſacerdos Veneris, hinc me petere juſſit à vobis aquam.
S. At ego Baſilicus ſum, quem niſi oras, guttam non feres.
Noſtrum illum puteum periculo & ferramentis fo- (dimus;
Niſi multis blanditiis, à me gutta non ferri poteſt.
A. Cur tu aquam gravâre, amabo, quam hoſtis hoſti commodat?
S. Cur tu operam gravâre mihi, quam civis civi com- (modat?
A. Imo etiam tibi, mea voluptas, quæ voles, faciam omnia.
S. Euge, ſalvus ſum! hæc jam me ſuam voluptatem (vocat:
Dabitur tibi aqua, ne nequicquam me ames: cedo mihi urnam. A. cape.
Propera, amabo, efferre. S. manta. jam hic ero, voluptas mea.
A. Quid ſacerdoti meæ dicam, hic demoratam tam (diu?
Vt etiam nunc miſera timeo, ubi oculis intueor mare!

Sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

d quid ego miſera video procul in littore,
eum herum lenonem, Sicilienſemque hoſpitem,
os periiſſe ambos miſera cenſebam in mari?
n illud mali plus nobis vivit, quam ratæ.
d quid ego ceſſo fugere in fanum, ac dicere hæc
læſtræ, in aram uti confugiamus prius,
am huc ſceleſtus leno veniat, noſq; hic opprimat?
nfugiam hinc: res ita ſuppetit ſubito mihi.

ACTVS II. SCENA V.

SCEPARNIO *ſervus.*

Roh dii immortales! in aqua nunquam credidi
Voluptatem ineſſe tantam. ut hanc traxi lubens!
nio minus altus puteus viſus eſt, quam prius.
ſine labore hanc extraxi! præfiſcine:
is nequam ſum: utpote qui hodie inceperim
are hem tibi aquam, mea tu bella. hem: ſic volo
ferre honeſte, ut ego fero, ut placeas mihi.
ubi tu es, delicata? cape aquam hanc ſis: ubi es?
at hercle me: ut ego opinor, delituit mala.
tu es? etiamne hanc urnam es acceptura? ubi es?
nmodule melius: tandem vero ſerio.
m es acceptura urnam hanc? ubi tu es gentium?
quam hercle equidē illam video: ludos me facit.
onam hercle urnam jam ego hanc in media via.
autem, quid ſi hanc hinc abſtulerit quiſpiam
ram urnam Veneris, mihi exhibeat negotium.
uo hercle, ne illa mulier mihi inſidias locet,
omprehendar cum ſacra urna Veneria.
pe optimo me jure in vinculis enicet
iſtratus, ſi quis me hanc habere viderit.
h hæc literata'ſt, ab ſe cantat cuja ſit.
hercle evocabo hinc hanc ſacerdotem foras,
anc accipiat urnam. accedam huc ad fores.
s ſis, Ptolemocratia, cape hanc urnam tibi:
ercula hanc neſcio quæ huc ad me detulit.
ferunda'ſt. repperi negotium:
idem his ultro mihi aggerunda etiam eſt aqua.

ACTVS II. SCENA VI.

ABRAX *leno*, CHARMIDES *Siculus.*

Vi homo ſeſe miſerum & mendicum volet,
Neptuno credat ſeſe, atque ætatem ſuam.

Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nam ſi quis quid cum eo rei commiſcuit,
Ad hoc exemplum amittit ornatum, domum.
Ædepol Libertas lepida es, quæ nunquam pedem
Voluiſti in navem cum Hercule una imponere.
Sed ubi ille meus eſt hoſpes, qui me perdidit?
Atque eccum incedit. C. quo, malum, properas, Labrax?
Nam equidem te nequeo conſequi tam ſtrenue.
L. Vtinam, te priuſquam oculis vidiſſem meis,
Malo cruciatu in Siciliam perbiteres,
Quem propter hoc mihi obtigit miſero mali.
C. Vtinam, cum in ædes me ad te adduxiſti tuas,
In carcere illo potius cubuiſſem die,
Deoſque immortales quæſo, dum vivas, uti
Omnes tui ſimiles hoſpites habeas tibi.
L. Malam Fortunam in ædes te adduxi meas.
Quid mihi ſceleſto tibi erat auſcultatio?
Quidve hinc abitio? quidve in navem inſcenſio?
Vbi perdidi etiam plus boni, quam mihi fuit.
C. Pol minime miror, navis ſi fracta'ſt tibi;
Scelus te & ſceleſte parta quæ vexit bona.
L. Peſſum dediſti me blandimentis tuis.
C. Sceleſtiorem cœnam cœnavi tuam,
Quam quæ Thyeſtæ quondam antepoſita eſt, & Tereo.
L. Perii! animo male fit, contine, quæſo, caput.
C. Pulmoneum ædepol nimis velim vomitum vomas.
L. Eheu! Palæſtra, atque Ampeliſca, ubi eſtis nunc?
C. Piſcibus in alto credo præbent pabulum.
L. Mendicitatem mihi obtuliſti opera tua,
Dum tuis auſculto magnidicis mendaciis.
C. Bonam eſt quod habeas gratiam merito mihi,
Qui te ex inſulſo falſum feci opera mea.
L. Quin tu hinc is à me in maximam malam crucem.
C. Eas quidem res tecum agebam commodum.
L. Eheu! quis vivit me mortalis miſerior?
C. Ego multo tanto, miſerior, quam tu, Labrax.
L. Qui? C. quia ego indignus ſum, tu dignus qui ſies.
L. O ſcirpe, ſcirpe, laudo fortunas tuas,
Qui ſemper ſervas gloriam aritudinis.
C. Equidem me ad velitationem exerceo:
Nam omnia coruſca præ tremore fabulor.
L. Ædepol, Neptune, es balneator frigidus:
Cum veſtimentis, poſteaquam abs te abii, algeo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ne thermopolium quidem ullum ille inſtruit:
Ita ſalſam præbet potionem, & frigidam.
C. Vt fortunati ſunt fabri ferrarii,
Qui apud carbones aſſident, ſemper calent!
L. Vtinam fortuna nunc anatina uterer,
Vti, cum exiviſſem ex aqua, arerem tamen!
C. Quid ſi aliquo ad ludos me pro manduco locem?
L. Quapropter? C. quia pol clare crepito dentibus.
Sed nunc jure optimo me laviſſe arbitror.
L. Qui? C. quia auderem tecum in navem aſcendere,
Qui à fundamento mihi uſque moviſti mare.
L. Tibi auſcultavi, tu promittebas mihi
Illic eſſe quæſtum maximum meretricibus,
Ibi me corruere poſſe ajebas divitias.
C. Iam poſtulabas te, impurata belua,
Totam Siciliam devoraturum inſulam.
L. Quænam balæna meum voravit vidulum,
Aurum atque argentum ubi omne compactum fuit?
C. Eadem illa, credo, quæ meum marſupium,
Quod plenum argenti fuit, in ſacciperio.
L. Eheu! redactus ſum uſque ad hanc unam tuniculam,
Et ad hoc miſellum pallium. perii oppido!
C. Vel conſociare mihi quidem tecum licet:
Æquas habemus partes. L. ſaltem ſi mihi
Mulierculæ eſſent ſalvæ, ſpes aliquæ forent.
Nunc ſi me adoleſcens Pleuſidippus viderit,
A quo arrhabonem pro Palæſtra acceperam,
Iam is exhibebit hic mihi negotium.
C. Quid, ſtulte, ploras? tibi quidem ædepol copia'ſt,
Dum lingua vivet, qui rem ſolvas omnibus.

ACTVS II. SCENA VII.

SCEPARNIO *ſervus*, CHARMIDES *Siculus*, LABRAX *leno*.

QVid iſtuc eſt, obſecro, negotii, quod duæ mulierculæ
Hic in fano Veneris ſignum flentes amplexæ tenent:
Neſcio quem metuentes miſeræ? nocte hac vero proxuma
Jactatas atque ejectas hodie eſſe ajunt è mari.
L. Obſecro hercle, adoleſcens, ubi iſtæc ſunt, quas memoras, mulieres?

S. Hic in fano Veneris. L. quot ſunt? S. totidem quot ego & tu ſumus.
L. Nempe meæ. S. nempe neſcio iſtuc. L. qua ſunt facie? S. ſcitula.
Vel ego amare utramvis poſſim, ſi probe appotus ſiem. (lubet.
L. Nempe puellæ? S. nempe moleſtus es; viſe ſi
L. Meas oportet intus eſſe hic mulieres, mi Charmides. (men.
C. Iuppiter te perdat, & ſi ſunt, & ſi non ſunt ta-
L. Intro rumpam jam huc in Veneris fanum. C. in barathrum mavelim. (loci.
Obſecro, hoſpes, da mihi aliquid ubi condormiſcam
S. Iſtic ubi vis condormiſce, nemo prohibet, publicum eſt.
C. At vides me, ornatus ut ſim veſtimentis uvidis:
Recipe me in tectũ, da mihi veſtimenti aliquid aridi,
Dum mea areſcunt: in aliquo referam gratiam tibi.
S. Tegillum eccillud mihi unum areſcit: id ſi vis: dabo,
Eodem amictus, eodem tectus eſſe ſoleo, ſi pluvit.
Tu iſtæc mihi dato, exareſcant faxo. C. eho! ante pœnitet,
In mari quod elavi, niſi huc in terra iterum eluam?
S. Eluas tu, an exungare, ciccum non interduim:
Tibi ego nunquam quicquam credam, niſi accepto pignore.
Tu vel ſuda, vel peri algu. C. vel tu ægrota, vel vale.
S. Barbarum hoſpitem mihi in ædeis nihil moror: ſat litium eſt.
C. Iamne abis? venalis illic ductitavit, quiſquis eſt.
Non eſt miſericors. ſed quid ego hic aſto infelix, uvidus?
Quin abeo hinc in Veneris fanum, ut edormiſcam hanc crapulam,
Quam potavi præter animi quam libuit ſententiam.
Quaſi vinis Græcis Neptunus nobis ſuffudit mare.
Itaque alvum prodi ſperavit nobis ſalſis poculis.
Quid opu'ſt verbis? ſi invitare nos pauliſper pergeret, (mum.
Ibidem obdormiſſemus: nunc vix vivos amiſit do-
Nunc lenonem, quid agat intus, inviſam, convivam meum.

ACTVS III. SCENA I.

DÆMONES.

MIris modis dii ludos faciunt hominibus,
Miriſque exemplis ſomnia in ſomnis danunt.
e dormientis quidem ſinunt quieſcere.
elut ego hac nocte, quæ præceſſit, proxima,
irum atque inſcitum ſomniavi ſomnium.
d hirundininum nidum viſa eſt ſimia
ſcenſionem ut faceret admolirier,
eque eas deripere quibat inde. poſt ibi
idebatur ad me ſimia aggredirier,
ogare ſcalas ut darem utendas ſibi.
go ad hoc exemplum ſimiæ reſpondeo,
atas ex Philomela atque ex Progne eſſe hirundi-
nes.
go cum illa, ne quid noceat meis popularibus.
tque illa nimio jam fieri ferocior,
detur ultro mihi malum minitarier.
jus vocat me. ibi neſcio ego quomodo
tus videor mediam arripere ſimiam:
oncludo in vincla beſtiam nequiſſimam.
nc quam ad rem dicam hoc attinere ſomnium;
nquam hodie quivi ad conjecturam evadere.
d quid hic in Veneris fano meæ viciniæ
amoris oritur? animus miratur meus.

ACTVS III. SCENA II.

RACHALIO *ſervus*, DÆMONES *ſenex*.

Rô Cyrenenſes populares! veſtram ego implo-
ro fidem. (bus,
ricolæ, accolæ, propinqui qui eſtis his regioni-
rte opem inopiæ, atque exemplum peſſimum
peſſundate.
ndicate, ne impiorum potior ſit pollentia,
am innocentium, qui ſe ſcelere fieri nolunt no-
biles: (mium,
tuite exemplum impudenti, date pudori præ-
ite hic lege potius liceat, quam vi vitam vivere.
rrite huc in Veneris fanum: veſtram iterum im-
ploro fidem, (meum:
i prope hic adeſtis, quique auditis clamorem
te ſuppetias, qui Veneri Veneriæque Antiſtitæ

More antiquo in cuſtodiam ſuum commiſerunt caput. (veniat.
Prætorquete injuriæ prius collum, quam ad vos per-
D. Quid iſtuc eſt negotii? T. per ego te hæc genua obteſtor ſenex,
Quiſquis es. D. quin tu ergo omitte genua, & quid ſit, mihi expedi, (tibi
Quid tumultues. T. teque oro, & quæſo, ſi ſperas
Hoc anno multum futurum ſcirpe, & laſerpitium,
Eamque eventuram exagogam Capuam ſalvam, & ſoſpitem,
Atque ab lippitudine uſque ſiccitas ut ſit tibi.
D. Sanun' es? T. ſeu tibi confidis fore multam magudarim,
Vt te pigeat dare operam mihi, qui te orabo, ſenex.
D. At ego te per crura, & talos, tergumque obteſtor tuum,
Si tibi ulmeam uberem eſſe ſperas virgidemiam,
Et tibi eſſe eventuram hoc anno uberem meſſem mali,
Vt mihi iſtuc dicas negotii quid ſit, quod tumultues.
T. Qui lubet maledicere? equidem tibi bona exoptavi omnia (precor.
D. Bene equidem tibi dico, qui te digna ut eveniant,
T. Obſecro hoc prævortere ergo. D. quid negotii eſt? T. mulieres (lii,
Duæ innocentes intus hic ſunt, tui indigentes auxi-
Quibus advorſum jus legeſque inſignite injuria hic
Facta eſt, fitque in Veneris fano. tum ſacerdos Veneria (dentia,
Indigne afflictatur. D. quis homo eſt tanta confi-
Qui ſacerdotem audeat violare? ſed eæ mulieres
Quæ ſunt? aut quid iis iniqui fit? T. ſi das operam, eloquar.
Veneris ſignum ſunt amplexæ, nunc
Eas deripere vult, eas ambas eſſe oportet liberas.
D. Quis hic eſt, qui deos tam parvipendit?
T. Fraudis, ſceleris, parricidii, perjurii pleniſſimus,
Legirupa, impudens, impurus, inverecundiſſimus:
Vno verbo abſolvam, Leno eſt: quid illum porro prædicem? (lem.
D. Ædepol infortunio hominem prædicas donabi-
T. Qui ſacerdoti ſceleſtus fauces interpreſſerit.
D. At

. At malo cum magno ſuo hercle fecit. ite iſtinc foras. (veni
urbalio, Sparax; ubi eſtis? T. i obſecro intro, ſub-
.is. D. iterum autem imperabo? ſequimini hac. T. age nunc jam,
be oculos elidere, itidem ut ſepiis faciunt coqui.
. Proripite hominem pedibus huc, itidem quaſi occiſam ſuem.
. Audio tumultum: opinor leno pugnis pectitur.
mis velim improbiſſimo homini malas edentaverint.
d ecce ipſæ huc egrediuntur timidæ è fano mulieres.

ACTVS III. SCENA III.

'ALÆSTRA, AMPELISCA, *duæ mulieres*, TRACHALIO *ſervus*.

NVnc id eſt, cum omnium copiarum, atque opum,
uxilii, præſidii, viduitas nos tenet.
c ulla ſpecula eſt, quæ ſalutem afferat.
c ſcimus quam in partem ingredi perſequamur,
ximo miſeræ in metu nunc ſumus ambæ.
nta importunitas, tantaque injuria
cta in nos eſt modo hic intus ab noſtro hero,
i ſceleſtus ſacerdotem anum præcipem
ppulit, propulit, perquam indignis modis,
ſque ab ſigno intimo vi deripuit ſumma.
d nunc, ſeſe ut ferunt res fortunæque noſtræ,
r eſt moriri, neque eſt melius morte in malis
bus miſeris. T. quid eſt? quæ illæc oratio'ſt?
ſſo ego hac conſolari? heus Palæſtra! P. qui vocat?
Heus Ampeliſca! A. obſecro, quis eſt, qui vo- (cat?
Quis is eſt, qui nominat? T. ſi reſpexes, ſcies.
O ſalutis meæ ſpes! T. tace, ac bono animo es,
e vide. P. ſi modo id liceat, vis ne opprimat.
Quæ vis? P. vim mihi afferam: ipſa adigit. T. ah diſine, nimis inepta es.
Deſiſte dictis nunc jam miſeram me conſolari.
Niſi quid re præſidium apparas, Trachalio, acta hæc res eſt: (in me.
rtum'ſt moriri, quam hunc pati graſſari lenonem

Sed muliebri animo ſum tamen: miſeræ ubi veni in mentem
Mihi mortis, metus membra occupat ædepol. T. et hoc acerbum,
Bonum animum habete. P. nam obſecro unde animus mihi? T. invenietur.
Ne inquam timete, aſſidite hic in ara. A. iſtæc qui ara (intu
Prodeſſe nobis plus poteſt, quam ſignum in fano hi
Veneris, quod amplexæ modo, unde abreptæ pe vim miſeræ?
T. Sedete hic modo, ego hinc vos tamen tutabor aram habete hanc
Vobis pro caſtris; mœnia hinc ego defenſabo.
Præſidio Veneris, malitiæ lenonis contra incedam
A. Tibi auſcultamus. & , Venus alma, ambæ te obſecramus, (nixæ
Aram amplexantes hanc tuam, lacrumantes, genibu
Nos in cuſtodelam tuam ut recipias, & tutere:
Illos ſceleſtos, qui tuum fecerunt fanum parvi,
Ut ulciſcare, noſque ut hanc tua pace aram obſiden
Patiare, quæ elautæ ambæ ſumus opera Neptun noctu:
Ne inviſas habeas, neve iccirco nobis vitio vortas
Si quippiam'ſt minus, quod bene eſſe lautum tu arbitrare.
T. Æquum haſce petere intellego, decet abs te id impetrari, (ſubigit
Ignoſcere his te convenit; metus has, id ut faciant
Te ex concha natam eſſe autumant. cave tu harum conchas ſpernas. (vobis
Sed optume eccum exit ſenex, patronus mihique &

ACTVS III. SCENA IV.

Dæmones *ſenex*, Labrax *leno*, Lorarii, Trachalio *ſervus*.

Exi è fano, natum quantum eſt hominum, ſacrilegiſſime. (ſpice
Vos in aram abite ſeſſum. ſed ubi ſunt? T. huc re
D. Optume. Lo. iſtuc volueramus: jube modo accedat prope.
T. Tun' legirupionem hunc hic nobiſcum diis facere poſtulas?

D. Pu

Pugnum in os impinge. La. iniqua hæc patior
cum precio tuo.
At etiam minitatur audax ! La. jus meum ere-
ptum is mihi,
as mihi ancillas invito me eripis. T. ergo dato
ſenatu Cyrenenſi quemvis opulentum arbitrum ,
uas eſſe oportet, nive eas eſſe oportet liberas :
e te in carcerem compingier eſt æquum , æta-
temque ibi (ris.
uſque habitare, donec totum carcerem contrive-
. Non hodie iſti rei auſpicavi , ut cum furcifero
fabuler. (diſputa.
ego appello. D. cum iſtoc primum, qui te novit,
. Tecum ago. T. atqui mecum agendum'ſt :
ſuntne illæ ancillæ tuæ ?
. Sunt. T. agedum ergo , tange utramvis digi-
tulo minimo modo.
. Quid ſi attigero ? T. extemplo hercle ego te
follem pugilatorium (me.
iam, & pendentem incurſabo pugnis , perjuriſſi-
. Mihi non liceat meas ancillas Veneris de ara
abducere ?
Non licet, ita eſt lex apud nos. La. mihi cum
veſtris legibus
hil eſt commercii : equidem iſtas jam ambas ab-
ducam foras.
ſenex ſi iſtas amas , huc arido argento'ſt opus.
Hæ autem Veneri complacuerunt. La. habeat ,
ſi argentum dabis.
Eho! tibi argentum ? nunc adeo ut ſcias meam
ſententiam ,
cipito modo illis afferre vim joculo pauſillulum.
hinc ego te ornatum amittam , tu ipſus te ut non
noveris.
adeo, ubi ego innuero vobis, ſi, ne ei caput exo-
culaſſitis , (vinciam.
aſi murteta juncis , item ego vos virgis circum-
. Vi agis mecum. T. etiam vim opprobras fla-
gitii flagrantia ?
. Tun', trifurcifer, mihi audes inclementer dicere?
Fateor, ego trifurcifer ſum : tu es homo appri-
me probus. (liberas ?
n quî minus haſce oportet eſſe liberas? La. quid

T. Atque heras tuas quidem hercle, atque ex germana Græcia: (bus.
Nam altera hæc eſt nata Athenis ſinceriſſumis teſti-
D. Quid ego ex te audio? T. hanc Athenis eſſe natam liberam.
D. Mea popularis, obſecro, hæc eſt? T. non tu Cyrenenſis es? (ticis.
D. Immo Athenis natus, altuſque, educatuſque At-
T. Obſecro, defende cives tuas, ſenex. D. ô filia mea,
Cum ego hanc video, mearum me abſens miſeriarum commones,
Trima quæ periit mihi: jam tanta eſt, ſi vivit, ſcio.
LA. Argentum pro iſtiſce ambabus, cujæ erant, domino dedi.
Quid mea refert, Athenis hæ natæ, an Thebis ſient,
Dum mihi recte ſervitutem ſerviant? T. itane, impudens?
Tune hic, felles virginalis, liberos parentibus
Sublectos habebis, atque indigno quæſtu conteres?
Nam huic alteræ patria quæ ſit profecto neſcio,
Niſi ſcio probiorem hanc eſſe, quam te, impuratiſſime.
LA. Tuæn' iſtæ ſunt? T. contende ergo, uter ſit tergo verior.
Ni offerumentas habebis pluris in tergo tuo,
Quam ulla navis longa clavos, tum ego ero mendaciſſimus.
Poſtea aſpicito meum, quando ego tuum inſpectavero.
Niſi erit tam ſincerum, ut quivis dicat ampullarius,
Optimum eſſe opere faciundo corium, & ſinceriſſimum,
Quid cauſſæ eſt, quin virgis te uſque ad ſaturitatem ſauciem? (tibi.
Quid illas ſpectas? quas ſi attigeris, oculos eripiam
LA. Atqui, quia vetas, utramque jam mecum abducam ſimul.
D. Quid facies? LA. Volcanum adducam: is Veneris eſt adverſarius.
D. Quo illic it? LA. heus! ecquis hic eſt? heus! D. ſi attigeris oſtium,
Iam hercle tibi meſſis in ore fiet mergis pugneis.
LO. Nullum habemus ignem, ficis victitamus aridis.
D. Ego

D. Ego dabo ignem, ſiquidem in capite tuo conflandi copia'ſt.

LA. Ibo hercle aliquo quæritatum ignem. D. quid tum, cum inveneris?

LA. Ignem magnum hic faciam. D. quine? ut tu manum exuras tibi?

LA. Immo haſce ambas hic in ara ut vivas comburam. D. id volo.

Iam hercle ego te barba continuo arripiam, & in ignem conjiciam,

Seque ambuſtulatum objiciam magnis avibus pabulum. (ſimia,

Cum conjecturam egomet mecum facio, hęc illa eſt

Quæ has hirundines ex nido volt eripere ingratiis,

Quod ego in ſomnis ſomniavi. T. ſcin', quid? tecum oro, ſenex, (co meum.

Ut illas ſerves, vim defendas, dum ego herum addu-

D. Quære herum atque adduce. T. at hic ne. D. maximo malo ſuo,

Si attigerit, ſive occentaſſit. T. cura. D. curatum eſt. abi.

T. Hunc quoque aſſerva ipſum, ne quo abitet. nam promiſimus (ſtere.

Carnifici aut talentum magnum, aut iſtunc hodie ſi-

ACTVS III. SCENA V.

DÆMONES *ſenex*, LABRAX *leno*, LORARII.

Vtrum tu leno cum malo libentius

Quieſcis, an ſic ſine malo, ſi copia eſt?

LA. Ego quæ tu loquere, flocci non facio, ſenex.

Meas quidem, te invito, & Venere, & ſummo Iove,

De ara capillo jam deripiam. D. tange dum.

LA. Tangam hercle vero. D. agedum ergo, accede huc modo.

LA. Iubedum recedere iſtos ambo illuc modo.

D. Imo ad te accedent. LA. non hercle egomet cenſeo. (ſero.

D. Quid ages, ſi accedent propius? LA. ego receſ-

Verum, ſenex, ſi te unquam in urbe offendero,

Nunquam hercle quiſquam me lenonem dixerit,

Si non te ludos peſſimos dimiſero.

D. Facito iſtuc quod minitaris. ſed nunc interim,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Si illas attigeris, dabitur tibi magnum malum.
La. Quam magnum vero? D. quantum lenoni ſat eſt.
La. Minacias ego iſtas flocci non facio tuas:
Equidem te invito jam ambas rapiam. D. tange dum.
La. Tangam hercle vero. D. tange, ſed ſcin' quomodo?
I dum, Turbalio, atque curriculo affer huc
Duas clavas. La. clavas? D. ſed probas. propera cito:
Ego te hodie faxo recte acceptum, ut dignus es.
La. Eheu! ſceleſtus galeam in navi perdidi:
Nunc mihi opportuna hic eſſet, ſalva ſi foret.
Licet ſaltem iſtas mihi appellare? D. non licet.
Ehem! optime ædepol, eccum clavator advenit.
La. Illud quidem ædepol tinnimentum eſt auribus.
D. Age, accipe illanc alteram clavam, Sparax.
Age alter iſtinc, alter hinc aſſiſtite.
Aſſiſtite ambo. ſic! audite nunc jam:
Si hercle illic illas hodie digito tetigerit
Invitas, ni iſtunc iſtis invitaſſitis
Vſque adeo, donec, qua domum abeat, neſciat.
Periiſtis ambo: ſi appellabit quampiam,
Vos reſpondetote iſtinc iſtarum vicem;
Si vero hic ipſe abire hinc volet, quantum poteſt
Extemplo amplectitote crura fuſtibus.
La. Etiam me abire hinc non ſinent? D. dixi ſatis.
Et ille ubi ſervus cum hero huc advenerit,
Qui herum arceſſivit, itote extemplo domum:
Curate hæc ſultis magna diligentia.
La. Eheu! hercle, næ iſtic ſana mutantur cito;
Iam hoc Herculi'ſt, modo Veneris fanum quod fuit:
Ita duo deſtituit ſigna hic cum clavis ſenex.
Non hercle quo hinc nunc gentium aufugiam ſcio,
Ita nunc mihi utrunque ſævit, & terra, & mare.
Palæſtra! Lo. quid vis? La. apage! controverſia eſt.
Hæc quidem Palæſtra, quæ reſpondit, non mea eſt.
Heus Ampeliſca! Lo. cave ſis infortunio,
Vt poteſt. La. ignavi homines ſatis recte monent.
Sed vobis dico, heus vos, num moleſtia eſt,
Me adire ad illas propius? Lo. nihil nobis quidem.
La. Nunquid moleſtum mihi erit? Lo. nihil, ſi caveris.
La. Quid eſt, quod caveam? Lo. hem! à craſſo infortunio.

La. Quæ-

A. Quæſo hercle, abire ut liceat. Lo. abeas, ſi
velis.
A. Bene hercle factum. habeo vobis gratiam.
O. Non. accedam potius. illic aſta tu illico.
A. Edepol proveni nequiter multis modis.
ertum'ſt haſce hodie uſque obſidione vincere.

ACTVS III. SCENA VI.

PLEVSIDIPPVS *adoleſcens*, TRACHALIO *ſervus*, LABRAX *leno*, LORARII, CHARMIDES.

MEamne ille amicam leno vi ac violentia
De ara deripere Veneris voluit? T. admodum.
Quin occidiſti extemplo? T. gladius non erat.
Caperes aut fuſtem, aut lapidem. T. quid ego,
quaſi canem,
ominem inſectarer lapidibus nequiſſimum?
A. Non pol ego perii. Pleuſidippus eccum adeſt.
onverret jam hic me totum cum pulviſculo.
Etiamne in ara tunc ſedebant mulieres,
um ad me profectus ires? T. ibidem nunc ſedent.
Quis illas nunc illic ſervat? T. neſcio quis ſe-
nex;
icinus Veneris. is dedit operam optimam.
nunc cum ſervis ſervat: ego mandaveram.
. Duc me ad lenonem recta. ubi illic eſt homo?
A. Salve. P. nihil ſalutem moror: opta ocius,
api te obtorto collo mavis, an trahi.
trumvis opta, dum licet. LA. neutrum volo
. Abi ſane ad littus curriculo, Trachalio:
ube illos in urbem ire obviam à portu mihi,
uos mecum duxi, huncqui ad carnificem traderent:
oſt huc redito, atque agitato hic cuſtodiam:
go hunc ſceleſtum in jus rapiam exulem.
ge, ambula in jus. LA. quid ego deliqui? P. rogas?
uin arrhabonem à me accepiſti ob mulierem,
t eam hinc avexti. LA. non avexi. P. cur negas? ô!
A. Quia pol provexi, avehere non quivi miſer:
quidem tibi me dixeram præſto fore
pud Veneris fanum. quid muto? ſumne ibi?
. In jure cauſſam dicito, hic verbum ſatis eſt.
equere. LA. obſecro te, ſubveni, mi Charmides,
apior obtorto collo. C. quis me nominat?

LA. Viden' me, ut rapior? C. video, atque inſpecto lubens. (rapit?
LA. Non ſubvenire mihi audes? C. quis homo te
LA. Adoleſcens Pleuſidippus. C. ut nactus, habe
Bono animo; melius eſt te in nervum correpere.
Tibi obtigit, quod plurimi exoptant ſibi.
LA. Quid id eſt? C. ut id, quod quærant, inveniant ſibi. (es:
LA. Sequere obſecro me. C. pariter ſuades qualis
Tu in nervum rapere; eo me obſecras, ut te ſequar?
Etiam me tentas? LA. perii! P. verum ſit velim.
Tu mea palæſtra, & Ampeliſca, ibidem illico
Manete, dum huc ego redeo. LO. equidem ſuadeo
Vt ad nos abeant potius, dum recipis. P. placet;
Benefacitis. LA. fures mihi eſtis. LO. quid? fures? P. rape.
LA. Ora, obſecro, palæſtra. P. ſequere carnifex.
LA. Hoſpes. C. non ſum hoſpes, repudio hoſpitium tuum.
LA. Siccine me ſpernis? C. ſic ago, ſic mel bibo.
LA. Dii te infelicent. C. iſti capiti dicito.
Credo alium in aliam belluam hominem vortier.
Illic in columbum, credo, leno vortitur.
Nam in columbari collum haud multo poſt erit;
In nervom mille hodie nidamenta congeret.
Veruntamen ibo ei advocatus ut ſiem,
Si qui mea opera citius addici poteſt.

ACTVS IV. SCENA I.

DÆMONES *ſenex.*

BEnefactum & volupe eſt hodie me his mulierculis
Tetuliſſe auxilium. jam clientas repperi,
Atque ambas forma ſcitula, atque ætatula.
Sed uxor ſceleſta me omnibus ſervat modis,
Ne qui ſignificem quippiam mulierculis.
Sed Gripus ſervus noſter quid rerum gerat,
Miror, de nocte qui abiit piſcatum ad mare;
Pol magis ſapiſſet, ſi dormiſſet domi.
Nam nunc & operam ludos facit, & retia.
Vt tempeſtas eſt nunc, atque ut noctu fuit.
In digitis hodie percoquam quod ceperit;
Ita fluctuare video vehementer mare.

Sed

Sed ad prandium uxor me vocat. redeo domum.
Iam meas oppilabit aures ſua vaniloquentia.

ACTVS IV. SCENA II.

GRIPVS *piſcator.*

Neptuno has ago meo patrono gratias,
Qui ſalſis locis incolit piſculentis,
Cum me ex ſuis pulcre ornatum expedivit
Templis reducem, plurima præda onuſtum,
Salute horiæ, quæ in mari fluctuoſo
Piſcatu novo me uberi compotivit.
Miroque modo atque incredibili hic piſcatus mihi
Lepide evenit, neque piſcium ullam unciam hodie
Pondo cepi, niſi hoc quod fero in rete.
Nam ut de nocte multa impigre exſurrexi,
Lucrum præpoſivi ſopori, & quieti.
Tempeſtate ſæva experiri expetivi
Paupertatem heri: qui ex mea ſententia
Tolerarem, opera haud fui parcus mea. Nimis homo
Nihili eſt qui piger eſt: nimiſque id genus odi ego male.
Vigilare decet hominem, qui vult ſua tempori conficere officia.
Non enim illum expectare oportet, dum herus ſe ad ſuum ſuſcitet officium:
Nam qui dormiunt libenter, ſine lucro & cum malo quieſcunt.
Nam ego nunc mihi, qui impiger fui, repperi, ut piger, ſi velim, ſiem.
Hoc ego in mari quidquid ineſt reperi. quicquid ineſt, grave quidem eſt. aurum
Hic ego ineſſe reor, nec mihi conſcius eſt ullus homo. nunc hæc tibi
Occaſio, Gripe, obtigit, ut liberet extemplo prætor te.
Nunc ſic faciam, ſic conſilium eſt: ad herum veniam docte atque aſtute,
Pauxillatim pollicitabor pro capite argentum, ut ſim liber.
Iam ubi liber ero, igitur demum inſtruam agrum, ædes, mancipia:
Navibus magnis mercaturam faciam, apud reges rex perhibebor.
Poſt animi cauſſa mihi navem faciam, atque imitabor Stratonicum:

Oppida

Oppida circumvectabor: ubi nobilitas mea erit clara,
Oppidum magnum communibo, ei ego urbi Gripo indam nomen,
Monimentum meæ famæ, & factis: ibique regnum magnum inſtituam,
Magnas res hic agito in mente inſtruere: nunc hunc vidulum condam.
Sed hic rex cum aceto pranſurus eſt, & ſale, ſine bono pulmento.

ACTVS IV. SCENA III.

Trachalio *ſervus*, Gripvs *piſcator.*

Heus mane. G. quid maneam? T. dum hanc tibi, quam trahis, rudentem complico.
G. Mitte modo. T. at pol ego te adjuvabo. nam bonis quod
Bene fit, haud perit. G. turbida tempeſtas heri fuit;
Nihil habeo, adoleſcens, piſcium, ne tu mihi eſſe poſtules,
Non vides, me referre uvidum rete, ſine ſquamoſo pecu.
T. Non edepol piſcis expeto, tui ſermonis ſum indigens.
G. Enicas jam me odio quiſquis es. T. non ſinam ego abire hinc te. mane.
Caveſis malo. G. quid tu, malum, nam me retrahis? T. audi.
G. Non audio. T. at pol quin audies. G. quin poſt loquere quidvis.
T. Eho! modo eſt operæ pretium, quod tibi ego narrare volo.
G. Eloquere; quid id eſt? T. vide num quiſpiam conſequitur prope nos.
G. Ecquid eſt, quod mea referat? T. ſcilicet! ſed boni conſilii
Ecquid in te mihi eſt? G. quid negotii eſt? modo dic. T. dicam.
Tace, ſi fidem modo das mihi, te non fore infidum.
G. Do fidem: tibi fidus ero quiſquis es. T. audi: furtum ego vidi
Qui faciebat; noveram dominum, id cui fiebat; poſt ad

Fu-

Furem egomet devenio, feroque ei conditionem, hoc pacto:
(vis
Ego iſtuc furtum ſcio, cui factum eſt: nunc mihi ſi
Dare dimidium, indicium domino non faciam: is mihi nihil
(midium
Etiam reſpondit. quid inde æquum eſt dari mihi? di-
Volo ut dicas. G. imo hercle etiam amplius: nam niſi dat, domino dicundum
Cenſeo. T. tuo conſilio faciam: nunc advorte animum:
Namque hoc attinet omne ad te. G. quid eſt factum? T. vidulum
Iſtum cujus ille eſt, novi ego hominem jampridem. G. quid eſt?
T. Et quo pacto periit. G. at ego quo pacto inventu'ſt, ſcio.
(mea.
Nihilo pol pluris tua hoc, quam quanti illud refert
Ego illum novi, cujus nunc eſt: tu illum, cujus antehac fuit.
Hunc homo feret à me nemo, ne tute ſperes potius. T. non ferat,
Si dominus veniat? G. dominus huic nemo. ne fruſtra ſies,
Niſi ego, nemo natu'ſt, hunc qui cepi in venatu meo.
T. Itane vero? G. ecquem eſſe dices in mari piſcem meum?
(meis,
Quos cum capio, ſiquidem cepi, mei ſunt, habeo pro
Nec manu aſſeruntur, neque illinc partem quiſquam poſtulat.
In foro palam omnes vendo, pro meis venalibus.
Mare quidem commune certo'ſt omnibus. T. aſſentio;
Qui minus hunc communem quæſo mihi eſſe oportet vidulum?
In mari inventu'ſt; commune eſt. G. næ impudenter impudens!
Nam ſi iſtuc jus ſit quod memoras, piſcatores perierint.
(ſient.
Quippe cum extemplo in macellum piſces prolati
Nemo emat, ſuam quiſque partem piſcium poſcat ſibi.
(dens?
Dicat in mari communi captos. T. quid ais impu-
Auſus etiam comparare vidulum cum piſcibus?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eadem tandem res videtur? G. in manu non eſt
mea : (traho.
Vbi demiſi retem, atque hamum, quicquid hæſit, ex-
Meum quod rete atque hami nacti ſunt, meum po-
tiſſimum'ſt.
T. Ibo hercle haud eſt, ſi quidem quod vas exce-
piſti. G. philoſophe!
T. Sed tu an unquam piſcatorem vidiſti, venefice,
Vidulum piſcem cepiſſe? aut protuliſſe ullum in fo-
rum
Non enim tu hic quidem occupabis omnis quæſtus,
quos voles. (las:
Et venatorem, & piſcatorem te eſſe, impure, poſtu-
Vel te mihi monſtrare oportet, piſcis qui ſit vidulus,
Vel quod in mari non natum eſt, neque habet ſqua-
mas, ne feras.
G. Quid tu? nunquam audiviſti eſſe antehac vidulum
piſcem? T. ſcelus, (tor, ſcio.
Nullus eſt. G. immo eſt profecto, ego, qui ſum piſca-
Vero raro capitur: nullus minus ſæpe ad terram ve-
nit. (fer?
T. Nil agis: dare verba ſperas mihi te poſſe, furci-
Quo colore eſt? G. hoc colore capiuntur pauxilluli.
Sunt alii puniceo corio, magni item atque atri.
T. ſcio.
Tu hercle opinor in vidulum te piſcem convertes,
niſi caves:
Fiet tibi puniceum corium, poſtea atrum denuo.
G. Quod ſcelus hodie hoc inveni? T. verba faci-
mus, it dies:
Vide ſis; cujus arbitratu nos facere vis? G. viduli
Arbitratu. T. ita enimvero ſtultus es. G. ſalve,
Thales.
T. Tu iſtunc hodie non feres, niſi das ſequeſtrum,
aut arbitrum,
Cujus hæc res arbitratu fiat. G. quæſo ſanus es?
T. Elleboroſus ſum. G. at ego cerritus: hunc non
amittam tamen.
T. Verbum adde etiam unum, jam in cerebro cola-
phos abſtrudam tuo.
G. Ego jam hic te, itidem quaſi penicillus novus
exurgeri ſolet,
Ni hunc amittis, exurgebo, quicquid humoris tibi'ſt.
Tange,

ange, affligam ad terram te itidem, ut piſcem ſoleo polypum.
is pugnare? T. quid opu'ſt? quin tu potius prædam divide.
(les.
. Hinc tu niſi malum fruniſci nihil potes: ne poſtubeo ego hinc. T. at ego hinc offlectam navem, ne quo abeas: mane.
. Si tu proreta iſti navi es, ego gubernator ero.
itte rudentem, ſceleſte. T. mittam. omitte vidulum.
(natior.
. Nunquam hercle hinc hodie ramenta fies fortu-
. Non probare pernegando mihi potes, niſi pars datur,
ut ad arbitrum reditur, aut ſequeſtro ponitur.
. Quemne ego excepi in mari? T. at ego inſpectavi è littore.
. Mea opera, labore, & reti, & horia? T. num qui minus,
(procul,
veniat nunc dominus cujus eſt, ego qui inſpectavi
e hunc habere, fur ſum, quam tu? G. nihilo. T. mane, maſtigia.
uo argumento ſocius non ſum, & fur ſum, fac dum ex te ſciam.
Neſcio, neque ego iſtas veſtras leges urbanas ſcio,
iſi quia hunc meum eſſe dico. T. & ego item eſſe ajo meum.
. Mane jam, reperi rem, quo pacto nec fur nec ſocius fies.
. Quo pacto? G. ſine me hinc abire, tu abi tacitus tuam viam,
ec tu me cuiquam indicaſſis, neque ego tibi quicquam dabo.
u taceto, ego muſſitabo. hoc optimum atque æquiſſimum eſt.
(fero
Ecquid conditionis audes ferre? G. jamdudum
abeas, rudentem amittas, mihi moleſtus ne ſies.
Manedum, refero conditionem. G. te obſecro hercle. aufer te modo.
Ecquem in his locis noviſti? G. oportet vicinos meos.
Vbi tu hic habitas? G. porro illic longe uſque in campis ultimis.
Vin' qui in hac villa habitat, ejus arbitratu fieri?

G. Pau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

G. Pauliſper remitte reſtem, dum concedo & con
ſulo. (eſt mea
T. Fiat. G. euge! ſalva res eſt: præda hæc perpetu
Ad meum herum arbitrum vocat me hic intra præ
ſepis meas. (lum
Nunquam hercle hodie abjudicabit ab ſuo triobo
Næ iſte haud ſcit, quam conditionem retulerit. ib
ad arbitrum.
T. Quid igitur? G. quanquam iſtuc eſſe jus meum
certo ſcio, (placet
Fiat iſtuc potius, quam nunc pugnem tecum. T. nun
G. Quanquam ad ignotum arbitrum me appellis,
adhibebit fidem,
Etſi ignotu'ſt: ſi non, notus ignotiſſimu'ſt.

ACTVS IV. SCENA IV.

DÆMONES *ſenex*, PALÆSTRA, AM
PELISCA, MVLIERES, TRA-
CHALIO, GRIPVS.

SErio, edepol, quanquam volo vobis quæ voltis
mulieres, (bus
Metuo propter vos, ne uxor mea me extrudat æd
Quæ me pellices adduxiſſe dicet ante oculos ſuos.
Vos confugite in aram potius, quam ego. M. miſ
ræ perimus. (for
D. Ego vos ſalvas ſiſtam; ne timete. ſed quid vo
Proſequimini? quoniam ego aſſum, faciet nemo in
juriam. (præſide
Ite, inquam, domum ambo nunc jam ex præſidio
G. O here, ſalve. D. ſalve, Gripe quid fit? T. tuuſ
hic ſervus eſt?
G. Haud pudet. T. nihil ago tecum. G. ergo a
hinc ſis. T. quæſo reſponde, ſenex.
Tuus hic ſervus eſt? D. meus eſt. T. hem! iſtuc opt
me, quando tuus eſt.
Iterum te ſaluto. D. & ego te. tune es qui hau
multo prius
Abiſti hunc herum arceſſitum? T. ego is ſum
D. quid nunc vis tibi?
T. Nempe hic tuus eſt? D. meus eſt. T. iſtuc opt
me, quando tuu'ſt.
D. Quid negoti'ſt? T. vir ſceleſtus illic eſt. D. qu
fecit tibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ir ſceleſtus ? T. homini ego iſti talos ſuffringi
volo.
Quid eſt ? qua de re litigatis nunc inter vos ?
T. eloquar.
Immo ego eloquar. T. ego, opinor, qui rem
faceſſo. G. ſiquidem
pudicus, hinc faceſſas. D. Gripe, animum ad-
vorte ac tace.
Vtin' iſtic prius dicat? D. Audi, loquere tu.
G. alienon' prius,
uam tuo dabis orationem ? T. ut nequitur com-
primi !
(ris è
ut occœpi dicere, illum quem tu dudum Vene-
no lenonem extruſiſti, hic ejus eccillum vidulum.
Non habeo. T. negas quod oculis video? G. at
ne videas velim.
beo, non habeo; quid tu me curas, quid rerum
geram ?
(ria.
Quomodo habeas, illud refert, jurene anne inju-
Ni iſtum cepi, nulla cauſſa eſt, quin me condo-
nes cruci :
(meum ?
n mari reti apprehendi, qui tuum potius eſt, quam
Verba dat, hoc modo res geſta eſt, ut ego dico.
G. quid tu ais ?
Quoad primarius vir dicat, comprime hunc ſis,
ſi tuus eſt.
Quid? tu idem mihi vis fieri, quod herus con-
ſuevit tibi ?
(let.
lle te comprimere ſolitus, hic noſter nos non ſo-
Verbo illo modo ille vicit. quid nunc tu vis? dic
mihi.
Equidem neque ego partem poſco mihi iſtinc
de iſtoc vidulo,
que meum hodie eſſe unquam dixi : ſed iſtic in-
eſt ciſtellula
jus mulieris, quam dudum dixi fuiſſe liberam.
Nempe tu hanc dicis, quam eſſe ajebas dudum
popularem meam ?
(pundia,
Admodum; & ea, quæ olim parva geſtavit cre-
ic in iſtâ ciſtula inſunt, quæ iſthic ineſt in vidulo :
c neque iſti uſus eſt, & illi miſeræ ſuppetias feret,
d dederit, qui ſuos parentes quærat. D. faciam,
ut det. tace.

G. Nihil ego hercle ſum iſti daturus. T. nihil peto niſi ciſtulam,
Et crepundia. G. quid ſi ea ſunt aurea? T. quid iſtic tua?
Aurum auro expendetur, argentum argento exæ- (quabitur.
G. Fac ſis aurum ut videam, poſt ego faciam ut videas ciſtulam.
D. Cave malo, ac tace tu. tu perge, ut occœpiſti dicere. (lieris:
T. Vnum te obſecro: ut te hujus commiſereſcat mu-
Siquidem hic lenonis ejus eſt vidulus, quem ſuſpicor.
Hic niſi de opinione, certum nihil dico tibi.
G. Viden', ſceleſtus ut aucupatur? T. ſine me, ut occœpi, loqui.
Si ſceleſti illius eſt hic cujus dico vidulus,
Hæ poterunt noviſſe; oſtendere his jube. G. ain' oſtendere? (lus.
D. Haud iniquum dicit, Gripe, ut oſtendatur vidu-
G. Immo hercle inſignite inique. D. quidum? G. quia ſi oſtendero,
Continuo hunc noviſſe dicent ſcilicet. T. ſcelerum caput,
Vt tute es, item omnis cenſes eſſe? perjurii caput
G. Omnia iſthæc ego facile patior, dum hic hinc a me ſentiat. (nium.
T. Atqui nunc abs te ſtat, verum hinc ibit teſtimo-
D. Gripe, advorte animum: tu paucis expedi, quid poſtulas. (nuo
T. Dixi equidem: ſed ſi parum intellexti, dicam de-
Haſce ambas, ut dudum dixi, ita eſſe oportet liberas
Hæc Athenis parva fuit virgo ſurrepta. G. dic mihi
Quid iſta ad vidulum pertinent, ſervæ ſint iſtæ an liberæ? (dies
T. Omnia iterum vis memorari, ſcelus, ut defia-
D. Abſtine maledictis, & mihi, quod rogavi, dilue
T. Ciſtellam iſtic ineſſe oportet caudeam in iſto vidulo,
Vbi ſunt ſigna, qui parentes noſcere hæc poſſit ſuos
Quibus cum parva Athenis periit, ſicuti dixi prius
G. Iuppiter te diique perdant! quid ais, vir venefice?
Quid? iſtæ mutæ ſunt, quæ pro ſe fabulari non queant?

T. E

'. Eo tacent, quia tacita bona'ſt mulier ſemper, quam loquens. (hi es.

.Tum pol tu pro oratione, nec vir, nec mulier mi-

. Quidum? G. quia enim neque loquens es, neque tacens unquam bonus.

uæſo an unquam hodie licebit mihi loqui? D. ſi præter hac (caput.

num verbum faxis hodie, ego tibi comminuam

.Vt id occœpi dicere, ſenex, eam te quæſo ciſtulam

t jubeas hunc reddere illis: ob eam ſi quid poſtulat

bi mercedis, dabitur: aliud quicquid ibi eſt, habeat ſibi.

. Nunc demum iſtuc dicis, quoniam jus meum eſſe intelligis:

udum dimidiam petebas partem. T. immo etiam nunc peto. (tamen.

. Vidi petere milvium, etiam cum nihil auferret

. Non ego te comprimere poſſum ſine malo? G. ſi iſtic tacet, (qui.

go tacebo: ſi iſte loquitur, ſine me pro re mea lo-

Cedo modo mihi iſtum vidulum, Gripe. G. concredam tibi.

t ſi iſtorum nihil ſit, ut mihi reddas. D. reddetur. G. tene.

Audi nunc jam, Palæſtra, atque Ampeliſca, hoc quod loquor:

tne hic vidulus, ubi ciſtellam tuam ineſſe ajebas? P. is eſt.

. Perii hercle ego miſer, ut priuſquam plane aſpexit, illico

m eſſe dixit! P. faciam ego hanc rem ex proclivi planam tibi: (lo.

ſtellam iſtic ineſſe oportet caudeam in iſto vidu-

ego dicam, quicquid inerit nominatim; tu mihi

llus oſtenderis. ſi falſa dicam, fruſtra dixero.

s tamen iſtæc quicquid iſtic inerit, vobis habebitis.

d ſi erunt vera, tum obſecro te, ut mea mihi reddantur. D. placet,

s merum oras, meo quidem animo. G. at meo hercle injuriam meram.

uid ſi iſta aut ſuperſtitioſa, aut ariola? atque omnia

uicquid inſit, vera dicet, anne habebit ariola?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

D. Non refert, niſi vera dicet, nequicquam ariolabitur.

P. Solve vidulum ergo, ut quid ſit verum, quamprimum ſciam.

G. Bene: hoc habet. ſolutu'ſt: ah perii! video ciſtellam. D. hæccine eſt?

P. Iſthæc eſt. ô mei parentes, hic vos concluſos gero, (di.

Huc opeſque ſpeſque veſtrum cognoſcendum condi-

G. Tunc tibi hercle deos iratos eſſe oportet, quisquis es, (geris.

Quæ parentes tam in anguſtum tuos locum compe-

D. Gripe, accede huc: tua res agitur. tu puella, iſtinc procul

Dicito quid inſit, & qua facie; memorato omnia.

Si hercle tantillum peccaſſis, quod poſterius poſtules

Te ad verum converti, nugas, mulier, magnas egeris.

G. Ius bonum oras. T. edepol haud te orat, nam tu injurius.

D. Loquere nunc jam, puella. Gripe, animum advorte, ac tace.

P. Sunt crepundia. D. ecca video. G. perii in primo prælio. (ordine,

Mane, ne oſtenderis. D. qua facie ſunt? reſponde ex

P. Enſiculu'ſt aureolus primum litteratus. D. dice dum. (tris.

In eo enſiculo litterarum quid eſt? P. mei nomen pa-

Poſt altrinſecus eſt ſecuricula ancipes, item aurea

Litterata, ibi matris nomen in ſecuricula'ſt. D. mane.

Dic in enſiculo quod nomen eſt paternum? P. Dæmones.

D. Dii immortales! ubi loci ſunt ſpes meæ? G. immo edepol meæ.

D. Perge, obſecro, continuo. G. placide, aut ite in malam crucem.

D. Loquere matris nomen hic in ſecuricula quid ſiet.

P. Dædalis. D. dii me ſervatum cupiunt. G. at me, perditum.

D. Filiam meam eſſe hanc oportet, Gripe. G. ſit per me quidem.

Quin te dii omnes perdant, qui me hodie oculis vidiſti tuis:

Meque adeo ſceleſtum, qui non circumſpexi centies

Prius,

rius, me ne quis inſpectaret, quam rete extraxi
ex aqua.
Poſt eſt ſicilicula argenteola, & duæ connexæ
maniculæ, &
cula. G. quin tu i dierecta, cum ſucula, & cum
porculis. (die.
Et bulla aurea eſt, pater quam dedit mihi natali
Ea eſt profecto: contineri, quin complectar,
non queo.
ia mea ſalve: ego is ſum, qui te produxi, pater:
;o ſum Dæmones, & mater tua ecca hic intus
Dædalis.
Salve, mi pater inſperate. D. ſalve: ut te am-
plector libens! (tigit.
Volupe'ſt, cum iſtuc ex pietate veſtra vobis con-
Capedum, hunc, ſi potes, fer intro vidulum, age
Trachalio. (tibi,
Ecce Gripi ſcelera: cum iſtæc res male evenit
ipe, gratulor. D. age eamus, mea gnata, ad ma-
trem tuam,
uæ ex te poterit argumentis hanc rem magis ex-
quirere, (tua.
uæ te magis tractavit, magiſque ſigna pernovit
Eamus intro omnes, quando omnes operam pro-
miſcuam damus.
Sequere me, Ampeliſca. A. cum te dii amant,
voluptati eſt mihi.
Sumne ego ſceleſtus? qui illunc hodie excepi
vidulum, (co.
ut cum excepi, qui non alicubi in ſolo abſtruſi lo-
redebam edepol turbulentam prædam eventuram
mihi,
uia illa mihi turbulenta tempeſtate evenerat:
redo edepol ego illic ineſſe auri & argenti lar-
giter.
uid melius eſt, quam ut hinc intro abeam, & me
ſuſpendam clanculum? (nia.
ltem tantiſper dum abſcedat hæc à me ægrimo-

ACTVS IV. SCENA V.

DÆMONES *ſenex.*

Roh dii immortales! quis me eſt fortunatior,
Qui ex improviſo filiam inveni meam,

Satin' ſi cui homini Dei eſſe benefactum volunt,
Aliquo illud pacto obtingit optatum piis?
Ego hodie qui neque ſperavi neque credidi,
Is improviſo filiam inveni tamen:
Et eam de genere ſummo adoleſcenti dabo
Ingenuo, Athenienſi, & cognato meo.
Ego eum adeo arceſſi huc ad me quamprimum volo:
Iuſſique exire huc ejus ſervum, ut ad forum
Iret: nondum egreſſum eſſe eum, id miror tamen.
Accedam, opinor, ad fores. quid conſpicor?
Vxor complexa collo retinet filiam:
Nimis pæne inepta atque otioſa ejus amatio eſt.

ACTVS IV. SCENA VI.

DÆMONES, TRACHALIO *ſervus.*

ALiquando oſculandi melius eſt, uxor, pauſam fieri.
Atque adorna ut rem divinam faciam, cum intro advenero, (liam.
Laribus familiaribus, cum auxerunt noſtram fami-
Sunt domi agni, & porci ſacres. ſed quid iſtum remoramini, (foras.
Mulieres, Trachalionem? atque optime eccum exit
T. Vbi ubi erit, tamen inveſtigabo, & mecum ad te adducam ſimul (filia:
Pleuſidippum. D. eloquere ut hæc res obtigit de
Eum rogato, ut relinquat alias res, & huc veniat. T. licet.
D. Dicito daturum meam illi filiam uxorem. T. licet.
D. Et patrem ejus me noviſſe, & mihi eſſe cognatum. T. licet.
D. Sed propera. T. licet. D. jam hic fac ſit cœna ut curetur. T. licet.
D. Omnian' licet? T. licet. ſed ſcin' quid eſt quod te volo? (D. licet.
Quod promiſiſti, ut memineris, hodie ut liber ſim.
T. Fac ut exores Pleuſidippum, ut me emittat manu. D. licet.
T. Et tua filia facito oret: facile exorabit. D. licet.
T. Atque ut mihi Ampeliſca nubat, ubi ego ſim liber. D. licet.
T. Atque ut gratum mihi beneficium factis experiar. D. licet.

T. O-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

T. Omnian' licet? D. licet. tibi rurſum refero gratiam.
Sed propera ire in urbem actutum, & recipe te huc rurſum. T. licet.
Iam hic ero, tu interibi adorna cæterum, quod opus eſt. D. licet.
T. Hercules iſtum infelicitet cum ſua licentia.
Ita meas replevit aures. quicquid memorabam, licet.

ACTVS IV. SCENA VII.

GRIPVS *piſcator*, DÆMONES *ſenex*.

QVam mox licet te compellare, Dæmones?
D. Quid eſt negocii, Gripe? G. de illo vidulo
Si ſapias, ſapias: Habeas quod dii boni danunt.
D. Æquum videtur tibi, ut ego, alienum quod eſt,
Meum eſſe dicam? G. quodne ego inveni in mari?
D. Tanto melius illi obtigit, qui perdidit;
Tuum eſſe nihilo magis oportet. vidulum.
G. Iſto tu pauper es, cum nimis ſancte pius.
D. O Gripe Gripe! in ætate hominum plurimæ
Fiunt tranſennæ, ubi decipiuntur dolis.
Atque edepol in eas plerumque eſca imponitur:
Quam ſi quis avidus poſcit eſcam avariter,
Decipitur in tranſenna avaritia ſua.
Ille qui conſulte, docte, atque aſtute cavet,
Diutine ei uti bene licet partum bene.
Mihi iſtæc videtur præda prædatum irier,
Et cum majore dote abeat quam advenerit.
Egone, ut quod ad me allatum eſſe alienum ſciam,
Celem? minime iſtæc faciet voſter Dæmones.
Semper cavere hoc ſapientes æquiſſimum eſt,
Ne conſcii ſint ipſi maleficiis ſuis.
Ergo mihi cum luſi, nihil moror ullum lucrum.
G. Spectavi ego pridem comicos ad iſtum modum
Sapienter dicta dicere, atque iis plaudier,
Cum illos ſapientis mores monſtrabant populo.
Sed cum inde ſuam quiſque ibant divorſi domum,
Nullus erat illo pacto, ut illi juſſerant.
D. Abi intro, ne moleſtus, linguæ tempera;
Ergo daturus tibi nihil ſum, ne tu fruſtra ſis.
G. At ego deos quæſo, ut quicquid in illo vidulo'ſt,
Si aurum, ſi argentum eſt, omne id ut fiat cinis.
D. Illuc eſt quod nos nequam ſervis utimur.

Nam illic cum ſervo ſi quo congreſſus foret,
Et ipſum ſeſe, & illum furti aſtringeret.
Dum prædam habere ſe cenſeret, interim
Præda ipſus eſſet, præda prædam duceret.
Nunc hinc intro ibo, & ſacrificabo, poſt ibi
Iubebo nobis cœnam continuo coqui.

ACTUS IV. SCENA VIII.

Pleusidippus *adoleſcens*, Trachalio *ſervus*.

ITera dum mihi iſtæc omnia: itera, mi anime, mi Trachalio,
Mi liberte, mi patrone, immo potius, mi pater.
Repperit patrem Palæſtra ſuum, atque matrem? T. repperit.
P. Et popularis eſt? T. opinor. P. & nuptura eſt mihi? T. ſuſpicor.
P. Cenſen' hodie deſpondebit eam mihi, quæſo? T. cenſeo. (T. cenſeo.
P. Quid? patri etiam gratulabor cum illam invenit?
P. Quid? matri ejus? T. cenſeo. P. quid ergo cenſes? T. quod rogas
Cenſeo. P. dic ergo quanti cenſes? T. egone? cenſeo.
P. At ſume quidem, ne cenſionem ſemper facias. T. cenſeo.
P. Quid ſi curram? T. cenſeo. P. an ſic potius placide? T. cenſeo.
P. Etiamne eam adveniens ſalutem? T. cenſeo. P. etiamne ejus patrem?
T. Cenſeo. P. poſt ejus matrem? T. cenſeo. P. quid poſtea? (cenſeo.
Etiamne adveniens complectar ejus patrem? T. non
P. Quid matrem? T. non cenſeo. P. quid eampſe illam? T. non cenſeo.
P. Perii! delectum dimiſit, nunc non cenſet cum volo.
T. Sanus non es, ſequere. P. duc me, mi patrone, quo libet.

ACTUS V. SCENA I.

Labrax.

QVis me eſt mortalium miſerior, qui vivat alter hodie? (pus.
Quem ad recuperatores modo damnavit Pleuſidip-

Ab-

Abjudicata à me modo eſt Palæſtra: perditus ſum.
Nam lenones ex gaudio credo eſſe procreatos,
Ita omnes mortales, ſi quid eſt mali lenoni, gaudent.
Nunc alteram illam, quæ mea eſt, viſam huc in Veneris fanum, (rum.
Saltē ut eam abducam, de bonis quod reſtat reliquia-

ACTVS V. SCENA II.

GRIPVS *piſcator*, LABRAX *leno*.

NVnquam edepol hodie ad vesperam Gripum inſpicietis vivum,
Niſi vidulus mihi redditur. L. perii cum mentionem
Fieri audio uſquam viduli, quaſi palo pectus tundar.
G. Iſtic ſceleſtus liber eſt: ego qui in mari prehendi
Rete, atque excepi vidulum, dare ei negatis quicquam.
L. Pro dii immortales! ſuo mihi hic ſermone arrexit auris. (quaque.
G. Cubitum hercle longis literis ſignabo jam uſque-
Si quis perdiderit vidulum cum auro atque argento multo, (ris.
Ad Gripum ut veniat. non feretis iſtum, ut poſtula-
L. Meum hercle illic homo vidulum ſcit, qui habet, ut ego opinor.
Adeundus mihi illic eſt homo. dii quæſo ſubvenite.
G. Quid me intro revocas? hoc volo ante oſtium extergere. (eſt.
Nam hoc quidem pol è rubigine, non è ferro factum
Ita quanto magis extergeo, rutilum atque tenuius fit.
Namque quidem hoc Vere natum eſt veru, ita in manibus conſeneſcit.
L. Adoleſcens, ſalve. G. dii te ament, cum irraſo capite. L. quid fit?
G. Verum extergetur. L. ut vales? G. quid tu? num medicus quæſo es?
L. Immo edepol una littera plus ſum, quam medicus. G. tum tu (ma.
Mendicus es? L. tetigiſti acu. G. videtur digna for-
Sed quid tibi eſt? L. hac proxima nocte in mari elavi. nam (omne.
Confracta eſt navis, perdidi quicquid erat miſer ibi
G. Quid perdidiſti? L. vidulum cum auro, atque argento multo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

G. Ecquid meminiſti in vidulo qui periit, quid inſuerit ibi?
L. Quid refert? qui periit. G. nihil tamen: ſi non hoc, aliud fabulemur. (ſigna.
Quid ſi ego ſciam qui evenerit? volo ex te ſcire
L. Numi octingenti aurei in marſupio inſuerunt.
Præterea centum minæ Philippeæ in paſceolo ſeorſus. (piſcar.
G. Magna hercle præda'ſt; largiter mercedis indi-
Dii me hominesque reſpiciunt, bene ego hinc prædatus ibo.
Profecto hujus eſt vidulus. perge alia tu expedire.
L. Talentum argenti commodum magnum inerat in crumena, (que.
Præterea ſinus, epichyſis, cantharus, gaulus, cyathus-
G. Papæ! divitias tu quidem habuiſti luculentas.
L. Miſerum iſtuc verbum, & peſſimum eſt, habuiſſe, & nihil habere. (que?
G. Quid dare velis, qui iſtæc tibi inveſtiget, indicet-
Eloquere propere, celeriter. L. nummos trecentos. G. tricas.
L. Quadringentos. G. tramas putridas. L. quingentos. G. caſſam glandem.
L. Sexcentos. G. curculiunculos minutos fabulare.
L. Dabo ſeptingentos. G. os calet tibi: nunc id frigefactas.
L. Mille dabo numos. G. ſomnias. L. nihil addo. abi. G. igitur audi,
Si hercle abiero hinc, hic non ero. L. vin' centum & mille? G. dormis.
L. Eloquere hercle, quantum poſtules. G. quo nihil invitus addas, (ſe.
Talentum magnum; non poteſt triobulum hinc abeſ-
Proin tu vel ajas, vel neges. L. quin iſtuc neceſſum eſſe video:
Dabitur talentum. G. accedendum huc. Venus hæc volo arroget te.
L. Quod tibi libet, id mihi impera. G. tange aram hanc Veneris. L. tango.
G. Per Venerem hanc jurandum eſt tibi. L. quid jurem? G. quod jubebo.
L. Præi verbis quidvis. id quod domi eſt, nunquam ulli ſupplicabo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

. Tene aram hanc. L. teneo. G. dejura te mihi
argentum daturum,
odem illo die, viduli ubi ſis potitus. L. fiat.
. L. Venus Cyrenenſis, teſtem te teſtor mihi:
vidulum illum, quem ego in navi perdidi,
um auro atque argento ſalvum inveſtigavero,
que in poteſtatem meam pervenerit:
. Tum ego huic Gripo dico, inquito, & me tangito.
. Tum ego huic Gripo dico, Venus, ut tu exaudias.
. L. Talentum argenti magnum continuo dabo.
. Et ſi fraudaſſis, dicito, uti in quæſtu tuo
enus eradicet caput atque ætatem tuam.
ecum hoc habeto tamen, ubi juraveris.
. Et illum ego adverſum ſi quid peccaſſo, Venus,
eneror te, ut omnes miſeri lenones ſient.
. Tamen fiet, etſi tu fidem ſervaveris.
u hic operire: jam ego faxo exibit ſenex;
um tu continuo vidulum repoſcito.
. Si maxime mihi illum reddiderit vidulum,
on illi ego hodie debeo triobolum:
eus arbitratus eſt, lingua quid juret mea.
d conticeſcam. eccum exit, & ducit ſenem.

ACTVS V. SCENA III.

GRIPVS *piſcator*, DÆMONES *ſenex*, LABRAX *leno*.

Equere hac. ubi iſtic leno eſt? heus tu! hem tibi! hic habet vidulum. (beas tibi.
. Habeo, & fateor eſſe apud me, &, ſi tuus eſt, ha-
mnia, ut quæque infuere, ita ſalva ſiſtentur tibi.
ene ſi tuus eſt. L. ô dii immortales! meus eſt. ſal-
ve vidule.
. Tuusne eſt? L. rogitas? Siquidem hercle Iovis
fuit, meus eſt tamen.
. Omnia inſunt ſalva: una iſtinc ciſtella excepta
eſt modo, (meam.
m crepundiis, quibuſcum hodie filiam inveni
. Quam? D. tua quæ fuit Palæſtra, ea filia inventa
eſt mea. (ſententia
. Bene mehercle eſt factum: cum iſtæc tibi res ex
lcre evenit, gaudeo. D. iſtuc facile non credo tibi.
Immo hercle ut ſcias gaudere me, mihi triobolum
eam ne duis: condono te. D. benigne edepol facis.

L. Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

L. Immo tu quidem hercle vero. G. heus tu jamne habes vidulum?
L. Habeo. G. propera. L. quid properabo? G. reddere argentum mihi.
L. Neque edepol tibi do, neque quicquam debeo. quæ hæc factio eſt?
Non debes? L. non hercle vero. G. non tu juratus mihi es? (mihi:
L. Iuratus ſum, & nunc jurabo, ſi quid voluptati eſt
Iusjurandum rei ſervandæ, non perdendæ conditum eſt.
G. Cedo ſis mihi talentum magnum argenti, perjuriſſime. (mihi
D. Gripe, quod tu iſtum talentum poſcis? G. juratu'ſt
Dare. L. libet jurare: tun' meo pontifex perjurio es?
D. Qua pro re argentum promiſit hic tibi? G. ſi vidulum
Iſtum redegiſſem in poteſtatem ejus, juratus dare
Mihi talentum magnum argenti. L. cedo quicum habeam judicem, (ſiem
Ni dolo malo inſtipulatus ſis, nive etiam dum haud
Quinque & viginti natus annos. G. habe cum hoc. L. alio'ſt opus.
D. Iam ab iſto auferre haud ſinam, niſi iſtum condemnavero. (meo
Promiſiſti huic argentum? L. fateor. D. quod ſervo
Promiſiſti, meum eſſe oportet. ne tu leno poſtules
Te hic fide lenonia uti: non potes. G. jam te ratus
Nactum hominem quem deſraudares. dandum huic argentum eſt probum:
Id ego continuo huic dabo, adeo me ut hic emittat manu. (mea
D. Quando ergo erga te benignus fui, atque opera
Hæc tibi ſunt ſervata. G. immo hercle mea, ne tu dicas tua. (decet
D. Si ſapies, tacebis: tum te mihi benigne itidem ad-
Benemerenti bene referre gratiam. L. nempe pro
Iure oras. D. mirum quin tuum jus meo periculo abs te èxpetam.
G. Salvus ſum. leno labaſcit libertas portenditur.
D. Vidulum iſtunc ille invenit, illud mancipium meum eſt.
Ego tibi nunc porro ſervavi cum magna pecunia.

L. Gra-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

,. Gratiam habeo,& de talento nulla cauſſa eſt quin
feras, (ſapis.
)uod iſti ſum juratus. G. heus tu mihi dato ergo ſi
). Tacen' an non? G. tu meam rem ſimulas agere,
tibi nunc commodas. (didi.
Non hercle iſtuc me intervortes,ſi aliam prædã per-
). Vapulabis, verbum ſi addes iſtuc unum. G. vel
hercle enica. (mor.
Non tacebo unquam alio pacto, niſi talenti compri-
.. Tibi operam hic quidem dat: taceto. D. concedo
hoc tu leno. L. licet. (fieri.
;. Palam age, nolo murmur ullum neque ſuſurrum
). Dic mihi, quanti illam emiſti tuam alteram mu-
lierculam (tibi
impeliſcam? L. mille nummos denumeravi. D. vin'
onditionem luculentam ferre me? L. ſane volo.
). Dividuum talentum faciam. L. bene facias. D. pro
illa altera, (do.
.ibera ut ſit, dimidium tibi ſume, dimidium huic ce-
.. Maxime. D. pro illo dimidio ego Gripum emit-
tam manu,
)uem propter tu vidulum, & ego natam inveni.
L. bene facis.
ratiam habeo magnam. G. quam mox mihi argen-
tum ergo redditur?
). Res ſoluta eſt. Gripe, ego habeo. G. hercle, at
ego me mavolo.
). Nihil hercle hic tibi eſt, ne tu ſperes. jurisjurandi
volo (occidi.
ratiam facias. G. perii hercle: niſi me ſuſpendo,
unquam hercle iterum defraudabis me quidem
poſt hunc diem.
). Hic hodie cœnato, leno. L. fiat, conditio placet.
). Sequimini intro. ſpectatores, vos quoque ad
cœnam vocem, (domi,
i daturus nihil ſim, neque ſit quicquam pollucti
ive adeo vocatos credam vos eſſe ad cœnam foras.
erum ſi voletis plauſum fabulæ huic clarum dare,
omeſſatum omnes venitote ad me ad annos ſede-
cim.
'os hic hodie cœnatote ambo. L. fiat. D. Plauſum
date.

FINIS RVDENTIS.

STI-

S T I C H V S.

Dramatis Perſonæ.

PANEGYRIS *mulier.*
PINACIVM *mulier.*
ANTIPHO *ſenex.*
GELASIMVS *paraſitus.*
CROCOTIVM *ancilla.*
DINACIVM *puer.*
EPIGNOMVS.
STICHVS *ſervos.*
PAMPHILIPPVS *adoleſcens.*
SAGARINVS *ſervos.*
STEPHANIVM *ancilla.*

ARGVMENTVM.

S Enex caſtigat filias, quod hæ viros
T am perſeverent peregrinantis pauperes
I ta ſuſtinere fratres, neque relinquere.
C ontraque verbis delenitur commodis,
H abere ſineret, quos ſemel nactæ forent.
V iri reveniunt opibus aucti trans mare,
S uam quiſque retinet, ac Sticho ludus datur.

ACTVS I. SCENA I.

PANEGYRIS, PINACIVM, *ſorores.*

CRedo ego miſeram fuiſſe Penelopam,
Soror, ſuo ex animo, quæ tamdiu vidua
Viro ſuo caruit. nam nos ejus animum
De noſtris ſatis noſcimus, quarum viri hinc abſun
Quorumque nos negotiis abſentum, ut æquum e
Sollicitæ noctes & dies, ſoror, ſumus ſemper.
PI. Noſtrum officium nos facere æquum eſt, neq
Id magis facimus, quam nos monet pietas.
Sed hic, mea ſoror, aſſidum; mutua volo tecum
Loqui de re viri. PA. ſalvæne amabo?
PI. Spero quidem, & volo: ſed hoc, ſoror, crucio
Patrem tuum, meumque, adeo qui unus unice
Ex omnibus perhibetur civibus probus,
Eum nunc improbi officio fungi viri.
Tantas viris qui abſentibus noſtris facit
Injurias immerito: noſque abducere
Ab iis volt. hæ res vitæ me ſaturant, ſoror:
Hæ mihi dividiæ & ſenio ſunt. PA. ne lacruma,
Soror: neve tuo id animo fac, tibi quod tuus
Minatur facturum pater. ſpes eſt, eum

M

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Melius factūrum. novi ego illum. iſtæc joco
Dicit. neque ille mereat Perſarum ſibi
Montes, qui eſſe perhibent aurei, iſtud ut
Faciat, quod tu metuis. & ſi faciat, tamen
Minime iraſci decet. neque id immerito eveniet.
Nam tertius hic eſt annus, ut noſtri domus (ca
Viri abierunt. Pi. ita ut memoras. Pa. cum ipſi inter-
Vivant, valeant, ubi ſint, quid agant, ecquidve agant,
Neque participant nos, neq; redeunt. Pi. ad id doles,
Soror, quia illi officium non colunt ſuum,
Cum tuum facis? Pa. ita pol. Pi. tace ſis. cave audiā
Ego iſtuc poſthac ex te. Pa. nam qui jam? Pi. quia
Pol meo animo ſapientis officium ſuum
Æquum'ſt colere, & facere. quamobrem ego te hoc, ſoror,
Tametſi es major, moneo ut memineris tuum,
Etſi improbi ſint illi, atq; aliter in nos faciant, ſecus
Quam æquum eſt: tamen, ne quid magis obnoxiæ
Simus, opibus omnibu' noſtrum officium nos decet
Meminiſſe. Pa. placet, taceo. Pi. at, ut memineris, facito. (ri.
Pa. Nolo ego, ſoror, me credo eſſe immemorem vi-
Neque ille honores mihi quos habuit, perdidit.
Nam pol mihi grata acceptaque huju'ſt benignitas,
Et me quidem hæc conditio nunc non pœnitet.
Neque, eſt cur ſtudeam has nuptias mutarier.
Verum poſtremo in patris poteſtate eſt ſitum.
Faciundum id nobis, quod parentes imperant.
Pi. Scio, atque in cogitando, mœrore angor.
Nam propemodum jam oſtendit ſuam ſententiam.
Pa. Igitur quæramus, nobis quid facto uſus ſit.

ACTVS I. SCENA II.

ANTIPHO, PANEGYRIS, PINACIVM.

QVi manet. ut moneatur ſemper ſervos homo officium ſuum,
Nec voluntate id facere meminit, ſervos is habitu haud probus eſt. (bum,
Vos meminiſtis quot calendis petere demenſum ci-
Qui minus meminiſtis, quod opus ſit facto, facere in ædibus!
Nam quidem in ſuo quicque loco niſi erit mihi ſitum ſuppellectilis,

Cum

Cum ego revortar, vos monumentis commonefa
ciam bubulis.
Non homines habitare mecum mihi hic videntur, ſe
ſues. (domum
Facite ſultis, nitidæ ut ædes meæ ſint, cum redeam
Iam ego domi adero, ad meam majorem filiam in
viſo domum:
Si quis me quæret, inde vocatote aliqui, aut jam ego
met hic ero.
Pi. Quid agimus, ſoror, ſi offirmabit pater adverſum
nos? Pa. pati (te
Nos oportet, quod ille faciat, cujus poteſtas plus po
A. Si manere hic ſeſe malint potius, quã alio nubere
Non faciant? quid mihi opu'ſt decurſo ætatis ſpati
cum eis
Gerere bellum, cum nihil quamobrem faciam, me
ruiſſe arbitrer? (arbitro
Minime volo turbas. ſed hoc mihi optimum fact
Principium ego quo pacto cum illis occipiam, i
ratiocinor. (modum
Vtrum ego perplexim laceſſam oratione ad 1 u
Quaſi nunquam quicquam in eas ſimulem, quaſi ni
hil inaudiverim,
Eas in ſe meruiſſe culpam; an potius tentem leniter
An minaciter? ſcio litis fore: ego meas novi optum
Pi. Exorando, haud adverſando ſumendam operam
cenſeo.
Gratiam à patre, ſi petimus, ſpero ab eo impetraſſere
Advorſari ſine dedecore & ſcelere ſummo hau
poſſumus. (dabo
Neque ego factura ſum, neque tu ut facias, conſilium
Verum ut exoremus. novi ego noſtros: exorabili ſ
A. Sic faciam, aſſimulabo, quaſi aliquam culpam i
ſe admiſerint, (r
Perplexabiliter earum hodie perpavefaciam pecto
Prius id agam: igitur deinde, ut animus meus er
faciam palam.
Multa ſcio facienda verba: ibo intro, ſed aperta e
foris. (accidi
Pi. Certo enim mihi paternæ vocis ſonitus aur
Pa. Is eſt ecaſtor: ferre advorſum homini occupe
mus oſculum. (dit
Pi. Salve, mi pater. A. Et vos ambæ, illico agite, aſſ

Pi. Oſcu

I. Oſculum. A. ſat eſt mihi oſculi veſtri. Pi. qui
amabo, pater?
(pater.
.Quia ita meæ animæ ſalſura evenit. Pi. aſſide hic,
. Non ſedeo, iſtic vos ſedete, ego ſedero in ſub-
ſellio.
(tum eſt mihi.
I. Mane pulvinum. A. bene procuras, ſatis ſic ful-
I.Sine pater. A.quid opus eſt? Pi.opus eſt. A.mo-
rem tibi geram, atque hoc ſatis eſt.
I. Nunquam enim nimis curare poſſunt ſuum pa-
rentem filiæ:
uem æquius eſt nos potiorem habere, quam te?
poſtidea, pater,
(milias?
ros noſtros, quibus tu voluiſti eſſe nos matresfa-
Bonas ut æquum eſt facere, facitis: cum tamen
abſentis viros
(pater,
rinde habetis, quaſi præſentes. Pi. pudicitia eſt,
s magnificare, qui nos ſocias ſumpſerunt ſibi.
Nunquis hic eſt alienus noſtris dictis auceps au-
ribus?
. Nullus præter nos, teque. A. voſtrum animum
adhiberi volo.
(mulierum,
m ego ad vos nunc imperitus rerum, & morum
cipulus venio ad magiſtras. quibus matronas mo-
ribus,
(cat mihi.
æ optumæ ſunt, eſſe oportet? ſed utraque ut di-
. Quid iſtuc eſt, quod huc exquæſitum mulierum
mores venis?
(mortua eſt.
Pol ego uxorem quæro, poſtquam voſtra mater
. Facile invenies, & pejorem, & pejus moratam,
pater,
(ſol videt.
am illa fuit: meliorem neque tu reperies, neque
At ego ex te exquiro, atque ex iſtac tua ſorore.
Pi. ædepol, pater,
o ut oportet eſſe, ſi ſint ita, ut ego æquum cenſeo.
Volo ſcire ergo ut æquum cenſes. Pi. ut per
urbem cum ambulent,
nibus os obturent, ne quis merito maledicat ſibi.
Dic viciſſim nunc jam tu. Pi. quid vis tibi di-
cam, pater?
(bono?
bi facillime ſpectatur mulier, quæ ingenio eſt
Cum malefaciundi eſt poteſtas, quæ ne faciat,
id temperat.
(penſior,
Haud male iſtuc: age tu altera, utra ſit conditio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Virginem an viduam habere? Pi. quanta mea ſapien-
tia eſt, (eſt malum
E malis multis, malum quod minimum eſt, id minime
Qui poteſt mulieres vitare, vitet: ut quotidie
Pridie caveat, ne faciat, quod pigeat poſtridie.
A. Quæ tibi mulier videtur multo ſapientiſſima?
Pa. Quæ tum, cum res ſecundæ ſunt, ſe poterit noſ
cere. (quam fuit
Et illa, quæ æquo animo patietur ſibi eſſe pejus
A. Ædepol vos lepide tentavi voſtrumque ingeniur
duum. (conventas volo
Sed hoc eſt, quod ad vos venio, quodque eſſe amba
Mihi autores ita ſunt amici, ut vos abducam hinc do
mum. (ſumus
Pa. At enim nos, quarum res agitur, aliter autore
Nam aut olim, niſi tibi placebant, non datas oportuit
Aut nunc non æquum eſt abduci, pater, illiſce ab
ſentibus. (viris
A. Voſne ego patiar cum mendicis nuptas, me vivo
Pi. Placet ille meus mihi mendicus, ſuus rex reg
næ placet. (fui
Idem animus eſt in paupertate, qui olim in diviti
A. Voſne latrones & mendicos homines magni pen
ditis? (viro
Pa. Non tu me argento dediſti, opinor, nuptum, ſe
A. Quid? illos expectatis, qui abhinc jam cum ab
ierunt, triennium eſt? (riam
Quin vos capitis conditionem ex peſſuma prima
Pa. Stultitia eſt, pater, venatum ducere invitas cane
Hoſtis eſt uxor, invita quæ ad virum nuptum datu
A. Certumne eſt neutram veſtrarum perſequi im
perium patris?
Pi. Perſequimur. nam quo dediſti nuptum, abi
nolumus. (qua
A. Bene valete: ibo, atque amicis voſtra conſilia el
Pa. Probiores credo arbitrabunt, ſi probis narra
veris. (m
A. Curate igitur familiarem rem, ut poteſtis opti
Pa. Nunc places, cum recte monſtras; nunc tibi au
ſcultabimus: (prius domum
Nunc, ſoror, abeamus intro. Pi. immo interviſa
Si à viro tibi forte veniet nuncius, facito, ut ſcian
Pa. Neque ego te celabo, neque tu me celaſſis, quo
ſcies. El

Eho Crocotium i, paraſitum Gelaſimum huc accer-
ſito,
Tecum adduce. nam illum ecaſtor mittere ad por- (tum volo,
i quæ forte ex Aſia navis heri aut hodie venerit.
Nam dies totos apud portum ſervos unus aſſidet.
Sed tamen volo interviſi. propera, ac actutum redi.

ACTVS I. SCENA III.

GELASIMVS *paraſitus*, CROCOTIVM *ancilla*.

FAmem fuiſſe ſuſpicor matrem mihi:
Nam poſtquam natus ſum, ſatur nunquam fui.
ed quam ego matri meæ retuli invitiſſimus,
am mihi nunquam retulit mater gratiam.
am me illa in alvo menſes geſtavit decem,
t ego illam in alvo geſto plus annos decem.
que illa puerum me geſtavit parvulum,
o minus laboris illam cepſe exiſtimo:
ego non pauxillulam in utero geſto famem,
rum hercle multo maximam, & graviſſimam.
eri dolores mihi oboriuntur cotidie.
d matrem parere nequeo, neſcio quomodo.
divi ſæpe hoc vulgo dicier,
lere elephantum gravidam perpetuos decem
e annos; ejus ex ſemine hæc certo eſt fames:
m jam complures annos utero hæret meo.
nc ſi ridiculum hominem quæret quiſpiam,
nalis ego ſum, cum ornamentis omnibus.
nimentis explementum quærito.
aſimo nomen mihi indidit parvo pater:
pter paupertatem hoc adeo nomen repperi,
a inde jam à pauxillo puero ridiculus fui,
, quia paupertas fecit, ridiculus forem.
n illa omnes artes perdocet, ubi quem attigit.
annonam caram dixit me natum pater,
pterea credo nunc ego eſurio acrius.
generi noſtro hæc reddita eſt benignitas,
li negare ſoleo, ſi quis me eſum vocat.
tio una interit hominum peſſume,
e optima hercle meo animo, & ſcitiſſima,
ante utebantur: Veni illo ad cœnam: ſic face:
nitte vero: ne gravare: eſt commodum:
, inquam, fieri: non amittam: quin eas.

Nunc repererunt ei verbo vicarium,
Nihili quidem hercle verbum, ac viliſſimum:
Vocem te ad cœnam, niſi egomet cœnem foris.
Ei hercle verbo lumbos defractos velim,
Ni vere perierit, ſi cœnaſſit domi.
Hæc verba ſubigunt me, mores ut barbaros
Diſcam, atque ut faciam præconis compendium;
Atque auctionem prædicem, ipſe veneam.
C. Hic ille eſt paraſitus, quem arceſſitum miſſa ſum
Quæ loquitur auſcultabo, priuſquam colloquar.
G. Sed curioſi ſunt hic quam plures mali,
Alienas res qui curant ſtudio maximo,
Quibus ipſis nulla eſt res, quam procurent, ſua.
Ei, quando quem auctionem facturum ſciunt,
Adeunt, perquirunt quid ſiet cauſæ illico,
Alienum æs cogat, an pararit prandium,
Vxorin' ſit reddenda dos divortio?
Eos omnis, tametſi hercle haud indignos judico,
Qui, ut multum miſeri ſint, laborent, nihil moror.
Dicam auctionis cauſam, ut animo gaudeant.
(Nam curioſus nemo eſt, quin ſit malevolus.)
Ipſe egomet quamobrem auctionem prædicem:
Damna evenerunt maxima miſero mihi,
Ita me mancupia miſerum effecerunt male;
Potationes plurimæ demortuæ.
Quot adeo cœnæ, quas deflevi, mortuæ!
Quot potiones mulſi! quot autem prandia!
Quæ inter continuum perdidi triennium.
Præ mœrore adeo miſer, atque ægritudine
Conſenui, pænè ſum fame ipſe emortuus.
C. Ridiculus æque nullus eſt, quando eſurit.
G. Nunc auctionem facere decretum eſt mihi:
Foras neceſſum eſt, quicquid habeo, vendere.
Adeſte ſultis, præda erit præſentium.
Logos ridiculos vendo: agite, licemini.
Qui cæna poſcit? ecqui poſcit prandio?
Hercules te amabit prandio? cœna tibi?
Ehem! annuiſne? Nemo meliores dabit,
Nulli meliores eſſe paraſito ſinam.
Vel unctiones græcas, ſudatorias,
Vel alias malacas, crapularias,
Cavillationes, aſſentatiunculas,
Ac perjuratiunculas paraſiticas,

Rubiginoſam ſtrigilem, ampullam rubidam,
Paraſitum inanem, quo recondas reliquias.
Hæc væniſſe jam opus eſt, quantum poteſt,
Vti decumam partem Herculi polluceam.
C. Ecaſtor auctionem facit haud magni preti.
Adhæſit homini ad infimum ventrem fames.
Adibo hominem. G. quis hæc eſt, quæ adverſum it mihi?
Epignomi ancilla hæc quidem eſt Crocotium.
C. Gelaſime, ſalve. G. non eſt id nomen mihi.
C. Certo mecaſtor id fuit nomen tibi.
G. Fuit diſertim, verum id uſu perdidi:
Nunc miccotrogus nomine ex vero vocor.
. Heu ecaſtor! riſi te hodie multum. G. quando, aut quo in loco?
. Hic, cum auctionem prædicabas. G. peſſuma.
hon' audiviſti? C. te quidem digniſſimam.
. Quo nunc is? C. ad te. G. quid venis? C. Panegyris
ogare juſſit te multum opera maximo,
ecum ſimitu ut ires ad ſeſe domum.
. Ego illo mehercule vero eo, quantum poteſt.
mne exta cocta ſunt? quot agnis fecerat?
. Illa quidem nullum ſacrificavit. G. quomodo?
uid igitur me volt? C. tritici modios decem
ogare, opinor, te volt. G. mene ut ab ſe petam?
Immo ut abs te mutuum nobis dares.
Negato eſſe quod dem. nec mu, nec mutuum,
c aliud quicquam, niſi hoc, quod habeo pallium:
æterque linguam unam etiam venditariam.
Hau: nulla tibi lingua eſt, quæ quidem dicat, dabo.
Veterem reliqui, eccam illam, quæ dicat, cedo.
Malum tibi dii dent. G. hæc eadem dicit tibi.
Quid nunc? iturus an non? G. abi ſane domum,
n illo venturum dicito, propera, atque abi.
miror quid illæc me ad ſe arceſſi juſſerit,
æ nunquã juſſit me ad ſe arceſſi ante hunc diem,
tquam vir abiit ejus. miror quid fiet:
ut periculum fiat, viſam quid velit.
eccum Dinacium ejus puerum. hoc vide:
n' ut facete atque ex pictura hic aſtitit?
iſte ædepol vinum poculo pauxillulo
c exantlavit ſubmerum ſcitiſſime.

ACTVS II. SCENA I.

DINACIVM *puer*, GELASIMVS *paraſitus*

MErcurius, Iovis qui nuncius perhibetur, nun-
quam æque patri (heræ nunciabo
Suo nuncium lepidum attulit; quam ego nunc mea
Itaque onuſtum pectus porto lætitia, lubentiaque
Neque lubet, niſi glorioſe, quicquam proloqui. pro
fecto (affero
Amœnitates omnium Venerum atque venuſtatum
Nimiſque ſuperat mihi atque abundat pectus lætiti
meum. (factis
Propera, Dinacium, pedes hortare: honeſta dict
Nunc tibi poteſtas adipiſcendi eſt gloriam, laudem
decus. (ſubveni
Benefacta majorum tuum exauge, heræque egent
Quę miſera expectatione eſt Epignomi advẽtus viri
Proinde ut decet, amat virum ſuum cupide. nunc ex
pedi, Dinacium. (ciſeceris
Age ut placet, curre ut lubet, cave quemquam floc
Cubitis depulſa de via, tranquillam concinna viam
Si rex obſtabit obviam, regem ipſum pervortito.
G. Quidnam dicam, Dinacium,
Laſcivibundum tam lubenter currere?
Harundinem fert, ſportulamque, & hamulum piſca
rium. (ſupplicem
D. Sed tandem opinor æquius eſt, heram mihi eſſ
Atque oratores mittere ad me, donaque ex auro, &
quadrigas (vortar
Qui vehar. nam pedibus ire non queo. ergo jam re
Ad me iri, & ſupplicari egomet mihi cenſeo æquum
An vero nugas cẽſeas? nihil eſſe quod ego nunc ſcio
Tantum à portu apporto bonum, tam gaudium affe
ro grande, (ipſis
Vix ipſa domina hoc, niſi ſciat, exoptare à diis auſi
Nunc ultro hoc deportem? haud placet, neque id ver
officium arbitror. (nuncio
Hic hoc videtur mihi magis meo convenire hui
Adverſum ut veniat, obſecret, ſe ut nuncio hoc im
pertiam.
SECVNDAS fortunas decent ſuperbiæ. (me
Sed tandem cum recogito: qui potuit ſcire hæc ſcir
Non enim poſſum, quin revortar, quin loquar, qui
ediſſertem, He

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

eramque ex mœrore eximam, benefacta majorum meum
(tuno bono.
xaugeam, atque illam augeam ex inſperato oppor-
ontundam facta Talthybii, contemnamque omnis nuncios.
(lympiæ.
mulque ad curſuram meditabor me ad ludos O-
d ſpatium hoc (occidi!) breve'ſt curriculo. quam me pœnitet!
(fores.
uid hoc? occluſam januam video, ibo & pultabo
perite, atque approperate: fores facito ut pateant: removete moram.
(ædes pulto?
mis hęc res ſine cura geritur. vide quamdudum hic
mnon' operam datis? experiar, fores, an cubiti, an pedes plus valeant:
mis vellem hæ fores herum fugiſſent, ea cauſſa, ut haber nt malum.
feſſus ſum pultando,
c eſt poſtremum vobis.
Ibo, atque hunc compellabo.
vus ſis. D. & tu ſalve.
Iam tu piſcator factus.
Quampridem non ediſti?
Vnde is? quid fers? quid feſtinas?
Tua quod nihil refert, ne
res. G. quid iſtic ineſt?
Quas tu vides colubras?
Quid tam iracundus? D. ſi in te
dor aſſit, non me appelles.
Poſſum ſcire ex te verum?
Potes. hodie non cœnabis.

ACTVS II. SCENA III.

ANÆGYRIS *mulier*, GELASIMVS, DINACIVM.

Viſnam obſecro, has frangit fores? ubi eſt?
Tun' hæc facis? tun' mihi huc hoſtis venis?
Salve, tuo arceſſitu venio huc. P. ean' gratia fores effringis?
(viſebam:
Tuos inclama, tui delinquunt ego quid me velles,
n me quidem harum miſerebat. D. ergo auxilium propere latum eſt eis.
Quiſnam hic loquitur tam prope nos? G. Dinacium. P. ubi is eſt?

D. Reſpice me, & relinque egentem paraſitum, P.
negyris.
P.Dinacium. D.iſtuc indidere nomen majores mih
P. Quid agis? D. quid agam, rogitas? P. quid
rogitem? D. quid mecum eſt tibi?
P. Men' faſtidis, propudioſe? eloquere proper
Dinacium.
D. Iube me omittere igitur hos,qui retinent. P. q
retinent? D. rogas? (de
Omnia membra laſſitudo mihi tenet.P.linguam qu
Sat ſcio tibi non tenere. D. ita celeri curriculo fu
Propere à portu, tui honoris cauſſa. P. ecquid a
portas boni? (P. ſalva ſu
D. Nimio impertior multo tanto plus, quam ſpera
D. At ego perii, cui medullam laſſitudo perbibit.
G. Quid ego? cui miſero medullam ventris perc
pit fames.
P. Ecquem conveniſti? D. multos. P. at virum c
quem? D. quamplurimos.
Verum ex multis nequiorem nullum, quam hic e
G. commodo
Iamdudum ego iſtum patior dicere injuſte mihi.
Præterhac ſi me irritaſſis. D. ædepol eſuries male.
G. Animum inducam, ut iſtuc verum te elocutu
eſſe arbitrer.
D. Munditias volo fieri. efferte huc ſcopas, ſimu
que arundinem, (improben
Vt operam omnem aranearum perdam, & textura
Dejiciamque earum omnis telas. G.miſeræ algebu
poſtea. (unica
D. Quid illas itidem eſſe cenſes, quaſi te, cum ve
Cape illas ſcopas. G. capiam. D. hoc egomet,
hoc converre. G. fecero.
D. Ecquis huc effert naſiternam cum aqua? G. ſi
ſuffragio (tu ociu
Populi, tamen ædilitatem hic quidem gerit. D. a
Pinge humum, conſperge ante ædis. G. facia
D. factum oportuit.
Ego hinc araneas de foribus dejiciam,& de pariet
G. Ædepol rem negotioſam! P. quid ſit, nih
etiam ſcio;
Niſi forte hoſpites venturi ſunt. D. lectos ſternit
G. Principium placet de lectis. D.alii ligna cædit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Alii piſces depurgate,quos piſcatu retuli :
Pernam :& glandium dejicite. G. hic hercle homo
nimium ſapit. (geris.
P. Non ecaſtor, ut ego opinor, ſatis heræ morem
D.Immo res omnis relictas habeo,præ quod tu velis.
P. Tum tu igitur, qua cauſſa miſſus es ad portum,
expedi. (ci ſimul.
D. Dicam. poſtquam me miſiſti ad portum cum lu-
Commodum radioſus ecce ſol ſuperabat ex mari.
Dum percontor portitores, ecquæ navis venerit
Ex Aſia, negant veniſſe. conſpicatus ſum interim
Mercurium, quo ego me majorem non vidiſſe cenſeo,
In portum vento ſecundo, velo paſſo pervehi.
Alius alium percontamur.Cuja eſt navis?quid vehit?
Interim Epignomum conſpicio tuum virum, & ſer-
vum Stichum.
P.Hem! quid? Epignomum elocutus? G. tuum
virum, & vitam meam.
D. Venit,inquam. P. tun'eum ipſum vidiſti? D. ita,
ego libens. (bene.
Argenti aurique advexit multum. G. nimis factum
Hercle vero capiam ſcopas,atque hoc converram li-
bens. (trem veſtiam!
D.Lanam purpuramque multam. G.ehem qui ven-
D. Lectos eburatos,auratos. G. accubabo regie.
D. Tum Babylonica periſtromata, ſolla, & tapetia.
Advexit nimium bonæ rei. G. hercle rem geſtam
bene!
D. Poſt, ut occœpi narrare, fidicinas, tibicinas,
Sambucinas advexit ſecũ forma eximia. G.eugepæ!
Quando adbibero,alludiabo:tum ſum ridiculiſſimus.
D. Poſtea unguenta multi generum multa. G. non
vendo logos. (red tas.
Jam non facio auctionem, quando mihi obtigit he-
Malevoli perquiſitores auctionum perierint.
Hercules, decimam eſſe adauctam, tibi quam vovi,
gratulor. (ii miſer.
D.Poſt autem advexit ſecum paraſitos. G.heu!per-
D. Ridiculoſiſſimos. G. reverram hercle hoc, quod
converri modo. (P. adeſt?
P. Vidiſtin' virum ſororis Pamphilippum? D. non.
D. Immo ajebant eum veniſſe ſimul,ſed ego huc citus
Præcucurri, ut nunciarem nuncium exoptabilem.

G. Venales logi ſunt illi, quos negabam vendere.
Ilicet: meo malo eſt, quod malevolentes gaudeant.
Hercules ſane, qui deus ſis, diſceſſiſſes non male.
P. I intro, Dinacium, jube famulos rem divinam mihi apparent. (habeo domi
Bene vale. G. vin' adminiſtrem? P. ſat ſervorum
G. Enimvero, Gelaſime, opinor proveniſti futile
Si neque ille adeſt, neque hic qui venit, quicquam ſubvenit.
Ibo intro ad libros, & diſcam de dictis melioribus
Nam ni illos homines expello, ego occidi planiſſume

ACTVS III. SCENA I.

EPIGNOMVS *adoleſcens*, STICHVS *ſervus*

CVm bene re geſta ſalvus convertor domum,
Neptuno grates habeo, & tempeſtatibus:
Simul Mercurio, qui me in mercimoniis
Iuvit, lucriſque quadruplicavit rem meam.
Olim quos abiens affeci ægrimonia,
Eos nunc lætantis faciam adventu meo.
Nam jam Antiphonem conveni affinem meum,
Cumque eo reveni ex inimicitia in gratiam.
Videte, quæſo, quid poteſt pecunia!
Quoniam re bene geſta rediiſſe me videt,
Magnaſque apportaviſſe divitias domum,
Sine advocatis ibidem in cercuro in ſtega,
In amicitiam, atque in gratiam convortimus.
Et hic hodie apud me cœnat, & frater meus:
Nam heri ambo in uno portu fuimus, ſed mea
Hodie ſoluta eſt navis aliquanto prius.
Age abduc has intro, quas mecum adduxi, Stiche.
S. Here, ſive ego taceam, ſeu loquar, ſcio ſcire te
Quam multas tecum miſerias multaverim.
Nunc hunc diem unum ex illis multis miſeriis
Volo me Eleutheriam capere advenientem domum.
E. Et jus, & æquum poſtulas: ſumas, Stiche.
In hunc diem, te nihil moror, abi quo lubet.
Cadum tibi veteris vini propino. S. papæ!
Ducam hodie amicam. E. vel decem, dum de tuo.
Vbi cœnas hodie, ſi hanc rationem inſtituis?
S. Amicã ego habeo Stephanium hinc ex proxumo
Tui fratris ancillam; ei condixi in ſymbolam
Ad cœnam, ad ejus conſervum Sagarinum Syrum.
Eadem

adem eſt amica ambobus, rivales ſumus.
. Age abduc eas intro, hunc tibi dedo diem.
Meam culpam habeto, niſi probe excruciavero.
m hercle ego per hortum amicam tranſibo meam,
i hanc occupatum noctem: eadem ſymbolam
abo, & jubebo ad Sagarinum cœnam coqui,
ut egomet ibo, atque obſonabo obſonium.
que id ne vos miremini, homines ſervulos
tare, amare, atque ad cœnam condicere;
cet hoc Athenis nobis. ſed cum cogito
tius quã in dividiam veniam, eſt etiam hic oſtium
liud poſticum noſtrarum harunce ædium,
oſticam partem magis utuntur ædium)
ibo obſonatum, eadem referam obſonium
r hortum; utroque commeatus continet.
hac ſecundum vos me, ego hunc lacero diem.

ACTVS III. SCENA II.

ELASIMVS *paraſitus*, EPIGNOMVS *adoleſcens*.

Ibros inſpexi, tam confido quam pote'ſt,
Me meum obtenturum regem, ridiculis meis.
unc interviſo, jamne à portu advenerit,
eum advenientem meis dictis deliniam.
Hic quidem Gelaſimus eſt paraſitus, qui venit.
Auſpicio hodie hercule optumo exivi foras.
uſtela murem mihi abſtulit præter pedes.
m ſtrenue obſonavit: ſpectatum hoc mihi eſt.
m ut illa vitam repperit hodie ſibi,
m me ſpero facturum. augurium hæc facit.
ignomus hic quidem eſt, qui aſtat: ibo, atque alloquar.
ignome, ut ego te nunc conſpicio lubens!
præ lætitia lacrimæ præſiliunt mihi!
luiſtin' uſque? E. ſuſtentatum'ſt ſedulo.
Bene, atque amice dicis. dii dent quæ velis
opino tibi ſalutem plenis faucibus.
enabis apud me, quoniam ſalvus advenis.
Vocata eſt opera. G. nunquid emta? ni grave eſt, omitte. E. certum eſt. G. ſic fac inquam. E. certa res eſt.
Lubente me hercle facies. E. idem ego iſtuc ſcio.
ando uſus veniet, fiet. G. nunc ergo uſus eſt.

E. Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

E. Non ædepol poſſum. G. quid gravare? cenſeo
Eas: neſcio quid vero habeo in mundo. E. i modo
Alium convivam quærito in hunc diem tibi.
G. Quin tu promittis? E. non graver, ſi poſſiem.
G. Vnum quidem hercle certum promitto tibi,
Libens accipiam, certo ſi promiſeris.
E. Valeas. G. certumne eſt? E. certum. cœnabo dom
G. Quandoquidem operam tuam non vis promitter
Vin' ad te ad cœnam veniam? E. ſi poſſit, velim:
Verum hic apud me cœnant alieni novem.
G. Haud poſtulo equidẽ ſummo in lecto accumber
Scis tu med eſſe imi ſubſellii virum.
E. At ii oratores ſunt populi ſummi viri:
Ambracia veniunt huc legati poplicitus.
G. Ergo oratores populi ſummates viri
Summi accumbent, ego infimatis infimus.
E. Haud æquum eſt te inter oratores accipi.
G. Equidem hercle orator ſum: ſed procedit parum
E. Cras de reliquiis nos volo. multum vale.
G. Nunc ego hercle perii plane, nihil obnoxie.
Vno Gelaſimo minus eſt, quam dudum fuit.
Certum eſt muſtelæ poſthac nunquam credere:
Nam incertiorem nullam novi beſtiam.
Quæne ipſa decies in die mutat locum,
Eam ego auſpicavi in re capitali mea!
Certum eſt amicos convocare, ut conſulam
Qua lege me nunc eſurire oporteat.

ACTVS IV. SCENA I.

ANTIPHO *ſenex*, PAMPHILIPPVS, EPIGNOMVS.

ITa me dii bene ament, meaſque mihi bene ſerva ſint filias,
Vt mihi volupe'ſt, Pamphilippe, quia vos in patria domum (tuu
Rediiſſe video, bene geſta re. ambos, te & fratre
P. Satis abs te accipiam, niſi videam mihi te am cum eſſe, Antipho. (tib
Nunc quia te amicum mihi experior eſſe, credit
A. Vocem ego te ad me ad cœnam, frater tuus n dixiſſet mihi, (nam voca
Te apud ſe cœnaturum hodie, cum me ad ſe ad co
Et magis par fuerat, me dare vobis cœnam adv nientibus, Qua

uam me ad illum promittere, niſi nollem ei adverſarier.

unc me gratiam abs te inire verbis nihil deſidero:
as apud me eritis, & tu, & ille, cum veſtris uxoribus. (caverat

Et apud me perendie: nam ille here me jam vo-
hunc diem. ſed ſatin' ego tecum pacificatus ſum, Antipho? (que addecet.

Quando ita rem geſſiſtis, uti vos vellem, amicoſ-
x commerciumque eſt vobis mecum. nam hoc tu facito cogites: (ſi res labat,
r CVIQVE homini res parata eſt, firmi amici ſunt:
dem amici collabaſcunt. Res amicos invenit.

Iam redeo. nimia volupta'ſt, ſi diu abfueris à domo, (obviam.
mum ſi redieris, ſi tibi nulla eſt ægritudo animo
m ita me abſente familiarem rem uxor curavit meam,
nnium me exilem atq; inanem fecit ægritudinum.
d eccum fratrem Pamphilippum, incedit cum ſocero ſuo.

Quid agitur, Epignome? E. quid tu? quam dudum in portum venis (lus tibi?
c? P. longiſſime. E. poſtilla jam iſte eſt tranquil-

Magis quam mare, quo ambo eſtis vecti. E. facis ut alias res ſoles. (volo.
diene exoneramus navem, frater? P. clementer
ſmet potius oneremus viciſſatim voluptatibus.
am mox cocta eſt cœna? impranſus ego ſum.
E. abi intro ad me, & lava.

Deos ſalutatum, atque uxorem, modo intro divortor domum. (tua.

Apud nos hic eccilla feſtinat cum ſorore uxor

Optimum eſt jam iſtoc: moræ minus erit. jam ego apud te ero.

Priuſquam abis, præſente te huic apologum me agere unum volo. (filiæ

Maxime. A. fuit olim, quaſi ego ſum, ſenex: ei
æ erant, quaſi nunc meæ ſunt: eæ erant duobus nuptæ fratribus, (apologus.
aſi nunc meæ ſunt vobis. P. miror quo evaſuru'ſt

Erat minori illi adoleſcenti fidicina, & tibicina,
am peregre advexerat, quaſi nunc tu: ſed ille erat cœlebs ſenex,

Qua-

Quaſi ego nunc ſum. P. perge porro, præſens hi
quidem eſt apologus.
A. Deinde ſenex ille illi dixit, cujus erat tibicina
Quaſi ego nunc tibi dico. P. auſculto, atque animur
advorto ſedulo. (dedi
A. Ego tibi meam filiam, bene quicum cubitares
Nunc mihi reddi ego æquum eſſe abs te, quicum cu
bitem, cenſeo.
P. Quis iſtuc dicit? an ille quaſi tu? A. quaſi ego
nunc dico tibi. (eſt
Immo duas dabo, inquit ille adoleſcens, una ſi parui
Et ſi duarum pœnitebit, inquit, addentur duæ.
P. Quis iſtuc quæſo? an ille quaſi ego? A. is ipſ
quaſi tu. tum ſenex
Ille quaſi ego: ſi vis, inquit, quatuor ſane dato.
Dum quidem hercle quod edintaddas, meum n
contruncent cibum. (ri
P. Videlicet fuiſſe illum parcum ſenem, qui id dixe
Quid autem? an ille illi pollicetur, qui eum cibur
popoſcerat? (illic
A. Videlicet fuiſſe illum nequam adoleſcentem, qu
Vbi ille poſcit, denegavit ſe dare granum triciti.
Hercle quin æquum poſtulabat ille ſenex, quando
quidem
Filiæ illæ dederat dotem, accipere pro tibicina.
P. Hercle ille quidem certo adoleſcens docte vor
ſutus fuit,
Qui ſeni illi concubinam dare dotatam noluit.
A. Senex quidem voluit, ſi poſſet indipiſci cibo:
Quia nequit qua lege licuit, velle dixit fieri.
Fiat, ille inquit adoleſcens. facis benigne, inquit ſe
nex. (fieri vole
Habeon' rem factam? inquit, faciam ita, inquit, u
Sed ego ibo intro, & gratulabor voſtrum adventur
filiis. (mean
Poſtea ibo lavatum in Pilum, ibi fovebo ſenectuten
Poſt ubi lavero, ocioſus vos opperiar accubans.
P. Graphicum mortalem Antiphonem! ut Apolo
gum fecit! quam fabre! (lo
Vt & jam nunc ſceleſtus ſeſe ducit pro adoleſcentu
Dabitur homini amica, noctu quæ in lecto accen
det ſenem. (ſit, neſcio
Namque ædepol aliud quidem illi quid amica opu

Se

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ed quid agit paraſitus noſter Gelaſimus? etiam valet?
. Vidi edepol hominem haud perdudum. P. quid agit? E. quod famelicus.
Quin vocaſti hominem ad cœnam? E. ne quid adveniens perderem. (adeſt.
tq; eccum tibi lupum in ſermone: præſens eſuriens
. Ludificemur hominem. E. capti conſilii memorem mones.

ACTVS IV. SCENA II.

ELASIMVS *paraſitus*, PAMPHILIPPVS, EPIGNOMVS.

Ed ita, quod occœpi narrare vobis, cum hinc modo abfui,
m amicis deliberavi jam, & cum cognatis meis.
nihi autores fuere, ut egomet med hodie jugulem fame.
l videone ego Pamphilippum cum fratre Epignomo? atque is eſt. (mea!
grediar hominem. ſperate Pamphilippe, ô ſpes
nea vita! ô mea voluptas! ſalve. ſalvum gaudeo,
egre in patriam rediiſſe ſalvum. P. ſalve Gelaſime.
Valuiſtin' bene? P. ſuſtentavi ſedulo. G. ædepol gaudeo, (argenti velim.
epol næ egomet mihi modium nunc mille eſſe
Quid eo opus eſt? G. hunc ad cœnam hercle ut vocem, te non vocem! (ut vocem.
Advorſum te fabulare. G. illud quidem: ambos
Ædepol te vocem libenter, ſi ſuperfiat locus.
Quin tu: ſtans obſtruſero aliquid ſtrenue. E. immo unum hoc poteſt.
Quid? E. ubi convivæ abierint, tum venias. G. væ ætati tuæ. (duint.
Vna lautum, non ad cœnam dico. G. dii te per-
d ais Pamphilippe? P. ad cœnam hercle alio promiſi foras.
Quid foras? P. foras hercle vero. G. qui, malum, tibi laſſo libet
s cœnare? P. utrum tu cenſes? G. jube domi cœnam coqui,
e ad illum renunciari. P. ſolus cœnabo domi?
Non enim ſolus: me vocato. P. at ille ne ſuccenſeat,

Mea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Mea qui cauſſa ſumptum fecit. G. facile excuſar
    poteſt: (me quiden
Mihi modo auſculta: jube domi cœnam coqui. E. no
Faciet autore, hodie ut illum decipiat. G. non t
    hinc abis? (tib
Niſi me non perſpicere cenſes quid agas, cave ſis t
Nam illic homo tuam hæreditatem inhiat, qua
    eſuriens lupus. (via
Non tu ſcis quam afflictentur homines noctu hic i
P. Tanto pluris, qui defendant, ire advorſum juſſere
E. Non it, non it, quia tanto opere ſuades, ne biba
    G. jube. (qu
Domi mihi, tibi, tuæque uxori celeriter cœnam co
Si, hercle, faxis, non opinor dices deceptum fore
P. Per hanc tibi cœnam incœnato, Gelaſime, eſſ
    hodie licet. (in proximo
G. Ibiſne ad cœnam foras? P. apud fratrem cœn
G. Certum eſt? P. certum. G. ædepol te hodi
    lapide percuſſum velim.
P. Non metuo: per hortum tranſibo, non prodib
    in publicum. (beas tib
E. Quid ais, Gelaſime? G. oratores tu accipis! ha
E. Tua pol refert enim. G. ſiquidem mea refert
    opera utere: (ſpicor
Poſce. E. ædepol tibi opinor etiam uni locum cor
Vbi accubes. P. ſane faciundum cenſeo. G. ô lu
    oppidi! (ferreo
E. Si arte, poteris accubare. G. vel inter cuneo
Tantillum loci ubi catellus cubet, id mihi ſat eſt loc
E. Exorabo aliquo modo. veni. G. huccine? E. im
    in carcerem;
Nam hic quidem meliorem genium tuum haud fa
    cies: eamus, tu. (co
P. Deos ſalutabo modo: poſtea ad te continuo trans
G. Quid igitur? E. dixi equidem, in carcerem ire
    G. quin ſi juſſeris,
Eo quoque ibo. P. dii immortales! hic quidem i
    ſummam crucem. (meum et
Cœna aut prandio perduci poteſt. G. ita ingeniu
Quicumvis depugno multo facilius, quam cum fam
P. Non ergo is tu? apud me ſatis ſpectata eſt mil
    jam tua felicitas. (gimu
Dum paraſitus mihi atque fratri fuiſti, rem confr
Nu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Nunc ego nolo è Gelaſimo mihi te Catagelaſimum.
G. Iamne abiſti, Gelaſime? vide quid es capturus conſilii.
Egone? tune? mihine? tibine? vides ut annona eſt (gravis?
Vides, benignitates hominum ut periere, & prothymiæ?
Vides ridiculos nihili fieri, atque ipſos paraſitarier?
Nunquam ædepol me vivum quiſquam in craſtinum proſpiciet diem.
Nam mihi jam intus potione vincea onerabo gulam.
Neque ego hoc committam, ut homines mortuum me dicant fame.

ACTVS V. SCENA I.

STICHVS.

MOre hoc fit, atque ſtulte, mea ſententia:
Si quem hominem expectant, eum ſolent proviſere,
ui hercle illa cauſſa nihilo citius venit.
em ego nunc facio, qui proviſo Sagarinum,
ui nihilo citius venit tamen hac gratia.
n hercle ego decumbã ſolus ſi ille huc non venit.
dum modo hinc à me huc cum vino transferam,
ſtea accumbam: quaſi ſenex tabeſcit dies.

ACTVS V. SCENA II.

SAGARINVS, STICHVS, *ſervi duo.*

Alvete Athenæ, quæ nutrices Græciæ.
Vt terra herilis patria, te video libens!
l amica mea & conſerva quid agat Stephanium,
ra eſt, ut valeat. nam Sticho mandaveram
utem ut nunciaret, atque ei ut diceret
hodie venturum, ut cœnam coqueret tempori.
Stichus eſt hic quidem. ST. feciſti, here, facetias,
n hoc donaviſti dono tuum ſervum Stichum.
h dii immortales, quot ego voluptates fero?
ot riſiones, quot jocos, quot ſavia,
ationes, blanditias, prothymias?
Stiche. ST. hem! SA. quid fit? ST. euge, Sagarine lepidiſſime.
o convivam Dionyſium mihi, & tibi.
que ædepol cœna dicta eſt, locus liber datus eſt
& tibi apud vos: nam apud nos eſt convivium.
oſter cœnat cum uxore adeo, & Antipho.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ibidem herus eſt noſter. hoc mihi dono datum'ſt.
SA. Quis id donavit autem? ST. quid id ad te attinet?
Proin tu lavare propera. SA. lautus ſum. ST. optime.
Sequere ergo hac me intro. SA. ego vero ſequor.
ST. Volo eluamus hodie. peregrina omnia
Relinque. Athenas nunc colamus: ſequere me.
SA. Sequor, & domum redeunti principium placet
Bona ſcæva ſtrenaque obviam occeſſit mihi.

ACTVS V. SCENA III.

STEPHANIVM *ancilla.*

MIrum videri nemini veſtrum volo, ſpectatores
Quid ego hinc, quæ illic habito, exeam; faciam
vos certiores. (tum eſt
Domo dudum ſum huc arceſſita. quoniam nuncia
Iſtarum venturos viros, ibi feſtinamus omnes;
Lectis ſternendis ſtuduimus, munditiiſq; apparandis
Inter illud tamen negotium meis curavi amicis,
Sticho, & conſervo Sagarino meo, cœna cocta u
eſſet. (gav
Stichus obſonatus eſt. cæterum ego curando id all
Nunc ibo hinc, & amicos meos curabo hîc adve
nientes.

ACTVS V. SCENA IV.

SAGARINVS, STICHVS, *ſervi.*

AGite ite foras, ferte pompam. cado te præfici
Stiche. (conviviun
Omnibus modis temperare certum'ſt noſtrum hod
Ita me dii ament, lepide accipiemur, cum hoc rec
piamur in loco. (venit
Quiſquis pretereat, commiſſatũ volo vocari. ST. co
Dum quidem hercle quique veniat cum vino ſu
nam hinc quidem
Hodie polluctura, præter nos, jam dabitur nemini.
Noſmet inter nos miniſtremus. Monotrophe h
convivium eſt (lis, ficuli
Pro opibus noſtris, ſatis commodule nucibus, fab
Olea in tryblio, lupilli comminuto cruſtulo.
SAT eſt, ſervo homini modeſte melius facere ſum
ptum, quam ampliter.
Suum quemque decet. Quibus divitiæ domi ſun
ſcaphio & cantharis,
Bariolis bibunt: nos noſtro Samiolo poterio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

amen vivimus; nos tamen efficimus pro opibus
noſtra mœnia.
. Amicæ uter utribi accumbamus? St. abi tu ſane
ſuperior:
(divido.
que adeo ut tu ſcire poſſis factum, ego hoc tecum
di utram tibi libet etiamnum capere, cape provin-
ciam.
(Libero,
Quid iſtuc eſt provinciæ? St. utrum Fontinali, an
erium te inhibere mavis. Sa. nimio liquido Li-
bero,
(nat, nos volo
amica mea & tua dum comit, dumque ſe exor-
nen ludere inter nos. Strategum te facio huic
convivio.
(ſellio
Nimium lepide in mentem venit: potius in ſub-
ice accipiemur, quam in lectis. Sa. imo enim
hic magis eſt dulcius.
(rus?
interim, Stratege noſter, cur hic ceſſat cantha-
quot cyathos bibimus. St. tot, quot digiti ſunt
tibi in manu.
tio eſt Græca: ἢ πέντε πίν᾽, ἢ τρία πίν᾽, ἢ μὴ τέτταρα.
bi propino decuma fonte: tibi tute inde ſi ſapis.
e vos: bene nos: bene te: bene me: bene no-
ſtram etiam Stephanium.
Bibe ſi bibis. Sa. non mora erit apud me. St. e-
depol convivi ſat eſt.
(abeſt.
o noſtra huc amica accedat: id abeſt, aliud nihil
de hoc actum eſt: tibi propino canharum, vi-
num tu habes.
Nimis vellem aliquid pulpamenti. St. ſi horum
quæ aſſunt pœnitet,
eſt: tene aquam. Sa. merum jus dicis. nihil
moror cupedia.
(ne nega.
tibicen, age ſi quid agis, bibendũ hercle hoc eſt,
hoc faſtidis, quod faciundum vides eſſe tibi?
quin bibis?
(publicum.
ſi quid agis: accipe, inquam, non impedit hoc
tuum iſtuc eſt te vereri: eripe ex ore tibias.
bi illic biberit, vel ſervato meum modum, vel
u dato,
(poſtea.
ego nos pro ſummo bibere: nulli rei erimus
que edepol, quamvis de ſubito vel cadus verti
oteſt.
(cuit tamen.
id igitur? quamquam gravatus fuiſti, non no-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Age tibicen,quando bibiſti, refer ad labia tibias.
Suffla celeriter tibi buccas , quaſi proſerpens beſtia
Agedum, Stiche,uter demutaſſit,poculo multabitu
St.Bonum jus dicis : impetrare oportet,qui æquur
postulas. (illic
Age ergo, obſerva; ſi peccaſſis, multam hic reti eb
Sa. Optimum atque æquiſſimum oras. St. hem ti
hoc primum ,
Hæc facetia'ſt , amare inter ſe rivales duos :
Vno cantharo potare, & unum ſcortum ducere.
Hoc memorabil'eſt,ego tu ſum ,tu es ego. uni ani
ſumus (eſt tame
Vnam amicam amamus ambo:mecum ubi eſt,tecu
Tecum autem mihi eſt, mecum autem tibi eſt : ne
ter alteri invidet. (nunc vol
Sa. Ohe: jam ſatis. nolo obcædes: catuli ut ludu
Vin' amicam huc evocemus?ea ſaltabit. St.cenſe
Sa. Mea ſuavis, amabilis, amœna Stephanium ,
amores tuos (pulcerrin
Foras egredere : ſatis mihi pulcra es. St. at en
Sa.Fac nos hilaros hilariores,opera atq;advẽtu tu
Peregre advenientes te expectamus, Stephaniſc
dium, mel meum , (ſum
Si amabilitas tibi noſtra placet , ſi tibi ambo acce

ACTVS V. SCENA V.

STEPHANIVM *ancilla* , ET EIDEN

MOrem vobis geram , meæ deliciæ, nam ita
Venus amœna amet ,
Vt ego hic jamdudum exiſſem ſimitu vobiſcum
ras , (lieb
Niſi me vobis exornarem. nam ita eſt ingenium n
Bene cum lauta eſt, terſa, ornata, ficta eſt, infe
eſt tamen.
Nimioque ſibi mulier meretrix repperit odium oc
Sua immunditia , quam in perpetuum ut plac
mundicia ſua. (eſt orat
Sa.Nimium lepide fabulata eſt. Sti. Veneris m
Sagarine.Sa.quid eſt? Sti. totus doleo. Sa. totu
tanto miſerior.
Ste.Vtrubi accumbo? Sa. utrubi tu vis Ste.c
ambobus volo. nam ambos amo.
Sti. Vapulat peculium. actum eſt : fugit hoc lib
tas caput. Ste. D

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

...E. Date mihi locum ubi accumbam, amabo, ſiquidem placeo. tum mihi.
...pio cum utroque mihi eſſe bene. STI. diſpereo.
SA. quid ais? STI. quid? ego?
. Ita me dii ament, nunquam enim fiet hodie, hæc quin ſaltet tamen.
...e mulſa mea, ſuavitudo, ſalta: ſaltabo ego ſimul.
...I. Nunquam edepol me iſtoc vinces, quin ego ibidem pruriam.
...E. Siquidem mihi ſaltandum eſt, tum vos date, bibat tibicini.
...I. Et quidem nobis. SA. tene, tibicen, primum: poſtidea loci,
(leriter
...oc eduxeris, proinde ut conſuetus antehac, ce-
...pidam & ſuavem cantionem aliquam occipito cinædicam,
(aquam.
...perpruriſcamus uſque ex unguiculis. inde huc

ACTVS V. SCENA VI.

EIDEM.

... Ene tu: hoc educe: dudum placuit potio:
Nunc minus gravate jam accepit. tene tu. interim,
...is oculus, da mihi ſuavium, dum illic bibit.
...ſtibile eſt autem, ſtantem ſtanti ſavium
...e amicum amicæ. euge euge, ſic furi datur.
...e, jam infla buccas. ST. nunc jam aliquid ſuaviter,
...de cantionem veteri pro vino novam.

ACTVS V. SCENA VII.

EIDEM.

...Vi Ionicus aut cinædicus? qui hoc tale facere poſſiet.
...toc me vorſu viceris, alio me provocato.
...tu hoc modo. ST. at tu hoc modo. SA. babæ!
ST. tatæ! SA. papæ! ST. pax!
Nunc pariter ambo. nunc omnis voco cinædos contra.
(ber.
...eſſe nobis non magis potis eſt, quam fungo im-
...tro hinc abeamus. nunc jam ſaltatum ſatis pro vino'ſt.
(tum.
...ſpectatores plaudite: atque ite ad vos comeſſa-

FINIS STICHI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

TRINVMMVS.

Dramatis Perſonæ.

LVXVRIA.	PHILTO *ſenex.*
INOPIA.	LESBONICVS *ado-leſcens.*
MEGARONIDES *ſenex.*	STASIMVS *ſervus.*
CALLICLES *ſenex.*	CHARMIDES *ſenex.*
LYSITELES *adoleſcens.*	SYCOPHANTA.

ARGVMENTVM.

T*Heſaurum abſtruſum abiens peregre Charmides,*
R*emque omnem amico Callicli mandat ſuo:*
I*ſtoc abſente male rem perdit filius.*
N*am & ædis vendit, has mercatur Callicles.*
V*irgo indotata ſoror iſtius poſcitur.*
M*inus quo cum invidia ei det dotem Callicles,*
M*andat qui dicat aurum ferre ſeſe à patre.*
V*t venit ad ædis, hunc deludit Charmides*
S*enex, ut rediit; cujus nubunt liberi.*

PROLOGVS.

LVXVRIA & INOPIA.

SEquere mea gnata, ut munus fungaris tuum
I. Sequor: ſed finem fore quem dicam, neſci
L. Adeſt: hem! illæ ſunt ædes. i intro nunc ja
Nunc ne quis erret voſtrum; paucis in viam
Deducam, ſi quidem operam dare promittitis.
Nunc primũ igitur, quæ ego ſim, & quæ illa hæc ſie
Huc quæ abiit intro, dicam, ſi animum advortit
Primum mihi Plautus nomen Luxuriæ indidit,
Tum hanc mihi gnatam eſſe voluit Inopiam.
Sed ea huc quid introierit impulſu meo,
Accipite, & date vacivas auris, dum eloquar.
Adoleſcens quidam eſt, qui habitat in hiſce ædibu
Is rem paternam me adjutrice perdidit.
Quoniam ei qui me aleret, nihil video eſſe reliqu
Dedi meam gnatàm, quicum ætatem exigat.
Sed de argumento ne expectetis fabulæ,
Senes qui huc venient, hi rem vobis aperient.
Huic nomen Græce eſt THESAVRO fabulæ.
Philemo ſcripſit, Plautus vertit barbare,

Nom

Nomen Trinummo fecit. nunc hoc vos rogat,
t liceat poſſidere hanc nomen fabulam.
antum eſt. valete : adeſte cum ſilentio.

ACTVS I. SCENA I.

MEGARONIDES *ſenex.*

AMicum caſtigare ob meritam noxiam,
Immune eſt facinus : verum in ætate utile
t conducibile. nam ego amicum hodie meum
oncaſtigabo pro commerita noxia,
vitus : ni me id invitet, ut faciam fides.
am hic nimium morbus mores invaſit bonos :
a plerique omnis jam ſunt intermortui.
d dum illi ægrotant, interim mores mali,
uaſi herba irrigua ſucrerunt uberrime.
eque quicquam hic vile nunc eſt, niſi mores mali.
orum licet jam meſſem metere maximam,
mioque hic pluris pauciorum gratiam
ciunt pars hominum, quam id, quod proſit pluribus.
vincunt illud conducibile gratiæ,
æ in rebus multis obſtant, odioſæque ſunt,
moramque faciunt rei privatæ & publicæ.

ACTVS I. SCENA II.

ALLICLES, MEGARONIDES, *ſenes duo,*

Arem corona noſtrum decorari volo.
V xor venerare, ut nobis hæc habitatio
na, fauſta, felix, fortunataque eveniat,
que ut quamprimum poſſim videam emortuam.
Hic ille eſt ſenecta ætate qui factus eſt puer,
i admiſit in ſe culpam caſtigabilem.
grediar hominem. C. cuja vox prope me ſonat ?
Tui benevolentis, ſi ita es, ut ego volo :
aliter es, inimici, atque irati tibi.
O amice ſalve, atque æqualis mihi : ut vales,
garonides ? M. & tu edepol ſalve, Callicles.
en'? valuiſtin'? C. valeo, & valui rectius.
Quid agit tua uxor ? ut valet ? C. pluſquam ego volo.
Bene hercle eſt, illam tibi bene valere, & vivere.
Credo hercle te gaudere, ſi quod mihi mali eſt.
Omnibus amicis, quod mihi eſt, cupio eſſe idem.

 C. Eho!

C. Eho! tua uxor quid agit? M. immortalis eſt.
Vivit, victuraque eſt. C. bene hercle nuncias,
Deosque oro, ut vitæ tuæ ſuperſtes ſuppetat.
M. Dum quidem hercle tecum nupta ſit, ſane velim.
C. Vin' commutemus? tuam ego ducam, & tu meam.
Faxo haud tantillum dederis verborum mihi.
M. Neque enim tu, crede, mihi imprudenti obrepſeris.
C. Næ tu hercle faxo haud ſcies, quam rem egeris.
M. Habeas ut nactus: nota mala res optuma'ſt.
Nam ego nunc ſi ignotam capiam, quid agam, neſciam.
Edepol proinde ut bene vivitur, diu vivitur.
Sed hoc animum advorte, atque aufer ridicularia,
Nam ego dedita opera huc ad te advenio. C. quid venis?
M. Malis te ut verbis multis multum objurgitem.
C. Men'? M. num quis eſt hic alius præter me atque te? (gitem!
C. Nemo eſt. M. quid igitur rogitas, tene objur-
Niſi tute mihi me cenſes dicturum male.
Nam ſi in te ægrotant artes antiquæ tuæ,
Ac ſi demutant mores ingenium tuum,
Sive immutare vis ingenium moribus,
Neque eos antiquos ſervas, aſt captas novos,
Omnibus amicis morbum tu incuties gravem,
Vt te videre audireque ægroti ſient.
C. Qui in mentem venit tibi iſtæc dicta dicere?
M. Quia omnis bonos bonaſque accurare addecet,
Suſpicionem, & culpam, ut ab ſe ſegregent.
C. Non poteſt utrumque fieri. M. quapropter? C. rogas?
Ne admittam culpam, ego meo ſum promus pectori,
Suſpicio eſt in pectore alieno ſita.
Nam nunc ego ſi te ſurripuiſſe ſuſpicer
Iovi coronam de capite, è Capitolio,
Quod in culmine aſtat ſummo: ſi id non feceris,
Atque id tamen lubeat ſuſpicarier:
Qui tu id prohibere me potes, ne ſuſpicer?
Sed iſtud negotii ſcire cupio, quicquid eſt.
M. Haben' tu amicum, aut familiarem quempiam
Cui pectus ſapiat? C. edepol haud dicam dolo:
Sunt, quos ſcio eſſe amicos; ſunt, quos ſuſpicor:
Sun

unt quorum ingenia, atque animos, non poſſum
noſcere,
ld amici partem, an ad inimici perveniant.
ed tu ex amicis certis mihi es certiſſimus.
i quid ſcis me feciſſe inſcite, aut improbe,
i id non accuſas, tu ipſe objurgandus es. M. ſcio.
t ſi huc alia cauſſa ad te adveni, æquum poſtulas.
. Expecto ſi quid dicas. M. primumdum omnium,
ſale dictitatur tibi vulgo in ſermonibus;
urpilucricupidum te vocant cives tui.
um autem ſunt alii, qui te vulturium vocant,
oſtiſne, an civis comedis, parvipendere.
æc cum audio in te dicier, excrucior miſer.
. Eſt, atque non eſt mihi in manu, Megaronides.
uin dicant, non eſt: merito ut ne dicant, id eſt.
.Fuitne hic tibi amicus Charmides? C. eſt, & fuit.
ita eſſe ut credas, rem tibi autorem dabo.
am poſtquam hic ejus rem confregit filius,
detque ipſe ad paupertatem protractum eſſe ſe,
amque filiam eſſe adultam virginem,
mul ejus matrem, ſuamque uxorem mortuam,
uoniam hinc iturus eſt ipſe in Seleuciam,
ihi commendavit virginem gnatam ſuam,
rem ſuam omnem, & illum corruptum filium.
c, ſi mihi inimicus eſſet, credo haud crederet.
. Quid tu adoleſcentem, quem eſſe corruptum
vides,
i tui mandatus eſt fidei & fiduciæ?
in eum reſtituis? quin ad frugem corrigis?
rei operam dare te fuerat aliquanto æquius,
qui probiorem facere poſſis, non uti
eandem tute accederes infamiam,
lumque ut ejus cum tuo miſceres malo.
Quid feci? M. quod homo nequam. C. non iſtuc
meum eſt.
Emiſtin' de adoleſcente has ædes? quid taces?
i nunc tute habitas? C. emi, atque argentum dedi,
nas quadraginta adoleſcenti ipſi in manum.
dediſti argentum? C. factum, neque facti piget.
Ædepol fidei adoleſcentem mandatum malæ!
diſtine hoc facto ei gladium qui ſe occideret?
id ſequius eſt, aut quid intereſt? dare te in manus
gentum amanti homini adoleſcenti, animi impoti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Qui exædificaret ſuam inchoatam ignaviam?
C. Non ego illi argentum redderem? M. non redderes:
Neque de illo quicquam neque emeres, neque venderes,
Nec qui deterior eſſet, faceres copiam.
Inconciliaſtin' eum, qui mandatu'ſt tibi?
Illum qui mandavit, eum exturbaſti ex ædibus.
Edepol mandatum pulcre, & curatum probe.
Crede huic tute, ſuam jam melius rem geſſerit.
G. Subigis maledictis me tuis, Megaronides,
Novo modo, adeo ut quod meæ concreditum eſt
Taciturnitati clam, fidei, & fiduciæ,
Ne enunciarem cuiquam, neu facerem palam,
Vti mihi neceſſe ſit jam id tibi concredere.
M. Mihi quod credideris, ſumes, ubi poſiveris.
C. Circumſpice dum te, ne quis aſſit arbiter
Nobis, & quæſo identidem circumſpice.
M. Auſculto, ſi quid dicas. C. ſi taces, loquar.
Quoniam hinc profectus eſt peregre Charmides,
Theſaurum mihi demonſtravit in hiſce ædibus.
Hic in conclavi quodam. ſed circumſpice.
M. Nemo eſt. C. nummorum Philippeum ad tria millia.
Id ſolus ſolum per amicitiam, & per fidem,
Flens me obſecravit, ſuo ne gnato crederem,
Neve cuiquam, unde ad eum id poſſet permanaſcere:
Nunc ſi ille huc ſalvus revenit, reddam ſuum ſibi:
Si quid eo fuerit, certo illius filiæ,
Quæ mihi mandata eſt, habeo dotem unde dem,
Vt eam in ſe dignam conditionem collocem.
P. Proh dii immortales, verbis paucis quam cito
Alium feciſti me? alius ad te veneram.
Sed ut occœpiſti, perge porro proloqui.
C. Quid tibi ego dicam? qui illius ſapientiam
Et meam fidelitatem, & celata omnia
Pœne ille ignavus funditus peſſum dedit?
M. Quidum? C. quia rure dum ſum ego unos ſexdies,
Me abſente, atque inſciente, inconſultu meo,
Ædes venales haſce inſcribit literis.
M. Adeſurivit magis, & inhiavit acrius
Lupus: obſervavit dum dormitaret canes.
Gregem univerſum voluit ſecum avertere.
C. Feciſſet edepol, ni hæc præſenſiſſet canes.

Se-

Sed nunc rogare ego viciſſim te volo:
Quid fuit officium meum me facere, face ſciam.
Vtrum indicare me ei theſaurum æquum fuit,
Adverſum quam ejus me obſecraviſſet pater:
An ego aliam dominum paterer fieri hiſce ædibus?
Qui emiſſet, ejusne eſſet ea pecunia?
Emi egomet potius ædis. argentum dedi
Theſauri cauſſa, ut ſalvum amico traderem.
Neque adeo haſce emi mihi, nec uſuræ meæ.
Illi redemi rurſum, à me argentum dedi.
Hæc ſunt, ſeu recte, ſeu pervorſe facta ſunt;
Egomet feciſſe confiteor, Megaronides?
Hem mea malefacta, hem meam avaritiam tibi:
Haſcine me propter res maledicta differunt?
M. Pauſa: viciſti caſtigatorem tuum.
Occluſti linguam, nihil eſt qui reſpondeam.
C. Nunc ego te quæſo, ut me opera & conſilio juves,
Communiceſque hanc mecum meam provinciam.
M. Polliceor operam. C. ergo ubi eris paulo poſt?
M. domi.
C. Nunquid vis? M. cures tuam fidem. C. fit ſedulo.
M. Sed quid ais? C. quid vis? M. ubi nunc adoleſcens habet?
C. Poſticulum hoc recepit, cum ædis vendidit.
M. Iſtuc volebam ſcire. I ſane nunc jam.
ed quid ais? C. quid nunc? M. virgo nempe apud te eſt. C. ita eſt:
ıxtaque eam curo cum mea. M. recte facis.
C. Num quid prius, quam abeo, me rogaturus?
M. vale.
ihil eſt profecto ſtultius, neque ſtolidius,
eque mendaciloquius, neque argutum magis,
eque confidentiloquius, neque perjurius,
uam urbani aſſidui cives, quos ſcurras vocant.
tque egomet me adeo cum illis una ibidem traho,
ui illorum verbis falſis acceptor fui,
ui omnia ſe ſimulant ſcire nec quicquam ſciunt.
uod quiſq; in animo habet, aut habiturus eſt, ſciunt.
uod in aurem rex reginæ dixit id ſciunt.
uæ neque futura, neque facta ſunt, tamen ii ſciunt.
lſon' an vero laudent, culpent, quem velint,
on flocci faciunt, dum illud quod lubeat, ſciant.
nnes mortales hunc ajebant Calliclem

Indi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Indignum civitate hac & ſe vivere;
Bonis qui hunc adoleſcentem evertiſſet ſuis.
Ego de eorum verbis famigeratorum inſcius
Proſilui amicum caſtigatum innoxium:
Quod ſi exquiratur uſque ab ſtirpe autoritas,
Vnde quidque auditum dicant, niſi id appareat,
Famigeratori res ſiet cum damno, & malo.
Hoc ita ſi fiat, publico fiat bono.
Pauci ſint faxim, qui ſciant, quod neſciunt,
Occluſioremque habeant ſtultiloquentiam.

ACTVS II. SCENA I.

LYSITELES *adoleſcens.*

MVltas res ſimitu in meo corde verſo, multum in cogitando
Dolorem indipiſcor, egomet me concoquo, & macero, & defatigo.
Magiſter mihi exercitor animus hic eſt: ſed hoc non (liquet,
Nec ſatis cogitatum eſt, utram potius harum mihi artem expeteſſam,
Vtram ætati agundæ arbitrer firmiorem: amorine, an rei
Obſequi potius par ſiet: utra in parte plus vo uptatis (ſit vitæ,
Ad ætatem agundam. de hac re mihi ſatis haud liquet. niſi hoc
Sic faciam opinor, utramq; rem ſimul exputem, ju- (dex ſim,
Reuſque ad eam rem. Ita faciam, ita placet, omnium primum
Amoris artis eloquar, quemadmodum expediant:
NVMQVAM.
Amor quemquam, niſi cupidum hominem, poſtulat ſe in plagas
Conjicere: eos cupit, eos conſectatur, ſubdole blanditur, ab re
Conſulit blandiloquentulus, harpago, mendax, cup- (pes, avarus,
Elegans, deſpoliator, latebricolarum hominum corruptor,
Blandus, inops, celati indagator. nam qui ab eo quod (amat,
Quam extemplo ſaviis ſagittatis percuſſus eſt, illico res foras
Labitur, liquitur. da mihi hoc, mel meum, ſi me a- (mas, ſodes.
Ibi ille cuculus: ocelle mi, fiat: & iſtuc, & ſi amplius vis dari,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Dabitur. ibi illa pendentem ferit, jam amplius orat,
non ſat
(eſt,
Ideſt mali,ni amplius etiam quod ebibit, quod com-
Quod facit ſumpti,datur: nox ducitur: familia tota;
Veſtiſpicæ, unctor, auri cuſtos, flabelliferæ, ſanda-
ligerulæ,
(nis & peni.
Cantrices,ciſtellatrices,nuncii,renuncii,raptores pa-
Fit ipſe, dum illis comis eſt,inops amator. Hæc ego
cum ago.
Cum meo animo, & recolo, ubi qui eget, quam pre-
tii ſit parvi : apage te
Amor, non places, nihil te utor. quanquam iſtud eſt
dulce, eſſe, & bibere.
Amor amara dat tibi ſatis ; quod ægre ſit, fugit fo-
rum. fugat tuos
Cognatos, fugat ipſe ſe è ſuo contuitu.
Neque enim eum ſibi amicum volunt dici. mille mo-
dis amor ignorandu'ſt.
Procul adhibendus eſt, atque abſtinendus : nam qui
in amorem
(ſis amor!
Præcipitavit, pejus perit, quam ſi ſaxo ſaliat. apage
Tuas res tibi habe! Amor, mihi amicus ne ſuas un-
quam. ſunt tamen
(feciſti.
Quos miſeros maleque habeas, quos tibi obnoxios
Certum'ſt ad frugem applicare animum: quanquam
ibi animo
Labos grandis capitur. Boni ſibi hæc expetunt,rem,
fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam. hoc probis pretium'ſt: eo
mihi magis lubet
(dicis.
Cum probis potius,quam cum improbis vivere vani-

ACTVS II. SCENA II.

PHILTO *ſenex*, LYSITELES *adoleſcens*.

QVoillic homo foras ſe penettravit ex ædibus?
L. pater, aſſum.
mpera quod vis, neque tibi ero in mora, neque la-
tebroſe me abs tuo
onſpectu occultabo. P. feceris par tuis cæteris fa-
ctis, patrem
uum ſi percoles per pietatem! nolo ego cum im-
probis te viris,
nate mi, neque in via, neque in foro ullum ſermo-
nem exequi.
Novi

Novi ego hoc ſeculum moribus quibus ſit: malus
bonum malum (mali; rapax,
Eſſe volt, ut ſit ſui ſimilis: turbant, miſcent mores
Avarus, invidus: ſacrum profanum, publicum priva-
tum habent: (cruciant.
Hiulca gens. hæc ego doleo: hæc ſunt, quæ me ex-
Hæc dies noctesque tibi canto ut caveas: quod ma-
nu non queunt
Tangere, tantum fas habent, quo manus abſtineant.
Cætera, rape, trahe, fuge, late. lacrumas hæc mihi,
cum video,
Eliciunt. quianam ego ad hoc genus hominum du-
ravi? quin prius (dant:
Me ad pluris penetravi? nam hi mores majorum lau-
Eoſdem lutulant, quos collaudant. hiſce ergo tu ar-
tibus gratiam
Facias, neu colas, neu imbuas ingenium. meo modo
& moribus vivito (iſtos
Antiquis: quæ ego tibi præcipio, ea facito. nihil ego
Moror facetos mores, & turbidos, quibus boni de-
decorant ſe.
Hæc tibi, ſi mea imperia capeſſes, multa bona in
pectore confident.
L. Semper ego uſque ad hanc ætatem ab ineunte a-
doleſcentia,
Tuis ſervivi ſervitutem imperiis, & præceptis, pater
Pro ingenio ego me liberum eſſe ratus ſum: pro im-
perio tuum. (ſui
Meum animum tibi ſervitutem ſervire æquum cen
P. Qui homo, cum animo, inde ab ineunte ætate
depugnat ſuo, (cenſeat
Vtrum is itane eſſe mavelit, ut eum animus æquum
An ita potius, ut parentes eum eſſe, & cognati, velint
Si animus hominem perpulit, actum eſt: animo ſer-
vibit, non ſibi. (cluet
Si ipſi animum perpulit dum vivit, victor victorum
Tu ſi animum viciſti, potius quam animus te, eſ
quod gaudeas. (Jubet
Nimio ſatius eſt, ut opu'ſt, te ita eſſe, quam ut anim
Qui animum vincunt, quam quos animus, ſempe
probiores cluent. (meæ
L. Iſthæc ego mihi ſemper habui ætati tegumentum
Ne penetrarem me uſquam, ubi eſſet damni conci-
liabulum. N

Ne noctu irem obambulatum, neu ſuum adimerem alteri,
Neu tibi ægritudinem, pater, parerem, parſi ſedulo.
Sarta tecta tua præcepta uſque habui mea modeſtia.
P. Quid exprobras? bene quod feciſti, tibi feciſti, non mihi.
Mihi quidem ætas acta eſt ferme, tua iſtuc refert (maxime.
s PROBVS eſt, quem non pœnitet, quam probus ſit, & frugi bonæ.
Qui ipſus ſibi ſatis placet, nec probus eſt, nec frugi (bonæ.
Benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.
Qui ipſus ſe contemnit, in eo eſt indoles induſtriæ.
. Ob eam rem hæc, pater, autumavi, quia res quædam'ſt, quam volo
go me abs te exorare. P. quid id eſt? veniam jam dare geſtio.
. Adoleſcenti huic genere ſummo, amico, atque æquali meo,
inus qui caute & cogitate ſuam rem tractavit, pa(ter,
ene volo ego illi facere, ſi tu non abnuis. P. nempe de tuo.
. De meo. nam quod tuum'ſt, meum'ſt: omne meum eſt autem tuum.
Quid is? egetne? L. eget. P. habuitne rem? L. habuit. P. qui eam perdidit?
blicisne affinis fuit an maritumis negotiis?
rcaturamne, an venales habuit, ubi rem perdidit?
Nihil iſtorum. P. quid igitur? L. per comitatem edepol, pater.
æterea aliquantum animi cauſa in deliciis diſper(didit.
Edepol hominem prædicatum ferme familiariter,
i quidem nuſquam per virtutem rem confregit atque eget.
moror eum tibi eſſe amicum, cum ejuſmodi virtutibus.
Quia ſine omni malitia eſt, tolerare ejus egeſtatē (volo.
De mendico male meretur qui ei dat, quod edat, aut quod bibat:
n & illud quod dat, perdit, & illi producit vitam ad miſeriam.
eo hoc dico, quin quæ tu vis, ego velim, & faciam lubens.
ego hoc verbum cum illi cuidam dico, præmon(ſtro tibi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vt ita te aliorum miſereſcat, ne tui alios miſereat.
L. Deſerere illum, & dejuvare in rebus adverſi
pudet. (teris
P. Pol pudere, quam pigere præſtat, totidem lit-
L. Edepol deum virtute dicam, pater, & majorum
& tua: (ceris
Multa bona bene parta habemus. bene ſi amico fe
Ne pigeat feciſſe: aut potius pudeat, ſi non feceris
P. De magnis divitiis ſi quid demas, plus fit, an mi
nus? (tari ſolet
L. Minus, pater. ſed civi immunifico ſcis quid can
Quod habes, ne habeas: & illud quod nunc non ha
bes, habeas malum:
Quandoquidem nec tibi bene eſſe potes pati, ne
alteri. (mi
P. Scio equidem iſtuc ita ſolere fieri. verum, gnat
Is eſt immunis, cui nihil eſt, qui munus fungatu
ſuum. (pater
L. Deum virtute habemus, & qui noſmet utamur
Et aliis qui comitati ſimus benevolentibus.
P. Non edepol tibi pernegare poſſum quicqua
quod velis.
Cujus egeſtatē tolerare vis? loquere audacter patr
L. Lesbonico huic adoleſcenti Charmidæ hujus fil
Qui illic habitat. P. qui comedit quod fuit, que
non fuit.
L. Ne opprobra, pater. Multa eveniunt homini, qu
vult, quæ nevult.
P. Mentire edepol, gnate. atque id nunc facis hau
conſuetudine.
Nam ſapiens quidem pol ipſe fingit fortunam ſibi.
Eo ne multa, quæ nevolt, eveniunt, niſi fictor malu'
L. Multa eſt opera opus ficturæ, qui ſe fictore
probum (ſcentulu'
Vitæ agendæ eſſe expetit: ſed hic admodum adol
P. Non ætate, verum ingenio adipiſcitur ſapientia.
Sapienti ætas condimentum eſt, ſapiens ętati cibu'
Agedum eloquere, quid dare illinam vis? L. nil
quidquam pater: (l
Tu modo ne me prohibeas accipere, ſi quid det m
P. An eo egeſtatem ejus tolerabis, ſi quid ab illo a
ceperis? (ceas. L. lic
L. Eo pater. P. pol ego iſtanc volo me rationem ed
Sci

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

cin' tu illum , quo genere gnatus ſit? P. ſcio , ap-
prime probo. (ter,
. Soror illi eſt adulta virgo grandis,eam cupio, pa-
ducere uxorem. P. ſine dote? L. ſine dote. P. uxo-
rem? L. ita. (tiam:
ua re ſalva. hoc pacto ab illo inibis ſummam gra-
eque commodius ullo pacto ei poteris auxiliarier.
. Egone indotatam te uxorem ut patiar? L. pati-
undum eſt, pater , (liæ.
t eo pacto addideris noſtræ lepidam famam fami-
Multa ego poſſum docta dicta,& quamvis facun-
de loqui :
iſtoriam veterem, atque antiquam, hæc mea ſene-
ctus ſuſtinet.
rum ego quando te , & amicitiam, & gratiam in
noſtram domum
deo allicere , etſi adverſatus tibi fui iſtuc ſedulo ,
bi permitto, poſce,duce. L. dii te ſervaſſint mihi!
d adde ad iſtam gratiam unum. P. quid id eſt au-
tem unum? L. eloquar.
te ad eum adeas , tute concilies , tute poſcas.
P. eccere. (tu egeris.
Nimio citius tranſiges : firmum omne erit , quod
avius erit tuum unum verbum ad eam rem, quam
centum mea.
Ecce autem in benignitate hoc repperi negotium.
bitur opera. L. lepidus vivis , hæ ſunt ædes , hic
habet. (domi.
ſbonico eſt nomen,age,rem cura:ego te opperiar

ACTVS II. SCENA III.

PHILTO *ſenex.*

NOn optuma hæc ſunt , neque ego , ut æquum ,
cenſeo :
rum meliora ſunt, quam quæ deterruma.
hoc unum conſolatur me, atque animum meum,
a qui nihil aliud , niſi quod ſibi ſoli placet,
ſulit advorſum filium , nugas agit ,
r ex animo ſit , ſecius nihilo facit :
ſenectuti is acriorem hyemem parat ,
n illam importunam tempeſtatem conciet.
aperiuntur ædes , quo ibam : commode
exit Lesbonicus cum ſervo foras.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA IV.

LESBONICVS *adoleſcens*, STASIMV *ſervus*, PHILTO *ſenex*.

MInus quindecim dies ſunt, cum pro hiſce ædi
 bus
Minas quadraginta accepiſti à Callicle.
Eſtne hoc quod dico, Staſime? S. cum conſidero,
Meminiſſe videor fieri. L. quid factum eſt eo?
S. Comeſum, expotum, exunctum, elotum in balnei
Piſcator, piſtor abſtulit, lanii, coqui,
Olitores, myropolæ, aucupes. confit cito,
Quaſi tu objicias formicis papaverem.
L. Minus hercle in hiſce rebus ſumptum eſt ſe
 minis.
S. Quid, quod dediſti ſcortis? L. ibidem una trah
S. Quid, quod ego defraudavi? L. hem! iſta rati
 maxuma eſt.
S. Non tibi illud apparere, ſi ſumas, poteſt,
Niſi tu immortale rere eſſe argentum tibi.
Sero atque ſtulte, prius quod cautum oportuit,
Poſtquam comedit rem, poſt rationem putat.
L. Nequaquam argenti ratio comparet tamen.
S. Ratio quidem hercle apparet, argentum οἴχετ
Minas quadraginta accepiſti à Callicle,
Et ille ædis abs te accepit mancipio. L. admodur
P. Pol opinor affinis noſter ædes vendidit.
Patri, cum peregre veniet, in ponte eſt locus,
Niſi forte in ventrem filio correpſerit.
S. Trapezitæ mille drachmarum Olympicum,
Quas de ratione debuiſti, redditæ.
L. Nempe quas ſpopondi. S. immo quas dependi, i
 quito.
Quas ſponſione pronuper tu exactus es,
Pro illo adoleſcente, quem tu ajebas eſſe divitem.
L. Factum. S. ut quidem illud perierit. L. factu
 id quoque eſt. (tum'
Nam nunc cum vidi miſerum, & me ejus miſe
S. Miſeret te aliorum, tui te nec miſeret, nec pud
P. Tempus adeundi eſt. L. eſtne hic Philto, qui a
 venit?
Is hercle eſt ipſus. S. edepol næ ego iſtum velim
Meum fieri ſervum cum ſuo peculio.

P. H

P. Herum atque ſervum plurimum Philto jubet
ſalvere, Lesbonicum, & Staſimum. L. dii duint
Tibi, Philto, quæcunque optes. quid agit filius?
P. Bene vult tibi. L. edepol mutuum mecum facit.
S. Nequam illud verbum'ſt, Bene vult, niſi qui benefacit.
go quoque volo eſſe liber; nec quicquam volo:
ic poſtulet frugi eſſe, nugas poſtulet.
. Meus gnatus me ad te miſit, inter ſe atque vos
ffinitatem ut conciliarem & gratiam.
uam vult ſororem ducere uxorem, & mihi
ententia eadem'ſt, & volo. L. haud noſco tuum,
onis tuis rebus meas res irrides malas. (piter,
. Homo ego ſum, homo tu es: ita me amabit Iup-
eque te deriſum veni, neque dignum puto.
erum hoc, ut dixi, meus me oravit filius,
t tuam ſororem poſcerem uxorem ſibi.
. Mearum rerum me noviſſe æquum'ſt ordinem,
um veſtris noſtra non eſt æqua factio.
ffinitatem vobis aliam quærite.
Satin' tu ſanus mentis, aut animi tui,
ui conditionem hanc repudies? nam illum tibi
rentarium eſſe amicum inventum intellego.
. Abin' hinc dierecte? S. ſi hercle ire occipi..m, vetes.
Niſi quid me aliud vis, Philto, reſpondi tibi.
Benigniorem, Lesbonice, te mihi,
uam nunc experior eſſe, confido fore:
m & ſtulte facere, & ſtulte ſabularier,
rumque, Lesbonice, in ætate haud bonum'ſt.
Verum hercle hic dicit. L. oculum ego effodiam tibi,
verbum addideris. S. hercle quin dicam tamen.
m ſi ſic non licebit, luſcus dixero.
Ita tu nunc dicis non eſſe æquiperabiles.
ſtras cum noſtris factiones atque opes?
Dico. P. quid tunc, ſi in ædem ad cœnam veneris,
que ibi, opulentus tibi par forte ut venerit,
poſita ſit cœna, popularem quem vocant,
lli congeſtæ ſint epulæ è clientibus,
quid tibi placeat, quod illi congeſtum ſiet.
iſne, an incœnatus cum opulento accubes?
Edim, niſi ille vetet. S. at pol ego, etiamſi vetet,

Edim, atque ambabus malis expletis vorem,
Et quod illi placeat, præripiam potiſſimum,
Neque illi concedam quicquam de vita mea.
Verecundari neminem apud menſam decet,
Nam ibi de divinis atque humanis cernitur.
P. Rem fabulare. S. non tibi dicam dolo.
Decedam ego illi de via, de ſemita,
De honore populi: verum quod ad ventrem attinet,
Non hercle hoc ungue, niſi me pugnis vicerit.
Cœna hæc annona eſt, ſine ſacris hæreditas.
P. Semper tu hoc facito, Lesbonice, cogites,
Id optimum eſſe, tute uti ſis optumus.
Si id nequeas, ſaltem ut optumis ſis proximus.
Nunc conditionem hanc quam ego fero, & quam abs te peto,
Dare atque accipere, Lesbonice, te volo.
Dii divites ſunt: deos decent opulentiæ
Et factiones: verum nos homunculi
Salillum animæ qui cum extemplo amiſimus,
Æquo mendicus atque ille opulentiſſimus
Cenſetur cenſu ad Acherontem mortuus.
S. Mirum ni tu illuc tecum divitias feras,
Vbi mortuus ſis, ita ſis, ut nomen cluet.
P. Nunc ut ſcias hic factiones atque opes
Non eſſe, neque nos tuam negligere gratiam,
Sine dote poſco tuam ſororem filio.
Quæ res bene vortat. habeon' pactam? quid taces?
S. Proh dii immortales! conditionem quojuſmodi?
P. Quin fabulare, dii bene vortant! ſpondeo.
S. Eheu! ubi uſus nihil erat dicto, ſpondeo
Dicebat: nunc hic, quom opus eſt, non quit dicere.
L. Cum affinitate veſtra me arbitramini
Dignum, habeo vobis, Philto, magnam gratiam.
Sed etſi hercle graviter cecidit ſtultitia mea,
Philto; eſt ager ſub urbe hic nobis, eum dabo
Dotem ſorori. nam is de ſtultitia mea
Solus ſuperſit præter vitam reliquus.
P. Profecto dotem nihil moror. L. certum'ſt dare.
T. noſtramne te nutricem, here, quæ nos educat,
Abalienare à nobis? cave ſis feceris.
Quid edemus noſmet poſtea? L. etiam tu taces?
Tibi ego rationem reddam? S. plane periimus,
Niſi quid ego comminiſcor. Philto, te volo.

P. Si quid vis, Staſime. S. huc concede aliquantum. P. licet.
S. Arcano tibi ego hoc dico, ne ille ex te ſciat,
Neve alius quiſquam. P. crede audacter quid lubet.
S. Per deos atque homines dico, ne tu illunc agrum
Tuum ſiris unquam fieri, neque gnati tui.
Ei rei argumentum dicam. P. audire edepol lubet.
S. Primum omnium olim terra cum proſcinditur,
In quinto quoque ſulco moriuntur boves.
P. Apage! S. Acherontis oſtium in noſtro'ſt agro.
Tum vinum priuſquam coactum'ſt, pendet putidum.
P. Conſuadet homini, credo. etſi ſceleſtus eſt,
At mihi infidelis non eſt. S. audi cætera.
Poſt id, frumenti quom alibi meſſis maxima'ſt,
Tribus tantis illi minus reddit, quam obſeveris.
P. Hem! iſtic oportet obſeri mores malos;
In obſerendo poſſint interfieri.
S. Neque unquam quiſquam eſt, cujus ille ager fuit,
Quin peſſume ei res vorterit, cujus fuit.
Alii exulatum abierunt, alii emortui,
Alii ſe ſuſpendere. hem! nunc hic cujus eſt?
Ut ad incitas redactus! P. apage à me iſtum agrum.
S. Magis apage dicas, ſi omnia à me audiveris.
Nam fulguritæ ſunt hic alternæ arbores.
Sues moriuntur angina hic acerruma,
Oves ſcabræ ſunt, tam glabræ, hem, quam hæc eſt manus.
Tum autem Syrorum, genus quod patientiſſimum eſt
Hominum, nemo extat, qui ibi ſex menſes vixerit:
Ita cuncti ſolſtitiali morbo decidunt.
P. Credo ego iſtuc, Staſime, ita eſſe: ſed Campas genus
Multo Syrorum jam antidit patientia.
Sed iſte eſt ager profecto, ut te audivi loqui,
Malos in quem omnes publice mitti decet.
Sicut fortunatorum memorant inſulas,
Quo cuncti, qui ætatem egerunt caſte ſuam,
Conveniant: contra iſtoc detrudi maleficos
Æquum videtur, qui quidem iſtius ſit modi.
S. Hoſpitium eſt calamitatis. quid verbis opu'ſt?
Quamvis malam rem quærens, illic reperias.
P. At tu hercle, & ibi, & alibi. S. cave ſis dixeris,
Me tibi dixiſſe hoc. P. dixiſti arcano ſatis.
S. Quin hic quidem cupit illum ab ſe abalienarier.

Si quidem reperire poſſiet, cui os ſublinat.
P. Meus quidem hercle nunquam fiet. S. ſi ſapies quidem.
Lepide hercle de agro ego hunc ſenem deterrui:
Nam qui vivamus nihil eſt, ſi illum amiſerit.
P. Redeo ad te, Lesbonice. L. dic, ſodes mihi,
Quid hic locutus tecum? P. quid cenſes? homo'ſt,
Vult fieri liber: verum quod det, non habet.
L. Et ego eſſe locuples, verum nequicquam volo.
S. Licitum, ſi velles: nunc quoniam nihil eſt, non licet. (modo
L. Quid tecum, Staſime? S. de iſtoc quod dixiſti
Si antea voluiſſes, eſſes: nunc ſero cupis.
P. De dote mecum conveniri nihil poteſt.
Quid tibi lubet, tute agito cum nato meo.
Nunc tuam ſororem filio poſco meo.
Quæ res bene vortat. quid nunc? etiam conſulis?
L. Quid iſtuc? quando ita vis, dî bene vortant; ſpondeo.
P. Nunquam edepol cuiquam tam expectatus filius
Natus, quam eſt illud Spondeo natum mihi.
S. Dî fortunabunt veſtra conſilia. P. ita volo.
L. Sed, Staſime, abi huc ad meam ſororem: ad Calliclem.
Dic hoc negotii quomodo actum eſt. S. ibitur.
L. Et gratulator meæ ſorori. S. ſcilicet.
P. I hac, Lesbonice, mecum, ut coram nuptiis
Dies conſtituatur: eadem hæc confirmabimus.
L. Tu iſtuc cura quod juſſi, jam ego hic ero.
Dic Callicli, me ut conveniat. S. quin tu i modo.
L. De dote ut videat quid opus ſit facto. S. i modo.
L. Nam certum'ſt ſine dote haud dare. S. quin tu i modo.
L. Neque enim illi damno unquam eſſe patiar. S. abi modo.
L. Meam negligentiam. S. quin i modo. S. O pater,
Æquum videtur quin quod peccarim. S. i modo.
L. Potiſſimum mihi id obſit. S. i modo. L. O pater,
En unquam aſpiciam te? S. i modo, i modo, i modo.
Tandem impetravi abiret. dii veſtram fidem!
Ædepol re geſta peſſime, geſta probe,
Siquidem ager nobis ſalvus eſt: etſi admodum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

n ambiguo eſt etiam , nunc quid de hac re fuat.
ed ſi alienatur , actum'ſt de collo meo.
ieſtandus peregre clypeus , galea, ſarcina :
ffugiet ex urbe ; ubi erunt factæ nuptiæ ,
bit iſtinc aliquo in maxumam malam crucem
atrocinatum , aut in Aſiam, aut in Ciliciam.
bo huc quo mihi imperatum'ſt; etſi odi hanc domũ,
oſtquam exturbavit hic nos ex noſtris ædibus.

ACTVS III. SCENA I.

CALLICLES *ſenex*, STASIMVS *ſervus*.

QVomodo tu iſtuc Staſime, dixiſti, voſtrum herilem filium, (modo.
esbonicum ſuam ſororem deſpopondiſſe? S. hoc
.Cui homini deſpondit? S. Lyſitheli Philtonis filiò,
ine dote. C. ſine dote ille illam in tantas divitias dabit?
on credibile dicis. S. at tu edepol nullus creduas.
hoc non credis, ego credidero. C. quid? S. me nihili pendere.
. Quamdudum iſtuc, aut ubi actum'ſt? illico hic ante oſtium. (dita,
am modo, inquit Præneſtinus. C. tanton' in re per-
uam in re ſalva, Lesbonicus factus eſt frugalior?
Atque equidem ipſus ultro venit Philto oratum filio.
. Flagitium quidem hercle fiet, niſi dos dabitur virgini. (tellego.
oſtremo edepol ego iſtam rem ad me attinere in-
o ad meum caſtigatorem , atque ab eo conſilium petam. (mihi,
Propemodum quid illic feſtinet ſentio, & ſubolet
agro evortat Lesbonicum, quando evertit ædibus.
here Charmide, quam abſente te hic tua res diſtrahitur tibi!
inam te rediſſe ſalvum videam! ut inimicos tuos
ciſcare; ut mihi, ut erga te fui & ſum, referas gratiam.
mium difficile'ſt reperiri amicum ita ut nomen cluet: (mias.
i tuam cum rem credideris, ſine omni cura dor-
d generũ noſtrum ire eccillum video cum affini ſuo
ſcio quid non ſatis inter eos convenit; celeri gradu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eunt uterque: ille reprehendit hunc priorem pallio
Haud illi euſcheme aſtiterunt. huc aliquantulum abſceſſero.
Eſt lubido orationem audire duorum affinium.

ACTVS III. SCENA II.

Lysiteles, Lesbonicvs, Stasimvs.

Sta illico, noli avorſari, neque te occultaſſis mihi
Le. Potin' ut me ire quo profectus ſum, ſinas
Ly. ſi in rem tuam,
Lesbonice, eſſe videatur, gloriæ aut famæ, ſinam
Le. Quod eſt facillimum, facis. Ly. quid id eſt? Le amico injuriam.
Ly. Neque meum eſt, neque facere didici. Le. in doctus quam docte facis! (mihi
Quid faceres, ſi quis docuiſſet te, ut ſic odio eſſe
Qui bene cum ſimulas facere mihi te, male facis, male conſulis.
Ly. Egone? Le. tu næ. Ly. quid male facio
Le. quod ego nolo, id cum facis.
Ly. Tuæ rei bene conſulere cupio. Le. tu mihi e melior. quam egomet mihi?
Sat ſapio, ſatis in rem quæ ſint meam ego conſpici mihi. (lente repudies
Ly. An id eſt ſapere, ut qui beneficium à benevo
Le. Nvllvm beneficium duco eſſe id, quod, cu facias, non placet. (cium migrat
Scio ego, & ſentio ipſe quid agam neque à me offi
Nec tuis depellor dictis, quin rumori ſerviam.
Ly. Quid ais? nam retineri nequeo, quin dicam ea quæ promeres.
Itane tandem majores famam tradiderunt tibi tui,
Vt virtute eorum ante parta per flagitium perderes
Atque honori poſterorum tuorum ut vindex fieres?
Tibi paterque avoſque facilem fecit & planam viam
Ad quærendum honorem: tu feciſti ut difficili foret,
Culpa maxime & deſidia, tuiſque ſtultis moribus.
Præoptaviſti, amorem tuum uti virtuti præponeres
Nunc te hoc pacto credis poſſe obtegere errata ah! non ita eſt. (tuo
Cape ſis virtutem animo, & corde expelle deſidiam

I

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

n foro operam amicis da, haud in lecto amicæ, ut
ſolitus es.
tque ego iſtum agrum tibi relinqui ob eam rem
enixe expeto, (piam
t tibi ſit, qui te corrigere poſſis, ne omnino ino-
ives objectare poſſint tibi, quos tu inimicos habes.
E. Omnia ego iſtæc, quæ tu dixiſti, ſcio, vel ex-
ſignavero, (meum.
go ut rem patriam & gloriam majorum fœdarim
ciebam ut eſſe me deceret, facere non quibam
miſer: (cidi:
a vi Veneris victus, ocio captus, in fraudem in-
t tibi nunc proinde ac merere, ſummas habeo
gratias. (ſpernere,
Y. At operam perire meam ſic, & te hæc dicta
rpeti nequeo: ſimul me piget parum pudere te.
poſtremo, niſi me auſcultas, atque hoc, ut dico,
facis,
te pone te. latebis facile, ne inveniat te honor.
occulto jacebis, cum te maxime clarum voles.
rnovi equidem, Lesbonice, imperitum tuum in-
genium admodum.
io te ſponte non tuapte erraſſe, ſed amorem tibi
ctus obſcuraſſe: atq; ipſe amoris teneo omnis vias.
a eſt AMOR, baliſta ut jacitur: nihil ſic celere
eſt, neque volat.
que is mores hominum moros & moroſos efficit.
nus placet, magis quod ſuadetur: quod diſſuade-
tur, placet. (velis.
m inopia'ſt, cupias: quando ejus copia'ſt, tum non
qui aſpellit, is compellit: ille qui conſuadet, vetat.
anum eſt malum in hoſpitium devorti ad Cupi-
dinem.
d te moneo, hoc etiam atque etiam ut reputes,
quid facere expetas.
iſtuc, ut facis indicium, conare; tuum incendes
genus. (guas tuum:
m igitur tibi aquæ erit cupido, genus qui reſtin-
que erit, ſi nactus, proinde ut corde amantes
ſunt cati, (ſcat tuum.
ſcintillam quidem relinques, genus qui congli-
. Facil'e'ſt inventu, datur ignis, tametſi ab inimi-
cis petas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed tu objurgans me, à peccatis rapis deteriorem in viam.
Meam vis ſororem tibi dem: ſuades ſine dote: hoc non convenit, (vitiis
Me qui abuſus ſum tantam rem patriam, porro in di-
Eſſe, agrumque habere, egere illam autem, ut me merito oderit.
NVNQVAM erit alienis gravis, qui ſuis ſe concinnat levem.
Sicut dixi, faciam: nolo te jactari diutius.
L. Tandem meliu'ſt ſororis cauſſa egeſtatem exequi
Atque eum agrum me habere, quam te, tua qui toleres mœnia?
L. Nolo ego mihi te tam proſpicere, qui meam egeſtatem leves. (differant
Sed ut inops infamis ne ſim: ne mihi hanc famam
Me germanam meam ſororem in concubinatum tib
Sic ſine dote dediſſe, magis quam in matrimonium
Quis me improbior perhibeatur eſſe? hæc famigeratio. (ris
Te honeſtet, me autem collutulet, ſi ſine dote duxe-
Tibi ſit emolumentum honoris, mihi quod objectent, fiet.
L. Quid? te Dictatorem cenſes fore, ſi abs te agrum acceperim? (tamen
L. Neque volo, neque poſtulo, neque cenſeo: verum
Is eſt HONOS homini pudico, meminiſſe officium ſuum. (ſentio
L. Scio equidem te, animatus ut ſis; video, ſubolet
Id agis, ut ubi affinitatem inter nos noſtram aſtrinxeris,
Atque eum agrum dederis, nec quicquam hic tibi ſit, qui vitam colas,
Effugias ex urbe inanis, profugus, patriam deſeras
Cognatos, affinitatem, amicos, factis nuptiis.
Mea opera hinc proterritum te, meaque avaritia autument. (duxeris
Id me commiſſurum, ut patiar fieri, ne animum in-
S. Non enim poſſum, quin exclamem: euge! euge Lyſiteles, (dia
Facile palmam habes: hic victus: vicit tua comœ-
Hic agit magis ex argumento, & verſus meliores facit.

am ob ſtultitiam tuam te tueris? multam abomi-
na. (ceſſio eſt?
Quid tibi interpellatio, aut in conſilium huc ac-
Eodem pacto, quo huc acceſſi, abſceſſero. L. i.
hac mecum domum,
ſiteles: ibi de iſtis rebus plura fabulabimur.
Nihil ego in occulto agere ſoleo: meus ut ani-
mus eſt, eloquar, (datur
mihi tua ſoror, ut ego æquum cenſeo, ita nuptum
e dote, neque tu hinc abiturus: quod meum erit,
id erit tuum.
aliter animatus es, bene quod agas, eveniat tibi.
o amicus nunquam tibi ero alio pacto. ſic ſenten-
tia eſt.
Abiit hercle ille quidem. ecquid audis, Lyſiteles?
ego te volo.
quoque hinc abiit, Staſime, reſtas ſolus. quid
ego nunc agam?
i uti ſarcinam conſtringam, & clypeum ad dor-
ſum acommodem:
mentas jubeam ſuppingi ſoccis: non ſiſti poteſt.
eo caculam militarem me futurum haud longius,
aliquem ad regem in ſaginam herus ſe conjecit
meus.
do ad ſummos bellatores acrem fugitorem fore:
apturum ſpolia ſibi illum, qui meo hero adverſus
venerit.
inet autem, quem extemplo arcum mihi, &
pharetram, & ſagittas ſumſero,
ſidem in caput, dormibo placide in tabernaculo.
forum ibo: nudius ſextus cui talentum mutuum
li, repoſcam: ut habeam mecum, quod feram
viaticum.

ACTVS III. SCENA III.

IEGARONIDES, CALLICLES,
ſenes.

T mihi rem narras, Callicles, nullo modo
Poteſt fieri prorſus, quin dos detur virgini.
Namque hercle honeſte fieri ferme non poteſt,
eam perpetias ire in matrimonium
e dote, cum ejus rem penes me habeam domi.
Parata dos domi'ſt, niſi expectare vis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Vt eam ſine dote frater nuptum collocet.
Poſt adeas tute Philtonem, & dotem dare
Te ei dicas, facere id ejus ob amicitiam patris.
Verum hoc ego vereor, ne iſtæc pollicitatio
Te in crimen populo ponat, atque infamiam,
Non temere dicant te benignum virgini:
Datam tibi dotem, ei quam dares, ejus à patre.
Ex ea largitari te illi; neque ita, ut ſit data, in
Columen te ſiſtere illi, & detraxe autument.
Nunc ſi operiri vis adventum Charmidis,
Perlongum'ſt: huic ducenti interea abſceſſerit.
C. Nam hercle omnia iſtæc veniunt in mente
mihi.
M. Vide ſi hoc utibile magis atque in rem deputas
Vt adeas Lesbonicum, edoceas ut res ſeſe habet,
C. Vt ego nunc adoleſcenti theſaurum indicem
Indomito; pleno amoris, ac laſciviæ?
Minime, minime hercle vero! nam certo ſcio,
Locum quoque illum omnem, ubi ſitu'ſt, comederi
Quem fodere metuo, ſonitum ne ille exaudiat,
Neu ipſam rem indaget, dotem dare ſi dixerim.
M. Quo pacto ergo igitur? C. clam dos depron
poteſt,
Dum occaſio ei re reperiatur: interim
Ab amico aliquo alicunde argentum in dotem ro
gem.
M. Potin'eſt ab amico alicunde exorari? C. poteſt
M. Gerræ! næ tu illud verbum actutum inveneris
Mihi quidem hercle non eſt, quod dem mutuum.
C. Malim hercle, ut verum dicas, quam ut des mu
tuum.
M. Sed vide conſilium, ſi placet. C. quid conſili'ſt
M. Scitum, ut ege opinor, conſilium inveni. C. qui
eſt?
M. Homo conducatur aliquis jam, quantum poteſt
Quaſi ſit peregrinus. C. quid is ſcit facere poſtea
M. Is homo exornetur graphice in peregrinum
modum,
Ignota facies, quæ non viſitata ſit,
Falſidicum, confidentem. C. quid tum poſtea?
M. Quaſi ad adoleſcentem à patre ex Seleucia
Veniat, ſalutem ei nunciet verbis patris,
Illum bene gerere rem, & valere, & vivere,

Et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

um rediturum actutum. ferat epiſtolas
s: eas nos conſignemus, quaſi ſint à patre:
alteram illi, dicat alteram tibi
e ſeſe velle. C. perge porro dicere.
Seque aurum ferre virgini dotem à patre
it, patremque id juſſiſſe aurum tibi dare.
es jam? C. propemodum! atque auſculto per-
lubens.
(bis,
Tum tu igitur demum id adoleſcenti aurum da-
erit locata Virgo in matrimonium. (deris,
cite hercle ſane. M. hoc, ubi theſaurum effo-
icionem ab adoleſcente amoveris.
ebit aurum eſſe à patre allatum tibi;
e theſauro ſumes. C. ſatis ſcite, & probe.
mquam hoc me ætatis ſycophantari pudet.
epiſtolas quando obſignatas afferet,
idem obſignatas attulerit epiſtolas;
ne arbitraris eum adoleſcentem annuli
rni ſignum noviſſe? M. etiam tu taces?
entæ ad eam rem cauſſæ poſſunt colligi:
quem habuit, perdidit, alium poſt fecit novum.
i obſignatas non feret, dici hoc poteſt,
portitorem eas reſignatas ſibi
ctaſque eſſe. in hujuſmodi negocio
ſermone terere, ſegnities mera'ſt:
nvis ſermones poſſunt longi texier.
d theſaurum jam confeſtim clanculum.
s, ancillas amove, atque audin'? C. quid eſt?
xorem quoque ipſam hanc rem ut celes, face.
am pol tacere nunquam quicquam'ſt, quod
queat.
uid nunc ſtas? quin te hinc amoves, & te moves?
, depromе inde auri ad hanc rem, quod ſat eſt,
nuo operito denuo: ſed clanculum,
præcepi: cunctos exturba ædibus. (mur,
faciam. M. at enim nimis longo ſermone uti-
conficimus, quod jam properato'ſt opus.
eſt de ſigno quod vereare, me vide.
la eſt illa cauſſa, ut commemoravi, dicere,
portitores eſſe inſpectas: denique
empus non vides? quid illum putas
a illa, atque ingenio? jamdudum ebriu'ſt.
is probare poterit: cum quod maxumum eſt,
Afferre,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Afferre, non petere hic ſe dicet. C. jam ſat eſt.
M. Ego ſycophantam jam conduco de foro:
Epiſtolaſque jam conſignabo duas,
Eumque huc adoleſcenti meditatum probe
Mittam. C. eo ego igitur intro ad officium meum.
Tu iſtuc age. M. actum reddam: nugas ſum, ni

ACTUS IV. SCENA I.

CHARMIDES *ſenex.*

SAlſipotenti & multipotenti Iovis fratri, & Ner
Neptuno,
Lætus, lubens, laudes ago, & grates, gratiaſque h
beo, & fluctibus ſalſis, (meæ vita
Quos penes mei poteſtas boni, naviſque foret,
Quod ſuis me ex locis in patriam urbiſque mœn
reducem faciunt.
Atque ego, Neptune, tibi ante alios deos gratias ag
atque habeo ſummas.
Nam te omnes ſævumque ſeverumque, atque avid
moribus commemorant,
Spurcificum, immanem, intolerandum, veſanu
contra opera expertus.
Nam pol placido te, & clementi, meo uſque mod
ut volui, uſus ſum in alto:
Atque hanc tuam gloriam jam ante auribus accep
ram & nobiles apud homines,
Pauperibus te parcere ſolitum, divites damnare, a
que domare.
Abi, laudo: ſcis ordine, ut æquum'ſt,
Tractare homines. hoc diis dignum'ſt, ſemper me
dicis modeſti ſint.
Fidus fuiſti, infidum eſſe iterant. nam abſque for
te, ſat ſcio, in alto
Diſtraxiſſent, diſque tuliſſent, ſatellites tui, me n
ſerum fœde, (per campo
Bonaque omnia. ita una mecum paſſim cærule
Ita jam quaſi canes, haud ſecus circumſtabant n
vem turbines venti,
Imber, fluctuſque, atque procellæ infenſæ: fra
gere malum, (foret præſt
Ruere antennas, ſcindere vela, ni tua pax propit
Apage te ſis. deinde hinc certum'ſt otio me dar
ſatis partum habeo.

Quib

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quibus ærumnis deluctavi, filio dum divitias quæro!
ed quis hic eſt, qui in plateam ingreditur cum novo ornatu, ſpecieque
mul? pol! quanquam domi cupio. opperiar hic, quam gerat rem.

ACTVS IV. SCENA II.

YCOPHANTA, CHARMIDES *ſenex.*

HVic ego diei nomen Trinummo faciam: nam ego operam meam
ibus nummis hodie locavi, ad artes nugatorias.
venio ex Seleucia, Macedonia, Aſia, atq; Arabia.
as ego, neque oculis, neque pedibus unquam uſurpavi meis.
den' egeſtas quid negotii dat homini miſero mali?
i ego nunc ſubigor trium nummorum cauſſa, ut has epiſtolas
cam ab eo homine me accepiſſe, quem ego qui ſit homo, neſcio, (ſcio.
que novi: neque natus, necne is fuerit, id ſolide
Pol hic quidem fungino genere eſt: capite ſe totum tegit:
rica facies videtur hominis: eo ornatu advenit.
Ille qui me conduxit: ubi conduxit, abduxit domum. (prius,
æ voluit, mihi dixit: docuit, & præmonſtravit
omodo quidque agerem; nunc adeo ſi quid ego addidero amplius,
conductor melius de me nugas conciliaverit.
ille me exornavit, ita ſum ornatus. argentum hoc facit.
ornamenta à Chorago hæc ſumſit ſuo periculo.
nc ego ſi potero ornamentis hominem circumducere, (ſentiat.
o operam, ut me eſſe ipſum plane ſycophantam
Quam magis ſpecto, minus placet mihi hominis facies: mira ſunt, (rius.
illic homo'ſt aut dormitator, aut ſector zona-
a contemplat, circumſpectat ſeſe, atque ædis noſcitat. (loca.
do edepol; quo mox furatum veniat, ſpeculatur
gis lubido'ſt obſervare, quid agat: ei rei operam dabo.

S. Has

S. Has regiones demonſtravit mihi ille conducto
meus.
Apud illas ædis ſiſtendæ mihi ſunt ſycophantiæ.
Fores pultabo. C. ad noſtras ædes hic quidem ha-
bet rectam viam.
Hercle opinor mihi advenienti hac noctu agitan
dum'ſt vigilias. (gerit
S. Aperite hoc, aperite. heus! ecquis foribus tutelan
C. Quid adoleſcens quæris? quid vis? quid iſta
pultas? S. heus ſenex!
Cenſus cum ſum, juratori recte rationem dedi.
Lesbonicum hic adoleſcentem quæro, in his regio
nibus (tudinen
Vbi habitet, & item alterum, ad iſtanc capitis alb
Callielem ajebat vocari, qui has mihi dedit epiſtola
C. Meum gnatum hic quidem Lesbonicum quæri
& amicum meum,
Cui ego liberoſque bonaq; commendavi Callielen
S. Fac me, ſi ſcis, certiorem, hice homines ubi ha
bitent, pater.
C. Quid eos quæris? aut quis es? aut unde es? a
unde advenis? (tiſſimum
S. Multa ſimul rogitas! neſcio quid expediam p
Sin unumquidquid ſingillatim & placide percunct
bere, (ſcia
Et meum nomen, & mea facta, & itinera ego fa
C. Faciam ita ut vis, agedum nomen tuum primu
memora mihi.
S. Magnum facinus incipiſſis petere. C. quid ita
S. quia, pater,
Si ante lucem ire occipias à meo primo nomine,
Concubium ſit noctis, priuſquam ad poſtremu
perveneris.
C. Opus face eſt, & viatico, ad tuum nomen, ut t
prædicas.
S. Eſt minuſculum alterum quaſi vaſculum vinariun
C. Hic homo ſolide ſycophanta eſt. quid ais tu, ado
leſcens? S. quid eſt?
C. Eloquere, iſti tibi quid homines debent, quos t
quæritas? (ſtola
S. Pater iſtius adoleſcentis dedit has duas mihi epi
Lesbonici: mihi eſt amicus. C. teneo hunc man
feſtarium.

M

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſe ſibi epiſtolas dediſſe dicit. Iudam hominẽ probe.
Ita ut occœpi, ſi animum advortas, dicam. C. dabo operam tibi. (ſtolam,
Hanc me juſſit, Lesbonico ſuo gnato, dare epi-
item hanc alteram, ſuo amico Callicli, juſſit dare.
Mihi quoque edepol, quoniam hic nugatur, contra nugari lubet.
bi ipſe erat? S. bene rem gerebat. C. ergo ubi? S. in Seleucia.
Ab ipſon' iſtas accepiſti? S. è manibus dedit mihi ipſe in manus.
Qua facie eſt homo? S. ſeſquipede quidem eſt quam tu longior.
Hæret hæc res: ſiquidem ego abſens ſum, quam præſens, longior. (cibum
viſtin' hominem? S. ridiculè rogitas, quicum una
pere ſoleo. C. quid eſt ei nomen? S. quod edepol homini probo. (mihi!
Lubet audire. S. il il edepol, il il: væ miſero
Quid eſt negotii; S. devoravi nomen imprudens modo. (habet.
Non placet, qui amicos intra dentes concluſos
Atque etiam modo vorſabatur mihi in labris primoribus. (ſto miſer.
Tempori huic hodie anteveni. S. teneor manife-
Jamne commentus es nomen? S. deum hercle me atque hominum pudet.
Vide homo, ut hominem noveris! S. tanquam me. C. iſtuc fieri ſolet, (res.
d in manu teneas, atque oculis videas, id deſide-
iteris recomminiſcar. C. eſt principium nomini.
Callicles? S. non eſt. C. Callipus? S. non eſt. C. Callidemides?
Non eſt. C. Callinicus? S. non eſt. C. Callimarchus? S. nil agis.
ue adeo edepol flocciface, quando egomet memini mei. (patris
At enim multi Lesbonici ſunt hic: niſi nomen
s, non monſtrare poſſum iſtos homines, quos tu quæritas. (ſumus.
d ad exemplum eſt? conjectura ſi reperire poſ-
d hoc exemplum eſt, Char. C. an Chares? an Charidemus? num Charmides?

S. Hem iſtic erit qui iſtum dii perdant! C. dixi ego jamdudum tibi :
Te potius bene dicere æquum'ſt homini amico, quam male. (pretii ?
S. Satin' intra labra atque dentes latuit vir minimi
C. Ne male loquare ei abſenti amico. S. quid ergo ille ignaviſſimus (mine.
Mihi latitabat ? C. ſi appellaſſes, reſpondiſſet, no-
Sed ipſe ubi eſt? S. pol illum reliqui ad Rhadamantem in Cecropia inſula.
C. Qui homo eſt me inſipientior ? qui ipſe egomet ubi ſim, quæritem.
Sed nihil diſconducit huic rei quid ais? S. quid? C. hoc quod te rogo.
Quos locos adiſti? S. nimium miris modis mirabiles.
C. Lubet audire, niſi moleſtum'ſt. S. quin diſcupio dicere.
Omnium primum in Pontum advecti ad Arabiam terram ſumus.
C. Eho! an etiam Arabia'ſt in Ponto? S. eſt: non illæc ubi thus gignitur,
Sed ubi abſynthium fit, atque cunila gallinacea.
C. Nimium graphicum hunc nugatorem! ſed ego ſum inſipientior,
Qui egomet, unde redeam, hunc rogitem, quæ ego ſciam, atque hic neſciat :
Niſi quia lubet experiri, quo evaſuru'ſt denique.
Quod eſt tibi nomen adoleſcens? S. Tax: id eſt nomen mihi.
Hoc quotidianum'ſt. C. edepol nomen nugatorium.
Quaſi dicas, ſi quid crediderim tibi, tax periiſſe illico.
Sed quid ais? quo inde iſtis porro? S. ſi animum advortas, eloquar. (Iovis.
Ad caput amnis, quod de cœlo exoritur, ſub ſolio
C. Sub ſolio Iovis? S. ita dico. C. è cœlo? S. atque è medio quidem.
C. Eho! an etiam in cœlum aſcendiſti? S. imo horiola advecti ſumus
Vſque aqua advorſa per amnem. C. eho! an etiam vidiſti Iovem? (cibum.
S. Alii dii eſſe ad villam ajebant, ſervis depromptum
Deinde porro. C. deinde porro nolo quicquam prædices.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

. Ego hercle vero, ſi eris moleſtus. C. nam pu-
dicum neminem
ſanere oportet, qui abs terra ad cœlum pervenerit.
. Dimittam, ut te velle video. ſed monſtra hoſce
homines mihi, (epiſtolas.
uos ego quæro, quibus me oportet has deferre
. Quid ais tu nunc? ſi forte eum ipſum Charmi-
dem conſpexeris, (las,
lum, quem tibi iſtas dediſſe commemoras epiſto-
overiſne hominem? S. næ tu me ædepol arbitra-
re beluam, (egerim!
ui quidem non noviſſe poſſim, quicum ætatem ex-
n ille tam eſſet ſtultus? qui mihi mille nummum
crederet (tum ſuum,
hilippeum, quod me aurum deferre juſſit ad gna-
tque ad amicum Calliclem, cui rem ajebat man-
daſſe hic ſuam. (approbe.
ihi concrederet? niſi me ille & ego illum noſſem
Enimvero ego nunc Sycophantæ huic ſycophan-
tari volo:
hunc poſſum illo mille nummûm Philippo cir-
cumducere, (neſcio:
uod ſibi me dediſſe dixit: quem ego, qui ſit homo,
eque oculis ante hunc diem unquam vidi: eine au-
rum crederem? (plumbeum.
ii, ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam
ggrediundu'ſt hic homo mihi aſtu. heus Tax! te
tribus verbis volo.
Vel trecentis. C. haben' tu id aurum, quod acce-
piſti à Charmide?
Atque etiam Philippeum, numeratum illius in
menſa manu (mide?
lle nummum. C. nempe ab ipſo id accepiſti Char-
Mirum quin ab avo ejus, aut proavo, acciperem,
qui ſunt mortui.
Adoleſcens, cedodum iſtuc aurum mihi. S. quod
ego aurum dem tibi?
Quod à me te accepiſſe faſſus. S. abs te acce-
piſſe? C. ita loquor.
Quis tu homo es? C. qui mille nummum tibi de-
di; ego ſum Charmides.
Neque edepol tu is es, neque hodie is unquam
eris, auro huic quidem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Abi ſis nugator, nugari nugatori poſtulas.
C. Charmides ego ſum. S. nequicquam hercle es; nam nihil auri fero.
Nimis argute obrepſiſti meapſe occaſiuncula,
Poſtquam ego me aurum ferre dixi, poſt tu factus Charmides; (agis.
Prius tu non eras, quam auri feci mentionem. nihil
Proin tute itidem ut charmidatus es, rurſum recharmida.
C. Quis ego ſum igitur? ſiquidem is non ſum, qui ſum? S. quid id ad me attinet?
Dum ille ne ſis, quem ego eſſe nolo, ſis mea cauſſa, qui lubet. (non eras.
Prius non is eras qui eras: nunc is factus, qui tum
C. Age, ſi quid agis. S. quid ego agam? C. aurum redde. S. dormitas ſenex.
C. Faſſus Charmidem dediſſe aurum tibi? S. ſcriptum quidem.
C. Properas, an non properas, abire actutum ab his regionibus, (male?
Dormitator, priuſquam ego hic te jubeo multari
S. Quamobrem? C. quia illum, quem ementitus es, ego ſum ipſus Charmides,
Quem tibi epiſtolas dediſſe ajebas. S. eho! quæſo an tu is es?
C. Is enimvero ſum. S. ain' tu tandem? is ipſuſne es? C. ajo. S. ipſus es?
C. Ipſus, inquam, Charmides ſum. S. ergo ipſuſne es? C. ipſiſſimus. (venis,
Abi hinc ab oculis. S. enimvero ſero quoniam ad-
Vapulabis arbitratu meo, & novorum ædilium.
C. At etiam maledicis? S. immo ſalvus quandoquidem advenis.
Dii te perdant, etſi floccifacio, an periiſſes prius.
Ego ob hanc operam argentum accepi, te macto infortunio.
Sed enim tu qui ſis, qui non ſis, floccum non interduim. (dedit,
Ibo ad illum. renunciabo, qui mihi tris nummos
Vt ſciat ſe perdidiſſe: ego abeo, male vive, & vale,
Quod dii te omnes advenientem peregre perdant, Charmides.
C. Poſtquam ille hinc abiit, poſt loquendi libere.
Vide-

…idetur tempus veniſſe, atque occaſio.
…mdudum meum ille pectus pungit aculeus,
…uid illi negotii fuerit ante ædis meas.
…am epiſtola illa mihi concenturiat metum
…corde, & illud mille nummûm, quam rem agat.
…unquam ædepol temere tinniit tintinnabulum:
…iſi quis illud tractat, aut movet, mutum eſt, tacet.
…ed quis hic eſt, qui huc in plateā curſuram incipit?
…ubet obſervare quid agat: huc conceſſero.

ACTVS IV. SCENA III.

…rasimvs *ſervus*, Charmides *ſenex*.

…Taſime, face te propere celerem recipere ad dominum domum,
…e ſubito metus exoriatur ſcapulis ſtultitia tua.
…de gradum, appropera: jamdudum factum'ſt cum abiſti domo:
…ve ſis tibi, ne bubuli in te cottabi crebri crepent.
…abieris ab heri quæſtione, ne deſtiteris currere.
…ce hominem te, Staſime, nihili: ſatin' in thermopolio (turem?
…ndalium es oblitus, poſtquam thermopotaſti gut-
…cipe te, & recurre petere re recenti. C. huic, quiſquis eſt, (docet.
…rculio eſt exercitor: is hunc hominem curſuram
…Quid? homo nihili? non pudet te? tribuſne te poteriis (hominibus
…moria eſſe oblitum? an vero; quia cum frugi
…bibiſti, qui ab alieno facile cohiberent manus?
…eruchus fuit Cerconicus, Crinnus, Cercobulus, Cottabus,
…lіcrepidæ, cruricrepidæ, ferriteri, maſtigiæ.
…er eoſne homines condalium te redipiſci poſtulas, (lum?
…orum eorum unus ſurripuit currenti curſori ſo-
…Ita me dii ament, graphicum furem! S. quid ego? quod periit, petam?
…etiam laborem ad damnum apponam epithecam inſuper?
…n tu, quod periit, periiſſe ducis? cape vorſoriam.
…ipe te ad herum. C. non fugitivu'ſt hic homo: commeminit domi. (moniæ,
…Atque utinam veteres mores, vetereſque parſi-

Potius majori honori hic eſſent, quam mores mali.
C. Dii immortales, baſilica hic quidem facinora inceptas loqui. (ſcias.
Vetera quærit, vetera amare hunc, more, majorum,
S. Nam nunc mores nihil faciunt quod licet, niſi quod lubet.
Ambitio jam more ſancta'ſt, libera'ſt à legibus.
Scuta jacere, fugereq; hoſtis more habet licentiam.
Petere honorem pro flagitio, more fit. C. morem improbum!
S. Strenuos præterire more fit. C. nequam quidem.
S. Mores leges perduxerunt jam in poteſtatem ſuam,
Magis queis ſunt obnoxioſi, quam parentes liberis.
Eæ miſeræ etiam ad parietẽ ſunt fixæ clavis ferreis,
Vbi malos mores affigi nimio fuerat æquius.
C. Lubet adire, atque appellare hunc; verum auſculto perlubens. (qui.
Sed metuo ſi compellabo, ne aliam rem occipiat lo-
S. Neque iſtis quicquam lege ſanctum'ſt; leges mori ſerviunt.
Mores autem rapere properant, qua ſacram, qua publicum. (gnum'ſt dari.
C. Hercle iſtis malam rem magnam moribus di-
S. Nonne hoc publice animum advorti? nam id genus hominum omnibus
Vniverſis eſt advorſum. atq; omni populo malefacit,
Male fidem ſervando: illis quoque abrogant etiam fidem
Qui nihil meriti, quippe ex eorum ingenio ingenium horum probant.
Hoc qui in mentem venerit mihi, reipſa modo commonitus ſum. (tum.
Si quis mutuum quid dederit, fit pro proprio perdi-
Cum repetas, inimicum amicum beneficio invenis tuo. (optio:
Si mage exigere cupias, duarum rerum exoritur
Vel illud quod credideris perdas, vel illum amicum amiſeris.
C. Meus eſt hic quidem Staſimus ſervus. S. nam ego talentum mutuum
Quod dederam, talento inimicum mihi emi, amicum vendidi.
Sed ego ſum inſipientior, qui rebus curem publicis,

Potius,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

otius , quam id quod proximum'ſt meo tergo,tute-
lam geram,
o domum. C. heus tu! ſta illico, audi: heus tu!
S. non ſto. C. at ego te ſtare volo.
Quid ſi egomet te velle nolo? C. ha! nimium,
Staſime, ſæviter.
Emere meliu'ſt,cui imperes. C. pol ego emi,at-
que argentum dedi. (malum
d ſi non dicto audiens eſt,quid ago? S. da magnum
Bene mones: ita facere certum eſt. S. niſi qui-
dem es obnoxius.
Si bonus es, obnoxius ſum: ſin ſecus es, faciam
uti jubes. (malis?
Quid id ad me attinet,boniſne ſervis tu utare, an
Quia boni malique in ea re pars tibi eſt. S. par-
tem alteram (apponito.
ibi permitto, illam alteram ad me quod boni eſt,
Si eris meritus, fiet: ſed reſpice ad me huc.ego
ſum Charmides (optimi?
Hem quis eſt,qui mentionem facit homo hominis
Ipſe homo optimus. S. mare, terra, cœlum, dii,
voſtram fidem!
tin' ego oculis plane video? eſtne ipſus? an non
eſt? is eſt.
erte is eſt, is eſt profecto. ô mi here exoptatiſſime.
lve. C. ſalve Staſime. S. ſalvum te. C. ſcio, &
credo tibi.
d omitte alia:hoc mihi reſponde:liberi quid agunt
mei, (valent.
uos reliqui hic, filium, atque filiam? S. vivunt,
. Nempe uterque? S. uterque. C. dii me ſalvum
& ſervatum volunt.
ætera intus ocioſe percunctabor, quæ volo.
amus intro: ſequere. S. quo tu te agis? C. quo-
nam niſi domum?
Hiccine nos habitare cenſes? C. ubinam ego a-
libi cenſeam?
Iam. C. quid jam? S. non ſunt noſtræ ædes iſtæ.
C. quid ego ex te audio?
Vendidit tuus natus ædis. C. perii! S. præſentariis
rgenti minis numeratis. C. quot? S. quadraginta.
C. occidi! (daveras.
uis eas emit? S. Callicles, cui tuam rem commen-

Is habitatum hic commigravit; noſque exturbavit.
C. Vbi nunc filius meus habitat? S. hic in hoc poſticulo.
C. Male diſperii! S. credidi ægre tibi id, ubi audiſſes, fore.
C. Ego miſer meis periculis, ſum per maria maxima
Vectus capitali periculo, per prædones plurimos.
Me ſervavi, ſalvus redii: nunc hic diſperii miſer,
Propter eoſdem, quorum cauſſa fui hoc ætatis exercitus.
Adimit animam mihi ægritudo, Staſime: tene me. S. viſne aquam?
Tibi petam? C. res quom animam agebat, tum eſſe offuſam oportuit.

ACTVS IV. SCENA IV.

CALLICLES, CHARMIDES, *ſenes*, STASIMVS *ſervus*.

QVid hoc hic clamoris audio ante ædis meas?
Ch. O Callicles, ô Callicles, ô Callicles,
Qualin' amico mea commendavi bona?
Ca. Probo, & fideli, & fido, & cum magna fide.
Et ſalve, & ſalvum te adveniſſe gaudeo.
Ch. Omnia iſtæc tibi, ſi ita'ſt, ut prædicas, credo.
Sed quis iſte eſt tuus ornatus? Ca. ego dicam tibi.
Theſaurum effodiebam intus, dotem filiæ.
Tuæ quæ daretur: ſed intus narrabo tibi
Et hoc, & alia. ſequere. Ch. Staſime. S. hem! Ch. ſtrenue
Curre in Piræum, atque unum curriculum face.
Videbis jam illic navem, qua advecti ſumus.
Iubeto Sangarionem quæ imperaverim
Curare, ut efferantur, & tu ito ſimul.
Solutum'ſt portitori jam portorium.
S. Nihil eſt moræ. Ch. nihil. ambula. actutum redi.
S. Illic ſum, atque hic ſum. Ca. ſequere tu me hac intro. Ch. ſequor.
S. Hic meo hero amico ſolus firmus reſtitit,
Neque demutavit animum de firma fide.
Quanquam labores multos ipſe pertulit.
Sed hic unus, ut ego ſuſpicor, ſervat fidem.
Ab re laborem eum ego cepiſſe cenſeo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS V. SCENA I.

LYSITELES *adoleſcens.*

HIc homo eſt omnium hominum præcipuus, voluptatibus gaudiiſque antepotens.
a commodo quæ cupio eveniunt: quod ago, aſſequitur, ſubeſt,
ibſequitur: ita gaudiis gaudium ſuppeditat.
odo me Staſimus Lesbonici ſervus convenit, is
ihi dixit, ſuum herum peregre huc advenlſſe Charmidem.
(ejus filio
inc mihi is propere conveniendus eſt, ut quæ cum
i, ei rei fundus pater ſit potior. eo. ſed fores
ſonitu ſuo mihi moram objiciunt incommode.

ACTVS V. SCENA II.

HARMIDES, CALLICLES, *ſenes,* LYSITELES, LESBONICVS, *adoleſcentes.*

NEque fuit, neque erit, neque eſſe quenquam hominum in terra dum arbitror,
i fides, fidelitaſque, amicum erga æquiparet ſuum:
n exædificaviſſet me ex his ædibus, abſque te foret.
(deliter,
. Si quid amicum erga benefeci, aut conſului fi-
n videor meruiſſe laudē, culpa caruiſſe arbitror.
n beneficium homini proprium quod datur, proprium ſumſeris:
od datum eſt utendum, id repetendi copia'ſt, quando velis.
(ſatis,
. Eſt ita ut tu dicis. ſed ego hoc nequeo mirari
n ſororem deſpondiſſe ſuam in tam fortem familiam,
teli quidē Philtonis filio. LY. enim me nominat.
Familiam optimam occupavit. LY. quid ego ceſſo hos colloqui?
maneam etiam, opinor. namque hic commodum orditur loqui.
(ſum dicere.
Vah! CA. quid eſt? CH. oblitus intus dudum tibi
o mihi advenienti nugator quidam occeſſit obviam,
(ſe aureum
is pergraphicus ſycophanta. is mille nummum
datu tibi ferre & gnato Lesbonico ajebat meo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quem ego, nec qui eſſet, noram, neque eum ante
uſquam conſpexi prius.
Sed quid rides? CA. meo allegatu venit, quaſi qui
aurum mihi (tius
Ferret abs te, quod darem tuæ gnatæ dotem, ut fi-
Tuus, quando illi à me darem, eſſe allatum id abs te
crederet, (tuum
Neu qui rem ipſam poſſet intellegere, & theſaurum
Me eſſe penes, atque eum à me lege populi patrium
poſceret.
CH. Scite ædepol. CA. Megaronides communis
hoc, meus & tuus
Benevolens, commentu'ſt. CH. quin collaudo con-
ſilium, & probo.
LY. Quid ego, ineptus dum ſermonem vereor in-
terrumpere?
Solus ſto, nec, quod conatus ſum agere, ago? homines
colloquar.
CH. Quis hic eſt, qui huc ad nos incedit? LY. Char-
midem ſocerum ſuum (velis
Lyſiteles ſalutat. CH. dii dent tibi, Lyſiteles, qua
CA. Non ego ſum ſalutis dignus. LY. immo ſalve
Callicles (pallio eſt
Hunc priorem æquum'ſt me habere. Tunica propior
CH. Deos volo conſilia veſtra recte vortere.
Filiam meam tibi deſponſatam eſſe audio. LY. niſi
tu nevis.
CH. Imo haud nolo. LY. ſponden' ergo tuam gna-
tam uxorem mihi?
CH. Spondeo; & mille auri Philippum dotis. LY. do-
tem nihil moror.
CH. Si illa tibi placet, placenda dos quoque eſt, quam
dat tibi. (vis, feres
Poſtremo quod vis, non duces, niſi illud, quod non
CA. Ius hic orat. LY. impetrabit te advocato, at-
que arbitro.
Iſtac lege filiam tuam ſponden' mihi uxorem dari?
CH. Spondeo. CA. & ego ſpondeo idem hoc. LY. ô
ſalvete, affines mei.
CH. Atque ædepol ſunt res, quas propter tibi ta-
men ſuccenſui.
CA. Quid ego feci? CH. meum corrumpi qui per-
peſſus filium.

CA. Si

A. Si id mea voluntate factum eſt, eſt quod mihi ſuccenſeas.
d ſine me hoc abs te impetrare, quod volo. CH. quid id eſt? CA. ſcies:
quid ſtulte fecit, ut ea miſſa facias omnia.
uid quaſſas caput? CH. cruciatur cor mihi, & metuo. CA. quidnam id eſt?
I. Quom ille ita'ſt ut eſſe nolo, id crucior: metuo ſi tibi (putes.
negem quod me oras, ne te leviorem erga me
n gravabor: faciam ita ut vis. CA. probus es. eo, ut illum evocem.
. Miſerum'ſt, male promerita, ut merita, ſi mihi ulciſci non licet.
. Aperite hoc, aperite propere: & Leſbonicum, ſi domi'ſt, foras
ocate: ita ſubitum eſt, propter quod eum conventum volo.
. Quis homo tam tumultuoſo ſonitu me excivit ſubito foras?
. Benevolens tuus, atque amicu'ſt. LE. ſatin' ſalvæ? dic mihi. (gaudeo.
. Recte. tuum patrem rediiſſe ſalvom peregre,
. Quis id ait? CA. ego. LE. tun' vidiſti? CA. & tute idem videas licet.
. O pater, pater mi, ſalve. CH. ſalve multum, gnate mi. (ne time.
. Si quid tibi pater laboris. CH. nihil evenit:
ne re geſta ſalvus redeo: ſi tu modo frugi eſſe vis.
c tibi pacta'ſt Callicli filia. LE. ego ducam pater,
amſi quam aliam jubebis. CH. quanquam tibi ſuccenſui.
. Miſeria una uni quidem homini'ſt affatim. CH. immo huic parum'ſt.
m ſi pro peccatis centum ducat uxores, parum'ſt.
. At jam poſthac temperabo. CH. dicis: ſi facias modo.
. Nunc quid cauſæ eſt, quin uxorem cras domum ducat? CH. optimum'ſt: licet.
in perendinum paratus ſis, ut ducas. Plaudite.

FINIS TRINVMMI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

TRVCVLENTVS.

Dramatis Perſonæ.

Dinarchus *adoleſcens.*	Stratilax *ſervus.*
Phronesium *meretrix.*	Stratophanes *miles.*
Geta *ſervus.*	Strabax *adoleſcens ruſticus.*
Callicles *ſenex.*	Ancilla *altera.*
Astaphium *ancilla.*	

ARGVMENTVM.

Tres unam pereunt adoleſcentes mulierem
Rure unus, alter urbe, peregre tertius.
Utque iſta ingenti militem tangat bolo,
Clam ſuppoſivit ſibi clandeſtino editum.
Vi magna ſervus eſt, ac trucibus moribus,
Lupæ ne rapiant domini parſimoniam.
Et is tamen mollitur. Miles advenit,
Natique cauſſa dat propenſa munera.
Tandem compreſſæ pater cognoſcit omnia.
Utque illam ducat, qui vitiarat, convenit:
Suumque is repetit à meretrice ſubditum.

PROLOGVS.

Perparvam partem poſtulat Plautus loci
De veſtris muris atque amœnis mœnibus,
Athenas quo ſine architectis conferat.
Quid nunc? daturin' eſtis? an non? annuunt.
Meditor equidem vobis me ablaturum ſine
Mora. Quid ſi de veſtro quippiam orem? abnuunt.
En mehercle! in vobis reſident mores priſtini:
Ad denegandum ut celeri lingua utamini.
Sed hoc agamus, huc qua ventum eſt gratia.
Athenæ illæ ſunto, ita ut hoc eſt proſcenium,
Tantiſper dum tranſigimus hanc Comœdiam.
Hic habitat mulier, nomen cui eſt Phroneſium.
Hæc hujus ſæcli mores in ſe poſſidet;
Nunquam ab amatore ſuo poſtulat id quod datũ eſt,
Sed reliquam dat operam, ne ſit reliquum,
Poſcendo, atque auferendo, ut mos eſt mulierum.
Nam omnes id faciunt, cum ſe amari intellegunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſe peperiſſe puerum ſimulat militi,
uod citius rem ab eo auferat cum pulviſculo.
id multa? ætas huic ſi ſuperet mulieri,
cum anima adeo amenti averterit.

ACTVS I. SCENA I.

DINARCHVS *adoleſcens.*

NOn omnis ætas ad perdiſcendum ſat eſt
Amanti, dum id perdiſcat, quot p.reat modis.
que eam rationem eumpſe unquam edocet Venus,
am penes amantum ſumma ſummarum redit,
ot amans exemplis ludificetur, quot modis
eat, quotque exoretur exorabulis.
ot illic blanditiæ, quot illic iracundiæ
t? quotque pericula vitanda? dii voſtram fidem!
hui!
d pejerandum eſt etiam? præter munera?
mum dum mœret animus, is primus bolus'ſt.
eum tris noctes ducor. Interea loci
æra, aut vinum, aut oleum, aut triticum
tat, benignuſne an bonæ frugi ſies:
ſi in piſcinam rete qui jaculum parat.
ndo abiit rete peſſum, tum adducit ſinum;
ecit rete, piſces ne effugiant, cavet.
hic, tum illic irretitos impedit
es uſque adeo, donicum eduxit foras.
em eſt amator, ſi id quod oratur, dedit.
ue eſt benignus potius, quam frugi bonæ.
untur noctes: interim ille hamum vorat.
mel amoris poculum accepit mere,
ue intra pectus ſe penetravit potio,
emplo & ipſus periit, & res & fides.
atum ſcortum forte eſt amatori ſuo,
periit amator, ab re, atque animo ſimul.
lter autem potior eſt, itidem perit.
ras noctes ducit, ab animo perit:
crebravit, ipſus gaudet, res perit.
t diſciplina in ædibus lenoniis.
quam unum dederis, centum, quæ poſcat, parat.
urum periit, aut conſciſſa pallula eſt,
empta ancilla, aut aliquod vaſum argenteum,
aſum aheneum aliquod, aut lectus dapſilis,
rmariola Græca, aut aliquid ſemper eſt

Quod

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quod pereat, debeatque amans ſcorto ſuo.
Atque hæc celamus nos damna, una induſtria,
Cum rem, fidemque, noſque noſmet perdimus,
Ne quid parentes, neu cognati ſentiant.
Quos cum celamus, ſi faximus conſcios,
Qui noſtræ ætati tempeſtive temperent,
Vnde anteparta demus poſtpartoribus,
Faxim, lenonum, & ſcortorum multo minus.
Et minus damnoſorum hominum, quam nunc ſit ſiet.
Nam nunc lenonum & ſcortorum plus eſt fere,
Quam olim muſcarum eſt, cum caletur maxime.
Nam nuſquam alibi ſi ſunt, circum argentarias
Scorti lenones quaſi ſedent quotidie.
Ea nimia eſt ratio, quippe qui certo ſcio,
Æri plus ſcortorum eſſe jam, quam ponderum.
Quos quidem quam ad rem dicam in argentariis
Referre habere, niſi pro tabulis, neſcio.
Vbi æra perſcribantur uſuraria:
Accepta dico, expenſa ne qui cenſeat.
Poſtremo in magno populo, in multis hominibus,
Re placida, atque otioſa, victis hoſtibus,
Amare oportet omnes, qui quod dent, habent.
Nam mihi hæc meretrix, quæ hic habet, Phroneſium,
Suum nomen omne ex pectore exmovit meo:
Nam me fuiſſe huic fateor ſummum, atq; intumum,
Qnoad amantis inulta peſſum iit pecunia.
Eadem poſtquam alium repperit, qui plus daret,
Damnoſiorem, me exinde amovit loco,
Quem ſenium ac odium ſibi eſſe memorabat mala
Babylonienſem militem: is nunc dicitur
Venturus peregre: eo hunc commenta eſt dolum:
Peperiſſe ſimulat ſeſe, ut me extrudat foras,
Atque ut cum ſolo pergræcetur milite.
Eum eſſe ſimulat militem puero patrem.
Quid iſti ſuppoſitum puerum opus autem peſſumæ?
Mihi verba retur dare ſeſe? an me cenſuit
Celare ſe poteſſe, gravida ſi foret?
Nam ego Lemno advenio Athenas nudiuſtertius,
Legatus hinc quo cum publico imperio fui.
Sed hæc quis mulier eſt? Aſtaphium eſt ancillula,
Cum ea quoque etiam mihi fuit commercium.

ACTVS

ACTVS I. SCENA II.

STAPHIVM *ancilla*, DINARCHVS.

D fores auſcultate, atque aſſervate has ædis,
A Ne quis adventor gravior abeat, quam adveniat,
u' qui manus attulerit ſteriles intro ad nos,
avidas foras exportet. Novi ego hominum mo-
res:
nunc adoleſcentes morati ſunt. quin ei
imitu adveniunt ad ſcorta congerrones,
ſulta ſunt conſilia. quando intro advenerunt,
s eorum aliquis oſculum amicæ uſque oggerit:
illi amant, cæteri cleptæ lurcantur, vel har-
pagant,
(cuſtodem
videant quempiam ſe aſſervare, obludunt, dum
ctent per joculum & ludum: de noſtro ſæpe
edunt, quod
(ſcitis,
ores faciunt. Fit pol hoc, & pars ſpectatorum
æc vos me haud mentirier.
ſt ibus pugnæ, & virtuti, de prædonibus præ-
dam capere.
(ſtris.
os rurſum lepide referimus gratiam furibus no-
ipſi vident, cum eorum aggerimus bona: quin
etiam ultro ipſi aggerunt ad nos.
e illis quidem hæc verberat verbis, nam ego
huic dona accongeſſi,
ommemini. jam pol ego eum ipſum, ſi domi
erit, mecum adducam.
eus! manedum Aſtaphium, prius quam abis.
A. qui revocat? D. ſcies.
ce huc. A. quis eſt? D. vobis qui multa bo-
na eſſe vult. A. dato, ſi eſſe vis.
axo, erunt. reſpice huc modo. A. ô! enicas
me miſeram, quiſquis es.
ſſuma mane. A. Optime odio es.
chuſne illic eſt? atque is eſt, it ad nos. D. &
fer contra manum, & pariter
re. A. tibi ſervio, atque audiens ſum imperii.
). tute quid agis?
leo, & validum teneo. peregre cum advenis,
œna detur.
nigne dicis. A. at enim, amabo, ſine me ire,
o juſſit. D. eas,

Sed

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Sed quid ais ? A. quid vis ? D. iſtic quo iter inceptas
qui eſt ? quem arceſſis ? A. Archivam
Obſtetricem. D. mala fœmina es. A. ſolens ſum
ea eſt diſciplina. (amabo ?
D. Manifeſtam mendacii, mala, te teneo. A. quid jam,
D. Quia te adducturam huc dixeras eum ipſum, not
eampſe. (giator
Nunc mulier facta eſt ex viro. mala es. A. præſti-
D. Sed tandem loquere : quis is homo eſt, Aſta-
phium ? novus amator ?
A. Nimis otioſum arbitror hominem eſſe te. D. quia-
nam arbitrare ?
A. Quin tuo veſtimento & cibo alienis rebus curas.
D. Vos me reddidiſtis otioſum. A. quid jam, ama-
bo ? D. ego expedibo : (tuliſtis
Rem perdidi apud vos: cum re meum negotium abſ-
Si rem ſervaſſem, fuit ubi negotioſus eſſem.
A. An tute bene rem publicam, aut amoris alia lege,
Habere te poſtulas, quin tu ocioſus fias ?
D. Illa, haud ego, habuit publicum : pervorſe in-
terpretaris.
Nam advorſum legem à me, ob meam ſcripturam,
pecudem cepit, (rentes
Æraque. A. idem quod tu facis faciunt rei male ge-
Vbi non eſt ſcriptura unde dent, incuſant publica-
nos. (ciſſim
D. Male vertit res pecuaria mihi apud hos, nunc vi-
Volo habere aratiunculam pro copia hic apud vos.
A. Non arvus hic, ſed paſcuus eſt ager, ſi arationes
Habituris : qui arari ſolent, ad pueros ire melius eſt.
Hic nos habemus publicum, illi alibi ſunt publicani.
D. Vtroſque percognovi utrobidem. A. iſtuc po
tu otioſus, (eſſe mavis ?
Cum & illic & hic pervorſus es. Sed utris cum rem
D. Procaciores eſtis vos ; ſed illi perjurioſi.
Illis perit quicquid datur, neque ipſis apparet quic-
quam.
Vos ſaltem, ſi quid quæritis, ebibitis & comeſtis.
Poſtremo illi ſunt improbi, vos nequam, & glorioſæ
Malæque. A. quæ in nos illoſque, ea omnia tibi di-
cis, Dinarche.
Et noſtram & illorum vicem. D. qui iſtuc? A. ra-
tionem dicam.

Quia

quia qui alterum incuſat probri, eum ipſum ſe intueri oportet.
u à nobis ſapiens nihil habes : nos nequam abs te (habemus.
. O Aſtaphium! haud iſtoc modo ſolita es me ante appellare,
d blande,cum illuc,quod apud vos nunc eſt, apud (me haberem.
Dum vivit, hominem noveris : ubi mortuus eſt, quieſcas.
, dum vivebas, noveram. D. an me mortuum ar- (bitrare?
Qui potis eſt,amabo, planius? qui antehac amator ſummus
bitu'ſt, iſtunc ad amicam meras querimonias re- (ferre.
Voſtra hercle factum injuria, quæ properaviſtis olim
pere,otioſe oportuit, diu ut eſſem incolumis vo- (bis.
Amator ſimilis'ſt oppidi hoſtilis. D. quo argumento eſt? A. quam
mum expugnari poti'ſt amator, optimum eſt amicæ.
Ego fateor, ſed longe aliter eſt amicus, atque a- (mator.
te hercle, quam veterrimus homini optimus eſt amicus.
h hercle occiderunt mihi etiam fundiq; & ædis.
Cur obſecro ergo ante oſtium pro ignoto alienoque aſtas?
ro; haud alienus tu quidem es. nam ecaſtor neminem hodie
e amat corde atque animo ſuo : ſiquidem habes fundum atque ædis.
n melle ſunt linguæ ſitæ voſtræ, atque orationes,
teque; corda felle ſunt lita, atque acerbo aceto.
guis dicta dulcia datis, corde amara facitis,
ntes, ſi qui dent non habent. A. non didici fabulare.
Non iſtæc mea benignitas docuit te fabulari.
ſti,qui cum geniis ſuis belligerant parcpromi.
es, atque eadem, quæ ſoles, inlecebra. A. ut expectatus (D. obſecro!
re advenisti! nam cupiebat te hera videre.
uæ tandem te unum ex omnibus amet. D. euge! funde, & ædis,
mpus ſubveniſtis. ſed quid ais, Aſtaphium?
A. quid vis?

D. Eſtne intus nunc mihi Phroneſium? A. tibi quidem intus.
D. Valetne? A. immo ædepol melius jam credo fore, ubi te videbit. (perimus.
D. Hoc nobis vitium maximũ eſt: cum amamus, tum
Si illud, quod volumus, dicitur, palam cum mentiuntur, (mur ira.
Verum eſſe inſciti credimus. næ ut in æſtu mutita-
A. Eia haud ita eſt res. D. ain' tute me amare? A. immo unice unum.
D. Peperiſſe eam audivi. A. ha? obſecro, tace Dinarche. D. quid jam?
A. Horreſco miſera, mentio quoties fit partionis.
Ita pæne tibi fuit Phroneſium. i intro jam amabo,
Viſe illam, atq; opperire ibi, jam exibit; nam lavavit.
D. Quid ais tu? quæ nunquam fuit prægnans, qui parere potuit?
Nam equidem uterum illi nunquam extumere ſenſi.
A. Celabat: metuebatque te illa, ne ſibi perſuaderes
Vt abortioni operam daret, puerumque ut enecaret.
D. Tum pol iſti puero quis eſt pater? A. Babylonienſis miles,
Cujus nunc iſta adventum expectat. imo abeo: ut nunciatum'ſt, (ror.
Iam hic affuturum ajunt eum. nondum adveniſſe mi-
D. Ibo igitur intro? A. quippini? tam audacter quam domum ad te.
Nam tu ædepol noſter es etiam jam nunc, Dinarche.
D. Quam mox te recipis tu? A. jam hic ero. prope eſt, profecta quo ſum. (peribor.
D. Redi vero actutum. ego interim te apud vos op-

ACTVS II. SCENA I.

ASTAPHIVM ancilla.

HA ha he! Hercle quievi, quia introivit odium tandem ſola ſum.
Nunc quidem meo arbitratu loquar libere, quæ volam, & quæ lubebit.
Huic homini amanti mea hera apud nos dixit næniam de bonis:
Nam fundi & ædis obligatæ ſunt, ob amoris prandium: verum (re, magiſque
Apud hunc mea hera conſilia ſumma eloquitur libe-
Adeo

deo ei conſiliarius hic amicus eſt, quã auxiliarius.
m fuit, dedit, nunc nihil habet. quod habebas,
nos habemus.
nunc id habet, quod nos habuimus. humanum
facinus factum eſt.
tutum fortunæ ſolent mutarier: varia vita eſt.
s divitem cum meminimus, atque iſte pauperes
nos.
tit ſeſe rota viciſſim: ſtultu'ſt qui id admiretur.
get, neceſſe eſt nos patiatur ali: ita æquum fa-
ctu eſt.
(rentum.
culum eſt, miſereri nos hominum rem male ge-
is eſſe oportet dentibus lænam probam, arridere
ſquis veniat, blandeque alioqui, male corde con-
ſultare,
(condecet,
e loqui lingua. meretricem eſſe ſimilem ſentis
mquam hominem attigerit, profecto aut ma-
lum, aut damnum dari.
(ſcere;
quam amatoris meretricem oportet cauſam no-
ubi nil det, pro infrequente eum mittat mili-
tia domum.
unquam quiſquam probus erit amator, niſi qui
rei inimicu'ſt ſuæ.
æ ſunt, niſi quoi modo cum dederit, dare jam
lubeat denuo.
(tum.
natur apud nos, qui quod dedit, id oblitu'ſt da-
habeat, tum amet: ubi nihil habeat, alium quæ-
ſtum cœpiat:
o animo, ipſe ſi nihil habeat, aliis qui habent,
det locum.
(ſuam.
us eſt amator, qui relictis rebus, rem perdit
os male agere prædicant viri ſolere ſecum,
ue eſſe avaras. quæſo numqui male nos agimus
tandem?
(cæ amator:
ecaſtornunquam ſatis dedit ſuæ quiſquam ami-
e pol ſatis accepimus, neque ulla ſatis popoſcit.
quando ſterilis eſt amator à datis, improbus eſt
gat ſe habere quod det, ſoli pernoctandum eſt.
tis accipimus, ſatis cum, quod det, non habet.
er datores novos oportet quærere,
e theſauris integris demunt, danunt.
hic agreſtis eſt adoleſcens, qui hic habet:
s pol mortalis lepidus, nimiſque probus dator.

Sed is clam partem etiam hac nocta illanc maceriem
Per hortum tranſilivit ad nos. eum volo convenire.
Sed eſt huic unus ſervus violentiſſimus ,
Qui ubi quamque noſtrarum videt prope ædis , hac
ſi aggredias , (git.
Item ut de frumento anſeres,clamore abſterret, abi-
Is item eſt agreſtis. ſed fores,quicquid eſt futurum,
feriam.
Ecquis huic tutelam januæ gerit? ecquis intus exit?

ACTUS II. SCENA II.

Stratilax *ſervus*, Astaphium
ancilla.

QVis illic eſt qui tam proterve noſtras ædis arie-
tat?
A. Ego ſum , reſpice ad me. S. quid ego ? nonne
ego video ? væ tibi ! (tio eſt !
Quid tibi ad haſce acceſſio eſt ædis prope,aut pulta-
A. Salve. S. ſatis mihi eſt tuæ ſalutis. nihil moror
non ſalveo.
Ægrotare malim , quam eſſe tua ſalute ſanior.
Id volo ſcire , quid debetur hic tibi noſtræ domi
Λ. comprime. (comprime
S. Spero meam quidem hercle : tu quem ſolita's
Imprudens , per deridiculum ut ruſtico ſuadet ſtu-
prum !
A. Iram dixi. S. ut eſſe cœpiſti , ſic es tu ἅλς mera
A. Nimis hic quidem truculentus. S. pergin' mal
loqui , mulier , mihi ?
A. Quid tibi ego autem male dico ? S. quia enin
me truculentum nominas. (cite
Nunc adeo niſi abis actutum , ac dicis quid quæras
Iam hercle ego hic te , mulier, quaſi ſus catulos, pe
dibus proteram.
A. Rus merum hoc quidem eſt. S. pudendumne? tu
vero , urbicum pecus ,
Adveniſti huc oſtentatum cum exornatis oſſibus.
Quia tibi inſuaſo infeciſti propudioſa pallulam.
An eo bella es : tu quin accedis ad me ? advenias.
A. nunc places. (rogo
S. Quam me illi velim? A. mentiris. S. dicis quod t
Mancupium qui accipias,cape eccos ahenos annulos
A. Dignis dane:lamiæ hæ ſunt,quas habes victorias
N

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ſe attigas me. S. tangamne ego te? ita me amabit ſarculum,
t ego me ruri hamaxari mavelim patalem bovem,
amque eo ita noctem in ſtramentis pernoctare perpetem,
uam tuas centum cœnatas noctes mihi dono darî.
us tu mihi opprobras? ut nacta es hominem quem pudeat probri?
d quid apud noſtras negocii, mulier,eſt ædis tibi?
uid tu huc occurſas in urbem, quotieſcunque advenimus?
Mulieres convenire volo veſtras. S. quas tu mu- (lieres
ihi narras? ubi muſca nulla fœmina eſt in ædibus.
Nullane iſtic mulier habitat? S. rus, inquam,abierunt. abi.
Quid clamas, inſane? S. abire hinc ni properas grandi gradu,
n ego iſtos fictos, compoſitos, criſpos cincinnos (tuos
guentatos uſque ex cerebro expellam. A. quanam gratia?
Quia adeo fores noſtras unguentis uncta es auſa (accedere,
aque iſtas buccas tam belle purpuriſſatas habes.
Erubui mecaſtor miſera, propter clamorem tuum.
ſtane erubuiſti? quaſi vero corpori reliqueris
poteſtatem coloris ulli capiendi, mala.
cas rubricæ, cera omne corpus intinxit tibi.
umæ eſtis. A. quid eſt quod vobis peſſumæ ſumus? S. hæc. abi.
ego plus,quam mearbitrare ſcire. A. quid id eſt, (obſecro.
d ſcias? S. herilis noſter filius apud vos Strabax
ereat, ut eum illiciatis in malam fraudem & præmium.
anus ſi videare, dicam: dicis contumeliam.
o hominum hic perire ſolet apud nos: res perdunt ſuas.
erdidere res, abire hinc ſi volunt, nudis licet.
non hunc novi adoleſcentem voſtrum. S. veron'?
A. ſerio.
uid maceria illa ait, in horto quæ eſt, quæ in noctes ſingulas.
re ſit minor, qua iſte ad vos damni permenſu'ſt (viam.
on mirum eſt, vetus eſt maceria, lateres ſi veteres ruunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

S. Ain', tu mala, lateres veteres ruere? nunquam edepol mihi (creduit,
Quiſquam homo mortalis poſthac duarum rerum
Ni iſta ego veſtra hero majori facta denarravero.
A. Eſtne ille violentus? S. ſuam non enim ille meretriculis
Muniendis rem coëgit, verum parſimoniæ,
Duritiæque, quæ nunc ad vos jam exportatur, peſſumæ. (ſitem!
Hem tu, ô ſexungula! male vivitis egone hæc muſ-
Jam enim eccere ibo in forum, atque hæc facta narrabo ſeni.
Neque iſtuc in ſe geſtit. ergo coget exanimem mali
A. Si ecaſtor hic homo ſinapi victitet, non cenſeam
Tam eſſe triſtem poſſe: at pol hero benevolens u
is eſt ſuo!
Verum ego illum, quanquam violentus eſt, ſper
mutari poteſt
Blandimentis, ornamentis cæteris meretriciis.
Vidi equidem juvencum ex indomito domitum fier
Nunc ad heram revidebo: ſed eccum odium pro
greditur meum. (ſium
Triſtis exit: avet convenire etiam hic dum Phrone

ACTVS II. SCENA III.

DINARCHVS *adoleſcens*, ASTAPHIVM *ancilla*.

PIſceis ego credo, qui, uſque dum vivunt, lavant
Minus diu lavare, quam hæc lavat Phroneſium
Si proinde amentur mulieres, diu quam lavant,
Omnes amantes balneatores fient.
A. Non quis parumper durare, opperirier?
D. Quin hercle laſſus jam ſum durando miſer.
A. Mihi quoque præ laſſitudine opus eſt ut lavem.
D. Sed, obſecro, hercle, Aſtaphium, i intro, ac nunc
Me adeſſe. tu i propere, & ſuade jam ut ſatis laveri
A. Licet. D. audin' etiam? A. quid vis? D. dii m
perduint,
Qui te revocavi! non tibi dicebam. i modo.
A. Quid jam me revocabas, improbe, nihiliq; hom
Quæ tibi mille paſſuum peperit moræ mora.
D. Sed quid hæc hic autem tam diu ante ædes ſteti
Neſcio quem præſtolata eſt: credo, militem.

Illu

llud vide, ut jam quaſi volturii triduo
'rius prædivinant, quo die eſuri ſient.
llum inhiant omnes, ille eſt animus omnibus.
Ie nemo magis reſpiciet, ubi iſte huc venerit,
uam ſi hinc ducentos annos fuerim mortuus.
t rei ſervire ſuave eſt! væ miſero mihi!
oſt factum plector, quia ante partum perdidi.
erum nunc ſi qua mihi obtigerit hæreditas
lagna atque luculenta, nunc poſtquam ſcio
ulce atque amarum, quid ſit ex pecunia,
a ego illam edepol ſervem, itaque parce victitem,
t nulla faxim cis dies paucos ſiet.
go iſtos, qui nunc me culpant, confutaverim.
d eſt vocis ſat: ſentio aperiri fores,
uæ obſorbent, quicquid venit intra peſſulos.

ACTVS II. SCENA IV.

PHRONESIVM *meretrix*, DINARCHVS *adoleſcens*.

NVm tibi nam, amabo, janua eſt mordax mea,
Quo introire metuas, mea voluptas? D. ver
vide.
tota floret! ut olet! ut nitide nitet!
Qui tam inficetus Lemno adveniens, tuæ
i non des amicæ, Dinarche, ſuavium?
Vah! vapulo hercle ego nunc, atque adeo male.
Quo te avertiſti? D. ſalva ſis, Phroneſium.
Salve. hicne hodie cœnas, ſalvus cum advenis?
Promiſi. P. ubi cœnabis tum? D. ubi tu juſſeris:
:. P. me lubente facies. D. edepol me magis.
mpe tu eris hodie mecum, mea Phroneſium.
Velim ſi fieri poſſit. D. cedo ſoleas mihi,
perate auferre menſam. P. amabo, ſanun'es?
Non' edepol bibere poſſum jam: ita animo male eſt.
(quam;
Mane: aliquid fiet: ne abi. D. ah! aſperſiſti a-
n redit animus: deme deme ſoleas: cedo
um. P. idem es ecaſtor qui ſoles: ſed dic mihi,
ene ambulaviſti! D. huc quidem hercle ad te
bene:
oniam tui videndi eſt copia. P. complectere.
Libens. ah! hoc eſt mel melli dulci dulcius.
; tuis fortunis, Iuppiter, præſtant meæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

P. Dan' ſuavium? D. immo vel decem. P. haud iſtoc pauper es:
Plus pollicere tu, quam ego à te poſtulo.
D. Vtinam à principio rei item parſiſſem meæ,
Vt nunc reparcis ſuaviis. P. ſi quid tibi
Compendi facere poſſim, factum edepol velim.
D. Iam laviſti? P. jam pol mihi quidem, atque oculis meis.
Num tibi ſordere videor? D. non pol mihi quidem.
Verum tempeſtas memini cum quondam fuit,
Cum inter nos ſorderemus unus alteri.
Sed quid ego facinus audivi adveniens tuum?
Quod tu hic abſente me novi negotii
Geſti, cumque bene proveniſti, gaudeo.
P. Tibi mea conſilia ſumma ſemper credidi.
Equidem nec peperi puerum, nec prægnas fui,
Verum aſſimulavi me eſſe prægnatem.
D. Quapropter? ô mea vita! P. propter militem
Babylonienſem, qui quaſi uxorem ſibi
Me habebat anno dum hic fuit. D. ego ſenſeram.
Sed quid iſtuc? cui rei id te aſſimulare retulit;
P. Vt eſſet aliquis laqueus, & redimiculum,
Reverſionem ut ad me faceret denuo:
Nunc huc remiſit nuper ad me epiſtolam,
Seſe experturum, quanti ſeſe penderem;
Si quod peperiſſem, id educarem, & tollerem:
Bona ſua me habiturum omnia. D. auſculto lubens.
Quid denique agitis? P. mater ancillas jubet,
Quoniam jam decumus menſis adventat prope,
Aliam aliorſum ire, percontari, & quærere
Puerum, aut puellam, qui ſupponantur mihi.
Quid multa verba facimus? tonſtricem Suram
Noviſti, noſtras quæ modo erga ædes habet?
D. Novi. P. hæc una opera circumit per familias,
Puerum veſtigat clanculum, ad me detulit.
Datum ſibi eſſe dixit. D. ô merces malæ!
Eum nunc non illa peperit, quæ peperit prior.
Sed tu poſterior. P. ordine omnem rem tenes,
Nunc, ut præmiſit nuncium miles mihi,
Non multo poſt hic aderit. D. nunc tu te interim
Quaſi pro puerpera hic procuras? P. quippini?
Vbi ſine labore res geri pulcre poteſt,
Ad ſuum quemque æquum eſt quæſtum eſſe callidū.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

D. Quid me futurum eſt, quando miles venerit?
Relictuſne abs te vivam? P. ubi illud, quod volo,
Habebo ab illo, facile invenero, quomodo
Divortium & diſcordiam inter nos parem.
Poſtidea ego tota tecum, mea voluptas, uſque ero
Aſſiduo. D. immo hercle vero accubio mavelim.
P. Quin diis ſacruficare hodie pro puero volo
Quinto die, quod fieri oportet. D. cenſeo.
. Non audes aliquod dare mihi munuſculum?
).Lucrum hercle videor facere mihi, voluptas mea,
bi quippiam me poſcis. P. at ego ubi abſtuli.
).iam faxo hic aderit: ſervolum huc mittam meum.
. Sic facito. D. quicquid autem erit, boni conſulas.
. Ecaſtor munus te curaturum ſcio,
t, cujus me non pœniteat, mittas mihi.
. Num quippiam me vis aliud? P. ut quando ocium
ibi ſit, ad me intervifas tu. D. valeas. P. vale.
. Prô dii immortales! non amantis mulieris,
ed ſociæ unanimantis, fidentis fuit,
fficium facere, quod modo hæc fecit mihi:
ppoſitionem pueri quæ mihi credidit,
ermanæ quod ſorori non credit ſoror.
ſtendit ſeſe jam mihi medullitus,
e mihi infidelem nunquam, ſe viva, fore.
gone illam ut non amem? egone illi ut non bene velim?
e potius non amabo, quam deſit huic amor.
go iſti non munus mittam? jam domo è loco
ebo ad iſtam quinque perferri minas:
æterea obſonari duntaxat ad minam.
ulto illi potius bene erit, bene quæ vult mihi,
iam mihimet; omnia qui mihi facio mala.

ACTVS II. SCENA V.

PHRONESIVM *meretrix.*

Vero iſti date mammam, ut miſeræ matres ſollicitæque (male
animo ſunt, crucianturque! edepol commentum
mque eam rem in corde agito, nimio minus perhibemur (dictito.
læ, quam ſumus ingenio. ego prima domi docta
anta eſt cura in animo? quantum corde capio dolorem,

Dolus ne occidat morte pueri! mater dicta quod
ſum, eo magis (grediri.
Studeo vitæ, quæ auſa ſum tantum clam dolum ag-
Lucri cauſa avara probrum ſum executa, alienos do-
lores (ri, niſi
Mihi ſuppoſivi. Nullam rem oportet doloſe aggredi-
Aſtute accurateque exequare. voſmet jam videtis,
Vt ornata incedo: puerperio ego nunc me eſſe ægram
aſſimulo. (petrat,
Male quod mulier facere incepit, niſi id efficere per-
Id illi morbo, id illi ſenio eſt, ea illi miſere miſeria'ſt
Si bene facere incepit, ejus eam cito odium percipit.
Nimis quam paucæ ſunt defeſſæ, male quæ facere
occœperunt:
Nimis quam paucæ efficiunt, ſi quid occœperint bene
facere. (ne.
Mulieri nimio male facere melius eſt onus, quam be-
Ego, quod mala ſum, matris opera mala ſum, &
meapte malitia,
Quæ me gravidam eſſe aſſimulavi militi Babylonio:
Eam nunc malitiam accuratam miles inveniat volo:
Iſte hic haud multo poſt credo aderit: nunc prius
præcaveo ſciens: (cubem.
Eumque gero ornatum, ut gravida quaſi puerperio
Date mihi huc ſtactam atque ignem in aram, ut ve-
nerem Lucinam meam.
Hic apponite, atque abite ab oculis. Eho, Phithecium
Soleas mihi dato: pallium injice in me huc, Archilis.
Fac ut accumbam, accede, adjuta: ſic decet puerpe-
ram. (bellaria.
Vbi es, Aſtaphium? fer huc verbenam mihi, thus, &
Date aquam manibus. Nunc ecaſtor venerit miles
velim.

ACTVS II. SCENA VI.

STRATOVANES *miles*, PHRONESIVM *meretrix*, ASTAPHIVM *ancilla*.

NE expectetis, ſpectatores, meas pugnas dum
prædicem: (bus.
Manibus duelli prædicare ſoleo, haud in ſermoni-
Scio ego multos memoraviſſe milites mendacium.
Et Homeronidã, & poſtilla mille memorari poteſt.
Qui & convicti & condemnati falſis de pugnis ſient.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Non laudandus cui plus credit qui audit, quam qui videt.

Non placet, quem illi plus laudant, qui audiunt, quam qui vident.

PLVRIS eſt oculatus teſtis unus, quam auriti decem.

Qui audiunt, audita dicunt: qui vident, plane ſciunt.

Non placet quem ſcurræ laudant, manipulares muſſitant,

Neque illi, quorum lingua gladiorum aciem præſtringit domi.

(cati.

Strenui nimio plus proſunt populo, quam arguti, &

Facile ſibi facunditatem virtus argutam invenit.

Sine virtute argutū civem mihi habeam pro præfica.

Quæ alios collaudare, eapſe ſe vero non poteſt.

Nunc ad amicam, decumo menſe poſt, Athenas Atticas

(agat.

Viſo, quam gravidam reliqui meo compreſſu, quid ea

P. Vide, quis loquitur. A. jam propinque miles, mea Phroneſium,

Tibi adeſt Stratophanes. Nunc tibi opu'ſt, ægram ut te aſſimules. P. tace.

Cur adhuc, eho tu mala! me mones? ruſtica, me maleficio vincere eſt?

. Peperit mulier, ut ego opinor. A. vin' adeam hominem? P. volo.

. Euge! Aſtaphium eccam: it mihi adverſum. A. ſalve ecaſtor, Stratophanes:

Venire ſalvum. S. ſcio. ſed peperitne, obſecro, Phroneſium?

(ſimili'ſt.

. Peperit puerum nimium lepidum. S. ecquid mihi

uin ubi. A. rogas? natu'ſt. jam machæram & clypeum poſcebat ſibi.

. Meus eſt, ſcio jam de argumentis: nimium quidem ſimili'ſt, papæ!

(velit?

m magnus eſt? jamne lectat legiones, quas ſpoliare

. Here nudius quintus natus quidem ille eſt. S. quid tum poſtea?

(portuit.

ter tot dies quidem hercle jam actum aliquid o-

uid illi ex utero exitio eſt, priuſquam poterat ire in prælium?

(ſequor.

. Conſequere, atque illam ſaluta, & gratulare illi. S.

. Vbi illanam obſecro eſt, quæ me hic reliquit, atque à me abſtitit?

A. Aſſum :

A. Aſſum: adduco tibi exoptatum Stratophanem.
P. ubi is eſt, obſecro? (ſuam.
S. Mars peregre adveniens ſalutat Nerienem uxorem
Cum tu recte proveniſti, cumque es aucta liberis,
Gratulor cum mihi tibique magnum dediſti decus.
P. Salve, qui me interfeciſti pene vita, & lumine;
Quique vim magni doloris mihi, per voluptatem
tuam,
Condidiſti in corpus: quo nunc etiam morbo miſe-
ra ſum. (labos:
S. Eja haud ab re, mea voluptas, tibi obvenit iſtic
Filium peperiſti, qui ædis ſpoliis opplebit tuas.
P. Multo ecaſtor magis oppletis opu'ſt tritici gra-
nariis, (mes.
Ne, ille priuſquam ſpolia capiat, hic nos extinxit fa-
S. Habe bonum animum. P. ſavium ſis pete hinc à
me, nequeo caput (jam queo
Tollere, ita dolui: itaque ego nunc doleo, neque et-
Pedibus mea ſponte ambulare. S. ſi plane ex medio
mari (mel meum.
Savium petere tuum jubeas, petere haud pigeat me,
Id ita eſſe experta es, nuncque experiere, mea Phro-
neſium, (duas:
Me te amare. adduxi ancillas tibi eccas ex Suria
Iis te dono. adduce huc tu iſtas. Sed iſtæ reginæ
domi
Suæ fuere ambæ, verum patriam ego excidi manu.
Iis te dono. pœnitetne te? quot ancillæ ſunt jam?
P. Quine etiam nunc inſuper adducas, quæ mihi co-
medint cibum?
S. Hoc quidem hercle ſi ingratum eſt donum, cedo
tu mihi ciſtam, puere.
Hem mea voluptas, attuli eccam pallulam ex parva
Græcia tibi.
Tene tibi. P. hoccine mihi ob labores tantos tantil-
lum dari?
S. Perii hercle! jam mihi auro contra conſtat filius:
Etiam num me vilipendit? ad id purpuram ex Sara
tibi (mea,
Attuli, & induvias Ponto amœnas. tene tibi, voluptas
Accipe hoc, abduce haſce hinc è conſpectu Suras.
Ecquid amas me? P. equidem has ecaſtor nihil mo-
ror. S. nihilne huic ſat eſt!

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ne mihi unum verbum quidem dixit viginti minis
Vænire illæc poſſe credo dona, quæ ei dono dedi.
Vehementer nunc mihi eſt irata: ſentio, atque intellego.
Verum adibo: quid ais nunc tu? numne vis me, voluptas mea,
Quo vocatus ſum, ire ad cœnam? mox ad te huc cubitum ivero.
(boni eſt?
Quid taces? planiſſume edepol perii! Sed quid illuc
Quis homo eſt, qui inducit pompam tantam? certum'ſt, quo ferant,
(gis.
Obſervare. huic credo fertur. Verum jam ſcibo ma-

ACTVS II. SCENA VII.

GETA *ſervus*, PHRONESIVM *meretrix*, STRATOPHANES *miles*.

ITe ite hac ſimul muneri-damnigeruli, foraſgerones,
(nihili
Bonorum hamaxagogæ. Satine qui amat, nequit quin
ſit, neque improbis ſeſe artibus expoliat? Nam hoc qui ſciam, ne quis
Id quærat ex me: domi ſcio qui facit improba facta amator,
(metuit
Qui bona ſua pro ſtercore habet, foras jubet ferri:
publicos. mundiſſimu'ſt. Puras ſibi eſſe vult ædes:
Domi quicquid habet, verritur ἔξω. quandoquidem ipſus perditum ſe it.
Secreto hercle equidem illum adjutabo, neque mea ille quidem
(peribit.
Opera unquam ne hilo minus propere, quam poteſt,
Nam jam de hoc obſequio, de mina una deminui
Modo quinque nummos: mihi detraxi partem Herculanam:
Nam hoc aſſimile eſt, quaſi de fluvio qui aquam derivat ſibi,
Si detinetur, tamen omnis ea aqua abeat in mare.
Nam hoc in mare abit, miſereque perit ſine omni bona gratia. hæc
Cum video fieri, ſuffuror, ſuppilo, de præda prædam
Capio. Meretricem ego item eſſe reor, mare ut eſt; quod des devorat, nec unquam
Abundat. at hoc ſaltem intereſt: nam illi æſtuanti, ejectum apparet: huic des

Quan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Quantum vis, nuſquam apparet, neque datori neque acceptrici.
Velut meretrix meum herum miſerum ſua blanditia impulit in (cis.
Pauperiem. privavit bonis, luce, honore, atque ami-
Atat eccam: adeſt propinquere credo audiviſſe hæc me loqui, (ſciam.
Pallida eſt, ut peperit puerum. alloquar quaſi ne-
Iubeo vos ſalvere. P. noſter Geta, quid ais? ut vales?
G. Valeo, & venio ad minus valentem, & melius, qui valeat, fero. (tibi.
Herus meus, ocellus tuus, ad te ferre me hæc juſſit
Dona, quæ illos ferre vides, & has quinque argenti minas.
P. Pol haud perit, quod illum tantum amo. G. juſſit opera orare, ut hæc grata haberes tibi.
P. Grata æquaque ecaſtor habeo: jube auferri intro, i Cyame.
Ecquid auditis hæcque imperata ſunt? G. vaſa nolo auferant:
Defricari lubet. P. impudens me ecaſtor. G. Tun' bona fide, (gitii?
Tune ais impudentem me eſſe? quæ ſis ſtabulum fla-
P. Dic, amabo te, ubi eſt Dinarchus? G. domi. P. dic ob hæc dona, quæ
Ad me miſerit, me illum amare plurimum omnium hominum;
Honore unique habere illi me omnium maximum;
Atque ut huc veniat, obſecrare. G. ilicet. Sed quiſnam illic homo eſt,
Qui ipſus ſe comeſt, oculis malis, triſtis? animo hercle homo ſuo miſer,
Quiſquis eſt. P. dignus eſt mecaſtor ille. G. quid eſt? P. non noviſti obſecro?
Qui illic apud me erat, hujus pater pueri illic eſt uſque ad ſpectaculum. G. item vernam:
Novi hominem nihili. illic quæſo eſt? P. illic eſt. G. me intuetur gemens, (bus
Traxit ex intimo ventre ſuſpicium. hoc vide: denti-
Frendit: icit femur. num obſecro nam ariolus eſt, qui ipſus ſe verberat?
S. Nunc ego meos animos violentos, meamque iram ex pectore

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

am promam. loquere: unde es? cujus es? cur auſus inclementer (ſponſas?
ihi dicere? G. lubido eſt. S. iſtuccine mihi re-
. Hoc: non ego te floccifacio. S. quid tu? cur auſa es alium te
icere amare hominem? P. lubitum eſt. S. ain' tandem? iſtuc primum experiar:
un' tantilli doni cauſſa, olerum, atque eſcarum, & poſcarum,
œclium malacum, cincinnatum, umbraticolam, tympanotribam,
mas? hominem non nauci? G. quæſo hercle, meone hero, tu improbe, (unum
ale dicere audes, fons vitii, & perjurii? S. verbum
dde iſtoc, jam hercle ego te hic hac offatim conficiam. G. tange
odo: jam ego te hic agnum faciam, & medium diſtruncabo. ſi tu (Ares.
l legionem bellator clues, at ego in culina clueo
Si æquum facias, adventores meos non incuſes, quorum mihi
na accepta grataque habeo, tuaque ingrata, quæ abs te accepi.
Tunc pol ego & donis privatus ſum, & perii. G. plane iſtuc eſt. (reus.
Quid nunc ergo hic odioſe es? confeſſus omnibus
Perii hercle hodie, niſi hunc à te abigo. G. accede huc modo, (ego
i hucmodo. S. etiam, ſcelus viri, minitare? quem
atim jam jam jam concipilabo. Quid tibi huc ventio eſt? (inquam,
d tibi hanc aditio eſt? quid tibi hanc notio eſt,
icam meam? emoriere ocius, ſi manum injeceris.
Quid manum injecerim? S. fac quod juſſi: mane. jam ego te hic
atim conficiam. G. occidi! optimum eſt. captio eſt: iſtam (rum
chæram longiorem habes, quam hæc eſt. ſed ve-
dum petere ſi quidem belligerandum eſt tecum,
domum. Ego tecum bellator arbitrum æquum cœperim.
ego ceſſo me hinc amoliri, ventre dum ſalvo licet?

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS II. SCENA VIII.

Phroneſium *meretrix*, Stratophanes *miles*.

Date ſoleas, atque me intro actutum ducite.
Nam mihi de vento miſeræ condoluit caput.
S. Quid mihi futurum eſt. cui duæ ancillæ dolent,
Quibus te donavi? jamne abiiſti? hem! ſic datur.
Quo pacto excludis? quæſo, potin' planius
Quam excluſus nunc ſum? pulcre ludificor. ſine!
Quantillo mihi opere nunc perſuaderi poteſt,
Vt ego his ſuffringam talos totis ædibus?
Num quippiam aliarum mutat mores mulierum?
Poſtquam filiolum peperit, animus ſuſtulit:
Nunc, quaſi mihi dicat, nec te jubeo, nec veto
Introire in ædis. at ego nolo: non eo.
Ego faxo dicat me in diebus pauculis
Crudum virum eſſe. ſequere me hac: verbum ſat eſt.

ACTVS III. SCENA I.

Strabax *adoleſcens ruſticus*, Astaphium *ancilla*.

Rvs mane dudum hinc ire juſſit pater,
Vt bubus glandem prandio depromerem.
Poſt illuc veni quam advenit (ſi diis placet)
Ad villam, argentum meo qui debebat patri,
Qui ovis Tarentinas erat mercatus de patre.
Quærit patrem; dico eſſe in urbe. interrogo,
Quid eum velit. homo crumenam ſibi de collo detrahit,
Minas viginti mihi dat, accipio lubens:
Condo in crumenam; ille abiit, ego propere minas
Ovis in crumena hac in urbem detuli,
Fuit edepol Mars meo periratus patri,
Nam oves illius haud longe abſunt à lupis.
Nunc ego iſtos mundulos urbanos amaſios
Hoc ictu exponam, atque omnes ejiciam foras.
Eradicare eſt certum, cum primis patrem,
Poſt id locorum matrem. nunc hodie feram
Ad hanc argentum, quam mage amo, quam matrem meam.
Tat! ecquis eſt? nulla eſt? ecquis aperit hoc oſtium?
A. Quid iſtuc? alienuſne es, amabo, mi Strabax,

Qui

Qui non extemplo intres? anne oportuit
ta? te quidem? qui es familiaris? S. ibitur,
Ne me morari cenſeas. lepide facis.

ACTVS III. SCENA II.

STRATILAX *ſervus*, ASTAPHIVM *ancilla*.

MIrum videtur rure herilem filium
Strabacem non rediiſſe: niſi ſi clanculum
Collapſus eſt hic in corruptelam ſuam.
. Iam pol ille me inclamabit ſi aſpexerit.
. Nimio minus ſævus jam ſum, Aſtaphium, quam fui:
m non ſum truculentus: noli metuere:
uid vis? A. quid? tuam expecto truculentiam.
. Dic, impera mihi: quid vis? & quo vis modo?
ovos omnes mores habeo, veteres perdidi.
el amare poſſum, vel jam ſcortum ducere.
. Lepide meeaſtor nuncias, ſed dic mihi,
abent? S. paraſitum te fortaſſe dicere.
. Intellexiſti lepide quid ego dicerem.
Heus tu! jam poſtquam in urbem crebro commeo,
cax ſum factus, jam ſum cavillator probus.
. Quid id eſt, amabo? iſtæcce ridicularia.
Cavillationes vis fortaſſe dicere?
Ita, ut pauxillum differat à cavillulis.
Sequere intro me, amabo, mea voluptas. S. tene hoc tibi:
bonem habeto, mecum ut hanc noctem ſies.
Perii! Rabonem? quam eſſe dicam hanc beluam?
in tu arabonem dicis? S. at facio lucri,
Præneſtinis conia, eſt ciconia.
Sequere, obſecro. S. Strabacem hic operiar modo,
ruri veniat. A. is quidem apud nos eſt hic Strabax:
do rure venit. S. priuſnequam ad matrem ſuam?
! edepol hominem nihili. A. jamne autem ut ſoles?
Immo nihil dico. A. i intro, amabo: cedo manum,
Tene. in tabernam ducor deverſoriam,
male accipiar mea mihi pecunia.

ACTVS IV. SCENA I.

DINARCHVS *adoleſcens.*

NEque gnatu'ſt,neque progignetur, neque poteſt reperirier,
Cui ego nunc dictum aut factum melius, quam Veneri velim.
Dii magni! ut ego lætus ſum, & lætitia differor! ita
Ad me magna nunciavit Geta hodie gaudia,
Mea dona deamata acceptaque habita eſſe apud Phroneſium.
Cum hoc jam volupe'ſt,tum hoc nimio magnæ melliniæ mihi
Militis odioſa ingrataque habita,totus gaudeo:
Mea pila eſt:ſi repudiatur miles,mulier mecum perit
Salvos ſum, quia pereo. ſi non peream, plane interbitem.
Nunc ſpeculabor quid ibi agatur, quis eat intro, qui
Veniat: procul hinc obſervabo meis quid fortunis fuat.
Quia nihil habeo, unum animus movit mihi: omnia agam precario.

ACTVS IV. SCENA II.

ASTAPHIVM *ancilla*, DINARCHVS *adoleſcens.*

LEpide efficiam meum, hera, officium:vide intus modo, ut tu tuum.
Item efficias. ama, id quod decet, rem tuam: iſtum exinani.
Nunc dum iſti lubet,dum habet,tempus ei rei ſecundat,
Prome venuſtatẽ amanti tuam, ut gaudia compares.
Ego interim hic reſtitrix his præſidebo, iſte dum ſic faciat
Domum ad te exagogã:nec quenquam interim iſtoc ad vos
Qui ſit odio,intromittã:tu perge ut lubet.ludin'iſtos.
D. Qui eſt iſte, Aſtaphium,indica, qui perit? A. amabo, hiccine tu
Eras? D. moleſtuſne ſum? A. nunc magis quam fuiſti. nam niſi qui
Nobis uſui eſt,nobis moleſtus. ſed, obſecro,da mi operam, ut
Narrem, quæ volo. D. nam quid eſt? num mea refert? A. ne mu: ſed
Intus bolos quos! D. quid? amator novus quiſpiam?

A. In-

A.Integrum & plenum adepta eſt theſaurum.D.quis
eſt? A.eloquar.
Sed tu taceto.noviſtin'tu hunc Strabacem.D.quidni?
A. Solus ſummam habet hic apud nos. nunc is eſt
fundus nobis.
Animo bono male rem gerit. D. perii hercle ego
idem. A. ſtultus es,
Qui facta infecta facere verbis poſtules. Thetis quo-
que etiam
(tro
Lamentando leſſum fecit filio. D. non ego nunc in-
Ad vos mittar? A. qui dum quam miles magis?
D. Quia enim plus dedi. A. plus enim es intromiſ-
ſus, cum dabas.
Sine viciſſim, qui dant operam, ob id, quod dant,
operis utier.
Litteras didiciſti: quando ſcis, ſine alios diſcere.
D. Diſcant, dum mihi commentare liceat, ne obli-
tus ſiem,
(bere,
Quod dedi. A. interea magiſter dum tu commenta-
Volt interim illa itidem commentari. D. quid?
A. rem accipere identidem.
D. Dedi equidem hodie ei quinque argenti deſerri
minas,
(ſcio.
Præterea unam in obſonatum. A.idem iſtoc delatum
De eo nunc bene ſumus tua virtute. D. illinc ut ini-
mici mea
ona iſtic edant? mortuum hercle me, quam ut id
patiar, mavelim.
(micis meis.
. Mavelim mihi inimicos invidere, quam me ini-
am invidere alii bene eſſe, tibi male eſſe, miſeria
eſt.
(bent.
ui invident, egent: illi, quibus invidetur, rem ha-
ultus es. D. quid eſt? A. opperire. D. quid jam?
A. quia pol.
Non licet de obſonio ſaltem me participem fieri?
Si volebas participare, auferres dimidium domũ.
um item ut Acheruuti hic ratio accepti ſcribitur.
tro accipimus: quando acceptum eſt, non poteſt
fieri foras.
ne vale.D.reſiſte. A. amitte,ſine. D. amitto intro.
A. ad te quidem.
(eſt.
Imo iſtoc ad vos. A. iri non poteſt. D.immo pot-
periri ſine. A. immo opperire: vis eſt experirier.

Dicam adeſſe, niſi occupata eſt. D. reſiſte. hem! A. ſit fruſtra. D. redin',
Annon? A. redeam: ſed vocat me, quæ in me plus poteſt, quam potes. (es. abi.
D. Vno verbo eloquar. mittin' me intro? A. mendax
Vnum ajebas, tria jam dixti verba, atq; ea mendacia.
D. Abiit: intro hinc ivit ego ut hæc mihi patiar fieri?
Iam herele ego tibi, illecebra, ludos faciam clamore in via,
Quæ advorſum legẽ accepiſti à plurimis pecuniam,
Iam hercle apud omnes magiſtratus faxo erit nomen tuum.
Poſtidea ego te manũ injiciam quadrupli, venefica,
Suppoſtrix puerum. ego edepol jam tua probra aperibo omnia.
Nihili me. perdidi omne quod fuit. fio impudens.
Nec mihi adeo eſt tantillum penſi jam, quos capiam calceos (tier?
Sed quid ego hic clamo? quid ſi me jubeat intromit-
Conceptis, me non facturum, verbis jurem, ſi velit.
Nugæ ſunt. Si ſtimulos pugnis cædis, manibus plus dolet.
De nihilo illi eſt iraſci, quæ te non floccifacit.
Sed quid hoc eſt? proh dii immortales! Calliclem video ſenem, (re,
Meus qui affinis fuit, ancillas duas conſtrictas duce-
Alteram tonſtricem hujus, alteram ancillam ſuam.
Pertimui, poſtquã una cura cor meum movit modo.
Næ illa ſtimulum longum habet, quæ uſque illinc cor pungit meum! (mnia.
Timeo, ne malefacta antiqua mea ſint inventa o-

ACTVS IV. SCENA III.

CALLICLES *ſenex*, ANCILLÆ *duæ*, DINARCHVS *adoleſcens*.

EGone tibi male dicam, aut tibi adeo male velim? ut animus meu'ſt,
Propemodum expertæ eſtis, quam ego ſim mitis tranquilluſque homo.
Rogitavi ego vos verberantes, & pendentes ſimul:
Commemini quo quidque pacto ſitis confeſſæ: ſcio.
Hic nunc volo ſcire eodem pacto ſi ſine malo fateamini.

Quan-

Quanquam vos colubrino ingenio ambæ eſtis. edico prius,
(necem.
Ne duplices habeatis linguas, ne ego bilingues vos
Niſi ſi ad tintinnaculos voltis vos educi viros.
A. Vis ſubegit verum fateri, ita lora lædunt brachia.
C. At ſi verum mihi eritis faſſæ, vinclis exolvemini.
D. Etiam nunc quid ſit negotii, falſus incertuſq; ſum,
Niſi quia timeo tamen. A. ego nec quid peccavi ſcio.
C. Omnium primum diverſæ ſtate. hem! ſic: iſtuc volo,
Neve inter vos ſignificetis. ego ero paries, loquere tu.
A. Quid loquar? C. quid puero factum eſt, mea quem peperit filia,
(dedi.
Meo nepote? capita rerum mihi expedite. A. iſtæ
C. Iam tace. accepiſtin' puerum tu ab hac? A. accepi. C. tace,
(eo.
Nihil moror prætèrea. ſatis eſt faſſa. A. inficias non
C. Iam livorem tute ſcapulis iſtoc concinnas tuis.
Conveniunt adhuc utriuſque verba. D. væ miſero mihi!
(fore.
Mea nunc facinora aperiuntur, clam quæ ſperavi
C. Loquere tu: quis dare te huic puerum juſſit? A. hera major mea.
(minor,
C. Quid tu? cur eum accepiſti? A. hera mea rogavit
Puer ut afferetur, eaque ut celarentur omnia.
C. Loquere tu. Quid eo feciſti puero? A. ad meam heram detuli.
C. Quid eo puero tua hera fecit? A. heræ meæ extemplo dedit.
C. Cui, malum! heræ? A. duæ ſunt iſtæ. C. cave tu, niſi quod te rogo, niſi.
Ea quæ exquiro. A. mater filiæ dono dedit, inquam.
C. Pluſquam dudum, inquam, loquere. A. plus tu rogitas. C. reſponde ocius.
Quid illa, cui donatus eſt? A. ſuppoſivit. C. cui? A. ſibi
(dem!
Pro filiolo. C. pro filiolo? D. obſecro voſtram fi-
Ut facilius alia, quam illa, unde eſt, puerum alienum parit!
Hæc labore alieno puerum peperit ſine doloribus.
Puer quidē beatus, matres duas habet, & avias duas
Tum metuo patres quot fuerint. vide ſis facinus muliebre.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

A. Magis pol hæc malitia pertinet ad viros, quam ad
mulieres.
Vir illam, non mulier prægnantem fecit. C. idem
ego iſtuc ſcio. (let.
Tu bona ei cuſtos fuiſti. A. plus poteſt, qui plus va-
Vir erat, plus valebat, vicit: quod petebat, abſtulit.
C. Et tibi quidem hercle idem attulit magnum ma-
lum. (lego.
A. De iſtoc ipſa, etſi tu taceas, reapſe experta intel-
C. Nunquam te facere hodie quivi, ut, is quis eſſet,
diceres. (eſt indicem.
A. Tacui: at nunc non taceo: quando adeſt, neceſſe
D. Lapideus ſum, commovere me miſer non audeo.
Res palam omnis eſt: meo illic nunc fiunt capiti
comitia. (nominer.
Meũ illuc facinus, mea ſtultitia eſt. timeo quam mox
C. Loquere, filiam meam quis integram ſtupraverit?
A. Video ego te propter facta mala qui es patronus
parieti.
D. Neque vivus, neque mortuus ſum: neque quid
nunc faciam, ſcio. (more torpeo.
Neque ut hinc abeam, neque ut hunc adeam ſcio: ti-
C. Dicin' annon? A. Dinarchus, cui illam prius de-
ſpoponderas.
C. Vbi is homo eſt, quem dicis? D. aſſum, Callicles.
per tua obſecro
Genua, ut tu iſtuc inſipienter factum, ſapienter feras,
Mihique ignoſcas, quod animi impos vini vitio fe-
cerim. (quit loqui;
C. Non places. in mutum culpam confers, quod ne-
Nam vinum ſi fabulari poſſet, ſe defenderet.
Non vinum hominibus moderari, ſed vino homines
ſolent. (ſubbibit,
Qui quidem probi ſunt. Verum qui improbus eſt, ſive
Sive adeo caret temeto, tamen ab ingenio eſt im-
probus. (noxiam,
D. Scio equidem quæ nolo. multa mihi audienda ob
Ego me tibi obnoxium eſſe fateor, culpæ compotem.
A. Callicles, vide quæſo, homini ne facias injuriam,
Reus ſolutus cauſam dicit: teſtes vinctos attines.
C. Solvite iſtas. agite, abite: tu domum, & tu item
domum: (petat.
Eloquere hæc heræ tuæ, puerum reddat, ſi quis eum
Ea-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Eamus, tu , in jus. D. quid vis in jus me ire? tu es
prætor mihi. (Callicles.
Verum te obſecro,ut tuam gnatam des mihi uxorem
C. Eundem pol te judicaſſe quidem iſtam rem intellego :
(ſiſti tibi.
Nam haud manſiſti dum ego darem illam , tute ſum-
Nunc habeas ut nactus , verum hoc ego te multabo bolo ,
Sex talenta magna à dote demam pro iſta inſcitia.
D. Bene agis mecum. C. filium iſtinc tuum te meliu'ſt repetere.
(ædibus
Cæterum uxorem, quam primum poteſt, abduce ex
Ego adeo jam illi remittam nuncium affini meo:
Dicam ut aliam conditionem filio inveniat ſuo.
D. At ego ab hac puerum repoſcam : ne mox inficias eat.
Nihil eſt.nam ipſa hæc ultro , ut factum eſt, fecit omnem rem palam.
(foras.
Sed nimium pol opportune ecce ab ſeſe egreditur

ACTVS IV. SCENA IV.

PHRONESIVM *meretrix*, DINARCHVS *adoleſcens*, ASTAPHIVM *ancilla.*

BLitea & lutea eſt meretrix,niſi quæ ſapit in vino ad rem ſuam.
Si alia membra vino madeant,cor ſit ſaltem ſobrium.
Nam mihi dividia eſt, tonſtricem meam ſic mulcatam male.
Ea dixit eum Dinarchi puerum eſſe inventum filium,
Video eccum qui ſuis me adoptavit bonis.
D.Mulier,adſum.profectu'ſt.P.quid agitur,voluptas mea ?
(re ago
D.Non voluptas.aufer nugas.nihil ego nunc de iſtac
P.Scio mecaſtor,quid velis, & quid poſtules,& quid petas.
(petis
Me videre vis , & me te amare poſtulas , & puerum
D. Dii immortales! ut planiloqua eſt! paucis ut rem ipſam attigit !
Vbi id audivit? quanquam penes eſt me omnis res, & liberi.
(ſa tua ,
P. Scio equidem,ſponſam tibi eſſe,& filium ex ſpon-
Et tibi uxorem ducendam jam eſſe : atque ibi jam animum tuum.

Et me quaſi pro derelicta ſis habiturus. ſed tamen
Cogitato, mus puſillus quam ſit ſapiens beſtia.
Ætatem qui uni cubili nunquam committet ſuam
Quia ſi unum oſtium obſideatur, aliud perfugium gerit. (loquar.
D. Otium ubi erit, de iſtis rebus tum amplius tecum
Nunc puerum redde. P. immo, amabo, ut hos dies aliquos ſinas
Eum eſſe apud me. D. minime. P. jam amabo. D. quid opu'ſt? P. è re mea eſt.
Triduum hoc ſaltem, dum aliquo miles circumducitur. (derit.
In eam rem, ſi quid habebo, tibi quoque etiam pro-
Si auferes puerum, à milite omnis tum mihi ſpes animum efflaverit. (locus.
D. Factum cupio: nam re facere, ſi velim, non eſt
Nunc puero utere, & procura, quia unde procures, habes.
P. Multum amabo te ob iſtam rem mecaſtor: ubi domi metues malum,
Fugito huc ad me; ſaltem amicus mihi eſto manubiarius.
D. Bene vale, Phroneſium. P. jam me tuum oculum non vocas? (rabitur.
D. Id quoque interim furatim nomen commemo-
P. Nunquid vis? D. facultas operæ ubi mihi erit, ad te venero.
P. Ille quidem hinc abiit, abſceſſit: dicere hic quidvis licet.
Verum eſt verbum, quod memoratur; Vbi amici, ibidem ſunt opes.
Propter hunc ſpes etiam eſt hodie militem.
Quem ego ecaſtor mage amo quam me, dum id, quod cupio, inde aufero.
Quæ cum multum abſtulimus, haud multum apparet quod datum eſt.
Ita ſunt gloriæ meretricum. A. aha, tace! P. quid eſt, obſecro?
A. Adeſt pueri. P. ſine eum ipſum adire huc, ſine, ſi is eſt modo.
Sine eum ipſum adire ut cupit ad me, hac recta: ſi venerit,
Næ iſtum ecaſtor hodie aſtutis conf.ctum fallaciis.

ACTVS

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

ACTVS V.

STRATOPHANES *miles*, ASTAPHIVM *ancilla*, PHRONESIVM *meretrix*, STRABAX *ruſticus*.

HEu mihi! amare: fero ſupplicium jam bis ad amicam meam.
Vtut illud acceptum ſit, prius quod perdidi, hoc addam inſuper.
Sed quid? video heram atque ancillam ante ædis. adeunda eſt hæc mihi.
Quid hic vos agitis? P. ne me appella. S. nimium ſævis. P. ſic ſine.
Poten'eſt, ut mihi moleſtus ne ſies? S. quid, Aſtaphylitium, eſt?
A. Merito ecaſtor tibi ſuccenſet. P. egon' iſti? atque etiam id parum (prius,
Malevolo. S. ego, mea voluptas, ſi quid peccavi
upplicium ad te hanc minam fero auri: niſi mihi credis, ſpece.
. Manus vetat, prius quam penes ſeſe habeat, quicquam credere. (rum lavit.
uero opu'ſt cibum, opus eſt matri autem, quæ pue-
pus nutrici autem, utrem ut habeat veteris vini largiter, (nibus,
t dies noctesque potet: opu'ſt igne, opus eſt carbo-
aſciis opus eſt, pulvinis, cunis, incunabulis.
leum opus eſt, farina puero opus eſt, opu'ſt totum diem. (ſemper fiet.
unquam hoc uno die efficiatur opus, quin opus
on enim poſſunt militares pueri ſetanio educier.
. Reſpice ergo; accipe hoc, qui iſtuc exefficias opus. P. cedo,
uanquam parum eſt. S. addam minam adhuc iſtic poſtea. P. parum eſt. (ſavium.
. Tuo arbitratu, quod jubebis, id dabitur; da nunc
. Mitte me, inquam, odioſus. S. nihil fit, non amor: teritur dies.
us decem pondo amoris pauxilliſper perdidi.
. accipe hoc, atque auferto intro. ST. ubi amica mea eſt gentium?
eque ruri, neque hic operis quicquam facto: corrumpor ſitu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Ita miſer cubando in lecto hic expectando obdurui.
Sed eccam video. heus amica! quid agis? S. quis illic homo?
P. Quem ego mecaſtor magis amo,quam te.S.quam me? quomodo?
H. Hoc modo,ut moleſtus ne ſies. S. jam abis,poſtquam aurum habes?
P. Condidi intro, quod dediſti. ST.ades amica. te alloquor. (vero ſerio.
P.At ego ad te ibam. ST.ad me, delicia? P. hercle
ST. Quanquam ego tibi videor ſtultus, gaudere aliqui me volo.
Nam quanquam es bella, malo tuo es,niſi ſimitu ego aliqui gaudeo.
P. Vin' te amplectar, & ſavium dem? ST. quidvis face, gaudeam. (xarier?
S. Meoſne ante oculos ego illam patiar alios ample-
Mortuum hercle me ſit ſatius. abſtine hoc, mulier, manum:
Niſi ſi te mea manubia machæra, & hunc vis emori.
P.Nihil φλυαρεῖν ſatius eſt,miles.ſi te amari poſtulas,
Auro, haud ferro, deterrere potes me, ne amem, Stratophanes.
S. Qui, malum! bella aut faceta es, quæ ames hominem iſtiusmodi?
P. Venitne in mentem tibi quod verbum in cavea dixit hiſtrio? (cluunt.
Omnes homines ad ſuum quæſtum callent, & cati
S. Hunccine hominem te amplexari, tam horridum atque ſquallidum?
P. Quanquam hic horridu'ſt,quanquam hic ſquallidu'ſt; at eſt bellus mihi.
S.Cave,faxit volnus tibi,tam cui ſunt dentes ferrei.
P. Campas dicis: abi,abi :conſultavi iſtuc mihi, mi homo.
S.Dedin' ego aurum? P. mihi? dediſti filio cibaria.
ST. Nunc ſi hanc tecum eſſe ſperas, alia opu'ſt auri mina. (viaticum.
S. In malam rem i,& magnam.ST.magno ſerva tibi
Quid iſta debet, niſi tria? S. quæ trianam? ST. unguenta, noctem, ſavium.
P. Par pari reſpondet, verum nunc ſaltem, ſi amas,
Da mihi de tuis divitiis ſummis quid pauxillulum.

S. Quid

Quid id amabo eſt, quod dem? dic dum: ſi ſuppetet, feres. (num

lgo adde omnes intromittit: abſtine iſtac tu ma-

. Iam hercle, jam magno tu vapula, vir ſtrenuus.

Dedi ego huic aurum. ST. at ego argentum. S. at ego pallam, & purpuram.

. At ego oves, & lanam: & alia multa, quæ poſcet, dabo.

lius te minis certare mecum, quam minaciis.

Lepidus ecaſtor mortalis! Strabax mi, perge, obſecro, (ſumus,

ltus, atque inſanus, damnis certant. nos ſalvæ

Age prior, tiro, da aliquid. ST. immo tu prior perge, & peri. (tibi

Hem tibi talentum argenti! Philippicum eſt: tene

Tanto melior, noſter eſto: ſed de veſtro vivito.

Vbi eſt, quod tu das? ſolve zonas: provocatur. quid times?

Tu peregrinus. hic habito: timeo meos, non nego. clanculo (ro.

ua ad hanc collo in crumena ego obligata defe-

Quid dedi? ut diſtrinxi hominem? ST. immo ego vero, qui dedi.

l nunc intro, amabo, & tu hac. S. ergo mecum tu eris? P. tecum quidem.

Quid tu? quid ais? cum hoccine? S. ego enim poſterior dedi.

Tu dediſti. hic jam daturu'ſt. iſtuc habeo, hoc expeto:

um utrique mos geratur amborum ex ſententia.

uum, mea uti re bene geſta, veſtram rurſus bene geram. (ſciam.

im, amabo, ſi quid animatu's facere, fac jam, ut

Fiat: ut rem gnatam video, hoc accipiendum eſt, quod datur, (nam.

m quidem te lectulum certe occupare non ſi-

Lepide mecaſtor aucupavi, atque ex mea ſententia. (Fabula,

eris cauſſa applaudite: ejus hæc in tutela eſt

tatores: bene valete: PLAVDITE, atque exſurgite.

FINIS TRVCVLENTI.

MARCI

MARCI ACCII
PLAVTI VITA,
Ex
PETRO CRINITO & LILIO GYRALDO deſumpta.

FVit Accius Plautus patria Sarſinas, quod Vmbriæ eſt oppidum, ut Hieronymus & Feſtus obſervant, id quod & ipſemet ſubinnuit alicubi in Moſtellaria fabula, & alii veteres tradunt. Conſtat, eum iis temporibus Romæ vixiſſe, atque in ſcæna præſtitiſſe, quibus in civitate Publius Scipio, Fulvius nobilior, & M. Cato excellentes habiti ſunt. Floruit in ſcena teſte Gellio anno ferme XV. poſtquam bellum Punicum ſecundum inceeptum eſt, cum jam Romani Pœnos ipſos vincere cœpiſſent, id quod innuit ipſe in Pœnula his verbis,

Vincite ut feciſtis antehac, & Pœni victi pœnas ſufferant.

Ingenio perurbano fuit, & maxime feſtivo, quod cum alia multa indicant, tum Comœdiæ ipſius plenæ jucunditatis ac leporum. In fabulis ſuis componendis, imitatus ſequutuſque eſt Græcos authores, maxime Demophilum, Philemonem, & Epicharmum Siculum, & alios, ut vel ex ipſo facile eſt videre: tamen Horatii Flaccii ſententia, Plautus ad exemplum Siculi properare Epicharmi dicitur. Quæſtum in fabulis feciſſe dictus eſt, adeo ut etiam mercaturam exercere voluerit, quæ cum ei male ceſſiſſet, pecuniamque omnem perdidiſſet, ad ſummam paupertatem redactus fuit: ea ratione urbem Romam inops reverſus, ob quærendum victum ad circumagendum molas, quæ truſatiles appellantur, & Hieronymus Manuales appellavit, operam piſtori locavit: tametſi apud Euſebium Hieronymus id annonæ caritate feciſſe prodiderit. Et cum aliquandiu in piſtrino verſaretur, ibidem dicitur fabulas aliquot compoſuiſſe, ut ait Gellius, nempe Satyrionem vel Saturionem; Addictum, aliamque, cujus nomen nec ipſe retulit. Tantæ authoritatis apud antiquos fuit Plautus, tantumque ſcribendi elegantia & ſalibus viſus eſt præſtitiſſe, ut Quintilianus Varronem ſcripſiſſe affirmet, & Epius Stolo affirmare non dubitaverit, Muſas ipſas Epii Stolonis ſententia, Plautino ſermone fuiſſe locuturas, ſi Latine loqui voluiſſent. Cicero mirum in modum Plautum commendat. Gellius cenſor optimus omnium ſcriptorum, appellat eundem Plautum parentem ac principem in omni Latina elegantia. Volcatius Sedigitus vir in poëtica illuſtris, cum de ordine Comicorum ſcripſit, ſecundas in Comœdia Plauto attribuit, & poſt Cæcilium collocavit

Plau-

utum, cæteriſque omnibus prætulit. Macrobius Plau-
n ait in jocorum venuſtate præcelluiſſe. Eſt autem
utus appellatus, ut Sextus Pompejus ait, quod hi qui
ni ſunt pedibus ploti primum, mox plauti vocati ſunt.
e ait, Actius poëta qui Vmber Sarſinas erat, à pedum
aitie initio Plotus, poſtea Plautus eſt dictus, & prius
rcus Plotus dicebatur. Hinc ſemiplotia calceamenta
t, quibus in venationibus uterentur. Obiiſſe traditur
o vigeſimo, ut M. Cicero obſervat, poſt Cethegi &
itani conſulatum, P. Claudio, & L. Portio Coſſ. Ca-
e cenſore, paucis annis poſt Quintum Ennium, Olym-
de videlicet CXLV. Quantum jacturæ factum ſit in
obitu, teſtatur idem Poëta his verſibus de ſe compo-
, quos à Marco Varrone in libro de Poëtis poſitos af-
Gellius.

Poſtquam eſt morte captus Plautus,
Comœdia luget, Scena eſt deſerta.
Deinde riſus, ludus, jocuſque, & numeri
Innumeri ſimul omnes collachrymarunt.

numero fabularum Plauti dubitatum eſt. Servius ait,
liquibus triginta & unam exiſtimatas: ab aliis qua-
ginta, à nonnullis centum. Varro quidem & ipſe vi-
i & unam legitimas prodidit, quæ & ab eo Varronia-
cognominatæ fuerunt. Sed homo eruditiſſimus Lælius,
quinque & viginti exiſtimavit. Gellius vero ſua ætate
um & triginta ipſius Plauti nomine circumferri tra-
t. Sed etenim Varro in libro de Plautinis Comœdiis
ſdam enumerat, quæ non Plauti ſunt, ſed M. Aquilii,
d alii M. Accii. Subjungit idem, Plautium quem-
n Comœdiarum poëtam fuiſſe, cujus fabulæ, quod
tii inſcribebantur, acceptæ fuerunt quaſi Plautinæ,
eſſent non à Plauto Plautinæ, ſed à Plautio Plautia-
Alii quidem illas non Plauti fuiſſe, at veterum quo-
lam poëtarum, ab eoque retractatas ac reſarcitas no-
Plauti recepiſſe, quod veriſimile non videtur, nullis
bratis poëtis ante Livium & Ennium. Cæterum cum
V à veteribus connumerentur M. Plauti Comœdiæ,
ndum eſt, præter illas XX, quæ à noſtris Gramma-
consenſu omnium pro Plautinis habentur, tres à Gel-
ominari: hoc eſt, Boëthiam, Nervulariam, Fretum,
o & Sextus Pompejus alias plures nuncupant, ut Ar-
onem, Trivolariam, Phagonem, Ceſtrionem, atque
abam, eaſque inter Plautinas referunt: de Aſtraba ta-
Gellius & Nonius dubitarunt.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

DE
PLAVTO
Et ejus Scriptis veterum auctorum Teſtimonia.

Cicero lib. 1. de Officiis.

Duplex omnino eſt jocandi genus; unum illiberale, petulans, flagitioſum, obſcœnum: alterum elegans, urbanum, ingenioſum, facetum; quo genere non modo Plautus noſter & Atticorum antiqua comœdia, ſed etiam Philoſophorum Socraticorum libri ſunt referti.

Idem Tuſcul. 1.

Serius Poëticam nos accepimus. annis enim fere 410. poſt Romam conditam Livius fabulam dedit, C. Claudio Cæci filio, M. Tuditano COSS. anno ante natum Ennium, qui fuit major natu quam Plautus & Nævius.

Idem in Bruto.

In quo tantus error Accii fuit, ut his COSS. XL. annos natus Ennius fuerit; cui cum æqualis fuerit Livius, minor fuit aliquanto is, qui primus fabulam dedit, quam ii qui multas docuerunt ante hos COSS. & Plautus & Nævius.

Idem lib. 3. de Oratore, ex perſona Lucii Craſſi.

Equidem cum audio Socrum meam Læliam (facilius enim mulieres incorruptam antiquitatem ſervant, quod multorum ſermonis expertes, ea tenent ſemper, quæ prima didicerunt) eam ſic audio, ut Plautum mihi aut Nævium videar audire.

Horat. Epiſt. lib. 2. Epiſt. 1.

——————— *Aſpice Plautus*
Quo pactó partes tutetur amantis ephebi,
Ut patris attenti, lenonis ut inſidioſi:
Quantus ſit Dorſennus edacibus in paraſitis:
Quam non adſtricto percurrat pulpita ſocco.

A. Gell. Noct. Att. l. 3. c. 3.

Verum eſſe comperior, quod quoſdam bene literatos homines dicere audivi, qui pleraſque Plauti comœdias curioſe atque contente lectitaverunt, non indicibus Aelii, nec Sedigiti,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

giti, nec Claudii, nec Aurelii, nec Accii, nec Manilii, ſuper his fabulis, quæ dicuntur ambiguæ, credituros, ſed ipſi Plauto, moribuſque ingenii atque linguæ ejus: hac enim judicii norma Varronem quoque eſſe uſum videmus. nam præter illas unam & viginti, quæ Varronianæ vocantur, quas iccirco à cæteris ſegregavit, quoniam dubioſæ non erant, ſed conſenſu omnium Plauti eſſe cenſebantur, quaſdam item alias probavit, adductus ſtylo atque facetia ſermonis Plauto congruentis: eaſque jam nominibus aliorum occupatas Plauto vindicavit: ſicuti iſtam, quam nuperrime legebamus, cui eſt nomen Bœotia. *nam cum in illis una & viginti non ſit, & eſſe Aquilii dicatur; nihil tamen Varro dubitavit quin Plauti foret: neque alius quiſquam non infrequens Plauti lector dubitaverit, ſi vel hos ſolos verſus ex ea fabula cognoverit, qui quoniam ſunt, ut de illius more dicam Plautiniſſumi, propterea & meminimus eos & adſcripſimus. Paraſitus ibi eſuriens hæc dicit:*

Vt illum dî perdant, primus qui horas repperit:
Quique adeo primus ſtatuit hic ſolarium:
Qui mihi comminuit miſero articulatim diem:
Nam me puero uterus hic erat ſolarium
Multo omnium iſtorum optimum & veriſſimum,
Vbi iſte monebat eſſe, niſi cum nihil erat.
Nunc etiam quod eſt, non eſt, niſi ſoli lubet.
Itaque adeo jam oppletum eſt oppidum ſolariis.
Major pars populi aridi reptant fame.

Favorinus quoque noſter, cum Nervolariam Plauti legerem, quæ inter incertas eſt habita, & audiſſet ex ea Comœdia verſum hunc:

Strateæ, ſcrupedæ, ſtrativolæ, ſordidæ;

delectatus faceta verborum antiquitate meretricum vitia atque deformitates ſignificantium: Vel unus Hercle, inquit, hic verſus Plauti eſſe hanc fabulam ſatis poteſt fidei feciſſe. Nos quoque ipſi nuperrime cum legeremus, Fretum *(nomen eſt id Comœdiæ, quam Plauti eſſe quidam non putant) haud quicquam dubitavimus quin Plauti foret, & omnium maxime genuina, ex qua duos hos verſus exſcripſimus, ut hiſtoriam quæreremus oraculi arietini:*

——————— Nunc illud eſt,
Quod arietinum reſponſum magnis ludis dicitur,
Peribo ſi non fecero: ſi faxo, vapulabo.

Marcus autem Varro in libro de Comœdiis Plautinis primo verba hæc ponit: Nam, nec Gemini, nec Leones, nec Condalium, nec Anus Plauti, nec Bis compreſſa, nec Bœotia, unquam fuit, neque adeo Ἀγροῖκος neque Commorientes; ſed M. Acutici. *in eodem libro Varronis id quoque ſcriptum eſt, Plautium fuiſſe quempiam Poëtam Comœdiarum: cujus quoniam fabulæ Plautii inſcriptæ forent, acceptas eſſe quaſi Plautinas, cum eſſent non à Plauto Plautinæ, ſed à Plautio Plautianæ. Feruntur autem ſub Plauti nomine circiter centum atque triginta: ſed homo eruditiſſimus*

L. Ae-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

L. Aelius quinque & viginti eſſe ejus ſolas exiſtima non tamen dubium eſt, quin iſtæ & quæ ſcriptæ à Pl non videntur, & nomini ejus addicuntur, veterum po rum fuerint, & ab eo retractatæ & expolitæ ſint : propterea reſipiant dictum Plautinum. Sed enim Satu nem & Addictum, & tertiam quandam, cujus nunc nomen non ſuppetit, in piſtrino eum ſcripſiſſe, Varro, & rique alii memoriæ tradiderunt, cum pecunia omni, q in operis artificum Scenicorum pepererat, in mercation perdita, inops Romam rediſſet; & ob quærendum vict ad circumagendas molas, quæ truſatiles appellantur, tam piſtori locaſſet.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
235 F 1